

Shubi: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, James, John, Jude, Luke, Mark, Matthew, Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

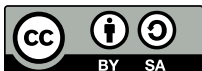
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹Ikitambo chu luganda gwa Yesu Klisto umwana wa Daudi, Umwana Ibrahimu. ²Iblahimu yalise wa Isaka na Isaka yalise wa Yakobo, na Yakobo yalise wa yuda na mbene wambo. ³Yuda yalise wa Pelesi na Sela kwa Tamali, Pelesi yalise wa Hezeloni na Hezeloni yalise wa Ramu. ⁴Ramu yalise wa Aminadabu, Aminadabu yalise wa Nashoni yalise wab Salimoni. ⁵Salimoni yalise wa Boazi kwa Rahabu, Boazi yalise wa Obedi kwa Ruth Obedi yalise wa Yese. ⁶Yese yalise umwami Daudi, Daudi yalise wa Sulemani kumugole wa Ulia. ⁷Suleimani yalise wa Rehoboamu, Rehoboamu yalise wa Abiya, Abiya yalise wa Asa. ⁸Asa yalisewa Yehoshafati, Yehoshafati yalisewa Yolamu na Yolamu yalise wa Uzia. ⁹Uzia Yalise wa Yothamu, Yothamu yalise wa Ahazi, Ahazi yalise wa Hezekia. ¹⁰Hezekia yalise wa Manase, Manase yalise wa Amoni, Amoni yalise wa Yosia. ¹¹Yosia yalise wa Yekonia na bene wambo umwana yatolanwa kugenda Babeli. ¹²Ni Hanyuma yokutwagwa kugenda Babeli Yekonia yalise Shatieli, Shatieli yalise kulu wiwe wa Zelubabeli. ¹³Zelubabeli yalise wa Abiudi, Abiudi yalise wa Eliakimu, Eliakimu yalise wa Azoli. ¹⁴Azoli yalise wa Zadoki, Zadoki yalise wa Akimu na Akimu yalise wa Eliudi. ¹⁵Eliudi yalise wa Elieza, Elieza yalise wa Matani na Matani yalise wa Yakobo. ¹⁶Yakobo yalise wa Yusufu umugambo wa Maliamu aliwe yavyaye Yesu yitwa Klisto. ¹⁷Uluvyalo gosi kuva Iblahimu hadi Daudi vyali ibivyalo chumi na bine, kuva Daudi hadi kutwagwa kugenda Babeli Imbivyallo chumi nambine, kuva kutwagwa kugenda Babeli hadi Klisto imbivyallo chumi na mbine. ¹⁸Kuvuka kwa Yesu Klisto kwaluku mama wiwe, Maliamu, yalehejwe na Yusufu, Aliko batalahule, yambonekanye kafishe Inda kubwubusho mbozi bwumutima mwelanda. ¹⁹Umugambo wiwe Yusufu yalu muntu wiki gongwe ntiyashaka kumuteteleza hagagalaga. Yamuwe kuhagalika umbuchumba bwiwe nawe kwimbanga. ²⁰Yiyuviliye hejulu yimbintu imbi, malaika wumwami yalamubonekeye mundote, avuga, "Yusufu umwana wa Daudi, ntutiye kumutola Maliamu nuko alumugole wawe, kukubela inda yafishe ni ya Mutima Mwelanda. ²¹Alovyala umwana wumuhungu na alokwitwa izina dyiwe Yesu, kukubela alokiza abantu mbiwe ni vyaha vyambo." ²²Vyose ibi mbilotokea ni kusohozwa kidya chavuzwe nu mwami kubela umuvugishwa yavuze. ²³Lemba, isugi ilotwala inda nikuvyala umwana wumuhungu na balomwita izina dyiwe Imanueli"-- bkubela, "Imana hamwe natwe." ²⁴Yusufu yalavyuche kuva mwitilo na akola ntuko imalaika yumwami ya mubwiye yalamutwaye umugole wiwe. Kadi nuko ntiya dya manye na wene maka avyaye umwana wumuhungu yamwishe izina dyiwe Yesu.

Chapter 2

¹Hanyuma Yesu amaze kuvuka haliya Ibethelehemu yu Buyahudi kwa misi zumwami Helode , abantu basomye kuva mashariki ya haliya balageze Yerusalemu bavuga. ²Ali hehe wene aliwe yavuche umwami wa bayahudi twabonye inyenyezi yiwe Mashariki natwe twaje kumusenga. ³Hihe umwa Herode hayumvishije ayo yalababaza na Yerusalemu yose hamwe nawe. ⁴Herode yala begelanyije abakulu baba kuhai bese na bandi babantu, nawene alamubaza, "Umukiza alovukila hehe?" ⁵Balababwila, "Muli Betelehemu yubuyahudi, nukubela uku alikwene vyandichwe numwela. ⁶Na wewe Betelehemu, kuli yisi yabayuda simuta yi mwabadya balongoye mwa yuda, no kubela kuva kwawe alamenya umugana alochagula abantu banje Israeli. ⁷Uko lelo Herode yala bahamagaye badya basomye kukwinyegeza nukubabaza numwa nya yabaki nki nyenyeli yali yabaye yabonekanye. ⁸Alabatume ibethelehemu, avuga, "Nimuge ndekuraba mulondele umwana ya Vuche. Kumwa homulo mubona, nimunza inkulu kugila yuko jewe kandi shobole kuza nukumusenga. ⁹Hanyuma yuko ba mazingira umwami balagumishije nulugendo gwabo. Ninyenyeli yidya yobali babonye mashariki yabagiye imbele kugela hoyo hagaze hejulu ya hantu umwana ya vukiye aho yalili. ¹⁰Umwanya hobabona inyenyezi balanezewe numunezelo munini chane. ¹¹Bali njiye munzu nu kumubana umwana ya vuche na Mariamu yina wiwe. Baba mufuka miye nu kumusenga. Baluguluye vyababiche vyobo nukumutangila akashimwe ni dhahabu, uvumba, namanemane. ¹²Imana yalabahanye kuhitila mukulota balagiye kugaluka kuli yisi yabo kunzila uyindi. ¹³Hanyuma hobali bagiye, malaika bumwami yala mubonekeye Yusufu mukulota nu kuvuga, "Vyuka mutwale umwa na nyina wiwe none mwilika misili musigale hiyo kugela hondo babwila, nokubela Herode alomulondela umwana kugila amwiche. ¹⁴Mwijo idyo Yusufu yala dyuche nukutwe la umwana na nyina wiwe nukwilika misili. ¹⁵Yabaye hiyo kugela hoherode hapfa. Lino dyakwijiye kidya umwami chotali yalavuze kuhita muba vugishwa, "Kuva misili ndahamegaye umwana wanje. ¹⁶Bimaze Herode, hoyabonye nkuko bamusimanga na bantubasomye, yalashavuye chane. Yalatume kubicha kubana bese babahungu balibabaye Betelehemu na bese nkaha dya hantu kidya alichobafishe nubushobola kwa muabi myaka zibili niha yazo kugela numwanya bali bamaze kwemeza kweli kuva kwaba dya bantu basomye. ¹⁷Niho vyakwila lidya jambo dyali dyavunewe kumunwa gumuvugishwa Yelemia. ¹⁸Injwe dyalumvikanye Ramah, kulila nukomboleza kunini. Raheli alimo alilia abana bime, na yalase kwihumuliza, no kubela ntabaliho kandi. ¹⁹Herode amaze kupfa, leba umumalaika wimana yala mubonekeye Yusufu muku rota hiyo misili nukuvuga. ²⁰Dyuka utwale umwana nyina wiwe, nomugende mwisi yisilaeli nukubela balimo bamu londela ubuzima bwumwana bapfuye." ²¹Yusufu ya la dyushe, alamutwe umwana hamwe na nyinawe, balaza mulisi Yisilaeli. ²²Aliko hoyumvishije yuko Arikela yalifishe umuganza wi yuda hantu hadahe wiwe Herode, yalatinye kugenda hiyo. Hanyuma yimana kuhana kuva mukulota yalagiye agende mumakoa wi Galilaya. ²³No yalagiye kubaho kumuji gwitwa Nazaleti. Lino dyalakwijiye kidya chali chamaze kuvugwa kunzila yumuvugishwa yuko anaitwa Munazareti.

Chapter 3

¹Kwi misi zidya za Yohana ubatiza yaje avuga ubutumwa nyika ya Yuda achavuga. ²Ni mwihane na kbela ubwa mibwijulu bwegeleje. ³No kubela yuno niwe yavunzwe numu vugishwa Isaya avuga, "Ijwi dyumuntalila kuva mubugala gwa, "Nimushile neza inzila yumwami, nimugolole hahita wene."⁴None Yohana yalambaye amoya ndigole numusipiwi kisato mumatako yime. Ivyo kudya vyawe vyali inzige nubuki bwomwiboli. ⁵None Yerusalemu, yuda yose naha ntu hose ahakikizwe umwonga wa Yordani balagenda iwiwe. ⁶Baliho balimo bala batiza nawe kumwonga Yordani ino bihana idhaha vyabo.⁷Aluko amaze kubabona beshi baba Falisayo na basadukayo baje iwiwe kubatizwa, alababwila, "Mwebwe uluvyalo gwizoka kwisumu ninde aliwe yobahanya kwiluka isha vuligiye kuza? ⁸Nimuvyale ivyamwa bikwiye kwihana. ⁹No ntimwilumvile nukuvugana mulimwe bwe,Tulafishe abulahamu alinke daha wachu, kubela ndababwila yemwe ima ila shobola kumubwila ibulahimu abana nukugila kuva kumabuye ayo.¹⁰Bila kwiye ishoka yamaze kusigwa ko kumiza yibiti none kubela buli kiti bita vyala ivyamwe vyiza bilatemwa nukushigwa kumulilo. ¹¹Ndababatiza kumazi no kubela ukwihana, none wene aza hanyuma yanje numukulu, kusumba jewe nanje sinkwiye nikuheka ibilato vyawe, wene alobabatiza kwa mpwemu yela nukumulilo. ¹²Nulutala gwiwe limumaboko giwe koza chane uluwanda gwiwe nukwe gelanya ingano yiwe mububiko aliko ntalotulila ibikumbi ku mulilo aligo gutashobola kuzima.¹³Maze Yesu alaza kuva Galilaya kugela kumwonga wa Yordani kubatizwa na Yohana. ¹⁴Aliho Yohana yashaka kumubuza kuvuga, "Jewe ndashaka kubatizwa nawe, nawe ulaza iwanje? ¹⁵Yesu alishula avuga lekula ube guti none no kubela ho bitukwioyi kukwiza ukwikose, "Bikwiye Yohana alamulekula.¹⁶Hanyuma yokuba abatizwe, ahonyene Yesu yalavuye mumazi, no reba ijulu liluguluka kwiwe, yalabonye mpwemu wimana yululuka kukigele hanyo chinkundye nukuhumula hejulu yiwe. ¹⁷Leba injwi liva mwijulu livuga, Yuno numwana wonkunda uwo mbele chana wene.

Chapter 4

¹Hanyuma Yesu aduganwa na mwemu na mwemu yera mubugaragwa kugira ageragezwe na Shetani. ²Amaze kwisonzeshisha imisi mirongine umutaga na majoro yumva inzara. ³Umugeragezi araza ara mubwira, "Nimba wewe uri umwana wi Mana, bwira aya mabuye gabe imikate. ⁴Aliko Yesu aramwishura aramubwira, "Vyandichwe, umuntu ntazobaho kumukate gusa, aliko kuli buri jambo liva mukanwa ki Mana." ⁵Hanyuma shetani amutwara mumuji wera amuhagarika hejuru chane kumtu wi Kanisa. ⁶Ni kumubwira, nimba wewe uri umwana wi Mana, Ikororere hasi, kuko vyandichwe, ngwazo, kuragiza abamalaika biwe baze bakuramire, mumaboko yabo, kugira ntuchitane amaguru yawe kwibuye." ⁷Yesu aramubwira, "Kandi handichwe, ntukagerageze uhoraho Imana yawe. ⁸Hanyuma shetani amutwala ahantu ho hejuru chane amweleka ubwami bwose bwisi nubwiza bwabo. ⁹Aramubwira, "Nzokuha ibi bintu vyose niwampfu kamira ukasenga." ¹⁰Hanyuma Yesu aramubwira, "Mvako shetani kuko vyandichwe, "Ngo ugombegwa kusenga umwami Imana yawe na uyikorere yoyonyene." ¹¹Hanyuma shetani aramuleka na reba abamalaika baraza baramukorera. ¹²Yesu yumvishije yuko Yohana yafashwe aja Galilaya. ¹³Ava Nazaleti agenda ni kuba Kaperinaumu, ili kungegwa yikiyaga cha Galilaya, kurugabano gwa Zabulonio na Naftali. ¹⁴Ibi vyabaye kushicha bidya vyavuzwe nu muvugishwa Isaya. ¹⁵"Mumiya wa Zabuloni nu muji wa Naftali ahelekeye kukiyaga hakudya ya Yordani, Galilaya na nabanyamahanga. ¹⁶Abantu bichaye mumwiza babona umucho mukuru, na badya bari bichaye mu kihugu ni mukitutu chu rupfu, hejuru yabo umucha urasiye kuribo. ¹⁷"Kuva icho kihe Yesu atangura kuvuga ubutumwa avuga, "Mwihane kuko ubwami bwi Mana buri hafi." ¹⁸Aliko aragenda hofi yi kiyaga cha Galilaya, abona abavukana babili, Simoni uwariyitwa Petro na Andrea mukuruwe, baterera urusenga mukiyaga kuko bari abarovyi bi samaki. ¹⁹Yesu arababwira, "Ni muze munkurikire, nzobagira abarovyi babantu." ²⁰Bacha bareka isenga buramukurikira. ²¹Na Yesu ageze imbele yabo abona abavukana bandi babili, Yakobo umwana wa Zebedayo na Yohana mukuru we bari mubwato hamwe na Zebedayo se wabo, bariko barasana isenga zabo Arabahamagara. ²²Bacha bareka ubwato nase buramukurikira. ²³Yesu agenda genda Galilaya yose, yigisha mumasinagogi yabo, avuga ubutumwa bwiza bwi mwami, akiza buri ngwara nu bumuga murabo bantu. ²⁴Inkuru ziwe zikwira siriya yose, na bantu bazana kwiwe badya bose bari bagwaye, bali ni ngwara zitandukanye nu bubabare abari na madayimoni na bagwa nehekuma nibimuga arabakiza. ²⁵Ishengero rinini dya bantu rilamukukira kuva Galilaya na Dekapoli na Yerusalemu na uyuda ni kuva hakudya ya Yordani.

Chapter 5

¹Yesu yabonye abantu benki, agenda kumwozi. Amaze kwikala hasi, abanafunzi biwe bala muvugela. ²Afundulula umunwa gwiwe alabigisha, avuga. ³"Hahiliwe abakene mumitima yabo, kuko ubwami bwo mwijuru ni bwabo. ⁴Hahiliwe abatuntuye, kuko bazohabwa mpole. ⁵Hahiliwe abitonda, kuko nibobazolagwa isi. ⁶Hahiliwe abafishe inzala ni nyota yokugololoka, kuko ni bene bazohazwa. ⁷Hahiliwe abaganyila kuko nibo bazoganyigwa. ⁸Hahiliwe abafishe imitima myiza kuko ni bene bazobona Imana. ⁹Hahiliwe ababangulanya, kuko ni bene balo kwitwa abana bi Mana. ¹⁰Hahiliwe ababonegwa kubela kugololoka, kuko ubwami bwo mwijuru ali bwabo. ¹¹Hahiliwe mwebwe abantu bazobatuka no kubabonela au kuba vugaho ububi kububeshi baba mpoye. ¹²Ni munezegwe no kusangila, kuko ingelo yanyu ni nyishi mwijuru. Kubela uku niko abantu baboneye abavugishwa babayeho tutalabeho. ¹³Mwebwe mulu munyu wisi. Aliko umunyu uheze ubudyohe bwawo, goba gukidiyoshwa niki? Ntacho guba gukimaze atali kutabwa hanze guka katwa na bantu. ¹⁴Mwebwe mulumucho wisi. Umuji gubachwe hejuru kumusozi ntishugola kunyegezwa. ¹⁵Abantu ntibacha itala ngo bashile hasi yikikapu, aliko balishila hakiluluche nadyo libonesheleza abali munzu bote. ¹⁶Leka umucho wanyu ubonesheleze abantu kushichaho babona ibikogwa vyanyu vyiza bashimile so wanyu ali mwijuru. ¹⁷Ntimwiyumwile ngo naje konona amategeko au amajambo yaba vugishwa. Sindaje konona aliko kushicha. ¹⁸Ndababwile ukuli kushichaho ijuru nisi bilovaho ntakanukuta na kamwe chanke akazaba bilovaho kumategeko. ¹⁹Uzolenga itegeko na limwe mulaya mategeko mato akigisha abandi kukola kutyo azo kwitwa muto mubwami bwo mwijuru. Aliko wewese akulikila amategeko no kuyigisha azokwitwa mukulu mubwami bwo mwijuru. ²⁰Aliko ndababwila kugololoka kwanyu ni kula luta kwabandichi na Bafarisayo, vyovyose bidya ntimulo kwingila mubwami bwo mwijuru. ²¹Mwalumvishe kobakela babwiwe, "Ntiwiche" Wewese yicha aba ashikiwe no kuchindwa nulubanza. ²²Aliko ndababwila wewese yanka mwene wabo azoba ashikiwe no kuchindwa nulubanza. Nuwo wese abwila mwene wabo, Wewe ulumuntu atakwiliye! Azoba alimugolane yokuja mulubanza. Nawewe avuga, wewe wa kijuju! Azoba alimugolane yumulilo nwa Jehanamu. ²³Niwa twala isadaka yawe alutali ukibuka yuko halicho mufpa na mwene wanyu. ²⁴Siga isadaka imbele ya atulali, ufate inzila wumvikane kwanza na mwene wanyu, hanyuma uze utange isadaka yawe. ²⁵Umvikana nukushitaka ningoga, uli hamwe na wene munzila ugiye mahakamani, ahandiho ukushitaka ashobola kukusiga mumaboko ya hakimumu, na hakimumu akusinge muma boko yumwana jeshi nawe uzotabwa mukifungo. ²⁶Ndababwila ukuli ntyuzovaho nna kato utalishe ni senti ya mwisho yi hela wishuzwa. ²⁷Mwalumvishe kovyavuzwe, "Ntusambanye!" ²⁸Aliko ndababwila wewese alaba umugole kukumwifpuza aba amaze kusambana na wene mumutima wiwe. ²⁹Ijisho dyawe dyubudyo nidya tuma uchitala, lilandule ulitage kule nawe. Kubela ni mitende kiche kimwe kumubili gwawe chononekale kusumbaho hokonekale umubili wose non kutabwa Jehanamu. ³⁰Ukuboko kwawe kukudyo ni kwa kutuma uchitale, kukate male ukutage kule nawe. Kubela mitende iche kimwe kumubili gwawe chononekale kusumbaho hokononekale umubili wose non kutabwa Jehanamu. ³¹Vyalavuzwe kandi wewese abinga umugole, na muhe ugwandiko go kutana. ³²Aliko jewe ndababwile, wewese aheba umugole wiwe ata muhoye ubusambanyi aba amusambanishije. Na wewese amwimula amaze kuhabwa ugwandiko go kutana aba asambanye. ³³Kandi mwalumvishe bakela babwiwe, ntimukalahile kububeshi ahubwo shicha kumwami indahilo zawe. ³⁴Aliko ndababwile ntimulahile na Kato, kwijuru kukubela ni kukitebe chimana. ³⁵No kwisi, kubela niho kushila ikitabe cho kukata amagulu yayo, no kuli Yerusalemu, kubela nu muji wu mwami mukulu. ³⁶Ntukalahile no kumutwe wawe, kubela ntusobola kukola numuchachi guwme gwila au gwilabula. ³⁷Ahubwo amajambo yanyu, Ego, ego, oya, oya' kubela agasumbaho gava kwawa mubi. ³⁸Mwalumvishe vyavuzwe ijisho kujisho ni dyinyo kudyinyo. ³⁹Aliko jewe ndababwile, ntimugwanye umuntu mubi Aliko umuntu akukubita itama dyubudyo muhindukileze nilindi kandi. ⁴⁰Nimba wewese yifuza kukutwala mahakamani akwake ikanzu yawe, muhe ni joho kandi. ⁴¹Na wewese akulazimisha kugenda na wene imaili yimwe genda na wene imaili zibili. ⁴²Ukusega wewese numuhe, ushaka kukugulana ntumwinyegeze. ⁴³Mwalumvishe vyalavuzwe, "Ukunde jirani wawe, wanke umwasi wawe." ⁴⁴Aliko ndababwile kunda abansi banyu, sengela abaha hama, ⁴⁵Kugila mube abana baso wo mwijuru. Kubela yakiliza izuba babi na beza, kandi agwishiliza imvula ababi na beza. ⁴⁶Nimwa kunda ababa kunda mwebwe, mulonka ingelo yimeze kuti? Nabatoza ikoli ntibakola kutyo? ⁴⁷Nimwalamucha bene wanyu kusa mulonki kusumba abandi? ⁴⁸Lelo mushakigwa kuba abakwiliye nkiko so wanyu wo mwijuru alukwiliye.

Chapter 6

¹Ulabе ntukole vyiza imbele ya bantu kugila bakulabe, niwakola nkutyo ntuzolonka ingelo kwa Daha womwijuru.

²Kulivyo lelo ugiye kutanga ntulele itarumbeta no kwishimila wewe nyene nkiko bumutima gubi bakola mumusinagogi no muchalo kugila abantu babashime kweli ndababwila bamaze kwa kila ingeko yabo.³Aliko wewe ulimwo ulatanga ukuboko kwawe kukumafu ntiku chukuboko kukudyo kulimwokula kola. ⁴Kugila akashimwe kawe mwibanga. Nihosowawe abona mwibanga azokuha ingelo yawe.⁵Ulimwo ulasenga ntubenkabanya mutima mubi, kubela bakuinda kusenga bahagalaye mumasinagogi no kumakona yinzila zo muchalo, kugila abantu bababone kweli ndababwila bamaze kwa kila ingelo yabo. ⁶Aliko wewe ulimwo ulasenga, ingila muchumba ugala umudyango usenge so alihishije. Niho so wawe abona hihishije azokuha ingelo yawe.

⁷Ulimwo ulasenga, ntugume usubilamwo amajambo gatafishe akamalo nkiko bomwisi bakola, kubela biyumvila yuko bumvigwa kubela amajambo menki bavuga.⁸Lelo ntube nkabene, kubela so wawe alamenya vyukenye utalamusabe. ⁹Lelo nimusenge kuti. Daha wa twese uli mwijuru izina dyawe ni dyubawhe. ¹⁰Ubwami bwawe buze, vyushaba bibe mwisi nkiko biba mwijuru.¹¹Utuhe uyumusi umukate wa kila musi. ¹²Utunganyile ivyaha vyachu, nkiko natwe tuganyila ababilukolela. ¹³Kandi ntuntu jane mubitwosha nabi, aliko utukize wa mubi!.

¹⁴Nimwaganyila abantu ivyaha vyabo, na sowo mwijuru azobaganyila namwe. ¹⁵Aliko ni mutabaganyila abantu ivyaha vyabo, naso nawe ntazobaganyila ivyaha vyanyu. ¹⁶Kandi yowiso nzesheje, ntiwelekane umubabalo nkiko abanya mutima mubi bakola, kubela bakunja sura zabo kugila abantu babamenye kobisonzesheje. Kweli ndakubwila bamaze kwakila ingelo yabo. ¹⁷Aliko wewe niwisonzesha siga amavuta umutwe wawe wige mumaso.

¹⁸Ntibilo bonekane imbele ya bantu ko wisonzesheje, aliko so alimwibanga na so wawe abona mwibanga azokuha ingelo yawe.¹⁹Ntukibikile ubutunzi mwisi, aho inyenzi ni ngese vyonona habashuma babomola bakiba. ²⁰Ahubwo, mwibikile ubutunzi bawe mwijuru, aho inyenzi ingese bitashobola konona naho abashuma batashobola kubomola ngobibe. ²¹Kubela hubutunzi bwawe buli, niho umutima gwawe guzo bakandi. ²²Ijisho ni tala dyu mubili nimba ijisho dyawe likomeye umubili wose guba guli numwanga. ²³Aliko nimba ijisho dyawe dyalono nekaye, umubili wawe wose wuzuye umwijima kupikupi nimba umwanga guli muli wewe alu mwijima hasa, numwijima munini gungana kute! ²⁴Ntana yumwe yokolela abami babili, kubela azokwanka yumve akunde uyundi, au naho yoguma kuli yumwe akagaya uyundi. Ntimwoshobola kukolela Imana ni Mali.²⁵None ndakubwila, ntube namashaka kukubaho kwawe, yuko ulodya iki uzonywa iki au kumubili wawe, uzokwambala iki. Mbe! Ubuzima ntibusumba ivyokudya numubili ntusumba imyenda? ²⁶Leba inyoni zili mukilele. Ntizitela non kusoloma ntizimbula mukigega, aliko so wanyu wo mwijuru alazilisha zene. Mbe mwebwe ntimulaba kachilo kusunvya zene. ²⁷Ninde muli mwebwe kukwigigola yoshobola kwiyongeza nukuboko kumwe kubuzima mukubaho kwiwe? ²⁸Ni kuki mwiganyila kumyenda? ²⁹Ndachaba bwila, Suleimani mubwiza bwiwe bwose ntiyambichwe nkalimwe muli yene aya. ³⁰Nimba Imana yambika ivyachi mumashamba bibaho ulusiku lumwe nyibucha bilotabwa mumulilo mbe ntalosuvyaho kubambika mwebwe, mwebwe mufishe ukwizera kuke? ³¹None ntiwiganyile muvuga, mbega tudyiki? au "Mbega tunywiki? " au mbega twambaiki?"³²Bokwisi balondi vyo na sowanyu wo mwijuru alamenya yuko ivyo mubikena. ³³Aliko chambele londa ubwami bwimana no kugololoka kwayo niho ivyo vyose muzo vyogengwa. ³⁴Ntimukiganyile kuvya nyibucha, kuko nyibucha halo kwiganyila vya hene. Kila musiku lukwilanye na magogwa yago.

Chapter 7

¹Ntukache ulubanza nawe nguzo chiligwe ulubanza. ²Kulubanza ucha, nawe uzoluchiligwa. No kukipimo upima na wewe kandi uzo pimigwa icho nyene. ³Ni kuki ulaba ikivuvu chikiti kilimujisho dyamwene wanyu, aliko ntumenya ikigegene kili mijisho dyawe. ⁴Woshobola kute kubwila mwene wanyu, Linda ndakutosole ikivuvu kili mujisho dyawe, nawe ufishe ikigegene mijisho dyawe? ⁵Munya mutima mubiwe, Manza witosole ikigegene kili mujisho dyawe uheze ubone neza kutosola ikivuvu kili mujisho dya mwene wanyu. ⁶Ntimuhe ibwa ibitakatifu, ntutagimbele yingurube ibintu vyi dhamani. Ahandiho zilovyonona no kubikata na maguru, akndi zilokuhindikilila wewe zikugabane ibi pande pande. ⁷Musenge mulohabwa londa nawe uzolonka. Mulamuche, umuzo kugululigwa. ⁸Kuli wewese asenga alahabwa, no kuli wewese alonda, alalonka, no kumuntu alamucha, azokugululigwa. ⁹Au haliho umuntu muli mwebwe, umwana wiwe amuseze umukate amuha ibale? ¹⁰Au amuseze isamaki, wene amuhi nzoka? ¹¹None mwebwe, muli babi komuzi kuha abana banyu akashimwe keza, mbe! So wo mwijuru ntalolushiliza kuha vyiza abamusavye? ¹²Kulivyo, Mushaka kwa bantu babagilila vyose, nawe kandi ushakigwa kubagilila nkiiko nyene bene. Kubela idyo ni tegeko na bavugishwa. ¹³Ni mwingile kukuhitilan mumunyango gufunganye. Kubela umudyango waguche ni nzila yaguche nivyo bi jana abantu kuhonja, hala bantu benki bahita muliyo nzila. ¹⁴Umudyango gulafunganye ni nzila ija mubuzima ni bake bashobola kuyibona. ¹⁵Mwilinde abavugishwa bububeshi, baza bambaye ulusato gwi ntama, aliko ukuli ni bwebwe zikaze. ¹⁶Kumatunda yabo mulobamenya. Mbe abantu balashobola kwa mula amatunda kumahwa, au itini kumbuto yu mubaniti? ¹⁷Kulivyo, kila kiti chiza chama amatunda meza, aliko ikiti kibi chama amatunda mabi. ¹⁸Ikiti chiza ntikisobola kwama amatunda mabi ni kiti kibi ntikishobola kwama amatunda meza. ¹⁹Kila kiti kitama matunda meza kilonogogwa kitabwe mumulilo. ²⁰Lelo, mulobamenya kuvyo bama. ²¹Jikila muntu abwila jewe, Mwami, mwami, azo kwingila mubwami bwo mwijuru, aliko nudya akola ubushake bwa Daha wange wo mwijuru. ²²Abantu benki bazobwila iyo siku, "Mwami, mwami ntitwavugishwa ni Mana mwizina dyawe no mwizina dyawe twakoze ibi kogwa vyiki bikulu?" ²³Niho ndobabwila habona, sinda bamenya mwebwe! Ni muve kwange mwebwe mukola bizira! ²⁴Kila wumva amajambo yange akayubaha asusa numuntu wubwenge yubache inzu yiwe hejuru kumwamba. ²⁵Imvuka ilagwa, inkukuli ilaza nu mugaya gulaza gusulila kwiyo nzu, aliko ntiya shoboye kugwa hasi, kubela yali yubachwe hejuru kumwamba. ²⁶Aliko kila muntu yumva ijambo dyange ntanyubaha alosusi lanywa nu muntu wu mupumavu yubache inzu yiwe hejuru yu muchanga. ²⁷Imvula ilaza, inkukuli ilaza numuyaga gulaza gusulila kunzu. Ilagwa ukuhona kwayo kulashika." ²⁸Hala sohoye ikihe Yesu yamala kuvuga aya majambo, ikitelane chalatangajwe ni nyigisho ziwe. ²⁹Kubela yigishije kumuntu afishe ubushobozi, sinka bandichi bene.

Chapter 8

¹Ikihe Yesu yukluluka umuzozi, abantu benki balamu kulikiye. ²Male umunya mibembe yalaje alamupfukamila, avuga, "Mwami, nimba uli tayari, ulashobola kungila neza." ³Yesu agolola ukuboko kwiwe amukolaho, avuga, "Ndi tayari. Nube mwiza." Ahonyene achakila mibembe yiwe. ⁴Yesu amubwila, "Webe ntubwile umuntu wewese. Fata inzila yawe, wiyelekane wewe nyene kumuchungaji utange isadaka yo Musa yategeche, kuba ubushuhuda kuli bene. ⁵Ikihe Yesu yasohola Kperinaumu, umukulu wijeshi yaje kuli wene alamubaza. ⁶Avuga, "Mwami, umukozi wange aladyanye muhila yanyunyuche afishe ububabale buteye ubwoba." ⁷Yesu alamubwila, "Ndoza ndamukize." ⁸Umukulu wijeshi alishula alamubwila, "Mwami, Jewe sikwiliye ko wosohola kwange, vuga ijambo kusa umukozi wange alakila. ⁹Kubela nange ndumuntu mfishi ubuitegechi, mfishi abamajeshi bali hasi yange. Mvuze kuliyu, "Genda alagenda, no kuyundi "Ingo, na wene alaza, no kumukozi wange, kola kuti na wene akola kutyo." ¹⁰Yesu amaze kumva kutyo, yalatangaye abwila badya bamukuli kila, "Kweli ndababwile, sindali bwabone umuntu afishe ukwizera nkuyu mubisraeli. ¹¹Ndababwila benki baloza kuva mubuseluko bwizuba no mubulengelo bwizuba, balokwikala kwimeza hamwe na Ibrahimu, Isaka na Yakobo mubwamibwi. ¹²Aliko abana bu bwami balotabwa mumwijima hanze, hazoba amalila no kudyanisha amenyo. ¹³Yesu abwila umukulu wabanajeshi, "Genda! Nkiko wamaze kwizera, bikoleke kutyo kuli wewe." Uyo mukozi yala kize mwiyo saha. ¹⁴Ikihe Yesu yasohola kunzu ya Petro, yabonye nabukwe wa Petro adyanye agwaye ihoma. ¹⁵Yesu amukola kukuboko ihoma yiwe imuvamwo. Male aladyuka ataguka kumuzimana. ¹⁶Hasohoye kumugoloba abantu bazanila Yesu abantu benki bingiwemwo na mashinga. Yilukana amashinga na bagwaye alabakiza. ¹⁷Kulibi yasoholewe ni vyavugishijwe numuvugishwa ni Mana Isaya, "Wene nyene yatwaye ubu muga bwachu yikolela igwala zachu." ¹⁸Yesu amaze kubona ikitelane kimuzunguche, yabameza nyesheje kwagiye mulundi luhande gwi nyanza ya Galilaya. ¹⁹Male umwandichi aza kwiwe alamubwila, "Mwalimu ndakukulikula hohose lugenda." ²⁰Yesu alamubwila, ibwebwe zifishe imyobo, ni nyoni zo mukilele zifishe ivyali, aliko umwana wumuntu ntafische aho kudyamika umutwe gwiwe. ²¹Uyundi mwanafunzi amubwila, "Mwami, manza undekulenze kuzika Daha." ²²Aliko Yesu amubwila, ntulikila, uleke abafpu babo." ²³Yesu yingiye mubwato, abanafunzi biwe bala mukuli kila mubwato. ²⁴Male haza umuyaga nunini hejuru yinyanza kushichaho ubwato bulengegwa numukuba. Aliko Yesu yali dyanye. ²⁵Abanafunzi baza kuli wene balamudyula bavuga, "Mwami, tukize twebwe, tugiye kufpa!" ²⁶Yesu alababwila, "Nikuki mutinya, mulebwe mufishe ukwizera kuke?" Niho ya dyuka akankamila umuyaga ni nyanza. Male ilatekana neza, ²⁷Abagabo balatangala bavuga, "Uyu muntu ameze kute, numuyaga ni nyanza biomubaha wene?" ²⁸Ikihe Yesu yaliye kulundi luhandi gwigihugu cha magadala abagabo babili bali bavuye yabazika abantu bali bateye uluhagalala chane kushichaho atawogenda mwiyo nzila. ²⁹Male bavuga chane, "Tufishiki chokukola kuli wewe mwana wimana? Uje ngaha kutubabaza ikihe kitala gele?" ³⁰Aho hali umugwi wi ngutube zinogewe, ntihali kule chane hozali. ³¹Amashinga gagumye gitakambila kuli Yesu gavuga, "Nimba ututegeka kuvaho, tutwale mumugwi wingurube." ³²Yesu alayabwila, "Genda!" Amasdhinga gabavammwo gagenda mungurube. Male, umugwi bwose wululuka kumusozi ushungulukila Munyanza ufipila mumazi. ³³Abagabo bali banogeye ingurube baliluche. Bageze mumuji bavuze kila kintu, yana sana chabaye kuli badya bagabo batawaliwe na mashinga. ³⁴Male umuji wose uza kuhula na Yesu. Bamubonye bamusavye ave mumukoa wabo.

Chapter 9

¹Yesu ajamubwato alambwa asoholamumuji aho yaholaba. ²Laba bamuzanila umuntu yamungaye bamuteluye kwingodolo amanze kubona ukwizela kwabo. Yesu alababwila uwa mumunga mwanange ubenumunezelo ivyaha vyawe ulabihaliwe. ³Laba bamwe muba nyubwenge bamatengeko balavunga na bene kuli bene kuli bene ati uyu alaongoswe. ⁴Yesu alamenya iviyumvilo vyabo alavunga nikubeliki mwiye vyumvilo ivyipfunzo mumitima yanyu. ⁵None nicholoshe kuvunga ivyaha vyawe bila haliwe chankwe kuvunga hanguluka ungendee? ⁶Mungabo kungilango mumenye umwana wimuntu alafise ubushobozi bwonguhaliwa ivyaha yavunzi ivyo kwa kidya kimunga hanguluka twala ingalolo dyawe ungende muhila iwawe. ⁷Niho udyamuntu ya hanguluka alangenda muhila iwe. ⁸Abantu habonye ivyo balatangangwa lihimbanza Imana yabahaye ubushobozi ubwo bwa bantu. ⁹Yesu ahachiye kuva aho yabonye umuntu yitwa matayo nawe yaliyichaye ahantu hali abatoza voli nawe alababwila nimukwilikile jewe nawe alahanguluka alamukwilikila. ¹⁰Na Yesu achichaye kungilango adye ivyo kudya imbele munzu balanza abatonza koli beshi na bantu babi badya hamwe ivyokudya hamwa na Yesu na bingishwa biwe. ¹¹Aho amafalisayo babibonye ivyo balababwila abingishwa no kubeliki umwingisha wanyu alimwo adya ivyokudya hamwe nabatonza koli na bantu babi? ¹²Yesu avyumvishe ivyo nawe yalavunze: Abantu bakomeye nenza ntibashaka kuja kwa mungaga aliko badya bangwaye. ¹³Bikwiye mungende mwingi ichaliho ndakunda ikingongwe kandi sizabihu. kukubela yuko sabangololochi kwihakana mungabo kiubanyavyaha. ¹⁴Niho abingishwa baye hana balaza iwiwe balavunga nukubeliki twenge abafalisayo tufunga mungaba abingishwa bawe batafunga. ¹⁵Yesu alababwila none abahelikizi bumungenyi balashobola kubabala. Mumwanya umugeni aba alikumwe nabo? Mungabo imisi ziza haliho umukwe alotwangwa kuva iwabo niho balofunga. ¹⁶Ntamuntu ashobola kushilaho kushilaho ikilemo kishasha kumumpunzu yakela mungabo ikilemo kichakitobola kuva kumpunzu ingata buka kusumbaho chane. ¹⁷Na ushobola umuntu ngutalika umuvinyu muchombo chumuvinyi wakela ni haba balongila ichombo ilotabuka umuvinyu ulooseseke ni chombo kilokononekala hanyuma yaho ushiloho umuvinyi mushasha ni chombo ngishasha kandi vyose bilocha bibaneza. ¹⁸Mumwanya Yesu aho yalimwo ababila amajambo ayo labahanza umukulu wa mukamisa alamupfukamila imbele yiwe nawe alavunga ati inkumiyange ilapfuye ubunyene mungabo ingo nawe umushileko ukuboko kwawe hejulu yiwe nawe alobaho kandi. ¹⁹Niho Yesu yahanguluka no kumukwilikila na bingishwa biwe kandi. ²⁰Laba umugolengole yalingwaye ava amulaso kumwanya wimya. Kumi na mbili alanza hofi ya Yesu alamukolako luhande yingifungo chimpunzu yiwe. ²¹Aliyumvilo yuko naho nokolako impunzu yiwe nange ndoloka kukila. ²²Yesu alahidukila alamuleba alamubwila nkumi niwihe umutima ukwizela kwawe kulangukijije umwanya uwu umungole alonka kukila umwanya uwo. ²³Yesu amaze kusohola muhila kuwo mukulu nawe yalababonye abantu balela imamba na bantu beshi balimwo batela indulu. ²⁴Nawe alavunga ni muve hano kubela yuko inkumi itulapfe aliko yadyamye mungabo bene balamuseche no kumushinya ngulizwa. ²⁵Na badya bantu bamanze kusohongwa nawe alinjila munzu amufata ukuboko nudya mukobwa alahanguluka. ²⁶Ikulu izo zikwilangila kubela imiji yose. ²⁷Niho Yesu aliko alangenda kuva haliya abangabo babili bimyi balamukwilikila bangumye kundunza ijwi bavunga tulasenze ikingongwe mwana wa Daudi. ²⁸Mumwanya Yesu ahoyasohola haliya munzu zidya mpunzi zilazaiwe Yesu alababwila mulafesiki kungilango shobole kukola nabo balamubwila engo mwami. ²⁹Niho Yesu akola mumaso yabo alavunga bibe ngutwo iwanyu ukuko ukwizela kwanyu kumenze. ³⁰Na maso yabo alahumuka niho Yesu alabihanikiliza no kubabwila ni mulabe umuntu wewese ntamenye kubela ijambo ili. ³¹Mungabo abantu babili balangenda bavunga amajambo ayo impandezose zumuji udy. ³²Niho badya bangabo babili aho balimwo balagenda bonka. Laba umuntu umwe nyamulangi yali yasaze ni daimoni bala munzana kwa Yesu. ³³Idaimoni zimuvuyemwo udy muntu wikilangi amaza kuvunga. Kandi isengelo lilatamalingula balavunga atimubisilahlili ntibilabe. ³⁴Aliho abafalisayo balimwo bavunga kubakulu badaimoni alibilukana abadaimoni Yesu alungenda mumiji yose ni mumihana yabo nawe. ³⁵Akomeza yingisha kubela mumasinagogi ahubili injili yubwami no kukiza abangwayi bwamokoyose nubumunga bwamoko yose. ³⁶Mumwanya alavye isengilo nawe bimuleta ikingongwe kukubela yuko bangowe balapfuye imitima balibameze nkitama zitafise umulangizi. ³⁷Nawe alababwila abingishwa biwe yuko ivyimbulo ni vyishi mungabo ababikola ni bake. ³⁸Nuko ni mwishime ni musabe umwami wivyimbulo kungilango yuko ubwile abimbunzi kubela ivyimbulo vyabo.

Chapter 10

¹Yesu ahamagala abanafunzi biwe kumi na mbili nokubaha amategeko hejuliya madaimoni babi no kuzibinga nokukinza vyose igwala ni amokoyose yingwala. ²Amazina yizo ntumwa kumi na mbili ni bano uwambele ni Simoni aliwe kandi yitwa Petro na mwene wabo deleya. Yokobo umwana wa Zebedayo na Yohana mwenewabo. ³Filipo nna batolomayo na Tomasi, matayo, umutezakoli, Yakobo, umwana alufayo na Tadeo. ⁴Simoni umukananayo na Yuda asikaloti yamungula Yesu. ⁵Abachumi na babili Yesu alabatumu nawe yalabelekeze alababwila ntimungende ahantu baba abomwisi kandi ntimulokwinjile mumiji ya Samalia. ⁶Hanyuma yaho mungende kiintama zazimiye ni munzu yaisilaheli. ⁷Kandi nimwangenda muhubili muvunga ubwami bwijulu ulengeleje. ⁸Mubakize abangwai muzule abapfuye mukize abanya mibabalo nabangwaye imbeimbe imwilukane amadaimoni mwahawe ngusa tanga ngusa. ⁹Ntimutekele izahabu au amahela aushaba mumifuko yanyu. ¹⁰Ntimutwale umukobwa kubelan mulungendo ngwanyu chankwe impuzu zo kuhindula ibilato chankwe ikozi kukubela yuko umukonzi alakwiye ivyo kudya vyiwe. ¹¹Umuji wowose chankwe ibijiji mulo kwinjilamwo mulodele ukwiye mwika aho mpaka homulovilaho. ¹²Nimwinjila kukubela inzu mulo yilamuche. ¹³Nihuba inzu ikiwiye amaholo yanyu alosingale aho mugabo nihoba inzu itakwiliye amaholo yanyu angende hamwa namwe. ¹⁴Kwa badyaatabakiye mwenge chankwe kuvilinza amajambo yanyu mumwanya muvuye kwiyo nz, chankwe kuvilinza amajambo yanyu mumwanya muvuye kwiyonzu chankwe kuomuhana uwo nimwihanangule intumuko yomulige vyanyu ahantu aha. ¹⁵Kweli ndababwiye biloba bikwiliye chane mumiji ya Sodomu na Gomola kumusi wongu chilingwa ulubanza kusumba uwomuji uwo. ¹⁶Laba ndabatumye nkitama hangati yamabingila nuko mgile ubwenge nkinzoka kandi abitonzi nkinuma. ¹⁷Mwilinde abantu balo batwala mumabalaza balo bakubitila mumasinagogi. ¹⁸Kandi mulozanu imbele yabakuluy bubwami kukubela jewe niko umbushuhuda iwabo kukubela abomwisi. ¹⁹Mukihe balobanka ntimungile ubwoba ukunu mwovunga chankwe ukomwobabila kukubela yuko ikintu wmovunga mulohabwa kumwanya uwo. ²⁰Kukubela yuko simwenge mulavunga mungabo umutima wababa wanyu alovunga mulimwenge. ²¹Umungenzi alohangulukila umungenzi kumwicha nase kumwana wiwe abana balohangulukila hejulu yabaveyi babo kubi kumbulinza ulupfu. ²²Namwe mulokwa nkwa na bulumuntu kukubela Yizina dyange. Mungabo umuntu wewe alokwihangana mpaka mumpeluka alokinzwa. ²³Mukihe balobabanza kukubela umuji ungu ngukwilikila. Kwakweli ndobabwila ntimuloba mwalangiye mumizi yose yaisilaheli halaba umwana wa Adamu atalanganuka. ²⁴Umwingishwa si mukulu. Kusumba umwingisha wiwechankwe. Umukonzi ali hejulu yumwami wiwe. ²⁵Bilakwiye kubingishwa yuko abe nkumwingisha wiwe numukozi mwami wiwe namba balamwise mwami winzu belizabuli ni kulibike nyabaki hejulu balobanka abali munzu yawe. ²⁶Uko lele ntimubatinye bbene kukubela yuko batafise ijambo aliko litalaboneka aliko ntadyi nyengeje aliko litaloboneka. ²⁷Buli kinu ndababwila mumwijima mukivunge habona nicho muva nenza mumatwa yanyu mukivunge muli hejulu yinzu. ²⁸Nimutinye badya aliko bicha umubili nmungabo ntibafise ubushobozi bwa kwicha umutima hanyuma yaho mutinye udyashobola nkwicha umubili numutima haliya mukuzimu. ²⁹None kasuku babili ntibanguzwa kwisenti ntoyi? Kwivyo ndaushobola kungwa hasi atabimenya baba wabo kubimenya. ³⁰Mungabo nibihalulo vyumushachi wanyu ulahalungwa. ³¹Ntimungile ubwaba kukubela yuko mulafise akamulo chane kusumba ngasuku beshi. ³²Ngotwa basi bulumuntu umwe ulonyemela imbele yabantu nange kandi ndomwemela imbele ya baba wange alimwinjulu. ³³Mungabo uloyanka imbele yabantu nangendo muhakana imbele yababa wange alimwinjulu. ³⁴Ntimwiyumvile yuko ndaje kunzana amaholo mwisi sindaje kunzana amaholo mungabo ikipanga. ³⁵Kukubela yuko ndanzanye umuntu agwane na baba wiwe na yankumi hampavu yamana wiwe numukanzana hejulu yanabukwe wiwe. ³⁶Umusi wumuntu baha badya bomuhiliwe. ³⁷Wene akunda baba au Mama chane kusumba jewe uyontakwiliye na wene akunda umusole chankwe ukumi chane kusumba jewe uwo ntakwiye. ³⁸Wene atunda kuheka umusalaba no kukwilikila jewe ndakwiliye. ³⁹Wene alokwilikila ubunzima alobutakanza mungabo wene ulotakanza ubunzima bwiwe kukubela jewe alolonka. ⁴⁰Ulo bahamangala alobaampamangaye jewe na wene ulo mpamangala jewe ulamuhamangaye wene yantu mye wene. ⁴¹Na wene ulo muhamangala umuvungishwa kukubela yuko alumumvungishwa alokwakila ingelo yumumvungishwa na wene ulohamangala ukuli kukubela yuko alumuntu wukulu alokwakila iongelo yumuntu yukuli. ⁴²Udyawese alonguha umwe mubatoyi bano naho choba nikikombe chamaji yo kunywa yimbeho. Kukubela yuko wene numwingishwa ukuli ndababwila wene ntashobola kubula kunzila yoyose ingelo yiwe.

Chapter 11

¹Hanyuma yaho Yesu amaze kubeleka abigishwa biwe chamina babili yachiye agenda kwigisha nukuvuga ubutumwa kubela imiji yabo. ²Nayohona alimwibohelo amaze kumva alihejulu yibikogwa vya Klisto yalatumyeintumwa kuchira kubigishwa biwe. ³Nukumubaza wewe nuyudya aloza chankwe haliho uyundi tulashaka yuko kumwiyelekako?"⁴Yesu alabishula nukuvuga kuli bene, "Nimugende mumubwile Yohana ingene yuko mubibona na yadya mwumva. ⁵Abantuatabona balalonka kubona ibimuga balagenda, banyunyuwe balaba sengela, abantu batumva mulokumva chane, abantu bapfuye mulozuka kulonka ubukemezi na bantu balondegwa balobavugiliza ubutumwa bwiza. ⁶Kandi yaheza giwe yadya atabona nichiyu mvilo chose hejulu yuwange. ⁷Ikihe abantu abo bamaze kugenda, Yesu yatanguye kuvuga numubantu hejulu yayohana, "Ninde mwagiye kulaba kubela ubugalagwa nilenga lihungabana numuyaga. ⁸Aliko nidyal mwagiye kulaba- umuntu yaliyambaye inyambalo nyiza? Nubushobozi, badya bambaye inyambalo nyiza balichara kubela inzu zabani. ⁹Aliko mwalegiye kulaba ibiki numuvugishwa ege nababwira ni hejulu yumuvugishwa. ¹⁰Yuno niwe yandi kiwe Raba ndatumye umuntu wiwanje imbele yamaso yawe, kuko alolondela inzira yawe nimbele yawe. ¹¹Jewe ndababwira nukuli muli bamwe bavuche nabagole ntanumwe alimwo mukulu kusumba Yohana mubatizaji aliko wulimwo mutonyi kubela ubwami bwomwijulu nimunini kubela wene. ¹²Kuva imisi za Yohana mubatizi kugenda nubu, ubwami bwi mwijulu bulafishe inguvu, nabantu bafishe inguvu balatwara kunguvu. ¹³Kubele abavugishwa namategoko, ikamekuwa belekwa kugela mwayo hana. ¹⁴None kamamko vyakwiye yemeye yuno ni Eliya yudya aloza. ¹⁵Alufishe amatwi yumva niyumvilize. ¹⁶Ndakigelela nyeniki nibibihe bino? Nikigelelanyo nabana bacheza ahanu yumwisoko, badya bichaya ni bahamagara. ¹⁷Nukuvuga, twalabavugiliye umwomba kandi ntimwachejeje. Twalababajwe kandi ntimwalize. ¹⁸Kubela Yohana alaje atani nukudya umukate chankwe kunywa vino, baba balavuga alafishe ipepo. ¹⁹Umwana wumuntu yalaje adya nukunya nukuvuga nulabe, numuntu adya kandi numubole gwa umukunzi batoza ikodi nibafishe ivyaha! Aliko ichubahilo izungusha kugikogwa chakola chiwe. ²⁰Yesu yala tanguye kukanda mila imiji mulibene yabo kukazi kiwe katinyiche vyala kozwe kubela bali batalichishe bugufi. ²¹Yamwe mwembwe kolazini, wemwe mwebwe Bethsaida ntuko vyumukola bikulu vyalikikogwa Tiro na Sidoni yadyu gakozwe hano, bali kucha bichisha bugufu kela kukwa mbala amagunila nukwisiga iminyota. ²²Aliko biloba kwihangana kwa Tiro na Sidoni umusi yulubanza kusumba wewe. ²³Wewe, Karpernaumu mbega ulomenya hulotelugwa kugela mwijulu? Ntabo ulokululuchwa kugela hasi mukuzimu ntuko kwa Sodoma hakozwe ibintu bikulu namba vyalakozwe uwawe, habayeho kugela nuyumusi. ²⁴Aliko ndavuga uwawe kubela iloba naningoga kugihugu cha Sodoma kuhagalala kumusi yuku chibwa ulubanza kusumba wewe. ²⁵Kubela umwanya uwo Yesu yalavuze, "Ndakunezeleza wewe, daha mwami womwijulu ni kihugu, kubela wala banyegeje bino bintu badya bafishe ichubahilo nubwami nukugulula kwa badya badafishe ielimu ntabana batonyi. ²⁶Daha kubelan yuko yalakunezeleje kutwo amason yuwawe. ²⁷Ibintu vyose yalahawe kulijewe kuva kwa Daha, kandi ntanumwe amenya umwana aliko daha na ntanumwe amumenya daha aliko umwana, na umuntu wewese kubela umwana alafishe kuhamagagwa yuku mwugululila. ²⁸Nimuze uwange mwembwe mwese mulonka inyolane kandi mulilemeche umuzigo gulemeye nanje ndobaluhulila. ²⁹Nimwishile kuli jewe kandi mwige kuva kuli jewe kubela jewe numwitonzi nditonze kumtima kandi mulolonka kwiluhucha kumwanya wanyu. ³⁰Kubela ingata yanje iloloche kandi ilalemeye kuli jewe iloloshe.

Chapter 12

¹Aho nyene Yesu yalagiyiye kumusi wisabato kuchira kumulima. Abigishwa biwe bali bafishe inzara kandi bitangura kuyahimbula nukuyadya. ²Aliko abafalisayo bamaze kubona ivyo, balamubwira Yesu, "Nulabe abigishwa bawe balimwo balanogoran itegeko balimwo balakola umusi utafishe ulahwa kumusi wisabato."³Ako Yesu alamubwira, "Ntimwasomye kuntu Daudi kuntu yakoze, kumusi aho yalifishe inzara, hamwe na bantu balikumwe?" ⁴Nukuntu yinjiye bmunzu yimana nu kudya imikate nukubelaka, kubeka ntiyali ukuli yemejwe kwiwe kudya na badya balikumwe nabo aliko yemejwe kubahelezi?⁵Aliko ntimulasome kubela itegeko, kuko yuko kubela umusi wisabato abahelezi hagati yikanisa alayihumanya isabato, aliko ntibafishe ikosa? ⁶Alikonda vuga uwanyu yuko wulimukulu kusumba ikakanisa alihono.⁷Namba mwalimu menya lino muvuga kwiki, ndashaka irehema kandi ikimazi ntimwali kubacha ulubanza batafishe ikosa. ⁸Kubela umwana wabantu niwene umwami waba sabato."⁹Hanyuma Yesu yala vuyeyo hadya alagenda kubela sinagogi labo. ¹⁰Raba haliho umuntu yaliyala nyunyuche ukuboko. Mafalisayo bala mubwira Yesu bavuga. "None bilemeje kukiza kumusi wisabato?" Kugirango bashobole kumuvuga yuko yakoze ichaha.¹¹Yesu alamubwira, "Ninde muli mwebwe, yogira intama imwenya na yuno yogwa hagati yikingo kumusi wisabato, atomufata nukumuvanayo kunguvu hagati yi kinogo?" ¹²Ni kiki kifishe akachiro, kusumba kuko sibisumba kusumba yintama! Kwivyo ni vyiza kukola ineema kumusi wisabato.¹³Hanyuma Yesu alamubwira wa muntu, "Golola ukuboko kwawe "Alakugolola, nukulonka ubuvyibuhe ntukuntu ukubo kwali kumeze. ¹⁴Aliko abafalisayo balava hanze balapanga kuntu bamwicha lalagiyiye hanze balapanga kutandu kanye kwiwe balimwoba lalondela kuntu bomwicha.¹⁵Yesu amaze kumenya lino yachiye agenda aho. Abantu beshi balamu kwilikie nabeshi yalabakijije bese. ¹⁶Yalabatume ntibaze bakakola amenye kane kubandi, ¹⁷Kuko bishika bidya vyukuli, yibali bavuze bavuga butumwa Isaya, nukuvuga.¹⁸Raba umukozi wange windatoye, nkunda wange kubela wene umutima wa wanje wanezewe. Ndoshilaho impwemu hejulu yange, kandi alolaba kulubanza kubanyamahanga.¹⁹Kandi ntalogila kwigola chankwe kulila chane wala alobaho wese kumva ijwi dyiwe mumanyira. ²⁰Ntalolivuna ilenga kidya dyameze ntalozimya ulutambi gogona utyoa umwochi, hadi aho alozana ulubanza nukuchinda. ²¹Nabanyamahanga baloba bafishe ubwiza kubela izina dyiwe.²²Umuntu yudya impuyi nikilagi niwinjili ni pepo yazanywe imbele ya Yesu. Alamukiza hamwe nibintu vyabaye yuko umtu wikilagi alovuga nukubona. ²³Ikikolane bese balatongaye nukuvuga, "Yoshobola umuntu wuno yuko umwana wa Daudi."²⁴Aliko ikipindi mafarisayo bamaze kumva vyiyakoze imiujiza bino balavuze, "Yuno muntu ntavana ipepo kunguvu ziwe wene nyene atakundi kunkomezi za Belzebuli, mukulu wibi pepo. ²⁵Aliko Yesu yalameye ivyiyumvilo vyabo nukubabwira kila umwami vyalagabanijwe kubela vyononekanye na bulumiji chankwe inzu igaba nyije yenenyene ntlohagalala.²⁶Namba ali shetani, alomuvanaho shetani kwa hiyo alimwo alipanga kubela umutima wiwe wene nyene. ²⁷Ni nyabaki ubwami bwiwe alohagarala? Namba mvanaho impwemu kunkomezi za Belizabuli, bakwilikie banyu ntulotanga kwa kunzila nyabaki? Kubela baloba bacha manza banyu.²⁸Namba mvanaho impwemu kunkomezi zimpwemu wimana, None ubwami bwimana bwakumenye uwanyu. ²⁹Ndomutuma aloshobola kute kwinjila hagati yinzu wene afishe inkomezi nchambele? Ni wene alokwiba ubutunzi bwiwe kuva hagati yinzu. ³⁰Yudya wewese kuwa hamwe nanje atiliho kuli jewe, nawene ategelanya hamwe nanje uyo alosambaza. ³¹None ndavuga uwanyu, bulichaha nukutuka abantu balohaligwa, aliko balatuche umutima mwelanda ntibalohaligwa. ³²Nawudya wese avuga ijambo bitandu kanye chumwana wumuntu, aho alohaligwa. Aliko wudya wewese avuga bitandukanye chumwana wumuntu, idyo alohaligwa. Aliko wudya ahalila bitandukanye ni mpwemu mwelanda uyo alohaligwa, kubela ivyisi bino kandi bidya bilozza. ³³Chankwe ukole ikiti kuba chiza na china chiwe chiza chankwe konona ikiti ni chama chiwe, kubela ikiti bala kimenyesha kuvyama vyawe. ³⁴Mwebwe mululu vyalo gwinzoka, mwebwe muli vyaha, mwoshobola kute kuvuga amajambo meza? Kubela yuko umunwa ulavuga kuva kubela vyasigaje biliho mumutima. ³⁵Umuntu mwiza kubela vyasigaje vyiza vyumutima wiwe hulova vyiza, umuntu mubi kubela vyasigaje ububi wa mutima wiwe hovanayo kidya kibi. ³⁶Ndobabwira kuko kubela umusi yukuchila ulubanza umtu balotonga ibihalulo bulijambo litafishe ukuli vyibavuze. ³⁷Kubela yuko kwa yo majambo yawe alohalugwa ukuli nuku majambo yawe ulu chibwa ulubanza."³⁸Hanyuma yaba ndichi na bafalisayo balumwishuye Yesu bavuga, "Mwigisha, twoshoboyo kubona ibimenyecho kuiva uwawe. ³⁹Aliko Yesu yalabishije nukubabwira, "Ikivyalo kibi nichubusambanyi kilalondela kwelekwa. Aliko ntanumwe kwelekwa ilohabwa kuli bene bitaluko yidwa yayona gishwa. ⁴⁰Ntuko umuvugishwa yona ntukuntu yalimeze hagati yinda yisamaki nininye kumisi itatu kumutaga ni nimwijolo kutwo nuko umwana wumuntu ntuko yalimeze hagati yumutima wikihugu kumisi itatu kumutaga nu mwijolo. ⁴¹Abantu bali ninawi balohagalala imbele yalubanza hamwe niki vyalo chabantu bano kandi balo chibwa ulubanza. Kubela bichishije ubugufi kubutumwa bwayona, na nulabe, umuntu uyo mukulu kusumba yona alihono. ⁴²Umugabakazi wa kusini alovuyuka kulubanza hamwe na bantu wulu vyalo luno nukuchibwa ulubanza, yalaze

kuva impela yisi kuza kusini ichi bahilo chaselemanani na nulebe, umuntu yudya mukulu kusumba gelumani aliho hano.⁴³ Aho nyeneimpwemu mbi mubivuye mwo umuntu achira ahantu hataliho amazi alimwo alalondela kwiluhucha, aliko ntahabona.⁴⁴ Kandi alavuga ndagaluka munzu yanje yindali ndavuyeyo asubiyeyo asanga yanzu yakubuye kandihejeje.⁴⁵ Hanyuma alagenda kubazanya abandi impwemu mbi umwanda indwi badya babi chane kusumba wene achaza kubasumba bose hadya nukuntu kwiwe munyuma yiwe alaba mubi kusumba bambele, kutwo nuko biloba nyene kukivyalo kino kibi.⁴⁶ Aho yesu alimwo alavuga mubantu alabanyina wiwe nabagenziwe bala hagaze hanze, balimwo bala mulondela bavugane nawe.⁴⁷ Umuntu umwe alamubwira, "Raba nyokowawe nabagenzi bahagaze hanze, balimwo bala kulonda muganile nabo."⁴⁸ Aliko Yesu yalimwishuye nukumubwira wa kumenyesheje, "Mahawanje ninde? Nabagenzi banje nibande?"⁴⁹ Na wene yalagoloye ukuboko kwiwe kubigishwa nukuvuga, "Raba bano ni bamaha na bagenzi banje!"⁵⁰ Kubela yuko wewese akola ichiza cha daha wanje alimwijulu, umuntu uwo niwe mugenzi wanje, mushikanje namaha wanje."

Chapter 13

¹Kunwo musio Yesu avayo muhira yichara kunkombe yi kiyaga. ²Ishengero dyishi rikoranira kuriweb riramuzunguka yinjira mubwato yichara muribwo, ishengero dyose rihagarara kurikombe yikiyaga. ³Hanyuma Yesu avuga amajambo meshi kumi gani, avuga, "Raba umubivye yagiye kubiba. ⁴Aliko arabiba imbuto zimwe zigwa ruhande yinzira inyoni zilalza zirazi nobagura. ⁵Imbuto zindi zigwa kurutare hatari ivu dyishi, zicha zimera vuba kuko atavu dyishi ririho. ⁶Aliko izuba dyache ziraturigwa kuko zitari ni mizi, na ziruma. ⁷Imbuto zindi zigwa hagati yibiti vya mahwa ibiti vya mahwa birareha bira birazinyoha. ⁸Imbuto zindi zigwa mwivu dyiza zivya mirongurukaya ni zindi mirongitatu, ⁹Uri na matwi ni yumve. ¹⁰Abigishwa baraza baramubwira Yesu, "Kubera iki uvugana ni shengero kumigani?" ¹¹Yesu yishura ababwira, "Mwahawe kumenya amabanga yu bwami bwo mwijuru, aliko kulibo ntibara habwa. ¹²Aliko uwowese afishe ikintu kuri wene azokwongelelezwa chane na azoronka akomaro kanini aliko utafishe ikintu na kidya afishe azochakiwa. ¹³Gutyo nganira nabo ku migani kubera naho babona, ntibabone kweli. Naho bumva ntibumve chanke kumenya. ¹⁴Ubuwugishwa bwa Yesaya burakwiye iwabo, budya buvuga, "Mwumvishe mwumve, aliko kunzira yoyo ntimuzomenya; mukihe mubona mushobora kubona, aliko kunzira yoyose ntimumenye. ¹⁵Ni mitima bantu aba yabaye umwiza biragoye kwumva, na bahumirije amaso yaba, kugira ntibashobore kubona kumaso yaba chanke kumva kumatwi yabo gutyo bari ku mpinduka kandi na nali kubakiza. ¹⁶Aliko amaso yanyu arahiriwe, kubera garabona, na matwi yanyu garumva. ¹⁷Ndababwira kweli abavugishwa benshi na bantu babagororochi bali bahahamiye kubona bidya vyo mubona, na ntibashobora kuyabona bifuze je kwumva yadyo yo mwumva nti yumva. ¹⁸Rero ni mwumve umugani wumubivyi. ¹⁹Mukihe uwowewese yumva ijambo dyi Bwami na wimenye, niho wa mubi aza akasakura ikibibwe mumutima wiwe iyi ni nyidya mbuto yatewe impande yinzira. ²⁰Uwatewe kurutare ni yudya yumva ijambo ni kudya kira numunezero. ²¹Aliko atafishe imizi muriwe ahagarara umwanya muto. Iyo yaduchweko amarushwa chanke akadende hezo biboneche kubela idyo jambo achitara ni ngoga. ²²Uwatewe hagati yibiti vya mahwa niwe yumva idyo jambo, aliko umwitwa rariko wi vyisi nuruhendo gwubutunzi bikanyoha idyo jambo akaba ikirumbirane. ²³Uwabwibwe mwivu dyiza, niwe yumva idyo jambo akaritahura. Uwo niwe rero yama imbuto umwe akagira ijana, uwundi mironguruka ga nu yundi mirongitatu. ²⁴Yesu abaha uwundi mugani ati ubwami bwo wijuru busa numuntu yabivye imbuto nziza mwi sambu yiwe. ²⁵Aliko abantu bahuriye, umwasi wiwe araza kandi abiba ugwamfu mu ngano hagati hanyuma arigira. ²⁶Zimaze kumera ni kuyangika niho ugwamfu gwakomera kandi. ²⁷Abashumba na nyene umurima baraza bamubwira, mbega mwami, ntiwateye imbuto nziza mwisambu yawe? None ugwamfu gwavuye hehe? ²⁸Ababwira umwamsi niwe yakjoze ibi abakozi baramubwira, "None ushaka tugende tubimomora?" ²⁹Wisambu aravuga, "Oya, muriko mura momora ugwamfu mwomomora ni ngano. ³⁰Ni mureke bikure kugeza mwisomomora umbwa mbele bamomora ugwamfu na baruhambire utugwi tugwi muyaturire, aliko egeranya ingano mushire mukigega chanye. ³¹Hanyuma Yesu abachira uwundi mugari. Aravuga, "Ubwami bwo mwijuru busa nimbuto ya haradali iyo umuntu yatoye ni kuyibiba mwi sambu yiwe. ³²Iyi mbuto kweli ni ntoyi kusumba imbuto zose. Aliko imeze ninini kusumba ibirimwa vyose bili mwibustani, ika ikiti, kuge aho inyoni zo hejuru ziza kwabaka ho ivyari kumasham iyacho. ³³Ababwira uwundi mugani kandi, "Ubwami bwo mwijuru ninku mwambiro, umugore yakiriye akawuvanga ni ngero zitatu zifu bkushicha aho riba urututumbire dyose. ³⁴Ayo yose Yesu yayavuze mwishengero dya bantu kumigani. Na atari imigani ntiyavuga idyodyose kuribo. ³⁵Ibi vyaba kugira kidya chamaze kuvugwa kuchira kumuvugishwa kishobore kushika, hadya yavuga, "Nzoteranura akanwa kanye kumigani. Nzovuga yadya yari ahishijwe uherye ukuremwa kwisi. ³⁶Maze Yesu asezera ishengero agenda munzu. Abigishwa biwe baza kutiwe, "Bat dusoba nurire umugani wu gwamfu gwo mundimiro." ³⁷Yesu arishura aravuga utera imbuto nziza nu mwana wu muntu. ³⁸Indimiro ni mwisi Ni mbuzo nziza ninaba bana bubwami. Ugwamfu na banabawa mubi, na umwansi ni uwabiteye ni shetani. ³⁹Nukusoroma nu muhero wisi, na abasoromyi na bamarayika. ⁴⁰Nka kudya ugwamfu gwegeranywa ni kuturigwa umuriro, ukwo nikwo bizomera kumuhero wisi. ⁴¹Umwana wumuntu azotuma aba marayika biwe ni kwegeranya kuva kubwami bwiwe vyose vyatumye ichaha na hadya bakora mubi. ⁴²Bazobaterera mwitanuro dyu muriro bese niho hazoba amarira ni kusya amenyo. ⁴³Niho abantu bese babagororochi bazokwakaka nki zuba mubwami bwase wabo wene afishe amatwi ni yumve. ⁴⁴Ubwami bwo mwijuru ni nku bubiko bwahishijwe mumurima. Umuntu arayibona ni kuyinyegeza. Mumunezero wiwe agenda kuguza vyo vyoyarifishe, agura isambu. ⁴⁵Kandi ubwami bwo mwijuru ninku muntu akora ivyashara arondera amaraganta yimeza. ⁴⁶Mukihe abonye amaragarita ya kachiro, agenda aguza buri kintu aguza buri kintu yarifishe na arayigura. ⁴⁷Ubwami bwo mwijuru ni nki senga ili mukiyaga na kandi ikoranya ibiremwa vya bwoko bwose. ⁴⁸Guzuye barukwegera kumurambi. Hanyuma bichara hasi begeranya ibintu vyose vyari vyiza muvyombo, aliko ibitafishe agachiro babita kule. ⁴⁹Biroba nkuku ku muhero wisi. abamarayika bazozza barobanure abantu babi muba gororochi.

⁵⁰Bazobata mwitanuru dyu muriro, niho hazoba amarila ni kusyanya isya za menyo. ⁵¹Muramenye aya majambo yose? Abigishwa bura mwishura bati, "Ego" ⁵²Hanyuma Yesu arababwira, "Buri umwandichi yabaye umwigishwa wu Mwami asusab na nyene inzu atora mububiko bwiwe ibintu bishasha ni vya kera." ⁵³Yesu amaze iyo migani yose, ava aho hantu. ⁵⁴Hanyuma Yesu arashika mumukowagwi we yigishiriza abantu mwisinagogi ichavuyemwo baratangara baravuga, Ni hehe uyu muntu hoyakuye ububwenge nibi bitangaza? ⁵⁵Uyu muntu su mwana wumubaji? Mariya si nyina wiwe? Na benewabo si Yakobo, Yusufu, Simoni na Yuda? ⁵⁶Na Bashikiwe turinabo hano iwachu? None rero uyu muntu yagakuye hehe aya yose?" ⁵⁷Yarabachitaje Alikon Yesu arababwira, "Umuwugishwa ntabura ichubahiro yomba iwabo ni mugihugu chabo. ⁵⁸Na ntiyashoboye kukora ibitangaza vyishi kubera ntibamwizera.

Chapter 14

¹Hanyuma mulicho kihe, Herode yumvishije hejulu ya Yesu. ²Alababwila abakozi biwe, "Uyu ni Yohana abatiza yazutse kuva mubapfuye kulivyo izo nguvu ziliho hejulu yiwe." ³Kuko Herode yali yamufashe Yohana alamuboha acha amuta mwibohelo kukubela Herode umugole wa Filipo mukulu wiwe. ⁴Kuko Yohana yalamubwiye, "Ntibikwiye kutwala wene kuba umugole wiwe." ⁵Herode yomwishe aliko yalayinye abantu kuko balamubonye kuba umuvugishwa. ⁶Aliko ikihe umusi wokuvuka Herode usohoye umukobwa wa Herodia yalavyinye hagati ya bantu no kumunezeleza Herode. ⁷Kukwishula ili yasezelanye kundahilo yukon azomaha ichopochose azomusaba. ⁸Hanyuma yokuhamugwa na nyina wiwe, yalavuze, "Numpe jewe hano mukikombe umutwe wa Yohana abatiza. ⁹Umwami yali yababaye kumasengo yi nkumi aliko kukubela indahilo yiwe, kuko bose baliko baladya hamwe nawe yabategetse yuko bikwiye bikoleke. ¹⁰Yatumye Yohana azanwe kuva mwibohelo. ¹¹Kugila achibwe umutwe wiwe uzanwe hejulu yisia alahabwa inkumi acha autwala kwa nyina wiwe. ¹²Hanyuma abanafunzi biwe balaza kutwala wa mubili no kuwuzika hanyuma yibi balagiye kumubwila Yesu. ¹³Nawe Yesu avyumvishije yalavuye kuva ahantu hadya alulila mubwato alagenda ahantu hateguwe ikihe abantu benshi bamenya aho yalili bamukulikiye kumagulu kuva kumuji. ¹⁴Hanyuma Yesu yalaje imbele yabo alabona ubwishi bwabantu benshi. Alabagilila ikigongwe no kubakiza ingwala zabo. ¹⁵Hageze kumugoloba, abanafunzi balaza kwiwe bavuga, "Aha ni kukiche chubugalagwa kandi umusi wachiyeho. Basanzaze abakolanye kugila bagende bmubijiji bagule ivyo kudya kukubela bene. ¹⁶Aliko Yesu alababwila ntibolinda kugenda numubahe mwebwe ivyokudya. ¹⁷Balamubwila, "Aha tulafise imikale itamu nizamaki zibili gusa" ¹⁸Yesu alavuga, "Nimuzizane iwanje." ¹⁹Hanyuma Yesu alategeka wa mugwi ichala hasi yubwatsi. Alatwala imikate itamu naza samaki zibili. Alalaba hejulu mwijulu, alahazagila alaumanyula umukate alaboha abanafunzi. Abanafunzi bala uhawamugwi. ²⁰Baladya bose balahaga. Hanyuma balegelanya ibisate vyose vyivyokudya mikuzuza ibikapu chumi na bibili. ²¹Badya baliye bagelela nywa nkaba gabo gabo ibihumbi bitanu batallinze kuhalula abagole na bana. ²²Ubwo nyene yalategetse abanafunzi binjile mubwato, icho kihe wene alabasezela wamuwabantu bagende. ²³Hanyuma yo kusezela wa mugwi wa bantu bagende alulila hejulu kumusozi kusenga wenyene, ikihe hali kumugoloba yali wenyene. ²⁴Aliko ubu ubwato bugeze hagati yinyanza bulimwo bulazunga zunga kukubela umukuba kuko umuyaga wali winyulane. ²⁵Mwijolo dyubugila kane Yesu yalabigeleye, alimwo agendela hejulu yamazi. ²⁶Mukihe abanafunzi biwe bamubona agendela hejulu yinyanza balagize ubwoba balavuga, "Numuzuka" no kutela ugwamo bafise ubwoba. ²⁷Yesu alabwila umugendo umwe, alavuga, "Nimuleme! ni jewe! Ntimutinye. ²⁸Petro yalamwishuye alavuga, "Mwami, Nimba aliwewe, nuntegeke nze kwawe hejulu yamazi." ²⁹Yesu alavuga, "Ingo" Petro alava mubwato no kugendagenda hejulu yamazi kugenda kwa Yesu. ³⁰Aliko Petro abonye imikuba, yalatinye, abanza kwibila, hasi alahamagala kwijwi alavuga, "Mwami mkinze." ³¹Ningoga Yesu alagolola ukuboko kwiwe alamutelula Petro no kumubwila, wewe ufise ukwizela kutoyi, kuki wagelelanya. ³²Niho Yesu na Petro binjila mubwato, umuyaga wachiye uhagalala kuhuhuta. ³³Abanafunzi mubwato balamusenga Yesu no kuvuga, "Nukuli wewe ulumwana wimana." ³⁴Bamaze kujabuka, balasohoye mukihungucha Genesaleti. ³⁵Abantu mulicho kiche balamumenye Yesu, batumye ubutumwa kila biche vyo kuluhande no kuzana kila uwalia waye. ³⁶Bala mwinginze yuko boshobola kufata umukunjo wi mpuzu ziwe benshi baukozeke balakijijwe.

Chapter 15

¹Niho abafalisayo na banditsi balaje kwa Yesu kuva Yerusalemu. ²No kuvuga, "Kuku abanafunzi bonona uko abazehe bakiliye? Kuko ntibakalaba amaboko yabo baliko baladya ivyokudya" ³Yesu alishula alababwila, "Namwe kuki mwonona itegeko dyumwami kukubela uko mwakiliye webwe?" ⁴Kuko Imana yalavuze, wubahe so wawe na nyoko wawe, kandi uvuga bibi kwa sewiwe na nyina wiwe, nukuli azopfa. ⁵Aliko mwebwe mutavuga, kila ubwila sewiwe na nyina wiwe, "Kila mpfashanyo yoyolonse kuva kwanje ubu nakashimwe kokuva kumana." ⁶Uyo muntu ntiyo kwigela yubaha sewiwe. ⁷Yenwe mwadyadya, ni vyiza nkuko Isayayagelelanje hejulu yanyu aho yavuga. ⁸Aba bantu banyubaha jewe kuminwa yabo aliko imitima yabo ili kule yanye. ⁹Niho yahamagala ibikolane alababwila, "Nimwumvilize mumenye." ¹⁰Ntakintu chinyila mukanwa kumuntu no kumuhamanya, icho nicho kimugila umuntu kuba ikihumane. ¹¹Basengela ubusa, kuko bigisha inyigishozo batumwe na bantu. ¹²Niho abanafunzibamu gendela bbalavugana na Yesu "Mbe! ulamenya abafalisayo badyumvishije lidya jambo balachitazanye?" ¹³Yesu yalabishuye alavuga kila mbuto yodaha wanjye womwijulu atateye izolandugwa. ¹⁴Baleke bonyene, bene na bahongozi bimpumyi kamba umuntu wimpuyi azolongola impumyi mugenziwe bose babili bazogwa mukinogo. ¹⁵Petro alishula ala alamubwila Yesu, "Tutondele akakalolelo iwachu. ¹⁶Yesu alishula, "Namwe kandi ntimulamenya." ¹⁷Namwe ntimubona yuko bula ikigiye mumukanwa kija munda no kugenda mumusilani? ¹⁸Aliko ibintu vyose bivuye mukanwa biva mumutima. Nivyo bintu umuntu bimulumanya. ¹⁹Kuko mumutima hava mwivyi yumvilo bibi, ubwichanyi, ubusambanyi ubushakanyi ubushuma, ukwemeza ububeshi, nibitutsi. ²⁰Ayo niyo majambo umuntu amuhumanya. Aliko kudya udakalavye amaboko ntikumugilan umuntu kuba ikihumane. ²¹Niho Yesu yava aho yalili yivanamwo kugenda mubiche vyumiji ya Tiro na Sidoni. ²²Laba yalaje umugole mkanani kuva mulizo mpande, Alahamagala, "Nungilile ikigongwe, mwami mwene Daudi, inkuni yanje alababazwa chane ni mpemu. ²³Aliko Yesu ntiya mwishuye ijambo. Abanafunzi biwe balaza bamwinginga, bavuga, "Muvaneho agende, kuko alatutele la ugwamo. ²⁴Yesu yalishuye no kuvuga, sinatumwe kumuntu wewese buletse kuntama za zimiyezo munzu ya Israeli. ²⁵Aliko yalaje no kunama imbele yiwe alavuga, "Mwami mfasha." ²⁶Alishula alavuga, "Sivyiza kutwala ivyo kukudya vyabana no kuziheleza imbwa. ²⁷Alavuga, "Ego, mwami mwami nimba zito zidya ivyokudya biguye kumeza ya sebuya wazo. ²⁸Niho Yesu yishula alavuga, "Wamugole ukwizela kwawe ni nkunini. Hakoleke kuli wewe nkuko ushaka inkumi yiwe izoba bikijijwe mulicho kihe. ²⁹Yesu yalavuye aho yalili alagenda hofi yinyanza ya Galilaya. Hanyuma yagiye hejulu yumusozi alichala hiyi. ³⁰Umugwi munini ulaza kwiwe no kumuzanila ibilema, impuyi, ibilagi, abachumbagila, na bandi benshi bali banywaye babasize kumagulu ya Yesu alabakiza. ³¹Wa mugwi ulatangala ubonye ibilagi bivuze ibimuga bagizwe bazima, ibilema biliko bilagendagenda ni mpumyi zibona balashimye Imana ya Israeli. ³²Yesu alahamagala abanafunzi biwe alavuga, "Ndabagiliye ikigongwe umugwi, kuko bamye nanje kumisi itatu ata kudya ikintu chochose. Sindobasezela bagende iwabo bataliye, ntibaze bazimile munzila. ³³Abanafunzi biwe balamubwila kuti nichehe twolonka imikate! Ikwiye ngaha muka bande kuhagisha umugwi munini kuti? ³⁴Yesu alabwila, "Mufishe imikate ingabe?" Balavuga, "Mushanju ni samaki nto zike." ³⁵Yesu alatega umugwi wichale hasi. ³⁶Yalatwaye yamikate mushanju na samaki hanyuma yo kushima, alayimanyula alabaha alabaha abanafunzi. Abanafunzi balahenzeza wamugwi. ³⁷Abantu bose baladya balakwigwa. Balagelanya ibisigalila vyibisate vyi vyokudya vyasigaye ibisatesate, vyuzuza ibikape mushanju. ³⁸Bose abaliye bali abagabo ibihumbi bine atabagole nabana. ³⁹Hanyuma Yesu alasezela wamugwi bagende alinjila mubwato acha agenda mubiche vya magadani.

Chapter 16

¹Abafalisayo nabasadukayo, balamuziye no kumugelageza Yesu aboleke ikigelelezo kiva hejulu. ²Aliko Yesu ylabi shuiye no kubabwila yuko, "Nimba alimumu goloba muvuga ngo ikilele ni chiza, kukubela ikilele kitukula³Nomu gitondo muvuga ihaliyu muyaga uwumusi ainziza kukubela ikilele kitukula nibichu bizibiye ikilele chose! Mulalaziku sobanula ingene liboneka ijulu, aliko ntimushobola kusobanula ibigelelezo vyibihe. ⁴Uluvyalo lubi gubusambanyi kilondela ikigelelezo, aliko ntakigelelezo chochosen kizohabwa atali idya ya Yona. Hanyuma Yesu alabaleka agenda vyiiwe. ⁵Abanye shuli baza muluhande gwa kabili, aliko bali bniba giye kutola imikate. ⁶Yesu alababwila, "Nimulabe neza kandi mube maso numwa mbilo wa bafalisayo nabasadukayo." ⁷Abanyeshule balabazanya mulibo balavuga "Bela tutatoye imikate." ⁸Yesu yalamenye ivyo alavuga, "Mweegebukwizela guke, nuku beliki mwashoboye no kuvugana muli mwege mulavuga yuko nukubela mutatoye imikate?" ⁹None bado ntumulamenya chanke ntimwibuka idya mikate itanu kubantu ibi humbi bitanu, nibi kapu bingahe vyomwegela nyije? ¹⁰Chanke imikate idwi kubantu ibihumbi bine none nibi kapu bingahe vyomwatoye?" ¹¹Vyabaye gute yuko muta menya yuko nali ntavuga namwe hejulu yimikate? Nimwitunge kandi mwiubale umwambilo waba falisayo na basadukayo." ¹²Hanyuma balamenya yuko ntiyalikoala babwila hejulu yokwiyubala nimikate yumwambilo, ahubwo kwiyubala ninyigisho yabafalisayo na basadukayo." ¹³Mugihe Yesu asohoye mubiche vya Kaisali Filipo alababaza abanyeshulibiwe, avuga, "Abantu bavuga yuko umwana wumuntu ninde?" ¹⁴Balavuga, "Abandi bavuga yuko ali Yohana uwubatiza; Abandi, Eliya, Abandi Yelemia, chanke umwemulibo abavugishwa. ¹⁵Alaba bwila, mwege muvuga jewe ndinde? ¹⁶Alishula, Simoni Petro alavuga, "Wewe ni Klisto umwa na wimana ali muzima." ¹⁷Yesu alamwishula nokumubwila, "Ulahezagiwe wewe, Simioni chanke Yona, kukubela amalaso ninyama ntivya kufundululiye ili, ahubwodaha wanje alimwijulu. ¹⁸Nanje kandi nzokubwila yuko wewe uli Petro no hejulu yulutale ulunzo kubaka ulusengelo gwanje imidyango yikuzimu nizo lichinda. ¹⁹Nzoguha wewe ulufungu luzo gubwami chochose uzo kugala mwisi no mwijulu kizoba chugawe nachochose chuzo kugulula mwisi no mwijulu kizoba chuguluwe." ²⁰Hanyuma Yesu alabategeka abanje shuli ntiba mubwile umuntu wowese yuko wene yali Klisto. ²¹Kuva mugihe icho Yesu yalabanje kubabwila abanye shuli yuko ningobwa agende Yelusalemu, kubabazwa kumajambo meshi mumaboko yaba zehe na bakulu baba helezi na bandichi, kwicha no kuzuka umusi wa gatatu. ²²Hanyuma Petro ala mutola Yesu kuluhande no kumu kemeya, kukuvuga, "Ijambo ili nilibe kulenawe, umwami ili ntilibe iwawe. ²³Aliko Yesu alahindu kila nokumu bwila Petro, "Subila inyuma yanje shetani! Weweulintamba mwi iwanje, kubela ntulaba amajambo yimana, ahubwo amajambo yabantu." ²⁴Hanyuma nYesu alababwila abanyeshulibiwe, "Nkumuntu wowese ashaka kunkulikila jewe, ningobwa yiyanke wene nyene, autole umusalaba wiwe, kandi ankulikile. ²⁵Kubela uwushaka kukiza ubuzima bwiwe, azo yatakaza, nokuluwo wese atakaza ubuzima bwiwe kubela jewe azobulokola. ²⁶Aliko! ninyungu nyabaki uzolonka umuntu umaze kulonka isi yose aliko akatakaza ubuzima bwiwe? Aliko! Nikintu nyabaki azotanga umuntu muguhindulanya nubuzi ma bwiwe?" ²⁷Kubela umwana wumuntu azoza mu bwelabwa daha wiwe numumalaika nwiwe nawe azomuliha bbulumuntu kungana nibikogwa vyiiwe. ²⁸Nukuli ndababwila hali bamwe nmuli mwege muhagaze ngaha babatazobonza ulupvu mhaka ahazo mubona umwana wumuntu aje mubwa mu bwiwe.

Chapter 17

¹Imisi itandatu hanyuma ya Yesu yalabatoye hamwe nawe Petro na Yakobo na Yohana mugenziwe kandi alabatola mhaka hejuru yumusozi mlemle wabo mbene nyene. ²Yalahinduwe imbele yabo. Ishusho yiwe ulela nki zuba ni mpuzu ziwe zalabonekanye zibeleye nkumucho. ³Raba haliya bavuye Musa na Eliya baganila nawe. ⁴Petro alishura no kumubwira Yesu, "Umwami ni uwiza iwachu twenge kubaho ahahantu nimba wimpfuza, nzokubaka ibibanda bitatu kimwe chawe, kimwe kubela Musa, na kimwe kubela Eliya. ⁵Mugihe alimwo alavuga, laba igichu chela kibalela, agatutu laba havamwo ijwi kuva mugichu, livuga, "Uwu numwana wanje nkunda wombegwa nwe mumwu mvewene." ⁶Abanye shuli bumvishije ivyo, balagwa bubanywe bacha balatinya chane. ⁷Hanyuma Yesu alaza alabakolako alavuga, "Vyuka ntimu tnye." ⁸Nabo baluna mula amaso yabo hejulu aliko ntiba mubonye umuntu atali Yesu wenyene. ⁹Kandi balimwo balululuka mumusozi, Yesu alabatuma, alavuga, "Ntimuzo tange inkulu yokwelekwa ivyo mpaka umwana wumuntu hazo zukila kuva mubafuye." ¹⁰Abanye shule biwe balamubaza bavuga, "Nukubeliki abandichi bavuga yuko Eliya azoza ubwa mbele?" ¹¹Yesu alabishula nokuvuga, "Eliya azozanyenekandi azogalula amajambo yose." ¹²Aliko ndababwila, Eliya yamaze kuza, aliko ntiba mumenye. Hanyuma yaho, bamukoleye amajambo bashaka bene nivyo nivyo umwana wumuntu azobabazwa mumaboko yabo." ¹³Niho abanye shuli bamenye yuko yaliko alavuga inkulu za Yohana umubatizi. ¹⁴Bamaze kushika mishengelo dya bantu, umuntu umwe yalamugiliye, alapfu kama imbele yiwe, nokumubwila. ¹⁵Umwami, umugilile iki gongwe umwana wanje kukubela abaye nicheku nokuteseka chane. Kukubela mukindi kihe alagwa mumulilo chanke mumazi. ¹⁶Nala muzanye kubanyeshule bawe, aliko ntiba shoboyo kumukiza. ¹⁷Yesu alishula alavuga, "Mwege uluvyalo lutize la kandi gwono nekaye nzokwichala namwe mpaka dyali? Nzokwihangana namwe mpaka dyali? Muzane ngaha iwanje." ¹⁸Yesu yala mukankamiyi namadayimoni galamuvamwo, umusole yala kijijwe kuva idyasaha. ¹⁹Hanyuma abanyeshule balamuzila Yesu kwisili balamubaza, "Nuku beliki tutashoboye kumubinga?" ²⁰Yesu alababwila, "Kukubela ukwizela kwanyu guto nukuli ndaba bwila, nimba muzoba nukwizela na gutoya nkulu tetegwi mbuto yihaladali, muzoshobola kubwi la uwu musozi, suhuka uve ngaha ugende haliya, nao uzosuhuka na nti hazoba ikintu chochose cho kunai lana iwanyu. ²¹Aliko ububwo kobwama daimoni ntibushoboka kuvamo, aliko kuma sengo nokwisonzesho." ²²Mugihe bakili bado Galilaya, Yesu alababwila abanyeshule biwe, "Umwana wumuntu azoshigwa mumaboko ya bantu. ²³Kandi bazo mwicha, umusi wa gatatu azozuka." Abanyeshule balashavuye chane. ²⁴Nabo basohoye kapelenaumu, abantu begelanya ikoli yinusu ishekeli balamugila Petro alavuga, "None umwigisha wanyu aliha ikodi yinusu yishekeli?" ²⁵Alavuga, "Ego" Aliko Petro amaze kwinjila munzu Yesu alavuga alavugana na Petro ubwambele no kuvuga, "Uliyumvila iki Simoni? Umwami wisi wa kila ikoli chanke ubushulu kuva inde? Kuli badya bala bakilizi kuva kubashichi?" ²⁶No mugihe Petro ahoya vuga vuga, "Kuva mubashichi" Yesu alaba bwila kulivyo abaganzwa bavanyweho mukuliha. ²⁷Aliko ntitizozwe tubakole abatoza koli bagakola ivyaha genda munyanza taga indo wani utwale idya samaki ije ubwa mbele, hanyuma yo kuugala umunwa wiwe, uzosanga mudya ishekeli imwe. Itole ubahe abatoza koli kubela jewe na wewe.

Chapter 18

¹Mulugo mwanya abanafunzi baza kwa Yesu bamubwila ninde ali mukulu mubwami bwo mwijuru. ²Yesu ahamagala umwana muto, amushila hagati yabo. ³Alavuga, "Kweli ndababwile, mutihanye mukaba nkuyu mwana muto ntimuloshobola kwingila mubwami bwo mwijuru. ⁴Wewe yiyotosha nku mwana muto, umuntu nkuyo ni mukulu mubwami bwo mwijuru. ⁵Nuwo wese yakila umwana muto kwizina dyange yakila jewe. ⁶Aliko wewese achitaza yumwe mulaba bato banyizela haba vyiza kumuntu nkuyo kuhambigwa ulubengo mwisozi dyiwe, akibizwa munyanza hagati. ⁷Isi ilagowe kubichitaza! Kukivyo bichitaza ntibizo bula kuza aliko alagowe umuntu nkuyo ibihe biloza kubela wene! ⁸Ukuboko kwawe au ukugulu kwawe nihagila kikuchitaza mulivyo, kinogole ukitage kule nawe. Ni vyiza kuli wewe kwingila mubuzima butahela ata kuboko au ulikilema kusumbaho wotabwa mumuliko utaheta ufishe amaboko yose na magulu yose. ⁹Kandi jisho dyawe nidya kuchitaza, lilandule ulitage kule yawe. Ni vyiza chane wewe kwingila mubuzima butahela ni jisho limwe, kusumba kutabwa mumulilo utahela ufishe amaso yose. ¹⁰Mulabe ntimukengele yumwe mulaba bato. Kubela ndababwile mwijuru halaba malaika babo bene imisi yose baleba mumaso ya Daha wo mwijuru. ¹¹Kandi umwana wumuntu yaje kukiza kidya chali chala zimiye" ¹²Mwiyumvila iki? Umuntu afishe intama ijana, imwe muli zene ikatakala, mbe ntazoleka milongo mwenda na mwenda kumusozi akaja kulonda yimwe yazimiye? ¹³Amaze kujibona kweli ndababwile alayinezelegwa kusumba zidya milongo mwenda na mwenda zitamiye? ¹⁴Kukivyo, subushake bwaso wanyu wo mwijuru koyumwe mulaba bato yofpa nabi. ¹⁵Mwene wanyu niyaku kolela nabi, genda umweleke ingolane iliho hagati yawe na wene aliwenyene. Niyakumviliza, uloba wigaluliye mwene wanyu. ¹⁶Aliko natakumvile, twala umugenzi umwe au babili hamwe nawe, kubela kuminwa yabashahidi babili au batatu kila jambo lilashobola kulebwa. ¹⁷Nalitaho kubumviliza, bwila ikanisa idyo jambo natitaho kubumviliza ikanisa nkuko nyene, basi nabe nkumuntu womwisi nutoza ikoli. ¹⁸Kweli ndababwile, chochose kidya mulofunga mwisi no mwijuru kilofungwa. Nicho mulofungulula mwisi no mwijuru kilofungulugwa. ¹⁹Kandi ndababwile abanu babili muli mwebwe ni bumvikana kwijambo dyodyose mwisi basaba, idyo Daha wo mwijuru azolikola. ²⁰Kuko babili au batatu bali hamwe kwizina dyange, jewe ndi hagati yabo. ²¹Kandi Petro alaza amubwila Yesu, "Mwami, ni kangahe mwene wachu ankolele nabi ndamuganyila? ²²Yesu alamubwila, "Sinkubwila ichulo mushanjo, aliko na milongo mushanjo inchulo mushanjo. ²³Kubelidyo ubwami bwijuru bususa numwami yashache kusuzuma ihesabu kuva kubakozi biwe. ²⁴Atanguye kusuzuma ihesabu, umukozi umwe azanwa kuliwe woyishuza italanta ibihumbi ichumi. ²⁵Kubela ntiyalifishe choyo liha, sebuja yategeche aguzwe, umugole wiwe hamwe na bana biwe na kila kintu yalafishe ideni yishugwe. ²⁶Wamukozi yihula hasi, avukana imbele yiwe, avuga mwami, unyihanganile, ndo kuliha kila kintu. ²⁷Sebuja wuyo mukozi, amugilila ikigongwe alamulekula amuhebela dya deni yalimufitiye. ²⁸Aliko uyo mukozi alekuwe abona mugenziwe ya muliliye ideni yamudai idinari ijana. Alamukwega, amufata mwizosi, amubwila ndiha vyo nkudai. ²⁹Aliko uyo mukozi mugenziwe yihuye hasi alamusaba chane, avuga, unyihanganile, ndokuliha. ³⁰Aliko uyo mukozi wubwambele yalanse. Hanyuma, yagiye kumushilisha mukifungo, mpaka ahoazo mulihila vyose vyamudai. ³¹Abakozi bagenziwe babonye bibaye. Balababaye chane. Balaje babwila sebuja wabo kila kintu chabaye. ³²Niho sebuja wuyo mukozi yamuhamagala, alamubwila, "Ewe wa mukozi mubi, nalakuganyiye wewe ideni dyange dyose kubela wanseze ikigongwe chane. ³³Mbe! Ntiwashakigwa kuba ni mbabazi kumukozi mugenzawe, nkange ingene na kuganyiye wewe? ³⁴Sebuja wiwe yalashavuye amuha abamutesa kushichaho azoliha vyose vyadaiya. ³⁵Uko niko Daha womwijuru azobagilila kila yumwe muli mwebwe nataganyila mugenziwe kuva mumutima wanyu."

Chapter 19

¹Mukihe Yesu yalimaze ayo majambo ava igarilaya aragenda kurubibe gwa yudeya imbele yu ruzi Yorodani. ²Ishengero rinini riramukurikira na arabakiza hiyo. ³Abafarisayo baramuzira baramugeza baramubwira, "Mbega birakwiye umuntu kureka umugore wiwe kubera ichochose?" ⁴Yesu arishura aravuga, "Ntimwasomye yuko wene uwabaremye ubwa mbele yabaremye umugabo nu mugore?" ⁵Na kandi aravuga, "Kubera icho umugabo azorekase na nyina abane numugore wiwe, nabo babiri bazoba umubiri gumwe?" ⁶Gutyo si babiri kandi nu mubiri gumwe rero kidya ifatanije Imana, umuntu uwowese ntakifatanure." ⁷Baramubwira, "None kubera iki Musa yatutegeche kutanga ichete cho kuvana nikumureka?" ⁸Arababwira kukukomantara kwi mitima yanyu Musa yarabarejuye kureka abagore banyu, aliko kuva ubwa mbele siko vyari biri. ⁹Ndabubwira yuko wewese azoreka umugore wiwe, atamuhoye ubusambanyi, akimura uyundi arasambanye. Nu mugabo azokwimura uwahukanye arasambanye." ¹⁰Abigishwa baramubwira Yesu, "Nimba aliko biriku mugabo nu mugore si vyiza kwimura." ¹¹Aliko Yesu arababwira, "Si buri muntu ashobora kwa kira izi nyigisho, ni kuri badya gusa bure kuriwe kwakira. ¹²Kuko haliho inkone zavuche kuva munda mwa nyina zabo. Na kudya nyene hariho abagizwe inkone na bantu. Na hariho inkone zigize inkone kubera ubwami bwo mwijuru. Ashobora kwakira inyigisho izi na azkire." ¹³Hanyuma hazamwa bamwe mubana bato kugira ngo abarambikiye kwibiganza bamwe mubana bato kugira ngo abarambikiye kwibiganza hejuru yabo ni kusenga aliko abigishwa biwe barabakankamira. ¹⁴Yesu aravuga, "Barekure abana bato, na ntimubabuze kuza kwanje, kuko ubwami bwo mwijuru nibwo abantu nkabo. ¹⁵Nawe ashira amaboko hejuru yabo, hanyuma ava hadya. ¹⁶Reba haza umuntu yumwe kwa Yesu na aravuga, "Mwigisha nikintu nyabaki chiza nshakigwa kukora kugira mbe nubuzima butahera?" ¹⁷Yesu aramubwira, "Kubera iki umbaza ni kirintu nyabaki chiza? Hari yumwe gusa arimwiza, ariko nimba ushaka kuronka ubuzima, fata amategeko yi Mana. ¹⁸Yudya muntu aramubaza, "Ni tegeko dyahe?" Yesu aravuga, "Ntiwiche, ntusambane, ntiwibe ntuvuge ububeshi, ¹⁹Nimubahe so na nyoko, na ukunde mugenzawe nkuko wikunda. ²⁰Yudya muntu aramubwira, Aya yose nayubashe, Nubu ngembegwa iki?" ²¹Yesu aramubwira, Usangwa ugomba kuba uwukwiye, tora ivyo utunze vyose uguze ubihe aboro, na uzoba nububiko mwijuru hanyuma ngo unkurikire." ²²Aliko yudya musore yumvishije yo Yesu amubwiye. Avaho numubabaro, kubera yarifishe itunya dyishi. ²³Yesu arababwira abigishwa biwe, "Kweli ndababwira, nibikomeye kumuntu atunze kwinjira mubwami bwo mwijuru. ²⁴Kandi ndababwira, nichoroshe ingamia kuchamuzuru dyu rushinge, biruta umuntu wumutunzi kwinjira mubwami bwi Mana. ²⁵Abigishwa bumvishije ivyo baratangara chane baravuga, "Bat nonerero ninde azokizwa? ²⁶Yesu arabitegereza aravuga, "Kubana babantu icho ntikishoboka, aliko kumana vyose birashoboka. ²⁷Hanyuma Petro aramwishura arambwira, "Reba, twareche vyose na tukurikira wewe. Nikintu nyabaki tuzoronka?" ²⁸Yesu arababwira kweli ndababwira uwa nkurikiye jewe, muruvyaro rushasha ikihe umwana wumuntu azovyagira ku ntebe yubwiza bwiwe, namwe kandi muzovyagira hejuru yibitebe chumi na bibiri vyubwiza, muchire urubanza ubwoko chumi na bubiri bwa bisirayeli. ²⁹Buri yumwe muri mbwebwe yaleche inzuyiwe, mukuruwe, mushikiwe, sewiwe nyina, abana chanke ishamba kubera izina dyanje azokwakira inchuro ijana na azoragwa ubuzima budahera. ³⁰Aliko benshi ari abambele ubu bazoba abanyuma na abari abanyuma bazoba abambele.

Chapter 20

¹None kubela ubwami bwomwijulu bila susa na mweni shamba, Uwa dyuche mukitindo chakale kugila kushilaho abakola imilimo mumilima gwiwe gumuzabibu. ²Hanyuma yokubobemelanye na bakozi bimilimo idinali imwe kukutwela, yalabalungiche kugenda kugenda mwishamba dyiwe dyimizabibu. ³Yalagiye kandi hanyuma yamasaha gatatu none ndalibona abakozi bimilimo zindi bali bahagaze atamilimo nkuko ahantu hisoko.

⁴Alababwila, "Mwebwe kandi, nimugende mumilimo yimizabibu, ni chochose kili chiza ndabaha none balagenda kukola imilimo. ⁵Alagenda kandi hanyuma yamasaha mukaga na kandi kumasoha mwende, na yalakoze kutwo kutwo nyene. ⁶Kandi nyene kandi kumucha wamasaa chumi na limwe yalagiye alabasanga abantu beshi abandi bahagaze atamilimo yalababwiye, " Kuberiki mwa hagaze hano atamilimo zozose kumusi gose? ⁷Bala mubwila, nokubela ntamuntu wewese yatuhaye akazi. Alababwila namwe mwebwe kandi nimugende kumashamba yumuzabibu. ⁸Umwenya wumugoroba gumaze kugela, wishamba dyumu zabibu yababwiye uwahagalikiye biwe, "Bahamagale abakozi bilimo no ubalihe vyobakoleye, nukutangula nuwimpela kugila uwambele. ⁹Hobaze badya bahame akazi isaha chuminimwe, bulumwe wabo yalakiye idinali. ¹⁰Bameze kuza abakozi bimilimo bambele, bali yumviye kugila balokwakila akashimwe, aliko balakiye kandi bulumwe idi naliimwe bulumuntu. ¹¹Hanyuma yokwakila vyobakole vyoba balamusha vuliyugaba idya shamba. ¹²Balavuga bano bakozi bimilimo bi mpela bakolessheje isi himwe gusa kuli kuko limilimo aliko wabagele lanyije na twebwe, twebwe twikoleye imizigo kumusi gose nukugwala impita. ¹³Aliko yudya wishamba alishula avuga kuwulumwewabo, mugezi sindakozi ijambo libi none? Ntitwe melanye nanje kwidya dinali imwe? ¹⁴Niwe kile kidya kili ukuli kwame na uge ndewe nka. Numunezelo gwanje kubaha bano bakozi bimilimo abahawe akazi impela bikwiye bikwiye nawe. ¹⁵None? Sukuli kwanje kukola nkidya choshaka nubutunzi bwanje? Chenkwe ijisho dyawe nilibi no kubela jewe ni nmwiza? ¹⁶Kandi wimpela aloba wambele nuwambele wimpela. ¹⁷Yesu hatali yuliye kugenda Yerusalemu.

Yalatumaye abigishwa biwe chumi na babili mbimpela, nimunzia alababwila. ¹⁸Leba tulagenda Yerusalemu numwa wa Adamu alokwitwa mkuboko kwabakulu waba kuhani nabandichi balomuchila kupfa. ¹⁹Balomukula mubantu bamanya mahanga kugila kumusimanga, kumukubita nukumubamba. Aliko kumusiwa katatu alazuka.

²⁰None nyina wa bana wa Zebedayo yaleje kwa Yesu na bana biwe. Yalakunjije alafukama imbele ziwe nukumusega ikintu kuva kwiwe. ²¹Yesu alababwila ushaiki?" Alamubwila, "Amurisha kuba bano banabanje babili bichale umwe mukuboko kwawe kubudyo numwe mukuboko kwame kukubafu nukubela ubwami bwawe. ²²Aliko Yesu alishula avuga, "Ntumenya kidya chusega. None woshobola kunywela ikikombe ilicho ndo nywela?"

²³Alamubwila, "Tulashobola. Alamubwila, "Ikikombe chanje nukuli mulokinyweshwa. Alikwichala mukuboko kwanje kubudyo nukuboko kwanje kukumafu siko bishakigwa kwanje kubaha, Aliko nikwe badya alibo bamaze kuteguligwa na Daha wanje. ²⁴Abigishwa bandi chumi bamaze kumva ivyo, balababazwa chane nabadya bagenzi babili. ²⁵Aliko Yesu yalaba hamagaye wenenenye nukubabwila mulamenye yuko abatwaye amahanga balabatinyihsa, abakulu aboalakola ubushobola bwo hejulu yabo. ²⁶Aliko ntibibe iko iwanyu hanyuma yiwe, wewese aloshaka kuba munini muli mwebwe ilakwiye abe umukozi wanyu. ²⁷Nuloba nkuwambe mulimwebwe bilakwiye abe umukozi wanyu. ²⁸Nkakudya umwana wa adamu ntiyaje kutuganza, nukukola nukutanga ubukomezi bwiwe abe umuchunguzi wabeshi. ²⁹Umwanya bali bavuye Yeliko, abantu beshi bala mukulikiye.

³⁰None balabonye impuyi zibili bichaye hamba vunibalabala. Hobumwa yuko Yesu alimo alahita, baslavuze kwinjwi nukuvuga, "Umwami umwana wa Daudi utuganyile. ³¹Aliko abantu beshi alaba kanka mila, nukubabwila numunume. Kandi ivyo bene balavuga kwinjwi kisumba nukuvuga, " Umwami umwana wa Daudi, utuganyile. ³²Hasigaye Yesu yalahagaze noyagaze no yalaba hamagaye nukubabaza, "Mugomba ndabakoleliki?"

³³Balamubwila, umwami yuko amaso yachu gahumugwe. ³⁴None, Yesu aba akwezwe nikigongwe, ayakolako amaso yabo, umwanya ugo, balakila ubushobozi bwo kuleba no balamukulikila.

Chapter 21

¹Yesu na Mbanafunzi biwe mbalaso hola hofi ya Yerusalemu na balagenda maka Bethfage, kubela musozi wa muzetuni, hanyuma alabatuma ambanafunzi mbabili, ²Alambabwila, "Nimungende mwakidya kijiji kikwilikilaho, mara imwe mulosanga punda yamboshwe hadya na wipunda hamwe nawe. Mumbungululile ni kumbazana kwange. ³Imba umuntu wewesi ambabwila chona kuvyelekeye ivyo, mulovuga, umwami alambashaka, nuyo muntulimwe alombalekula muze hamwe na nambene. ⁴Ijambo ili dyalatokeye ni lidya dyavuzwe kuchila kumuvugishwa nilazima lisohole alababwila. ⁵Babwila mukobwa Sayuni, lemba umwami, wawe amalaza iwanyu, nyitonda na yuliye ipunda na mwana punda umungambo wa bana punda mbatonya. ⁶Hanyuma abanafunzi mbalagiye nikukola niko Yesu yambatumye. ⁷Balamuza punda nu mwanapunda, ni kushila inhuzu hejulu yambo nawe Yesu alikala hadya. ⁸Beshi kubela kukusanyika mbalashashe inhuzu zambo muzila, na mbandi mbalatemye amambabi yimbiti ni kusasa mwimbalabala. ⁹Ishegelo ligiye imbele Yesu na Badya mbamukwiliye mbaladugije isauti, mbavuga, " Hosana mwana wa Daudi numubalikiwa aliwe kwizina dyu mwami Hosana hejulu chane. ¹⁰Yesu asohoye Yerusalemu, umuji gose gwalashutuche ni kuvuga, "Uyu ninde? ¹¹Shegelo lilishula, "Uyu ni Yesu umuvugishwa, kuva Nazaleti ya Galilaya. ¹²¹⁴Hanyuma Yesu alijila mwishengelo dyi Mana, alambabinga haze mbasi ambangula na mbanguza mwishegelo aliko yalatembagaje imeza za mbavujisha amahela ni mbitembe vyamba nguza inuma. ¹³Alambabwila, bilandichwe, inzu yaje ilokwitwa inzu ya masengo, aliko mwembe mwakoze imupango wa mbakanyi. ¹⁵Aliko mumwanya ambakulu mbamakuhani na mbandichi mbabonye amaajabu yoyakoze, na mbuvishije ambana mbatela ugwamo mwisengelo ni kuvuga, "Hosana umwana wa Daudi, mbalafashwe ni shavu. ¹⁶Balamubwila, "Mwuvishije kidya kivugwa na mbantu? Yesu alambabwila, "Engo! Aliko ntimula mbisome, kuva muminwa yambana na mbana mbatoyi mbonka muli ni sifa zigezeho. ¹⁷Hanyuma Yesu alambasiga nikungenda haze yumuji wa Bethania ni kudya hiyo. ¹⁸Mukitondo amalagaluka mumuji, yalifishe inzala. ¹⁹Yambonye ikiti hofi yimbala alaugendela, aliko ntiyalose ikintu hejulu yawo isipokuwa amambabi alaubwila, "Nihalombe na matunda kwawe imisi yosi chane." Ubwonyene igitu chakiluma. ²⁰Ambanafunzi mbambonye nambala shangangwa ni kuvuga, "Mbimbaye gute ikiti ni kumaa limwe. ²¹Yesu alambishula ni kumbabila, "Ukweli ndambabwila, nimba mufishe ichizelo ata wasiwasi, nimulokola kidya chakozwe kwicho kiti gusa, aliko muloubwila nugo musozi, utwangwe na untangwe munyanza, na kilokogwa. ²²Chochosi chomulosenga kukusenga, ino mwezenye, mulokwakila. ²³Yesu asohoye mwikanisa, bakulu mbamakohani na mbazehe mbabantu mbalamuzila mumwanya amaligisha ni kumumbaza, "Ni kangahe ukola aya masengo? Na ninde yakuhaye amatengeko aya. ²⁴Yesu alashila ni kumbabwila, "Naye kadi ndambamkmbaza iswali limwe. Niko mubwiye, naje kudya kudya ndambabwila na matengeko nyambaki mindakola imbinti imbi. ²⁵Umbatizo gwa Yohana - wavuye? Mwijulu ama kumbana babantu? Mbalambazanya mbene yene, mbavuga, tuvuze, gwavuye mwijulu, nikumbela iki mtamwizeye? ²⁶Aliko tuvuze gwavuye mumbana babantu, tulambatinya kuhula kukumbela mbosi mbambona Yohana niko alumuvugishwa. ²⁷Hanyuma balamwishula Yesu ni kuvuga, "Nitumenya alambabwila yuko, "Wale jewe sindombabwila ni kumatengeko nyambaki nkola imbinti ivyo. ²⁸Aliko mwiyumvila iki? Umuntu wabana mbabili. Alangenda kwa yumwe ni kumubwila, mwana waje genda ukole ikazi mwishamba dyi mizabibu. ²⁹Umomusi umwana alishula ni kuvuga singenda, "Aliko hanyuma alahidula iviyuvilo vyiwe na alagenda. ³⁰Na yudya muntu alangenda numwana wiwe wa kabili nikumubwila ikintu kidya. Umwana uyu alishula ni kuvuga, ndangenda, bwana aliko ntiyagiye. ³¹Nuwahe mwambadya mbana uwakozre kumatengeko ya sewiwe? Mbalavuga, "Umwana wa mbele Yesu alambabwila, "Umbukweli ndababwila, ambakusanya ubushulu na basambanyi balopfa mubwami bwi mana hanyuma yanyu yokwijila. ³²Kukumbela Yohana yalaje iwanyu kukumbela ingoloye, aliko ntimwamizenye, mumwanya bakosanya ubushulu na basambanyi balamwizeye namwenge mubonye kwihana kugila hanyuma mumwizele. ³³Mwuvilize akalolelo kadi haliho umuntu umuntu wijambo linini limenyekana. Yalateye imizabibu, aishililaho ulungo akola ichombo chokukanyulila idivai, alumbaka ulutala na alalikondesha ambabichi bimizabibu hanyuma alangenda muyindi isi. ³⁴Hanyuma yokusoloma wi mizabibu umulasohola, yalambatume ambakozi bambalimi wi mizabibu kutola imizabibu yiwe. ³⁵Aliko ambalimi wimizabibu batola ambakozi mbiwe mbalamukumbita yumwe ni kumwicha nabadi balategwa amambuye. ³⁶Hanyuma yindi, wungamba ishamba yalatumye abandi, mbeshi chane ya badya bambele, aliko abalimi wimizabibu babakoleye kudya kudya. ³⁷Hanyuma yaho umuntu yudya alamutuma iwambo umwana wiwe, avuga balomwubaha umwana waje. ³⁸Aliko abalimi wimizabibu bamumboye umusole yudya, balabazanya uyu niwe mulagwa, waze mwiche na tumbe abalagwa. ³⁹Balamutola, balamutanga haze yishamba li mizabibu ni kumwicha. ⁴⁰Je umumiliki wishamba dyi mizabibu aholozi alokolaiki abalimi mbimizabibu? ⁴¹Balamubwila, "Alombonona ambo bantu bambi kumbela kuzila yubukazi chane ni hanyuma alolikondesha ishamba dyi mizabibu kubalimi badi wimizabibu hilokwela. ⁴²Yesu alababwila, "Ntimwasome

amandiko, ibuye dyobase abasi limbaye ibuye likulu dyu musigi ili dyavuye kumwami na bilatangaye mumaso yachu.⁴³Nuko ndababwila, ubwami bwimana uzotwagwa kuva iwanyu nkuhabwa ihanga limenya itunda dyayo.⁴⁴Wewesi walogwa hejulu yibuye idya alovumwa ibimayu manyu. Aliko kuva wewesi wolilogwako lilomufyonyola.⁴⁵Abakulu wa bakuhani na bafalisayo buvishije akalolelo kiwe, babona alabavunga mbene. ⁴⁶Aliko bagomba kugolola amaboko hejulu yiwe, balatinye umukutano, kumbela abantu bamulevyeye ntumuvugishwa.

Chapter 22

¹Yesu yavuganye nabo kandi mukalolelo alavuga, ubwami bwijulu bususa mumwami yateguye ubugeni bwo kwimula kwumwana wiwe. ²Ubwami bwijulu bususa mumwami yateguye ubugeni bwo kwimula umwana wiwe. ³Alabatuma abakozi biwe babakalishe abali balalahitse kuza kulubwo bugeni bwo kwimula aliko ntibasohola. ⁴Umwami yalabatumye kandi abakozi bavandi, alavuga "Babwile bese abalabitse, laba nateguye ivyokudya, impizi ni Inyana yanje zinuze zabazwe na majambo yose ali sawa, Nimuze kibugeni bwo kwimula." ⁵Aliko abobantu ntibabikulikije vyukuli vyuwu mulaliko wiwe. Bamwe basubiye mumilima yabo abandi basubiye mubiche vyabo aho bakolela ivyashala. ⁶Abandi balaba hagulukiye abakozi bumwami no kubateteza no kubicha. ⁷Aliko umwami yalashavaye yalatumye abasilikale biwe, alabicha babichanyi no kuwutulira uwomyi kumulilo. ⁸Hanyuma alababwila abakozi biwe ubugeni bulasohoye aliko abalalitse ntibakwiliye. ⁹Kulivyo nimugende kumahule yinzila nkulu, mubalalike abantu benshi uko vyoshoboka baze kubugeni bwo kwimula." ¹⁰Abakozi balagiye kunzila nkulu no kubakalibisha bese abantu bese abo bobonye abeza na babi, kulivyo ikibihila kiluzula abagenyi. ¹¹Aliko umwami yinjije kubalaba abagenyi yalabonye umuntu umwe atambaye umwambalo wubugenyi! ¹²Umwami yalamubajije, mugenzi wasohoye ngaha munzu kute atamwambalo wubugeni? Uyo muntu ntupishuye ichochose. ¹³Niho umwami yababwila abakozi biwe, "Nimumubohe uyo muntu amaboko na magulumumutage hanze mumwijima hiyo aliho hali mumalila no kusya amenyo. ¹⁴Kuko abantu beshi balahamagagwa aliko abatolanyijwe ni bake. ¹⁵Niho abafalisayo bagenda no kupanga no kupanga ukuntu bamfata Yesu kumajambo yiwe wenyene. ¹⁶Niho batuma abanafunzi babo hamwe na maherode. Balamubwiye Yesu, "Mwalimu tulazi yuko wewe uli umuntu wukuli, kandi uligisha ukwimana ishaka mukuli. Ntukulikiza vyiyumvilo vyuyundi muntu kandi ntiwelekana kupendelea kubantu. ¹⁷Kulivyo tubwile, wiyumvira iki? Mbe ivyo kumategeko kuliha umusolo kwa kaisali chabule oya?" ¹⁸Yesu yalameye ububi bwabo no kuvuga, "Nikuki mungelageza, yemwe mwandya dya? ¹⁹Nimunyeleke amahela akolakuliha umusolo," Niho bamuzanila idinali. ²⁰Yesu alababaza, "sura ni zina ili ni vyiki?" ²¹Balamwishula nivya kaisari." Niho Yesu yababwila, "Muhe kaisari ibintu bili vyawe ni vyimana muhe Imana. ²²Bamvishije kutwo balatangaye. Hanyuma balamulatse balagenda. ²³Uwomusi bamwe mubasadukayo balaje kwa Yesu, bamwe bavuga yuko hataliho ukuzukukwa bapfuye balamubaza. ²⁴Alavuga, "Mwalimu, Mus yalavuze nimba umuntu yapfuye atavyaye abana, mwenewabo amuhungule uyo mupfakazi mugole amuhe umwana kukubela mwenewabo. ²⁵Baliho benewabo mushanju uwambele yalimuye hanyuma alapfa atavyaye umwana alamusigila umugole mwene wabo. ²⁶Hanyuma mwenewabo wakabili nawe akola nkuko nyene, Hanyuma uduya wagatati, biba kutswo kushika kudya wa mushanju. ²⁷Bamaze kukola kutswo bese, wamugole nawe yalapfuye. ²⁸None mukuzuka uyo mugole azoba umugole wande mulabo benewabo mushanju? Kuko bese bala mwimuye." ²⁹Aliko Yesu yalishuye alababwila, "Mulakosela, kuko ntimuzi ivyanditse chanke inguvu zimana. ³⁰Kuko mukuzuka abantu ntibimula chanke kwimugwa. Hanyuma yaho abantu baba nkaba malaika hiyo mwijulu. ³¹Aliko kuvyelekeye ukuzuka kwa bapfuye, ntumuligela musoma kidya chimana yavuze iwanyu, yalavuze. ³²Jewe ndimana ya Ibrahimu, Imana ya Isaka nimana ya Yakobo? Imana si mana yabapfuye ahubwo ni Mana yabakomeye. ³³Ikihe abegelanye bumvishije ili, balatangaye inyigisho ziwe. ³⁴Aliko abafalisayo bumvishije yuko Yesu yabamumije abasadukayo, baliyegelamije bonyene bonyene hamwe. ³⁵Umwe mulibo, yali umunya mategeko, yala mubajije ikibazo kumugelageza. ³⁶Mwalimu nitegeko idyahe lili likulu kusumba yose mumategeko? ³⁷Yesu alabishula, "Bilakwiye umukundu umwami kumutima wawe wose, nubugongo bwawe bwose nubwenge bwawe bwose. ³⁸Ili nidyo tegeko likulu dyambele. ³⁹Idyakabili lisa nidyo bilakwiye umukunda mugenzi wawe nkuko wikunda wewe. ⁴⁰Amategeko yose nabavugishwa bizela amategeko abili. ⁴¹Abafalisayo bachiyegele nilije hamwe, Yesu yalababajije ikibazo. ⁴²Alavuga, "Mbe! mwiyumviliki hejuru ya Klisto? Wene numwana wande?" Nabo balamwishula, "Numwana wa Daudi." ⁴³Yesu alabishula, "Nikungene nyabaki Daudi kuli mpemu amwita umwami, alavuga. ⁴⁴Umwami yabwiye umwana wiwe, "Ichala kukuboko kubudyo, kugeza ahonzobokola abansi bawe bashigwe hasi yamagulu yawe?" ⁴⁵Nimba Daudi amwete Klisto, "Umwami" vyoba gute abe umwana wiwe?" ⁴⁶Ntawashoboye kumwishula ijamba kandi, ntawigeze kandi kumubaza ibibazo bilenze kuhela uyo musi no kubandanya.

Chapter 23

¹Hanyuma avungana nabeshi na banafunzi biwe alababwila. ²Abadichi na bafalisayo bikaye kuntebe yamusa. ³Kukubela yuko chochose mufise babwilabakole nimukole uku mubitondele mungabo ntimuze mwinjilingweni bikongwa vyabo. Kukubela bene bavunga amajambo batamenya. ⁴Kweli bene batenkela imizingo minini aliko nibikomeye kuheka hanyuma bahekeleza abantu mubitungu vyabo mingabo bene nyene ntibatwalana ngato kuheka. ⁵Ibikongwa vyabo vyose bikongwa kungila balebwe na bantu. Kukubela bene bangucha ikoko zabo bongeza ubukuhi bwilungoli ngwi mpunzu zabo. ⁶Bene bakunda kwikala ahantu heza kukubela ubungenyi nakubitebe vyi heshima muzu ya masinagogi. ⁷No kula muchwa kwiheshima ahantu mwisoko no kwitwa abalimu na bantu. ⁸Mungabo mwenge ntimukwiye kwitwa abalimu kukubela mulafise umwalimu umweyi na mwemwese mulibamwe. ⁹Nimumuhamangale umuntu wahwe wese ahamwisi yuko baba wanyu. Kukubela mulafise baba umwengusa nawe alimwijulu. ¹⁰Mungabo ntimulokwitwe abalimu kukubela yuko mulafise umwalimu umwe ngusa nawe ni Klisto. ¹¹Aliko nawe ni mukulu muli mwenge aloba umukozi wanyu. ¹²Wahwewese yishila hejulu alosingwa hosi naudyawese yishusha aluhanguluchwa. ¹³Mungabo mwenge abandichi na bafalisayo binzingo mulungahila abantu. Ubwami bwijulu namwe ntimushobola kwinjila ntimulekuliwe kwinjila mukola ivyo. ¹⁴Aliko mwenge abandichi na mafalisayo binzingo kukubela yuko mulabadya ipfakali. ¹⁵Mulongowe abandichi na mafalisayo binzingo mulambuka hakudya yinyanza no kusoholakumugila umuntu umwe yizeele bidya mwingisha aliko ameze nkamwe mulamungila malambili umwana womwije hanamu namba mwenge nyene nkuko mumeze. ¹⁶Aliko mwenge batwale bimpumyi mwenge muvunga udyu wese alahila helu sikinu mungabo ulahila kunzabahu yakihelu yalafunzwe nidahelo yiwe. ¹⁷Aliko mwampuyi zibijuju nikiki kinini kusumba ikindi izabahu chankwe ikanisa aliko dyasizeho nukwenza ni mana. ¹⁸Udyu wese aluhila kuzabahu sikinu aliko ulahila kwisadaka ilihejulu yiwe yalafunzwe ni dahilo yiwe. ¹⁹aliko mwibantu bimpumyi ni chahe kinini kusumba ikindi isadaka chankwe izahabu aliko yezejeje nidadaka zitangwa kumaana. ²⁰Kubela yuko wene alahila kunzabahu kulahila kwivyo kubuntu vyose bilihejulu yiwe. ²¹Nawe ulahila kwikanisa nawe alahila kwivyo kwa wene yikaye imbele yiwe. ²²Nudya wese alahila kubwijulu alahila kuntembe chakela chimana kuliwe yikaye hejulu yiwe. ²³Aliko mwebwe abandichi na mafalisayo binzingo kukubela mulahila izaka binzana munana ni bwija mungabo mulaleka amajambo akomeye yamatengeko ukuli ikingongwe ukwizela mungabo mukwiliye kuba mukola mungabo sikuleka mukihe utabikoze. ²⁴Aliko mwabalongozi bimpumyi mwenge mulachuja akadudu mungabo mulamila igamiya. ²⁵Aliko mwenge abandichi na Mafalisayo binzingo kukubela yuko mungilaneza inyuma yibikombe ni hanze yisahani mungabo imbele hudhuye ububi kuvana nabikeyi. ²⁶Mwenge amafalisayo bimpuyi nin mwoze ubwambele imbele mukikombe imbele yisahani kungilango ulonka ni hanze naho kandi habe hezaa. ²⁷Aliko mwenge bandichi na bafalisayo binzingo kukubela yuko Musa nipfa zisize ichoka aliko hanze habonekaniheza. Mungabo imbele hudhuyeyo amangufa yabapfuye bulikinu kibi. ²⁸Ngutwo ngutwo namwe hanze muboneka abukulu imbele yabantu mungabo muda mwinzuye mo izingo nububi. ²⁹Aliko mwenge mwabandichi na bafalisayo binzingo kukubela yuko mwubalea ipfa za bavungishwa nokubeza ipfa za bukulu. ³⁰Mwenge mulavunga namba twalikubaho kumisi yabababa bachu ntitwalikuba twalafashanyije hamwe kukusesa amalaso yabavungishwa. ³¹Kubela muliyemela mwenge yuko mwenge mulabona babo hamwe nibo mwishe abavungishwa. ³²Kandi mwenge nimwaba kukola uluhande lukwiye ivyaha vyange baba wanyu. ³³Mwenge mwanzoka abana bavipilibao nikubeliki muchaluhande ulabanza ngwa jehanamu? ³⁴Nuko laba ndabatumwe iwanyu abavungishwa abantu bubwitozi na bandichi bakeyi babo mulokwicha no kubababanza nabakeyi babo muloba kwilikila imbele yamasinagogi yanyu nokubilukana kuva mumuji umwe kandi mumuji ungundi. ³⁵Inkwilikizi yaho nuku haloseluka amalaso yose za bukuli angaseseche ahamwisi uheleye amalaso ya abeli wukuli kungela amalaso ya Zakaliya umwana wa balikia mwamwishe hangati yabelada no kulilutale. ³⁶Kweli ndababwila majambo aya yose ngalo ngishikila ikizazi iki. ³⁷Yelusalemu yelusalemu wewe ubicha abavungishwa no kubatela amabuye badya alibo batumwe iwawe imigendo zahe ndabengela nyije abana bawe hamwe nkuko inkoko yengelanya imishwi ziwe musu yamababa yiwe mungabo ntiwe meye! ³⁸Laba inzu yawe isingaye atakilimavo. ³⁹Nange ndakubwila kuhela ubu nikungendelela ntulobona mpaka uhulo vungila hasingaye wene aloza kwinzina dyumwami.

Chapter 24

¹Yesu yavuye murusengero acharigira abigishwa biwe baramgiriye baramwerekana inyubako zu rusenyero. ²Ariko yarabishuye nokubabwira, "None ntimubibona ibivyo? Nukurio ndababwira ntabuye rizosigara hejuru yirindi mpaka bisambuwe. ³Amaze kwichara kumusozi wa mizeituni. Abigishwa biwe bara mukuriye baravuga, mutubwire ibibintu bizoboneka dyari? Ni kintu nyabaki kizoba ikimenyecho chokuza kwawe nimpera yisi?" ⁴Yesu yabishuye nokuba bwira, "Ni mube magabo ntihazogire azobahenda henda. ⁵Kubera beshi kwizina dyanje bazovuga jewe ndi Klisto, kandi bazotakaza beshi. ⁶Muzokwumva intambara nibihuha vyi ntambara nimurebe ntimuzohave muba nubwoba, kubera ibibintu ntibizoteba kushika ariko udyia mwisho ntirabe. ⁷Kubera ikihugu kizo haguruka kugenda kugwana ni kindi kihugu nubwami Hejuru yubwami Hazoba inzara na matetemeko yesi mubiche bitandukanye. ⁸Ariko ibibintu vyose nitanguriro gusa dyu buchupu bwo kuvyara. ⁹Niho bazo bazoba kuramwo kubwa mateso no kubicha. Muzo kwankwa mahapa yose kubera izina dyanje. ¹⁰Niho beshi bazochitara no kuvugana nabi no kwankana ubwabo kubwabo. ¹¹Abavugishwa beshi bububeshi bazoboneka nokuhenda hendabeshi. ¹²Kubera ububi bozogwira, urukundo gwa beshi ruho. ¹³Ariko uwuzo kwihapana kugeza impera azokizwa. ¹⁴Iyi njiri yubwami izohubiriwa kwisi yose nkikishanga ntahe kubihugu vyose niho impera ya vyose bizoshika. ¹⁵Nuko nimwamara kubona ugwanko nubwo none kare, bwavuzwe numuvugishwa Danieri buhagaze aho hejeje! Uwusoma namenye! ¹⁶Niho abari muri Yuda bazo kwirukara imisozi. ¹⁷Nudya azoba hejuru kunzu ntazoshobora kwururuka hasi kutwara ikintu ichochose kuva imbere munzu yiwe. ¹⁸Nudya are numurima ntazo garuka kutora impuzu yiwe. ¹⁹Ariko hayowe badya bafishe abana nabadya bazoba bonsa mwicho gihe chiyo misi! ²⁰Nimusevye kugirango kuhupa kwanyu ntikuzobe mugihe chimbeho chanke mugihe chimisi yisabato. ²¹Kubera hazoba nimibabaro minini itaribwa boneke kuva kuremwa kwisi kugeza ubu, kandi ntibizobaho kandi. ²²Nkuko kuriyo misi yozitabanywe ntamuntu numwe yokijijwe aliko kubera kwa baloranyijwe mwiyo misi izogabanywa. ²³Nuko Nimba umuntu uwowese azobabwira nimurabe Klisto aringaha chanke Klisto ari hariya! Ntimuzokwizere ayo majambo. ²⁴Kubera abaklisto abububeshi nabavugishwa bu bubeshi bazoba nokwerekana ibimenyecho binini ni bitangaza kugiranyo batakaze yaba vyoshoboche nokuribadya batora nijwe. ²⁵Nimurebe ndabagabishije kurivyo bitara boneke. ²⁶Nuko nimba bazoba bwira, "Klisto Ari mubugaragwa: Ntimuzegende hiyo mubugaragwa chanke nimurebe ari mubagaragwa chanke, nimubere ari imbere munzu ntimwizere ayo majambo. ²⁷Nkuko kudya nkuba imurika kuva ibuseruka zuba nokumurika iburenzere zuba niko bizoba mukuza kwu mwana wuntu. ²⁸Hahoho umuvyimba urio niho ibisiga bihurira. ²⁹Ariko hanyuma yimibabaro minini yudya misi izuba rizobamwo umwijima ukwezi ntikuzobonesha umuho wawo inyenyeri zizo koroka zivuye hejuru ninyuvu zomwijuru zizohinda akashichi. ³⁰Niho ibimenyecho vyumwana na wumuntu aza ava mubichu vyo hejuru mukirere kunyuvu nubwiza bunini. ³¹Azotuma abamalaika biwe kwijwirinini dyi tarumbeta nabo bazobegeranya hamwe abatora nijwe biwe kuva impande zine zisi kuva kumwisho umwe wijuru kugeza ku wundi. ³²Nimwiyigishe ichigwa kuvana nigiti kuva ishami yori kuze no kumera amaremba muramenya yuko mchanda chegereje. ³³Nuko nimwabona ibibintu vyose, mkwiriye kumenya yuko ichanda chegereje na vyegereye hafi ni midyango. ³⁴Nukuri ndababwire ururuvyaro ntiruzochaho kugeza aho ibibintu vyose ntibizoba bya boneche. ³⁵Ijuru nisi bizochaho ariko amajambo yanje ntigarocho. ³⁶Ariko kuvyerekee udyamusi nisaa ntamundu amenya naho yoba malaika wo mwijuru chanke umwana aliko data wenyene. ³⁷Nkuko vyaribimeze mumisi yanuhu niko bizoba mukuza kwumwana wumuntu. ³⁸Nuko muriyo misi umwuzure utarabehe. Abantu baradya nukunywa bimura kandi bimugwa kugeza kwudya musu nuhuyinjira mubwato. ³⁹Ntibamenya nikintu chochose kugeza umwuzure ubazako no kubatembana bese niko bizoba mukuza kwu mwana wumuntu. ⁴⁰Niho abantu babiri bazoba bari mumurima umwe azotwagwa nuyundi azosigwa inyuma. ⁴¹Abagoragore babiri bazoba bariko barasya hamwe umwe azotwagwa numwe azosigara. ⁴²Nuko ni mube maso kubera ntimumenya mumusi nyabaki ahozazoba umwami wanyu. ⁴³Ariko mumenye yuko nimba umuntu mweninzu nisaha nyabaku. Aho musuma azirako niyo huniye ntiyorekuye inzuyiwe kutegwa. ⁴⁴Nuko rero mkwiriye kuba magabo kubera umwana wumuntu azoba mwisaa mtamenya. ⁴⁵None ninde arumwizigigwa, intumwa yubweye ariwe uwuganza wiwe yamuhaye ametegeko hejuru yabadya bari munzu yiwe, kugiranyo abahe ivyokudya mugihe kikwiriye? ⁴⁶Arahezagiwe uyo mukozi, wiwa na yiwe iza sanya akora kutyo mugihe ahazoba. ⁴⁷Nukuri ndababwira kuti uwuganza azo mushira ya kira kintu chiwe. ⁴⁸Ariko nimbaba umukozi mubi avuze mumtima wiwe, uvuganza wanjye yatevye. ⁴⁹Akatanyura kuba kubita abakozi biwe akatanyura kudya nukuboregwa ibiboreza. ⁵⁰Uwuganza wuwo mukozi azoba mumisi atamenya nomuma saa yatamenya. ⁵¹Uwuganza wiwe azo mtemagura ibisatesate bibiri nukumusira muruhande kumwe hamwe na binzipo ahoniho hazoba amabogorogo no kudyanisha insya zamenyo.

Chapter 25

¹Niho ubwami bwomwijuru buzo susanywa ni nkumi chumi batwaya matara yabo bachabagenda kumwakira umukwe. ²Batanu muribo bari ibijuru na bandi batanu bara banya bwenge. ³Inkumi zibijuru bamaza kutwara amatara yabo ha ntibatwaye mwo amavuta. ⁴Ariko abakobwa bubwenge batwaye ivyombo bifishe amavuta hamwe namatara yabo. ⁵Nuko mugihe umukwe atevye kushika bose bachiye basinzira bacha bara dyama. ⁶Ariko mugihe achomwijoro hagati hariho induru nimurebe umukwe nimusohoke mumwakire. ⁷Niho abo bakobwa bavyuka bose bacha amatara yabo. ⁸Vyabijuru vyababwiye badya banya bwenge mutuheho kumavuta yanyu kubera amatara byachu arazimata. ⁹Ariko badya banya bwenge babishuye nokuba bwira kubera nta kukuriye twebwe namwe kurivyo nimugunde kubaguza mugure aya bakwiye. ¹⁰Mukihe bagiye hiyo kugura umukwe yachiye asohora nabadya bari biteguye bagiye na wene mubwo bukwe numudyango wa chiye wugagwa. ¹¹Hanyuma ababakoba bandi nabo barashiche bavuga mwami mwami twugururire. ¹²Ariko yachiye abishura aravuga nukuri ndababwire jewe sindabamenya. ¹³Nuko nimurabe kubera mtamenya umusi chanke isaha. ¹⁴Nuko ninkumutu yashache kugenda kurugendo gwo mukihugu chakure yaha magaye abakozi biwe nokubaha ubutunzi bwiwe. ¹⁵Umwe muribo yamuhaye itaranta zitanu uwundi yamuhaye itaranta zibiri nuyundi yamuhaye itaranta imwe kira umwe yakiye ikiche kuyana nubu shobozi bwiwe, niho udyamuntu yacha asafiri agenda iya gomba. ¹⁶Naninyoga wawundi yakira itaranta zitanu yachiye agenda kuzibicha no kuzigwiza zivya izindi taranta zitanu. ¹⁷Nayudya yakiye itaranta zibiri yara zidandaje arouka izindi zibiri. ¹⁸Ariko umukozi yakiye itaranta imwe yachiye genda yimvye ikinogo mwivu acha aranyugeze amahera yumwami wiwe. ¹⁹Hanyu yayuda muremure, umwami wa batumwa abo yaragaruche nokukora ibiharuro nabo. ²⁰Yudya mukozi yakiye itaranta zitanu yaji nitaranta izindi zitanu, aravuga, mwami, wampaye itaranta zitanu raba naronse ifaida yizindi taranta zitanu. ²¹Umwami wiwe ara mubwira, wihukayo, umukozi mwiza numwizigwa! Ubaye umwizigwa kukintu kitoyi. nzokuha kuganza heju yibintu vyishi niwinjire mumunezero wumwami wawe. ²²Umukozi yakiye itaranta zibiri yaje avuga, mwami, wampaye itaranta zibiri, Raba, ndakuhaye inyonyu yitaranta izindi zibiri. ²³Mwami wiwe yara mubwiye wihukayo umukozi mwiza numwizigwa! Ubaye umwizigwa kubintu bike nzokuha kuganza hejuru yibintu vyishi, niwinjire mumunezero wumwami wawe. ²⁴Hanyuma umukozi yakiye itaranta imwe yaraje aravuga, Mwami ndazi yuko wewe urumuntu akaze usoroma ahantu hutateye, kandi usarura ahantu hutafushe. ²⁵Jewe naratinye ngena iwanje no kuyi nyegeza itaranta yawe mubivu Raba, urafishe idya iriho. ²⁶Ariko umwami wiwe arishura aravuga, wewe umukozi mubi numunebwe, waramenya yuko iboroma ahantu ntateye no kusiroma ahantu ho ntafushe. ²⁷None washakigwa kubaha amahera yanje abantu bibanki, nomugihe cho kugaruka noyakiye idya hera yanje hamwe ninyonyu. ²⁸None nimumwake iyo taranta mumuhe udyamikozi afishe itaranta chumi. ²⁹Kiramuntu afishe azokwonyerezwa chane - nomukwonyerezwa chane. Ariko kurudya wese atafishe nikintu, ni kidya asishe azokwakwa. ³⁰Nimumute hanze mumwijima uwo mkozi ata kwiye ariho hazoba amarira no kuhekenya amenyo. ³¹Mugihe umwana wumuntu ahazozira mwubiza bwiwe, nabamaraka bose haniwe nawe, niho azokichara hejuru yintebe ywe yubwiza. ³²Amahanga yose azokwegerana imbere ziwe, nawe azobatandu kanya abantu nkuko umuragizi atandukanya intama nimpene. ³³Azobashira intania mkuboko kwiwe kwubudyo ariko impene azozishira mukuboko kwubumafu. ³⁴Niho umwami azobabwira badya bari mkuboko kwiwe kwubudyo nimuze mwebwe mwa hezagawe nadaha wanjye, muragwe ubwami bwo mwateguriwe kubwanyu kuva kushigwaho intango yisi. ³⁵Kubera narifishe inzara mwara mpaye ivyo kudya, narumushichi mara nkaribishije. ³⁶Nariguga, kandi mwara nyambiche impuzu, naru mugwai mura mbika narifunzwe mraza kunde. ³⁷Niho abukuri bajomwishara nokumubwira, mwami ni dyari twa kubonye ukishe inzana, nokukurishachanke nufishe inyota nokukuha amazi? ³⁸Ni dyari wari umushichi naturakukaribisha? Chanke uriguse natura kwambika impuzu? ³⁹Nidari twakubonye urumugwayi chanke uri mukifungo turaza kukuraba? ⁴⁰Numwami azobishura nokubabwira, nukuri ndababwira, icho mwakoze ngaha kurumwe muri bene wachu batoyi, mwabikoreye jewe. ⁴¹Niho azoba bwira abo bari mkoboko kwubumafu, nimuke iwanje, mwavumwe, nimugende mumuriro udahera wateguri wekubwa shetani, nabamaraika biwe. ⁴²Kubera narifishe inzara ariko ntimwa mpaye ivyokurya narifishe inyota ariko nimwa mpaye amazi. ⁴³Naru mushichi ariko ntimwa nkaribishije ndigusa aririko ntimwa mpaye ivyambaga. Narumugwai ndimukifungo, ariko ntimwandavye. ⁴⁴Niho bene bazo mwishura nokuvuga mwami, ni dyari twa kubonye ufishe inzara chanke ufishe inyota, chanke uru mushichi, chanke urigusa chanke urumugwai chanke uri mukifungo ntitukufashe? ⁴⁵Niho yabishura nokuvuga nukuri nda babwira kirya chomutakoze kurumwe womuraba bato, ntimwa koreye jewe. ⁴⁶Aba bazogendab mugihano kitashira ahubwo abukuri mubugindo budashira.

Chapter 26

¹Aho nyene Yesu amaze kuvuga amajambo yose ayo, yalababwije abigishwa biwe, ²"Mulamenya yuko munyuma yimisi ibili halobaho umusi mukulu ya Pasaka, numwa wumuntu alotangwa abambwe." ³Hanyuma yabakulu wabachelezi naba zehe babantu balahuye hamwe kubela hakulu wumuhelezi mukulu, aliwe yitwa kayafa. ⁴Bali hamwe bala panze kuntu bomufata Yesu kubinyegejwe nuku mwichu. ⁵Kubela bavuze, "Ntikolegwe kubela umusi mukulu, kuko ntize ikazuka ivalugu muli mwabadya bantu." ⁶Aho Yesu alahantu Bethania kubela inzu ya Simoni mukoma, ⁷Hiyali mwo aligolola kumeza, umugole umwe yalaje uwiwe yikoleye umukebe wa alabasta yalimwo amafuta byafishe kichiro kinini, yalizeye hejulu umutwe wiwe. ⁸Aliko abigishwa biwe bamaze kubona ijambo lino balashavuye nukuvuga, niki chatumye kushavula kuti. ⁹Yana yoshoboye kuguzwa kukichilo kinini nukulonka umukene. ¹⁰Aliko Yesu alimwo alamenya lino yala babwije, "Kubeliki mumugola umugole yuno? Kubela yakoze kintu chiza uwanje." ¹¹Umukene mufishe imisi yose, aliko ntumulobaha mwa nawene milele. ¹²Kubela ahoyasesa amavuta ayo hejulu yumubili wanje, alakoze kutwo kubela yukuzikwa kwanje. ¹³None lelo ndababalila, ahantu ubutumwa buno hubulovugwa kubela isiyose ikikogwa chiyakozeyuno mugole aho alogama alavugwa kubela yichi bucho. ¹⁴Niho umwe mwabadwa chumi nababili, aliwe yitwa Yuda Iskariote, yalagiye mubakulu babahelezi. ¹⁵Nukuvuga, "Mulompeleza iki numubaguza?" Balamupimila Yuda ibipande milongo itatu vya mahela. ¹⁶Kuva umusi uwo yalalondeye inzira yuku muguza. ¹⁷Aho kumusi wambele wimikate atasize mwo umwambilo, abigishwa biwe balamu gendela Yesu nukuvuga, "Nihehe tukulondelele udye ivyokudya vya Pasaka?" ¹⁸Alababwira, "Numugenda mujini kumuntu fulani na mumubwile umwigisha avuze, amasaha yange yasotoye ndoyisohozwa ipasaka hamwe nabigishwa biwe kubela inzu yawe." ¹⁹Abigishwa bakoze ntuko Yesu yabwabwiye, balalondeye ivyokudya vyipasaka. ²⁰Imaze kusohora kumugoloba, yalichaye kudya ivyo kudya hamwe nabadya bigishwa chumi na babili. ²¹Balimwo baladya ivyokudya, yalavuze, aliko ndababwira yuko umwe mulimwebwe alonguza." ²²Balababaye chane, kilamuntu yalamanjije kubaza, "None nubushobozi sijewe, mwami?" ²³Alabishula, "Yudya adimba kukuboko kwiwe hamwe nanje kubela ibakuli niwe alonguza. ²⁴Umwana wumuntu alogenda, ntuko bamwandikie. Aliko yemewe umuntu alonguza umwana wumatu! Yashoboye vyiza kumuntu uyo ntuko atovuche." ²⁵Yuda yoshoboye kumuguza yalavuze, "None! Ni jewe Rabi?" Yesu alamubwira, "Uvuze ijambo lino wewe nyene." ²⁶Balimwo baladya ivyo kudya, Yesu yalautoye umukate, alawuhezagira, nukuwumira. Alabaha abigishwa biwe alavuga, "Numutole, mudye. Wuno nu mubili wanje." ²⁷Alotola ikikombe nukushima, nukubaha nukuvuga, "Nimunywe mwese kubela kino. ²⁸Kubela lino namalaso yisezelano dyanje, izakuseseka kubela beshi kukigongwe chichaha. ²⁹Aliko ndababwira, sindonywa kandi ivyama vyu muzabibu wuno, kugela umusi wudya hindoba nimwo nanywa kishasha hamwe namwe kubela ubwami bwa daha wanje." ³⁰Bamaze kumala kulilimba ululilimbo bavuye balagiye mumusozi wamizeituni. ³¹Hanyuma Yesu alowambia, "Mwijolo mwebwe mwese mulo chitara kubela jewe kubela vyandichwe ndomukubita umukozi wintama wibiku bala towanyika. ³²Aliko hanyuma yukuzuka kuli jewe ndibatangulila kugenda Galilaya. ³³Aliko Petro yalamubwiye, "Naho baza kukwanka kubela ibintu vyuza kulonka, jewe sinda kwanka. ³⁴Yesu ala mwishula nukuli ndakubwira, mwilijoro hatalabika isake italabika, ulampakana katatu." ³⁵Petro alamubwira, "Naho jewe ndoshaka kupfu nawe sinda kwihakana." Nabigishwa abandi bese balavuga kutwo nyene. ³⁶Hanyuma Yesu yalagiye na bene ahantu hitwa Gethsemane na kubabwira abigishwa biwe, "Nimwichare hano ahondimwo ndagenda hiyo nukusenga." ³⁷Alamutwara Petro na bona babili bumwa Zebedayo nuku tangura kubabazwa nu kunamba. ³⁸Hanyuma alababwira umutima wange ulababajwe chane nyene, kushaka yuko ndopfa. Aliko hano mulale mulasenga hamwe nanje. ³⁹Alagenda imbele katonyi, alagwa yunamywe, nukusenga. Alavuga, "Daha wanje nnamba bishoboka, ikikombe kino kindengane. Ntibibe ntuko jewe nshaka, aliko ntuko kushaka wewe." ⁴⁰Alabagira abigishura nukubasanga badyamywe bahuniye nukumubwira Petro, "Kubeliki muka kesheje hamwe nanje mwisaha imwe? ⁴¹Nimukeshe nukusenga kugira ntimwinjile mumagelagezwa umutima ulafishe ichubahilo, aliko umubili ufishe integenke. ⁴²Alagenda wenka chakabiri alasenga, alavuga, "Daha wanje ntuko ijambo lino ntilishobola kukwepeka na ningombwa ndakinywe ikikombe kino, ubwiza bwawe bushike. ⁴³Alagaluka kandi nukubasanga badyamywe bahuniye, kubela amaso yabo galigalemewe. ⁴⁴Hanyuma alabasiga kandi alagenda wenka. Alasenga bagira katatu alavuga amajambo yadya nyene. ⁴⁵Hanyuma Yesu yalabagiriye abigishwa biwe nukubabwira, "Kandi mula dyamywe nyene nukwiluhucha? Numulabe isaha ilimwo ilasohora, numwana wumuntu alaguzwa mukuboko mwabadya bafishe ichaha. ⁴⁶Numuvyuke, tugende. Raba yudya azakunguza alimwo alegeleza. ⁴⁷Aho nyene alimwo alavuga, yuda umwe mwabadya chumi nababili, alasohora nabantu beshi balasohoye hamwe nawe liza kuva kumukulu kumuhelezi nabazehe babantu. Balaje nibipanga ningombo. ⁴⁸Kandi umuntu yashache kukuguza Yesu yaliya bahaje ikimenyecho alavuga, "Yudya windosomagura, ni wene mumufate. ⁴⁹Aho nyene yalaje mwa Yesu nukuvuga, "Ndakulamukije mwigisha!" Acha lamusomagura. ⁵⁰Yesu

alamubwira, "Mugezi likole litya kubela dyakuzanye. "Niho baza nuku mweleka ukuboko Yesu, nukumufata. ⁵¹Raba umuntu umwe yali kumwe na Yesu, yalagoloye ukuboko kwiwe, alavanayo ikipanga chiwe, nukumukubita umukozi wumuhelezi mukulu, nukumukeba ugutwi kwiwe. ⁵²Niho Yesu yamubwira, subizayo ikipanga chawe hadya huwa kivange, kubela bose batumia ibipanga balokwichwa nibipanga. ⁵³Mumenya yuko sindoshobola kumuhamagara daha wange, Nawe alantumila abasilikale bagela chumi na babili yamalaika? ⁵⁴Aliko lelo ntakundi nyene vyandichwe vyoshobola kushika, kuti niko vyomushaka kusohokola?" ⁵⁵Aho nyene Yesu ababwira mubantu, "None! mwaje nibipanga nibirungu kupfata ntumusuma balumusi ndichara mwikanisa ndigisha, kandi ntimwapfashe! ⁵⁶Aliko vyose bino vyakozwe kuko vyandichwe nabavugishwa bishike. Niho abigishwa biwe balamusiga nikwijulu kila. ⁵⁷Badya bamufashe Yesu yachiye amutwara kwa kayafa, umuhelezi mukulu, ahantu haba ndichi na bazehe balibigelanye hamwe. ⁵⁸Aliko Petro yalamukwilikiye inyuma kulele kugela kubela kukigo chu muhelezi mukulu yalinjie hagati nukwichara hamwe nabalinze alabekiza kuvamwo. ⁵⁹Ahonyene abakulu babahelizi nabichaye bose balimwo balalondela ivyemezo vyububeshi kuduza kwa Yesu, kugira boshobole kumwicha. ⁶⁰Aliko baliyeleche ivyemezo vyishi, aliko ntibalo se ikintu chochose. Aliko hanyu bivyemezo babili baliyeleche imbele. ⁶¹Nukuvuga, "Umuntu yuno yavuze, "Ndoshobola kuhenula ikanisa dyimana nukuyu baka kandi kumisi itatu." ⁶²Umuhelezi mukulu yalahagaze nukumubaza, "Ntushobola kwishula? Bano balemeza kute hejulu yawe?" ⁶³Aliko Yesu yagumye yanumye umuhelezi mukula alamubwira, "Ntuko Imana ibayeho ndukubwiye utubwiore ntuko wewe uli Klisto umwana wimana." ⁶⁴Yesu alamwishula, "Wewe nyene wavuze ijambo idyo aliko ndakubwira vayo lelo nukugenda ulomubona umwana wabantu yichaye kukuboko kubudyo gufische inguvu, kandi aho aloza kubela ibichu vyomwijulu. ⁶⁵Niho umu helezi mukulu yalamukuye impuzu ziwe nukuvuga, "Yachumu ye! None tushaka kandi ivyemezo iyiki? Nulaba vyashiche mwumvishije yakoze ichaha. ⁶⁶None! Mwijumviliki? Bala mwishuru ni kuvuga ashakigwa ulupfu." ⁶⁷Hama bamu chiyeko amate mumaso nukumu kubita ingumu, nukumu kubita amakofi kumaboko yabo, ⁶⁸Nukuvuga, "Nuwelekwe wewe Klisto. Ninde yakukubishe?" ⁶⁹Umusi uwo Petro yaliyichaye hanze kubela mubeshi, numukozi wumukobwa yalamugiriye nukuvuga, "Wewe muliwe wali hamwe na Yesu wumuligalilaya." ⁷⁰Aliko yalahakanye imbele yabo bose, alavuga, simenya ikintu chakamwo alavuga. ⁷¹Amaze kugenda hanze yumudyango, umukozi uyundi wumukobwa yalamubonye nukubabwira badya baliho aho, "Umuntu uwo nyene yali hamwe na Yesu wa Nazareti. ⁷²Alihakana kandi kuchemezo, Jewewe sindamumenya umuntu uwo." ⁷³Umwanya muto hanyuma badya balibahagaze hafi, bala mugiliye nukuvuga na Petro, "Kubushoboziwe we kandi nimulumwe mwabadya, kubela yuko invugo yawe ilelekana. ⁷⁴Niho yachiye kulahila na kwisiba, "Jewe sindamumenya umuntu uyo, "Munyuma yaho inkoko yisake ilabika. ⁷⁵Petro yalibuche amajambo yabwiwe na Yesu, "Htarabe inkoko yisake italabike ulompakana bugira katatu..

Chapter 27

¹Umwanya womukitondo hogwagela abakulu bose baba kuhani na batama babantu waliye injama hanyuma ya Yesu balonke kumwicha. ²Balamwugaye, bala mulongola, nukumugeza kwa liwali Pilato. ³None umwenmya Yuda, aliwe yabaye yamugujije, yabonye yuko Yesu yamaze kuchilugwa ulubanza, yalababaye nukusubizwa ibimanyu selathini vya maheloa kumukulu waba kuha ni nabatama. ⁴No alavuga, "Nakoze ichaha kuguza amalaso yatafishe nulubanza. "Aliko balishula, "Bitushaka ibiki twebwe? Yalebe gano menyene. ⁵Bamaze yalabiteleye hasi bidya bimanyu vyamahela hadya mwikanisa, nukugenda ukwiwe nukuyicha wenyene. ⁶Abakulu baba kuhani yalabitwaye bidya bimanyu vyamahela nukuvuga, "Ntibikwiye kushilaho amaheloa lino mubu bikilo, kubela naka chilo kamala." ⁷Balaganiye balihamwe namahela galakoleshwe kugula ishambe dyumubuvyi dyo kuzika mwabageni. ⁸Kubela lino dyali limeze dyitwa, "Ishamba dyamalas, "Kugela vyumusi nyene. ⁹Bamaze lelo lidya jambo dyali dya vuzwe numuvugishwa Yelemia dyala shiche, livuga, "Balahamagawe ibimanyu thelathini vyamahera, akachiloka vuzwe na bantu bomuli isilaeli no kubela wene. ¹⁰Nabakolesheje kwishamba dyumubuvyi, nkuko umwami yali yabelekeje. ¹¹None Yesu yala hagaze imbele yumuhwali, naliwali alamubaza, none, wewe ulumwami wabayahudi? Yesu alishula, wewe wavuga gutwo." ¹²Aliko kumwanya hayatwaligwa ulubanza nabakuluna batama, ntiyishuye dyodyose. ¹³Bimaze Pilato yalamubwiye, "Ntulumve ulubanza gose hanyuma yawe?" ¹⁴Aliko ntiya mwishuye kugera nijambo limwe, kandi liwali yaluzume nukumalamala. ¹⁵None nkikubela imisi mikulu vyali nkiko vyama yumu liwali kumwu gulula umubohwa umwe yatolanywe nabantu beshi. ¹⁶Umwanya ugo balibafunze abananilanye izina dyiwe Baraba. ¹⁷Uko lelo kumwanya balibe gelanye hamwe. Pilato yalababajije, "Ninde mushaka kugulula, nokubela mwebwe?" Baraba chankwe Yesu yitwa umukiza? ¹⁸No kubela yamenya yuko bamaze no kubela yu gwanko. ¹⁹Kumwanya hoyali yichaye kuntembe yulubanza, umugole wiwe yalamulugikiye ijambo dyo kuvuga, "Ntukole ijambo dyodyose kumuntu yudya atafishe nibimwa giliza. Kweli nababanjwe chane kugela uyumusi mukurota no kubela wene. ²⁰Niho abakulu bama kuhani nabatama balabahenza henze ikitelane balasengeye Baraba na Yesu apfe. ²¹Liwali yalababa zije, "Nuwahe kulibadya babili mulashaka jewe ndamulekulile iwanyu. "Bavuze Baraba." ²²Pilato alamubwila, "Ndamukole iki Yesu yitwe umukiza?" Bose balavuga, mumubambe. ²³Nawe alavuga, "Kube liki? Nikosa nyabaki yakoze, Aliko baloagumishije kuvuga kujwidyo hejulu chane mumibaza. ²⁴Kandi kumwanya Pilato hoyabonye atashoboye kukola chochose, aliko hanyuma yiwe imichindo zali zitanguye, yala ywaye amazi alanaba amaboko yiwe, mbele zabantu beshi nukuvuga, "Jewe sifishe chondiya giliza hejulu yamalas, yumuntu yuno atafishe cho yiyagilize. Mulembe yano mwebwe nyene. ²⁵Abantu bose balavuga, "Amalaso giwe gaba hejulu yachu na bana bachu. ²⁶Bimaze bala mwugulila Baraba iwabo aliko yaramukubishe ninkoni Yesu nukumushicha iwabo kugenda kubabwa. ²⁷Maze abasikali na bali wali balamutwala Yesu kugera Praitoria numugwi munini dya ,aasikari bose balegerano. ²⁸Baramukula impuzu ziwe nukumwambika inkanzu yirangi itukura. ²⁹Maze bacha bala kora ikichibo chamahwa nukushira hejulu yumutwe gwiwe, nabala mushiriyeho umwanzi mukuboko kwiwe kubudyo balakunjije mavinuku fukama imbele ziwe nukumubwila amajambo yokumu gaya, bavuga, ³⁰"No balamuvuye amate nchwante, no balatweye umwanzi nukumu kubita mumutwe. ³¹Kumwanya hobali balimo bala mugaya bata mukuyeya nkanzo nukumwa mbika impuzu ziwe bamweka kugenda kumubamba. ³²Bamaze kuva hanze, balamubonye umuntu kuva kilene krenezina dyiwe Simioni, aliwe yamugobe reje kugenda nawe bkugila alonke kuheka umusala gwiwe. ³³Hobagela ahantu hitwa Golgotha, bisobanula yuko, ahantu homagufa mutwe. ³⁴Balamuhaye isiki ivanga nyijwe ni nyongo anywe. Aliko amaze kubonza, ntiyashoboye kunywa. ³⁵Kumwanya hobali bamaze kumubamba, baragabanye impuzu ziwe kukutela ibimushaka. ³⁶Nobali chaye nukumureba. ³⁷Hejulu yumutwe gwiwe balazanye urubanza hejulu yiwe bisomeka, "Yuno ni Yesu umwa mwabayahudi. ³⁸Abachi babili balababwe hamwe na uwene, hamwe uluhande ugukudyo kwiwe ni yundi ukubafu. ³⁹Badya balimo bala hitabala mubwila amajambo yo kumugaya bazungagiza imitwe zabo. ⁴⁰Nukuvuga, "Wewe aliwe washaka konona ulusengelo nukudyubake kumisi itatu, wikizewe wenyene! Namba ulu mwana wimana, uluruka hasi nuve kumuselaba. ⁴¹Nkakudya ingene idya idyanyene abakulu babakuhani bamuvuga neba gula, hamwe nabandichi na bandichi na batama, nukuvuga. ⁴²Yala kijije abandi, aliko ntashobola kwikiza wenyene. Wene numwami wabayahudi. Nayuluruka hasi kuva kumusalaba, nihotulomwizera. ⁴³Yalize ye Imana. Leki Mana imukize namba ishaka, no kubela yalavuze, jewe ndumwana wimana. ⁴⁴Nabadya balihamba vuyiwe bali banulindiye hamwe nawe kandi bala vuze amajambo yokumisimanga. ⁴⁵Nonekuva amasaha mukaga hali umwijima kwisi yosi kugela ama mwenda. ⁴⁶Hageze amasaha mwenda, Yesu alalila kunjwi linini, "Eloi, Eloi, Lamathabakithani? Bisobanula, "Manayanje manoyanje, none kowa mpevy?" ⁴⁷Uwo mwanya ugo mulibene babo bali bahagaze hadya balumvishije, bavuga, "Ahamagala Eliya." ⁴⁸Ahonyene umwe umwabo yaliluche kutwala isifonge nukwinjiza vyowanywa chashanka laye ayishila hejulu yikiti numukuha acha anywe. ⁴⁹Nabene

balibasigaye balavuze, "Nimumurekewene wenka, nimuleke tunebe nka Eliya, aloza kumukiza.⁵⁰ Maze Yesu alarika kandi kwijwi linini no achalatanga umutima wiwe.⁵¹ Leba ulukutago mwikanisa gwalamene che impande zibili kuva hejulu kugela hasi. Nisi icha ila jugumila na mahwe gala saduka ibihimba.⁵² Ibinogo vyaluguluche, nimibili za belabeshi balimwo badyamye bahuniye baluguluriwe.⁵³ Bala vuye kuli zamva hanyuma yokuzuka kwiwe, bali njiye mumuji gwela no balaboneka na beshi.⁵⁴ None yudya muakida na badya alibo bali bamuleba Yesu balabonye kujugumila ni bintu vyalibili vyabaye, baluzuwe nukutinya chane nu kuvuga, "Ukuli yuno yali umwana wimana."⁵⁵ Aba golagolebeshi balimo balamukulikila Yesu kuva Galilaya kugila bamuhe bari hadya bareba kuvanka kule.⁵⁶ Muli mulibene bali Mariamu Magdalena, Mariamu nyina wiwe Yakobo na Joseph, na nyina wiwe Yakobo na Joseph, na nyina wiwe wabana azebe dayo.⁵⁷ Hageze kumugoloba, yalaje umuntu wumutunzi kuva Arimathayo, yitwa Yusufu, aliwe kandi yali umwigishwa wa Yesu.⁵⁸ Yala mugiliye Pilato nukusega umubili gwa Yesu. Bamaze Pilato yatumye alonke kuhabwa.⁵⁹ Yusufu yalatwaye umubili alaguhambila nimpuzu yisufi nziza.⁶⁰ Alagudya mika mulimva shasha yiwe yoyali ya chanza kulutare. Amaze ala zungusha ibuye linini lirugala umudyanko wimva na alagenda wenka.⁶¹ Mariamu Magdalena na Mariamu yunchi bali hadya bichaye baleba kumva.⁶² Umusi gwakulikiye aligo gwali umusi hanyuma yokwite gula, abakulu bamakuhani naba falisayo balegelanye hamwe kwa Pilato.⁶³ Bala mubwila, "Umwami tulibuka yuko umwanya gudya umubeshi hoyalikili akomeye yalavuze hahoye imisi itatu aluzuka kandi.⁶⁴ None lelo, tuma yuko imva iragigwe neza kugira imisi itata. Ahandilelo, abigishwa biwe boshola kuza kumwiba nukumu vuga kubantu, yazuche kuvamubapfuye, nububeshi bwimpela bulobabubi kusumba budya bwambele.⁶⁵ Pilato alamubwila, "Nimutwale abahagalikizi nimugende mukole ahantu hali amahoro nkiko mushobola.⁶⁶ Neno balagiye nukukola ikinogo kuba mahoro ibuye dyala kubishwa ichapa nukushilaho abanogezi.

Chapter 28

¹Hanyuma kumu goloba umusi wisabato, izubalitibiye kugenda umusi wambele windi Maliamu Magdalena na Maliamu uyundi balaje kulaba imva. ²Raba hali ukunyi ganyiga kunini kubela Malaika wumwami yaluluche nokuli temba gaza lidya buye hanyuma aladyi chalako. ³Ishusho yiwe yali nkubumeme, nimhuzu ziwe zali zela nkinyange. ⁴Baba linzi baluzuwe nubwoba nubwoba baba nkabapvu. ⁵Wamalaika alabasobanulila wadya bagole avuga, "Ntimutinye kubela mumulondela Yesu yababajwe. ⁶Nta uliho hano, yazuche nkuko yababwiye ingo mulebe ahantu umwami yadya mywe. ⁷Genda mwihuta mubabwile abanye shuli biwe, yazuche kuva muba mvuye, laba ya baye alagenda Galilaya. Hiyo niho muzu mubona. Raba jewe ndaba bwiye. ⁸Baba gole balavuye hadya mumva bihuta bafise ubwoba numunezelo munini kandi baliluka kubabwila abanyeshule biwe. ⁹Raba Yesu alahula nabo nokuvuga, "Indamucho babagole balaje nokufata amagulu yiwe hanyuma bala musenga. ¹⁰Hanyuma Yesu alababwila, "Ntimutinye, nimugende mubabwile abagenzi banje batangulie Galilaya. Hiyo bazombona. ¹¹Mugihe badya bagole balimwo balagenda laba bamwe mubalinzi bali mumuji nokubabwila abakulu babahelizi amajambo yose yaliyala baye. ¹²Nabo abahelizi bamaza kuhula nabazehe no kulivuga ijambo idyo hamwe nabo, balatanze amahela meshi kuli badya basoda. ¹³No kubabwila, mubabwile abandi yuko abanye shule ba Yesu balaje mwijolo nokwiba umubili wa Yesu mugihe twege twa dyamywe. ¹⁴Nimba iyinkulu izomushikila n liwali, twegetuzo, muhenda no kuba kulilaho mwege ubwoba bwose. ¹⁵Kulivyo baba soda balaya tola ya mahela nokuya kola nkuko ba bwiwe. Iyinkulu yalakwiye chane kuba yahudi na bibaye gutwo nhaka uyu musi. ¹⁶Aliko zantumwa chumi numwe balagiye Galilaya, kumusozi umwe waliwa beleche. ¹⁷Nabo bamubonye balamusenze. Aliko bamwemulibo balagize amakenga. ¹⁸Yesu alaza iwabo alababwila avuga nahawe amategeko yose mwisi no mwijulu. ¹⁹None nimugende mubakole abisi bese kuba abanyeshule babatizwe mwizina dyadaha, numwana numutima wela. ²⁰Mubigishe kubaha amajambo yose nabategeche, Raba jewe ndikumwe namwe igihe chose nhaka inyuma yisi.

Mark

Chapter 1

¹Iyi ni ntango yinjili ya Yesu Kristo Umwana wimana. ²Nkuko vyandichwe mumuvugishwa Isaya, "Aba ndatumye intumwa yanje imbele yawe umwe azotegula inzila yawe. ³Ijwi yumuntu livugila mubugalagwa "Niu zuze inzila yumwami zigolole inzila ziwe. ⁴Yohana aje abatiza mubugalagwa no kuhubi ni ulubatizo gwo kwihana kukuhiligwa ivyaha. ⁵Ikihugu chose cha Yude na bantu bese ba Yerusalemu bagiye kwiwe. Baliko balabatizwa nawe kumwonga wa Yordani, balihanye ivyaha vyabo. ⁶Yohana yalambala umwambalo wa moya yi ngamia musipi wulusato kukibuno chiwe kandi yaladya inzige nubuki bwo mwishamba. ⁷Yalahubiri avuga, "Aliho umwe aliko alaza Hayuma yanje afise inguvu zilenze kusumba jewe sinkwiye kunama hasi no kugulula imigozi zibilato vyiwe. ⁸Jewe nababatije kumazi aliko wen azobabatiza mwebwe kuli mutima mutagatifu. ⁹Vyalabaye mulizomisi yuko esu kuva Nazaleti yomuli Galilaya abatiza na Yohana kumwonga wa Yordani. ¹⁰Aho Yesu yahaguluka kuva mumazi yabonye agabanijwe habona na mutima yululutse hasi hejulu yiwe nkinuma. ¹¹Ijwi liva mwijulu, "Wewe numwana wanje nkunda. Nabelewe chane nawe." ¹²Hanyuma umugendo umwe mutima amutegeka kugenda mubugalagwa. ¹³Yaliho mubugalagwa imisi milongo ine, agelagezwa na Shetani yali kumwe nibi kokobwo mwishamba nabamalaika balamufashije. ¹⁴None inyuma ya Yohana kufatwa Yesu yalaje Galilaya atangaza injili yimana. ¹⁵Yalavuze, "Ikihe kila geze nubwami bwimana bulegeleje. Nimwihane no kwemela kunjili. ¹⁶Achiye kunkengela yuluzigwa Galilaya yalabone Simoni na Andrea mugenzi wa Simoni batega ubukila bwabo hagato munyanza kuko bali abalovyi. ¹⁷Yesu alabwila nimuz munkulikile nzabakola abalovyi babantu. ¹⁸Ubwonyene bachiye baleka ubukila bwabo balamukilikila. ¹⁹Aho Yesu agendeye kule katoyi, yalabonye Yakobo umwana wa Zebedayo na Yohana mugenziwe bali kubwato balakola ubukila. ²⁰Aha alabahamagala nabo balamuletse swa Zebedayo mubwato nabakozi bakodeshejwe, bala mukuli mukulikila. ²¹Bashitse Kapernaumu, kumusi wisabato Yesu yalinjiye kwisinagogi no kwigisha. ²²Balatangayi nyigishijo yiwe, kuko yaligisha nkumuntu umenga alafiseamategeko si nkabanditsi. ²³Icho kihe hali umuntu mwisinagogi dyabo yalifise impemu mbi, acha ateli ndulu. ²⁴Alavuga, "Tulifise ikicho twokola na wewe, Yesu umunya Nazarti? Uje kutohonya? Ndakuzi ulinde wewe ulumutagatifu wikinege wimana. ²⁵Yesu yalakankamiye mpemu numa umuvemwo. ²⁶Yampemu mbi ila mutula hasi ila muvumwo aliko alalila kwijwi dyo hejulu. ²⁷Na bantu bese balatangaye baha balabazanya kila umwe, "bi

mbiki? Inyigisho nshasha lifise amategeko? No kutegeka impemu mbi nazo zilamwubaha." ²⁸Ni nkulu zelegeye wene ubwo nyene zilasanza zwa kila hantu umukoa wose wose wa Galilaya. ²⁹Ubwo nyene bavuye hanze yisinagogi balinjiye muzu mwa Simoni na Andrea balikumwe na Yakobo na Yohana. ³⁰None na bukwe wa Simoni yali dyamye agwa inyoko ubwo nyene balamubwila Yesu inkulu ziwe. ³¹Kulivyo yalaje alamufata kukuboko alamuhagulutsa hjulu inyoko ila muvanwo acha abanza kuba hudumia. ³²Kuwo mugoloba ikihe izuba limaze kutibila balamuzamiye kwiwe bose bali bagwaye chabule abafashwe ni mpemu. ³³Umuji wose begelaniye hamwe kumudanko. ³⁴Yalabakijije benshi bali bagwaye ingwala zubwoko bwose no kuva namwo impemu mbi myishi aliko ntiyalekula impemu kuvuga kuko zala mumenya. ³⁵Yalavutse mukitondo cha kale ikihe hali hakili umwijima yalavyeho alagenda ahantu hihishije yalassenze hiyo. ³⁶Simoni na bose balikumwe hamwe nawe bala mukilikiye. ³⁷Balamukulikye balamubwiza kila umwe alamukulikila. ³⁸Alamubwila, "Tugende ahandi hantu, hanze yimiji izungutse, kugila nshobole kuhubili hiyo kandi nicho kituma naje hano." ³⁹Yalagiye achiye Galilaya yose ahubili mumasinagogi yabo nukukankamila impemu. ⁴⁰Uwalifise umubembe umwe yalaje kwiwe yaliko alamwinginga apfukama amubwila, "Nimba ushaka woshobola kungila mbemwiza." ⁴¹Asunikwa ni kigongwe Yesu yolagoloye ukuboko kwiwe alamukolako kwiwe alamukolako, alamubwila ndashaka ube mwiza." ⁴²Ubwo nyene umubembe ulamuvako acha agigwa kuba mwiza. ⁴³Yesu alamuhana bikomeye alamubwila agende ubwo nyene. ⁴⁴Alamubwila, "Nukuli ntuvuga ijambo kuliwe wese aliko genda wiyelekane kumuhelezi kandi tange isadaka kukubela ukwezwa uko Musa yaumye nkubushuhuda bwabo. ⁴⁵Aliki yalagiye abanza kubabwila kila umwe no kukwiza jambo lilenze na Yesu niyashoboye kandi kwinjila mumuji kwidegemvyo kulivyo ychaye ahantu hihishije abantu balaje kuliwe kuva kila hantu.

Chapter 2

¹Agaulutse Kpernaumu umu hayuma yumusi mito yahiye huvukana yali mukila. ²Abatu beshi chane bali bateleye aho Tamumwaya walio kadi na hadya kumudyango na Yesu yavuze ijambo kulibo. ³Hanyuma bamwe abantu aje kuliwe azaye umutu yali yalamugaye abatu bane mbali mbamuhetse. ⁴Baze kumaningwa kumwengela kukubela yabatu bachiye butubola hejulu yahadya yalili aliko bamaje kutoora umwenge bacha mbululutsa ubulil bwali bumudyamtse icho kimunga. ⁵Yesu amaze kumboa ukwizela kwambo acha abwira icho limuga wanaje uvyaha vyawe ulabha liwe. ⁶Aliko hali babanyabwenge bamadiko bali bichaye bali baza mumutima wabo. ⁷Benga uyumutu yashobola kute kuvunga batwo? alachumulabega ni ndeyohalila ivyaha aliko atalimana yanyume? ⁸Yesu ala alamenya mumutima icho bibala mumitima yambo beneyene achala babwila kkubeliki mainyukila kudya? ⁹Ichorusha ni kihe nicho kuhalilaikumunga kukuvuga ivyaha vawe au kumubwila ati hanguluka tola ubulili bwawe ungende? ¹⁰Hali kungilango bamenye yako umwana wunutu afise ubushobozi bwakuhalila ivyaha mwisi yalamubwiye udyamunga ngaye." ¹¹Ati ndakubwiye acha haguluka uwukolele ubulili bwawe utahe muhila iwawe." ¹²Alohaguluka acha yikorela ubulili bwiwe ala sohoka ibele yabose abalatangala bacha bashimagiza Imana bacha bavunga nalimwe titwali tulabona kilijamo kili. ¹³Acha alasohoka aja kuyaza nabatu bese beshi baha kuliwe alambingisha. ¹⁴Aho yacha hose alimwo alangenda ambona lawi imwana walufayo yichaye aho yatoleza ikori alamubwila kulikila alahanguluka ala mukulikila. ¹⁵Aliko Yesu alimwo aladya ivyukurya muzuhaza beshi batoza ikori nabeshi babavyavyaha baladya na Yesu na bingishwa biwe kuko bali beshi na bobela mukulikira. ¹⁶Aliko abayabwenge biviyoditswe babafalizoyo bamaze kubona Yesu aliko alasangla na baya vyaha na begelaya ikoli bacha babwila ibangiswa biwe kukubeli asangila na batozo ikori na batu biviyaha? ¹⁷Yesu amaze kuva amajambo acha alababwila abatu abatu ati abakomeye atacho mumubili tibashobola kungola umuvuzi atala abangwaye aliko abangwaye ni bobahitaji kuvungwa sinaje kuhamangala ambagololotsi atolo ambaya vyaha. ¹⁸Abingiswa bahoyani na bafalisayo alisozesha nabatu bamwe alaza kwiwe abalamubwila. Yesu alababwila. ¹⁹Yesu alababwila ati benga abangie mubukwe bokwisazesho ngute kadi umukwe akili ngaho hamwena mwe Tiba sobola kwisazesho ngute kadi umukwe bakiri hamwe? None kulivyose vyose umukwe akili ngaho amwena Tina shobola kwisazesho. ²⁰Aliko iisi iloza aho umukwe alokungweho kulibo nalizo misi mbalo kwisazesho. ²¹Tamutu yabaila ipuzu yishuko swasha yipuzu kumwabalo ngushaje kulivyo vyose ikwemo kilovako kukishaje halobaho ukutabuka chane. ²²Tamutu ashila vino shasha mubiliba bishaje kuvino yach ibisatula na vyose bibili vino mbiliba bilozimila aliko vino ni biliba babitalika mubiliba bishasha shola vino mbiliba bilozimila aliko vino ni biliba babitalika mubiliba bishasha shola vino yawe muliba bisha. ²³Umusi wisabato Yesu yachiye mumulina yingano nabingishwa bacha batanguka kutola mulibimwe vyingono. ²⁴Nabafalisayo balamubwila laba abigisha bamwe bakola ibitabeleye kumategeko kumusi wisabato? ²⁵Alababwila ati timwaso mye kidya yakoze ndaundi yakose aho yagomba ni zala hamwe na batu yalikumwe nabo." ²⁶wenye yalijiye munzu nyimana akalya imikate basizeyo ibele yimana ilijambondyakoje igihe cha abiathali. Yalumuhelezi mkulu Nabali abahelezi boka bali balekuliwe kudya imikate iyo aliko Daudi yalaliye alabaha nabadi. ²⁷Hayuma Yesu alababwila isabato ayabayeho kubwabatu sumutu kukubela isabato. ²⁸Nicho chotumye umwana wumtu nimana na hadya kwisabato

Chapter 3

¹None kandi yalinjia yagati yikanisa na mudya hali umuntu afishe ukuboko kwa nyunyuche. ²Haliho abantu bal bameze bamu kulikilana kuba hofu kuleba niko lamukiza kumusi wisabato kugila yuko batwale ulubanza. ³Yesu yalababwiye umuntu afishe ukuboko kwa nyunyuche dyuka uhagalala hagati a bantu beshiabo. Non alabwila abantu, ⁴"None bilakwiye kukola vyukola vyiza umusi wisabato chankwe kukola iita fisha ukuli kubona ubula vywi chankwe kwicha?" Aliko basigaye banumye. ⁵Alabalekwishavu alababala kukokubela yukukomela kwiitima yao nala mubwila yudya muntu, "Golola ukuboko kwawe Alaugolola na Yesu alamukiza ukuboko kwiwe. ⁶Abafalisayo bagenda na kandi balakola inganlo na hamwe na mahelode hanyuma yiwe kugila bamwiche. ⁷None Yesu hamwe na bigishwa biwe balagiye munyanza na ubumati bunini bwa bantu bwala bakulikila kuva Igalilaya na uyahudi. ⁸Nukuva Yerusalemu nukuva idumaya ni mbele yayolodani numubanyi wa Tilo na sinochi, ubumati bunini amaze kumva bulumuntu alichene bakoze baje iwiwe. ⁹Na yalaba bwiye abigishwa biwe kutegula ubwato butoyi nonkubela wene nokubela yokwegelana kugila yuko ntibaze bakamwegelana kugila yuko ntibaze baka mwegela. ¹⁰No kubela bakijije beshi kugila bulumuntu yalifishe nukubabala yalifishe nukushaka yokugelako kugila amukoleko. ¹¹Hohose mpemu mubi bamaze kumubona balaguye hasi imbele yiwe nukulila nabala vuze wewe ulumwana wimana. ¹²Yalabamulishije kubahamiliza ntibakole amenyekane. ¹³Yalagiye hejulu yumusozi alabahamagala boye shache balagenda iwiwe. ¹⁴Alachagula chumina babili(Yabishe intumwa) kugila yuko babe hamwe na wene ashobole kubatua kuvuga ubutumwa. ¹⁵Nukuba nubushobola yokukulaho impemubii. ¹⁶Alabatolana chumi na babili Simoni yamuhaye izidyo mwa Petro. ¹⁷Yakobo Umwana womwa Zebedao na Yohana mugenziwe Yakobo, yahawe izina dya Bonegesi aboni abana ba ngurumo. ¹⁸No Andelea, Filipo, Batolomayo, Matayo, Tomaso, Yakobo umwana wa Alfayo Thadayo Simoni Ankana nayo. ¹⁹Na Yuda Iskariote aliwe yamwase. ²⁰None yalagiye muhila numugwi gwa bantu baza hamwe kandi, kandi ntiba shobole kudya kandi nimikate. ²¹Ulogo gwiwe balibu mvishije inkulu nkizu balagiye kumufata none balavuze yagululuchwe nubwege. ²²Abandichi hobaza kuva Yerusalemu balavuze, "Yapazwe na Beelzebuli "nu" mugazwa wimpwemu bii akula impemu bii. ²³Yesu yala bahamagaye kwiwe nukuvuganabo kungelelavyo, "Nkukuntu nyabaki umasi yoshobola kumukula ho umwasi? ²⁴Hali ubwami bugabanyije gobanyije bwene nyene, ubwami ubwo ntibu shobola kuhagalala. ²⁵Nkiko izuigaba nyishi yene nyene inzu iyo itashobola kuhagalala. Nkiko izuigaba nyishi yene nyene inzu iyo itashobola kuhagalala. ²⁶Nku mwasi aludyuka nkiko bitaye nyene wenyene nukubigabanya ntashobola kuhagalala na aloba meze ashiche impela yiwe. ²⁷Aliko ntayuliho kandi numwe ashobola kwinjila hagati inzu yumuntu afishe iguvu nikwiba ibintu vyiwe atakumwugala winkomezi chambele no kandi kwegela nya ibilimo muhila. ²⁸Ukuli ndababwila ivyaha vyose vyabana babantu bilo hali gwa hamwe nukuvuga nabi alibo bavuga. ²⁹Aliko wewese ulomuganabi mpwemu Yyela ntalohaligwa nyene afishe ivyaha vyimisi yose. ³⁰Yesu yalavuze lino nokubela bali bavuga abishe mpwemu mubi. ³¹Kandi nyin wiwe na mugezi wiwe balaje bahagalola hanze. Batuma umuntu kumuhamagala. ³²Na bantu beshi balibichaye hofi nawe balamubwila, "Nyina wiwe numugenzi wiwe bali hanze nobala kulondela wewe. ³³Alababwila niche nyina wiwe nabagenzi biwe? ³⁴Alabalevyeye habali bichaye bahagali kiwe nukuvuga "Leba aba ni maha wanje na bagenzi banje. ³⁵Wewese akola vyishaka Imana umuntu numugenziwa nje a mushikanje na yina wiwe.

Chapter 4

¹Kandi amanza kwingisha hambavu yinyanza kandi abantu beshi balengelana balamukikiza alinjika imbele mumutu bwi munyanza nokwi chala abeshi chane bali mpela nyanza habavu yinyanza. ²Abingisha vyishi kumingani alavunga iwabo kunyingisho yiwe. ³Nimwuviliize umubinyi yalangiye kubiba. ⁴Akibiba zimwe zingwa uluhande ninyoni zilaza kuzindya. ⁵Izindi zingwa kulutale aliko hatalibivu nyishi hanyuma ziluma kubela hataliho ibivu vyishi. ⁶Munyabo izuba limaze kwaka ziluma kubela yuko zitafise imizi ziluma. ⁷Imbuto zanguye hangati yamahwa aliko amahwa yalukunze ilazi mambisha aliko amahwa yalukunze ilazi mambisha aliko mkiza kandinki zama. ⁸Izindi zingwa mwipfu dyaza zilanda neza zilavyala vyamwa mumwanya zikikula no kungwila zimweyi zinyala milongo itatu inzindi milongo italatu izindi ijana ngutwo. ⁹Alavunga udyu weze afise amatwi yupfa na yupfe. ¹⁰Yesu hoyakwenke badya balihafi niwe badya kumi na babili balamubaza kubelaumuganzi. ¹¹Alavunga iwabo iwanyu mwalalose kunyengeza ubwami bwimana mungabo kwa badya balihaze bulikinuni mingani. ¹²Kungila balebe nabo balebe mungab nkibabona mungabo bamaze kuva mungabo nkibuvya mungabo nkibimenya chanke sivyo bali kuhidukilani mana yalikubanganyila. ¹³Alavunga iwabo none nkimumenya imigani iyi? Mulo shobola kumenya imingani mwishi? Umutenzi yalateye ijambo. ¹⁴Bakei ni badya banguye luhande ninzila ahantu ijambo dyatewe. ¹⁵Kandi bamaze kudyumvu mumwanya shetani alaza kulitwala ijambo dyatewe mulibo. ¹⁶Bakei ni badya batewe hejulu kulutale nabo badyuvushe naningonga ijambo nanigonga baladyakila kumunezelo. ¹⁷Kandi nkibafishe imizi yoyose mulibo mungabo nkibihangana mumwanya mutoi mungabo umubabalo nokwingola bimaze kunza kubela yijambo mumwanya nkuchitala. ¹⁸Abandi ni badya batewe ubela amahwa baladyuka jambo. ¹⁹Mungabo ukwingala kwisi ububeshi bwi tango no kwipfuza ibintu vyishi nkivyinjilamo bituma bibana ijambo bicha vyaka yuko livyala ivyamwa. ²⁰Hanyuma yaho haliho badya batewe mubivu vyiza baladyupfa ijambo no kudyakila kandi lilavyala ivyamwa bikei milongo itatu bikei milongo itala ndatu bikiy ijana limwe. ²¹Yesu ababwila none nkuza itala imbele munzu no kusihil hasi yikikapu chanke hasi yubulili uzana munzu nokwishila hejulu yacho. ²²Kukubela yuko batafise chochose chinyengeje nacho nyene kilalomeyekana kandi ichangizwe ibanga kitazzo zahabona. ²³Aliko ufise amatwi yupfa nawe yupfe. ²⁴Alababwila ni mube hafi kwa kidya mupfa kubela ingelo mugelelamo niyo mulongelengwa no kulushaho iwanyu. ²⁵Kubela yuko wene afise alokwakila kulushaho na udyu atafise kuva kwiwe bilotwangwa na bidya yalifise. ²⁶Alavunga ubwami bwimana bimeze nkumuntu yateye imbuto kubela ibivu. ²⁷Amaze kudyama mwinjolo no kuvyuka bukeye mungitondo na imbuto zilakula mungabo atamenya ukuntu bimenya. ²⁸Isinkitanga imbuto yenyene ubwambele amalema hanyuma amashungwi hanyuma imbuto zikomeye. ²⁹Mumwanya imbuto ilokula imaze kwela nkitwa umwanya kubela ivyamwa vyengeleje. ³⁰Alavunga tungelelanye ubwami bwimana ni kintu yabaki chankwe tukoleshe imingani nyabaki kubamenyesha. ³¹Ni kimbuto ya haladani aliho nintoi chane kusumba imbuto zose zo mwisi. ³²Mumwanya, iawe ilakula ikaba nini chane kusumba ibilimwa vyose bilimubusitani, kandi ilakola amalemba bunini nao inyani zo mwijulu balashobola kukolelaha ivyali vyabo kubela ingitutu chiwe. ³³Kumingani myishi yalingishije alavunga ijambo iwabo kungende bashoboye kumunya. ³⁴No kuvunga hamwe atamingani mungabo mumwanya aho yalili wenka alababwila bulikinu chose abingishwa biwe. ³⁵Kubela umusi uwo umwanya wi mungaloba umwze kusohola alavunga iwabo tungende mumpande yakabili. ³⁶Ngutwo balaleka abantu balamutwala Yesu mumwanya uwo yaliyamaze kwinjila mubwato ubwato ubundi bwalikumwe nawe. ³⁷None umuyanga munini ngwikivumbuzi na mawimbi agalimo ngijili imbele mubwato bali bwamazze kuzula. ³⁸Mungabo Yesu wenyene yalidyamwe mumutwe winyuma yalihuriye balamuvyula balavunga ungomba tupfe. ³⁹Alavyuka alakankamila umuyanga alabwila uluzi habeho amaholo umuyanga ulaleka haliho ubutekelezo bunini. ⁴⁰Alavunga iwabo kubeliki mutinya? None nkimufise ukwizela ⁴¹Halatewe ubwoba chane mulibo balavungana benekuli bene uyunide kandi kubela yuko numuyanga nuluzi bimwubaha.

Chapter 5

¹Balaje maka uluhande lundi gwi habali, kubela umukowa wa Gelasi. ²Ni ghafula umwanya Yesu amalava hanze yu bwato umutu wumutima mumbi yalaje kwiwe kuva mumakabuli. ³Umuntu uyu yaba mumakabuli ntawashomboyee kumubuza chane ntivyashoboche ni kuminyololo. ⁴Yaliyafuzwe imwanya yidi ni mpingu ni minyololo yalainogoye iminyololo ni mpingu ziwe zalavunywe ntanumwe afishe inguvu zo kumuchinda. ⁵Ijolo nu mutaga alimu makabuli ni mumisozi yalalize ni kwitema wene nyene kumambuye akaze. ⁶Hoyamumbona Yesu kulele, yalilukiye kwiwe ni kunama imbele yiwe. ⁷Yalalize kwisauti yikulu, "Mumwanya ndakukolele iki? Yesu umwana wimana ali hejulu chane ndakwiginga mana wewe nyene nunese. ⁸Kukubela yaliyamubwiye muve mumuntu uyu wewe mtima mumbi. ⁹Nawe alamumbajije, "Izina dyawe ninde?" Na wee alamwishula izina dyaje ni logioni kukumba kuva mbeshi. ¹⁰Alamwiginga kadi na kadi ntabatwale hanze yu mukowa. ¹¹Mumwanya ikundi linini dyingulumbe dya mililigambuligwa hejulu yu musozi. ¹²Nambo mwalamwigize mbavuga, "Tutume mwingumbe twilije mulizo. ¹³Nuko alambalekula umtima mumbi mbalambavuyemwo mbjila mungulumbe ihumbi mbibili balazama munyanza. ¹⁴Na mbadya balisha ingulumbe mbaliluche ni kutanga italifa ichamboneche mumji ni mwisi niho ambantu mbeshi bava, bagenda kulemba ichatokeye. ¹⁵Niho mbaje kwa Yesu na mbabona umuntu yapagawe ni pepo alifishe ijeshi yikae hasi kwabikwa afishe umbwenge mbukomeye nambo mbalatinye. ¹⁶Badya mbambonye ichamboneche kumuntu ayaoagawe ni pepo mbalambabwiye ichotokeye kwiwe niku vyelekeye ingulumbe. ¹⁷Nambo mbabajije kumwigiga mbagende mumukowa wambo. ¹⁸Hoya malijila mubwato umuntu yaliyapagawe na mapepo yalamigize agende na wene. ¹⁹Aliko ntiyamulekule, Aliko yalamubwiye genda muhila kwawe ni mubantu mbawe, na umbabwile yalakukoleye umwami ni lehema yahawe. ²⁰Nuko alagenda na ambanza kutangaza imbintu mbikulu vyo Yesu yakoze kwiwe kubela Dekapoli, na kila yumwe yalatangawe. ²¹Ni mumwanya Yesu avuche kadi muluhande lundi mubwato umbumati mbunini bwalakosayiche ni kumuzunguka, hoyalihofi yi nyanza. ²²Na yumwe wa mbatwale wa Sinagogi yitwa yailo yalaje na amubonye yalanguye mumagulu yiwe. ²³Alamufata chane na chane avuga, "mukobwa wange mutoyi agomba kupfa ndakwiginga ingo umushileko amamboko yawe ejulu yiwe kugila go alonkei afa ni kumbaho. ²⁴Nuko yalagiye na wene numbumati mbunini bwala mukwilikiye nambo mbala mwegela hofi mbalamuzunguka. ²⁵Halu mugolagole amalaso yiwe yalavuye imyaka chumi nimbili. ²⁶Na yalateseche bikwiye hasi yu mutabibu mbeshi na yalakolesheje kila kintu choyalifishe ntivyo ntivyakoze chochosi aliko hanyuma yaho yangumwe amba nihali imbi. ²⁷Yaluvishije ihabali kuvyelekeye Yesu. Nuko yalaje inyuma yiwe mumnya yamala tabula mubumati nawe yalafashe impuzu yiwe. ²⁸Kubela yavuze, "Konda yafatako impuzu ziwe gusa chankila. ²⁹Amufasheho ava amalaso yalakize ni kwiyuva umubili wiwe yuko wakize ni kuva mumateso yiwe. ³⁰Na ghafla Yesu alangudula muliwe wene nyene yuko inguvu za muvuyemwo na yalahidu kiye ino ni no mubumati bwa bantu ni kubaza ninde yafashe impuzu yaje? ³¹Abanafunzi mbiwe mbalamubwiye ulambona umbumati umbu mbulakwegeleye ni kukuzunguka nawe ulavuga ninde yafasheko? ³²Aliko Yesu yalalevyeye ino nino kulemba uwakoze ibi. ³³Umugolagole alamenya ichatokeye kwiwe yalatinye ni kutetemela alaza ni kugwa hasi imbele yiwe ni kumubwila ubukwe li mbose. ³⁴Avuga iwewe mukobwa ichizelo chawe kikoze ambe mzima genda kuchizelo ukile kuva mumbugwayi mbawe. ³⁵Hoya malavuga hanyuma ya bantu balaje kuva kumutwale wi sinagogi mbavuga mkabwa wawe yapfuye kubela iki mugendelela kumugola mwalimu? ³⁶Aliko Yesu yuvishije chambavuze yala mubwiye umtwale wa Singogi ntutinye wizele gusa. ³⁷Ntiyalekule wewese kugenda na wene atali Petro na Yakobo na Yohana, mwana wambo na Yakobo. ³⁸Balaje muhila kumutwale wa Sinagogi nawe yamboye ivulungu ni kulila kwishi ni kumboleza. ³⁹Yijinye muzu, yalababwiye kubela iki kituma mtela idulu kukubela uko? Umwana ntalapfe ila yadyamwe. ⁴⁰Balamulevyeye aliko wene alaba kuyeho haze yala mutwaye sewiwe umwana na mama na badya mbali hamwe na bene yijiye yali umwana. ⁴¹Yalautoye ukumboko kumwana na alamubwila talita kumi yuko avuga mukobwa mutonya ndakubwila vyuka. ⁴²Gafla umwana alavyuka ni kutabula (kukubela yalifishe imyaka chumi ni mbili) na ghafula balafashwe nikushagala kunini. ⁴³Yalambabwiye kunguvu ntauliho wewese ashakigwa kumenya ivyelekeye imbi na yalambabwiye mbamuhe yudya mukobwa ivyokudya.

Chapter 6

¹Nukugenda aho nukugenda mujini uwabo, nabigishwa biwe balamu kwili kila. ²Isabato isohpye yalatanguye kwigisha kubela ikanisa. Abantu beshi balamumvishe nukutangagwa. Balavuga yalosiki amigisho yano?" "Nichubahilo nyabaki yahawe? "Akola ibiki ibitangaza bino kukuboko kwiwe?" ³Mbega yuno sudya abaza, umwana wa Mariamu numugenzi wiwe hamwe na Yakobo, yose Yuda na Simioni? None bashikiwe biwe, balabaho hano nyene hamwe natwe?" Nantiba nezewe na Yesu. ⁴Yesu alababwira, "Numuvugishwa habula ichubahilo, atali yuko kubela umuji wiwe na mulibene mubagenzi we numunzu yiwe. ⁵Ntiyashobo ye kukola ibitangaza aho, aliko yalabasizeho amaboko abagwaye bakenya alabakoza. ⁶Balatangaye chane kubela yuko kutu kwizera kwabo. Hanyuma yalabandelele mubijiji vyababanyi alimwo aligisha. ⁷Yalabahama gaye abigishwa chumi na zibili alakola kubabwila abantu babili babili, Yalabahaye ubu shaboze hejuulu yu muda yimoni mubu. ⁸Nuku babwira ntiba twale ikintu chochose hadya bagenda aliko atankoni tu. Ntibatware imikate ni begi namahela mumifuko yanyu. ⁹Aliko bambale ibilato tabwo ali nkanzu zibili. ¹⁰Nukubabwira inzu yeyose yumulo kwinjira nimwi chane aho tumuloshobola kugenda. ¹¹Numuji wewese utabakiye nukubu mviliza, nugenda uwabo, numukunguti ivumbi yamagulu yanyu, bibe ntichemezo chabo." ¹²Nabo balagenda bavuga abantu bihone nukuleka ivyaha vyabo. ¹³Bala bilukanye amadaimoni beshi na balabasize amavuta abagwaye nukukila. ¹⁴Umwami Herode amaze kuviliza ayo, kubela izina dya Yesu dyali dyamaze kumenyekana chane, mulibo balavuze, "Yohana wu mubatizi yazuche nukubela idyo, yino nguvu nibitangaza ilakola ikazi muli wene. ¹⁵Hanyuma yaho bolavuga, "wuno ni Eliya, "Oya bamwe balavuga, "Wuno numuvugishwa ntuko alamwe muli bamwe mwa badya bavugishwa bakela." ¹⁶Aliko Herode amaze kumviliza yano alavuga, "Yohana aliwe yamutemye umutwe yazuwe." ¹⁷Kubela Herode wene nyene yala tumwe Yohana afatwe nukumuboha mwibohelo kubela yuko Herodia (umugole wa musazawe wiwe Filipo) kubela wene yali yala mwimuye. ¹⁸Kubela Yohana yalamubwiye Herode, "Sivyiza kumwimula umugole wa musazawe." ¹⁹Aliko Herodia yachiye amwanka na yali meze ashaka kumwicha aliko ntiyashoboye, ²⁰Kuko Herode yala mutinye Yohana yalamenye yuko niwene afishe ukuli umuntu mwelanda na yamusize akomeye. Na amaze kugumisha alamwumviliza yalababaye chane, aliko yalanezewe ku mwumviliza. ²¹Aho amaze kusohora kumwanga bila bonekwa bila sohola kumasi wukuvuka Herode ala balondelela abaganwa biwe ubugenyi nabasoda nabatware ba Galilaya. ²²Noho abakobwa ba Herode ali njila nu kucheza imbele yabo alamunezeleza Herode na bagenyi bali bichaye ahonyene ivyokudya vyumugoloba. Niho umwami alamubwira umukobwa nonsege ikintu chochose chushaka nanje ndaguha. ²³Alamubwira nukuvuga chochose chuza kunsega, ndaguha, nikiche chumwami wanje." ²⁴Alavayo hanze alamubwila nyina wiwe, "Nsege ikiki?" Alavuga umutwe wa Yohana umubatizi." ²⁵Aho nyene kimwe alinjila kumwami alamanza kuivuga, "nshaka umpeleze hagati yisahani umtwe wa Yohana mubatizi. ²⁶Umwami yali yumviye chane, aliko kubela chiyemeye chiwe kubela na bagenyi, ntiyashoboye kumwankira chiyaseze chiwe. ²⁷Haho nyene umwami ala mubwila umusilikale mwa badya bamalinze nuku batuma kugenda kumuzanira umutwe wa Yohana. Umulinzi yalagiye kumutema umutwe alimwibohelo. ²⁸Alazana umutwe wiwe kwisahani nukumuheleza umukobwa nabakobwa alamuheleza nyina wiwe. ²⁹Nabigishwa biwe bamaze kumva ivyo, balagiye u mubili wiwe balamutwara kumuzika muginogo. ³⁰Nintumwa balegelanye hamwe imbele ya Yesu, balamubwira vyose vyibakoze ni vyo bigishije. ³¹Na mwene alababwira, "Nimuze mwebwe nyene ahantu nugahinga tuluhuke twenka. ³²Aho bacha balulila ubwato balagenda ahantu kwihelela kwabo bene. ³³Ali kobala babonye balagenda na beshi ala bamenya hamwe bala lushe namagururu kuva kumuji yose na bene barasohora munyu mazabo. ³⁴Bamaze kusohora pwani, yalabonye abantu beshi nuku babalila kubela bali bameze ntintama batafishe umunogezi, achatongura kubigisha ibintu vyishi. ³⁵Umwanya gubashi mywe chane abigishwa balamwegela baramubwila, "Hano nahantu hihelele numwanya gulagenda. ³⁶Ubasezere bagende mumji yobabonyi nibijiji kugira bigulile ivyokudya. ³⁷Aliko alabishira avuga, "Numu bahe mwebwe ivyo kudya balamubwira, "Turoshobola kugenda kugura imikate yene ifishe ikichilo chamahera mia mbili nukuba ha badye. ³⁸Alababwira mulafishe imikate ingahe? Nimugende bamaze kulonka baramubwira, imikate itano nizamaki zibili. ³⁹Alababwira abantu nimwi chale kubela ibigwi bigwi hejulu yivyachi bibisi. ⁴⁰Balabichalika kubela ibigwi bigwi ijana kumilongo itano. ⁴¹Hanyuma atora imikate itano ni samaki zibili, nikuleba mwijulu alajihzagira hanyuma alabaha abigishwa bashileho imbele yabantu hama alagaba isamaki zibili kubantu bose. ⁴²Balariye bose hamwe balakwigwa. ⁴³Balagelanije ibihimba vyimi kate vyasigaye biluzura ibiseke chumi na bibili aho ibihimba vyisamaki. ⁴⁴Bala bahungu ibihumbi bitano balariye imikate. ⁴⁵Hanyuma alaba bwira nimwulile ubwato mugende ahandi balagela Bethsaida, wene alimwo alabasezera kukiteramo. ⁴⁶Bamaze kugenda alagenda kumusizi kusenga. ⁴⁷Hageze kumugoloba, nubwato bwabo ahonyene bageze hagati yinyanza na wene yali wenka kwisi yumye. ⁴⁸Kandi yala babonye balimwo balayumba yumba bakubita ama wingu kubela umu yaga gwala babujije

imaze kwegera mugitondo alabagendela, alimwo alagenda hejulu yamazi na yashache kubachaho.⁴⁹ Aliko bamaze kumubona alimwo alagenda hejulu yamazi, bichuzwa nubwoba babonayuko numuzimu ahonyene bacha balaloga.⁵⁰ Kubela balamubonye bagila ubwoba aho nyene alavuga na bene alababwira, "Mwihagareko ni jewe ntimugire nubwoba."⁵¹ Ali njila hagati yubwabo, numuyaga ulaleka kuhuhuta na bene balatangala chane.⁵² Aho ntibali babolewe kubela yidya mikate kubela ubwenge bwabo bwali batonyi.⁵³ Na bene bamaze kwa mbuka hakudya, balasohoye mukihugu cha Genesareti ubwato babushila kunkombe.⁵⁴ Balavuye hanze yubwato ubwo nyene bacha balamumenya.⁵⁵ Baliluka kuvugu kubela intara yose bamwana kuba zana bagwaye kukileluzo, ahobamaze kumva alaje.⁵⁶ Ahohose amaze kwinjira kubela ivijiji, chankwe imiji kubela ikihugu, babasizeho abagwaye ahantu mwisoko, nabala mubwila nababwira kugorakora kwipfundo yimpuzu ziwe na bese balamukola koya balakize.

Chapter 7

¹Abafarisayo na bandichi bamwe, bali bavuye Yerusalemu balatelanye baba muzunguka.²Babonye bamwe mubanafunzi biye badyua umukate kumaboko gahumanye yaboneza bakulikiza imigelegenza yaba kela.
³(Kubafarisayo na Bayahudi bote ntobadya batakalavye amaboko yabo neza, bakulikiza imigelegenza yabakela.
⁴Abafarisayo, bagaluche kuva mwisoko ntibadya bataloge kwana. Haliho nayandi amategeko.)⁵Abafarisayo nabandichi balamubajije Yesu, "Nikuki abanafunzi balile babayeho bata kulikiza imigelegenza yaba zehe ko badya umukate bata kalavye amaboko?"⁶Aliko wene yalababwiye, "Isaya yavugishijwe neza kuli mwebwe abanyanzigo, yandiche ababantu banyubaha kuminwa yabo aliko imitima yabo ili kule nange."⁷Bankolela imisa itagila akamalo bigisha amategeko yabana babantu nkiko bakiye.⁸Mwaleche itegeko dyimana mucha mufata ningoga imigelegenza ya bantu."⁹Avuga kulibene mwanse itegeko dyimana kukwiyolohela kugila mugumane imigelegenza yanyu!¹⁰Kubela Musa yalavuze wubahe sona nyoko nudya avuga nabi sewiwe aunyina wiwe hakika azopfa.¹¹Aliko mulavuga, umuntu niyavuga kwa sewiwe au nyina, "Umusada wowose mwolonse kuva kwange nubutunzi bwikanisa (Idyo nikuvuga yuko, natanzwe kumana)"¹²Kulidyo ntilimulekulila kukola ikintu chochose chase wiwe au nyina wiwe.¹³Mfata itegeko dyimana kwatacho limaze mukuzana imigelegenza yanyu. Ni bintu vyinsi bisusa nivyo mukola.¹⁴Yahamagaye ikitelane kandi alababwila, "Munyu mvilize jewe mwebwe mwese mumenye."¹⁵Ntachochose kiva hanze yumuntu kishobola kumwonona umuntu kimwingiye. Au hubwo ni kidya kimuvamwo umuntu nicho kimwonona.¹⁶Nimba umuntu wewese afishe amatwi yo kumva niyumwe."¹⁷Yesu aleka ikitelane yingila munzu, abanafunzi biwe balamaubaza vyako kalolelo.¹⁸Yesu alavuga, "Namwe kandi ntimulamenye? Ntimubona yuko chochose chingila mumuntu kitashobola kumwonona."¹⁹Kubela ntiki shobola kugenda kumutima wiwe, aliko chingila muda yiwe hanyuma kihitaho kija mumusilani kwaya majambo Yesu yagize ivyokudya vyose kuba vyiza.²⁰Yalavuze, "Nikidya kiva mumuntu nicho kimwonona."²¹Kubela kiva mumuntu, hanze yumutima havamwo ivyiyumvilo bibi, ubushakanyi ubushuma, ubwichanyi.
²²Ubusambanyi, kwifpuzanabi, ububi ububeshi, kusambana inzigo ibituchi ubwibone ubujinga.²³Aya mabi yose gavimbele nigogonona umuntu."²⁴Yanyuche kuva hadya yanduluka agenda mumukoawa Tiro na Sidoni. Yingiye munzu ntiyashache iumuntu wewese amenye yuko ali ngaho, aliko ntivyashoboche kumunyegeza.²⁵Aliko uwomwanya umugole, afishe umwana muto yaliyafashwe ni mpwemu yibi, yumvishe ihabari ziwe, alaza, agwa mumaguru yiwe.²⁶Uyo mugole yali umuyunani, wikabila ya Bifoeniki yalamusavye wene yilukane impwemu yibi, ive kumukobwa wiwe.²⁷Yesu alamubwila uyo mugole, "Leka abana badya kwanza, kubela musavye wene yilukane impwemu wabana ukawatelela ibwa."²⁸Aliko uyo mugole alishula avuga, "Ego mwami nibwa hasi yimeza zidya vyakolochi bisagaye kuvyokudya vyabana."²⁹Alamubwila, "Kubela uvuze kutyo niwigile impwemu yibi yamuvuyemwo mukobwa we."³⁰Uyo mugole yasubiye muhila kwiwe asangamukobwa wiwe adyamye kukitanda ni mpwemu yibi yamuvuyemwo.³¹Yesu yagiye kandi hanze yumkoa wa Tiro ahitila Sidoni yelekela kunyanza ya Galilaya asiye hagati yi, tala ya Dekapoli.³²Bamzanila uwazivye amatwi kituva neza balamwiringa amushile kwikigaza,³³Amukula mwishiegele alamwihelelaya amshila itoke mumatwi achila famate kikola kululimi.³⁴Alalagamila alabamwijulu yitsa umutima alakibwila ati Efata lisobanungwa ngozibuka. Alalagamila alabamwijulu yitsa umutima alakibwila ati Efata lisobanungwa ngozibuka.³⁵Amatwi alizibuka ikigi zululimi zilalekula balavuganeza.³⁶Alabana tingile numuntu babwila aliko abihanije balushiliza kukwiza kulu yiwigose.
³⁷Batagalanebati akoze vyoseneza azbula nabafuye amatwi kadi akavugisha nibilangi.

Chapter 8

¹Muriyo misi, hali kandi ishengero linini na ntibali bafishe ivyokudya. Yesu arabahamagara abigishwa biwe arababwila. ²"Ndagirira ikigongwe ili shengero bagumye kumwe nanje muriyi misi itatu na ntibafishe ivyokudya. ³Ndababinga munzi ni nzara. Na bamwe muribo bavuye kule chane." ⁴Abigishwa biwe baramwishura, "Twokula hehe imikate yokuhaza ababantu kohano ali mukalinga?" Arababaza, "mfishe ibiche bingahe vyi mikate?" Bavuga, "mushanju." ⁶Abarira ishengero dyichale hasi. Atora imikate mushanju, ashamira Imana ni kuyimanyagura. Arabaha abigishwa biwe bayishile imbele yiwe, nabo bayishira imbele yishengero. ⁷Kandi baribafishe isamaki ntontono zikeya bamaze kushima abwira abigishwa biwe babagabire kutikandi. ⁸Barariye barahaga na baregeranya ibiche vyari bisigaye, ibikapa binini mushanju. ⁹Balibegereye abantu ibihumbi bine na yalabareche baragenda. ¹⁰Muriwo mwanya binjira mubwato nabigisha biwe agenda ahagereye Darmanuta. ¹¹Kandi Abafarisayo barasohoka batangura kuharira nawe. Bashaka abahe ikimenyecho kuva mwijuru, kukumugeza. ¹²Aliyumvira chane mumutima wiwe aravuga, "Kubela iki ururuvyaro rulondera ikimenyecho? Ndababwira mbwebwe kweli, ntakimenyecho kizohabwa kururu ruvyaro." ¹³Hanyuma arabareka yinjira mubwato kandi avaho agenda yelekela murundi ruhande. ¹⁴Muricho kihe abigishwa baribagiwe kutwala imikate ntibalibafishe imikate kulenga ikiche kimwe chali mubwato. ¹⁵Yarabihanije avuga, "Mube maso na mwilinde umwambilo wabafarisayo numwambiro wa Herode. ¹⁶Abigishwa baravugana bene kuribene, "Nikubela tutafishe imikate. ¹⁷Yesu amenye ili na rababwira, "Ni kuki muvugana ivyelekeye kutavugana kutaba ni mikate? Ni muramenya oya? Ntimumenya? Imitima yanyu yabaye itakamantaye?" ¹⁸Murafishe amaso ntimubona? Murafishe amatwi ntimwumva? Nti mwibuka? ¹⁹Honagabanya imikate zitanu kubantu ibihumbi bitanu mwatwaye ibikapu bingahe vyalivyuzuye ibiche vyimikate?" Baramwishura, "chumi na bibili." ²⁰Na "Aho nagabanya imikate mushanju kubantu ibihumbi bine, mwatwaye ibikapu bingahe?" ²¹Baravuga, "Mushanju arababwira, "Oya ntimuramenya?" ²²Baraza Betisaida Abantu abo bazanye kwa Yesu umuntu atabona bamwinginga Yesu amukoreko. ²³Yesu afata nukuboko yidya mpumyi, alitwara mukijiji, achira amate mumaso yayo agorora amaboko yiwe, aramubaza, "Urabina ichochose?" ²⁴Araramura amaso aravuga, "Ndabona abantu baboneka na nkibiti bigendagenda." ²⁵Niyo yagorota kandi amaboko yiwe hejuru ya maso yiwe, uduya muntu afundurula amaso yiwe arabona kandi, na arabona buri kintu neza. ²⁶Yesu aramureka agende muhira na aramubwira, "Ntiwinjire mujini." ²⁷Yesu yavuyeho nabigishwa biwe agenda mubijijivya Kaisariya ya Filipi. Bali munzira yalababajije abigishwa, "Abantu bavuge jewe ndinde?" ²⁸Baramwishura baravuga, "Yohana abatiza abaridi baravuga, "Eliya na bandi "Umwe mubavugishwa." ²⁹Arababaza, "Aliko mwebwe muvuga jewe ndinde?" Petro aramubwira, "Wewe ni Klisto." ³⁰Yesu arabahana ntibwire umuntu uwowese ivyelekeye wene. ³¹Atangura kubigisha yuko umwana wa Adamu alingombwa azobabazwa mubudyo bwishi, na azokwankwa mubashingantahe na baherezi bakuru nabandichi na nabera na kumusi ugira katatu azozuka. ³²Avuga idyo jambo atanyegeze niho yatwala Petro iruhande abanza kumwamira. ³³Aliko Yesu arahindukira arabaraba abigishwa biwe na aramwamira petro ni kuvuga, "Chinyuma yanje shetani! Ntubabaye ivyi Mana, ariko ivyabantu." ³⁴Hanyuma ahamagara ishengero nabigishwa biwe hamwe ni kubabwila, "Nimba hali umuntu ashaka kunkwirikira yihakane wene nyene, atore umusalaba wiwe na ankulikile. ³⁵Kuko uwowese ashaka kukiza ubuzima bwiwe azoyazimiza na uwowese azozimiza ubuzima bwiwe kubela jewe ni kubela injili, azoyakiza. ³⁶Bimumarila iki umuntu kuronka isi yose, hanyuma kuronka kwakwa ubugingo bwiwe? ³⁷Umuntu yoshobora kutanga iki mukishingo chubugingo bwiwe? ³⁸Uwo wese ambonera isoni na majambo yanje kururu luvyaro gwa basambanyi nu ruvyaro gwabanyavyaha, umwana wu muntu azo mubonera isoni niyaza mubwami bwase wiwe hamwe na bamarayika bera.

Chapter 9

¹Na yalavuzeiwabo. "Kweli ndavuga iwanyu muli bene hala bantu bahagaze hano ntibala some ulupfu bitabe kubona ubwami bwimana buje kukomezi. ²Zitalagele imisi mukaga Yesu yalabatwaye Petro, Yakobo na Yohana hamwe nawe mumusozi, bwonka nuyene niho tatangula kuhinduka imbele yabo. ³Ivyambalo vyawe biyangula kubona chane zela kusumbila kusumba umungalishaji wewe mwisi. ⁴Niho Eliya hamwe na Musa balavuye imbele yabo, bali balimo baganila na Yesu. ⁵Petro yala mwishuye Yesu, mwigisha, bila kwiye twebwe kuba hano, na twubake ibibihila bitatu, kimwene kubelawewe, kimwe no kubela Musa nikindi nu kubela Eliya. ⁶None kubela ntiya menya nikiki cho kuvuga, balatiye chane. ⁷Ibichu vyabone che nukubugala. Niho injwi dyavuye mwijulu livuga, "Uyumu mwana wokunda. Mwumvilize wene. ⁸Naningoga, hobalimwo balaleba, ntibabonye wewe hamwe nawe, aliwe Yesu gusa. ⁹Hobalimwo bale goromoka kuva kusozi, yalaba mulishije kutalikumubwila umuntu wewese uduya wese. Vyobabonye kugela kumwana wa Adamu haloba azuche kuva kubapfuye. ¹⁰Ndiho babiche ibintu vyabo bonyene. Aliko balavyemelanye bene kulibene nibiki bivuga gute. "Kuzugwa kuva mubapfuye. ¹¹Bala mubajije Yesu, Kwebeliki abandichi bavuga bilagambe gwa Eliya aze chambele. ¹²Alababwila bila kwiye Eliya aloza chambele kukiza ibintu zose. Kubela vyandichwe umwa wa Adamu bila kwiye alonke kubabala kwishi no yankwe. ¹³Aliko alavungwa iwanyu Eliya yalamaze kuza bamukoze nkuko bashaka, nkiko bimeze amandiko gavuga kubela wene. ¹⁴Hobali bagaluche kubigishwa balabonye umugwi munini dyalaba zunguluche nabasadukayo balimo balahali la nabo. ¹⁵Na kandi hiba mubona umugwi gose gwalatamaliwe nuku mwilukila kumulamucha. ¹⁶Yalababajije abigishwa biwe, "Mhalilanabo naba Ejulu nibiki? ¹⁷Umwe mulibo kuli kumugwi yala mwishuye uwmalimu ndalazanye una wanjwe kwawe; afishe mpwemu mbialiwe amukola ntashobole kuvuga. ¹⁸Na atuma amwononesha kumuzugumila nukumutula hasi nukuva ifulo mukanwa nuku nshwa amenyo nuku vyimba ndala baseza abigisha biwe kuku la mpwemu, aliko ntiba shoboye. ¹⁹Yalabishiye, "Uluvyaro lutizeye ndo kwicha namwe kumwanya myabaki? Ndotwalana namwe kandi dyali muzane kwanje. ²⁰Balaza umwana wiwe. Mpwemu mubi hoye mubonye Yesu, Naningoga yalamutaye kubela kujugumila. Umuhungu yalaguye hasi nukuvamwo ifulo mukanwa. ²¹Yesu yala mubazije daha wiwe, yabaza kuli hali kumwa gungana gute?" Daha avuga, "Kuva mubwana. ²²Bisubiye kandi alagwa mumulilo chankwe mumazi na gelageza kumutula namba woshobola kukola ichochose atuganyile. ²³Yesu yalamubwiye, "Namba uvyemeye? Buli kintu kileshoboka kuliwe wese amwizeye. ²⁴Naningoga dahawa bana yalalize nukuvuga, "Ndizeye! Fasha kutokwizela kwanje. ²⁵Uwo mwanya Yesu hayabona ugomugwi ndililukila iwabo, yalamukanka miye mpwemu mubinu kuvuga, "Wewe mpwemu utavuga nutumva, ndakulikanije umuleka ntiwinjieiwiwe kandi. ²⁶Yalalize kuguvu nukumuhangaisha na mpwemu yamuvuyemo. Umwana yaboneche nkiko yapfuye, niho beshi bavuze, yapfuye. ²⁷Aliko Yesu yalamutwaye kukuboko alamuvyula, numwana yala hagaze. ²⁸Kumwanya Yesu hoinjila hagoti abigishwa biwe balamubazije falagha, "Kubeliki tuta shoboye kumukulayo? ²⁹Yalababwiye, "Kungene nkiyi ntavamo atali kumasengo. ³⁰Balavuye hadya nukulitila Galilaya ntalokwichala umuntu wewese amenye hobali. ³¹Kukubela yalimo aligisha abafunzi biwe yalababwiye, "Umwana wa Adamu alogazwa mumaboko ya bantu, nobalo mwicha. Haloba yapfuye, hanyuma yinuse itatu alozuka kandi. ³²Aliko ntibamenye vyobabwiwe ivyo, nabaliba bipanze kumwicha. ³³Niho bageze Karperinaumu Hoyali ali hagati yinzu yalababazije mwalimu mulavuga ibiki munzila? ³⁴Kubela yachiye anuma kwani yachiye ahalika munzila yuko ninde yalibaye munini kusumba. ³⁵Yichaye hasi ahamagala kumi na babili hamwe na yavuze nabo, "Nkikob wewese ashaka kuba wa mbele bila kwiye achaba wimpela nu mukozi wabose. ³⁶Yatwaye una mutoyi amushila hagati yabo, amtwa la kumaboko yiwe achavuga. ³⁷Wewese yakile umwana nkiku yu alikwizina dyanje kandi yanyakiye jewe bicha biba umuntu yanyakiye, ntiya kila jewe gusa aliko kandi uwatumye. ³⁸Yohana yalamubwiye mwalimu twala mubonye umuntu akulaho impwemu bi kwizina dyawe notucha tula mubuza, kuko kubela tuta mukulikila. ³⁹Aliko Yesu yalavuze ntumumuze kuko yuko ntayuliho alokola ikazi kwizina dyanje no niho hanyuma alovuga ijambo libi hejulu yanje. ⁴⁰Wewese alaba yitanyije natwe aliluhande gwachu. ⁴¹Wewese aloguha ikikombe chamazi yokunywa kuko kubela uli na Klisto nukulinda labwila, ntalota kaza igelo yiwe. ⁴²Wewese alimo alabatakaza bano batoyi abanyizeye jewe, vyabaye vyiza kwiwe kuhambigwa ibuye dyokunshwa mumuhogo nukutagwa munyanza. ⁴³Nkukuboko kwame kuguma kukutakaza kunogele, bila kwiye kwinjila kubela ubuzima atakuboko chankwe kwinjila kulubanza ufishe na mabokko yose kubela umulilo Gutazima. ⁴⁴Kulikilana yino misitali zino, "Ahantu haliho imvinga zitapfa numulilo gutazima." Ntibilimo kubela impapulo ziwe. ⁴⁵Nkuko uku gulu kwame kukutakaje; kunogole ila kwiye kwinjila ahantu heza ulikimuga, kuliko kutagwa mulubanza namagulu gambili. ⁴⁶(Kulikilana yino misitali zino, "Ahantu haliho imvunja hozitapfa numulilo gutazima, "Ntibilimo kubela impapulo ziwe. ⁴⁷Nkiliso dyawelikutakaje lizule bila kwiwe kwame kwinjila mubwami bwimana ufishe iliso limwe; kuli kuba na maso gabili nukutagwa muchobo. ⁴⁸Ahantu hali imviza zitamva, numulilo gutazima. ⁴⁹Nkuko

buli umwe alokozwa nu mulilo. ⁵⁰Umunyu nimwiza, kumunyu gutakaze akasose kiwe kandi? Mube numunyu mumutima zanu nyene, mube na holoho kwa bulumwe.

Chapter 10

¹Yesu alagenda hiyo ahantu alangenda kubela mumukowa wa wayahudi ahantu aho impele yulunzi ngwa yulo dani abashengelo balamukulikila kandi alabingisha kandi nkiko yali yalamenyeleye kukola. ²Abafalisayo balamuzila balamungeza no kumubaza nivyo kumugabongabo kumuleka umungole wiwe? ³Yesu alabishula Musa yababwiye ngute? ⁴Balavunga Musa yalalekuye kwandika ichete cho kulekula umungole no kumwilukana. ⁵No kubela yimitima yanyu ingumwe nicho kituma ya bandikiye amatengeko aya Yesu alababwila. ⁶Mungabo kuva ubwambele ilema Imana yalalemye umugabongabo numungole ngole. ⁷Kubela uku umungabongabo alomuleka sewiwe na nyina wiwe alongendana numungole wiwe. ⁸Kandi abobabili baloba umubili umwe kubela sibabali kadi aliko numubili umwe. ⁹Kubela yuko ichoya fata nyije Imana umwana wimuntu ntangikuleho. ¹⁰Ahobali munzi abingishwa biwe balamubaza kujana nibili. ¹¹Alababwila udy a wese amuleka umungole wiwe nokumwimula umungole uwundu aba alimo alasambana. ¹²Umungole nawe amuleche umungabo wiwe no kwimungwa numungabongabo uwundi abaalimo akola ubusambanyi. ¹³Nabo bamuzanila abana babo batoi kungilanga abakeleko mungabo abingishwa biwe balabaka nkamila. ¹⁴Mungabo Yesu amanze kumenya ivyo nkiyanezelewe nivyo chana alababwila balekule abana batoi baze iwanje. Kandi nkimubabuze kubela abameze nkiaba ubwami bwimana ni bwabo. ¹⁵Ukuli ndababwila wewe atakiliye ubwami bwimana nkiko bana batoi ukuli kibosho bola kwinjili kubela ubwami bwimana. ¹⁶Hanyuma alabatola abana mumaboko yiwe alabahezangila abashilaho amaboko yiwe hejulu yabo. ¹⁷Atanguye ulungendo ngwiwe umuntu umwe alamwilukila alapfukama imbeke yiwe alamubaza mwingisha mwinza kole ngute kungilango shobole kulanga ubuzima butahela? ¹⁸Kandi Yesu alavunga nukubeliki unyita mwinza? Nkauliho alimwinza atali mana yo nyene wenka. ¹⁹Ulazimenya itengeko kiwiche kusambane nkiwibe nkushingile intehe ububeshi nkubeshi mwibahe sowawe nanyoko wawe. ²⁰Umuntu udy a vunga mwalimu ayayose naye kuva nkilumusole. ²¹Yesu alamuleba no kumukunda alamubwila ubulaho ikinu kimwe ukwiye kunguza vyose vyufise ubahe abakene uloba nubutunzi mwinjulu ni houza ukwilikile. ²²Mungabo yalavunisehe umutima kubela yivyo avunze yalangiye alufise umubabolo. Kubela yuko yalifise ubutunzi bwishi. ²³Yesu alalaba impende zose alababwila abingishwa biwe nukubeliki bingoye umutunzi kwinjila mubwami bwimana. ²⁴Abingishwa biwe balatangazwa kumajambo ayo mungabo Yesu alababwila kandi abana nukubeliki bingoye kwinjila kubela ubwami bwimana. ²⁵Nivyoloshe ingamia kuchila mumwobo wilusenge ngusumba umutunzi kwinjila kubela ubwami bwimana. ²⁶Yesu alatangazwa alavunga kumwana wimuntu nkibikunda mungabo sikumana kukubela kumana bilashoka. ²⁷Petelo amuza kuvungana nawe laba twalaleche vyose tulangu kulikila. ²⁸Yesu alavunga ukuli ndababwila mwenge nkanumwe yaleche inzu chankwe musasawe chankwe abana chankwe isi, kukubela jewe no kubela ubutumwa. ²⁹Aliko utakila imingendo ijana nongusuvyaho kubela ubu aha mwisi izu musazawe mushikiwe nyina wiwe abana nisi kumangongwa ni ngihungu kiloza ubuzima butahela. ³⁰Mungabo beshi balabambele baloba abanyuma nabali banyuma baloba abambele. ³¹Aho bali munzila bangenda Yelusalemu Yesu yaliyabangiye imbile yabo ambingishwa balatangangwa na badya balimo bala bakwilikila inyuma nbalatinye niho Yesu yabakula impela kandi badya kumi babili acha amaza kubabwila ikintu kimala kimubako mukanya. ³²Bari munzira, baduga Yerusalemu, Yesu yarabagiye imbele baratangara. Abamukurukira baratinya yonger a, kujana bamwe chumi na babili bariukwabo atangura kubabwira ibigira bimubeko: ³³"Laba, tulangenda hiyo Yelusalemu, kandi umwana waadumu alasohozwa mumaboko yabahele na banyabwenge bivyandiche. Bazomuchila ulubanza ngo ngupfa balo mushila mumoboko yabanyamahanga. ³⁴Balomushinya ngulinzwa bamuvume amate bamukubite iko ni balimwicha mungaba hanyuma yimisi itatu ihoye alozuka". ³⁵Yakobo na Yohana ni mwana wazebedayo balaje kwiwe balavunga mwingishatulanguseze utukolele chochose tungusenga. ³⁶Alababwila mungombo yuko ndabaha iki? ³⁷Bala mwishula ati tulekule twikalane nawe kubela ubwami bwawe umwei mukuboko kwawe kungabo na yundi mukuboko kwawe kubumafu. ³⁸Mungabo Yesu alabishula kandi kumumenya chomusaba mulashoboye kungwela kukikombe nywelako chankwe umubatizo batizwako? ³⁹Balamwishula ati tulashobola Yesu alababwila ikikombe nywe lako muloki nywelaka kandi mulo batunzwa ulubatizo batizwa jewe. ⁴⁰Mungabo ulokwikala ubudyo bwanje chankwe ubumafu sijewe wokukulaho mungabo ni kwa badya bamaze kutengulingwa. ⁴¹Badya abingishwa chumi bavyumvishije bamaza kubasha vulila Yohana na Yakobo. ⁴²Yesu alabahamangalala iwiwe alababwila mulamenya badya bangaza amahunga babatwanza amunyama abantu babo kandi alabakulu babaleka amatengeko yabo. ⁴³Mungabo nkibukwiye muli mwenge kubangutwo nyamale ungomba kuba umukulu, muli mwenge alamaze abe umukozi wabo. ⁴⁴Udy a wese ashaka kuba umukulou mulimwenge aze abe umukozi wabo bese. ⁴⁵Kuko umwa wa Adamu ataje kukolekwa aliko kukola no kutanga ubuzima bwiwe kuba ichunguzi yabeshi. ⁴⁶Batalangende iye aliko akiya iyeloko hamwe na bingishwa wiwe ni shengelo dyishi na mwene timao wimpunyi umusenzi yaliyichaye uluhande ninzila. ⁴⁷Yumvishe kwali Yesu munazaleti atangula kubolonga

nokuvunga Yesu umwana wa Daudi ngilila ikingongwe. ⁴⁸Abeshi balamunumya kungila anume mungabo asumvaho kuvunga mwana wa Daudi gila ikigongwe. ⁴⁹Yesu alahangalala alababwila muhamangale bala muhamangala idya mummyi komela uyehasi Yesu alaguhamangaye. ⁵⁰Alatanga ivyo yambaye aliluka chane agenda kwa Yesu. ⁵¹Yesu alamwishula alamubwila ungomba ndakukole iki? Udyu mugabo alamubwila idya mpumyi ilamwishula mwingisha ndangomba kuhumuka. ⁵²Yesu alamubwila genda ukwizela kwawe kula kukijije aho aho amaso yiwe alahumuka acha alamukwilikila Yesu kuzila.

Chapter 11

¹Icho kihe ahobaza Yerusalemu, begeleye Bethsefage na Bethania kumusozi wa Mizeituni, Yesu yalatumye babili mubanafunzi biwe. ²Acha alabwila "Nimugende kwa kidya kijiji chegelanye natwe komwinjila umwo, mulasa nga amwana windogobe ataluligwa, nimumuzitula mumizane iwanje. ³Kohagila uwowese ababwila nikuki mwigize ibi? Mukwiye kuvuga, "Mwami ulashaka kuko azomusubiza hano." ⁴Balagiye balamusanga umwana windogobe azilitswe hanze mumudyanko ruhande lulihaze hanze bacha balamulekula. ⁵Mubantu bali bahagaze hadya balababwiye, mukola iki kumulekula umwana windogobe? ⁶Balamubwila nimba Yesu yalababwiye na bantu balaleka bagende. ⁷Abanafunzi babili balamuzanye umwana windogobe kwa Yesu balashashe imyambalo yabo hejulu yiwe kugila Yesu ashobole kumwahila. ⁸Abantu benshi balasasa imyambalo yabo mwibalabala abandi balasasa amashami batemye kuva mumilima. ⁹Badya bagiye imbele yiwe balamukiliye balateye indulu, "Hosana! Alaluzagiwe uje kwizina dyumwami. ¹⁰Buhezagiwe ubwami buzakuza bwa daha bachu Daudi! Hosana kuli uli hejulu. ¹¹Niho Yesu yinjila Yerusalemu nokucha agenda mumakanisa atangaza kila kintu. None ikihe chali kigiye, yagiye Bethania hamwe nabon chumi na babili. ¹²Umusi wa kulikiye aho baliko balagahika kuva Bethania yalifise inzala. ¹³Acha abona ikitu chumutimi chalikifise amababi kilikule, yalagiye kulaba nimba yoshoboye kulonka ichochose buletse amababi kuko ntichali ikihe chumutimi. ¹⁴Yalabwile, "Ntawewese azodya itunda kuva kuliwe kandi." Abanafunzi biwe balumva. ¹⁵Balaje Yerusalemu nawe yalinjiye mulusengelo nawe nokubanza kubasohola hanze abagiza na baguzi bagulila mulusengelo. Yalalindukije imeza zabahinduzwa amahela mwitebe za badya baliko balaguza inuma. ¹⁶Ntiyalekuye uwowese kutwala ichochose mulusengelo chashobola kuguzwa. ¹⁷Yalabigishije avuga, "Mbe ntivyanditse, inzu izokwitwa inzu yibisabisho kumahanga yose? Mwayihunduye isenga dyabambuzi." ¹⁸Abahalezi bakulu nabanditsi balumvishije ivyo yaliko alavuga nabo bakulikiye inzila kumwacha. Aliko balamutinye kuko umugwi watangaje ninyigisho ziwe. ¹⁹Kila gihe hageze kumugoloba balavuye mumiji. ²⁰Baliko balagenda mukitondo balabonye ikitichu mutini chumye mapka kumizi yacho. ²¹Petro yalibutse alavuga, "Galuka! Raba, ikiti chu mutini chavumwe chumye." ²²Yesu yalabishuye, mube nukwizela kumana. ²³Mwende ndababwila yuko kila ubwila umusozi uyu, Genda witage wewe nyene munyanza, kandi ntakekelanya mumutima wawe aliko uwizela yuko icho yavuza kizobekana, uko niko imana izokola. ²⁴Kulivyondababwila kila kintumusaba nukubaza kukubela cho, mwizele yuko mwakiliye navyo bizoba vyi wanyu. ²⁵Aho mwahayuluka nukusaba, mukwiye kuhalila ichochose mufise kuli wewese kugilango daha wacchu ali mwijulu abahalile mwebwe kandi bamakosa yanyu shila kumutima uyu misitali. Aliko mutahaliye, kandi daha wachu alimwajulu ntazobahalila ivyaha nyanye. ²⁶(Ikihe: muhagaze, "Muliko mulasaba mukwiye, halila ichochose mufise kuli wewese kugilango Daha wache wo mwijulu abahalile mwebwe kandi ivyaha yanyu" ntuli munkalatasi ziwe.) ²⁷Balaje Yerusalemu kandi, Yesu aliko alagenda mulusengelo, abahalezi bakulu, banditsi nabazehe balaje kuliwe. ²⁸Balamubwiye kumategeko nyabaki ukola aya majambo?" Ninde yaguhaye kuganza nokukola aya. ²⁹Yesu yalababwiye, "Nzobabaza ikibazo kimwe. Nimumbwile nanje nzobabwila kukuganza gute nkola aya majambo. ³⁰Mbe ulubatzizo gwa Yohana gwavuye mwijulu chabule gwavuye kubantu? Balaganiliye mulibo no kuchindana no kuvuga "Nimba tuvuze gwavuye mwijulu alavuga, kukibasi mutamwemeye?" ³¹Balaganiliye mulibo no kuchindana no kuvuga nimba tuvuze gwavuye mwijulu alavuga kukibozi mutamwe meye. ³²Aliko tuvuze gwavuye kubantu babatimye abantu kuko bese bafatiliye yuko Yohana yali umuvugishwa. ³³Niho bishula Yesu no kuvuga, ntitumenya niho Yesu yababwila, kandi jewe ni kubushobozi nyabaki nkola aya majambo.

Chapter 12

¹Aho nyene Yesu yatanguye kwigisha kungele lanyo. Alavuga, "Umuntu yalateye ishamba ya muzabibu, alalizungushaliza uzio na alimba ikinogo chugugamila mwo umuvinyu, alubaka umunala ni hanyuma ashilamwo abali myi bamuzabibu kubalimyi bamuzabibu hanyuma yalagiye ulugendo gwakule. ²Umusi umaze kusohora, yalamutumye umukozi kubalimyi bamuzabibu kwa kila kiuva kuli bene mulibene ivyama vyaya shamba la mizabibu. ³Aliko balamufashe, balamu kubita nukumwilukana atanini kimtu. ⁴Alamutima kumakozi uyundi balamuko melecha kumutwe nukumukolela nibintu vyukutetegwa. ⁵Aho yatamyeyundi nuyo umwe balamwishe. balabakoze abandi beshi ibintu ntivyo nyene, bala bakubita nabandi nukubicha. ⁶Yalimeze yuko umuntu umwe chane wukutuma, umwana akundwa. Nawene yaliwa mwisho bibatumye uwabo alavuga balamwubaha umwana wiwe. ⁷Aliko abapangaji balavuganye kulibene kulibo, "Wunoni samulagwa, muze, aliko nutumwiche nubulagwa uloba wuwachu. ⁸Balamwinjie balamwicha nukumutaga hanze indimiro ya muzabibu. None aliko! Alokoliki wugaba indimiro zamu zabibu? ⁹Aloza kubicha abalimyi bumuli bazabibu nakubeheneza indimiro ya muzabibu kubandi. ¹⁰Ntimula kusoma amandiko yano? ¹¹Ibuye kubela abubachi balase dyaboye ibuye dyimpela. ¹²Lino dyavuge kumwami, na dyi kitangaza kumaso yachu. ¹³Balalondeye kumufata Yesu, aliko balabatinye kukikolane, kubela balamenye kubela yali yavuze ikigelelanyo icho hejulu yabo. Aho bachiye bamuleka nukugenda kwiwe. ¹⁴Hanyuma balamutuma mwabadya mafarisayo na maherodia kwiwe kuko balamuteze kumajambo. ¹⁵Bamaze kusohora, balamubwira, "Mwigisha tulamenya yuko ntukunda amajambo yoyose kandi uleleka kwikundisha kubantu. Uligisha inzila yimana kubela ukuli. None! Nivyiza kuliha ikadi kwa kaisaria chankwe ngo? ¹⁶Aliko Yesu yalamenye ububi bwabo nukubabwira, "Kubeliki mungelageza? Numpe idinai shobore kuyiraba. ¹⁷Balazana limwe kwa Yesu, alababwira, "None nishusho yande niviyandichwe biliho hano ni yande? Balavuga kuti kaisalia," ¹⁸Yesu alabavyira muheleze kaisari ibintu vya kaisari ni mana ibintu vyimana." Kubela ichahe. ¹⁹Hanyuma amasandagu, balavuga ntawulozuka balamugiriye bala mubaza bavuga. ²⁰Mwigisha Musa yala twandikie kuko namba umugenzi wabantu apfuye nuku muleka umugole inyuma yiwe, aliko ntakuleka umwana umuntu alomutwara umugole wa mugenziwe nukwilonkela abana kubela yuko umungenzi wabo. ²¹Haliho abagenzi indwi wambele yitwa umugole hanyuma alapfa ntiyasize abana. ²²Hanyuma wakabili yalamutwaye na wene alapfa, ntiyasize abana. Niwakatatu bimela kutyo. ²³Na windwi yalapfuye atani kuvyela abana Munyuma yaho numugole kandi alapfa. ²⁴Badya kuzuka, bozuka hama, None! aloba umugolewande? Kubela badya bagenzi bose indwi bali abagabo biwe. ²⁵Yesu yalababwiye, None! Sukubela yuko mwipfuza kuko ntumumenya kubela menya vyandichwe wala ninkomezi zimana?" ²⁶Budya ahotulazuka kuva kubapfuye, ntibalo kwimula wala kwinjila kubela, indowa, kuko balomela ntaba malayika bomwijulu. ²⁷Aliko kubela bapfuye kubela balozuka, "None! ntimwasomwe kuva kubela ikitubo cha Musa, kubela habaye ikisaka, kuntu Imana kuyavuze nu kumubwira, jewe ndimana wabrahamu, nimana wa Isaka nimana wa Yakobo? ²⁸Wene simana wabapfuye kubela wene ni badya baliho mwalagize nabi mwala zimwe. ²⁹Mulumwe mubandiche yalaje nukuyumviliza vyibabuze bene yalabonye yuko Yesu yalabishuye ni vyiza. Yalamubajije, "None nitekeko yahe ikwili hejulu kubela zose?" ³⁰Yesu yalamwishuye, "Yikwilikiye ni yino, "Nuwumvilize isilaeli, umwa wimana wachu umwami numwe. ³¹Nuko umukunde umwami wimana wachu, kumutima wawe kupwemu yawe yose, kubwenge bwawebwose, nuku nkomezi zawe zose. ³²Hegeko dya kabili nilino, Nigomwa umukunde umubanyi wawe ntiko wikunda wawe nyene, Ntutegeko iyindi inkulu hejulu yizo. ³³Umwandichi alavuga, "Ni vyiza mwigisha! wavuze ukuli kuko Imana nimwe, nukuvuga ntayundi mukulu yiwe. ³⁴Kumukunda wene kumutima wose nukumenya mwese nukunkomezizose, nukumukunda umubanyi ntawene nivyiza chane kusumba amatoleo nikimazi zikuchana zose. ³⁵Aho nyene Yesu amaze kubona yatanze inyishu yu bwenge, yala mubwiye, "Wewe ntulikule numwami wimana." Hanyuma yaho ntanumwe yashoboye kumubaza Yesu ibibazo wewese. ³⁶Na Yesu yalabishuye aho hiyalili yaligishije kubela ikanisa, alavuga, "None abandichi bavugabate kuli Klisto numwana wa Daudi? ³⁷Daudi wene nyene kubela impwemu mutakatifu, yalavuze umwami yalavuze kumwami wimana, ichala kubela kukuboko kuwange kumugabi kuko ndakole intinyi biwawe kubahasi yamagulu yiwawe. ³⁸Daudi wene nyene amuhamagala Klisto mwami none numwami wa Daudi kubeliki? Nukwegelanya chane dyalamunezeleje kwineza. ³⁹Kubela aminga yiwe Yesu yalavuze, nimwilinde nabandichi, badya bipfuza kugenda ni nkanzu ileile nukulamacha mumasoko. ⁴⁰Nukwichara kubitebe vyabakulu kubela amasinagogi nukubela isikukulu kilahantu ahakulu. ⁴¹Kandi baladya inzu zibatafishe abagabo kandi balasenga amasengo mulemule kugila abantu babarobe. Banobantu balokwakira kuchigwa ulubanza ludya lunini." ⁴²Hanyuma Yesu yalichaye hasi yegelewe nisandugu yisadaka hagati yikanisa yalimwo alalaba abantu balimwo balatunga amahera yabo mwisanduka. Abantu beshi abatunzi balasizeho ikichilo kinini chamahe. ⁴³Hanyuma umugole atafishe umugabo wutishobola yalaje nukutanga ibi pande bibili vyagachilo yibingolo. ⁴⁴Hanyuma alaba hamagara

abigishwa biwe nu kubabwira, "Amina ndababwira umugole yuno atafishe umugabo yatanze ikichiro kinini hejulu yabo kuko batanze kubela isandugu dyisadaka. Aliko bose batane kuvana nubwishi bwibintu vyabo.

⁴⁴Aliko umugole atafishe umugabo yuno, kuva kubela ubworo bwiwe, yatanze amahera yose kuko yoshoboye kuyikolesha kumanyisha yiwe.

Chapter 13

¹Yesu alimwo alasoka mulusengelo umwe mubingisha biwe alamubaza "mwingisha laba amabuya aya yukutangagwa nizizu!" ²Alamubwila ulabona aizizu izi zinini? Tabuye nalimwe lizasingenda lili kulindi litazobomungwa litozotabwa hasi. ³Nawe yichaye hejulu yimisozi wimizeituni inyuma yulubengelo, Petero Yakobo Yohana na Anderea balamubaza biheleye. ⁴"Tubwile ibibitu bizomba dyali? Ikimenyetso ilimenyetso kizoba ikihe ahozibuzozila bingila bishike. ⁵Yesu abaza kubabwila mwilinde tihangire ubaheda mube nubwenge au azimize. ⁶Beshi bazoza mwizina dyeje bavunga nijewe na balazimiza beshi. ⁷Ni mwuva itabala ni kubesha vyitabala tumutiye aya kuko bitazobula kubaho aliko umusi wihelezo uzoba mtalaze naba. ⁸Ihaga lizogwana nilindi ubwami botela ubudi. Isi izoyinga halumbizala ivyo nitango yovu hiduka. ⁹Ni mube moso, bazobatwara mumaza mukubitwa na mushengelo ya masinagogi na mulahagoti kwa ibile ya balongozi nabomu kukumbela jewe mube ikiwenyetso chitahe. ¹⁰Aliko ijambo dyimana lizovungwa mwisi hose. ¹¹Mibaba fata na kuboshikiliza tumutinye kuli kidya mulovunga murowo mwanya mulohabwa icho muzovunga. Timuloba ali mwebwe mulovunga azomba havunga pwemu wimana. ¹²Umutu zo kwitalila mwene wabo bakawa kumwicha semumuhungu wiwe. Abana bozohangala kule na bavyeyi mbambo na bazosababisho kubicha. ¹³Mulokwakwa numutu wese kukumbela izina ndyanje aliko uzovumulia kungeza kwihelezo uyomutu azokizwa. ¹⁴Ni mwambona chakizira kibabaje kihagozi hahotu hatasha kingwa kihagolale uwisoma na menye niho aboli muyumba bahungile mumisozi. ¹⁵Muzoba ali kuzu tazo kululuka hasi yizu yiwe kutura ikitu chose kilihaze. ¹⁶Nuwuli mudimilo na ngaluke kutora ipuzu iyiwe. ¹⁷Halangowe ambakeyezi batwaye inda na mbosa muliki kihe! ¹⁸Mimusenge tihazoze ingihe chimbeho. ¹⁹Kuko hazomba imisi yamagongwa meshi gitingeze kubaho kuhera umusi Imana yalema isi tema nubu tibizosubila kutukaa kadi. ²⁰Aho Imana izopunguza imisi tamumbii uzo kizwa aliko kubatulajwe. Yatolamije alongabaya inabazisi ku yazingabayije. ²¹Ichongihe ni baba bwila ati alihali ni mimulambe, Klisto ali haliya au nimulebe ali hadya! Timwemele. ²²Aliko aba Klisto bubeshi na bavungiswa bibiyoma abaroza balokora ibitangoza nibitangoza vyikitongoza kungira babeshe aliko nabatulayijwe. ²³Nimube maso! na lamaze kubabwila ibi vyose hatalagele. ²⁴Aliko mugihe aho kubabala yiyo misi izubu liloba umwiza nukwezi na mcho kuloboyesha ucho wako. ²⁵Iyeyeli zizokoroka kuva hejulu ni komezi zo mwijuru zizo jengera. ²⁶Niho bazombona umwana wa Adamu aje mumibi chu mukomezi nini mubwizo bwiwe. ²⁷Niho za tumwa abamalaika biwe alo mbengeranya na mbatoranijwe kuva ipande ziwe zo mwisi kuva ipleo yisu nipela yijulu. ²⁸Ni mingile kumusokoni umungani wao ishinwi lishombola kwama amababi ningoga yao niho mzomenya yuko ichanda kilihafi. ²⁹Niko mbimeze ni mwombona aya majambo ni yatokea ni mumeye yuko alikalimba ni mudyango. ³⁰Ndandambalila ukuli yuko ululuvyoro tiluzohela ivyo vyose bitasohoye. ³¹Ijuru nisi bizohera aliko amajambo yaje tingazo hela naba. ³²Aliko kukubera uwowisi au isaha taumenya naho boba ambamalaika bo mwinjulu au umwana atali ndaba. ³³Imimube maso nimulembe, kuko mutamenya aho mumuvyodiye ivyo mikudya mutu agheda kulungedo alakaleka izuyiwe no kushilaho umukozi kuba umutwale wunyizu kila mtu ni kukongwa chiwe. ³⁴Bizomba kumuntu yangie ava muhila kugeda safali akaba singila abakozi biwe ubutwale umwumwe ni kikogwa chiwe alamubwira nuo kumudyangu ambe maso. ³⁵Nono ni mube maso! Tumumwanya bwana wizu aho azozila muhila bilashoboka kumungoromba au mwinjoro lini aho ikoko izombika au mukidodo. ³⁶Aliko ni vaza kitulumbuka tazasage ukidyamwe uhumwe. ³⁷Kidya vunga kuli wewe ndakivuga kwa kila mutu ni mwame maso.

Chapter 14

¹Hali imizi imbili gusa hanyuma yu musu mukulu wi ipasaka ni yimikate hagila umwambilo. Umukuhani mkulu na bandichi balimo balamu londela kugila mbamufate Yesu kwishavu ni kumwicha. ²Kukubela yavuze, sikumwanya uwu wo kumusi mukulu abantu nimbaze mbaleole ivulungu. ³Mwumwanya Yesu hoyali Bethania muhila kwa Simoni mukoma amalagenda kumeza, umugolegole yumwe alanza kwiwe afishe ichupa ya Malashi ya Nalido safali yighalama nini chane yalaimenye ichupa ni kuisesa hejulu kumutwe wiwe. ⁴Aliko haliho hanyuma yambo mbali mbase havuye mbalabwalaye mbene kuli mbene mbavuga, "Ni mbiki kubela kutakala uku?" ⁵Amanukato aya yalikushobola kuguzwa kwizaidi yidinali amajana atatu na mbalahabwa ambakene Nambo mbalamukemeye. ⁶Aliko Yesu alavuga, mumbaleke mbonta kubela iki mumbagola? Yakoze ijambo dyiza kwaje. ⁷Imisi yose mbukene mulinabwo umwanya wowose mwizeye mwoshombola kukola vyinza iwambo, Aliko ntumulomba naje umwanya wosi. ⁸Yakozé kidy chashomboyé alausize umumbili gwase amavuta kubela kuzika. ⁹Kweli ndambabwila, kila hantu injili ilahubiligwa mwisi yose, kidy yakozé umugolagole uyu kilovugwa ni kwimbukwa kwiwe. ¹⁰Naho Yuda iskalote, yumwe na badya chumi na babili mbalagiye ku mukulu wa mbakohani kugila yuko mbalonke kumukabizi iwambo. ¹¹Umwanya mukulu wabakohani mbuvishije idyo, mbalaneze lewe ni kumbemelela ni kumuha amahela yambajije kulondela umwanya wo kumikambizi iwambo. ¹²Kubela umusi wa mbele wu mukate utambigwa, umwanya mbatanga umwa wintama wi Pasaka, nambanafunzi mbiwe mbala mubwiye, ushaka tujehe? Tulagenda kugila tulonke ivyokudya numlo wipasaka? ¹³Yalambatumwe ambanafunzi mbiwe babili ni kubabwila, mugende mujini nu mugabogabo yikoleye ugweswo alabonana namwe mumukwilikile. ¹⁴Izu yalokwijila mulomukwilikile na namumubwile wene nyene izu iyo umwalimu alavuga, "Kilihehe ichumba cha mbagenyi ahanu hodolila ivyokudya dyi Pasaka na mbanafunzi mbange. ¹⁵Alobeleka ichumba kinini chisamani kadi kilitayali nimukole amadalizi kukubela twege hadya. ¹⁶Abanafunzi mbalagiye mbalagenda mumuji mbasazekila kintu niko yambabwiye na mbalandala umulo wi Pasaka. ¹⁷Mumwanya hasohola kumugolomba yalaje na mbadya chumi na mbabili. ¹⁸Na mbalimukushola hofi yimeza Yesu alavuga, ubukweli ndambabwila, yumwe hagati yanyu udyia amaladya hamwe naje alosaliti. ¹⁹Bose batagula kubabala na yumwe hanyuma yuyudi balamubwiye, "Mbega ni jewe. ²⁰Yesu alishula niku mbabwila, "Ni yumwe mlichumi na mbabili hagati yanyu, umwe kubela uwu mwanya amaladimba intonge mwimbakuli hamwe naje. ²¹Kukubela ambana ba adamu alogenda ntakudya amandiko yavuga hejulu jiwe aliko ole wene umuntu yudya alushila wene mwana wa Adamu alosalitigwa yakumba neza chane kwiwe ntayudyab muntu atalikuvuka. ²²Homba baladya Yesu yalatoye umkate, alavuga uhezagila ni kumanyula yalabahaye avuga nimutole ugu numubili waje. ²³Yalatoye ikikombe nikukihezagila nikubaha bese nikukinywa. ²⁴Alambabilaaya na malaso yaje yi sezela no amalaso asiseka kubela ya mbeshi. ²⁵Kweli ndambabwila sindonywa tena mwizao ili dyi mizabibu maka umusi gudya ndonywa mbushasha mubwami bwimana. ²⁶Bamaze kulimba ululimbo, mbalagiye mumusozi wa Muzetuni. ²⁷Yesu yalambabwiye, mwenge mwesi mulokwitenga kulele kubela jewe, kukebela vyandichwe, "Ndo mukumbita umunogezi ni ntama zilosazala. ²⁸Aliko hanyuma yokuzuka kwaje ndombatangu lila imbeloe yanyu Galilaya. ²⁹Petro yalamubwiye, "Naho mbose balokuleka, "Jewe sindokuleka. ³⁰Yesu alambwila, umbukweli nikumubwila ijolo ili, isake italambike isafali zimbili, umbu uyi hakayi gatatu. ³¹Aliko Petro alavuga, "Ndalazimika kupfa hamwe nawe, sindakuhakana bese mbalemeye ihadi iyoio. ³²Balaje kwieneno dyitwa Gethsemane, na Yesu alambabwila ambanafunzi mbiwe mwikale hano mwuyu mwanya imindasenga. ³³Yatwaye Petro, Yakobo, na Yohana hamwe na wene, ambanza kuzunguka nikuhangaika chane. ³⁴Yalambabwiye, "Umtima wange kulambabala chane ni kupfa musigale aha na mukeshe. ³⁵Yesu alagenda imbele katoyi, alagwa hasi alasenga yo vyamba bishombokan kwisa ha iyi yalikuchepuka. ³⁶Avuga, "Aba dawé imbintu vyose kwawé mbila shomboka nkulilaho ikikombe iki Aliko sikubwulukundo gwange ni kubwulukundo gwawé. ³⁷Yalagaluche na asanga mbadya nye nikumbabwila Petro, "Simoni mwadyamye? Ntimbashomboje kukesha ni saha yimwe. ³⁸Mukeshe musenga ntimuze mwijile mubigelagezo nubuhakika umutima gwemeye aliko umumbili gulatinya. ³⁹Yalagiye kadi ni kusenga na akolesheje amajambo gadya gadya. ⁴⁰Alaza kadi ambasanga mbadyamye kukubela amaso yambo yalilemeye ntimbamenya igiki chokumubwila. ⁴¹Yalaje katatu nikubabwila, "Bado mulacha dyamye ni kuluhuka? Ilatosheje isaha ilasohoye lemba umwana wa Adamu alosalitigwa mumamboko yambafishe ivyaha. ⁴²Muvyuke tungunde lemba yudya asaliti alihofi. ⁴³Hoyamavunga, Yuda, yumwe mwabadya chumi na mbabili yasohoye ni kundi linini kuva kumbakulu wa makohani na mbandishi na mbazehe bafishe imbipanga na malungu. ⁴⁴Muluwo mwanga umusaliti wiwe yaliyamba haye ishala, avuga yudya wonza kumuha ibusu, niwe mufatani kumushila hasi yumbulizi. ⁴⁵Mumwanya Yuda asohoye moja kwa moja alagenda kwa Yesu ni kuvuga, "Mwalimu ni kumubusu. ⁴⁶Chambamushila hasi yumbulinzi ni kumufata. ⁴⁷Aliko umwe hagati yambo wuhagaze hofi yiwe yalatoye ikipanga chiwe alamu kubita umukozi wa kuhani mukulu ni kumutima ungutwi. ⁴⁸Yesu alamubwila,

"Muje kufata kumapanga na malungu ntumwe yakana? ⁴⁹Mumwanya ni kumusi ndaliamwe namwe ni kumbigisha mwikanisa, ntimwafashe. Aliko ili lilakoleche kugila amandiko yashohole. ⁵⁰Namba dya bose mbalihamwe na Yesu mbala muleche ni kwiluka. ⁵¹Umusole yumwe yalamukwiliye yali yambaye ishuka gusa yoyagifuche ni kumuzunguka balamufashe aliko. ⁵²Yalambiyache aliluka nukuisiga hadya hasi. ⁵³Balamutwaye Yesu kumukulu wa kuhani hadya mbalakosayiche hamwe na bakuhani mbakulu mbose ambazehe na mbandichi. ⁵⁴Petro nawe yalamukwiliye Yesu kwa kulele, mbelekeye kwi uwa dya kuhani mkulu. Yikaye hamwe na balinzi balihofi yumulilo balimombalota kugila mbalonke imjoto. ⁵⁵Umwanya uwo mbakohani mbakulu bose ni mbalaza dyose mbalondela ivyemezo vyokumwemeza Yesu kugila mbalonke kumwiche aliko ntimbabulose. ⁵⁶Kukubela abantu beshi mbazanye ivyemezo vyububeshi hanyuma yiwe aliko ni vyemezo vyambo ntivyasa. ⁵⁷Bantu bakeyi balahagaze ni kuzana ivyemezo vyububeshi hanyuma yiwe mbavuga, ⁵⁸Twalamwuvishije avuga, ndolimbomola ikanisa ili idyumbachwe na mamboke mumisi itatu ndokumbaka ilindi litumbakwa na mamboko. ⁵⁹Aliko ivyemezo vyambo ntivyasasa. ⁶⁰Kuhani mukuluyalahagaze hagati yambo ni kumbaza Yesu nttajibu ufishe. Abantu amba mbalemeza nibiki hejulu yawe. ⁶¹Aliko ntiyavuze na ntiyishuye chochose mala kohani mukulu alamumbaza wewe ni Klisto, umwana yabali kiwe? ⁶²Yesu alavuga, "Jewe niwe na ulombona umwana wa Adamu yikaye mukuboko kubudyo gwinguvu aza ni mbichu vyomwijulu. ⁶³Umukohani mukulu yalashibuye impuzu ziwe ni kuvuga bado tushaka abemeza. ⁶⁴Mwumvishije nimuvuge ubwamuzi bwanunu bwahe? Na bose balamuhukumu nuko yumwe yashakigwa kupfa. ⁶⁵Abandi mbambaza kumuchwi lako amate ni kumufundikila amaso ni kumukumbita ni kumubwila, "Tabili mbaafisa mbalamu mutwaye ni kumukumbita. ⁶⁶Na Petro aliho hanyuma yaho hasi mubuwa ni umukozi yumwe wu mukobwa numukoha ni mukulu yalaje kwiwe. ⁶⁷Yaboye Petro hoyali hagaze amalota umulilo na Yamulevye kukumusoholako kadi alavuga, "Nawe yuko wali hamwe na munazaleti, Yesu. ⁶⁸Aliko alahakanye alavuga Sindamumenya kadi sindamwelewa kuvyelekeye icho chuvuga, "Hanyuma alavayo agenda hanze kumusilani (Nuzigtiye uwu mustali, "Isake ilambika umo mwinakala za kela). ⁶⁹Aliko umukozi wu mukobwa hadya yalamubonye na alambaza kumubwila kadi badya mbali bahagaze hadya uyu ni umwe wambo!" ⁷⁰Aliko yalahakanye kadi hanyuma katoyi badya bali bahagaze hadya balimombala mubwila, "Ni kweli wewe numwe mulimbo kubela wewe ulu mugalilaya. ⁷¹Aliko yambajije kwishila wene nyene hasini laana ni kulahila, "Simumenya umuntu uyo womumulavunga. ⁷²Hanyuma isake ilimbika kambili hanyuma Petro yalimbuka amajambo Yesu yamubwiye, isake italambike kambili unyihakana katatu na yalanguye hasi ni kulila.

Chapter 15

¹Mukitondo kale abakulu baba kuhani balahuye hamwe neba batama naba ndichi nimeza yose ya batame bamaze bacha balamuhambile Yesu bala utwale kwa Pilato. Pilato alamubaza, "Wewe ulumwami wabayahudi?"
²Alishula, "Wewe wavuzev gutwo." ³Abokulu baba kuhani balelekwe amashitaka meshi hejulu ya Yesu. ⁴Pilato alamubaza kandi, "Ntiyishula chochose? Ntubona nkukuntu akushitaki kuma jambo meshi." ⁵Aliko Yesu ntiyishuye Pilato, nidyo dyala mutangoje. ⁶Nkiko bili kumwanya wimisi mikulu balugulula nku mubohwa yumwe, umubo hwa woba seze. ⁷Baliho abonona mukifungo, mulibo bichana muli badya baguye bakolela ibibi vyabo. Haliho umuntu yumwe yitwa baraba. ⁸Abantu beshi balaje kwa Pilato nukumusega akola nkuko yakoze hiyo nyuma. ⁹Pilato alamwishula avuga, "Mugomba ndabugululile umwami wabayahudi?" ¹⁰Nkuko kubela yamenya nukubela yizigo abakulu baba kuhani bala mufashe Yesu nukumuza kwime. ¹¹Aliko abakulu baba kuhani balabwiliye abantu beshi kutela ugwamo kwijwi linini yugulugwe balaba hayuma yiwe. ¹²Pilato alabishula kandi achavuga ndamukole iki umwami wabayahudi? ¹³Bachiye batela ugwamo kandi "mumubambe." ¹⁴Pilato achavuga, "Yakoze jambo nyabaki libi?" Aliko bagumisha batela ugwamokandi mumubambe. ¹⁵Pilato ashaka kubashimisha abantu beshi, alabugululila Baraba. Bala kubita Yesu imijelechi bamaze bamukulayo kugila bamubambe. ¹⁶Aba asikali balamulongoye kugela hagati yukwi chwa (Budya bwali hagati yikambi) bale gelanye hamwe nikikosi chaba asikali. ¹⁷Balamwa mbika Yesu ikanzu yirangi yizambalau balahinga ikichibo chamahwa balahwa balamwembike. ¹⁸Babanza kumusimanga nukuvuga, "Indamela umwami wabayahudi." ¹⁹Bala mukubita mumutwe ku mulavyo nukumuchula amate. Bala fukana amavi imbele yiwe kukumwubaha. ²⁰None bamazakumu simanga bala mwambula gwa mbalogwa la gwilangiya zambalau nukumwa mbule inya mbalo ziwe no bamusohola hanze kugenda kumubamba. ²¹Bala muhambilizila uwuhita munzila kumufasha, yalibaye yinjiye mjini kuva mwisha. Bamwita Simoni mkirene Daha wiwe iskandano Rufi) Bala mugobezeza kuheka umusalaba gwa Yesu. ²²Aba asikali bala mutwala Yesu ahantu hitwa Golgotha (Isoma nulu yiyitafsili hinoni na hantu ni fuvu mutwe). ²³Bala muhe imvinyo vyavanganyinjwa ni ntuvyiza, aliko ntiya nyoya. ²⁴Bala mubamba bala gabana nimya mbaloziwe batela ikula twemela uluhande chalolonka yudya asikali. ²⁵Bila kuye amasaaha atatu mukito hoba mubambi. ²⁶Bashila hejulu yiwe ulubaho gwandiche andika urubanza, "Umwami wabayahudi." ²⁷Balamubavye na bichanyi babili umwe uluhande gwiwe gukudyo uyundi ukumafukwiwe. ²⁸(Kulikilana umusitali guno, "Ni vyandichwe bila kwila ivyavinzwe. Ntabalimo kubela impapulo ziwe.)" ²⁹Nabo bali babaye bahita balamutuche. Bazunguza imitwa zabo bavuga, "Ahaa! Wewe ulobomola ikanisa nukugubaka kumisi itatu. ³⁰Wikize wewe nyene na wululukehasi kuva kumusalaba." ³¹Kungene idya neny abakulubaba kuhani balamusu na gule bavugana. Hamwe naba ndichi nukuvuga, "Yala kijije abandi aliko ntashobola kwikiza wenyene. ³²Klisto umwami wisilaeli ululuka hasi lelokuva kumusalaba kugila tushobole kubabona nukwizela. "Nabadya babambwe hamwe nawe kandi bala musimanga. ³³Hobali hageze amasaa mukaga, umwijima gulaza hejulu yisi yosi kugela amasaha mwenda. ³⁴Umwanya wemasaha mukaga Yesu yalataye indululu kwijwi linini, "Eloi, Eloi, lama sabakitani?" Bichabiba yuko, "Imana yachu Imana yachu, none kowampe uye?" ³⁵Mulibo bose bali bahagaze habumvishije bavuga, "Leba," Ahamagala Eliya. ³⁶Umuntu umwe acha mbwila, aluzuza isiki mulisi ponji nukishilamo hejulu yikiti chi mwami, akamuha kugila anywe umuntu umwe avuga, "Lekatulebe nka Eliya aze kumwululucha hasi." ³⁷None Yesu alalila kwizwilinini no achalapfa. ³⁸Ipazia yikanisa livamwo ibihande bibili kuva hejulu kugela hasi. ³⁹Umu Ofisa yumwe yaliya hagaze agiye kubeba Yesu yagiye kubona yapfuye kungene nkiyo achavuga ego yuno muntu yalumwana wimana." ⁴⁰Balihio kandi aba golegole baliho bale baba hagaze kule. Mulibene baliho Maliamu magadarena, Maliamu nyina(wiwe Yakobo mutoyi wiwe yose) ,na Salome. ⁴¹Kumwanya aho yali Galilaya walimufuata nukumukolela. Nabandi bagolegole abandi beshi kandi bala kulikilanye nawe kugela Yelusalemu. ⁴²Hohali habaye kumugoloba, nokubela hali umusi wokwitegule, umusi hanyuma yisabato. ⁴³Yusufu wa Alimathaya yalaje hadya yali umujumbe wibalaza aliwe yubahwa umuntu ulindiye ubwamibwi julu kubutatinya alagenda kwa Pilato, nukusega umubili gwa Yesu. ⁴⁴Pilato bila mutangala yuko Yesu vyashiche yapfuye ala hamagala yudya afisa alamubaza yuko Yesu yapfuye. ⁴⁵Amaze kulonka ibi menye kanye kwa afisa goyuko yapfuye, yalalekuye Yusufu kutola umubili. ⁴⁶Yusufu aliyaguze ishuka amwululuche kuva kumusalaba alamutekela kukitambala, nukumushila hagati yikinogo chimbwe kubela umwemba. Amaze alalizungusha ibuye ibuye kumudyanko wikinogo. ⁴⁷Maliamu magdalena na Maliamu nyina wiwe Yose balabonye ahantu hoyo vukiye Yesu.

Chapter 16

¹Maze isabato iheze mariya magadarena na mariya nyina wa Yakobo, na Salome bagura mota neza, ngo baje kumusiga amavuta umubiri wa Yesu kukwitegurira kumuzika. ²Mukitondo cha kale kumusi wa mbele wi wiki, bagenda kumva mukihe izuba dyagira rituruke. ³Bvugana bene kuri bene, "Ninde aza kutembagaza ikibuye kubera twebwe kugira twinjire mumva?" ⁴Bamaze kuraba babona umuntu yamaze kutembagaza ikibuye chari kinini chane. ⁵Binjira mumva na babona umusore yambaye imvune yera yichaye muruhande gwibudyo na barumigwa. ⁶Arababwira, "Ntimutinye murondera Yesu, winazareti yabambwe yazuche! Ntawuri ngaha. Raba aho bali bamusize. ⁷Genda, mubwire abigishwa biwe na Petro muti yabitangiye imbele kuja Garilaya. Hiyo muramubona, nkuko yari yabibabwiye." ⁸Bavaho na biruka kuva kumva barajugumiye na barumigwa. Ntibavuga chochose kumuntu wewese kubera baratinye chane. ⁹Mumutwenzi wu musi mbele wi wiki amaze kuzuka yiyereka ubwa mbele mariya magadana, uwo yakuyemwo amashinga mushanju. ¹⁰Aragenda abibarira abo bari babana kumwe nawe, mukihe bari mumubabaro barira. ¹¹Bumvishe yuko ari muzima na yabonekanye nawe, aliko ntiba mwizeye. ¹²Hanyuma yivyo yibonekeza muyindi nshusho abantu bandi babiri, aho barimwo baragenda mumusozi. ¹³Baragenda babwira abigishwa bandi basigaya aliko ntibavyemera nabo. ¹⁴Hanyuma Yesu yiyereka kuri bamwe chumi numwe bichara kumwe kumeza, abagaya kutizera kwabo nikwimitima yabo ikomantaye kubera batemeye badya bamubonye amaze kuzuka kuva mubapfuye. ¹⁵Arababwira, "Nimugende mwisi yose muvuga ubutumwa kuvyaremwe vyose. ¹⁶Uwo wese yizera nikubatzwa azokizwa, na yudya atizera azochirigwa urubanza. ¹⁷Ibi bimenyecho bizokwama biboneka kuri bose bizera kwizina dyanje buzosenda abudayimoni bazovuga indimi nshasha. ¹⁸Bazofata inzoka na maboko yabo naho bazonywa ikintu chochose chicha ntachokizo bagira bashira amaboko kubagwaye nabo bakire. ¹⁹Hanyuma umwami amaze kuvuga nabo, aduzwa mwijuru avyagiye mukuboko kwibudyo kwi Mana. ²⁰Abigishwa bavaho bavuga ubutumwa kuri bose, mukihe umwami Yesu yakora akazi nabo ni kudyemeza ijamba kubitangaza nibimenyecho burikurikira nabo.

Luke

Chapter 1

¹Beshi bali hanganye kushila mumu longo ivyabaye kube anajambo yashikijwe hagati hachu. ²Nkuko baduha vyamoso nabakozibi vyandiche. Kulivyonanje kandi, mazekulaba neza intangoyaya majambo yose kuva intango nobanyenivyi za iwanje kandi kubandiki la kumulongo wiwe. ³Munya chubahilo cha ne Teofilo. ⁴Kudyangonyashobole kumenya ukuli kwama jambo yowigishijwe. ⁵Mumisi ya helode, umwimi wa yuda, halumuhelezi fulani yitwa zekalia, wumudyangowa abia. ⁶Umugolewiwe yavuye mwikumiza haluni, nizinadyiwe yitwa Elizabeti. ⁷Bosebali abukuli imbeyimana balagenda bati dogelanila mumiakayose nama tegeko yu mwami. aliko ntibila mumwana kukubela Elizabeti yali ingumba nokulichogihe base babili balabazehe chene. ⁸None vyalaba yeyuko Zakalia yalimubuntu bwimana, abandanya nubukozi bwimana mabutalati bubwi zamuyiwe. ⁹Kungana ningeyoguchagula numuhelezi uwahe azokola, yaliyalatowe kumajwi mukwinji la mulusengelo gwi mana nokulivyo yalonsa imibavu. ¹⁰Igikundi chose cha bantu chalimwo kilasenga hanze mugihe cho konsa imibavu. ¹¹Ubu malaika wimana yalamsiyeleche alahagalala mulu handegubudyo gwa alutali yokonseleza. ¹²Zakalia ayalalinyiche amubonye, ubwoba bumungwako. ¹³Aliki malaika alamubwila, "ntitinye Zakalia, kubela amasengo yawe yomvi kanye. Umugoliwa we Elizabeti alakuvyalila umwana. Izina dyiwe u zomwita Yohana. ¹⁴Uzoba numunezelo nokukelebuka, kandi beshi bazo kune zelegwa kuvuka kwiwe. ¹⁵Kukulela azoba imukululu imbele ya masonyi mana. Nokunywa ivino chanke ikinyobwa kikaza, kandiazoba yujunje umutima wela kuva munda mwa nyina wiwe. ¹⁶Nabantu beshi babisilaeli bazohindugwa kumwami mana webi. Azogenda imbele Zamaso yumwami mumutima ni nguvu za Eliya. ¹⁷Azokola uku kudyango agalule imitima ya Daba kubana, kudyangongo abatubaha bazogenda mukubaha kwabu kuli. azokolakuti kushila tayari kumwami wachu bateguwe kubela wene. ¹⁸Zakalia alamubwila malaika, "Nzoshobola gute kumenya buti? kubela jewe ndmu zehe numugolewanje imiaka yiwe yabaye mwihira chane. ¹⁹"Malaika alishula nokumu bwila, "jewe ndi Gabulieli, aliwe ahagalala imbele yi mana. Nalatumwe kukubwila, kukuzanila iyinkulu iyinziza. ²⁰Kandi laba, ntuzovuga, uzonuma, ntuzosholola kuvuga mpaka umusi udyaalirwo bizobelaho. Ibinu kubela wananiwe kwizela amajambo yanje aliyo azoshichwa mugihe kige zweho". ²¹Ubu abantu balimwo bamulindiliye Zakalia bala tangajwe yuko yalimwo ala kolesha umwami mwishi mulisengelo. ²²Aliki asohochye hanze, ntiya shoboye kuvuga jambo lala menya yuko yaliyalonse

amajambo aloyali mulusengelo. Yalabandanije kwele kana ibimenyecho kandi yasigaye anummywe.²³ Bila bayuko imisi yihuduma yiwe imazekuhelaya lagiye kusubila muhila iwiwe.²⁴ Hanyuma ya Zakalia kusubila muhila kuva kwihuduma yiwe mulusengelo, umugolewiwe achaba ufisheinda. Nawentiya niye muhila iwiwe kumwanya wamezi atanu. Alavuga.²⁵ Ibinivyo vya mwami yakoze iwanje andavye kuku mpendelea kudyango akuleho isoni yanje imbele ya bantu.²⁶ Ubu, mukwezi kwa gatandatu kwinda ya Elizabeti, imana yabwiye malaika Gabrieli kugenda mugisagala cha Galilaya chitwa Nazaleti.²⁷ Kunkumi yaliyalakowe numugabo izina dyiwe dyitwa Yusufu. wene galu mudyango wumudyango wa Daudi, nizina dyiyonkumidya dyatiwa Maliamu.²⁸ Alaza iwiwe kandi alavuga, "Indamucho, wewe wakiye inema nkulu! umwami yabelewe nawe"²⁹ Aliko amajambo ya malaika yalamuchonze kanddintiya bimenye nukubeli kimalaika yavuze indamucho iyi yigitangaza iwe.³⁰ Malaika alamubwila, "ntitunye, Maliamu, kukubela walonse inema kuva kumana."³¹ Raba, uzotwala inda muda yawe kandi uzovya la umwana. Naweuzomwita izana dyiwe "Yesu".³² Azoba umukulu kandi azo kwitwa umwana alihejulu chane. umwami mana azomuha inte beyubwami Daudi daha wiwi.³³ Azolangola hejulu yumudyango wa Yakobo igihe chose nubwa mibwiwe ntibuzoba ni helezo.³⁴ Maliamu alamubwila malaikam ililizoba mubimezegute, kubela sindashobola kudyaman numugabo wowese?³⁵ Malaika alamwishula alamubwila, "umutima wela alakuzila hejulu yawe, ni nguvu zuwuli hejula chane ilaza hejulu yawe. Kulivyo, uwela azovuka azokwitetwa umwana wimana."³⁶ Raba, umuvukanyi wawe Elizabeti alafise inda yumwana mumiaka yiwe yubuzehe. Uku nu kwezi kagatandatu iwe, aliweyaliyitwa ingumba.³⁷ Kubela ntakintu kitashoboka ku mana"³⁸ Maliamu alavuga, Raba, jewe ndumukozi wumugole wu mwami. Rekabibeuko iwanje sawasawa nubutumwa iwawe. "Hanyu ma malaika ala muleka."³⁹ Nihomuliyo misiiyo Maliamu, yalagiye ningogo yalagiye mugihugu chimisozi, kumujimugihugu cha rudea.⁴⁰ Yagiye muhila mwa Zakalia kandi alamulamucha Elizabeti.⁴¹ Ubu, vyalabaye yuko Elizabeti amaze kumvaina mucho ya Maliamu, umwana munda iweacha ala simba, na Elizabeti aluzuzwa umutimawela.⁴² Alashila hejulu ijwi dyiwe alavuga kwijwilinini, "ulahezagiwe wewechane hagatiya bagole, numwana alimunda iwawe yahezagiwe."⁴³ Nonebibaye gute iwanje yuko. Mahawumwami wanjevyamusaba azeiwanje?⁴⁴ Kubela laba, bimazekumvikana mumatwi yanje ijwi dyo kulamucha iwawe, umwana munda iwanje alasimba kumunezelo.⁴⁵ Kandi alehezagiwe uliya mugole aliwe yizenye yuko vyabage kutunyanywa kwamajambo adyo yoyabwiwe kuva ku mwami.⁴⁶ Maliamu alavuga, umutima wanje ulamushima umwami.⁴⁷ Numutima wanje ulanezelewe ku mana umukiza wanje.⁴⁸ Kubela yayilavye ihali yohasiyu mukozi wiwe, wumukobwa. Raba, kuwabu mubivyo vyose bazonyita kwa hezagiwe.⁴⁹ Kubela wene aliwe mushobola yakoze amajambo manini iwanje, nizinadyiwe nidyela.⁵⁰ Imbabazi ziwe zibaho kuva kuluvyalo nuluvyalo kulibadya ba mwubaha wene.⁵¹ Yelekanye inguvu kukuboko kwiwe; yalabatandu kanjebodya balibibona hejulu yivyiyumvilo vyimi tmayabo.⁵² Yaba manuye hasi abana bu mwami kuvamuntebe zabo vyubugingo nokuba duza hejulu abafise ihaliyo hasi.⁵³ Yalabahagije abinzala kubintu vyiza, ahubwo abatajili yalababinze amaboko masa.⁵⁴ Yatanze infashanyo kuli israeli umukozi wiwe, kudyango yabuke kwelekana ukubabaligwa.⁵⁵ (Nkukoya vuze kuliba daha bachu) kuli Abrahamu nuluvyalogwiwe ibihe vyose.⁵⁶ Maliamu yalichaye na Elizabeti nkamezi atatu kulivyo niho nihoyasubila muhila iwiwe.⁵⁷ Ubu igihe chali kibashikiye kuli Elizabeti kuvywala umwana wiwe kandi achalavyala umwana wu muhungu.⁵⁸ Ababanyi biwe nabagenzi biwe balumvi shije ingene umwami yakujije ukubabaligwa kwiwe, kandi bala nezegwa hamwe nawe.⁵⁹ Ubu hababaye umusi wu munani yuko baje kumu silamula umwana. vyabasaba kumwita izina dyiwe, "Zakalia kukukwilikizaizindya se wiwe."⁶⁰ Aliko njina wiwe alishula nokuvuga, "Oya; azokwitwa Yohana".⁶¹ Bala mubwila ntanumwe muchuti zawe yitwa kwili zina.⁶² Bala mukolela ibigelelanyo sewiwe kwelekana yuko wene yukoyashaka izinayitwe inde.⁶³ Sewiwe ala shaka ulubaho gwokwandika, alandika, "izinadyiweni Yohana". bosebaltangazwa nili.⁶⁴ Ubwonyene umunwa wiwe ulabohoka nululimigiwiwe lubanumwi degevyo. alavugano kushima imana.⁶⁵ Ugutinya kula bazila bese ababahafinabo. Ayamajambo alakwilagila mugihugu chose chimisoziya Yudea.⁶⁶ Bose bavyu mwise balabibika mumitima yabo, bavugo, "Umwana uyu numezegute?" Kubela ukubokokwumwami kwali kumwe nawe.⁶⁷ Sewiwe Zakalia yulujujwe numutimawe la alavuga ubuvugishwa, avuga.⁶⁸ Ashimwe umwami, imana waisilaeli, kubela yala fashije kandi yalashugu liche ugukizwa kubantu biwe.⁶⁹ Yatu vyuliye ipembe dyagakiza muliyanzu yumu kozi wiwe Daudi, kuva muliwo mudyango wumukozi wiwe Daudi.⁷⁰ Nkuko yavuze kumunywa wumuvugishwa wiwe yaliyo mugihe cha kale.⁷¹ Atuvana kuvabubasi badhu atushila mumaboko yabose batwa nka.⁷² Azokolaguti kwelekana imbabazi kubadahabachu, nokwibuka isezelano dyiwedela.⁷³ Indihilo yoyavuze kwa ibula hamu dahawachu.⁷⁴ Yalalahiye yemeza yuko vyoshoboche kumuliolela wene atagutinya, hanyuma yokuchungugwa kuvamumaboko yabansi bachu.⁷⁵ Mubwela nukuli ibeleyiwe imisiyachu yose.⁷⁶ Ego, naweumwana, uzokwitwa umuvugishwa wuwili hejuluchane, kukubela uzogenda imbele yamaso yu mwami kudyango umutegulile inzila, kubalegu la abantu vubela ukuza kwiwe.⁷⁷ Kubamesha abantubiwe yuko, bazo chungugwa kunzila yoguhiligwa ivyaha vyabo.⁷⁸ Ibibizoba kubela ikigonwe chimana yachukubela badya izuba kuva hejulu lizotuzila.⁷⁹ Kumulika kwabo abichala mumwijima no mugatutu kulu mpiyu. Azokola guti kuyilongola amagalu jachu munzila

yamaholo.⁸⁰ Ubu, wamwana alakula nokuba uwi nguvu mumutima kandi yalichaye mukabande mpaka umusi wokwi yeleka kwiwe kuli israeli.

Chapter 2

¹Ubu mulizomisi, habonekana vyuko Kaisari Augusto yatanze itegeko avuga yuko hatwagwe ukihalulo cha bantu bose baba kwisi. ²Iki chalikihalulo chambele chakoletse mukihe kremio ahoyali ichagelacha Kaisali wa silia. ³Kulivyokila umwe yalatashe muhila kwiandikisha muchokihahelo. ⁴Na Yusufu yaligiye kandi kumiji wa Nazareti hiyo Galilaya nokugenda Yudea kumiji wa Bathelehemu, umunyakana nkumiji wa Daudi, kuko yavuye mubwoko bwa Daudi. ⁵Yagiye hiyo kwiandikisha hamwe na Mariam, aliwe yaliyasavye kandi yaliyegeleje umwana. ⁶None habonekanye yuko, mukihechabo eho kuvyala umwana. ⁷Alavyala umwana umuhungu, umwana avutse ubwambele, alamuzungulukisha himpuzu kumubili kumukingili mbeho umwana. Niho ya muswila kubwato bwibikoko bililamwo, kuko kuko ntihaliho muwanya kunzuzabagenyi. ⁸Mnlidyo tango, balilo abungele baba mumashamba balinze imigwi yintama zabomwijolo. ⁹Ubwanyene, Malaika mumwami alaboneka, ichubahilo chumwami kilakayangana kibazwanguka, bacha baba mubwaba chane. ¹⁰Niho Malaika yababwila "Ntimutunye, kukondabazaniye inkulunziza aliyoiza kuzana umunezelo munini kubantu bose. ¹¹Uyumusi umukiza yavutse kulambele mwebwe. Kulinji kwa Daudi! Wene niwe Kristo unwami! ¹²Ikinichokimenyetso mwahawe, mulamusanga umwana ahambiwe impuzu aladyamye mubwato bulilamwo ibikoko. ¹³Ubwonyene haba abasilikale benshibo mwijuhi balafatanya nabamchaika balashima imena, bavuga. ¹⁴"Ichubahilo nichimana ili hajulu chawe na mahobokwisi yose aliyoabegwa nayo. ¹⁵Hamyuna abamalaika bawaze kugenda nwiwili, abungele balavugana bokulibo. "Tugende ubu Bethlehemu, tulabe ikikintu alicha chabonekanye, alicho umwami yatumenyeshige. ¹⁶"Bagilaningoga haliya bamasanya Mariamu na Yusufu balanmbona umwana adyamye mubwato bwibikoko chililamwe. ¹⁷Babonyeyiyo, balamunyesha abantu bidya babwiwe kuvyekeye umwana. ¹⁸Bose bumvishije inynkulu balatengazwa lidya dyavuzwe nabungele. ¹⁹Aliko Mariamu alabandanya kwiyumvita kuvyekeye vyose yamaze kumva, abishila kumutima wiwe. ²⁰Abungele bagaluka bamushemagiza no kumushima imana kukubela bidya bintu bamaze kumva no kubona, nkuko vyalivyalaruzwe kulibo. ²¹Hagaze kumisi wa kane hali mukihe chokusilamula umwana, balamwita izina Yesu izina yamazekuhaba na wamumalaika inyumainda itilaja mwenda. ²²Zabo zashakigwa zukwezwa zachiyeho, kungana namategeko ya Mussa, Yusufu na Mariamu balamtwaye mulusanglo haliya Yelusalemu kwanushila imbele zumwami. ²³Nkuko vyanditse mumategeko yumwami "Kila mugolagole yugulula inda azokwitwa uwela kuholaho. ²⁴Bo kudyanene baliye kutanga isadaka kungana na lidya livugwa mumategeko yimwami " zibili ni vyana bibili vyanuma". ²⁵Laba haliumwintu nuli Yelusalemu alive izinadyewe yitwa Simini. Kyumuntu yaliwukuli kandi amenya imana wene yalikindiliye kukubela. Ukuhumulizwa kwa aba Israeli mutima mutagatifu yalihejulu jiwe. ²⁶Vyali nyalamaze kuhishugwa kuchila muli mutima mutagatifu yuko wene ntiyopfuge inyama yo kumubona Kristo wu mwami. ²⁷Umusi umwe yalaje mwikanisa, alongowena mtima mulagatifu, aliho abavyeyi bamuzana umwana, Yesu kumukolila bidya bi kwipa lanye na mategeko. ²⁸Nihosi sumeoni yamwakila mumaboko yiwe, ashima imana nokuvuga. ²⁹Ubulekula umukoziwawe agende kumaholo yamwami, kungana nijambo dyawe. ³⁰Kukoamaso yenje yabonye akakiza kawe. ³¹Aliko kabonekanye kumaso yatantu bose. ³²Wene mumucho kukubela kuhishugwa kava abanyamahanga michubahiho chabantu ba Israeli. ³³Daha na maha nabana balatangajiwe kwayo majambo yavuzwe hejulu yiwe. ³⁴Niho Simeoni alabahezagila alavuga kwa Mariamu nyina wiwe, "umviliza kubwenye! uyumwana azoba ikitumacho kutakala na kukiza kwa bantu benshi muli Israeli nikimenyetso alicho abantu benshi bazo hakana. ³⁵Kandi nikipanga kizituhila umutima wawe wewe. Kugilango ivyiyemvilo vyimitima ya benshi bibonekane. ³⁶Umuvugishwa wumugolagole yitwa Ana kanchi yalimwikanisa. Wene yali mkwimi ya Fameli kuva mubwoko bwa Asheri, yalafise inyaka myishi chane. Nawe yabongeho mumugabo wiwe umyaka mushanju bamaze kubonana. ³⁷Niho yaba umupfakazi kumyaka milongo umunani winne. Nawe ntiyigeze kuvamikanisa yali abandanya kusenga imana hamwe nukufunga no kusenga, ijolo mu mutaga. ³⁸Mulichokihe yalaje hadyabali umwana kwa kila aliwe yalilinditiye kuchungugwa kwa Israeli. ³⁹Bamaze kila kintu bahska kukola kungana na mategeko yumwami, basubiye Galilaya, kumihana yabo, Nazareti. ⁴⁰Umwana yalakaze, alabanigwuvu, yongozeka mubwenge mubuntu bwimana bwali kuliwe. ⁴¹Abavyeyi biwe kila mwaka bagenda Yerusalemu kukubela umasi mukulu wipasika. ⁴²Afisa ulungano gwinyaka chumi ni biliy balagaye kandi umugenzo waluli. ⁴³Hanyuma yo kusigala imisiyose kukubela umusi mukuli bantanguye kusubila muhila. Aliko umuhungu Yesu yasigaye inyuma kialiya Yerusalemu nabavyeyibiwe ntibamenye ili. ⁴⁴Bagilango alimumugwi balibagendana kulivyobachiye bagenda uligendo gwa mwigolo. Niho babanza kilimulondela umwo. ⁴⁵Batambonye basubiye Yerusalemu babandanya bamulondela batangula kumutondela. ⁴⁶Habonekana yuko inyuma yimisi itatu bazo mubona mwikanisa, yachaye hagati yabalimu, abumviliza no kubabaza ibibazo. ⁴⁷Bose bavyumvisije balatangajiwe mubumenyi biwe ninyishuziwe. ⁴⁸Bamubonye balatangaye, Nyinawiwe alamubwila, "Mwana wanje, nikukuwatukoleye kuti? Umviliza, so wawe nanyetwange tukulondela kubwoba bwishi".

⁴⁹Alababwila, Nikukimwanye mundondela? Ntimwamenya yuko alingombwa mbe kuvizuyo mwa dahawanje?

⁵⁰Aliko ntibamenye nikiki choyashaka kwayo majambo. ⁵¹Niho yagenda hamwenabo mpaka muhila Nazareti yalubaha iwabo, Nyina wiwe yashize amajambo yose mumutima wiwe. ⁵²Aliko Yesu yabandaniya akula mbwenge nokukula abandanya ashimwa nimana nabantu.

Chapter 3

¹Ubu, mumwaka wa chumi nagatanu wubutwaleba Kaisali Tibelia, mugihe Pontio Pilato yali umugavana waba Yahudi, Herode yali umukuliwintala ya Galilaya, na Filipo umugenziwe yalumu kulu wintala ya itulea na Tlakoniti, nalisania yalu mukulu wintala ya abilene. ²Nomugihe chubu helezi umukulu wa Anasi na kayafa, jambodiyi mana dyala muziye Yohana umwana wa Zakalia mubu galagwa. ³Yala safiye muntala yose kuzunguluka umwonga Yoldani, asigula ulubatizo gukwihana kubela ukubaligwa kwi vyaha. ⁴Nkukovyandichwe, mugitabo ahamajambo ya Isaya umuvugishwa, "Ijwi dyumuntu alimukiyaya ", nimukoleneza inzila yumwami, mukole ahoguchahiwe hagaloloche. ⁵Bulikinogo kizokuzuzwa, Nabulu musozi ni misozi bizolinganizwa, ibalabala zigolanywe zizogolagwa ninzila zigunywe zizokoloshwa. ⁶Abantu bose bazobana agakiza kimana. ⁷Kulivyo, Yohana alababwila igitelane kinini chabantu bamuziye bashobole kubatizwa nawene, "mweguuluvyalo ginzoka bisumu, ninde yabahanyemwiluke igihano kilimwo kilaza?" ⁸Muvyale ivyamwa bijana nukwi hana, kandi ntimubanze kuvuga imbele yangu, " Tulafise Iblahimu aliwe alidaha wachu, kubela ndaba bwila yuko imana ilashobola kumuhagulu kiliza Ibulahimu abana nokuva kumabuye aya. ⁹tayali ishoka yamazze kushigwa kumizihibiti kulivyo, kila kitavyala amatunda meza, ulachibwano kutabwa mumulilo. ¹⁰Hanyuma abantu mugitelane bala mubajije bavuga, "Ubutusha kigwa tukole gute?" ¹¹Yalishuye nokubabwila, "Namba umuntuafise inkanzu zibili zishakigwa atange inkanzo imwe kugundi ata fise babisa, numufise ivyo kudyana kote ukonyene" ¹²Hanyu bamwe mubatazokolibalaje kandi kubatizwa, kandi bala mubwila, "Mwigisha, tusha kigwa kukolaiki? ¹³Alababwila, "ntimutoze amahela alenze kusumba ayo mushakigwa kwegelanya" ¹⁴Bamwe mubasoda kandi balamubazabavuga, "natwengo? Tushakigwa tukole iki? "Alababwila "ntimutole amahela kumuntu wowese kunguvu, kandi ntimu kabeshela umuntu wowese kububeshi, nimushime inhembeo yangu" ¹⁵Ubu, kubela abantu bali nakanyamunezako kumulindila Kristo azoza, bulumuntu yalimwo aliyumvila mumutima iwiwe kubela Yohana yuko wene ali Kristo. ¹⁶Yohana alishula kukubishula bose, "jewendaba batiza mwege kumazi, aliko halumweaje aliwe afise inguvu kusumbajewe, kandi sinkiliye kuhambulula imigozi yibilatovyawe. Zaobabatizwa mwege kumitima yela no kumulilo. ¹⁷Ulutalogwiwe luli muma bokoyiwe kudyango agosole neza ulutalo gwiwe gwo kugosola ingano nokwe gelanya ingano ahoyimbulila iwe. aliko, azolimbula ibikumbi kumulilo utashobola kuzima. ¹⁸Kukwi haniza ukundi kundi yalasiguye amakulu meza kubantu. ¹⁹Yohana yalamukemeye kandi Helode umukulu wintala kukumwimula Helode, umugohe wamugenziwe nokubibi ibindi bindi vyo Helode yakola. ²⁰Aliko hanyuma Helode yalakoze ibibi vyinshibibi chane. Yala muboshe Yohana mwibohelo. ²¹Hanyi ma vyalabaye yujo, mugihe abantu bose balimwobalabatizwa na Yohana, nawe Yesu yalabatijwe kandi. Mugiheyalimwo alasenga, ijululiluguluka. ²²Umutima wela alamanuka hejulu yiwe kukigelelezo chu mubilibili nkinuma, mugihe ichoicho ujwi lilaza kuva mwujulu livuga, wewe numwana wanje nkunda. Ndabegwachane nawe" ²³Ubu Yusu enengene, atanguye kwigisha, yaliafise iniaka ishika milongi tatu, yali ubwana (Nkuko vya vugwa) wa Yusufu umwana wa Eli. ²⁴Umwana wa Matati, umwana Walawi, umwana wa Melki, umwana wa Yona umwana wa Yusufu. ²⁵Umwana Mathatia, umwana wa Amosi, umwana wa Nahumu, umwana wa Esli, umwana wa Nagai. ²⁶Umwana wa Maati, umwana wa Malathia, umwana wa Semeini, umwana wa Yusufu, umwana wa Yuda. ²⁷Umwana wa Yoanani, umwana wa Lesa, umwana wa Zelubabeli, umwana wa Sheltieli, umwana wa Neli, umwana wa melki, umwana wa Adi, umwana wa Samu, umwana wa Elmadamu, umwana wa Eli. ²⁸Umwana wa Melki, umwana Ezili, umwana wa Yolimu, umwana wa Matathi, umwana wa Lawi. ²⁹Umwana wa Yoshua, Umwana wa Eliezeli, umwana wa Yorimu, umwana wa Matathi, umwana wa Lawi. ³⁰Umwana wa Simeoni, umwana wa Yuda, umwana wa Yusufu, umwana wa Yonamu, umwana wa Eliyakimu. ³¹Umwana wa Meleya, umwana wa Mena, umwana wa Matatha, umwana wa Nathani, umwana wa Daudi. ³²Umwana wa Yese, umwana wa Obedi, umwana wa Boazi, umwana wa Salmoni, umwana wa Nashoni. ³³Umwana wa Abinadabu, umwana wa Alani, umwana wa Hesloni, umwana wa Pelesi, umwana wa Yuda. ³⁴Umwana wa Yokobo, umwana wa Isaka, umwana wa Ibrahimu, umwana wa Tera, umwana wa Naholi. ³⁵Umwana Selvig, umwana wa Fagau, umwana wa Pelegi, umwana wa Ebeli, umwana wa ala. ³⁶Umwana wa Kenani, umwana Arfaksadi, umwana wa Shemu, umwana wa Nuhu, umwana wa Lameki. ³⁷Umwana Methusela, umwana wa Henoko, umwana wa Yalei, umwana wa Mahalalei, umwana wa Kenani. ³⁸Umwana wa Enoshi, umwana wa Sethi, umwana wa Adamu, umwana wa Wimana.

Chapter 4

¹None, Yesu abaye yuzuyemsemuyela, yalagalu chekuve mumwonga Jordan, nayongezwe nafufemu mubugagalwa. ²Kunisi milongine, nihiyo yalagelagezwa numwasi. Umwanyawugo ntiyaliye chochose, ninyuma yugo nwanza ugo yiyumvila inzala. ³Umwezi alamubwila, "Namba wewe ulumwana wimana, libwila ibuyelino libe umukate. ⁴Yesu alishula, " Vyandichwe; umuntu ntalobako kumuka tegenke" ⁵None umwasi yalalongowe hajulu mkiyaya chu musozi na ala mweleka ubiwami bwose bwomwisi kunwa nyamugufi. ⁶Umwasi alamubwila, "Ndoguha ubushobda bwokuganza ubwami bwao bulihamwe nifahaliziwe. Ushabola kubola ivyo na kubela vyose vyahamaiwanje ndalige na ndoshabola kumuha waliwe wewese wandoha. ⁷Nokubela, nkuko ulonyunamila nukusenga ibintu nkibi vyose biloba vyawe" ⁸Aliko Yesu alishula ababwila, "Bilandichwe, Bilakwiyeu senge umwami imana yiwe, nabilakwiyeumuko leleweni wenkenyene. ⁹Hanyuma umwasi yalamwose Yesu kugela yelisa temunnukumushila uluhande gohajulu chane yiishi yokusengelama nukumubwila, "Namsawewe umwana wiwana itagehasikwa hane. ¹⁰Nokubela vyandichwe, "Alobalungi Malaika biwe bahiabaze nukubalinda. ¹¹Nakalokudyula hejulu munabo yabokugila yuko ntababaze amaguli yajulu ya babuye. ¹²Yesu alishula alababwila, "Vyavuzwa, "Ntugelageze umwami manayawe. ¹³Umwasi amazeka umugelageza Yesu yagiye wenka nukumuleka kugela umwanyagundi. ¹⁴Maze Yesu yalegaluche Galilaya kunkomazi za mpwamu, ninkulu zihusu wene zilikulila nukusambala mu mikoa bubanye zose. ¹⁵Yaligishije kumakanisa yabo, nabulumwe yalemushinye. ¹⁶Umusigumwe yalagiye Nazaleti umiji guliho yamenya nayalakulie. Nkiko vyalibisanzwe nkiko abibona wana yalinjiye mwikanisa umusi Wisabato na yala hagazeaso ma ivyandichwe. ¹⁷Yala hawe ijambo lilininichyimana dyumu vugishwa Isaya ukonyena yaluguluye ijambo dyima na linini na alalondela amantu ivyandichwe. ¹⁸Mpwenu wimana alihejuu hajuhu yanje, kokubela yasize amefuta kuvuga ubutumwa makulunziza kubati shobola. yandungiche kuvuga utaboshwe kubafunziwe, nukubakola ntibabone bashobole kubona kandi. Kubashi labado homebadya baguma baka ndamizwa. ¹⁹Kuvuga umwaka guli gwimana alokwela kana vyiza kumana. ²⁰None alugulula ijambo dyimana lilinuni, alamusubiza umulangozi wamwikanisa, na alichala hasi. Amasoga bantu bose balibali mwi kanisa galamulavya wene. ²¹Yatanguye kuganila nabene bavuga, "Uyumusi ivyandichwa bino vya kwiye mumatwiyanyu. ²²Buli bulumwe yaliboneya kidya cha ya vuze Yesu na beshi bali muli wene balatangajwe na majambo yichubahilo gali gameze gavana kubela umunwa gwine. Balimo ba vuga, yuna na musolagusa wa Yusufu sikobili?" ²³Yesu alamubwila, Nukuli mulavuga imigani zinakwanje, " Tabibu niwikiza wenene" vyovyose tuvumwishise ukola kapernaumu, kikole hana mukijiji iwawa. ²⁴Kandi yalavuze, "Ukulindababwila mwabwe, ntamuvugishwa aliwe yemeleka kuliysi yiwe. ²⁵Alikondababwila mwebwe ukuli yuko hali abatafisha abagabobeshi mubisilaeli mukihe cha Eliya, hokumwanya ijulu na dyugagwe ntinabe imwiba kuvyaka itatu ni nusu, kumwanya hali habaya inzale ni kuli yosi yose. ²⁶Aliko Eliya ntwiyatumwe kulimenese umwewaba aliko kumugole atafisha umugabo yumwegusa yalibaya sarepta hafinikumujiwe sideni. ²⁷Kandi hali atagwake uluyovubeshi Israeli kugiwa cha Elisha muvugisha aliko ntayuhi minayobo numwewabo ya kijinjwe ataligusa naamani umuntu wa siria. ²⁸Abantu bose hagati yikanisa dyamugugalagwa ni shavu hbumvishije ivyo vyose. ²⁹Balahagaze ba musunikila hanze yu mji, nukumulongela kugela kuli ukigo wumisezi wamunji alina umiji wako gubachwe hejulu jiwe, kigila ba shobole kumtega hasi. ³⁰Aliko yalalase muchwe hagati yabo acha genda wenka. ³¹None yalagolomokeye kupermaumu, kumji wa Galilaya Isabato yiniwe balimo baligisha abantu hagati yi kisa. ³²Balatamaliwe na mgisho yiwe, kubela yigishije kukushobola. ³³None umusi ugo hagati yikanisa, halinumuntuyali fisha numtima gwipepo mubi noyalalize kwenji dyo hejulu. ³⁴Tufiki nawe, Yesu wi Nazareti waje kutuhonya? ndamenya weweninde, wewe ulu mwelawimana. ³⁵Yesu yalakankamiye ipapo avuga, "Guma wa numye na uve muluyumuntu: Pepo udyama amaza umutaga umuntu yudya hasi hegati yobo, yala muvumemoyudya muntu ataniko yotuma ababala kukose. ³⁶Abantu bose balatamasive, nabalagumishije kuvugila ijambo idyo na bulumwe na mugenziwe, bavugu, "Namajambo yilangi nyabaki ayo? "Alabamulisha impwe mu bii kubushabola bwinkomezi nukuvayo. ³⁷Izo, inkulu hejulu ya Yesu zalakwiyebulihantu ku maeneo yakikinjwe numukoa lego. ³⁸Maze Yesu yalagive kuluga mji ugo alinjila kulivonzuya Simioni. None, nyinabukwe wiwe na Simoni yaliboyeagwaye ihoma ikaze, nabalamwinginga hovyobayekulinene. ³⁹Mazaelelo, Yesu yalamwegeleye yikanzimila ya homa no ichilamulekwa, akonyene alahagalala atangula kubakulela. ⁴⁰Zuba hodyalitengule kuchokela, abantu bala muzanya Yesu bulu mwe yalibaya agwaye nubugwayibwingene nyishi. Yasizeho amaboko yiwe ejulu yabulu mugwanyi na achabakiza bose. ⁴¹Abadayimoni kandi yalabavayemobashi babogala lize kwini gavuga, "Wewe ulumwana wimana "Yesu yala bakankaniye aba dayimoni nukubale ula baganile, nokubela balemene yuko wene ya umukiza. ⁴²Kumwanya hohali hakeye , yalagiye abantu hataliha fishe abantu. Ibitelane vyabantu bali bamulondela balaza kubela abantu hobali bali. Bola gelagaje kumubuza nobo. ⁴³Aliko

yalababwiye, "Bilakwiye kandi kuvuga ubumwa bwiza bwamwani nana kumjiji zindi myishi, nukubelalino idyo niho na tumwe hano. ⁴⁴Kandi yalagumishije kuvuga ututumwa hagati ya makanisa kuli muba yahudibose.

Chapter 5

¹Halabaye ikihe abantu bamwegelanila Yesu balamuzunguluka bumviliza ijambo dyi mana, ahoyalihagaze impela yinyanza Genesareti. ²Yabonye mashua zibili zahagaze impela yi nyanza. Abalisa bali bavuyemwo balimwo baloza imitego yabo. ³Yesu yingila mwimashua yimwe mulizene, yali ya Simoni amusaba ayitwale mumazi kule kato numulambi. Alikala atangula kwigisha sli mwimashua. ⁴Alavuga abwila Simoni, "Yitwale mashua yawe mpaka hagati munyanza wululuche imitego yawe kuloba isamaki: ⁵Simani alishula alavuga, mwami, twakoze ikazi ijorodyose, ntitwafashe ikintuchochose, aliko kwijambo dyawe, ndazululucha imitego. ⁶Bakaza kutyobegelamije isamaki nyishi mitego yabo itangula kunogoka. ⁷Kulivyo, baleka ikimenyecho babagenzi babo bo munyindi mashua kugila baze kubafasha, balaje baluzuza mashua zose, kushichaho zitangula kwibila. ⁸Aliko Simoni Peto amaze kubona ivyo, yaguye mumavi ya Yesu alavuga, "Vakwange, kubela jewe ndumuntu winyaha mwami: ⁹Kubela yalitangaye, hamwe nabobaliamwe kubulonyi bwi samaki bali bakoze. ¹⁰Ilidya kolonije Yakobo na Yohana abene Zebedayo nibobali bafatanije na Simoni. Yesu abwila Simoni, "Ntutinye kubela kuhela ubu no kwendelea uzoloba abantu". ¹¹Bamaze kuzana imashua zabu kumulambi baleche kula kingu bakuli kila wene. ¹²Yabaye alimugundi muji, umuntu yaliyuzuye imibembe yali hiyo. Mukihe yabona Yesu, yalaguye yuna mika ameso mpaka hasi alamusaba, avuga, "Mwami, nimba ushaka, ulashubula kumpumanula. ¹³Male Yesu agolola ukuboko kwiwe amukolaho avuga, "Mtashaka humanuka" iyesaha nyene imibembe imavako. ¹⁴Yala muvihanije ntabibwile umuntu wewese, aliko yamubwiye genda wiyeleka kuma kuhani utange isadaka yo kuhumanugwa kwawe sawa sawa na kidya musa yategeche, kukushuhuda kwabo? ¹⁵Aliko ihabari imuhusu wene ilokwila kugela kule, abantu benkibaza hamwe kumwumviliza ukoyigisha no kukizwa igwala zabo. ¹⁶Aliko mumwanya nu mwanya yagenda mwibanga kusenga. ¹⁷Kumusigumwe muliyo yalimwo aligisha, baliho abafarisayo na balimuba mategeko bakaye ngaho bavuye mubijiji nyinki bilitofauti mumukoa wa Galilaya na Yudeya, kandi nabavuye mumuji wa Yerusalemu. Inguvu yu mwami yalikumwe nawene kukiza. ¹⁸Abantu bamwe balaje, bateluye mukilago umuntu ya nyunyuche, balonda inzila yo kumwigiza kugila bamudyanika hasi imbele ya Yesu. ¹⁹Ntibalase inzila yo kumwingiza kubela abantu benki, kulivyobuliye hijunu kuhushwei gwinzu bala mwululucha udyamuntu hasikuhitila mumatagula, hauru mukilago chiwe hagati ya bantu, imbele ya Yesu. ²⁰Abonye kwizera kabo, Yesu yalavuze, "Mugenzi, ivyaha vyawe ulaganyiwe". ²¹Alabandichi na bafarisayo batanguye kubaza idyo, bavuga. "Uyuninde avuga amalototano? Ninde yoshobola kuganyila ivyaha atalimana yonyene. ²²Aliko Yesu amenya chubalimwo balinyumvila yalabishuye no kubabusila, "Nikukimubazanya ili mumitima yangu? ²³Nichahe chotosha kuvuga, "Ivyaha vyawe bilaganyiwe, au kuvuga hagalala utambule? ²⁴Aliko mumenye yuko umwana wamuntu alafishe ubushobozi kwisi kuganyila ivyaha, ndakubwila wewe, "Vyuka, twala ikilago chawe ugende muhila kwawe". ²⁵Mulugo mwanya nu mwanya alevyuka imbele yabo atwala ikilagi chiwe yali yadyamyeho. Asubila muhila ashimila imana. ²⁶Kila yume yalatangaye no kushimila imana. Buzuye ubwaba, bavuga, "Tubonye ibintu bitali vya kawaida uyu musu". ²⁷Hanyuma ivyo bintu bimaza kuba Ysu yalavuye hiyo abona utoza ikoli yitwa Lawi yikaye hobaloleza ikoli. Amubwila. "Nkulikila". ²⁸Kulivyo, Lawi alahaguluka alu mkusikila, asiga kila kintu nyumu. ²⁹Male Lawi yandala ubukwe bunini kubela Yesu. Haliho abatoza ikoli benki haliya nabanto benki bikaye imbeyi meza badya hamwe nabo. ³⁰Aliko abafarisayo na bandichi bene balimwibala bidogela abanafunzi, bavuga, "Nikukimudyo nokunyea nabatoza ikoli hamwe na bandi bantu babanyavyaka? ³¹Yesu alishula, "Abantu bakomeye ntibashaka wubavula nibadya kusa bagwaye nibo bamushaka umwe. ³²Sindaje kuhamugala abagololochi bihane, ahubwa kihagala abonyavyaha bihane". ³³Balamubwila, "abomafunzi ba Yohana kenki balisenzesha no kusenga, nabanafunzi ba Bafarisayo nabo bakola kutyo. Aliko abanafunzi bane baladiya no kunywa. ³⁴Yesu alababwila, "vyoshoboka, umuntu wewese akabapangila abatowe mubukwe bwumukwe kwisonesha mumwanya umukwe akili namwe na bene? ³⁵Aliko imisiziloza ikihe mukwe azobanwa iwabo, niho mwiwomisi bazokwisenzesha". ³⁶Male Yesu aganila nabene kubimenyecho. Ntawitabula ikidasu kumwenda mushasha akakilemula kumwenda gwashaje. Niyakola kutyo alotabula umwenda mushasha ikipande kuva kumwenda mushasha ntikilo kwiligwa, kukolehwa kumwenda gwa zamani. ³⁷Kandi nta muntu ashila idivai nshasha mubirika vya zeheche niyakola kutyo, idivai nshasha ilopasula kidya chombo ni divai yoseseka, nibirika vyokenonekala. ³⁸Aliko idivai nshasha lazima ishigwe mubirika bishasha. ³⁹Ntamuntu amaze kunywa idivai ya kela, ashaka nshasha kubela avuga, "yakela ni nziza"

Chapter 6

¹Habaye kwisabato Yesu yalimwo alagenda acha mumulima abanafunzi biwe balulizimishi yinafaka bazivingela mumuboko yabo baladya. ²Alikobamwe mubafarisayo balavunga, "nikuki mukola kizila kumategeko kukogwa kwisabato?"³Yesu, alabishula, avuga, "Ntahomula some ili Daudi yakoze hoyalifishe inzala, wene nabandibagabobali hamwe?"⁴Yagiye munzu yimana, atolaimikate, mitakatifu alayidya, atola niyindi aheleza bobalihamwe balayidya, niho yalilekuliwe amakuhani kusa kuyidya"⁵Alababwila, "Umwana wumuntu nu mwami wisabato"⁶Vyalabaye kandi yigindi sabato yagiye mwi sinagogi yigisha abantu hiyo. Haliho umuntu kuboko bwiwe kwiwe kukudyo kwali kwala nyunyiche. ⁷Abandichi na Bafarisayo balamugenza kugila babone kwa kiza umuntu kumusi wi sabato, kugila balonke chotuma bamushitaka koya koze ikosa. ⁸Aliko yalamenye chobiyumvila alavuga kumuntu yaliya lanyunyuche ukubuko, "Vyuka, haglalangala hayatiya kila yimwe"⁹Yesu avugakulibene, "Ndababaza mwebwe, bilewene kukolaneza kwisabato au nikukola bibi, kukiza ubuzima au kubwonona?" Male alababeba bose abwila yudya muntu. ¹⁰"Golola ukubuko kwawe, "akola kutyo, ukuboko kwiwe kulakila. ¹¹Aliko buzuye ishavu, balaba zanya bene kulibene chobomukola Yesu. ¹²Mwizo siku yagiye kumusozi kusenga, alakesha ijorodyo asenga imana. ¹³Hageze mukitondo, yahamagaye abanafunzi biwe, achagula chumi na babili mulibene, yabishe kandi "Intumwa"¹⁴Amazina ya zidya ntumwa yali Simoni (woyitakandi Petro) na Adrea mwene wabo, Yakobo, Yohana, Filipo, Bartolomayo, ¹⁵Mathayo, Tomaso, na Yakobo mwene Alfayo, Simoni, yitwa zelote. ¹⁶Yuda mwene Yakobo na Yuda iskariote, niwe yamuhemukiye. ¹⁷Yesu yululuche hamwe na bene kuva kumusozi bahagalala ahantu tambalale. Abanafunzi benki balihyo, hamwene abantu benki kuva yulieya na Yerusalemu nokuva hakudya ya tiro na Sidoni. ¹⁸Baje mumwumviliza no kukizwa igwala zabo. Abantu babazwa ni mpwemu yibi balakijijiwe kandi. ¹⁹Kilayumwe mwichokitelane yagejeje kumukolaho kubela inguvu zo kukiza zalimwo zilava kuliwene, yalabakijije bose. ²⁰Male aleba abanafunzi biwe alavuga, mulahiliwe mwebwe mula bolo, kubela ubwami bwijuru ni bwanyu. ²¹Mulahiliwe mwebwe mufishe inzala ubu, kubela mulohazwa mulahiliwe mwebwe mulila ubu, kubela muloseka. ²²Mulahiliwe mwebwe abantu nibabanka nokubacha no kubavuga nabi, kubela umwana wumuntu. ²³Nezegwa kugomusi nokusimba simba kumunezelo, kubela nubuhakika mzoba ni ngelo nini mwijuru, kubela basokulu banyu bakileye kutyo abavugishwa ni mana. ²⁴Aliko mulagowe mwebwe mulabatajiri! kubela mwamaze kulonka umunezelo wangu. ²⁵Mulagowe mwebwe muhazauhu, kubela muloba ninzala hanyuma mulagowe mwebwe museka ubu, kubela muzoba na mulila nakulila hanyuma. ²⁶Mulagowe mwebwe, nimwashimwanabantu bose! kukubela basewabo bakoleye abavugishwa bububeshi kutyo. ²⁷Aliko ndavuga iwanyu mwebwe munyumviliza, nimukunde abansi banyu mukolele neza ababanka. ²⁸Hezagila badya babavuma mwebwe kandi sengela badya babagilala nabi. ²⁹Ukukubita umusaya ugumwe, muhindukilize nigwa kabili, nimba umuntu akwache ijoho ntumwime ni nkanzo. ³⁰Hakila wukusega, umuntu niya kwaka ikintu chimali yawe, ntulomusabe gwakugaluze. ³¹Nkiko mushaka abantu babakilele, namwe bakolele nkuko. ³²Nimwakunda abantu babakunda mwebwekusa, vyoningelo yakute kwanyu? Kubela na banyavyaha bakunda badya babakunda. ³³Nimwakolelaneza badya babakolele neza mwebwe, iyo ningelo ya kute kwanyu? Kubela nabanyavyaha bakola kutyo. ³⁴Nimwakopesha ibintu kubantu mwinzera kobalabagaluzwa, iyo ni ngelo ya kutekwanyu? Nabanyavyaha bala kipesha abanyavyaha, bategeleje kulogaluzwa nkiyo kandi. ³⁵Aliko kunda abansi banyu, nabakoleleneza, bakipeshe ntimutinye kabata zobagaluzwa, ingelo yangu izobanini. Muzoba abana buli hejuru, kubela wene ni mwiza kubantu bata shima na babi. ³⁶Nimube ni kigongwe, nkiko so wanyu afishe ikigongwe. ³⁷Nimuche ulubanza, mwebwe ntimulochiligwa ulubanza ntimu vume, namwe ntimulovumwa. Ganyila bandi, namwe muloganyigwa. ³⁸Nimuhe abandi, namwe mulohabwa. Ingelo nyinshi ichindagiwe, isesekaye no kuseseka - bilo seseka mumugulu yanyu. Kubela kukipimo chochose mukolisha kupimisha, ichi kipimo nicho kulokoteshwa kunapimila namwe. ³⁹Male ababwila ikigelelanyo kandi, "Mbe umuntu alimpumayi yeshobola kulongola uyundi muntu wi mpunyi? Akozekutyo, bose bogwa muginogo, mbe ntiboguyumwo? ⁴⁰Umwanafunzi ntaba mukulu kusumba mwalimu wiwe, aliko kila muntu amaze kwigishwa akamalila azoba nka mwalimu wiwe. ⁴¹Nikukinone ulaba ibihonzi mujisho dya mwene wanyu, nikivuvu kilimujisho dyawe ntukilaba? ⁴²Woshobola kute kumubwila mwene wangu, mugenzi, ndasaba ndakikukule ikihonzi kili mujisho dyawe, nawe utalevyeye ukivuvu kilimujisho dyawe nyene? Munyamutima mubi wewe! Banza wikule ikivuvu mujisho dyawe wewenyene, niho ulobonaneza kukula ikihonzi mujisho dya mwene wangu. ⁴³Kubela nta kituchiza kivyala amatunda mabi, kandi ntakiti kibi kivala amatunda meza. ⁴⁴Kubela kila kiti kimenyekana kumatunda yacho. Kubela abantu nitbamula itini kuva kumawha, kandi ntibamula izabibu kuva kumichonkoma. ⁴⁵Umuntu mwiza mumali nziza yu mutima wiwe havumwo vyiza, nu muntu mubi mumali yibi yumutima wiwe havamwo ububi. Kubela umunwa wiwe guvuga vyuzuye mumutima wiwe. ⁴⁶Nikuki mumpamagala, mwami, mwami, kandi nutakola bidya vyomvuze? ⁴⁷Kila muntu aje kwange no kumva amajambo

vyos no kuyakutela ikazi, ndobeleka kuntu ali.⁴⁸ Asusa nu muntu yubaka inzu yiwe, yimba hasi chane yubaka umusingi hejuru yu mwamba gukomeye . Umwuzule gumazekuza, inkukuli yamazi yakubishe kanzu, aliko ntiyashoboye kuyinyiganyiza, kubela yaliyubachwe neza.⁴⁹ Aliko wewese yumva ijambo dyange ntadyabahe, ikigelelanyo chiwe nu muntu yubacheinzu hejiru yubudango hatagila umusingi, umwanga uyisulilako kunguvu, idyanzu yala homvoche chane.

Chapter 7

¹Yesu amaze kila kintu yalimwoalavuga kubantu bamwamviliza, yingije Kapernaumu.²Umushumbawu mwanajeshi mukulu, yaliwakamalu chane kulive, yaligwaye chane alimahututi. ³Aliko yaliyumvishe ihabariza Yesu, udy a nukulu wabana jeshi yatumye umutwale wa Bayahudu, kumusaba aze kumukiza umushumba wiwe ntafe. ⁴Basohoye hufi na Yesu, bamusavye numwete bavuga, "Bilabeleye yuko ushakigwa kumukolela kutyo. ⁵Kubela akunda ikihugu chachu, niwe yubache isinagogi yachu". ⁶Yesu ajama nabene. Aliko atalagende kuleninzi, umuofisa yumwe yatumye bagenziwe kuganila na wene, "Mwamintiwiilishe kubelajewe sikwiliye wewe wingila muriza yange. ⁷Kubela sindiyumviye nange yukobibeleleye konza kwawe, alikovuga ijambo kusa umukozi wange alakila. ⁸Kuko nange kandi ndumuntu ya sizwe kubutegechi ndafishe abanajeshi balihasi yange. Ndabwila uyu "Genda" alegenda, no kuyundi "Ingo" nawe alaza, no kumkozi wange "Kola kino" nawene alakola"⁹Yesu yumvisha kutoyala tangaye, ahindukilila ikitelane chali kimukulikiye alavuga. "Natababwile, sindigole mbona umuntu afishe ukwizera kunini nkuyu mubisraeli. ¹⁰Badya batumwe basubiye muhila basanze umukozi akomeye. ¹¹Hanyuma yaho, Yesu agenda mumuji witwa Naini. Abanafunzi biwe bagenda na wene bajanye na bantu benki. ¹²Asohoye hofi yumudyango wijiji babona, umuntu yafpuye bali bamutaluye, yalimwana yumwe kwanyina wiwe. Yalumufpakazi, abantu benki kuva mulidyojiji bali hamwenawene. ¹³Umwami ambonye alamwegela kukigongwe kinini chana hijini yiwe alamubwila "Ntulile". ¹⁴Yagela imbele akola kwijeneza balibantaye mwo umubili, bodya bali bateluye balahagalala avugu, "Musole ndavue vyuka". ¹⁵Umupfu alavyuka yikala hasi atangula kuvuga. Male Yesu amukabizi kwa nina wiwe. ¹⁶Male bose bategwa nabwoba. Bashinila imana bavuga umuvugishwa nimana agambalaye asaluche mulitwebwe ni "Mana yalevy abantu bayo" ¹⁷Izi habari nziza za Yesu zakwiye Yudeya yose no kumikoa yose jirani. ¹⁸Abanafunzi ba Yohana bamubwiye ibibintu vyose. ¹⁹Niho Yohana yahamagala babili mubanafunzi biwe abatuma kimwami kuvuga, "Wewe niwe yudya akwiliye kuza autwitege nyundi?" ²⁰Basokoye hofiya Yesu ababalavuze, "Yohana umubatiza yatutunye kwawe kuvuga, "Wewe uliwayundu awilive kuza au twitege uyundi?" ²¹Mulugo mwanya yakijiji benki igwala nabalimumateso, abantu balibalahumye Yakaha kubena. ²²Yesu alishula ababwila, "Nimwasubila yo mwavuye mulomubalile Yohana cho mwabonye mwumvishe. Abahumye balakila kubona ni bimuga bila tambula, abafishe imibembe balakila, ibiziba matwi bilumva, abafpu balazugwa bakakomela kandi, abakene balabwingwa ihabari nziza. ²³Umuntu atazoleka kunyizera kubela ibikogwa vyange alahazagiwe"²⁴Hanyuma badya batumwe na Yohana basubiye yobavuye, Yesu atangula kubwila ikitelane vya Yohana, "Mwagiye hanze kulabiki, umwanzi gulungabangwa numuyaga?" ²⁵Aliko mwagiye hance kulabaiki, umuntu yambaye neza? Laba atantu bambala imyendazi chami bakabaho amaisha yi raha bali mumwanya wu mwami. ²⁶Aliko mugenda hanze kulaba iki, umuvugishwa? Ego, mvuga kulimwembe chana kusuvya kumuvugishwa. ²⁷Uyu niweyandichwe, Laba, ndamutumye umujumbe wange imbele ya maso yangu, alokwandala inzila yange. ²⁸Ndabawila, mubavyawe bose numugole, ntamukulu nka Yohana, aliko umuntu muto aliba ni mana ahoyitiyene, azoba mukulu kusumba Yohana"²⁹Abantu bose bumvishivyo nabatoza ikoli, baliho mulibene ababatijwe kulubatizo gwa Yohana bemeye kugololoka viwi mana. ³⁰Aliko a Bafarisayo nabanyabwenge ba mategeko yakiyahusi, bodya batabatijwe na wene balanse ubwenge bwimana kulibene ngene. ³¹Kandi no basubilanya niki abantu bulu luvyalo? bame kute? ³²Basusa na bana batamba mwisoko, bikala bahamagalana yumwe kuyundi bavuga, tubateye ifilimbi, ntamwatavye twabaye na malila ntimwalize. ³³Yohana umubatiza yalaje ntiyaliye umukata kandi ntiya nyoye idivai, muvuga ilafishe imfemu yibi. ³⁴Umwana wumuntu aje adya nokunywa muvuga, "Laba nu muhuvyi ni mbolezi, umugenzi wabatoza koli nabanyavyaha!" ³⁵Aliko ubwenge bumenyekana yuko bugololoch kubana biwe bose. ³⁶Yumwe mubafarisayo yasavye Yesu agende kudya hamwe nawene. Yesu amaze kwingila munzu yumufarisayo, yegamiye kwidya meza. ³⁷Laba halumugole yume mwalidyajiji yalifishe ivyaha. Ameya yuko yikaye kumufarisayo, azana ichupa ya mavuta. ³⁸Yalagaze inyuma yiwe hofi ya maguru yiwe alila. Kandi yambanjij kubomeka amaguru yiwe kumasozi, no kuhana gula kumuchachi wu mutwe wiwe, asomagula amaguru yiwe no kuya siga amavuta. ³⁹Udya mufarisayo yaliyahamagaye Yesu abonyevyo, aliyumvila wenyene avuga, "Nimba uyu muntu yobaye umuvugishwa, yomenye uyu ninde numugole amezekute amukolako, yuko alumunyavyaha. ⁴⁰Yesu alishula no kumubwila, "Simoni ndini kintu cho kukubwila "Alavuga" kivuge kusa mwalimu!"⁴¹Yesu alavuga, "Haliho abadaiwa babili kuwabakupeye yumwe, yumwe yadaiwa idinari amajana atanu wakabili yadaiwa idinari milongo itenu. ⁴²Balabuze amahela yo kumuliha alabahebela bose ninde azo mukunda kusuvya?" ⁴³Simoni alishula avuga, "Ndibaza uwahebewe vyinsi" Yesu alamubwila, "Uchiye ulubanza gukuli!"⁴⁴Yesu ahindukilila vyo mugole abwila Simoni, "Ulamubona uyumugole. Ningiye munzu yawe. Ntiwampaye amazi kukubela angulu yange, aliko nyu, kumasozi yiwe, yatalaje amagulu yange no kuyahana gula kumuchachi wiwe. ⁴⁵Ntiwansamaguye, aliko wene, kuwa ningiye umuntiyaleche kusomagula amagulu yange. ⁴⁶Ntiwasize amagulu yange amavuta, aliko yasize

amagulu yange kubimotaneza. ⁴⁷Kwili jambo, ndullubwila yuko yalafishe ivyaha vyinki alaganyiwe kusuvya, kandi yakunze kusuvya. Aliko uwaganyiwe bito, akunda katokusa"⁴⁸Hanyuma abwilavyo mugole, "Ivyaha vyawe bilaganyi. ⁴⁹Badya bikaye kumeza hamwe na wene batangula kivugana bene kuli bene, "Uyu ninde mpaangangila ni vyaha?" ⁵⁰Yesu alamubwila uyo mugole, "Ukwizera kwawekula kukijije genda na maholo"

Chapter 8

¹Haweze umwanya mutoya Yesu atangwa kugenda mu miji na jiji, avuga nikutangaza ubutu mwabwiza bwubwami bwi mana na badya chumi na babili bagiye kumwe nawe. ²Kudya nyewe nabagoe bakijijwe imwemumbi ningwara zitandukanye. Bali Mariamu yitwa Magdalena uwaliyakawemwo Abadayimoni mushanju. ³Na Yowana mukakuza umubwiriza wa Herode Suzana na bagora bandi benshi, babafashisha ivyabo. ⁴Na ishangeri dya bantu limaze kukorana hamwe halimwa na bantu baje kwiwe kuva mumiji zitandukanye, avugana nabo kukukoresha akarorero. ⁵"Umubivyi agenda kubiba imbuto, ariko arabiba, zimuwe zigwa impande yinzira barazika ndagira, inyonizomukirere zila zinobagura zirazidya. ⁶Imbuto zimwe zigwa kurutare, zilijeje kumera ziruma kuko zibuze ahubomvye. Izindi zigwa mumuliwa navyo ivybiti vya maluwa bimerana nizo mbuto birazinyoha. ⁸Aliho izindi mwivu dyiza ziramera zivyara impeke ijana kwijana. "Hanyuma Yesu aravuga ayo majambo nijwi riranga, "Uwowe afishe amatwi niyumve niyumve" ⁹Kandi abigishwa biwe baramubaza chuwo mugani usabonwa. ¹⁰Yesu arababwira, "Mwembwe mwahawe kumenya amabanga yu bwami bwi mana, aliko abantu bandi bazokwigishwa ku migami, kugira mibabona ntibabone na nibumva ntiba menye" ¹¹Na iki nicho umugani usabanwira, imbuto ni jambo dyi mana. ¹²Zidya mbuto zaguye imande yinzira nibadya bantu bumva ijambo dyi mana, hanyuma umugwanizi akarikwira mumitima yabo, kugirango ntibizere ngobakizwe. ¹³Iza guye kuruare ni badya bantu bumva ijambo bakadyakira numumero ariko ntibagira inizi, yoyose, bizeragusa kumwanya muto, mukihecha mageragezwa bakarireka. ¹⁴Imbuto zaguye mumahwa nabantu badyumvishe maze bariko burigira kukura bukanyoluwa nivyu ubutunzi nu nuhimbaro wubwo buzima ntibavyare ivyamwa. ¹⁵Aliho imbuto zaguye mwivu dyiza ni badya bantu, bitonda mumitima yabo myiza, bamaze kumva ijambo bakungumya bakamishwa imbuto nu kwihangana. ¹⁶Kandi, nta mumuntu numwe yodameka itara kugira ngo bwiri muntu yinjira asange habona. ¹⁷Kuko atazikokwinyegeza kitozomenyekana chanke ichochose kizoba mwibanga choba kutazomenyekana kiri ahabona. ¹⁸None rero mwiubare ubudyo mwumva. Kukoufise, azahabwa chane, aliko utufise uzokwakwa kitoya chafise kizotwagwa: ¹⁹"Maze nyina wa Yesu nabenewabo baza kwiwe ntibashobora kumushikira kubera ishengeri dya bantu. ²⁰Na baramubwira, "bati umuvyizi wawe na barumunaywe bari hanze bagamba kubonana nawe. ²¹Aliho, Yesu arishura aravuga, "Ati mama wanjye nabene mama ni badya bumva ijambo dyi manabakadyabahiriza" ²²Kumusi umwe mwiriyo misi Yesu nabagishwa biwe batambukira mubwato, na arababwira, "Tujabuke tuje hakudya yi kiyaga". Batengura ubwato bwabo. ²³Aliho batanguye kugenda, Yesu arahunira, ni nkubi yumuyaga, nu bwato babo bubanza kuju mumazi na bari kungorane nini chane. ²⁴Hanyuma abigishwa biwe buza kuriwe kumuvyura, bavuga, mwami! mwami! turihofu kupfa!" arikongwira arakemeye umuyaga nukusuriranya kwa mazi birahora haba akalwekera. ²⁵Kandi arababwira, "Ukwizera kwanyu kurihehe? Baratinya, baratangara bavugana bwi muntu na mugenziwe, "Uyu ninde, kwabarira nu muyaga na mazi bikamwumvira?" ²⁶Bagera kumuji wa Galasini ili mwarubandegwi nyumaya Gariraya. ²⁷Yesu ashiche imusizi, umuntu avye mumuji ahura nawe, na uyu muntu yalimwe abadayimoni. Yaramaze imisi nyinsi atampuzu yambara, ataba munzu, aliko yaba mumva. ²⁸Abonye Yesu arasemerera, yikubita imele yiwe, avuga nijwi riranga, nakoze ikikwi wewe, Yesu umwana wi mana isumba vyose? Ndakwinginze, ntubabazejewe". ²⁹Yesu abarira imwemu mbi zimuvemwo uyu muntu, yahora imutera kenshi. Niho yaba aboheshijwe iminyororo ni kumugumya ni kumurahira, yachagagwira ibimoboshe na badayimoni bakamutwira ra mubugaragwa. ³⁰Yesu aramubaza, "Izina dyawe ninde?" Arishura avuga, "Legiyoni" kuko abadayimoni bensi balibamwinjiyemwo. ³¹Baramwinginga ngo ntababarire kuja mukuzimu. ³²Kandi hari umuku wingurube zariko ziranisha kuruwo musizi, baramwinginga ngo abe merere kuzinjiramo zo ngirube. Aramerera kukora kutyo. ³³Rero Abadayimoni basokoroka muruwo muntu binjira mwiri za ngurube, umukuku wiruka kukatembwe zisuka mukiyaga amazi araziniga. ³⁴Badya bantu balibaziragira babibonye ikibaye, bachabaralunga biruka kuvuga mujini nihanze yu muji zibazunguruka. ³⁵Abantu bavyumvishe bagenda kuraba ivyabaye, nabaza kwa Yesu babona umuntu yari na Madadayimoni yamuvuyemwo. aliyambaye neza na afise umwenge bukwiye, yikaye kumaguru ya Yesu na baratinya. ³⁶Niho umuntu yumwe muriho yabonye ivyabaye atangura kubwira abandi ukuntu uyumuntu yatwagwa nabadayimoni yakikijwe. ³⁷Abantu bose bo mumukowa wa Gerasi kikije alio baramwinginya Yesu ngo ave aho kukobarinubwoba bwinsi. Yinyira mu bwato asubira inyuma. ³⁸Umuntu yaliyavuyemwo abadayimoni yinginga Yesu ngo bayenele hamwe, aliko Yesu amubwira agende ni kuvuga, ³⁹"Subira munzu iwawe uharure bidya vyose imana yakugiriye" Uyu muntu aragenda, amenyesha hose mumuji wose bidya vyose vyo Yesu yukoze kubera we. ⁴⁰Yesu asiboraupe. ishengeri riramusanganira, kubera bari bamurindiriywe. ⁴¹Reba haza umuntu yumwe yitwa Yairo niyunuwe nubakuru bi sinagogi. Yairo yitembagaza kubirenge vya Yesu amwinginga aje muhira iwewe. ⁴²Kuko yarifise umwana yumwe wuukabwagusa, yarifise imyaka chumi za zibili, na yariko arahwera. Na ariko aragenda ikoraniro ayi band kwiriwe. ⁴³Umugora agwaye

ubutinyanka inyaka chumi nibili yari hadya na yakoresheje amahera menshi kubaganga, aliko nta numwe yamujijije. ⁴⁴Aza inyuma ya Yesu akora kubuyonga bwi mpuzu ziwe, buno vyene arakira amaraso are hagarara. ⁴⁵Yesu aravuga, "Ninde yoba ankoze? "Bahakanye bese, Peto aravuga, ati mwami nishengero rikutuyaye hagati rikubanda" ⁴⁶Aliko Yesu aravuga, "Umuntu yumwe yankozeko, kuko numvishe ubushobozi bumvuyemwo. ⁴⁷Uwo mugora abonye yuko atashobora kunyegeza ichoyakoze, abanza kulinda akashichi, yikubita hasi imbele za Yesu amubwira ibele ya bantu bese ichatuvuye amukoroka na kudya yakize muruwo mwanya. ⁴⁸Aramwishura ati, "Mkobwa, ukwizera kwawe kurakugize muzima. Genda na mahoro. ⁴⁹Akiliko aravuga, umuntu yumwe azakuva munzu yu mukuru wisinagogi, avuga at "Umukobwa wawe yapyuye. Ureke kugora umwigisha". ⁵⁰Aliko Yesu yumvishe ivyo, aramwishura, "Ntutinye. Izera gusa, na arakizwa" ⁵¹Hanyuma yinjiye muriyo nzu, ntiyagira uwundi muntu akundira kwinjira na nawe, atani Peto na Yohana na Yakobo se wuyo mukobwa na nyina wiwe. ⁵²Abantu bese barikoburamuririra batura nijwi kubera we, aliko aravuga, "Ntimutere induru, ntaralwera, aliko aradyamye gusa". ⁵³Aliko baramuseka bamushinyagwa, bazi yuko yalwereye. ⁵⁴Aliko wene amufata ukuboko uwo mukobwa, avuga nijwi rerenga at, "Mwana vyuka". ⁵⁵Imwemu ziwe ziragaruka, avyuka muruwo muanya ababwira muruwo mwanya bamugabwriya. ⁵⁶Abavyeji biwe baratangara, aliko ababwira abihaniza ati ntihagire umuntu numwe babwira ichabaye.

Chapter 9

¹Ahamagara bamwe chumi nababili hamwe, abaha ubushobozi nu bubasha kubadayimoni bose nikukiza abagwaye. ²Abatuma bagende kubarira abantu ivyu Bwami bwimana ni kukiza abagwaye. ³Ababwira, "Ntimuzotware ikintu chochose kubera urugenda gwanyu chanke inkoni, chanke isaho cha impamba chanke amahera kandi ntimugira inkanzo zibiri. ⁴Inzu yose muzokwinjiramwo, abe ariyo mugumamwo kugeza aho muzovira aho bantu. ⁵Kuribadya bzaokwanka kubakira, nimwava muniwo miji muze mukunkumurer umukungugu wo mubirange vyanyu bibe ikimenyecho kubabera ichabona. ⁶Baragenda bagendagenda mamihana bavuga ubutumwa bwiza bakiriza abagwaye hose. ⁷Rero Herode, umwami yumvishe ivyabaye vyose arazazanigwa chane, kuko bivigwa nabamwengo Yohana abatiza yazuche mubafpuye. ⁸Abandi ngo Elia yaseruche na bandi ngoyumuse mubavugishwa bakera yazuchu kandi mubafpuye. ⁹Herode aravuga, "Nijewe Yohana namuchiriye izosi, aliko uyo ninde numvako ibimeze bivyo? Na Herode arandera ingene yomubona Yesu. ¹⁰Za ntumwa zigaruche zitandera Yesu buri kintuza koze. Arabatwara hamwe nawe, agenda wenka mumiji witwa Bethisadia. ¹¹Aliko ikoranirobumvishije ivyelekeje ibi bara mukurikira, arabakira ababwira ivyu Bwamibwi Mana, na yarakijiji badya basha kukizwa. ¹²Umusi gugomvye kuhera, bamwe chumi na babili bagenda kuri we bavuga, "But Sezara iko raniro ngo bagenda mumuhama ya hofi ni mwimuji barondere habalumurira na badye, kubera turihano mukahinga". ¹³Ariko arababarira at, "Mwebwe ni mubahe icho badya". Baravuga, "Ntitufishe ibirenga ibimanyu bitanu vyi mikate ni samaki zibili, yomba tugiye ni kugura ivyo kudya kubela ili koramiro dyabanantu". ¹⁴Hari abagabo bagera ibihumbibitanu hadya Arababwira abijishwa biwe, "Bikaricha imigwi ya bantu mirongitanu tanu kuribwri mugwi. ¹⁵Rero bakora kutyo abantu bichara hasi. ¹⁶Atora imikate zitanu ni samaki zibili arangamira mwijuru arazihezagira, na arazima nyagura, ahereza abigishwa biwira kugira bazishire imbele ya bantu. ¹⁷Bose baradya barahaga, nibimanyu vyo vyokudya vyarivyasigaye birato ramwa buzura ibisimbo chumi na babili. ¹⁸Maze yariko, arasenga yiherereye, abigishwa biwe bari kumwe nawe arababaza avuga, Abantu bavugajewe ndinde?" ¹⁹Barishura bavuga, "Yohana abatiza, aliko abandi bavuga Elia, na baveli bavuga yumwe mubavugishwa ni mana bakera yazuche kandi", ²⁰Arababwira, "Aliko mwebwe muvugajewe ndinde?" Petro yishura avuga, "Kiristo kuva ku mana". ²¹Aliko kukubahana, Yesu ababwira kutagira numwe babwira ivyo. ²²Aravuga ati umwana wumuntu akwiye kuzobabazwa mubudyo bwinsihi ni kuzokwankwa na bashingantaliye na baherezi bauru nabamdichi, na azokwihwa, kumusi ugira kutatuazozuka. ²³Abarabwira bose, "Nimba umuntu wewe ashaka kumkurikira niyiyanke wene vyene, yikorere umusalaba wiwe buri musiyankwirikire. ²⁴Kuko ugimba kukiza ubugingo bwiwe azobubura, aliko utakaze ubugingo bwiwe kukamaro kunje azokwiza. ²⁵Mbego vyomurira iki umwana wuntu, nimba yoronka isiyose, aliko akatakaza chanke ni yabwira ubuyingo bwiwe?" ²⁶Kuko umuntu wese bizotera isoni kunyemera no kumera na majambo jenje, kuri we umana wu muntu azomubonera ioni niyabu mubwera bwiwe, nubwera bwa Daha na marayika yera. ²⁷Aliko ndababwira ubukweli bamwe muri mbebwe bahagaze ngaha, harimwo bamwe batazobona unyopfu kushicha bahone, ubwami bwi mana" ²⁸Hanyuma yayo majambo haheze imisi nkernumani Yesu avuga ngo atwara Petro, Yohana, na Yakobo baduga kumusozi kusenga. ²⁹Na aliko arasenga, ishuhu ya muso yiwe irahinduka, imyamboro yiwe iba iyera ni kukayangana. ³⁰Reba hariabugabo babili bagamira nawe! hari Mura na Elia. ³¹Babonekana bafishe ubwiza, bavuga ivyo kuzotambura kwiwe agira anonosore iyerusalem. ³²Petro na badya bari kumwe nawe buri baremerewe mitiro dyishi, aliko bikanguye babona ubwiza bwiwe na bagabo babili baribahagaze hamwe nawe. ³³Biboneka bagira batandukane na Yesu, Petro amubwira, "Mwami, niviza twebwe kotuguna hano tugombegwa tukore isaya zitatu. Tukore numwe gwawe, urundigwa musa na rumwe gwa Elia". Ntiyamenya ichoriko aravuga. ³⁴Aliko aravuga ayo, haza ikichu kirabapfundikira, na baratinye babonye bazunguchwa ni kichu. ³⁵Ijwilivu mukichu livuga, "Riti nguyu umwana wanje natoranije. Ni mumumumvilize wene". ³⁶Ijwi linunye, Yesu yaliwenka bikara akachetela na muriyo misi ntibabwiye uwosese idyodyose nuyobabonye. ³⁷Umusi ukurikira, bavuga kumusozi, ishengeru linini dya bantu lihura nawe. ³⁸Reba, umugobo wo mwiribo avuga nijwi riranga, "Ati mwigisha ndagusivye arabe umwana wanje kuko aru mwana wanje wikinege. ³⁹Urabona mwemu mbi iramufata, akavuzza amaborogo, kandi iramujjeza kabimba ifuro mukanwa, nayo imuvamwa kungorane, ikumutuma ububabare bukaze. ⁴⁰Nalingize abigishwa bawe kuyisenda iraba na nira. ⁴¹Yesu anishura aravuga, Yemwe bikigihe mutizera na mwazimiye, nidyardi nzo kwichara namwe ni kubihangamira namwe? Zana umwana wawe hano" ⁴²Umusora aliko araza, mwemu mbi imutura husi iramujjeza ningagana ningoga, Aliko Yesu akankamira iyo mwemu ihumanye akiza uwo muhungu amusubizase wiwe. ⁴³Bose butangazwa ni chubahiro chi mana. Aliko bakitangarira ivyo yukoze vyose abarira abigishwa biwe. ⁴⁴Amajambo abichare mumatwi yanyu, kuko umwana wamuntu azoshigwa mumaboko ya bantu" ⁴⁵Aliko ntibamenye idyojambo kandi barahishijwe mumaso yabo, kugira ntibaze barimenye. batinya kubimubaza ivyarivyo. ⁴⁶Kandi havyuka ibihari mwiribo

vyamukuru wabo mwiribo uwariwe. ⁴⁷Aliko Yesu abonye ivyo bihari vyo mumitima yabo, utora umwana mutoyi amuhagarika impande yiwe. ⁴⁸Na aravuga, "Ati umuntu wewe azekwakira umwana muto nkuyu mwizina dyanje, azokwakira jewe kandi, na uweo wewe azokwakira jewe, azobutoye kandi uwantumye, kuko wi muto mwiri mwebwe niwe ari mukuru". ⁴⁹Yohana alishura aravuga, "Mwami twabonye umuntu asenda abadayimoni mwizina dyawe turanubuza, kubera atutukuvikira natwe". ⁵⁰Aliko Yesu aramwishura, "Ati ntimubuze, kuko utari umwansi wangu ari muruhande gwanyu. ⁵¹Maze imisi yiwe youduzwa mwajiru gira ishike yerekueza iyerusalemu. ⁵²Atuma integuza imbele yiwe nazo ziragenda zija mumihana ya basamariya kumuteguliza. ⁵³Aliko abantu hiyo ntibamwakira, kikayerekeje iyerusalemu. ⁵⁴Abigishwa biwe Yakobo na Yohana babibonye, baramubaza, "Ati muganili ugambo kotubarira u muriro ngutibuke uva mwijuru ubayigize?" ⁵⁵Naze arabahindukirira arabakankamira. ⁵⁶Nuko baja mujindi mihana. ⁵⁷Bariko baragenda munzira yabo, umuntu yumwe aramubwira, "Ndayukurikira ahouja hose. ⁵⁸Yesu aramwishura, "Imbwebwe zilinibinogo, ni ngoni zo hejuru zifishe ivyari, aliko umwana wu muntu ntafishe aho adyamika umutwe wiwe. ⁵⁹Maze abariri uwundi muntu, "Nkurikira" Aliko wene arishwa, "Mwami ndekura manze ngende kuzika Daha wanje" ⁶⁰Aliko wene aramwishura, "Reka abapfu bazike abapfu babo, aliko wewe genda ukwize ivyu bwami bwi mana hose". ⁶¹Kandi uyundi muntu aravuga, "Ndakukurikira mwami, aliko ndekura manze nsezera abari munzu yanje". ⁶²Aliko Yesu aramwishura nta muntu, ashira ukuboko kwiwe kulima ni kuraba inyuma ubereye ubwami bwi mana".

Chapter 10

¹Munyuma yivyo umwami atoranya urushanju bandi na abatuma babili ngo bagende imbele yiwe mumujiyose nahantu hose aho agia aje. ²Arababwira, "Ati ivyimbugwa ni vyirishi, aliko abimbuzi ni bake. Nuko nimwinginge nyene ivyimbugwa, arunyike abimbuzi muvyimbugwa vyiwe. ³Nimugende mu miji. Raba, ndabatumye nki ntama mumabingira. ⁴Ntimujane umufuko wa mahera chanke isahodyi ngenzi, chanke inkweto, kandi ntihagire muwo muramukanya munzira. ⁵Munzu yoyose muzokwinjiramwo, mubanze muvuge, "Amahoro abe muriyi nzu. ⁶Nihaba harimwo uwamahoro, ambahoro yanyu azesigara kuriwe, alio nibitamere bityo azoba garukako. ⁷Sigara muriyonzu, mudye munywe ichobazo baha kuko umukozi akwiye ingero yiwe. Ntimugende mwraraguza. ⁸Umuji wose muzakwinjira, bakabakira, muradya ichoshoce kizashigwa imbele yenyu. ⁹Na murakiza abagwaye baringaho, muvuge kurobo, "Ubwami bwi mana bwaje hafi yanyu. ¹⁰Aliko mumuji wowose muzokwinjiramwo, ntibabakire, murasohoka hanze muje mwibarabara muvuge. ¹¹Muti numukungugu wo muruyu muji wanyu ufashe mubirenge vyanyu turawubakwirikumuriye mumenye iki, ubwami bwi mana bwri hofi. ¹²Ndababwira yuko kuruwomusi wurubariza hazoba agahengekelezo lurusha Sodoma kuwa muji. ¹³Uzobana ibara korazini, uzobana ibara Bethsaida! Nimba ibikogwa bikomeye vyakorewe muri mwebwe iyobiba vyakorewe muri tiro na Sidoni, baba barihanye kera, bichaye bambaye amagumira bisize imanyota. ¹⁴Aliko hazoba akahengekerezwa kurusha umusi wurubanza gwa Tiro na Sidoni kurusha mwebwe. ¹⁵Nawe, kapernaumu, wiyumvira uzoshigwa hejuru mwijuru? Oya uzokwururuchwa mu kuzimu. ¹⁶Ubumviye mijewe abayumviye, na wewe abanka nijewe abayanse na wewe anyavase abayanse uwantumye. ¹⁷Bamwe mirongeurashanju bagaruka nu munezero, bavuga, "Mwami, na badayimoni baratwubaha mwizira dyawe". ¹⁸Yesu arababwira, "Nabonye shetani akoroka mwijuru nku muravyo. ¹⁹Raba, ndabahaye ububasha bwo kukandagira inzoka sikorupiyo, nubushobozi bwase bwa kuneshabanshi, kandi ntakintu chochose kizogira ichokibugira. ²⁰Ntimunezeregwe nukwizo mwemu zibumvira, alko munezeregwe ruko emazina yanyu yandichwe mwijuru". ²¹Uwo mwanyanezeregwa chane muri mwemuyera, nikuvuga, ndaguhimbura wewe, daha, mwami wijuru misi, kubera walishije ayo majambo abanyabwenge na bahanga, ukahishurira abatigishwa nkabana bato. ego, daha, kuko washinye kabibatyo imbele ya maso yawe. ²²Vyose nabihawe na Daha, kandi nta wuzi umwana mwaniwe atari Daha, na nta wuzi Daha atari umwana, nuwa mwana agomba kumuhishurira". ²³Alindukirira abagishwa, avuga biherereye at, "Hahigwa amaso abona ivyo mubona. ²⁴Ndababwira, yoko abavugishwa ni mana benshi na bami bifuzwa kubona ayo mubona, na ntiba yabonye, ni kumva ayo musumva na ntibayumvishaje". ²⁵Reba, umwigisha yumwe wivuye yewe vya baya hudi arahagarara aramugerageza, avuga at, "Mwigisha, nkore iko ngonze ndagwe ubuginze butahela? ²⁶Yesu aramwishura, "At vyandiche bite ivyaguzwe? Usoma iki?". ²⁷Arishura avuga, "Ukunda umwami mana yawe ku mutima wawe wose, ku mwenu zawe zose, kubushobozi bwawe bwose, nubwenge bwawe bwose, kandi ukunda mugenzi wawe nkuko wikunda wewe". ²⁸Yesu avavuga, "Wishuje ukobikwiye, kora gutyo uzobaho". ²⁹Ariko umwigisha, yifuje kwiharurira ubugororo chi wene, aramubwira Yesu na mugenzi wanyu niwe? ³⁰Yesu aramwishura, "Habaye umuntu yaravuye Yerusalemu agenda Yeriko. Agwa mumaboko yabambuzi, bumwaka ivyiwe, bara mukubita barigira bumusiya hadya ari munusu yo kupfa. ³¹Hariho umuherezi yariho aramanuka mwiriyo nzira, amubonye aha murundi ruhanda. ³²Gutyo nyene umurawo kandi, ashiche ahohantu amubonye aha murundi ruhanda. ³³Aliko umusamariya yumwe yari munzi ashika kuriwe. Amubonye, amutera ikigongwe. ³⁴Aramwegera, amufuka inyuma ziwe, amuso moza amwuliza kundogobe yiwe, amutwara mundaro ya bahita aramngwaza. ³⁵Bukeye atwara idenariyo zibil, aziha nyene indaro ya bagenyi aramubwira, at umugwaze kandi ivyoutanga vyose bisumba ivyo nzobigusha inagaruka. ³⁶Ninde murabo batatu, wiyumvira yari umugenzi wuwaguye mubambuzi?" ³⁷Umwigisha alavuga, niyudya yamugiriye imbabazi Yesu aramubwira, genda ugire kutyo". ³⁸Maze bariko baragenda, bashika mumuhana, umugore yumweyitwa Martha aramwakira amushikiza muvizi yiwe. ³⁹Yarifishe mwenewabo yitwa Mariyamu yichara imbele birenge vya mwami Yesu ni kwumuvinza ijamba dyawe. ⁴⁰Aliko Maritha, yiha ikazi nyishi, zo kuzimana vyinshi, aja kwa Yesu aravuga, "Mwami, ntibikubaje yuko mwewewachu yantereranye ibikogwa? Nuko mubarire amfashe". ⁴¹Aliko umwami aramwishura amubwira, "Maritha, Martha, urigora muri vyishi". ⁴²Aliko ibukwiye vyose nikimwe, Mariya yahisemwo umugabane mwiza gwatazokwakwa kwiwe".

Chapter 11

¹Vyabaye umwanya Yesu hoyalimo alasenga abantu hinyegeje, umwe mubigishwa biwe yalabwiye, "Umwami twigishye twe kusenga nkiko Yohana nkiko yigishije abanafunzi biwe.²Yesu alamubwile, homusenga, nimuvuge, "Daha, Izina dyawelishimwe. Ubwami bwawe buza.³Utuhe umukate gwachu gwabulumisi. ⁴Utuhalele ivyaha vyachu nkiko notwe tubahalila bese batukoleye ntuwongoze mubigelageza"⁵Yesu lamubwila, "Ninde iwanyu alabanumu ngwani alime alomugendele mwijolo, nukumubwila, munywanitiza imikate zitatu. ⁶Nukubela umunywani hanje yanzie kandi guti kuvakulugendo, naje sifishe chakukutegulila. ⁷Nayudya aliko hagati ala mwishula, ntumalamoze, umudyanko gwemaze kugogwa, nababiwe, hamwe nanje twemaze kudyama kubulili. Sishobola kudyuka nikukuha wewe imikate. ⁸Ndalabwila, nihoyoba ntadyuke nukiguheza imikate nkarafiki wiwe, nikubela yakugumisha kumugwanya atakutivya, alodyuke nukucha amuheleza ibuhande vyishi vya mikate kugile nkivyo bakeneye vyabashaka.⁹Nanje kandi ndababwila, nimusenge, mwebwe muhabwe, nimulendele, namwe mulolorika, numulamushye none na mulokugululigwa. ¹⁰Nokubela bulu muntu asenga alo kwa kila, na bulumuntu alondela alolonka, na bulu muntu ahamagala alamucha, umudya nko gulo kugulugwa kwiwe.¹¹Na Daha wahe alimuli mwebwe, umwana amuseze isamaki alomuha inzoka hanyuma yiwe? ¹²Chankwe amuseza iyai alomuha samina hanyuma yiwe? ¹³Nokubela, mubaye mwebwe mulibeti mulamenya mwebwe kuha abana banyu akashimwe keza kandi ntibusumbiye chana Daha we wangi wo mwijulu yuko alobaha mfwamu yala ababamu senga? ¹⁴Hanyuma, Yesu achaba yakanruka miye ipepo, numuntu afisha ikidaimoni ntiya hunga, biba intaimazi bimu vamwa umuntu nkuyu ashabola kuganila abantibeshi bala tangagwa chane. ¹⁵Aliko abantu bandi walavunze, yuno alakulaho impe mubili Beelize buh, umukula wiwewemubii". ¹⁶Abandi bala mugelageje nukumushaka abeleke kuntu bigivakunva mwijulu. ¹⁷Aliko Yesu yalamenye kala yebo nukumubwila, "Bulubwami bulogabangwa, biloba, ulino, nukunzu aliyo yagabangwa ilogwa.¹⁸Nkiko umwasi aloba yagabanyicha, ubwamibiwe alohagalala gute? Nakubela nuvuga mulakulaho impwe mubili kuli Belzebuli. ¹⁹Nambajewe nkulano impwenubii kuli Belzebuli, nonabagezine bakulaho impemubii. Kunzilanya baki? Nukubalalino, bene baloba chila ulubanza mwebwe. ²⁰Aliko namba mukulaha mpwemubii kulutoke giwmana, none vibwami bweimana bwabazile.²¹Umunt afishe inkomezi afishe ni ngovo tolalagiyeye inzu yiwe ibintu vyiywe bilakwichala neza. ²²Aliko atewe numuntu afishirikonezi zisumbila, udyamuntu afishe inguvu alomwaka ingohayiwe, nukutwaubu tunzi bwiwe bwase. ²³Wene atali hamwenawe alinkiko bitagombegwa nawana wenw atagelunya hamwe nanje alabisa nzaza.²⁴Mbweu bii amuvamwo umuntu, alagenda nukulandela ahantu hali amazi kugila yuhumuze. Halaba yabuza. alavuga, ndosubila yandavuye. ²⁵Yalagalu cha achasanga inzu yugulune no yichaye neza. ²⁶Kandi alagenda nukulondela ipepo ulshanji balibabi kusumba wene wenyene nukubazana baze bichala bantu hadye. Ningene yuyumuntu yuno ababibi kusumbonkuko vya bii hadya cha mbele.²⁷Vyala baye yuko hoyalimo alavuga amajambo gawo, umugole atamenye kana yalivuze ijwi dyiwe kusumba baadyabose bali mukitelene abantu bavuga, yahezagiwe inda dyakuvya ye nambabele gankonkeje. ²⁸Aliko wene alavuga, bahezagiwe badyabu mvalijambo dyamana nukulibika.²⁹Umwa abantu beshi begetana nuukgwila, Yesu atangula kuvuga, "Uluvyoluno nuluvyala gononekaye, ntulukulikila nkkobelechwe, na ntabiliho nkiko bele chwe uyobalohabwa bisumbula nkakudya vyo yelechwemu liyona. ³⁰Aliko nka Yona nkukuntunalime ukwelakwa kwabantu wo muli ninawi, niko numwana wa Adamu nikuntu biloba ukwelekwe kululuvyahahuno.³¹Umu malikia wa kusini alohagalala kumusi wulubanza gwabo kubeliki wene alava kumwisho wisiku gilaaje bamwumvilize ubwitonzi bwa Solomoni hahamalino alimukulu kusubma Solomoni. ³²Abantu baninawi balohagalala kulubanza hamwe nabantu wulu vyaho luno umusi wulubanza balokichila ulubanza, nanebene balihanye kubuntumwabyayone na alalaba, hano aliko alimukulu kusumba Yona. ³³Ntamuntu wewese, acha itala nukuishila ulu handagahasi ifishe umwijima ntubanekane chankwe hasi yi kitukulu aliko acha nukushila yejuluyikitebe kugila kila muntu yinjila ashobole kubona ahabona. ³⁴Iliso dyawe itala dyamubili ilisodyawe libaye dyizano umubili gwawe gose gulaba abantu habona. Aliko ijishe dyawe libayelibi none umubili gwawagose guloba gulimumwajina. ³⁵No lelo mwichale mugavye kugila kubona bilinaga ti yanyu ntusigemwo umujima. ³⁶None lelo, nkiko umubili gwawegose gobaguli anabona, na nta haliho ahantu halinkukumwijima, nona umubili gwawe guloba neza nkitala yaka nukutanga ahabona iwanyu.³⁷Ahoyamaze kuganila, Falisayo yala hamagaye adye ivyo kuya muhira kwine, nawe Yesu alinjila hagat nukuba hamwe nawe. ³⁸Namafalisayo bala tamaligwa nkukuntubimeze ntiya navye chambele bitalabe ivyokudya vyo kumugoroba. ³⁹Aliko umwami alababwila, "Mwebwe aba falisayo mwoza hanze yibikombe ni bakuli, aliko haga yanyu mwuzuye kwipfwiza nubube. ⁴⁰Mwebwe abantu muta fishe nukumenya, nonewene yaremye hanze ntwaremye nihagati kandi? ⁴¹Nimubaha abati shobola ibili hagati, nibintu vyosabilaba vyiza iwanyu.⁴²Aliko yamwe, mwebwe abafalisayo none mlatanga izaka yingene yibogaboga nabuli rangi yinyabutongozo mwibisatani. Aliko mealache ibintu vyakuli nukukunda imana.

Bilakwiye chone kuko ibili mukuli nukukunda imana, atakuleka kukola nivyo bindi kandi.⁴³Yemwe mwebwe Abafalisayo, no kubela mukunda kwichalamukitembe vyabele mulimumakania nuku dyukigwa mndanucho zakachila mwisokko.⁴⁴Yemwe mwebwe, none mususa ni binogobita fishe nikimenyesho aliho abantu batamula hejuliyiwe batamenya".⁴⁵Umwalimu yumwe witegeko dyi kiyanuchi bala mwishila nukumubwela, "Uwali, uchumulavuga kila tubabaze kandi twebwe.⁴⁶Yesu alavuga, "Yemwe mwebwe, abigisha bitegeko none mulabaha abantu vyobikolela binino vyobatashobola kuheka, aliko mwebwe ntimukolako vyobikole la ivyo kugela kulilimwe yokuntoke zanyu.⁴⁷Yamwe mwebwe, nakubela mwubaka nakushilaho ichibweho hadya kumwayaba vugishwa, aliko bapfuye nabasokulu bachu.⁴⁸None mwebwe mulashinga ikishingantahe nikwemalanya imilimo zobakoze basokulu bachu, nokubela ukuli balishe abavugishwa alibomwiba chavyo kwibukilaho kumva zanyu.⁴⁹Nokubela idyo kandi, ichubahilo chimana kivuga, ndobalgikila abavugishwa nintumwa nabenebalobabena nukubicha balimulibene.⁵⁰Uvyalo luno balikola kumalaso yabavugishwa abalibabishe uva kutengula kumwisi.⁵¹Kuvakumalaso ya Abeli kuela kumalasoya Zakaria, aliweyapfuye hagati yi dhahabu nawera. Nibene ndababwila mwebwe uluvyaloluno lulokola ibishakigwa.⁵²Yemwe mwebwe abalimubitegeko zikiyahudi, nukubela mwetwaye ifungulizo zokunenya, mwebwe, mwebwe nyene ntimwinjila, nabadya bavayo kwinjila mulababwe.⁵³Hanyuma Yesu kugenda hadya abandichi nabafalisayo balamukubishe nukuhalila nawene hejulu ya majambo meshi.⁵⁴Bagelageza kumufala kumajambo yiwe.

Chapter 12

¹Kumusi uwo ibihumbi vyishi vyabantu lalegelanye hamwe, hadibashaka yuji kuhongolana, alatangula kuvuga nu mwigishwa biwe bambele, nimwilinde nu mwambilo wa mafalisayo kubala nu buloho.²Nantibalobaho nikinyegejwe yidya yanyegejwe kubela ntikilonyegezwa, wala ni jambo dyanyegejwe kubelayuko ntilomenyekona.³Nalidya dyose dyumwavuze kubela umwijima, lilo kumvikane kubela umicho. Nayadyo yose mwuvuze kumatwi munzuza nyu zugaye bilovugwa hejulu yinzu.⁴Ndababwira bagenzi bongwe, ntumubatinye badya bichwa imbili aho ntibafishe ikutu ikindi chaukola.⁵Aliko ndobeleka yumulotiny. Numutinye yudya yoshobola kubicha, alafishe ubashobolye yukukutaya mumulilo. Nuku ndababwira mwebwe, nimumutinye ivyo.⁶None itungoni dutano ntibaguza kwisarafu zibili? Ahonyene ntamumwe mulibona alokwibagigwa imbele zimana.⁷Aliko mumenye yuko umushachi wanyu gwalaharuwe ntimumutinye. Mwebwe muhita chone itungoni twishi.⁸Ndababwira, yudya wewese ulokwizera jewe imbezabantu, umwana wumuntu alomwizera imbele zumu marayika wimana.⁹Aliko umuntu wewese alonyanka imbele zabantu nawe nawene alomwanka imbele yumu malaika wimane.¹⁰Wudya wewese alovuga ijambo libi hejulu yumwana wumuntu alohaligwa, aliko yudya wewese azologota kumpwemu malohaligwa.¹¹Hibalo babwira imbele zumu kulu wamasinagogi, abatware, nibafishe ubushobizi, ntumubatinye hejalu nukwitu mulevuga kubela kwisigula chankwe chomulovuga.¹²Kubela impwemu yela ilobigisha kintu malovuga kumusi uwo".¹³Umuntu umwe kubela kwegelanywa alamubwira, "Mwigisha, mubwire umugenziwawe angabile abantu humwandu wonje".¹⁴Yesu alamishura ninde yansizeho yoshobola kubachira ulubonze kubashirahamwe mulimwebwe?¹⁵Niho yumubwira, nimwilinde kulikinte ya chipfuzo, kubela ubugingo ntibuliho mulibezi wabantu vyafishe".¹⁶Yesu alambwire ugelelenya, alavuga itongo dyumuntu umwe wamuntunzi dyalavyaye chane.¹⁷Nukwibaza muliwe alavuga, ndogiliki kubela ntaho mfisha hukushila ibintu vyanje.¹⁸Alavuga, ndokola kuti ndosambula ibigega vyanje bitonya nukubaka iliyo nini, nukiyabika ibintu vyuwange vyose nibintu ibindi.¹⁹Ndoyibwira imitima yanje, "Imitima, ndishliyehe bilohitilaho kumyaka mwishi. Humla, indwe, inywe nukwinezelegwa".²⁰Aliko imana ilamubwira, ewe muntu wikipfu, mwijuru wu numusi baloshoka umutima kuva uwawe, nibintu vyose vyiharose biloba vyande?²¹Nuko kintubiloba kilamuntu yashiliko amahela kandi sikwitungisha kubela yuko umwami.²²Yesu alamubwira abigishwa biwe, none ndababwira ntimumutinye hejulu yomagala yanyu uko mulodyiki chankwe hejalu yimibili yanyu yuko mulo kwambele iki.²³Kubela amagora nihejulu yivyokudya, numubili nihejalu yi mpuzi.²⁴Nulebe inyoni zihejulu, ntizilima wala ntibambula. Ntibafishe ichumba wala umwimbu wakubika, aliko dahawanyu alabalishe. Mwebwe mulopumba inyoni!²⁵Ninde mulimwebwe kubelayiko yokwigora yoshobora kugeza imetaimwe kubela amaisha yiwe.²⁶Aliko namba mutashoboye kubela icho kintu kimwenya kishoboke kwihuta kibelikinone mwiganyira ivyo ibindi?²⁷Numulabe amahugwe kuntuyamala. Ntigakola ikazi ntiyi yiligwa aliko alasambula. Aliko ndubabwira, naho Sulemani kubela ubwiza bwiwe bwise ntiyambiche ntuko ntayo.²⁸Ntuko imana iyambikaneza ivyachi vyukumusoze, kubela nuyumusi biliho, nejo hulotagwa kumulilo. None sihejalu alobombika mwebwe? Mwemufishe ichizele kike!²⁹Kandi ntumwitwaralike hejulu yuko muludya iki chankwe mulangwa inki, kandi ntumu tinye.³⁰Kubela amahognga yose yumwisi bitwaraliko amajambo ayo. Nadaha wanyu alomenya yuko mulashaka ayo.³¹Aliko numulondele ubwami chambele nivyo ibindi mulosumbishaho.³²Ntumubatinye mwebwe ikundi litonyi, kubela dahawanyu alenezegwa kubela mwebwe ubwo bwami.³³Nimuguze ubutunzibwanyu na mubohereze batishoboye, mwigolele imifuko itahera nageyo - ubutunzi bwimwijulu itahela, abantu abosuma batoshobora kusohoroho chankwe ikutu ntiyoshobola konona.³⁴Kubela holubutenzi bwawe niho umutinagwa we gdoba guli.³⁵Impuze ileile zilobe zahambiwe kmusipi, namatora yanyu yameyoka yuko zigume zeka.³⁶Kandi mube ntabantu balaba umwami bene kwa kwitegeko ya harusi, kigirango ahoalaza kukubita alomucha, baloshobola kumwugurulila umudyango chane.³⁷Bahezagiwe badyabakozi, kubela umwami alabasonga bali moso. Ubushobozi ahambila impuzu jiwe ileile kumusipi, hanyuma alobishari kahasi kuvyokudya kandi nukubagabulile.³⁸Nuko umwami aloze kugishingo chakatatu chubilinzi, nukubasanga bigavye, ilobaneza kwabobakozi.³⁹Hanyuma yivyo, mumengelino ntuko umwami wenenyene inzu ntuko yomenye omasaha yuko umusuma yoje, ntiyoshoboye inzu yiwe yugagwe.⁴⁰Numube amaso kandi ntumu menyu numusi nyobaki umwana wuntu aloza.⁴¹Petero alovuga, "Mwami watubwira twebwe twenka yano ikigelelanyo, chankwe ulabwila balumuntu?⁴²Umwami alababwira, "Ninde umutumwa wikwizigigwa chankwe wenenyene ibitonzi kubela umwami wiwe alomushira hejulu yabakozi aband, kugira abahenze ivyokudya vyabo mumusi ugezeho.⁴³Yahezagiwa umukozi yudya, kubela umwami wiwe aloza alomusange alimwo alakole bidya yatumwe.⁴⁴None ndababwira mwebwe yuko alomushilaho hejulu yubutunzi bwose bwiwe.⁴⁵Aliko yudya mukozi alovuga kumutima wiwe, "Mwami wanje alachelegwa kugeruka, ahoacha lubakubitaboba kozi babahungu nabukobwa, hanyuma itongula kudya, kinywa na kubolegwa.⁴⁶Umwami wiwe

yudya matumwa aloza kubela imisi itamenyekona namasaha atamenya nawe alomutema ibilimba ibilimba nukumushilaho kubela abantu hamwe nobantu batizege.⁴⁷ Mukozi, amenya ubushumba bwimwami wiwe, nawe ntiteguye kandi ntiyakoze neza chane nivyizavyiwe, alokubitwa inkoni nyishi.⁴⁸ Aliko umukozi atamenya ubwiza bwa mwami, aliko alakola yamezelejwe ikihano, alokubitwa ikoni zikenya. Kubalawe neyahawe vyishi, vyishi aladayigwa kuva uwiwe, nawene yizigiwa kuvishi, kwiwe bilodayiwa vyishi chane.⁴⁹ Ndaje kucha umulilo mwisi nivyo kwipfuza bibe wamaze kwaka.⁵⁰ Aliko ndofishe ulubatizo kubela yuko ndobatizwa na ndafishe umubabalo hamwe hulohela.⁵¹ None mwiwumvira yuko ndeje kuzana amuhoro mwisi? Oya, ndababwira, hanyuma yiwe ndazanye bitondikonye.⁵² Uyu musilelo nukugenda halobaho abantu botanu kubela munzu imwe batandukanye, nabatu batatu baloba ibinyume badili, nabo babili baliba ibinyume batatu.⁵³ Balotandu kanya, daha aloba inyume nabona, nabona baloba ikinyume yabadaha, maha alala ikinyume na mukabwa wiwe, numukobwa aloba ikinyume na nyimawiwe, mama mukwe aloba nikinyume numukwe wiwe numukwe aloba ni kinyume namama mkwe wiwe.⁵⁴ Yesu alimwo alabosegera kugikolone nyene, "Ahonhene ibichi biva kubuseluko, muvuga imisi yimvula zasohaye, nuko ntukuntu bimeze kutwo."⁵⁵ Numuyaga wubu manuko ulahuhita, mulavuga, halobaho mubushune chane, nukobizabakitwo.⁵⁶ Yemwe mwandyanyimwe mwoshobola kusigula mubonekane kwisi ni hejulu aliko bilobabate ntimushobola kuwusigwa umusi uliko?⁵⁷ Nukubaliki kila umwumwe wangu yoshobola kutololanigwa lilidyiza kwiwe hekozwe umusi kubelayujo nulabe umwanya wukikola kitwo?⁵⁸ Kubela mwegenda ulobalega wanyu imbele yumuchamanza, nimwikaze mulonkane nu ulotulega wawe mwashoboye ntiho mulimanzira ntoroze akagitwara kumuchamanza, numucchamanza akutwara kumusoda nuyo musoda akakutaga kwibohero.⁵⁹ Nakubwira, ntulovayo hiyo hamwe uloba walide umahela yose.

Chapter 13

¹Umwanya uwo uwo, halilo hanyuma bantu ababamenyesheje hejulu ya abagalilaya nuko Pilato ambishe ni kuvunganya amalaso ni sadaka zabo. ²Yesu alabishula ni kumbabwila, "Kadi mulamenya abagalilaya anibombalimbafishe ivyaha kuliko atoagalilaya abandi bose niho maana bahunye nimbibi ivyo. ³Oya, ndambabwila,, aliko mtihanye mwebwe muzahona uko uko. ⁴Au badya bantu chumi numunani mbo mwisiloamu nuko umunala gwanguye ni kumbicha, muliyuvila mbene mbalisafishe ivyaha chane kuliko ambantu ambandi mbo mwiyelelusemu? ⁵Oya, jewe ndavuga aliko mutihanye, mwenge mwesi kadi muzahona. ⁶Yesu alambabweye akalolela ako, umuntu yumwe yalifishe imbiti yatewe mwishamba dyiwe yalagiye kulondela amatunda hejulu yiwe aliko ntiyalose. ⁷Alamubwila wutunza ibusitani, "Lemba imyaka itatu ndaje ni kugelageza kulondela amatunda kugiti iki aliko sindalose. Ukiteme nzane ubwononyi bwisi. ⁸Umumbichi wi bustani alamwishula nikuvuga, uleke unamwaka umu kugila ndaumbagaliye ni kuushililaho umwavu hejulu yawo. ⁹Nyimba ulovyala amatunda umwaka gulaza ni vyiza aliko gutavyaye, ulouteme. ¹⁰Umbu Yesu gamaligisha hamwe na masinagogi mumwanya wi sambato. ¹¹Lemba haliho mana yamwe yuko imwaka chumi numunani yalifishe umutima mumbi ni wumbomba, na wene yaliyaliye na ntifishe ubuwezabwo kuhagalala. ¹²Yesu amumbonye, yalamuhamagaye, alamubwila, mama ulasizwe mumwidegevyo kuva mubwamba bwawe. ¹³Alamushilako amamboko yiwe hejulu yiwe, nu mubili giwe guligolola na alashimila imana. ¹⁴Aliko umukulu wisinagogi yalashavuye kukubela Yesu yamukijije kwisiku ya sambato. Uko umutawila ala mwishula na alamubwila kuhula, hasigaye imisi sita nizo lazma tukole akazi, muze mkizwe mbasi sumusi wi sambato. ¹⁵Umwami alashula ni kuvuga, "Mwadyadya numwe wangu kungulula ipunda wawe ama inka kuva mulugo ni kumbogoza kumbatwala kunywa kumusi wisambato. ¹⁶Nuko kadi mmukabwa wa Abulahamu, ntuko shetani yaliyainfunze inyaka chumi numunani, je niviyashakigwa ikifugo chiwe chungulugwe kumusi wi sambato. ¹⁷Hoyamalavuga amajambo aya, mbedya mbosi imbamukumbishe mbambanye isoni, mbahunye mbosi mba mbandi mbalashangiliye kukumbela ibintu vyiajabu vyoyakoze. ¹⁸Yesu alavuga, "Ubwami bwimana mbususa niki, na ndomulinganisha niki? ¹⁹Nintimbuto yi haladali yadugije hejulu mbalumbaka ivyali vyambo kumashami nyiwe. ²⁰Kadi ndavuga, ndaulelanye nikiubwami bwi mana? ²¹Nintu mwambilo umugolagole yatwaye ni kuuvunganya mumbipimo mbitatu vyiunga nikuvyuko. ²²Yesu yalatabuye mumji ni mukijiji kimbanyi yagenda yelusalemu ni kumbigisha. ²³Umuntu umwe alambaza, mwami na mbantu mbatonyi mbalokoka? Nuko alambabwila. ²⁴Mwikaze kwijila kuchila mumudyago gwaga, kukubela beshi mbalagelegeza na ntimbalo shobola kwijila. ²⁵Hanyuma wugomba inzu kuhagalala ni kugala umudyago, kadi mulohagalala hanze nikutela hodi mudyago ni kuvuga mwami, mwami twungululile wene alobishula ni kumbabwila sindamba menya mwenge yomuva. ²⁶Niho mulavuga, twalaliye ni kunywa imbele yawe nawe walatwigishije mumitaa yachu. ²⁷Aliko wene alombishula, ndambabwila sindambamenya yomuva, nimuweho kwange mwenge mukola imbimbi! ²⁸Halamba kulila ni kusaga awenyo mumwanya mulomumbona Abrahamu, Isaka, Yakobo na mbavugishwa mbosi mubwami bwimana, aliko mwebwe nyene mwitawe hanze. ²⁹Balosohola kuva mashaliki, maghalibi, kaskazini, kusini ni kuluhuka kwimeza yivyokudya vyo mwijolo mubwami bwimana. ³⁰Na mumenye lino, wanyuma ni wambele alombe wanyuma. ³¹Umwanya muto hanyuma yambafalisayo mbalage ni kumubwila gendana uve hano kukubela Helode ashaka kukwicha. ³²Yesu alavuga, "Genda mumubwile yidya bwebwe, lemba ndilukanyije amandaimoni nikukola kukila uyumusi nejo, numusi wa katatu ndosehoza ilengo dyaje. ³³Kubela ihali yose, ni muhimu kukubela jewe kukuhela yumusi ejo ni musu ikwilikilaho, nivymelewe kumwicha umuvugishwa kulele na yelusalemu. ³⁴Yelusalemu, yelusalemu, ninde yicha ambavugishwa ni kumbatela amabuye mbadya mbatumwe iwanyu. Kangahe ndagovye ndambakosanye ambana mbanyu niko inkoko ikosanya umbushwa bwayo hasi ya mabamba yiwe aliko ntimwaligovye lino. ³⁵Lemba inzu yawe yatawe najendambawila, nimwoshobola kumbono nihomulovuga, yabalikiwe wuza kwizina dyumwami.

Chapter 14

¹Ilashika isiku yisabato agenda muhira kuriyumwe mubakwiru babafarisayo kudya umukate inabo buribamugenza. ²Reba, hadya imbele yiwe hali umuntu yariagwaye urusina. ³Yesu abaza abamenyi bi vyagezwe vya bayahudi na bafarisayo, "Mbega biremegwa kukiza kwi sabato, chanke ntivyamegwa?" ⁴Maze bene bariharere, Yesu ara aramufata, aramukiza aramusezera agende. ⁵Nawe arababwira, "Ninde muri mwebwe afishe umwana chanke inka hogira ikikorokera mwiriba kumusi wisabato ntache akikurayo?" ⁶Beni ntibaribafishe ubushobozi bwo kwishura ayo majambo. ⁷Mukihe Yes alinyuye ingene baribito ramiriza ivychora vyabakuru, abachira umugani, abawira. ⁸At ikihe umuntu niyabatorera ubukwe, ntuze wichara muchicharo cha bukuru, kubera bishoboka hatowe umuntu akurusha ititinyiro wewe. ⁹Kandi umuntu yabatoye mwebwe babili ashiche, arokubwira wewe, "Ati mubise uyu muntu ahantu hawe, hanyuma kukumaramara azotangwa kutora ahanyuma. ¹⁰Aliko wewe utowe genda wichale inyuma yabandi bu mwisho, kugira yudya yakutoye miyaza, ashobore kukubwira wewe, magenzi, genda wichale imbele, "Niha uzobana ichubahiri imbele ya bose bichaye hamwe nawe kuneza. ¹¹Kuko umuntu wese yashira hejuru azechishwa bugufi, na uwichisha bagufi azoduzwa. ¹²Yesu kandi aramubwira umuntu yamutoye, "Iyo uzimana kumurango chanke kumungoroba, ntubwire abagenzi chanke bene wariyu chanka, ichuti zawe chanke ababanyi bawe abatunzi, kugira ngobo ntibaze bakutora wewe bakakwishura. ¹³Hanyuma yaho, niwagira amazimano, utore abora, ibimuga nabacumbagiza ni mpunyi. ¹⁴Nawe uzohezagigwa kubera ntashobora kukuriha. Kuko uzorihwa mukuzukwa kwa bagororochi". ¹⁵Yumwe muri baribichaye kumeza hamwe na Yesu yumuvishe ivyo, nawe aramubwira "Hahezagiwe yudya azodya umukate mubwa mibwi mana. ¹⁶Aliko Yesu aramubwira, umuntu yumwe yarateguye amazimana manshi, atora abantu benshi. ¹⁷Ikihe amazimano yan'geze, atuma umukozi wiwe kubabwira badya batowe, "Nimuze kuko ibintu vyose vyamaze kutungana. ¹⁸Bose batangwa usega ikigongwe, uwambele abwira umukozi, "At naguze ishambu, ningonabwa nje kuyiraba, ndasaba unyanyira. ¹⁹Uwundi aravuga, Naguze inka chumi, na nje nyiye kuzigeza. Ndakwinginze mbabariru. ²⁰Uwundi aravuga, "Nimuye umugore, rerosi nshobora kuza. ²¹Umukosi aragaruka aramubwira shebuja wiwe ayo majambo, yudya winzu arashavura aramubwira umushumba wiwe, "Genda mingoga muzira zibihamo vya muji ubazane ngaha aboro, ibimuga, impenyi na bae humbagira. ²²Umushumba aravuga, "Mwami, ivyo wambwiye namaze kubikora, na kushika nubundachafishe umwanya. ²³Shebuja abarira umushumba, "Genda munzira nkuruzo mumihora ubagobere baze abantu binjire, kugira inzu yanje yuzwre. ²⁴Ndababwira yuko murabo batowe uwambele amuntu azobanza ingaburo yanje. ²⁵Kandi ishengeroye dyishi dyaririgiye kumwe nawe, na arahindikira abababwira. ²⁶Umuntu niyaza kurijewe ntiyanke senana nyina wiwe umugore wiwe, abana biwe na benewabo babahungu nabakobwa, nibwo, buzima bwiwe kandi. Ntashobora kuba umwigishwa wanje. ²⁷Umuntu alikoreye umusabato wiwe ngwo inyuma yanje ntashobora kuba umwigishwa wanje. ²⁸Kuko ninde muri mwebwe yapfuzwa kwubaka, umunara atazokwichara agereranye ikichiro chibiharuro yuko afishe kidya ashaka kugira amale? ²⁹Kumbule, amaze kushirabo amatofari yitanguriro akananigwa kumara, bese ababibonye bazatangara kumuseka. ³⁰Bavuga, uyu muntu yatanguye kwubaka, atafishwe ubushobozi bwo kumara. ³¹Chanke umwami nyabaki, ashuka kugenda kugwana nu mwami wundi mu ngwanao azokwuchara hasi, akaja inama koyoshobora, hamwe nabantuibihumbi chumi kugwana nu mwami wandi aza hujuru yiwe na bantu ibihumbi mirongibiri? ³²Bisanzwe atarikobini, mukihe abasirikate bu wundi bakiri kule, atuma nyumba kumigwabuze ichoyomuhongera ngo babane amahoro. ³³Niko rero, wewese mwi mwebwe atazoleka vyose vyafishe, ntashobora kuba umwigishwa wanje. ³⁴Umunyu ni mwiza, ariko umunyu ushize ubudyohe bwawo, nigute gushobora kuba umunyu kandi. ³⁵Ntozo umaze mundimiro chanke ni mbolea bayita ule uri na matwi yokwumva, ni yimve".

Chapter 15

¹Basi abatoza usbushulu bose nabandi babanyavyaha balaje kwa Yesu balamwumviliza, nabanditsi balashavula bavuga. ²Uyu muntu akalibisha abanyavyaha kandi balasangila. ³Yesu alatanga akalelelo alavuga. ⁴Ninde iwanya, nimba afise intana ijana liwe abuza, imwe mulizo, acha azileka zidya milongo ugwenda na mwenda mumubande, akacha agenda kutondela idya yabuze mpaka ayibonye? ⁵Nawe ahejeje kunyibona acha ajishila kubituguto vyine mukunzegwao. ⁶Asohoje muhila, acha ahamagala abagenzi biwe na babangi biwe alabatowila ati nimunzegwe hamwe naje, kuko ndalonse intama yanje yali yalazimiye. ⁷Ndababwila uko hazoba umunzelelo mwijulu kukubela umunyavyaha umweyihanye, kusumba badya kubuli milongo ugwenda na mwenda bo badashaka kwihana. ⁸Chabule halimugole nyabaki gogila, salafu chumi za mahela, azimiwe ni salafu nimwentanzo kwatsa itala no kukubula munzu nokulondelana kumwete mpaka ayibonye? ⁹Amaze kuyubona acha ahamagala abagenzi biwe nalalanyi biwe akababwila nimunzegwe hamwe naje, kuko nalonse kandi ya sulafu yanje nali nalazimiye. ¹⁰Nubu ndababwila hali umunzelelo imbele yabamalaika bimane kukubela umunya vyaka umwe yahanye. ¹¹Yesu alavuga, "Umuntu umwe yalifise abana babili. ¹²Umwe muto abwila sewewe, Daha mumpe uluhande gwamahela lunkwiliye kubulagwa kulivyo alagabanya umutungo wiwe mulibo. ¹³Kumisi atalimyishi udyo muto alegela nyavyose vyagaba alagenda mukihugu cha kule, hiyo alonona amahela yiwe, kukungula ibintu atashaka, nokonona ahela yiwe kubuhumbu. ¹⁴Nawe amaze kukolisha vyose, inzala nyishi yalinjiye mukicho kilugu nawa acha abanza kube nivyoashaka. ¹⁵Acha alagenda nokwila akazi wene nyene kumwe muya kihugu wicho kuhungu, acha alamtwala mwulima kugabulila ingulube. ¹⁶Akaba jifpuza kuhazwa nibishishwa vyaliwe ningulube kuko ntafise umuntu yamuha kintu chochose cho kudya. ¹⁷Aliko udyo mwana muto amazekwiyumva mumutima wiwe, yalavuze nabakozi bangahekwa daha wanje batwala vyishi bibakwiye nanje ndingaha, ndimwondapfa winzala. ¹⁸Ndogenda kwa daha wanje, ndomubwela, "Daha nachumuye mwijulu nibeke ya maso yawe. ¹⁹Sinkwiliye kwitwa umwana wawe kandi, mungile nkumwe mubakozi biwe?" ²⁰Niho yavaho alagenda kwa sewiwe. Akili kule sewiwe yalamubonye alamugilila ikigonyi acha alikula alamugwa munda alamusomagula. ²¹Wa mwana alamubwila, "Daha nalachumuye mwijulu nimbeleza maso yawe sinkwiliye kitwa umwana wawe. ²²Wasemiwe alabwila umukozi wiwe, zana ningoga umwambalo mwiza, mumwambike nimunu shile impeta kulutoke nibilato kumagulu. ²³Hanyuma muzano idya nyana imize muyibago tudye no kunezegwa. ²⁴Kuko umwana wanje yaliyapfuye ubuni muzima. Yaliyaziniye ubuyabanekanye bachababanza babakunzegwa. ²⁵Wamwana wiwe mukulu yali mumulima yalikoalaza yeyeleye kumwana achayumva ijwi dyi nchihimbo ni mvujino. ²⁶Alahamagala umukozi wiwe alambaza ayamajambo mkuvuga iki? Umukozi alamubwila umuto wawe yaje na so wawe yambagiye inyana imize kuko agatutse na maholo akomuge. ²⁷Umukozi alamubwila umto wawe yaje na sowawe yambagiye inyana inuze kuko agatutse akomeye. ²⁸Umwana mukulu alashavula alanka kwinjila munzu sewewe yasohotsehanze kumsingira. ²⁹Mugabo yalamwishuye sewiwe alavuga, "Raba jewe ndakukoleye inyaka myishi aliko sindalenga itegeko dyawa, aliko ntulampa numwana wimpele kugila nshobole kunezegwa na nabagenzi boye. ³⁰Aliko aje unyomwana wawe yasanze umutungo wawe wose hamwe na basambanyi alambagiye inyana inuze. ³¹Sewiwe alamubwila, "Mwana wanej ulihamwenanje imisi yose vyomfise ni vyiwawe. ³²Mugabo vyalivyiza kulimwebwe kukola umusi muku, no kunezegwa uyumwe na wanyu yalapfuye ubu ni muzima yaliyalazimeye nawe yabonekanye".

Chapter 16

¹Yesu alababwila kandi abingishwa biwe hahho umuntu umwe. Umutunzi yalumumuntu mukulu kandi yalabwiwe yuko uyumuntu adya nabi ubuntumzi bwiwe. ²Kandi alamuhamangala umutajili alamubwila ivyokuvako nibiki? Halula ingitangili chawe kukubela yuko ntiwoshobola kubaumubwiliza wange kandi. ³Uyomubilinza alavunga mumutima wiwe ngilengute kukubelayuko umukulu angomba anyilukane ankuye mukanzi kanye. Yokukola kandi sifise unguvu yokulima kusenga naho ndatetengwa. ⁴Ndanzi chondokola kungilango ninamulakuva kubela yuko akanzi kange kokubakila abantu balampamangala muhila iwabo. ⁵kandi uwo muwakili alabahamangala abangenyibumwami wiwe, bulumuntu alamubanza umwe atu udayi wano angahe kumwani wange. ⁶Alavunga ati ingelo ujana vyamavuta alamubwila atutwala ubuntu vyawe kundi ikala wandike mulongo itamu. ⁷Hanyuma abanza umundi nawe uladayiwa ibanganangute? Alamushula ati ubipimo ijana vyingano, alamubanza ati twala ivyawe uchewandi milongo umunane. ⁸Udya mwami ashima udyamukonziyakoze kukubeba yuko yakoze kubwenge kukubda abana bisi yubuna bubwenge bishi kusuba bafise ubujanja na bantu. ⁹Kuvana nihcaha kubela batinzeyejewe. ¹⁰Kuvana na kungololoka kubela ndangiye mwababa kandi ntumulombo na kandi. ¹¹Kuvana no kuchilingwa ulubanza umukulu wisi vyualachiliwe ulibanza. ¹²Ndofise meshi yokubabwila mungabo ntimuloyamenya ubu. ¹³Mungabo umutima wikuli nongwanza ngulobalongola kubela wahikose. Kubela yako alalovunga kubela wene mungabo udy wewe alokuva aloyavuga amijambo ayo no kuyemeza imanyu amajambo aloza. ¹⁴Wene azoshimanginza jwewe kukubela aloyatwila amajambo yange aloyavunga iwanyu. ¹⁵Ubuntu vyose afise babanivyange nichongitumye vunganguti umutima ulotwala amajambo yange nokuyemenza wanyu. ¹⁶Hasingaye ungihe ngito mulombona kandi. Hanyuma yumwanya mutoyi mulombo na kandi. ¹⁷Bamwe mubingishwa biwe balabwilana nibiki atubwila ati hasinyaye umwanya muto. Kandi ntumulombona kandi hanyuma umwanya mutomulombona kubela yuko ndangenda kwababa? ¹⁸Kandi balavunga nikinunyabaki avunga hasinyaye ingihe ngitayi? Ntitumenya vyavunga. ¹⁹Yesu amenya yuko bangomba kumubanza nawe alababwila mulibanza mwengenyene kuvana nibinavunze hasinyaye umwanya mutoyi ntumulambone kandi hanyuma kandi yumwanya mutoyi mulombona? ²⁰Nukuli nukuli ndababwila mulolila mubolonge aliko abisi balonenzenywa muzongila umubabalo mungabo umubabalo wanyu uzo hindukila umunezelo. ²¹Umugola angila umubabalo mumwanya wiwe ungeze angomba kuvyala usohoye. Mungabo amaze kuvyala umwana ntiyibuka kandi ububabale kukubela yumunezelo wiwe yuko umwana yavuche kwisi. ²²Nuko namwe nulimumubabalo chane mungabo ndobabo na kandi. Kandi imitima yanyu ulonezelengwa ntanumwe atalashobola kukulalao umunezela wanyu. ²³Umusi uwo ntumulamba amaswali nukuli nukuli dababwila nimwasenga chochose kwabba alobahamwi nzinadyange. ²⁴Kungenza ubuntacho mulasenge ehochose kwizina dyange nimusenge namwe mulohabwa kungilango yuko umunezelo wanyu usohole. ²⁵Alalila alavunga baba bulahimu ngila ikingongwe lungiko lanzalo akonze usonga yulutoke apfuvye aheumunezelo ululimingwange. Kukubela yuko ndababanzwa kukubela umulilo uno. Mungabo abulahamu alamubwila mwanange niwibuke yuko kukubela wahawe amaholo yose yawe. Nalazale nawe yahawe ibibi mungabo ubu alihano alimo alahozwa nawe ulimo ulababala. ²⁶Imbele yivyo halasizweho ikinongo kinini hangati kandi nikilekile hangati yachu. Kungilango badya bangomba. Kuva hiyo kungenda iwanyu ntibashobole kandi abantu biwanyu ntibabuke kusohola iwachu. ²⁷Udyamutunzi alavunga ndanguseze baba ibulahimu umutume muhila mwababa wange. ²⁸Kukondafise benewachu batanu kungila ababwile kubwoba yuko nabonyene baloza ahununkaha hamangongwa. ²⁹Mungabo abulahamu alavunga balafise musa nabavungishwa baleke babuvilize bene. ³⁰Udya mutunzi alavunga oyayebaba bulahimu. Mungabo nihangila ubabwila umuntu avakuboba balokinza. ³¹Mungabo ibulahimu alamubwila nabatabu vila musa nabavungishwa ntibokwemela numuntu yanzu ka ubapfuye.

Chapter 17

¹Yes abwira abigishwa biwe, "Ati ibituma abantu bakora ichaha ntibizobura kuza, aliko ubizana azobona ibara. ²Vyabavyiza nuko uyo muntu yohambirigwa urusyo nuremereye kwizosi akategwa mukiyaga, hukoachitaza numwe murababato kora ichaha. ³Mwininde mugenzawe niyakora ichaha umuhanure, niyihana umuharire. ⁴Kandi niyakugirira nabi imigendo mushanju kumusi gumwe, akahindukira imigendo mushanju akubwira, ati ndihannye; uzumuharire! ⁵Intumwa ziwe ziramubwira umwami, "Nutwongerereze ukwizera. ⁶Umwami arabishura, at namba mufishe ukwizera nka kabuto ka sinapi, mwarira ikikitichu mukuyu, at randuka, ubadikwe mukiyaga, Nacho chobumviye. ⁷Aliko ninde murimwebwe afishe umugurano amurimira isambu chanke amuragirira intama, azomubwira asubireyo mwisambu, ngoningoga wichale udyo ivyokudya? ⁸Mbe ntazomubwira ntegurira ivyokudya ndye na ukunyere ungaburire kushicha ahomarira kudya ni kunywa. Hanyuma yaho wradya ni kunywa? ⁹Mbega ntazokengurukira uwo mushamba kukoya koze ivyo yamutegecheko? ¹⁰Kutyonyene namwe abeariko mukora nimwamara kukora ivyo mwategechwe muvuge twebwe turi abagurano bimbura kimazi. Twakoze ivyotukwiye kukora gusa. ¹¹Maze buri muuzira baja iyerusalemu, acha kurubibegwa samariya na Garilaya. ¹²Aliko alinjira mihana ahura nabantu chumi baribafishe imitembe. Bahagarara kule. ¹³Bavuga nijwi rerenga, bat, Yesu, mwamitugirire ikigongwe". ¹⁴Ababonye arababwira, "Genda mwiyeke kubahereze, "Nababariko baragenda barazwa. ¹⁵Yumwe muribo abonye alakize, agaruka nijwi rirenga ashima imana. ¹⁶Apfukama kubirange vya Yesu aramushimira. Wene ya umusamanga. ¹⁷Yesu arishura, aravuga, "Mbega ntibahumanuwe bose chumi? Barihehe abandi mwenda? ¹⁸Ntanumwe yaboneche kugaruka kuhimbaza imana atari uyu mugenyi? ¹⁹Aramubwira, Vyuka ugende ukwizera kwawe kurakujijije. ²⁰Abajijwe na Bafarisayo ubwami bwi manaburoza dyari, Yesu arabishura, avuga, "Ubwamibwi mana sikintu kishobora kubonekana. ²¹Kandi abantu ntibazovunga, "Raba aha! chanke raba hariya! kuko ubwamibwi manaburi muri mwebwe". ²²Yesu abwira abagishwa biwe, "Ikihe kizashi kacho muzokwifuza kubona umwe mumisi yu mwanawu muntu aliko ntimuzo ubona. ²³Bazomubwira, "Raba, halya! Raba ngaha! Aliko ntimije kuleba, chanke kubakwikira. ²⁴Nku muravyo winkuba urabiriza mwijuru ukahera muruhande rumwe ugashicha murundi ruhande. Nikwo numwana wu muntu azoba kumusiwiye. ²⁵Aliko akuriye kuzobanza kubabazwa mubudiyobwishi nikwankwa nubiki gihe. ²⁶Kandi niko vyaribiri mumisi ya Nowa, nikozoba misiyumwana wu muntu. ²⁷Barariye, barangwa, bimura ni kwimugwa kushika umusi Nowa yinjira mubwato umwuzure ukaza ukabahonya bose. ²⁸Niko vyaribiri kumisi za Loti, balariye, barangwa, bagura bongera baguza, balima na barubache. ²⁹Aliko udyo musiloti avuge Sodoma, hangwaimvura yu muriro nikibiriti biva mwujuru ibahonya bose. ³⁰Nikobizoba umusi umwana wumuntu azoserukirako. ³¹Uwo musu, ntuzomurekure urihejuru kanzu ntiyururuke kutora ibintu vyiye munzu. Na ntimuzolekule uri mumulima kugaruka muhira. ³²Mwibuke umugore waloti" ³³Uwe wese yiyeza kukiza ubugingo bwiwe azobubura, ariko uwowese azoheba ubugingo bwiwe azoburuka. ³⁴Ndababwira, muridya jorohazoba abantu babili bari muburiri bumwe, umwe azotwagwa uyundi asigare. ³⁵Hazoba abagore babili buzoba bariko barasya hamwe. Yumwe azotwagwa uyundi asigare. ³⁷Abantu babii bazoba mwumirima yumwe ajanwa uyundi asigare. Baramubaza bat bizoba nehe, ga mwami? Arabishura at aho umuvyimba hose niho inkuruma zikoronira.

Chapter 18

¹Alababwile akalolelo kuntu ashakigwa kusenga imisi yosi, na ntimbi hebule. ²Alavuga, "Haliho hakimumuji fulani, ntiyafinya imana na ntiyumbaha ambantu. ³Haliho ipfakzi mwijiji idyo nawe yalamugile keshi, avuga, "Nufashe kulonka uchile ulumbaza luinki za umwasi waje. ⁴Kumwanya mulemule ntiyatali kumufasha, aliko hanyuma yumwanya alavuga munitima wiwe. Kubela ikijewe nkatinya imana au kumbaha umuntu. ⁵Aliko uyu mupfakazi alangola ndamufasha alonke ulunibanza gwiwe ntaze andushe kunzila uwanya kumwanya. ⁶Umwami alavuga, uviliza vyoyavuze ivyo hakimumuji ni sawa. ⁷Kadi imana ilochila ulumbaza ambakizwabwiwe mbamu ililila umutaga ni jolo? kadi ntalamba umuvimulivu iwambo. ⁸Ndambabwila yuko alochila ulumbanza gwambo goloshe aliko mwanya mwana wa Adam halozila, kadi? Ulamba nichizelo kwiyesi. ⁹Niho yambabwila akalolelo aka hanyuma ya mbantu balimbona mbene jene kumba ni mbene bihaki nikutumbaha abantu mbandi. ¹⁰Ambantu mbabili balanduze kugenda kwikanisa kusenga; yumwe umufalisayo uyundi umutoza ushulu. ¹¹Falisayo alahangalala asegele imbintu mbili hejulu yinse wenenyene, "Imana ndaishimila kubela jewa sintambantu mbandi niko alambakanyi, imbigamba, amba sambanyi, au ntuyu mutoza ushulu. ¹²Funga kambili mwiwiki ndatanga ikigila chumi mumbintu vyose ndanta. ¹³Aliko yudya atoza ubushulu, alahagalala kulete niyashombeye kukiliza amaso yiwe mwijulu akubita akatuntu kiwe avuga. Mana ganyila jewa wivyaha. ¹⁴Ndambabwila umuntu uyu alasumbiye muhila yahaluliwe ihaki kusumbayudya yundi, kukubela wulonyenyekea alokululuchwa, aliko kila muntu anyenyekea alotelugwa. ¹⁵Abantu mbalamuzaniya ambana mbombo mbayoya kugila ashobole kumbafatako, aliko ambanafunzi bwiwe mbamumbonye ambo mbali yuvila. ¹⁶Aliko Yesu alambabwila, "Nimumbaleke ambana mbato mbaze kwangewala ntimubabuze ubwami bwi mana ni bwabwantu ntambo. ¹⁷Mwemele, ndambabwila, umuntu wewesi atakila ubwami bwimana ntumana nu mbuhakika ntalokwijiila. ¹⁸Umulogozi yumwe alamubozza, avuga, mwalimu mwiza, nkoli iki kugila ndagwe umbuzima bwimisi yosi. ¹⁹Yesu alamubwila kumbele iki unyita mwiza? Ntamuntu alimwiza ila imana yenta. ²⁰Ulimbaza amri-ntusabane, ntiwiche, ntiwimbe, ntiwemeze ububeshi, wumbahe sowawe na yokowawe" ²¹Yudya mtawala alavuga, "Imbintu imbi vyose ndalabifashe kuva ntilumu sole. ²²Yesu yuvishije ivyo alamubwila, "Upungukiwe ijambo limwe. Nilazima unguze vyose vyufishe na umbagambile ambakene, nawe ulomba ninazina mwijulu hanyuma uze, ukwilikile. ²³Aliko umufajili yuvishije ivyo, yalababaye chane, kukubela yalumutajili chane. ²⁴Hanyuma Yesu alamumbona kuntu ya mbabaye chane alavuga, "Elenga bila goye kombavyishi kombijila mubwami bwi mana. ²⁵Kukubela mbiloloshe chane ingami kuchila mukitombolo gulushinge, kuliko tajili yigile mubwami bwimana. ²⁶²⁷Badya mbuvishije ayo, balavuga, nindo none alosombola kulokoka? Yesu alishula, "Imbintu mbitashomboka kumwana umuntu kumana mbilishomboka. ²⁸Petro alavuga, "Naam twenge twaleche kilakintu natwakwili kiye wewe. ²⁹Yesu alamubwila, mwemebe ndambawila ntamuntu yasize inzu, au umugole au mbene wambo, au ambavyeyi au ambana, kukubela ubwami bwimbana. ³⁰Wutalokwakila vyishi chane kwiyesi iyi, kubela isi gulaza, nuumbuzima bwimisi yosi. ³¹Hanyuma yokukosanya badya chumi na mbabili, alamubwila, "Lemba, tululiye kugenda yelusalemu, nibintu vyose ivyandichwe na bavugishwa kuvyelekeye umwana wa Adamu bilosohozwa. ³²Kukubela alosigwa mumamboko yabantu mbanahanga alokolegwa nikushinya guligwa ni kuetewezwa ni kumuchwilako amate. ³³Hanyuma yokukumbitwa inkoni alowichwa ni misi zitatu azozuka. ³⁴Ntimbamenye imbintu imbi, ni jambo ili dyalidanyengegwe iwambo, ntimbamenye imbintu ivyavuzwe. ³⁵Yesu alimo alosohola yeliko, umuntu yumwe yahumye aliyikaye hofi yibirabala amasega umusaada. ³⁶Yurishije ambantu beshi mbachaho alambaza nibiki mbitokeye. ³⁷Balamubwila yuko Yesu munazaleti amalachano. ³⁸Nuko yudya yahumye alalila kwisauti, avuga, "Yesu, mwana wa Daudi nunganyile. ³⁹Badya batabula balamubuza vyo yahumye, bamubwila anume aliko wene anguna alalila kwi sauti, "Mwana wa Daudi nganyila. ⁴⁰Yesu alahangalala alambabwila umuntu yudya mumuzane kwange, hanyuma nyudya yahumye agamba amusoholeka Yesu alamumbaza. ⁴¹Ushaka ndakukolele iki? Alavuga, "Mwami, shaka kumbona. ⁴²Yesu alamubwila, "Ulonke, kumbona ichizelo chawe kilakukijije. ⁴³Mala iyo alonta kumbona, alamukwilikila Yesu amuhezagila imana bambonye lino ambantu bote balashimila imana.

Chapter 19

¹Yesu yinjiliye hamgati yeliko. ²Naho haliho umuntu yatwa Zakayo nawe yalumuku watatoza koli kandi umuntu wumutunzi. ³Yalungomba kulaba Yesu numuntu nyabaki mungabo ntiyoshobola. Kumubona kubela yuko abantu beshi kukubela yuko yalimungufi chane. ⁴Ngutwe alangola kwiluka imbele yabantu alulila kumukuru kungila ashobole kumubona kukubela yuko Yesu yangamba kuchila mwidyanzila iyo. ⁵Mumunya Yesu ashiche hadya alulangumila hejulu alamubwila Zakayo ululuka vayo. Kubda unomusi kwiye kwilingwa iwawe. ⁶Alangila naningonga alululuka alamwakila nakanya muneza. ⁷Abantu bese babanye ivyo balidodomba balavunga angiye kulingwa kumuntu usumunyavyaha. ⁸Zakayo alahangalala alababwila umwami laba mwami ingache chitungo dyange ndaboha abakene nempa. Umuntu wese ndangunze nomushumbinza bungila ⁹kane. Yesu alamubwila ati vyumusi akakirinzwa kashiche muliyinzu kukubela nawe nu mwan awaibulahimu. ¹⁰Kukubela yuko umwana wimuntu. Yaje kulondela no kukinza abantu banzimiye. ¹¹Bamanze kuvaivyo yagendeleye kuvugna kandi yalachiye imangani kukubela yuko yalihafi nayelusalemu na balanginze yuko ubwami bwimana balihafi kuboneka mumwana umwe. ¹²Nuko alababwila umuganmwa umwe yalangije mugi hungucha kule kungila yakile ubwami hanyuma abungalukane. ¹³Ahamangala abakozi bwe chimi alabaha amahela chumi alababwila nimukale vyashala kungela ahadongasuka. ¹⁴Aliko abantu biwe balamwanka ngutwo balamukwiliki zaintumwa bangende kumukulikika na kuvunga ntitushaka umuntu uwu atutengeke. ¹⁵Amanze kungaluka muhila hanyuma yokungingwa umwami abatengeka badya makonzi yaliyasingahinye amahela bahamangangwe kwiwa. Kungilo amenye ivyungu nyabaki balose kukukola ivyashala. ¹⁶Umubwela alanza alavunga mwami amahela yawe yavuyemo angangi chumi kusumba. ¹⁷Uyu mwami alamubwila wanginze neza mukozi mwunza kukubela yuko wabaye umwizengwa kubela yijambo litoyi uloba numutwale hejulu yimiji kumi. ¹⁸Wakabili alanza alavunga mwami amahela yawe yanginze ayandi atanu. ¹⁹Uyu mwami nalamubwila twala amatengeko hejulu yimiji itanu. ²⁰Nuyundi alanza alavunga mwami laba amahela yawe ndabiche nenza itekeye mungitambala. ²¹Kuko ndatinye kubela yuko wewe ulumunu ukanze. Ukulaho ivyo utasizeho nongusoloma ivyo utateye. ²²Uwomwami alamubwila kumajambo yawa nyenene ndanguchila ulubanza. Ulumukonzi mubi wamanya yuko jewa yekondumuntu akanza ngotwala ukinu ntosinzeho nongusoloma ikinu untateye. ²³None kutasizeko amahela yange muubenki kungilango ninangoluka ntwabe hama ninyungu. ²⁴Uwo mwami alababwila abantu kulibahanganza ahoati nunumwake amahela no kumuha mudya afise kumi. ²⁵Vunganye namwe muvungo itamenyekana mungabo ubuilanza hanyuma yaho ndobabwila ichabona vyababa. ²⁶Kuluo musi mulosenga mwinzi nadyunge kandi sindababwila. Yuko intalosenga kwa baba kubela mwenge. ²⁷Kuko baba wenyene alabakunda kukubela yuko mwalunkunze jewa no kukubela yuko mulanyinzeye yekondavuye kwababa. ²⁸Ndavye kwababa naje mwisi kandi ndavye mwisi ndangiye kwababa. ²⁹Abingishwa biwe balavunga ulabonaubu uvunga ukilinkukolesha imingani. ³⁰Ubuho tumenya yuko umenya vyose kandi nulondela umuntu waliwewese akubanza amaswali kukubela yuko twinze yuko wavuye kwa Mungu. ³¹Yesu alabishula nene mwinze? ³²Laba ubuilaje yaukweli ilasohoye aliho muhavamusambangilika bulumuntu wese ajemuhuyo kwiwe mulondeka mwengenyene mungabo sindijenyene. ³³Kukubelayuko baba alikumwe nange. ³⁴Balavuga umwami alamushaka. ³⁵Bacha balamutwalila Yesu balasasa imfunzu zabo hejuu yumwana windongoba balamwihinza Yesu hejulu iwe. ³⁶Aliko alangenda abantu balalaba sasaivyo bambaye munzila. ³⁷Aliko alamanuka mumusozi wa muzeetuni abingishwa biwe base balanezengwa no kuhimbanza imana kwinjilini kukubela yamajambo makulu babonye. ³⁸Bavunga niwe yahezangiwe umwami aloza kwizina dyimwa amaholomwinjulu ubwinza hejulu. ³⁹Bakayi abafalisayo kukubela umukutano balamubwila mwingisha banumye abingishwa bawe. ⁴⁰Yesu alabashula alababwila ndababila nimba aba banumye amabuye alovunga. ⁴¹Yesu alihafikwengela umuji alabanza? ⁴²Alavunga namba yuko waba ubimenya nawe kubela umisi iyi amajambo yakuzoniye amahola mungabo ubu bilanyengenjwe mumosi yabo. ⁴³Kubela yuko imisi zilimozilanza. Aliko umwagi alokubaka ikingenga hafi yawe kukuzunguka no kukukandaminza kuvabiluluhande. ⁴⁴Balongutula hasi wewe humwe nabana wawe ntibalokulekula naho ibuye limwe hejulu yibuye. Kukubela yuko ntiwamenye umwanya imana ahoyalimo alakukinza. ⁴⁵Yesu alinjila mulusengelo achuamanza kubilukana badya balimo bangulinzamwo. ⁴⁶Alababwila, "Vyandichwe inzu yange ilobainzuyamasengo mungabo mwenge mwainginze nkisenga dyabambunzi. ⁴⁷Kubela Yesu yanguma yingisha balumusimusengelo makuhan bakulunabigisha amatengeko nabantu bakulu bakulu bangomba kumwicha. ⁴⁸Mungabo ntibashaboye kulanika inzila yokukolaivyo kukubela abantu bese balimwo balamvilinza nenza.

Chapter 20

¹Haba umusi umwe, Yesu aliko aligisha abantu mwikanisa no kuhubii injili, abahalezi bokulu na bahimu bamategeko balamugiliye hamwe nabazehe. ²Balaganiliye, balamu, bamubwila, "Tubwile nikubushobozi nyabaki ukola aya majambo? Chabule ninde uyo yaguhaye ubwo bushobozi?" ³Nawe alishula alababwila, "Nanjie kandi ndabalaza ikibazo. ⁴Nimumbwile nlubatizo gwa Yohana, mbegwavuye mwijulu chabule kubant?" ⁵Aliko balabazamya bo kulibo bavuga, kotuvuga, "Gwavuye mvijulu, alatuboza, none komutanyemeye?" ⁶Kutovuga gwavuye kubantu, abantu bose hano balatutela amabuye, kuko bose bemela yuko Yohana yali umvugishwa. ⁷Balamwishula yuko ntibamenya ahogwavuye. ⁸Yesu alababwila, "Kandi jewe sindababwila mwebwe nubushobozi nyabaki nkola aya majambo. ⁹Alabwila abantu akakalolelo, "Umuntu umwe yalateye isambu dyimizabibu, alolikodesha kubalinyibimizabibu alagenda muyindisi kukihe kilekile. ¹⁰Mukihe chaponzwe, yalatumye umukozi kubalinyi bimizabibu, kugila bamuhe ikiche chamatunda yisambu dyimizabibu. Aliko abalinyi bimizabibu balanka, bamulungika amabokoyonyene. ¹¹Hanyuma alamutuma uyundi mukozi nawe bala, balamukubita, bamukolela nabi, no kumusubizayo amaboko yonyene. ¹²Yalamutumye kandi uwagatatu nawe balamukomeletsa kalamutaga hanze. ¹³Hanyuma umukuluwa yasambu alavuga, Nkole iki? Nzotuma umwana wanje nkunda. Hamwe bazo mvubaha. ¹⁴Aliko abalinyi bimizabibu bammbonye, balavuganyebo kulibo bavuga, uyuniwe nulagawa, Tumviche kugila ubulagwa bwiwe bube bwiwachu. ¹⁵Bamusohala hanze yisambu dyimizabibu balamwicha mbe umukulu wisambu yukoze iki? ¹⁶Azoza kubahonya abalinyi bimizabizu, kandi iyosambu azobaha abandi. Nalo bumvishije ayomajambo balavuga imana yavyase. ¹⁷Aliko Yesu alabalaba alavugambe ulugwandiko lusobamla eke? Ibuye banse ababutsi dyabaye ibuye likulu dyo kwi pembe? ¹⁸Kila muntu agwa hejulu yidyo buye, azovunika ibihimba himba. Aliko udyo lizogwako hizomuhonda. ¹⁹Kulivyo abanditsi nabakulu babahalezi balalondeye inzila yokumutata mulicho kuhe, balamenya yuko yatanze akatolelo mutibo. Aliko abantu balatinye. ²⁰Balamulavye kukumwetondela, balatuma abapelelezi bigize antu bukuli, kungila bashobole kulonka ikosa dyo kutihana kwiwe, kugila bamutwalile abatwala na bamategeko. ²¹Nabobalambaza, bavaga, "Mwalinyu, tulazi yuko ulavuga no kwigisha amajambo yukulisimahenda hanzwe numuntu wewese, aliko wewe uligisha nkuli kuvyalekeyeinzila yimana. ²²Mbe bilakwiye iwachu kuliha ikoli kulikaisali chabuke oya?" ²³Aliko Yesu yamenye umutego wabo, alababwila. ²⁴Niunyeleke idinali, ikishushanyo nikishusho cho mwande kili hejulu ya yiwe? Balavuga, ni kwa kaisari. ²⁵Nawe alabwila, Basi muhe kaisari ivyiwe nikaisari nimana ivyiwe ni mana. ²⁶Abanditsi na bahalezi bakulu ntibali bafise ubushabozi bwo kukusola kidya chavuzwe imbele ya bantu. Balatangala inyishu yaho ntibavuze ichochose. ²⁷Bamwe mubasadukayo lamugila, badya bavuga yuko nta kuzuka. ²⁸Balambaza bavuga, "Mwalimu, Musa yatwandikiye yuko nimba umutu apfliwe na mugenzi afise umgole atafise umwana akwiye kumutwala umugolewa mugenziwe no kuvyalana nawe kukubela mukulu wiwe. ²⁹Haliho abagenzi mushanju uwambele yalimuye, alapfa atasize umwana. ³⁰Nuwakabili kandi. ³¹Uwagatatu alamutwala kudya nyene, nkuko nyene uwa mushanju ntiyaske umwana alapfa. ³²Hanyuma wamugolagole kandi alapfa. ³³Mukuzuka azoba umugole wande? Kuko bose mushanju bali bamwimuye. ³⁴Yesu alababwila, " Abana bo muliyisi balimvula kandi balimugwa. ³⁵Aliko wewe ukwige kwakila ukuzuka kwa bapfaye no kwingila mubuzima budahula ntibimula chabule ntibimugwa. ³⁶Aliko badya bwakwiye kwakila ukuzuka kwa bapfuge no kwingila mubuzima budyahela ntibimula chanke ntibimngwa. Kandi ntibashola kupfa kandi kuko balicho kimwe nabamalaika kandi nabana bimana abana bo kuzuka. ³⁷Aliko uko ubapfu bazozugwa, na musa yalelekanye ahantu munkulu zo mukisanze, hadya yalamuhamagaye umwami nkimana ya Iburahimu nimana ya Isaka na Yakobo. ³⁸Uwuwene simana yabapfuye, ahubuso nuwabakomeye, kuko bose baba iwiwe. ³⁹Bamwe mubalimu bamategeko balamwishula, mwalimu, wishuyeneza. ⁴⁰Ntabasubiliye kumubaza ibindi bibazo bilinze. ⁴¹Yesu alababwila, nigute abantu bavuga yuko Kristo numwana wa Daudi? ⁴²Kuko Daudi wenyene alavuga muli zaburi; Umwami yalamubwiye mwami wanje. Ichala kukiboko kubudyo. ⁴³Mpaka ndabashile abasi bawe hasi ya mugala yawe. ⁴⁴Daudi alamuhamala Kristo, "Mwami none azobagute umwana wa Daudi? ⁴⁵Abantu bose baliko balamu umviliza balamu bwila banafunzi biwe. ⁴⁶Niwilinde abanditsi, bakunda kugenda bambange imyambalo milemite, bakunda indamutso zikwiye mwisoko ni ntebe z chubahilo mumakanisa, nimubiche vyiyabashe mubugeni. ⁴⁷Bobo kandi badya inzu zabapfakazi, no kwigila balasenga anasengo malemale ababazokwakila ulubanza hunini chane.

Chapter 21

¹Yesu yalalavye alababona abahungu balimwobibilalalo akashimwe kabo mwisendugu. ²Ambona umupfakazi umwenya wumukene ashilaho ibisenti bibili. ³Aliko alavuga, "Nululi ndubabwiye yuno mpfakazi wumukene yasizeho vyishi kubasumbu mwese. ⁴Benobose batinze zino shimwe kuva kubela ubwishi vyibalinavyo. Aliko yuno mpfakazi, kubela ubukene bwiwe, yatanze amahera yose yiyalifishe kubelayuko yalibayehe kwiwe". ⁵Ahonyene abindi balimwo balavuga hejilu yikanisa, ntukintu bimeze dyalababwa namabuye meza namashi kanwa, yalavuze. ⁶Kubela kubintu ntivyo muvyomubona, imisi iloza kuko ntabuye nalinwe kubela lilosigera hejulu yibiye yilindi, kukontililolenugwa". ⁷Alikobala mubaza, balavuga, "Mwigisha ivyo bilo zadyali? Kandi nikubeliki biloba ikimenyecho kubele binabantu vyawe bilifafi kuza. ⁸Yesu alabishura, "Mube ihanga kubela balobobeshele. Kubela beshi baloza kwizina dyanje bavuga, "Jewe ndiwene, na, masaha yalegeleje, ntumabakwilikele. ⁹Mwumvishe vyingwano nibivulugu vulugu ntimutinye, kubela ya na majambo bishobole kwahola kwanza aliko, mwiho ntibiliza kusa". ¹⁰Hanyuma alababwila, amahanga yalivyuka kugwana nambahanga ayandi, nu bwami hejulu yu bwami ubundi. ¹¹Holobaho vyiny mugigima binini, nimara nikiza kubela nabantu hata ntukanye. Haloboho nibintu vyakuinya nibimenyesho vyokutinga kuva mwijulu. ¹²Aliko bitalasohole ibita binovyose, boloshilaho amaboke yabo hajulu yabo nikuba hezagira, kubatwara kumasinagogi nimwibolelo, kubezana imbele za bami nibafishe ubushobozi kubela izina dyanje. ¹³Lino ilobagululila inzila kubashinka ntahe bwanyu. ¹⁴None nimwamuwelelo imitima yanyu kutalondela kwanyu kwilegula naningoga. ¹⁵Kubela yuko mulobaha amajambo yichubahilo, kuko umugwanizi wanyu wose ntabashobola kuu kubita chankwe kuyihakane. ¹⁶Aliko mulokwanka nyene na bavgeyi banyu, umugenzi wanyu, abakunziwanyu nimukuziwanyu, nabolobicha hulibamwe mwebwe. ¹⁷Mulo kwanka bula muntu umwumwe kubela izina dyanje. ¹⁸Aliko ntanumwe, aliko umushachi umwe wimitwe yanyu ilotakala. ¹⁹Kubele mwalindiye mulozikiza imitima zenyu. ²⁰Mumaze kubona yelusalemu yalazugushijwe nabasoda, neno nimumenye yuko ubwanongyi bwiwe ulejeleje. ²¹Ahobadya baliho yueleya bilukile mumasozi, nabadya baliho hagati yikijiji nibigende, kandi ntumubasigaze baliho mubijiji kwinyila. ²²Kubela bino nisiku zukuhora, kugilango abintu vyose vyandichwe bilonke kushikaneza. ²³Yemwe mwebwe mutishe inda nimwabdy bosa kubela imisiyo. Kubela halobaho umubabola mwishi mukulu wisi, ishavu kubantu ababo. ²⁴Kandi balogwa kwinkaliza yikipanga kandi balotwalone nakubafata abonyamahanga yose, na yelusalemu ilohonyangwa nabantu wananya mahanga, hadi umasi wabantu wabanyahanga huloba uhezejwe. ²⁵Halabaho ibemenyecha kubela izuba, ukwezi ni nyenyeli, nikubela ikihugu kiloba numubabela wabanyamahanga, kulbela kwihebula kuvana nu kubombolana munyanza na mawimbi. ²⁶Holebabo nabantu batakala kubutinyi nukubela kulindiya ibintu biloza hejulu yisi kubela inkomezi zimwijulu zilojugumishwa. ²⁷Hanyuma balomubone umwana wumuntu aleza mubichu kubela inkomezi nubwiza bukulu. ²⁸Aliko ivyobinte ivyo hibilotangulila kuboneka, numuhagalale, muvyule imitwe yanyu, kubela wubahagalikila yegeye hafiyanyu". ²⁹Uesu alababwira kubigelelanijwe, "Nulebe kinokiti, nibitivyose. ³⁰Imazekutanga bikilibito, mulibonda mwebwenyene nukumenya yuko muchanda bilakwiye bili hafi. ³¹Kutyo nyene, mumaze kubone ibinti ivyo bilavuge, mwebwe mumenye yuko ubwami biwmana bulegeleje. ³²Aliko, ndababwiye, ibibihe ntibilochaho, hadi ibintu ivyo vyose bilobe. ³³Ijulu nikihugu bilochahu, aliko amajambo yonje ntigolachaho kandi. ³⁴Aliko niwilabe wewenyene, kugilango imitima yanyu ntize yuzuzwe nukudandahigwa, nukubalegwa, numwitwaraliko numuzima bono. Kubela yidya siki ilobazila ntumutego. ³⁵Ntuko umitego kubela iloba hejulu bulumuntu umwe ahole za kubela amaso yasiyose. ³⁶Aliko mubehofi umusiwose, musengeyuko mulaba nukomeye chone kuyahanga ayo yose biloboho, nukuhagalala, imbele yu mwana wumutu. ³⁷Ahonyene kumtaga yalimwo aligisha mwikanisa numwijolo yalasahaka hanze nukugenda kukesha kubela imisazi witwa mizeituni. ³⁸Abantu bese balaje mukitando chakale kugira ba mwu mvilize hagati yikanisa.

Chapter 22

¹Imisi nikuru yimikate itambiye yari hofi kushika, nayitwa pasika. ²Abaherezi bakuru na bandichi barondera ingense bokwicha Yesu, kuko batinye abantu. ³Shetani yinjira muri uda isakiyote, yumwe muri badya bagishwa chumi na babili. ⁴Yuda agenda kuja inama na bakuru babaheruzi bakuru ingene yobaronkera Yesu kuribo. ⁵Baranezegwa, bumvikana kumula amahera. ⁶Nawe aremera, arondera kuntu yobishikiriza Yesu kuribo ishengero litariho. ⁷Umusi wi mikate itambiwe urashika, aho umwagazi wintama utangwa. ⁸Yesu atuma Petro na Yohana aravuga, "Nimugende mututengwire ivyokudya vya pasika kugira tuze tubidye. ⁹Baramubaza, "Bat ugomba tugutugurire hehe?" ¹⁰Arabishura, mwumvitize, nimwaba mwinjiye mujini, umugobeyabo yikoreye ugwesho gwa mazi azohura namwe. Muramukurikira mpaka numzu yinjiramwo. ¹¹Hanyuma mubwira nyeni nzu, "Umwigisha akubwira, "Kirihehe ichumba cha bagenyi, ahosangirira ivyi paika na bigishwa bonye?" ¹²Araberuka ichumba cho munzu yo hejuru kiteguye, abe arichomuteguriramwo. ¹³Baragenda basanga bwi kintu nkuko yakibabwiye. Hanyuma bategura ivyokudya vyi pasika. ¹⁴Umwanya ushiche yichara na za ntumwa. ¹⁵Hanyuma arabubwira, "Nifuje chane kusangira isikukuu yi pasika kumwe nabagishwa banje ntarababanzwa". ¹⁶Kuko ndababwira, "Sinzodya kandi mpaka hizoshikira mubwami bwi mana. ¹⁷Hanyuma Yesu atora ikikombe, amazekushimia mana, aravuga, "Nimutora iki kikombe na musangire mwebwe kwi mwebwe. ¹⁸Kuko ndababwira, sinzonywa kandi kumuzabibu kugeza aho ubwamubwi mana buzozira. ¹⁹Hanyuma atora umukatu, ashimiri mana aramwanyura, arabaha, avuga, "Uyu nu mubili wanje uza kutangwa kubela mwebwe murakora kuti kukunyibuka jewe. ²⁰Atora ikikombe akigenza gutyo amaze amaze kudya ivyokudya vyo mwijoro aravuga, "iki kikombe nisezerano nishasha mu maraso yanje yaseseche kubera mwebwe. ²¹Aliki reba, yudya angura alikumwe nanje kumeza. ²²Kuko umwana wa muntu kweri aragenda nkuko vyashinzwe, ariko uwo muntu amugura azobona ibara!" ²³Babanza kubazanya bene kwibene, ninde muriho agira akore icho kintu. ²⁴Maze havuyuka kuharira mwiribo, zuwobagere ranyako kwariwe mukuru uwariwe. ²⁵Arababwira, "Abami babantu babanyamahanga bafishe ubwami hejuru yabo, na badya bofishe ububasha bwo kuganza hajiru yabo bitwa bubahwa batwale. ²⁶Aliki ntibishakigwa kobibaguti iwanyu. Hanyuma yaho, reka yudya alimukuru mwiri mwebwe abe nka mutoyi nayudya aganza abe nkubakorera. ²⁷Kuko winde mukuru, yudya yichara kumeza chanke yudya akoregwa?, Mbega siyudya yichara kumeza? Nanje ndihagati mwiri mwebwe mmeze nkubakorera. ²⁸Aliki mwebwe nimwe mwagumye kumwe nanje mumageragezwa yanje. ²⁹Ndabaha mwebwe ubwami, nkuko Daha yampayejewe ubwami. ³⁰Ngo muronke kudya ni kunywa kumeza yanje mubwami bwanje. Kandi muzowichara kumtebe zichubahiro muchire imanza imidyango chumi na zibili zabisilaeli. ³¹Simoni, Simoni, menya yuko, shetani yaseze abaronke kugira abatwae nki ngano. ³²Aliki nakusengeye, ngo ukwize kwawe ntikuchindwe. Niwamara kuhinduka kandi uze uremeshe bagenzi bawe. ³³Petro aramubwira, "Mwami, nditeguye kujana nawe mwibohera na hohoba mwrupfu". ³⁴Yesu aramwishura, "Ndukubwira, Petro, Isake ntiza kubika uyu musi, utaranyihakana ichuro zitatu ngo ntunzi". ³⁵Hanyuma Yesu aramubwira, "Hanobatwala mwebwe ata mufuko, atashahoyivyo kudya, chanke ibirato, Mbega mwaraherewe ikintu?" Bishura, "Oya". ³⁶Hanyuma arababwira, "Aliki rero, bwiri ufishe umuko, na utore hamwe ni sahoi vyakudya yudya yoba atafishe inkota ashakigwa aguze impuzu yiwe ayigire yimwe. ³⁷Kubera ndababwira, vyose vyandichwe kubera jewe bikwiye kushika, na yaharurenywe na banyabichumuro; kuko kidya chavuzwe kwirijewe kigira kishike. ³⁸Hanyuma baravuga, "Mwami, raba, ngizi ngala inkota zilili". Na arababwira, "Birakwiye". ³⁹Igihe chivyokudya vyo mwijoro, Yesu avaho, nkuko yahora akkora bwiri kanya, agenda kumusozi wi mizeyituni, na bigishwa baramukurikira. ⁴⁰Bashishe arababwira, "Musenge kugira ntimuje mumosha babi. ⁴¹Agenda kube nkaho kutera ibuye, arapfukama arasenga. Avuga, "Daha, nimba ugomba nkwrako iki kikombe. ⁴²Aliki sinkuko nshaka jewe, aliki ivyo ushaka bikoreke". ⁴³Hanyuma umumarayika ava mwijura aramubonekera, amuha ububasha. ⁴⁴Alimukubabara, ashishikara kusenga chane nimpia yiwe iba nkabatamanga manini manini ya maraso atibukira hasi. ⁴⁵Amaze kusenga, avako aja aho abigishwa biwe bari na asenga bahumiye kubera umubabaro wabo. ⁴⁶Na arababaza, "Kuki muhumira? Muvuvyake musenge, ngo nti muje mumasha mabi. ⁴⁷Akiliko arabuga, raba ishengero dya bantu rilaza, halimwa na Yuda, yumwe murizantumwa chumi na zibili aliwe abarongoye. Aja hofiya Yesu ngwamusome. ⁴⁸Aliki Yesu aramubwira, "Yuda mbega utanga umwana wu muntu kukumusoma? ⁴⁹Muricho kihe bamwe bali hafi ya Yesu babonye ivyo bibaye, baravuga, but "Mwami, mbega tubakubite inkota? ⁵⁰Hanyuma yumwe muriho akubita umokozi wumuherezi mukuru amucha ukutwi kwiwekwu budyo. ⁵¹Yesu aravuga, "Gezaho, amukora kugutwi kwiwe aramukiza. ⁵²Yesu avuga kumuherezi mukuru, ni kubakuru bisengero, na buzehe bamuziye, "Mbega munziye nkumwambuzi na muzanye amahiri ni nkota? ⁵³Imisi zose nama kumwe namwe mwisengero, komutagoroye amaboko yanyu hejuru yanje. Aliki iki nikihe chanyu, nububasha mbumwiza. ⁵⁴Baramufata, baramujana, bamwinziza munzuu muherezi mukuru. Aliki, Petro amuja

inyuma barenga arenguka. ⁵⁵Bachanye Umuriro murugo hagati bichafye hamwe, Petro yichara hagati yabo.

⁵⁶Inchoreke yimwe yu mukobwa, iramubona Petro ahoyariyichaye ahabona kubera umuriro, aramuraba aramubwira, "Uyu muntu kandi yalikumwe nawe". ⁵⁷Aliko Petro arahakana, aravuga, "Wamugore jewe sindamuzi". ⁵⁸Haheze umwana muto, uyundi muntu aramubona aravuga, "Nawe kandi numwe muriba". Aliko Petro arishura, "Wamugabo jewe siwe". ⁵⁹Haheze nkisaha yimwe guti, umugabogabo yumwe yaneza yuko, avuga, kweli nyene uu muntu kandi yalikumwe nawe, kubera nmunya galilaya". ⁶⁰Aliko Petro aravuga, "Mugabo, sinzi idyo uvuga", Aho nyene akivuga, isake irabika. ⁶¹Arahindukira, umwami aramuraba Petro. Petro yibuka ijambo dyu mwami, ho yamubwira, "Ngo isake iturabika uyumusi, uhakana jewe inchuro zitatu". ⁶²Agenda hanze, Petro ararila nu mubabaro mwishi. ⁶³Hanyuma badya bagabogabo barinda Yesu bamushinyagurira na baramukubita. ⁶⁴Bamupfuka mumaso, baramubaza, bavuga, "Menya; ninde akukubishe?" ⁶⁵Bavuga menshimeshi ganyuranye na Yesu ni kumutuka wene. ⁶⁶Hageze mukitonelo, abazehe babanu bubwobwako barakorana, na baheruzi bakuru na bandichi bamutwara mwibaraza. ⁶⁷Bavuga, nimba wewe urikiristo, tubwire, "Aliko wene arababwira, "Niho nobabwira, ntimunyizera, ⁶⁸na niho nobabaza ntimwonyishura". ⁶⁹Aliko kuhera ubu nikuja imbele, umwana wumunti arube, yichaye mukuboko kubudyo kwububasha bwe mana. ⁷⁰Bose baravuga, "None rero wewe urumwana wimana? "Yesu arababwira, "Mwebwe murabuze jewe ndiwe". ⁷¹Baravuga, "Kukitukirondera kundi ivyabona? Kukotwebwe nyene twumvishije kuva mukanwa kiwe nyene".

Chapter 23

¹Ikoraniro dyose lirahagara, bamutwara imbele ya Pilato. ²Batangura kumagiriza bavuga, "Bat uyu twamubonye agomesha ubwako bwachu, ababuza kutanga ikoridya kaisari na avuga yuko wene nyene nikristo umwami". ³Pilato aramubaza avuga, mbega wewe uri umwami wa bayahudi? "Na Yesu aramwishura, avuga, "Wewe uvuze gutyo". ⁴Pilato abwira umuheezi mukuru nikoramiro, "Simbo ikichumuro kuruyu muntu". ⁵Aliko nabobemeza bavuga, "Yaguma asibanganya abantu, yigisha iyudaya hose, na kuhera Garilaya ubu ari ngaha. ⁶Pilato yumvishe ayo, arabaza yuko uyu muntu ni wa Garilaya: ⁷Amenye yuko yari hasi yubutwale bwa Herode, atwara Yesu kwa Herode, na hari Yerusalemu muriyo misi. ⁸Herode abonye Yesu, anezegwa chane kubera yashaka kumbona imisi myishi, yalumvishe inkuru ziwe yifuza kubona ni kutangaza kimwe kikogwa nawe. ⁹Herode abaza Yesu amajambo menshi, aliko Yesu ntiyamwishura na rimwe. ¹⁰Abaherezi bakuru hamwe na banyambwenge bahagarara bakovya kumwagiriza. ¹¹Herode hamwe na busirikale biwe, baramutukani kumushinyagurira, bamwambika imyamboro myiza, hanyuma bamusubiza Yesu kwa Pilato. ¹²Herode na Pilato baba abagenzi kuhera uwo musu (kuko ubwakare baribankana) ¹³Pilato ahamagara hamwe, abaherezi bakuru na babwale ni shengero dya bantu. ¹⁴Arababwira, "Mwanzaniye uyu muntu gwagomesha abantu bakora mabi, na raba, none jewe namuchumaguriye imbele yanyu, nta chaha mbona kuriwe kuvuyo mwamubeze. ¹⁵Oya, na Herode, nukwo nyene kuko yamutu subije twebwe, nareba ntachochose kikwiye ikihano cho kupfa. ¹⁶Nuko ndamukubita, ndamurekure. ¹⁷(Kuko Pilato yarakwiye kubarakurira umufungwa yamwe kubayahudi mwiyo misi mikuru) ¹⁸Aliko bese basemerera icharimwe, bavuga, Mukure uwo, na uturekurite Baraba. ¹⁹Baraba yariyafunzwe kubera ubwasi bwabaye muriyo nijibwo kwicha. ²⁰Pilato arababwira kandi, yopfuza kurekura Yesu. ²¹Aliko bene burasemerera, bavuga, "but mubambe mubambe". ²²Arababaza ubugira katatu, "Kuki, uyu muntu yakoze amabi nyabaki? Sindamubonako ikwiye kumwicheza. None rero komara kumukubita incha ndumurekure. ²³Aliko bemeza nijwi dya hejuru, bashaka abambwe. Amejwi yabo geramunesha Pilato. ²⁴Nuko Pilato acha urubanza nkuko bamusa vye. ²⁵Arekura yudya bashaka yari yafunzwe bamuhoye ubugaranji nubwichezani. Aliko abaha Yesu kukushaka kwabo. ²⁶Baliko baramutwara, bufata muntu yunyuwe yitwa Simoni wa ukirene, avuye mumisozi, bamukorerera umusalaba auheke amukurikira Yesu. ²⁷Ishengero dya bantu bensi na bagore bari ni huzuri numubabaro kubere Yesu, bari bamu kurikira. ²⁸Aliko arabahindikira, Yesu arababwira, "Abakobwabi Yerusalemu, ntimundilite jewe, ni mwititira mwebwe ni kubera abana banyu. ²⁹Reba, imisi zizozza zobuzovuga, "Hahezagiwe abagumbashe ninda zitavyara, na mabere atonsa. ³⁰Niho bazabanza kubwira imisozi, "Bati ni mutugweko, ni mirambi, mutufuke". ³¹Kuko bagirira batyo ikikibisi, vyoba kuti chunye?" ³²Abagabo bandi babiri binkozi zikibi, batwagwa kumwe nawe kugira bichwe. ³³Bageze abantu hitwa Nyagihanga bamubambanaho naza nkozi zikibi, yumwe muruhande gwi budyo uyundi muruhande gwi bumoso. ³⁴Yesu yaravuze, ati Doha, nubaharire, kuko ntibazi ichobakora. Nabo butera ikura bagaba impuzu ziwe. ³⁵Abantu bahagarara baraba, abatwara nabo bamusekera mwijigo, bavuga, "Yakijije abandi None niyikize wene, nimba wene ari umukristo wi mana, yatoranijwe" ³⁶Abasirikare kandi baramugoya, baramwegera wene ni kumuha inkarihsa. ³⁷Bavuga, "Nimba wewe uri umwami wa bayahudi niwikize wewe nyewe. ³⁸Hari kandi ichandiko hejuru yiwe chandichwengo UYU NU MWAMI WA BAYUDA". ³⁹Yumwe mu nkozi zikibi yabambwe aramutuka avuga at, "Siwewe kiristo? Niwikize wewe nyene natwe". ⁴⁰Aliko yudya yandi arishura avuga, "Mbega wewe ntutinya imana, nawe uchiriwe urubanza rumwe nugwiye? ⁴¹Tweho turingoha kubikwiye kuko tugiriwe ibihwanye nivy twakoze. Aliko uyu ntiyakoze ikintu chochose kibi". ⁴²Na arongera, Yesu unyibuke niwinjira mubwami bwawe". ⁴³Yesu aramubwira, "Izere ndakubwira, uyu musu uzakuba naje muri paradiso". ⁴⁴Ahohari hofi yisaha mukaga, umwiji ma uza hejuru yisiyose kugeza isaha mwenda. ⁴⁵Izuba rirazima. Hanyuma ikihuzu kikiza ahera hurusengero kitabukira hagati kuhera hejuru. ⁴⁶Arila nijwi rihenga, Yesu aravuga, "Doha mumaboko yawe nihonisze ubugingo bwanje, "Amaze kuvuga ayo arapfa. ⁴⁷Umugabisha wa basirikale abonje ibibaye ahimbaza imana avuge at kweli uyu muntu yari umugororochi. ⁴⁸Ishengero dyabantu dyaje hamwe kushuhudia babonye ibabaye, basubira inyuma ino bakubita mukatuntu kabo. ⁴⁹Aliko abagenzi biwe, nabagore baribamukurikiye kuva Galilaya, bahagara kura baraba ivyo. ⁵⁰Raba hariho umuntu yitwa Yusufu, uri yumwe mubi baraza, umuntu mwiza kandi umugororochi, ⁵¹(Uwo ntiyari yafatanije inama na bandi chanke ibikogwa vyabo, kwuva Arimataya, umuji wi kiyahudi, uwaritegereje ubwamibwi mana. ⁵²Uyu mutnu yegera Pilato, asega umubili wa Yesu. ⁵³Arawumanura, azingirako impuzu yera, na ushira mumva yimbwe mubitandara vya mabuye itarahambwamweo numwe. ⁵⁴Hari umusi wu kwitegura. Isabato igira ishike. ⁵⁵Abagore, baribavanye nabo kuva Galilaya, baramukurikira, na babona imva ni kungene umubili wiwe wadyamichwe. ⁵⁶Basubira inyuma tatangura kutegura ibimotaneza na mavua atamirana, kandi kwi sabato bararuhuka nkuko vyagezwe.

Chapter 24

¹Kale chana umusi gwambe giwite, balaje kudava, bazanye amavuta aligo bali bataguye. ²Basanga ibuye lizungushinjwe kulenimva. ³Balingila hagati, alintiba usanze umubiligumwa mi Yesu. ⁴Vyalabaye yuko, umwanya habali balunducha idyayeili, ahonyene, abantu babili balahagaze hayati yabo habambaye iniyambalo zidya zela. ⁵Abagolagole bali buzuwe nukutinya balimo balakomaza imibili za hasi, balababwila abagolagole, "Kubeliki mulondela ukomeye mulibo bapfuye?" ⁶Ntayulihongaha, aliko yazuche! nimwibunkikoya vuze na mwa hoyali angali Galilaya. ⁷Avuga yuko umwana we adamu bila kwiye atangwa kumaboko yabantu abali bivyaha no abambwe, numusiwa katat alozuka kandi. ⁸Badya bagozagola balamwiko amajambo. ⁹Balagaluka kuva mumya nobala mubwila amajambo ayogose badya chumi numwe nabandi bose. ¹⁰Aliko Maliamu Magdarena, joana, maria, ninawiwe wa Yakobo na bagolegole bandi hamwe nabobala tango inkulu zino kwintumwa. ¹¹Aliko intumwa zino aboneka yuko nkumuzaha ntukwintumwa, nontibashoboye kwizela badya bagolagole. ¹²Ibukulikila ivyo Petro aladyuche, na aliluka kugenda yobamuzicha, na aliko alihweza nukulebahagati, yabonye ishuka yene yonke. Petro bimaza achalengenda agenda muhila kwiye, bunutangaje nikiki ikintu chabaye. ¹³Na ndeleba babili mulibadya bene balibabaye bagenda umusi ugo ugonyene mu kijiji kimwe chitwa Emmau, chakimeze imaili sitini kuva Yelusalemu. ¹⁴Bala vyemelanya bene kulibene nkiko bili ibintu vyose vyabaya. ¹⁵Bilaba yuko, umwanya hobalimo balavyemalavya nukubazanya ibibazo, Yesu alegera hofi alagenda na nabene. ¹⁶Aliko amaso yabo galabujinjwe kubela kumumenyawene. ¹⁷Yesu alababwila, "Ninde alichowene babili mulakiganilila mumwanya mulimutatatumbula? "Bala hagalala hadya baboneka numubabalo. ¹⁸Umwe mulibene, izina dyine cleopa, alishula, "None wewe numuntu wimpela hano Yelusalemu aliwe atamenya ibintu vyabaye hiyo izimisi zino. ¹⁹Yesu alababwila, "Amajambo nyabaki?" Balamwishura "Amajambo gajanye na Yesu munazareti, aliwe yaliumunabii, mushabole kubikogwa najambo yimbele zimana na bantu bose. ²⁰Nukuntu bali abakulu babakuhani nabalongozi bachuhobamukulayo kumu chila utu banza gokupfa nukumubamba. ²¹Aliko twalitwa mwizigiye aliko wene ni wene aloshibola kubashila ahabona isaladi, nibo, kule nagogose none numusiwakatatu kuva agomajambo gabaho. ²²Aliko kandi mulibadya bagolagole kuvamuli dyakundi dyachu balatangawe, inyuma yukuba baliho kumva mukitondo kalekale. ²³Bamaza kubula umubili gwiwe, weluzula, bavuga yujo balabonye kandi indoto zabamalaika bavuzeyuko alikomeye. ²⁴Mulibadya bagabogabo alibo balihamwe natwe, balagiye kumva nukusanga nnka kudya badya bagolagole nkiko bavuga. Aliko ntibamubonye wene. ²⁵Yesu alababwila. "Mwebwe abantu mtagila ubwenge na bafishe imitima zilemeye yokwizela yoe alivyo umuvugishwa yavuze! ²⁶None, ntivyali bibaye kwilazima Yesu kubabala kumajambo ayo, nukwinjila mubwami bwiwe." ²⁷None kuhela kuva kwa Mua nabavugishwe bose, Yesu alabasobanuliza ibintu vyalibimushaka wene nkuku vyandi chwevyose. ²⁸Hebogela kidya kijiji, hiyo yobali babaye balagenda, Yesu yalakoze nkiko yoba agumisha agenda. ²⁹Aliko balamugobeje, avuga "Wichala hamwe nanje nukubela halagele ye kumugoloba nimwijolo biboneka vyahoye, "Kandi Yesu alinjila agenda kwichalanabane. ³⁰Vyalabaye yuko, kumwanya liyichaye nabene kudya, alatweye umukate, alauhezagila, nukuvunagula, alabaha. ³¹Bamaza amaso yabo galugulagwa, balamenya na alavaho kitalaliye imbele zamaso gabo. ³²Balavugana bene kulibene, "None imitima yachu ntizache hagati yachu, umwanya yalimo alaganila natwemunzila kumwanya yalimo alatwugululila ivyandichwe. ³³Bala dyuka umuda ugo ugonyene, nukusula yelusalemu, balabasanga badya chumi na yumwe begelanye hamwe, nadya bali hamwe nabo. ³⁴Bavuga, "Umwami wa zuche vyakuli vyakuli nabva mbonekeye simioni. ³⁵None lelobala mubwila amajambo gabaye munzila nukunu Yesu yamenjwe iwabo nkukuntu babegaumukote. ³⁶Hobolimo balaganila amajambo ayo, Yesu wenyene yalahagaze hagati yabo no alababwila, "Amaholagabeiwanyu". ³⁷Aliko balatinye nukuzugwa kuzugumila no baliyumvila yuko balabonye mpemu. ³⁸Yesu alababwila, kubeli kimubabala? kubeliki ibibazo bidyauka mumitima yanyu? ³⁹Nimulebe amaboko yange namagulu ganje, yuko alijewene. Munkoleko nomulebe. Nukubela umutima ntigushe inyama na magufa, nkuko mumbonajewe nkuko fishe. ⁴⁰Amaze kuvugaguti, alabeka amaboko yiwe namagulu yiwe. ⁴¹Hobali bikili bitalabe, numu nezeloguvanga nyinjwa nuvamunda, nukusitaajabu, Yesu alababwila, "None ulafishe ikintu chochose chokudya. ⁴²Balamka ulu hande gisamaki yali yokenjwe. ⁴³Yesu alakitwala, kulila imbele yiwe. ⁴⁴Alababwila, "Hondazanamwe, ndalababwiye yuko vyose vyandichwe kwitegeko dyamusa nabavugishwa bomwizabuli bila kwiye bigelenyene. ⁴⁵None alugulila ubwenge bwabo, alikoabatama balamenya ivya ndichwe. ⁴⁶Alabwila "Yuko vyandichwe, umukiza bilakwiye ababalanuku zuka kandi kuva kubapfuye umusi wakatatu. ⁴⁷Ukwihana nukuhaliwa idhaha bila kwiye abwigwe kwizana dyne kuba nyamahanga bose, kuhela kuserukila Yelusalemu. ⁴⁸Mwebwe nulivyabona kumajambo gano. ⁴⁹Leba, ndabatwalila vyaya vuze kwa Daha wanje hejulu yanyu. Aliko nimulindile hano jijini, kugela homulo kwa mbwikwa inkonezi kuva mwijulu. ⁵⁰Hama Yesu alalomwongohanze kugela hobalibegeye Bethania, Ala dyura amaboko yiwe hejulu, no alabahezagila. ⁵¹Bilaba yuko, umwanya hoyalimo alabahezagila yalabareche achahekwa hejuru agenda

mwijulu.⁵²None alamusenga, nukusubira Yelusalemu numunezero gukulu.⁵³Bala gumishije kubaho mwikanisa, bahezagira imana.

John

Chapter 1

¹Munyu ma hali jambo, nijambo dyali hamwe nimana kandi ijambo dyali dyimana. ²Idyo jambo munyuma dyali hamwe nimana. ³Ibintu vyose vyalakoze kuchira kuliwene, kandi hata liwene ntani na kimwe chochose cha koze. ⁴Muliwenealiho abuzima, nubwa bazima bwali umweho wabantu bose. ⁵Umwanga gula meta meta kumwijima, kuko umwijima ntiba ujimije. ⁶Haliho umuntubatumye kuva kumana, izinadyiwe yitwa Yohana. ⁷Yaje ntumwagilizi kulaba kubela wudya mwanga, kugirangobose bashobole kwizera kuchira kuliwene. ⁸Yohana ntiyalifishe umwanga, kubela wene yajekugira alabe wudya mwanga. ⁹Ugo gwali mwanga wakuli kubela mwisi, nisi yalemwe kuchira kuliwene nisi ntiyamu menye. ¹⁰Yalimeze kubela mwisi, nisi yalemye kuchira kuliwene nisi ntiyamu menye. ¹¹Yaje kubintu nyiwe nabantu biwe nti bamwa kiye. ¹²Aliko mwabadya beshi balamwa kiye, kuko bali mwizeye izina dyiwe, kwabo yalabuhaye bikwiye kumenya imana. ¹³Kubela bavuche, sukumalaso, kubu shaki bwumu bili wala kubushachi bwa muntu, alikobwavuye kumana wenenyene. ¹⁴Nidyo jambo dyakoze kumubili nukubaho mulitwebwe, twara bonye ubwiza bwiwe. ubizwa ntumantu wenka ntuko yaje wenka yalaje kuva kwa daha, yuzuye ubantu bwiza. ¹⁵Yohana yalemejwe kubela wene, nu kudaza ijwia alavuga, yoneniwe ndahola ndavuga kibintu vyiwe ndavuga, yudya aza munyu ma yanje nimukula kuliko jewe, kubela yuko yaliho munyu ma yuwanje. ¹⁶Kubela yuko yavuye kubela kuzuligwa kwiwetwebwe twese twalakiye ubusa bwingabire hanyuma yingabire. ¹⁸kubela itegeko dyazanye kuchira kulimasa; ubuntu bwu kuli vyalaye kuchira kuli Yesu Kristo. ¹⁷Ntani numuntu numwe yabonye imana umusiwowose; umuntu umwe kubela nimana, aliwe kubela kugatuntu ka daha, yamukozewene amenyekane. ¹⁹nawenenawe yabaye chabona cha Yohana ahonyene abahalezi na balawi bibatumye kwiwe na bayahudi kumubwira, wewe ulinde? ²⁰Atani nukutinya na ntiyase, aliko yatalakaze, "jewe sindi Kristo." ²¹Aho bala mubaza, "none wewe ulinde none? "wewe ni Eliya? Alavuga, Jewe siwene. Balavuga, wewe ulumu vugishwa? Alishula, "oyo". ²²Honyuma balamubwira, "wewe ulinde, kugilango tubahe in yishu batutumye? bilebelebene nyene? ²³Alavuga, jewe ni jwi dyiwiwe alila mubagalagwa; gololainzila yu mwami; ntuko umuvugishwa Isaya ntukoyavuze. ²⁴Aho haliko abantu batumye hadya kuva kubafali sayo; balamubaza na kuvuga. ²⁵Kubeliki ubatiza alikowewe nturi Kristo chankwe Eliya chankwe umuvugishwa? ²⁶Yohana yabishuye alavuga, "nabatiza kumazi; nahongene mulimwebwe alahagakela umuntu mtamu menya. ²⁷Yunoniwe aloza munyu ma yanje; jewe sinshoboye kulega imigozi yibirato vyiwe. ²⁸Amajambo gakolewe hiyo Bethania, hakudya yayo rodani, ahantu hi Yohana hiyabatiza. ²⁹Isiku ya kwilikiye Yohana yalamubonye Yesu azauwiwe alavuga, "Raba intama yimana waloitwa ra ichaha yo mwisi! ³⁰Yunoniwe ndavuga bintu vyiwe ndavuga, "wene uloza munyu ma yenge nimukula kuliko jewe, kubela yaliko munyu ma yanje. ³¹Sinda mu menye wene aliko vyakozwe kuitwa kugilango yu gululigwe kubela isiraeli, kuko ndalaje ndabatiza kumazi. ³²Yohana yalalavye, ndalabonye impwemu yululuka kuva mwijulu ikigelelanyo chinuma yalasigaye hejulu yiwe. ³³Jewe ntawonda menye aliko wene yalantumye kugila mbatize kumazi yalambwiye, yudya kubela alobona impwemu yululuka na kwichara nikwichara hejulu yiwe, yuno niwe abatiza kumpwemu mutagatifu. ³⁴Ndabonye kandi ndalavye kubela yuno nu mwana wimana. ³⁵Kandi umuasi gulo kwilikira Yohana yali yahagaze hamwe nabigishwa biwe babili. ³⁶Bala mumonye Yesu alimwo alagenda na Yohana alavuga, "Raba, intama yimani!" ³⁷Abigishwa babili bala mwumvishe Yohana avuga yano balamui kwili kira Yesu. ³⁸Ahonyene Yesu yala levye inyuma nukubobona abigishwa badya bamu kwilikila, nukubabwirw "mushakiki? "balishula, "Rabbi, (maana yake mwalimu ubahe?" ³⁹Alababwila, "Numuze mumubone; "Hanyuma balagenda nukulabaahantu hiyaliba, balichaye humwe na wene kuwo mwisi, kubela hali mwohalagela amasaha chumi zibulako. ⁴⁰Mulumwe mwabadya babili balamwu mvishe Yohana avuga nukumu kwilikira Yesu yitwa Andrea, umugeziwiwe Simoni Petro. ⁴¹Alamubona mugenziwe Simoni nu kumu bwira twalamulose (kubela alosigulila Kristo.) ⁴²Alamu zana kwa Yesu. Yesu alamulaba nukuvuga, "wewe ulisimoni umwana wa Yohana" witwe kefa, "(maana yake Petro)". ⁴³Isiku ya kwilikiye aho Yesu ashaka kugenda kugenda Galilaya, yalalose Filipo nu ku mubwira, "nkwilikira jewe." ⁴⁴Filipo wene yalu mwenyesi wa Bethsaide, mji wa Andrea na Petro. ⁴⁵Filipo yala mulose Nathanaeli nu kumubwira, twamulose yudya Musa yondiche ihabali kuliwene kubela itegeko dya manabii. Yesu umwana wa Yusufu, kuva nazareti. ⁴⁶Nathanaeli alamubwira, "none nikintuchiza chashobola kuva Nazareti?" Filipo alamubwira, nuze ulabe. ⁴⁷Yesu alamubona Nathanaeli aza uwiwe nukuvuga "Raba, Umwisilaeli wukuli atafishe ubabeshi muliwene!" ⁴⁸Nathanaeli alamu bwira wamenye kute jewe? "Yesu alamwishula nukumubwira,

"munyuma ya Filipo ntiya kuhama gaye hali hasi yikiti ndala kuboye".⁴⁹Nathanaeli alamwishula, Rabi wewe ulu mwana wimana! wewe ulumwana mi wabisilaeli".⁵⁰Yesu ala mwishula ala mu bwira, kubela yuko ndalakubwiye ndakubonye hasi yikiti; None ulavyemeye? Utabona ingene yasumba yano.⁵¹Yesu alavuga, "Amini amini ndababwira mulozi bona ijulu zuguluka, nukubabona ab a mala yi ka balimwo barulila nukururuka hejura yu Mwana wa Adamu.

Chapter 2

¹Bhanyuma yumusi ungila ngatatu haliho ubungenyi hiyo kana ngalilaya kandi nyina wa Yesu nihoyalili. ²Yesu nabingishwa biwe yalatumiwe mubungenyi. ³Maze; imanze kuheladivai nyima wa Yesu alumubalika ati ntibafise divai. ⁴Yesu alamwishula mungolengole nkibindeba jewe? umwanya wange nkingulangele. ⁵Nyima abwila abaleozi atiichubabwila chose mungikole. ⁶Haliko inanga sita za mabuye zabizweho kungukula luba. Kumisimkulu zabayahundi; bulumwe nguzuzwa, ninanga zibili chankwe zitatu. ⁷Yesu alubabalila nimwunzuzuzeizo nanga amazi balunzunza kungeza hejulu. ⁸Alababalila badya bakozi nimutwale kumutelechi mukulu wameza. ⁹Umutelechi aluviliza amazi yamaze kuhinduka kubadivai mungabo nkiya meny mungabo abakozi bavomye amazi balamenya yoya vuye uwo mutelechi ahamangala umukwe. ¹⁰Alababwila; bulumuntu amaza kuteleka abantu divai nyiza bomaze kubolengwa abaha idivayi itadyoshe mungabo wewe walabiche idivai idyoshe kungelaubu. ¹¹Idyo nidyatangulilo dya kana yangalilaya; bwalubwambele. Yesu yakoze alikana; yelekana ubwinza bwiwe kandi abingishwa biwe balamwemela. ¹²hunyuma yibi, Yesu, nanyina wiwe, nabenewabo na bingishwa biwe balangenda mumuji wa kapalinaumu balileala hiyo kumisi miki. ¹³kandi ipadsaka, yabayahueli yalihasi kushika Yesu adunga yelusalemu. ¹⁴Asanya abalimo balangunza ika, intama, inuma na balimo bavunja amahela, balibika yemulusengelo. ¹⁵Yesu alakola inkonifise ubipfundo, alabakulamo bose balimwo kubela ulusengelo, beteluna ninka nitama, alasesa amahela balimwo balavunja namuhela alahenula ameanza yabo. ¹⁶Kubanguza inuma ababwila, vanahoibinu vyanyu kuleleahanu aha nimuleke kukolelamo munzu ya data wanje, kungila mwoisoko. ¹⁷Abingishwa biwe balikuka, yuko, vyalivyandichwe, izingiyinzu yawe ilodya." ¹⁸Abakulu babayahudi balamubanza utwele ukimenyesho kituma, ulotweleka, kubela uleo la ivyo. ¹⁹Yesu alabishula sambala ulusengelo ulu na ngedo ngubaka imisi itatu. ²⁰Hanyuma habakulu baba yahudi balavunga dyatwaye imyaka, milongo ine nazitandatu, kubalea ulusangelo ulu nawe ukunga ulongubaka, kumisi itatu?" ²¹Aliko wene yavunga, ulusengelo angelelanya umubiliwiwe. ²²Ngutwe, hanyuma yaho, hanyuma hamaze kuzungwa kwiwe, kuva mubapfuye, abingishwa biwe balibuka yuko ya kuze ngutwo, balizela, ivyandichwe nadya jambo Yesu aliyalingeze kuvunga. ²³Kandi ahoyaliyelusalemu mumwanya wi pasika, mumwanya, wimisimi kulu, abantu beshi balizeye izina dyiwe, bamaze kubona ibimenyecho vyibinu yakoze. ²⁴Aliko Yesu nkiyizeye kuleo yalabamenya abantu bose. ²⁵Ntiyalinda umuntu, waliwe wese amubwila kubela ukobali abantu, kubela yabamenya ibilimumitima yabo.

Chapter 3

¹Halu mafarisayo izina dyiwe Nikodemo, yalumwe wo mubajumbe bibalaza dya bayahudi. ²Uyu muntu yagiye kwa Yesu mwijoro alamubwira, "mwalimu tulazi yuko ulimwalimu yavuye kumana, kubela nta muntu yashobola kukola ibimenyecho nkiyo vyose imana itali kumwe nawe. ³Yesu alamwishula, "nikweli, nikweli, Umuntu ntashobola kwingila mubwami bwi mana atavuche ubwa kabili. ⁴Nikodemo alavuga, "Umuntu yoshobolakute kuvuka alumuzehe?ntashobola kwingira munda ya nyina bwa kabili avuke, mbe yeshobola? ⁵Yesu alishula, "Ni kweli, ni kweli umuntu atavuche kumazi no kuli mutima, ntashobola kwingila mubwami bwi Mana. ⁶Chavuche kumubili numubili, nicha vuche kuli mutima numutima. ⁷Ntutangale ubela na kubwiye, ni lazima kuvyagwa bwa kabili. ⁸Ubuyaha buhuha butwala hohose hobushaka ni sauti yabwo ulayumva, aliko ntimumenya yobuva niyo buja. Niko bimeze ihali ya kila wavyawwe na mutima. ⁹Nikodemu alishula, kukuvuga, "Ibintu vyoshoboka kute?" ¹⁰Yesu alishula, "Wewe ulumwalimu wa Bisraeli, ntaniko umenya ibi bintu? ¹¹Mkweli ni kweli ndakubwila kidya chotumenya tulakishuhudia kidya chotwabonye. Aliko ntimwemela ubushuhuda bwachu. ¹²Nimba ndababwila ibintu vyaha kuli yisi ntimwele, muloshobola kute kwemela nimababwila ibintu vyo mwijuru? ¹³Kubela nta wuliye hejuru yavuye mwijuru atali udyu yululuche umwana wu muntu. ¹⁴Nkakudya Musa yamaniche inzoka mubugalagwa, kutyo nyene umwana wumuntu nilazima amanikwe. ¹⁵Kugila bote abazomwizera balonke ubuzima buta hela. ¹⁶Kubela uku Imana yakunze bali mwisi nicho chatumye itanga umwana wayo wulunege, kugila umtu wewese amwizera ntazofpe ahubwo abe nubuzima buta hela. ¹⁷Kubela Imana ntiyatume umwana wayo kwisi kugila achieulu banza isi, ahubwo bo mwisi bakile muli wene. ¹⁸Umwizera wene ntazo chiligwa ulubanza kubela ntalizera izina dyumva na wulunge wi Mana. ¹⁹Ikinicho kituma ulubanza, yuko umucho waje mwisi aliko abana babantu bakunda umwijima kusuvya umucho kubela ibikogwa vyabo vyali bibi. ²⁰Kila muntu akola bibi yanka umucho kandi ntaza kumucha kugila ibikogwa vyawe ntabwo habona. ²¹Aliko udyu akola vyaukweli aza mumucho kugila ibikogwa vyawe bibonekane yuko biseluche vyakolewe kumana. ²²Hanyuma yibi, Yesu nabanafunzi biwe bagiye mukihugu cha Yudea. Hiyo yamaze yumwanya hamwe nabo ababatiza. ²³Uwo mwaya Yohana kandi yalimwo alabatiza hiyo Ainea hofi na Salim kubela halamazi menshi hadya. Abantu balaza kuliwe aka babatiza. ²⁴Kubela Yohana ntiyali bwatabwe mwifungilo. ²⁵Hanyuma haba kuhalila abanafunzi ba Yohana nu Muyahudi kuvyi misi mikulu yo kwihumanula. ²⁶Bagenda kwa Yohana bala mubwila, "Mwalimu udyu mvali kumwe hakudya yumwanga Yorodani, udyu yashuhudie ihabari bziwe, laba alabatiza bote bagenda bamukulikila. ²⁷Yohana alishula umuntu ntashoboka kwa kila ikintu chochote ataluko akihawe kuwa mwijuru. ²⁸Mwebwe nyene mulashuhudia nalavuze yuko, "Jewe sindi Klisto ahubwo na vuze, natumwe imbele yiwe. ²⁹Udyu afishe umwenga numukwe, Umugenzi wumukwe, ahagalala no kumwumviliza alanezegwa gwange gusohoye. ³⁰Ashakigwa kukuzwa nange nshakigwa kuba muto. ³¹Wuva hejuru ali hejuru yavyose. Udyu wo mwisi ava kwisi kandi avuga ibintu vyomwisi. Udyu ava mwijuru ali hejuru ya vyose. ³²Wene ashuhudia bidya vyoyabonye no kuvyumva, aliko ntawemela ubushuhuda bwiwe. ³³Udyu yameye ubushuhuda bwiwe yemeje yuko Imana alukuli. ³⁴Kubela wene uwatumweni Mana aganila amajambo yi Mana kubela ntatanga mutima kukipimo. ³⁵Daha akunda umwana yalamuhaye ibintu vyote mumaboko yiwe. ³⁶Wizera umwana alafishe ubuziman butahela, aliko kudya atubaha umwana ntazobubona ubuzima, auhubwo ishavu dyimana lilafatanye hejuru yiwe.

Chapter 4

¹Yesu amaze kumenya yuko Abafarisayo bumvishe yuko Yesu afishe abigishwa no kubatiza kulusha Yohana.

²(Aliko Yesu wene nyene siwe yabatiza ahubwo habatiza abanafunzi biwe.) ³Yavuye yudeya agenda Galilaya.

⁴Kubela vyalibikwiye kuhilila Samaria. ⁵Asohola kumuji wa Samaria, witwa sikari hofi ni eneo Yakobo yahaye umwana wiwe Yusufu. ⁶Kandi ngaho hali ilibadya Yakobo. Yesu yali yalushe kubela ulugendo yikala hofi nidyo liba hali mukihe chumutaga. ⁷Umugole wu musamaria aza kuvoma amazi, na Yesu alamubwila, "Immpa amazi inywe." ⁸Kubela abanafunzi biwe bali bagiye mumuji kugula ivyokudya. ⁹Yudya mugole alamubwila, "Bigenze kute wewe umuyahudi, kunsemga jewe umugole ndu musamaria, ikintu cho kunywa?" Kubela abayahudi balanenana na Basamaria. ¹⁰Yesu alamwisha, "Yuba wa lumenya ingabile yimana nudya akubwila. Mpamazi womuseze, yokuhaye amazi yubu zima. ¹¹Uyo mugole alishula, "Mwami nta ndobo yokuvomesha iliba nadyo nililelile. Uyalonkahe amazi yubuzima? ¹²Mbewewe uli mukulu kusumba Daha Yakobo, yatuhaye ili liba na wene nyene na banab biwe nibitugwa vyawe banywa amazi yili liba?" ¹³Yesu alishula, "Wewese anywa aya mazi alalonka inyota kandi. ¹⁴Aliko yudya azonywa mazi ndomuha ntazolonka inyota kandi. Ahubwo amazi ndomuuha galoba ubusota bwibuluka amazi ibihe bita hela. ¹⁵Yudya mugole alamubwila, "Mwami, ndaya seze ayomazi kugila sindobe ninyota kandi sindogogwe kuzahano kuvoma amazi." ¹⁶Yesu alamubwila, "Genda uhamagile umugabo wawe, hanyuma ugaluke." ¹⁷Uyo mugole alamubwila, "Simfishe umugabo." Yesu alishula, "Uvuze neza, simfishe umugabo; ¹⁸Kubela ufishe abagabo batanu nuyo yumwe ufishe ubusiwo kwawe. Kulili uvuze ubukweli!" ¹⁹Uyo mugole alamubwila, "Mwami ndabona wewe ulumuvugishwa. ²⁰Badaha asengela mulugu musozi. Aliko mwebwe muvuga Yerusalemu niho hantu hashakigwa abantu kusengela. ²¹Yesu alishula, "Wamugole nunyizere ikihe kilaje aho muta losenga Daha muliguno musozi au Yerusalemu. ²²Mwebwe abantu musenga cho muta menya aliko twebwe tusenga chotumenya, kubela akakiza kava kubayahudi. ²³Kulivyo, ikihe kilaje nubu kilasohoye, ikihe abasenga balosenga Daha muli mutima no mubukweli, kubeli Daha alonda abantu bameze kutyo babe biwe nabo bamusenge. ²⁴Imana numutima, nabadya bayisenga bashakigwa kuyisenga kumutima no mubukweli. ²⁵Uyo mugole alamubwila, "Ndamenya yuko mesiya alimwo alaza, (Yitwa Klisto) Uyo niyaza azotubwila vyose." ²⁶Yesu alamubwila, "Jewe uvugana nange ndiwe." ²⁷Mulugo mwanya yene abanafunzi biwe balagaluka. Nabobalatangala ni kubeliki yalimwo aganila numugole, aliko ntawagejeje kumubaza, "Ushaka iki?" au kubela iki uganila nawe?" ²⁸Kulidyo uyo mugole asiga ugwesho gwiwe agenda mumuji abwila abantu. ²⁹Nimuze ulabe umuntu yambiye ibintu vyange vyose ndakoze, mbe bilashoka akaba aliwe Klisto?" ³⁰Bava mumuji baza kwiwe. ³¹Mukihe chumutaga abanafunzi biwe balamusavye bavuga, "Mwali dya ivyokudya." ³²Aliko wene yababwiye, "Jewe ndafishe ivyokudya mutamenya mwebwe." ³³Abanafunzi balabazanye, ntawa muzaniye ikintu chochose kudya, "Mbe bazanye?" ³⁴Yesu alababwila, "Ivyokudya vyange ni kukiola ubushake bwiwe watumye kushoza ikazi yiwe. ³⁵Mbe ntimuvuga hasigaye amezi atanu isoloma likagela? Nababwila nimulabe amashamba ingene gageze kusolomwa! ³⁶Usoloma yakila ingelo no kwegelanya amatunda kubela ubuzima buta hela, kugila ngo yudya atela nudya asoloma banezelegwe hamwe. ³⁷Kubela iyimvugo aliyukuli yumwe alatela uyundi alasoloma. ³⁸Nabatumye kusoloma chomutaluhiye abandi balakoze ikazi namwe mulingiye mumunezelo wikazi yabo. ³⁹Abasamaria benshi muluyo muji balamwizeye kubela itarifa yudya mugole yalimwo alashuhudia, "Uwambi bintu vyose ndakoze." ⁴⁰Abasamaria bamaze kuza balamusavye yikale hamwe na bene nawe yikala kwabo imisi zibili. ⁴¹Benki chane balamwizeye kubela ijambo dyiwe. ⁴²Balamubwila yudya mugole, "Tulizeye sikuma jambo yawe kusa, kubela twebwe nyene twumvishe, ubu tulamenye yuko alukuli wene numukiza wisi." ⁴³Hanyuma yiyo misi ibili, yalanduluche atelaja Galilaya. ⁴⁴Kubela wene nyene yali yatangaje yuko umuvugishwa ntafishe ichubahilo mukihugu chiwe. ⁴⁵Hoyaza kuva Galilaya aba Galilaya balamukalibishije, bali babonye ibintu vyose yakoze Yerusalemu kumusi mukulu, kubela na bene kandi bali bahuzuliye kumusi mukulu. ⁴⁶Yalaje kandi kana ya Galilaya hiyo hoyahinduye amazi kuba idivai hali umukulu umwana wiwe yaligwaye hiyo kapernaumu. ⁴⁷Yumvishe yuko Yesu yavuye yudya agenda Galilaya yalagaye kwa Yesu alamusaba agolomoka amukize umwana wiwe, yalihofi kufpa. ⁴⁸Niho Yesu yamubwila, "Mwebwe mutabonye ikimenyecho nibitangaza ntimushobola kwizera. ⁴⁹Uyo mulongozi alavuga, "Mwami ululuka hasi umwana wange atalapfa." ⁵⁰Yesu alamubwila, "Genda umwana wawe ni muzima," Yudya muntu alizera ijambo dyoyavuze Yesu alagenda. ⁵¹Agolomoche abakozi biwe balamusanganila balamubwila umwana wawe ni muzima. ⁵²Alababaza yalonse kamitende kuva dyali balamwishula, nyijoro mukihe chisaha mushanjo ihoma niho yakila." ⁵³Niho sewiwe yamenya yuko alimuli gudya mwanya Yesu yavuga, "Umwana wawe ni muzima." Wene numudyango wiwe bacha balizera. ⁵⁴Ikichali ikimenyecho cha kabili yakoze Yesu avuye yudeya shiche Galilaya.

Chapter 5

¹Inyema yaho hali umusi mukulu wa bayahudi, Yesu yahuliye Yerusalemu. ²Hiyo Yerusalemu hali ilembo dyi ntama dyali dyitwa nululimi gwi kiebrania Bethizatha, nazo dyali bifise amabalaza atamu. ³Ikilahulo kinini chabagwaye halimwo impumyi abachumbagila, abanyunyutse bali badyamye mulayo mabalaza, "Balindiliye amazi yuko azikuluka" Mukuli ikihe Runaka malaika yalulutsekubwumwami acha azilula amazi. ⁴Kulivyo udyali aliwe yali uwambee yunjiye mumazi inyuma yamazi atalazi kuluka yagizwe muzima kuvana na kidyo chochose chali chamufashe mulicho kihe. ⁵Umutwe umwe yaligwaye kikihe chi myaka milongitatu nine yali munzu yayo mabalaza. ⁶Yesu abonye adyamye mwayo mabalaza amaze kumenya yuko adyamye aho kumwanya munini Yesu yalababwiye, "Mbe ushaka kuba muzima?" ⁷Wanugwayi alamwishula, "Mwami simfise ikintu, uwansize mukidengeli ikihe amazi yaliko alazaluka mukihe magelageza kwinjila uyundi muntu aliko alandaba. ⁸Yesu alababwila, "Haguluka utwale igodo dyawe ugende." ⁹Ubwonyene wamuntu agwaye acha alakila acha atwala ubulili bwiwe alagenda kuwomusi hali kumusi wisabato. ¹⁰Kulivyo abayahudi balamubwila udyali muntu yakijewe, "Uyumusi mumusi wisabato, Ntibile kuliwe kwilemeka igodolo dyawe. ¹¹Alishula udyali yankiyije niwe yambwiye, "Twala igodolo dyawe ugende. ¹²Balambaza ninde yakubwiye, "Twala igodolo dyawe ugende?" ¹³Naho udyali yakijije atamumenye kuko yaliyamaze kugenda mwibanga kuko hali abantu beshi mulicho kiche. ¹⁴Hanyuma yaho Yesu yamusanze udyali muntu nulusengelo alambwila, "Laba wakize! "Ntuzosubile kukukola ichaha kandi ntuloze ufatwe ni jambo libi chane." ¹⁵Wamuntu alagenda ataba menyesha Abayahudi yuko Yesu aliwe yankijije. ¹⁶Kulivyo kukubela ayo majambo abayahudi bala mubabaje Yesu kukubela yakoze ayo majambo kumusi wisabato. ¹⁷Yesu alababwila, "Daha wanje alakola akazi kugeza nubu nanje ndakola akazi. ¹⁸Kukubela uko abayahudi babadanije kumukulikila kugila bamwiche sukubela gusa kulenga Isabato ahubwo kukumwita Imana sewiwe, yigila kuba nkimana. ¹⁹Yesu alabishula nimwizele nimwizele umwana ntashobola kukola ichochosebuletse kidya alichio yabonye sewiwe akola kuko chochose sewiwe akola nicho numwa na akola. ²⁰Kuko Dala akunda umwana, kandi amweleke kila kintu chakola no kumweleka amajambo makuhi atalaya kugila ngomulenze kutangala. ²¹Kuko nkakudya uko daha azula abapyuye no kubaha ubuzima, ni nkuko numa na amuha uwowese akunda. ²²Kuko Daha ahana uwowese, nukuvuga alamba umwana ulubanza gose. ²³Kugila ngo bote bamwubuke umwana nkakudya umwana yubaha sewiwe udyali ntubaha umwana ntiyubaha se yamutumye. ²⁴Nimwizele, nimwizele udyali yumva ijambo dyanje nukwemela udyali yantumye alafise ubuzima budahela kandi ntazochibwa ulubanza inyuma yaho, achiye kuva mulupfu no kwinjila mubuzima. ²⁵Nimwemele, nimwemele ndababwila ikihe kilaje nubu haliho abapfuye bazokumva ijwi dyumwana wimana bote bazo kumva bazobaho. ²⁶Kuko nka kudya daha afise ubuzima muliwe nyene. ²⁷Niko yahaye umwana kuba mbuzi ma muliwe, na Daha yahaye umwana ubutwale kugilango achiye ulubanza kuko numwana wa Adamu. ²⁸Ntinutangazwe nili, kuko ikihe aho abapfuye balumumva bazo kumva ijwi dyiwe. ²⁹Nabo bazoja hanze, kubakoze neza kukuzuka baja mubuzima, abakoze bibi kukuzuka bachibwa ulubanza. ³⁰Sinshobola kukola ikitu chochose kuva kuli jewe nyene. Nkuko mumva inko na halubanza mulubanza gwanje nugwukuli kuko sindondela ulukundo gwanje ahubwo nulukundo gudya yantumye. ³¹Nimba nishuhudie jewe nyene, ubushuhuda bwanje ntibo baye bwukuli. ³²Haliho nyundi yishuhudia kukubela jewe kandi menya akuli kubushuhuda bwashuhudia mubwukuli. ³³Mwatumwe kwa Yohana, nawe yushuhudie ukuli. ³⁴Naho aluko ubushulu na kila ntibuva kumuntu ndavuga aya kugila mushobole kukizwa. ³⁵Yohana yali itala dyaka likaba libonesha Musa witeguye kulinezelegwa kumwanya muto umucho waho. ³⁶Ubushuhuda mfise ni bunini kusumba budya bwa Yohana kukazi zo daha yampaye kuzuzua, izokazi nkola zemeza ko daha yantumye. ³⁷Daha yantumye wene nyene ashuhudia kukubela jewe. Ntimuligela mwamumva ijwe dyiwe chabule kubona indemo yiwe ikihe chochose. ³⁸Ntimufise ijambo dyiwe dyichaye muli mwebwe kuko n timumwemela wene yantumye. ³⁹Mwachaguye ivyandichwe mugila mulivyo halimwo ubuzima budahe kandi ivyo vyandichwe vyemeza inkulu zanje. ⁴⁰Ntimushaka kuza iwanje kugila mulonke ubuzima budahela. ⁴¹Si nshaka kushimwa na bantu. ⁴²Aliko ndazi yumutafise ulukundo gwimana muli mwebwe nyene. ⁴³Na menye kwizina dda Daha wanje ntimushobola kunyakila. Nkuyundi aje kwizina dyiwe mwomwakiliye. ⁴⁴Mbe mwoshobola kule kwemela mwebwe abo mwakiliye kushimwa kuvakwa kila umwe wanyu aliko ntimulondela kushimwa kuvuye kumana yikinege? ⁴⁵Ntimugile jewe ndobashitaka imbeleza daha ubashitaka mwebwe ni Musa ali mwebwe mwashize hukwizela kwanyu. ⁴⁶Nimba mwobaye mwemela Musa, mwokemwa ye nanje kukubela yanditse kuvyekeye inkulu zanje. ⁴⁷Nimba mutemela ivyanditse vyiwe muzoshobola kute kwemela amajambo yanje.

Chapter 6

¹Hanyuma yivyo Yesu agenda hakudya yi kiyaga chi Galilaya, kandi chitwa Tiberia. ²Ishengero dyishi riramukurikira kuko ribonye ikimenyecho akora kubagwaye. ³Yesu aduga umusozi yicharanayo nabigishwa biwe. ⁴(Kandi Ipasaka, imisi mikuru ya Abayuda yali hafi) ⁵Yesu yumamuye amaso, abona ishengero dhishi riza kuriwe abaza Filipo, "Tugenda hehe kugura imikate kugira aba bashobore kudya?" ⁶Aliko Yesu yavuze aya kuri Filipo kukumugeza kuko wene yarazi ichoazokora) Filipo aramwishura, "Ni mikate yakachiro ki denariyo amajana abili ntiyobakwira naho umuntu wese yohabwa katoya." ⁸Andereya, yumwe mubigishwa biwe mwenewabo na Simoni Petro aramubwira. ⁹Yesu, "Hari umuhungu yumwe ngaha arafishe imikate zitanu ni samaki zibili aliko izi zimaze iki mubantu bingaho?" ¹⁰Yesu arababwira, "Ati bicharike abantu hasi." (Kandi aho hantu hari ivyachi vyishi) Nukwa abagabo bagera ibihumbi bitanu barichara hasi. ¹¹Hanyuma Yesu atora ya mikate itanu arayihe zagira arabagabira badya baribichaye, ku nyene abagabira samaki rikakudya bashaka. ¹²Abantu bamaze kuhaya, ababwira abigishwa biwe, "Nimwegeranye ibimanyagu vyasigaye ivyasigaye kugira nti hazimire ichochose." ¹³Barabitororokanya buzuza ibisimbo chumiria bibili vyibimanyu bitanu vyaya mikate yisayiri- ibimanyu vyasigawe na badya bariye. ¹⁴Hanyuma abantu babonye icho kinyecho yakoze baravuga, "Kweli uyu niwe muvugishwa yaje mwisi." ¹⁵Yesu amenye yuko bagira baze kumufata kugira bamugire umwami wabo, asubira, kumusozi ari wenyene gusa. ¹⁶Hageze kumugoroba abigishwa biwe bamanuka kukiyaga. ¹⁷Burira mubwata bajabuka baja hakudya yikiyaga baja kapelenaumu. (Umwiza wali wamaze kuza Yesu ntiyari bwaze iwabo.) ¹⁸Muruwo mwanya umuyaga mwinshi urahuhuta ikiyaga kiguma chononekara. ¹⁹Kundi abigishwa biwe bari bamaze kusoza nkastadiyo mironigibiri na zitanu chanke mironigitatu, babona Yesu aliko agendela hejuru yi kiyaga yegereye ubwato, baratinya. ²⁰Aliko arababwi, "Ni jewe! Ntimutinye." ²¹Kandi bakunze kumushira mubwato buno nyene ubwato bucha bushika imusozi aho baja. ²²Kumusi ukurikira ishengero dyari rihagaze hakudya yikiyaga bubona yoko atabundi bwato ataribudya Yesu nabigishwa biwe batariburire aliko abigishwa biwe nibo bali bijanye. ²³(Mugabo haramato ajabuga aya Tiberiya hafi ya hantu bariye imikate ihezagiwe nu mwami Yesu. ²⁴Nuko idyo shengero rimaze kumenya katali Yesu chanke abigishwa biwe nabo ariko, bene nyene burira muri ya mato bagenda kaperinaumu bamurondera Yesu. ²⁵Bamubonye hakudya yikiyaga bara mubaza "Bati mwigisha waje ino dyari?" ²⁶Yesu arabishura, arababwira izere izere murondera jewe, sikubela mwabonye ibimenyecho ni kubela mwariye imikate ni kuhaga. ²⁷Ntimokorere ivyokudya biyoka, aliko mukorere ivyokudya bihoraho ibihe bitashira bidya umwana wu muntu azobaha, kuko Imana daha yasizeho imenyecho hejuru yiwe." ²⁸Baramubwira, "Tugire tute ngo tukore ibikogwa vyi Mana?" ²⁹Yesu arishura, "Ikinicho kikogwa chi Mana ngo mumwizere wene woyatumye." ³⁰Nuko baramubwira, "Nibimenyecho ivyahe azokora ngo tushobora kubibona ni kukwizera? Uzokora iki?" ³¹Basogokuruza bacu burira manu mubugaragwa, nkuko vyandichwe, "Yabayahe imikate kuva mwijuru kugira badye." ³²Hanyuma Yesu arabishura, "izere, izere si Musa yabahaye umukate kuva mwijuru, daha niwe abaha umukate wubukweli kuva mwijuru. ³⁴Kuko umukate wimana arumanuka uva mwijuru ugaha abari mwisi ubugingo. ³³Baramubwira, "Mwami turonkere imisi yose uyu mukate." ³⁵Yesu arababwira, "Jewe nije mukate wubugingo, wene kwanje ntazaronka inzara nawe unyizera ntazokumva inyota na rimwe. ³⁶Aliko narababwiye yuko, mbwombonye muraheza ntimizera. ³⁷Bose bo Daha ampa baroza kwanje sinomuhindira hanze na katoya. ³⁸Kuko nakuwe mwijuru, sikubera kukora ivyoni gombera nazanywe kukora ivyo uwantumye agomba. ³⁹Na ahaya niyo agomba uwatumye, ngo sinzota kaze numwe muribadya yampaye, ariko ngonze ndabazure kumusi wiherezo. ⁴⁰Kuko aya ariyo Daha agomba, ngo wewese araba umwana ni kumwizera aronke nubugingo butashira, nanje nzomukurikira kumusi wiherezo. ⁴¹Hanyuma abayuda baramwidodo mbera kuko yavuze, "Jewe numukate wamanuche uva mwijuru." ⁴²Wavuga, "uyu si Yesu umwana wa Yusuphu, wose wiwe na nyina wiwe tumenya? Bibaye gute ubu kuvuga, "Nimanuche mva mwijuru. ⁴³Yesu arishura arababwira, "Ntimwidodombe muri mwebwe nyene. ⁴⁴Nta muntu aza kwanje atakwezwe na Daha wanje yantumye, nanje yantumye, nzomukurikira kumusi herezo. ⁴⁵Kuko vyandichwe mubavugishwa, "Bazokwigishwa ni Mana. Buri wumvishije ni yiyigishye kuva kwa Daha, aja kwanje. ⁴⁶Si kugira ngohari uwabonye Daha, atari uwavuye ku Mana uwo niwe yabonye Daha. ⁴⁷Izere izere wene uwizera afishe ubugingo butahera. ⁴⁸Jewe ndu mukate wubugingo. ⁴⁹Basokuruza banyu barira manu mubugaragwa na barapfa. ⁵⁰Uyu niwo mukate umanuka uva mwijuru, kugira umuntu andye ntapfe. ⁵¹Jewe ndu mukate ubaho wamanuchu kuva mwijuru. Nihagira uduya kuru uyu mukate azobaho ibihe bitashira. Umukate nzotanga numubili wanje kukubela ubugingo bwisi." ⁵²Abayuda barashavura bene kuri bene na batangura kuharira bavuga, "Bati uyu muntu shobora gute kutuha umubili wewe twudye?" ⁵³Hanyuma Yesu arababwira, "Mwizere mwizere, mutariye umubili wu mwana wumuntu ni kunywa amaraso yiwe, nimuzogira ubugingo muri mwebwe." ⁵⁴Uwo wese adya umubili wanje ni kunywa amaraso yanje afishe ubugingo butashira, nanje nzomukurikira kumusi wiherezo. ⁵⁵Kuko umubili wanje

avyokudya vyubukweli, na maraso yanje nivyo kunywa vyubukweli. ⁵⁶Uwo adya umubiri wanje ni kunywa amaraso yanje yikara muri jewe nanje muriwe. ⁵⁷Nkuko Daha wubugingo yantumye, niko mbaho kukubera Daha, nawe kandi abaho kubera jewe. ⁵⁸Uyu niwo mukate wamanuche kuva mwijuru, sinka kudya basokuru badya bakapfa wene adya uyu mutima azobaho ibihe bitashira. ⁵⁹Yesu yavuze ayo mwisinagogi hoyarimo arigisha hiyo kaperinaumu. ⁶⁰Niho benshi mubigishwa biwe bumvishije aya baravuga bat idyo jambo riragoye ninde yoshobora kudyakira? ⁶¹Yesu kubela yarazi yuko abigishwa biwe bari bidodombera ivyo, arababaza mbega ivyo barabachitaye? ⁶²None bizomera bite nimwabona umwana wumuntu amanuche kuva iyo yahora ubwa mbele? ⁶³Ni mwemu niwe atanga ubugingo umubiri ntacho umaze ikintu chochose, majambo navuze iwanyu ni mwemu nubuzima. ⁶⁴Aliko hali abantu muri mwebwe batizera, kubera Yesu yamenye kuva ubwambele yadya atashobora kwizera na yudya azomugura. ⁶⁵Arababwira ni kubela nababwiye yuko nta muntu ashobora kuza kwanje aliko yahawe na Daha. ⁶⁶Hanyuma yayo abigishwa biwe benshi basubira inyuma nibasubiye kujana nawe kandi. ⁶⁷Yesu abwira bamwe chumi na babili, "Mbega namwe muragomba kwigira? ⁶⁸Simioni petro aramwishura, "Mwami tugende kwande kandi wewe ufishe amajambo yubugingo butashira. ⁶⁹Na twizera ni kumenya yuko wewe uri uwera wi Mana. ⁷⁰Yesu arababwira, "Mbega jewe sinabatoye mwebwe, na umwe muri mwebwe ni umugwa nizi. ⁷¹Yariko avuga yuda umwa wa Simioni Iskariote kuko ariwe yagira yumwe murichumi na babili, yagira amugure Yesu.

Chapter 7

¹Hayuma yivyo Yesu yalangiye kungedangeda Galilaya kukubela tiyashakakungeda muyahudi kukubela ambayahudi bakora itengulo yakumwicha. ²Umusi mukulu gwambayahudi imisi mikuru yaliko ialshika yisago. ³Miho mbenewambi bamubwira, "Nungede uve ahahatu ungeda muyahudi abagishwa bawe nabo yene ambabone ibikogwa vyawe ukora. ⁴Tawashombola kukora ichochose .Mupisho na wene yene abangomba kumenyekana chawe, kukora ivyo niwilekane mwisi." ⁵Aliko nabene yina Tibamwinzila. ⁶Yesu alabishula ati ingihe chaje Tikirashika aliko ingihe chayucho chawa kiriho. ⁷Mwisi Tibashobora kubaka ahubwo ulunya ka jewe kuva dabavungira ibikogwa vyombo kali bibi. ⁸Mimudunge mungende mumisi mikulu njewe singenda mwiyo misi mikulu. Kuko imisi yaje tilaso hola naba." ⁹Amaje kuvunga ayo majambo kulimbo acha asingala Galilaya. ¹⁰Bene wabo bamaze kundunga mumisi mikuru nawe achalageda, tiyibonekejekuko yalingie kusenga. ¹¹Abayahudi alamulondela musi mukulu no kuvunga alihehe? ¹²Hali ivyongoshwa vyishi mulusengero bamuvunga ba,we: Bati numutu mwiza abadi bati anya alazimiza ambantu. ¹³Tawakuze atubo kuko batinya abayahudi. ¹⁴Imisi mikulu ingeze hangati Yesu andunga mulusengero acha ambaza kwingisha. ¹⁵Abayahudi banguma batangala nokuvunga ni bkukubeliki uyu mutu. Kuko amenye amajambo meshi? Talinga Kamusi. ¹⁶Yesu alabishula ati izi yingisho sizaje yene, nangiwe uwatumwe. ¹⁷Mi yaba halumutu agamba kukova ivyo uo wakunda wene azomenya ayaminga aya yuko ngava kumama nabavungo kuva kuli jewe mwenyewe. ¹⁸Uwivunga agava kuliwe wene yene alodela ubwiza bwichumbahiro aliko uludela ichumbahiro chuwa mufu mye mwe ukuli niwe ukuli kadi tangabitanya kuba kuli muliwe. ¹⁹Mussa Tiymbahaye amattengeko? asliko tanumwe yitodela amatengeko benga mulodelela ku kunyicha? ²⁰Ishengero balamwishula "ata" ufise dayimoni ni ude ashoka kwikwicha? ²¹Yesu abishula alababwila na kozi ikikongwa kimwe na mwemwese mulatangazwa kukubela wene. ²²Musa yabahaye ukusilamungwa aliko tiyovunye kuliwe. Musa aliko yavuye kimondata) Aliko mulasilamula umutu kwisabato. ²³Nonese kumutuasiramungwa kumusi wisabato kugirango amatengeko ya Musa Timurenge nono jewe mumpora ikika kwisabato na kijije umutu kumba muzima chane kwisabato? ²⁴Timupfe lkucha imaza kuvigana nuko biboneka aliko muhe imaza zukuli. ²⁵Bamwe mulibo Yerusalemu ambalavunga suyu abalodela kumwicha? ²⁶Ehe avunga akalalamanga, Tacho baluha bamubwila mbega hanya abakuru beye vyukuli yuko aliwe Klisto? Bengabira shoboka. ²⁷Tulamenya uyumuntu akahe Klisto niyaza tawizi aho azoturuka. ²⁸Yesu ayalavunga asendela yingisha murusengero ajewe mulazi naho natulutse mulahali aliko sinaje nitumye aliko uwatunge nuo ukuli aliko mwebwe timumuzi. ²⁹Damumenya wene kuko nakuye iwe na yalatumye. ³⁰Aliko bangomba kumfata, tamwume ya kilije ukuboko kwiwe hejulu yiwe kukuko isahayi we hatali bwangele. ³¹Aliko beshi mwishengero balamwizeye balavunga Kisto ni yaza azo kola ibitangoza vyishi kuliko ivyo yakoze uyumuntu. ³²Abafalisayo bamoze kuva ishengelo livungana muvyongoshwa kukubela Yesu na bakulu babahalezi na bafalisayo bacha batuma abadayi kumfata. ³³Niho Yesu yavunga, "Ati aliho umwaya mutoyo kili kumwana mwe leageda kuva tumye. ³⁴Muzodolela aliko timulobona hadya geda timwashobola kuza" ³⁵Abayahudi abalavungana bene kulibene atimya mutu azojahe titumuche azongeda kudasaze. Muyahudi na kubongisho abayunani? ³⁶Benga idyo jambo atubwila niliki gomuzondedela aliko timuzobona aliko iyogeda timushobola kushikayo? ³⁷Aliko umusi mumwisho wumusi mukuru. Umusi mukulu munini Yesu. Yalohagaze ala semelela nijwi lilenga atimihaba haliho ufise inyota naze kulijewe anywe. ³⁸Uiyeleza uko ivyoditse bivunga kuva muliwe hozovamwo amazi yubungigo. ³⁹Alikivyo ya Bivuze muli mpwemu abamisi njeye. Bozo kuzokera mpwemu yali atala tangwa kuko Yesu Tiwali bwashike mwuza Bwimana iwe. ⁴⁰Bamwe mwishengero abavyuvitse aya majambo bafi nukuli uyu mutu avungishwa ni Mana. ⁴¹Bamwe "bavunga" mati uyu ni Klisto aliko ambadi bavunga, " none Klisto yavangalila? ⁴²Aliko ivyonditse timbivunga yuko Klisto korova mumudyango wa Daudi nakuva Bethlehemu mukijiji aho Daudi yalali? ⁴³Kulivyo ahahatu acha haba kutuvikoma mulicho kiterane, kukubela wene. ⁴⁴Beshi mulabo bashaka kumfata aliko tawa shomboyee kungorara ukumboko hejuru yiwe. ⁴⁵Aliko babafalisayo basubila kubehelizi baba helozi na bafalisayo nabo balababwila kukubeliki" Mutamuzaye?" ⁴⁶Abangedayi balavunga ati alenga tamutu yingeze kuvunga kawe huyu. ⁴⁷Aliko abafalisayo ambalabishula aliko mwalazimijwe? ⁴⁸Aliko hali umukulu numwe ya mwinzeye chawe umufalisayo? ⁴⁹Aliko ambabantu batazi ivyangezwe balavumwe. ⁵⁰Nikodemu alambabwila (kuko aliwe yamungirinye Yesu kera umwe wo mubafalisayo) ⁵¹Ati benga ivyangezwe bichula imaza umtu batabaje kumwiviliza nukumenya icho yakoze? ⁵²Balishuye na kumwubila," na wewe unatokea Galilaya? Nulondele ulabe yuko atamuvungisha ava ngaliha. ⁵³Bose bacha balitohela.

Chapter 8

¹(Wikomeze: Raba insobanulo ya Yohana 7:53- 8:11 aho hejulu) Yesu yalagiye mumusozi wa mizeituni. ²Kale mugitondo alaza kandi mulusengelo, na bantu bote balamugila; alichala nokubigisha. ³Abandichi naba falisayo balamuzanila umugole yafashwe mugikogwacho gusambana bala mushila hagati. ⁴(Wikomeze: Raba inzobanulo ya Yohana 7:53-8:11 aho hejulu) Niho bamubwila Yesu, "Mwigisha, uwu mugole yafashwe mugusambana, mugikogwa iki kabisa. ⁵Ubu, mumategeko, Musa yatutegeche kubatela amabuye abantu kaba, uvuga gute hejulu yiwe? ⁶Bavuze ibi kudya ngo bamutege kudya ngo yuko balonke ijambo dyo kumulega aliko Yesu alinama hasi alandika hasikuluto kwgwiwe. ⁷(Wikomeze: Raba inzobanulo ya Yohana 7:53-8:11 aho hejulu) Babanda nije kumubaza yalahagaze alababwila, ⁸"Uwutafise ichaha mulimwege abe uwa mbele kumutela amabuye." Alunama kandi hasi, alandika hasi kulotokegiwe. ⁹(Wikomeze: Raba insigulo ya Yohana 7:53-8:11 aho hejulu) Bumvishije ivyo, balagiye umwe hanyuma yuwundi, kuhela uwalumuzehe umwisho Yesu yasigaye wenka, hamwe numugole yali hagati yabo. ¹⁰Yesu yalahagaze nokumwubila, "Wamugole, aba kulega balihe? Ntauliho numwe yachiliye ulubanza?" ¹¹Alavuga, "Ntanumwe mwami." Yesu alavuga, "Nanje sinda kuchila ulubanza. Genda izila yawe; kuhela ubu nokuba ndanya ntulo kole ichaha kandi." ¹²Kandi Yesu alavuga nabantu avuga, "Jewe ndumucho wisi; uwu nkwilikiye ntalo gendagenda numwijima ahubwo azoba numucho wubugingo." ¹³Abafalisayo balamubwila, "Ulichabona wewenyene intahe yawe siyu kuli." ¹⁴Yesu alishula alamubwila, "Nahonzo kwishingila intahe ahantu navuye na haliya ndimo ndagenda, aliko mwege ntimumenya ahantu mvuye chanke haliya yongenda. ¹⁵Mwege mufishe ulubanza gumubili, jewe sinda muchila ulubanza uwo wese. ¹⁶Jewe naho ulubanza, ulubanza gwanje nukuli Daha yantumvye. ¹⁷Ego nomumategeko yanyu bilandichwe yuko ivyabona vyaba ntubabili nivyu kuli. ¹⁸Jewe nije nibela ichabona, na Daha yantumvye alambela ichabona." ¹⁹Bala mubwila, "Daha wawe alihe?" Yesu alishula, "Jewe ntimunzi chanke Daha wanje ntimumenya; yomwamenya jewe, mwomumenya na Daha wanje kandi." ²⁰Yalavuze amajambo aya ali hafi na hazina aho yalimwo aligisha mulu sengelo, kandi ntanumwe bado italashika. ²¹Sawa alababwila kandi, "Ndagiye vyanje muzo ndondela kandi muzo afya muvyaha vyanyu haliya ngenda, ntimushobola kuza." ²²Abayahudi balavuga, "Azo kwiychab wene nyene aliwe yavuze, haliya ngenda ntimushobola kuza?" ²³Yesu alababwila, "Mulava hasi jewe mva hejulu mwege mulabisi iyi jewe sindi uwisi iyi. ²⁴None lelo ndababwila yuko muzopfwa muvyaha vyanyu atalivyo mwizehe yuko JEWE NDIWE, muzopfwa muvyaha vyanyu." ²⁵None bala mubwila, vyabindi nababwiye kuva muntango. ²⁶Ndafishe amajambo menshi yokuvuga no kucha ulubanza hejulu yanyu. No kulivyo, wene yantu mvye niwu kuli: na majambo yo numvishije kuva iyiwe amajambo ayo avuga kwisi." ²⁷Ntiba mumenye yuko yalimwo alavuga nanabo kubela Daha. ²⁸Yesu alavuga, "Nimwa mwuna mula hejulu umwana wumuntu niho muzo menya yuko JEWE NDIWE, na yuko ntakola chochose kubwunjutima wanje nka Daha ukoyanyi gishije, ndavuga amajambo aya. ²⁹Wene yantumvye aliamwe nanje, kandi wene ntalandeka jenyene, none bulakanya ndakola bidya bimubela." ³⁰Mugihe Yesu avuga amajambo aya beshi balamwizeye. ³¹Yesu alavuga kuli badya bayahudi bamwizela, "nimba muzo kwichala mumajambo yanje, niho muzoba abigishwa banje bukuli. ³²Namwe muzomenya ukuli, nukuli kuzoba bohola." ³³Balamwishuye, "Twege tululu vyalogwa ibulahi mukandi ntituligela tuba hasi yubutumwa bwuwowesi, uzovuga gute, "tuzo bohogwa?" ³⁴Yesu yalabishuye, "Nimwizele, nimwizele, ndababwila bulumuntu akola ichaha numutumwa wivyaha. ³⁵Umutumwa ntiyichala muhila igihe chose Umwana abaho imisi yose. ³⁶None, nimba umwana ababohola, muzoba mubohowe kweli kabisa." ³⁷Ndazi yuko mwege mululu vyalo gwa iblahimu, mulondela kunyicha kubela ijambo dyanje ntamwanya lifise imbele yanyu. ³⁸Ndavuga amajambo yona bonye hamwe na Daha wanje, mwege budya nyene muko la amajambo yomwu mvishije kuva kwa Baba wanyu. ³⁹Balishuye nokumubwila, "Baba wanyu ni Ablahamu. "Yesu alababwila, yomwaba abana ba Iblahimu, mwokoze, ikazi za Iblahimu. ⁴⁰Nubulelo mulondela kunyicha, umuntu yababwiye ukuli yuko numvishije kuva kumana. Ablahamu ntiyakoze ibi. ⁴¹Mukola ikazi za Baba wanyu. "Balamubwila," Ntiwa vuche mubusambanyi, tufishe Daha umwe, Imana. ⁴²Yesu alababwila, "Nimba Imana ali Daha wanyu, mwokunze jewe, kubela navuye kumana; chanke sinaje kubwiwanje, ahubwo wene yalantumvye. ⁴³Kubeliki muta bimenya amajambo yanje? Kukubela mutashobola kwihangana kuyumviliza amajambo yanje. ⁴⁴Mwege muliba Baba wanyu shetani kandi mushaka kukola ivyifuzo vya Baba wanyu yali umwi chanyi kuva muntango kandi ntimushobola kuhagalala mukuli kubela ukuli ntikuli imbele yiwe. Iyo avuze ububeshi, avuga kuva kunge yiwe kubela numubeshi na Daha wumubeshi. ⁴⁵Nubu nyene, kukubela mvuga ibili ukuli, ntimunyizela. ⁴⁶Ninde hagati yanyu ashingila ntahe yuko nfisha ichaha? Nimba mvuga ibilukuli kubeliki muta nyizela? ⁴⁷Wene aliwe Imana ayumviliza amajambo yimana; Mwege ntimuvyumva kubela mwegenti muli Imana. ⁴⁸Abayahudi bala mwishula nokumubwila ntitula vuga ukuli yuko wewe ulumusamalia kandi ufise amadaimoni?" ⁴⁹Yesu alabishula, sifishe abadaimoni; aliko ndubaha Daha wanje, namwe mula mwubaha. ⁵⁰Sindondela ubwela bwanje; Haliho umwe alondela no kucha ulubanza. ⁵¹Izele

izele, ndababwila, habaye uwo wese azolifata ijambo dyanje, ntazobona ulupfu kandi."⁵²Abayahudi balamubwila, "Ubutulazi yuko ufise ipepo. Ablahamu nabavugishwa balapfuye alikoula vuga, Nimba umuntu azo lifata ijambo dyanje, ntazo bonza ulupfu. ⁵³Wewe ntulu mukulu kusumba Daha wachu Ablahamu yapfuye sivyo? Abavugishwa kandi bapfuye. Wewe wikola kubande?"⁵⁴Yesu alishula, "Nimba nzo kwitunga jewe nyene, ubwela bwanje ni gusa; ni daha wanje antunga udyu muvuga yuko ali Imana yanyu. ⁵⁵Mwege ntimula mumenya wene, aliko jewe ndamu menya wene, nimba nzovuga, sindamuzi nzoba nkamwe, umubeshi, nokulivyo ndamuzi namajambo yiwe nalayafashe. ⁵⁶Daha wanyu Ablahamu yalashangiliye uko azabona umusi wanje; yalaibonye kandi ya lanezelewe. ⁵⁷Abayahudi balamubwila, "Ntulageza Imiaka igihe chimiaka milongitano bado, nawe wamubonye ibulahamu?" ⁵⁸Yesu alamubwila, "Izele, izele ndababwilaha nyuma Abulahamu atalavuka JEWE NDIYO." ⁵⁹Niho batolana amabuye bashobole kumukubita aliko Yesu yali nyegeje naacha alasohoka hanze yulu sengelo.

Chapter 9

¹Kumwanya, nkuko Yesu hoyali ahihita, yalabonye umtu wimpumyi kuva kuvuka kwiwe. ²Abanafunzi biwe bala mubaza, "Umwali ninde ya yakoze ichaha umuntu yuno chanke aba vyeyi biwe kugela havuka impumyi. ³Yesu alishula, "Siwe yuno muntu kandi umuvyeyi wiwe bakoze icha, aliko nimilimo zimana zibonke kugulu ligwa kuhita iwiwe. ⁴Bila tukwiye kuko likozi ziwe nyene yantumye hakili hafikumutaga ijolo lilaje kumwanya halime ntayuliho alo shobola kukola ikazi. ⁵Umwanya homba hondimwisi, jewe ndumuchogo mwisi. ⁶Hanyuma yiwe Yesu kuvuga ago majambo ayo, yatemye kwisi, yakoze ugondo kuma chante no acha lamuha yudya muntu mumaso na litya dyondo. ⁷Ala mubwila genda unabe ku mwonga we Siloamu (Bisoba nugwa nikukoya tumwe) Ni kubela vyomuntu yalagiye alanaba asubile abona. ⁸Ababe bayudya muntu na badya bamubonye kole nkuko umusenzi bala vuze, none yuno siwe numuntu yalimeze yichaye nukusenga?" Abandi balavuze, "ni wene" ⁹Na bandi balavuze, "Ntaho aliko bala susanya nawe aliko yaliko alavuga, ni jewe. ¹⁰Ndababwila, "None amaso yane galuguluwe? ¹¹Yalishuye untu alokwitwa gute Yesu yakoze ugondo nukusiga kumaso yanje nukumbwila, genda siloamu uzekunabo none kubela gende nkanaba nchandonka kubona kandi. ¹²Bala mubwila, "Alihe?" Yalishuye, "Simenya" ¹³Balamutwale yudya muntu aje kale kuba impuyi kube Falisayo. ¹⁴Na yene yali umusi wi sabato kumwanya Yesu yakoze ugondo nukusiga nukuyu gulula amaso yiwe. ¹⁵Niho kandi abafalisayo balamubaza yalosegute kubena. Yalababwiye, "Yalasizeho ugondo kumaso yanje, ndanaba no kandi ndashobola kuleba. ¹⁶Muli bamwe baba Falisayo balavuga, "Umuntu nkuyu ntalave kumana yo kubela ntafata Isabato, "Abandabala vuze, "Bishoboka gute umuntu wichaha kukola ibiboneka nkivyo?" No kubela bilaba bigaba nyiche kuli bene. ¹⁷Niho bamubaza yudya kipofu kandi, "Uvuga gute hejulu yiwe kubela yuguluye ama soyawe? Impumyi chile vuga numuvugishwa. ¹⁸Kandi umwanya nkugu abayahudi ntiba mwizeye yuko yalimpumyi nawe na lose kuleba kugela ahoba hamagala abavyeyi biwe wenyene boyalose kuleba. ¹⁹Balaba babazije abavyeyi, none yuno mumwana wanyu womuvuga yavuche alimpumyi? Yashoboye gute kuleba?" ²⁰None bavyoyi banje balishula, "Tulamenya yuko umwana wachu na yuko yavuche impumyi. ²¹None niki none abona ntitumenya nawene yamuhumuye amaso yiwe ntitumumenya, mubazewene numuntu akuze yoshobola kwivugila wenyene. ²²Abavyeyi biwe bavuze amajambo ayo, no kubela labatinye aba yahudi. Nkakudya abayahudi balibemelanye neza kwichala, bilaba wewese alemela nkuko Yesu ni mukiza alosigwa impela nulusengelo. ²³None kubela idyo aba vyeyibiwe balavuze, "Nukumuntu akuze mumubaza wene. ²⁴No kubela kocha kabili balahamagaye yudya muntu igeze kuba impumyi nukumubwila, "Muhe Imana ubwela tulamenya yuko umuntu yuno nuwi dhaha." ²⁵Niho yudya muntu yishula, "Abe nuwi vyaha jewe sinanya jewe menya. Ikintu kime chomenya ndali impuyi none ndabone. ²⁶Niho yamubwila, "Yakukoze ibiki? Yuguluye gute amaso yiwe?" ²⁷Alishula, "Ndamaze kubabwila neza, namwe ntimwa nyumvishije! None mgomba kumviliza kandi? Namwe ntimushaka kuba abigishwa biwe kandi sivyene. ²⁸Bala mutuche bavuga wewe ulumwigishwa wiwe, aliko twebwe tulabigishwa ba Musa. ²⁹Tulamenya yuko Imana yalavuze na Musa aliko kuluyumuntu, ntimenya haliya yava. ³⁰Yudya muntu alishula avuga, kubeliki hino nijambo dyo kutamaza, yuko mutamenya yava, na kandi yuguluye amaso yiwe. ³¹Tulamenya yuko Imana ntimviliza abi vyaha aliko halu muntu wewese asenga Imana nakola vyashakewenye Imana ilamwumvilize. ³²Kuva kubanza kumwisi ntibila nyene kumva aliwe wese yuguluye amaso yanje uwavwehe atabona. ³³Aliko umuntu yuno ntiyavuye kwimana ntiyakoze buli kintu. ³⁴Bali shuye nukumubwila, "Wavuche muvyaha nyene nawe utatugisha twebwe?" Nihoba mwilukanya kuva kwikanisa. ³⁵Yesu yalumvishije yuko bamukuyeho kwikanisa yamulose nukumubwila, "Wizele umwana wumuntu. ³⁶Yalishuye nukuvuga, "No nonde umwami, kugila nanje ndonke kumwizela?" ³⁷Yesu alamubwila, "Wamaze kumubona, nawe avuga nawe ni wene. ³⁸Yudya muntu achavuga, "Umwami ndizeye, " Nho ya mufukamila. ³⁹Yesu alavuga, "Kulubanza ndaje kuli yisi yino kugila yuko badya tabona balonke kuleba na badya baleba babe impunyi. ⁴⁰Muli badya bafalisayo bali hamwe nawe balumva amajambo ayo nukumubaza, "Natwe kandi tuli impumyi. ⁴¹Yesu alamubwila, "Nkiko yamwaba muli impumyi, ntimwaza ivyaha. None lelo kandi mulavuga, tulaleba ichaha chanyu kilichala."

Chapter 10

¹Izele izele ndababila idya alalokwinjila mumudyango wulungo ngwi ntama mungabo alulila kunzila iyindi umuntu wo numusuma kandi numwambunzi. ²Wene yinjila mumudyako numunongenzi wintama. ³Iwe numulinzi womudyako alamwingila intama bumvishi isauti alabaha mangala intama ziwe na amazi na yabo no kubasohola hanze. ⁴Amaze kubasohola hanze ababokwiwe abaja abaja imbele ni ntama zilamukwilikila kukubela balamenya inji dyiwe. ⁵Ntibo kwilikila umunginyi mungabo hanyuma yaho balo mwikulaho kubela batamenya injwi zabangenyi. ⁶Yesu avanga ikingelelanyo iki iwabo mungabo ntibabimenye amajambo ayo yavunga iwabo. ⁷Yesu avunga nabo kandi izele izele ndababwila jewe ndumu dyako wintama. ⁸Abase batanguye nabasuma kandi na bambuzi mungabo intama ntizibuvu. ⁹Jewe ndilungi udyo wese yinjila achiliye iwanje alokizwa alokwinjili imbel no kuvayo nawe alolonka ahalila. ¹⁰Umusuma nkanza ataliko yiba no kwicha no kuhonya ndalaje kubela balanke ubunzima babe nabwo buhangaze. ¹¹Jewe ndumunongezi mwinza umunongezi mwinza nkatanga ubuzima bwiwe kubela yintama ziwe. ¹²Umukozi yahawe akazi atalumunongezi aliko itama ataliziwe ntaleba amabingila yangaje alabaleka no kwiluka intama. ¹³Amabingila ngalazifata nokuzisambaza zililuka kukubela alumukozi yahawe akazi ntiyi taho intama. ¹⁴Jewe ndumulangizi mwinza kandi ndabitaho abokwaluka kukubela alumukozi yahawe akazi ntiyi taho intama. ¹⁵Baba alamenya nange ndamumenya baba nange ndatanga uzima bwanje kukubela yintama. ¹⁶Ndafise intama nyishi kandi batalimulungo luno abo kandi bakwiye ndabazane nabo balanyumva injwi dyange kungitango habeho umungwi umwe numunongezi umume. ¹⁷Ikinichongitumve baba ankunda nange ubunzima bwanje hanyuma ndabutwale kandi. ¹⁸Ntamuntu abumenya kuva iwange mungabo jewe ndabatanga jewe nyene nafise ubutengeko bwo kubutanga jewe nyene nafise ubutengeko bo kubutwala kandi ndakiliye dyo ndatumwe ili kuva kwa baba. ¹⁹Ubuchakubili kandi bulaba hangati ya bayahundi kukubela amajambo aya. ²⁰Abeshi babo balavunga alafise imvemu kandi bali ni kibuli kukubeliki mumumvulinza?" ²¹Abeshi balavunga aya samajambo yumuntu yasaze ni mvwemu imvwemu lilashobala kuumula amaso yimpumvi. ²²Ni hohaza umusi mukulu wongushingwho ukwenzwa Yerusalemu. ²³Hali mungihe chimbeho na Yesu yalimwo alangendagenda mulusengelo kubela ikibunga cha Selemani. ²⁴Niho abayahudi bamukikinza bala mubwila ni mpaka dyali ulotungayisha? Niba wewe ulikilisto tubwileneza. ²⁵Yesu alabishula dalamaze kubabwila mungabo nkimwemela ikazi zikongwa mwizina dya baba wange izizemengwa hejulu yange. ²⁶Mungabo kwivyo nkimwemela kubela yuko mwenge mutalintama zange. ²⁷Intama zange zupfishe isauti yange dabamenya nabo balakwilikila jewe. ²⁸Ndalabahaye ubungingo butahela ntimulohona kandi nkanumwe alobatwala kuva mumaboko yange. ²⁹Baba wange yampaye abo nimukulu kusumba abandi bose kandi nkanumwe afise ubusobozi bwokubatwala kuva mumaboko ya baba. ³⁰Jewe ni Baba na umwe. ³¹Balatoya amabuye kungilango bamutele kandi. ³²Yesu alabishula ndabalabeleche ikazi nyishi zinza kuva mwababa ni kazi yahe hangati yinzi mungomba mutele amabuye. ³³Abayahudi balamwishula ntitungutela amabuye kwikazi nyinza yoyose imenze nenza mungabo kukulogotwa kubela wewe ulumuntu wingila yuko ulimana. ³⁴Yesu alabishula nkivandichwe kubela amatengeko yanyu ndalavuze mwenge ni ngishushanyo. ³⁵Bilaba alabita ibishushanyo kwa badaya bijambodyimana dyalabaziye (amandiko ngatashobola kononekala.) ³⁶Mulavunga hejulu yaudya baba yalumutanze nokumutuma kubela abalimwisi ubwele kubela ndavuze jewe ndumwana wimana. ³⁷Nimba intakola ikanzi za baba wange ndimunyemele. ³⁸Nimba alingundyo nkola noho mwoba mutanyemela nimwemele ikazi kungila yuko mumenye yuko baba alimulijewe nange yuko ndimuli baba." ³⁹balondela kandi kungene bomufata Yesu mungabo yalangiye avuye mumaboko yabo. ⁴⁰Yesu alangenda wenka kandi hakudya ya Yolodani muluhande Yohana hoyabatilinda ubwambele kandi yikaala hiye. ⁴¹Abantu beshi balaza kwa Yesu balangumve bavunga Yohana kweli nkiyakoze ikimenyecho chochose mungabo amajambo yose yavunze Yohana hejulu yuyumuntu ni kweli. ⁴²Abantu beshi balamwemela Yesu aho ali.

Chapter 11

¹Haliho umuntu yitwa Razaro yaligwaye. Yavuye Bethania mukijiji cha Mariamu namushikwe na Martha. ²Yali Mariamu yudya nyene aliwe yamuse umwami Mariamu nukumu kwirikila amagulu yiwe kumushachi wiwe, kubela abagenzi biwe Razaro yaligwaye. ³Niho mushikiwe hawa batamye intumwa kwa Yesu nukuvuga, "Mwami nulabe yudya wama ukunda alagwaye. ⁴Yesu amaze kumva alavuga, "Ubugwayi bono sulupfu aliko hanyuma yiwe nikube ubwiza bwimana kugirango umwami wimana ashobole kushimwa kubela bunobugwayi." ⁵Yesu yalamukunze Martha na mushikwe na Razaro. ⁶Amaze kumva yuko Razaro alagwayeb Yesu yalichaye imisi zibili hejulu ahantu hiyalili. ⁷Niho hanyuma yalababwiye abigishwa biwe, "Tugende uyahudi kandi. ⁸Abigishwa balamubwira, "Rabi abayahudi balashoboye kukuhonda amabuye nawe ushaka kusubilayo kandi?" ⁹Yesu alabishula, "Isaha zumutaga sichumi na zibili? Umuntu alimwo alagenda kumutaga ntashobola kuchitora kubela alabona kumwanga wumutaka. ¹⁰Aho nyene namba alogenda genda mwisolo alochitara kubela umwanga ntayilimwo hagati yiwe." ¹¹Yesu alavuga, amajambo yano nayandi amajambo ayo, Alababwira, "Mukuzi wachu Lazaro, Aliko bene avuga hejulu kugilango ndonke kumuvyura kuwa kwitila. ¹²Niho abigishwa balamubwira, "Mwami ndama ya dyange alaza kudyuka. ¹³Aho nyene Yesu yalimwo alavuga ibintu vyulupfu gwa Lazaro, Aliko bene bagira avuga hejulu yukudyama kwitila. ¹⁴Niho Yesu alavuga nabo aho nyene, "Lazaro yapfuye. ¹⁵Ndanezewe kubela mwebwe, kubela sindahilo haliya kugilango mulonke kwizera. Tugende uwiwe." ¹⁶Basi Tomaso, aliwe yitwa pacha, yalababwiye abigishwa bagenziwe, "Natwe tugende nyene tupfe hamwe na Yesu." ¹⁷Aho nyene Yesu amaze kuza yasanze yuko Lazaro tayari bamaze kumushila muginogo imisi zine. ¹⁸Nawe Bethania yali hafi na Yerusalemu ntuko kilometa alubaini na tano kutwo. ¹⁹Beshi muli badya bayahudi balza kwa Martha na Mariamu kubahumaliza kubela yumugenzi wabo. ²⁰Niho Martha amaze kumva yuko Yesu alaza, yalagikuhura na wene, aliko Mariamu yagumye yichaye muhira. ²¹Niho martha bwira Yesu, "Umwami aho hiba uliho hano mwene wachu ntiyali kupfa. ²²Aho nyene ndomenya yuko chochose chusega kuwa kumana alaguha." ²³Yesu alamubwira, ndamenya yuko alazuka kandi. ²⁴Martha alamubwira ndamenya yuko alazuka kubela kzuzuka numusi wihelezo." ²⁵Yesu alamubwira, "Jewe ndazura nubuzima, yudya anyizenye aliko alopfa aliko aloba aliho. ²⁶Na wene abaye nukungizera jewe ntaropfa nunyizere lino. ²⁷Alamubwira, "Ego mwami ndizeye yuko wewe ni Klisto umwona wimana, wene aloza kubela ivyisi." ²⁸Amaze kumala kuvuga lino yalagiye wenka nukumuha magara mushikwe Mariamu ahantu hatuliye. Alavuga, "mwigisha alichano kandi alakuhamagara. ²⁹Mariamumu amaze kumva ayo yalavuche nanigoga nukugenda kwa Yesu. ³⁰Na Yesu ntiyali bwaze kandi mukiji aho nyene yaliho hanyuma ahantu yahuliye na Martha. ³¹Niho abayahudi bali kumwe na Mariamu kubela mwiyanzu na badya balimwo bala muhumuza, bamaze kumubona alavyuka naninoga nukuva hanze, bala mukwilikie, bamenya agiye kumva kugilango alilile hiyo. ³²Niho Mariamu yasohola hadya Yesu ala hantu yalamubonye nukugwa hasi yamaguru yiwe nukumubwira, "Mwami ahaba waliho hano mwene wachu ntiyali kupfa. ³³Yesu amaze kumubona alimwo alalila na bayahudi baje hamwe na wene balimwo balalila nabo, yalalili ye kumutima nukuwu hagatika. ³⁴Alavuga, "mwamu dyamichele? Bala mubwira, mwami nuze ulabe." ³⁵Yesu alalila. ³⁶Niho abayahudi balavuga, "Nulabe ntiko yamukunda Lazaro!" ³⁷Aliko abandi mulibene balavuga, "Siwene umuntu yaya humuye amaso yaudya mpumyi, ntiyashoboye kumukola wuno muntu ntapfe?" ³⁸Niho Yesu aho yalimwo alalila mumutima wiwe kandi, yalagiye kumva. Kuko yali musu nibaye bdyasizeho hejulu yiwe. ³⁹Yesu alavuga, "Livaneho linobuye, ", artha mushikiwe na Lazaro, wene yapfuye alamubwira Yesu, "Mwami kumiugu, umubili uloba gwaboze, kubela yuko yamaze kuba wapfuye kumisi ine." ⁴⁰Yesu alamubwira, "Jewe sindakubwiye yuko wizeye, ulaza kubona ubwiza bwi mana?" ⁴¹None lelo balalivanaho dyabuye, Yesu alalaba amaso hejulu nu kuvuga, "daha ndagushimye kubela ula nyumva. ⁴²Ndamenya yuko ulanyumva imisi yose, aliko nukubela twegelanye kubela dyahagaze kunzuka nguka kubela navuze yano, kugilango balonke kwizera kubela wewe wantumye. ⁴³Aho nyene amaze kuvuga ayo, yalalize kwijwi linini, "Lazaro, vayo uje hanze!" ⁴⁴Wapfuye alavayo hanze yaboshwe amaboko namagulu kugitambala chokizikamwo, namaso yiwe yalugawe nikitambala." Yesu alababwira, "Numu mubohore mumukele agende. ⁴⁵Niho abayahudi beshi baje kwa Mariamu nukuluba Yesu chiyakoze, balamwizeye. ⁴⁶Aliko bamwe mulibene bagiye kubafarisayo nu kubabwira amajambo kakozwe na Yesu. ⁴⁷Niho abakulu babahenzezi na bafarisayo baliyegelanya hamwe kubela ichicharo nukuvuga, "Tuza kukoliki? Umuntu yuno akola ibimenyesho. ⁴⁸Namba tulomuleka kuti wenka bose balomwizela, Warumi baloza nukutora vyose ahantu hachu nikihugu chachu. ⁴⁹Aho nyene, umuntu umwe kulibene, Kayafa aliwe muhelezi mukulu umwaka uwo, alababwira, "Ntumumenya ikintu chochose kweli. ⁵⁰Ntimwiyumvira yuko yopfa kubela yuko mwembwe kuko umuntu umwe yoshaka kupfa kubela abantu kubela ikihugu chose chohona. ⁵¹Yamo ntiyavuze kube wene nyene hanyuma yiwe kubela yalumuhenzezi mukulu mwa wudya yaragerelanyije kubela Yesu alopfa kubela ikihugu. ⁵²Natwe ikihugu chonka, Aliko Yesu alonke bidya nyene kubegelanya abana bimana kubela

balasambaye ahantu kwiwe bulu muntu. ⁵³None lelo kuwo musi uwo nukugendi bala panga kuntu balomwicha. ⁵⁴Yesu ntiyagiye kanti hagaragara mwabadya bayahudi aliko yalagiye aho nukugenda ikihugu kilihafi yubugala gwa kubela umuji witwa Efurahimu. Aho yalichaye nabigishwa. ⁵⁵Aho nyene ipasaka yabayahudi yalimwo ilegera, nabeshi balulila balagenda Yerusalemu hanze yumji hatalobe ipasaka kugira balonke kwiyeza benenyene. ⁵⁶Balimwo balamulondela Yesu nukuvugana kila muntu aho hibali bahagaze mwikanisa, "Mwiyumviliki? Kubela ntaloza kubela umisi mukulu." ⁵⁷Aho nyene bakulu babahenzezi nabafarisayo bali batanze itegeko kuko haba umwe alomenya Yesu ashobora kutanga inkulu kugirango bamufate.

Chapter 12

¹Imisi mukaga itasohole ipasika Yesu yagiye Betania hoyalili Lazaro, woyazuye kuva mubapfuye. ²Bamuchumbila ivyokudya vyumugoloba hiyo, Martha alamukolela mulugo mwanya Lazaro nawe yalimwo mubikala kudya ivyo kudya hamwe na Yesu. ³Hanyuma Mariamu atola ichupa ya Mavuta gakoze mwinardo nyiza yikichilo kinini ayasiga Yesu kumagulu Ahanagula amagulu ya Yesu kumuchachi wiwe, inzu yose yuzura imoto ya mavuta. ⁴Yuda Iskariote yumwe wo mubanafunzi biwe aliwe azo muguza Yesu alavuga. ⁵"Kubeliki aya mavuta mutaguza kwi dinari amajana atatu mukayaha abakene?" ⁶Nawe yavuze kutyo ntihali kubabalila abakene, ahubwo ni kubela yalu mushuma wene niwe yafata umufuko wa mahela yaguma yitolela mubibichwe umwo kuvyiwe wenyene. ⁷Yesu yalavuze, "Muleke abike chafishe kubela kuzikwa yange. ⁸Abakene muloba na bene imisi yose; Aliko ntumuzoba nange imisi yose. ⁹Abantu benki ba bayahudi bamaze kumenya yuko Yesu ali hiyo, nabo balaza sikubela Yesu kusa kugila babone na Lazaro wo Yesu yazuye kuva mubapfuye. ¹⁰Abakulu bamakuhani belewana kwicha Lazaro. ¹¹Maana kubela wene benki mubayahudi bagiye kwabo bizera Yesu. ¹²Umusi gwa kabili abantu bensi baje kumusi mukulu bumvishe yuko Yesu aza Yerusalemu. ¹³Batwaye amashami yibiti vyibisanda basohoka hanze baja kumusangila batela ugwamo, "Hosana! Alahezagiwe wene aje kwizina dyumwami, umwami wa Israeli." ¹⁴Yesu yalonse umwana windogobe alamwulila; nkakudya vyandichwe. ¹⁵Ntutinye mukobwa wisayuni, Umwami wawe alaje yuliye umwana windogobe. ¹⁶Abanafunzi biwe ntibamenye ibi bintu bwambele; Aliko Yesu amaze kuhabwa ichubahilo chiwe, niho bibuka yuko yandikiwe ivyo bintu niko bakoze ivyo bintu kuli wene. ¹⁷Udya mugwiwa bantu bali kumwe na Yesu aho yahamagala Lazaro kuva mumva balashuhudia kubandi. ¹⁸Ivyo vyabaye kukubeli kandi umugwi wabantu bagiye kumusanganila kubela bumvishe yuko yakoze icho kimenyecho. ¹⁹Amafarisayo bavugana bene kulibene, "Laba, ubu ntumwoshobola kukola chochose, Laba isiyose baguye kuli wene." ²⁰Abayahudi bamwe bali muli badya bagenda kusenga kumusi mukulu. ²¹Aba bagiye kuva Filipino yavuye Bethsaida ya Galilaya, bala musaba bavuga, "Bwana twebwe twifpuza kubona Yesu." ²²Filipo alagenda abwila Adrea, na Filipino bagenda kubwila Yesu. ²³Yesu alishula alavuga, "Isaha ilasohoye yumwana wumuntu kuhabwa ichubahilo chiwe. ²⁴Izere izere ndababwila, imbuto yingano itaguye hasi kafpa yikala kutyo yonyene aliko ifpuye ivyala amatunda menshi. ²⁵Ukunda ubuzima bwiwe azobutakaza aliko ubwanka ubuzima bwiwe mwiyezi azobukiza kushicha ubuzima butahela. ²⁶Umuntu wewese niya nkolela jewe ankulikile, Nange hondi niho numukozi wange azoba. Umuntu wewese niya kolela, Daha azomwubaha. ²⁷Umutima wange ulababaye: Nunge mvuge kute? Daha, unkize kwiyezisa? Aliko nikubushake bwili kusohola kuliye saha. ²⁸Daha udyubahisha izina dyawe, "Hanyuma isauti ilaza kuva mwijuru ilavuga, "Nadyubahisha nange ndodyubahisha kandi." ²⁹Ikiteane chali kihagaze hofi na wene balumva, bavuga, bavuga yuko habaye umutulagalo. Abandi bavuga, Malayika yavuze na wene. ³⁰Yesu alishula avuga, "Iyisauti ntiyaje kubela jewe, ahubwo nikubela mwebwe. ³¹Ulubanza gwiyezi luliho. Umukulu wiyezi azotabwa hanze. ³²Nange ninaduzwa hejuru yisi, ndobakwega bese kwange" ³³Yavuze kutyo yelekana nulufpu lumezekute azofpa. ³⁴Ikiteane balishula, "Twebwe tumvishe mwitegeko yuko Klisto abaho ibihe vyose. Nawe uvuga kute, "Umwana wumuntu lazima aduzwe hejuru? Uyu mwana wumuntu ninde?" ³⁵Basi Yesu alababwila, "Umucho uchali hamwe namwe umwana muto. Nimugende kubela mufishe umucho, kugila umwijima ntiguze gubililankole. ³⁶Mufishe umucho, izere uwo mucho mube abana bumucho. "Yesu yavuze ivyo hanyuma aligila alabinyegeza ntibamubone. ³⁷Naho Yesu yakoze ibimenyecho vyiniki kutyo imbele yabo bado ntibamwizeye. ³⁸Kugila lisohole ijambo dyuwavugishwa ni Mana Isaya dyo yavuze. "Umwami, ninde yizeye ihabari zachu? Ukuboko kumwami kwelechwe nde?" ³⁹Nicho chatumye bene batizera kubela Isaya yalavuze kandi, ⁴⁰"Yabahumije amaso yagumije imitiyabo; Ntiba bone kumaso yabo no kumenya kumitima yabo, bakagaluka nkabakiza. ⁴¹Isaya yalavuze ayo majambo kubela yalabona ubwela bwa Yesu na yalavuze ihabari ziwe. ⁴²Yamale nabakulu benki balamwizeye Yesu, Aliko kubela abafarisayo, ntibavuze kugila ntibabate hanze yisinagogi. ⁴³Bakunze ichubahilo cha bantu bakilutisha ichubahilo chi Mana. ⁴⁴Yesu alasemelela alavuga, "Udya anyizera jewe ntujizera jewe kusa ahubwo nudya ya ntumye jewe. ⁴⁵Nudya abonye jewe alamubona nudya ya ntumye. ⁴⁶Jewe naje nkumucho mwiyezi kugila kila muntu anyizera jewe ntiyikale mumwijima. ⁴⁷Ni haba umuntu wewese yumva amajambo yange aliko ntayafate jewe sindamuchila ulubanza kubela sindaje kuchila ulubaza iyisi ahubwo iyisi. ⁴⁸Unyanka jewe atemela amajambo yange, alafishe umuchila ulubanza: Idyo jambo nidyo lilomuchila ulubanza umusi wihelezo. ⁴⁹Kubela jewe sindavuze vyokwange kusa. Ahubwo Daha yantumye wene nyene yantegache vyondovuga. ⁵⁰Nange ndamenya yuko vyoyategeche kwalubuzima buta hela basi vyomuga jewe niko Daha ya mbiye niko ndabivuga kwabo.

Chapter 13

¹Ubu hatalashika umusi mukulu wi pasika, kuko Yesu yaolamenya yuko isaha yiwe isolu ye aliyo aza kuva kwisi kugenda kwa daha, akaba yalakunda abantu biwe alibo bali kwise, yalabakunze kushika kumuhelo. ²Umwasi yali yalateguwe kumutima wa Yuda Isikaliote umwana wa Simoni kumuhemukila Yesu. ³Yesu yalamenye yuko sewiwe yasize ibintu vyose mukuboko kwiwe nuko Kumana yaliko alagenda kumana. ⁴Yavuye kuvyo kudya alasasa hasi impuzu yiwe yahanze. Hanyuma yatwaye itaulo no kwihambi mbila wene. ⁵Hanyuma ashila amazi mwibakuli acha abanza kuboza amagulu abanafunzi biwe no kubakulikila mitaulo aliyo yihambiliye wene nyene. ⁶Alaza kwa Simoni Petro, Petro alambwila "Mwami ushaka kunyoza amagulu yanje?" Yesu alishula alamubwil, ichonkola ntukimenya abu aliko uzo menya hanyuma. ⁸Petro alamubwila, "Ntunyoza amagulu yanje namba." Yesu alamwishula nimba ntakozza ntuzza kuba kuluhande hamwe nanje. ⁹Simoni Petro alamubwila, "Mwami ntunabe amagulu yanje kusa aliko namaboko yanje kandi numutwe wanje." Yesu alamubwila, uwowese amaze kumba ntashaka kunaba bule amagulu yiwe, kandi alimwiza umubili wiwe wose, mwebwe mwabaye aliko sibose. ¹¹Kuko Yesu yalamenye udaya azo muhemukila iki nicho kituma yavuze, sibose mwabaye beza. ¹²Ikihe Yesu yaliko alabozza amagulu yabo amaze kutwala impuza yiwe alichala kandi alababwila, "Mbe mulamenya kidya chonabako uye?" ¹³Munyita mwebwe mwalimu numwami uku muvuga ukuli kuko nikomeze. ¹⁴Nimba jewa ndi umwami nu mwalimu nojeje amagulu yanyu, mwebwe kandi mukwiye kosa amagulu bagenzi bagenzi banyu. ¹⁵Kuko nabahaye akalolelo kugila ngo namwe kandi mukole nkuko nanje nakoze iwanyu. ¹⁶Nimwizele nimwizele, ndababwila umushumba simukulu kusumba sebuja wiwe chabule udaya yatumwe ni mukulu kusumba udaya aliwe yamutumye. ¹⁷Nimba umenya aya majambo ulahezagiwe niwayakola. ¹⁸Simvuga mwebwe mwese, yuko mumenya badya bonachaguye ahubwo mvuga ibi kugilango ivyanditswe bishoboke kushika udaya adya umukate wanje yamvuliye ikichinchili chiwe. ¹⁹Ndababwiye ibi ubu bilaboneka kugilango nivya nivyaboneka mushobole kwemela yoko jewa ndiwe. ²⁰Nimwemele ni mwemele, ndababwila unyakila jewa aba yakiliye udaya wo natumye, nudya anya anyakiliye jewa aba yakiliye udaya yantamye jewa. ²¹Ikihe Yesu yavuga aya, yalababaye mumutima yalemeye no kuvuga nimwemele, nimwemele yuko umwe mulimwebwe alaza kumoemukila. ²²Abanafunzi biwe balala bana batangala nikulinde yabivuze. ²³Bali kumeza umwe mubanafunzin biwe yegamiye mukatundu mwa Yesu umwe aliwe Yesu yakunda. ²⁴Simoni Petro yalamubajije umwanafunzi uyu alavuga, "Tubwile mwahe uwo aganila. ²⁵Umwanafunzi udaya yegamiye mukatuntu kwa Yesu nababwile, umwami ninde?" ²⁶Hanyuma Yesu yalishuye, "Ni kudya nza kudimba ikimanyu chumukale nukumuha. Kulivyo aho yali yadimvye umukate yamuhaye yuda umwana wa Simoni iskariote. ²⁷Hanyuma yumukate, Shetani yalamwinjuye, Hanyuma Yesu alamubwila, "Kidya cho ushaka kukikole ningoga. ²⁸Ubu ntamuntu kumeza yamenye ikituma Yesu kuvuga ili jambo kuliwe. ²⁹Bamwe mulibo bagelelanya yuko kukubela Yuda yafasheb ukuboko kwa mahela nYesu yalababwiye, "Gula ibintu vyotushaka kukubela umu mukulu" chabule yuko akwiye akwiye kutanga ikintu kuba kene. ³⁰Inyuma ya Yuda kwa kila umukate yalasohotse hanze ni ngoga hali mwijolo. ³¹Inyuma ya Yuda amaze kugenda Yesu yalavuze ubu umwana wumuntu alubashwe nimana ilubahwe muliwe. ³²Imana izo mwubaha muliwe iyene kandi azo kubahwa ningoga. ³³Abana bato ndikumwe namwe kumwanya muto muzondondela nkuko na babwiye abayahudi yongenda ntimushobola kuza ubu ndababwila kandi. ³⁴Ndabahaye itegeko lishasha yuko mukundama nkuko mwebwe nabakunze mwebwe, uko nyene kandi mukwiye kukundana mwebwe kuli mwebwe. ³⁵Kubela uko abantu bazo menya yuko mwebwe nabanafunzi banje nimba mufise ulukundo kwa kila umwe nuyundi. ³⁶Simoni Petro alamubwila, "Mwami ugiye hehe? Yesu alamwishula, "Aho ngenda ubu ntumushobola kunkulikila, aliko ulankukila hanyuma. ³⁷Petro alamubwila, "Mwami kuki sinkulondele kugeza nubu? Jewa ndtanga ubuzima bwanje kukubela wewe. ³⁸Yesu alabishula mbe utanga ubuzima bwawe kukubela jewa? Niwizele mwizele ndakubwila isake ntiza kubika utalanyihakana imigendo itatu.

Chapter 14

¹Ntulekule umutima wawe kuba kubela ingolane wizela Imana nange nimunyizele kandi. ²Kubela muhila mwababa halinzu nyishi za kubamo yo hataba ndudyo ndali kuabwila kubela kandi ndalikunge kubalondelela hanyuma kubela mwenge. ³Kandi kangiye kubatengulila ahanu kandi ndoza kuba jana iwange. Kungilango ahondi kandi namwe mubeho. ⁴Mulamenya inzila ichamo. ⁵Tomesa alamubwila Yesu mwami ntitumenya ahanu ungenda none twoshobola kumenya inzila? ⁶Yesu alamubwila jewe nije ndinzila yukulimbuzima ntaushobola kumenya kwa baba wange kandi atachiye kwange. ⁷Iyo muba mwala menya jewe mwalikumumenya na baba wange kandi kuhela ubu nokungendela mulamuzi kandi muba mwamuboye wene. ⁸Filipo alamubwila Yesu mwami tweleke baba na ngunto biloba bimaze. ⁹Yesu alamubwila jewe na banye namwe imisi imyishi nubu ntimulamenye jewe. Filipo udyawese yambonye jewe yabonye nababa nukubeliki uvunga tweleke baba? ¹⁰Numunzela yuko jewe kandi muliwe baba na baba ali muli jewe hanyuma yaho ni baba aba muli jewe akola ibikongwa vyiwe. ¹¹Nimwemele jewe yuko ndimuliwe baba alimulinjewe chabule mupfe kwemela jewe kubela yuko akanzi kange kora. ¹²Kweli kweli ndababwila wene yemela jewe ibikongwa nkola alokala ibikongwa nawe alokola kandi ibikongwa bibishumba kubela ndangiye kwababa. ¹³Kandi chomulosaba kubela mwizina dyange ndokora kungilango baba kungilango ashimwe numwana. ¹⁴Nimba nimwasaba ikinu chochose kubela izina dyange icho ndongikola. ¹⁵Nimwakunda mulofata amabwiliza yange. ¹⁶Ndosenga baba nawe alobaha umufasha uwundi kungilango ashobole kuba hamwe namwe ibihe vyose. ¹⁷Niwe mpwemu yukulu. Isi ntiyoshobola kumwakila wene. Kubela yuko itamubona chankwe ntimumumenya wene mwenge mulamumenya wene kubela yuko yikala hamwe namwe kandi aloba mulimwenge. ¹⁸Sindobasinga mwenge mwenka ndongaluka iwanyu. ¹⁹Hasingaye umwanya mutoi isi ntiloba ikimbona. Kandi mungabo mwenge mulambona kukubela mbana namwe namwe mulobaho kandi. ²⁰Kubela umusi uwo mulomenya yuko jewe yuko ndimulibaba kandi mwenge mulijewe kandi jewe ndimulimwenge. ²¹Udya wese afata amabwiliza yange no kujakola niwe umwe ankunda jewe nudya akunda jewe alakundwa na baba wange ndamukunda ndo kwiyelekana jewe nyene iwiwe. ²²Yunda (siyo isikaliota) alamubwila Yesu mwami nikiki kilaba yuko ulokwiyelekana wewe nyene iwachu kundi sikwisi. ²³Yesu alamusubiza alamubwila ni hangila unkunda azo fata ijambo dyange baba wange alamukunda kandi tuloza kwiwe kandi tulokola ukubana natwe hamwe nawe. ²⁴Udya wese atankunda jewe. Ntafata amajambo yange ijajambo mwimva sidyange baliko nidya baba aliko yantumve jewe. ²⁵Ivyo ndabibabwiye amajambo aya iwanyu mumwanya mbanye mulumwenge. ²⁶Aliko muhoze umutima mwelanda aliwe baba yatumve kwinzina dyange alobingisha ibintu vyose kadi alobangila mwibuke vyose ndavunze iwanyu. ²⁷Amaholo ndayubaha amaholon yange mwenge sindabaha nkuko bo mwisi batanga ntimubabale mumitima yanyu kuba na mahangaiko yokutinya. ²⁸Mwaluvishije bidya ndababiye ndangiye jewe mungabo zobangalukako niba mwoba mukunda jewe muba mufise umunezelo kukubela yuko ndangiye kwa baba kukubela yuko baba nimukulu kusumba jewe. ²⁹Nuko none nameze kubabwila bitalasohole kungilango yuko mumwanya bilaba mushobole kwemela. ³⁰Sino vungana namwe amajambo meshi kubela umwami wisi iyi alaje wene ntafise inguvu hejulu yange. ³¹Mungabo mumenyeyuko isi ilonke kumenya yuko ndamukunda aba ndakola chobaba antuma jewe nkuko yampaye amabwiliza hanguluka uveho ahanu aha.

Chapter 15

¹Jewe ndichamwa icho chukuli daha wanje numuli myii wivyamwa. ²Bulisha myi hagati yiwe alidyo litavyala ivyamwa, na alikola ne buli shamyi ilita tavyala ivyamwa acha likulaho kigila yuko lishobole kuvyala kusumba. ³Mwebwe bikwiye mwamaze kuba beza bo kubela vyabatumye alivyo ndamaze kubabwila. ⁴Mwichale hagati yanje, nanje hagati yanyu, nkiko ishanyi litashobola kuvyala dyonka nyene bitali nkuko kubela umuzabibu, ibile ngeye namwe mutihaye hagati yanje. ⁵Jeme ndichamwe, mwebwe mulamashamyi uguma hagayanje na jewe hagati yiwe, umuntu yuno alavyala ivyamwa vyishi, nokubela hatali jewe ntumushobola kukola jambo dyodyose. ⁶None umuntu wewese ntalosigala hagati yanje alota gwa nkisha nukuma abantu balegenya ama shamyi nukutagwa kumulilo nukusha. ⁷None nimwe gume hagati yanje no nkamajambo yanje biguma hagati yiwe, nimusenge dyodyose mshaka namwe mulokolegwa. ⁸Kubela lino daha wanje yakujinjwe kubela muvyala ivyamwa vyishi na yuko nabigishwa biwe. ⁹Nka daha wanje nikunduya nkunze jewe, nanje kandi ndabakunze mwebwe nimuguwe mulukundo gwanje. ¹⁰None muchamufata ivyavuzwe vyanje, mulabwe mulukundo gwanje nkiko nali nafashe ivyakuzwe na daha wanje nukuguma mulukundo gwiwe. ¹¹Ndavuze amajambo ayo iwanyu kugila yuko umunezelo gwanje bibe hagati yanyu na kugila yuko umunezelo gwanyu bikolake nkiko bikwiye. ¹²Lino nidyo itegeko dyanje, yuko mukundane mwebwe kulimwebwe nkiko ndalinda bakunze mwebwe. ¹³Ntamuntu afishe ulukundo lukulu kusumba luno yuko atange ubulavywi bwiwe nkikubela mugenzi wiwe. ¹⁴Mwebwe muliba nywanibanje namba mulokola bidya vyonda batuma. ¹⁵Sindabita intumwa, no kubela intumwa ntimenya kidya akola umwami wiwe. Ndaha, magaye mwebwe banywani, no kubela ndabamenye sheje ibintu vyose alivyo ndumvishije kuva kwa daha. ¹⁶Ntimwa ntola jewe aliko jewe ndalaba chaguye mwebwe. Nukuba shila mugende muvyale ivyamwa ni chamwa chanyi kilonke kwichala ili liliko guti kugila yuko chochose musenga kwa daha kwizina dyanje alobaheleza. ¹⁷Ibintu ivyo ndabatumye, yuko mukundane bulumuntu na mugenziwe. ¹⁸Nkuko isiyosi ilobanka umenye yuko wanyaseje we bitala bekubanka mwebwe. ¹⁹Namba mwobaye bomwisi, isi yoba kunze nkibi wabo; Aliko no kubela mwebwe mtali abisi nakubela nabatola nyije kuva kubisi, nkubela idyo abisi ilabanka. ²⁰Nimwibuke ijambo alidyo ndaba bwiye, intumwa sumukulu kubumba umwami wiwe. Hobacha bambona ya jewe baloba tesa namwe kandi nkiko bafashe ijambo dyanje bafashe dyanyu kandi. ²¹Bala bakolela ibintu ivyo vyose no kubela izina dyanje nokubela ntimumenya yudya yantumye. ²²None yontoje nukubabwila ndababwila ntibali bakoze ichaha aliko yuko ntiba fishe ukwanka kwichaha chabo. ²³Unyanka jewe yase daha kandi. ²⁴Bitalabe ntalakole imilimo muli bene alibo ntayu liho yumwe aliwe yaikoze bobaye batafishe ichaha; none lelo bakoze vyose bibili babonye na banyase jewe na daha wanje. ²⁵Lino lilaba kugila yuko ijambo likwile alidyo dyandichwe nukubela itegeko dyiwe. Banya nka jewe atabitumye. ²⁶Kumwanya uhumuliza aze kuza, aliwe ndo tuma iwanyu kuva kwa daha yuno niwe mpwemu wukuli aliwe ava kuwa Daha alosingila ikishinga ntahe. ²⁷Mwebwe kandi ,mulashingila ikishingatahe nokubela mwali hamwe nanje kuva kale.

Chapter 16

¹Ndalababwiye amajambo aya ntimungichitazwe. ²Halo bashila hanze yamasinagogi kandi isaha ilimo ilaza aliko bululokwi yumvita kubicha alokwiyumvila yuko akola akanzi keza kubela yimana. ³Balo bakolela amajambo aya kukubela yuko batamumenya baba. Kandi ntibamenya jewu. ⁴Ndababwila amajambo aya kungila yuko umwanya. Niwasohola waya kulonza mulashobola kwibuka ukuntu ndababwiye mushobole mwenge sindababwiye mwibikeko nanje kuva ubwambe kubela yuko ndali kumwe namwe. ⁵None kuhela ubu ngilangede kwa udyu yantumye hangati uwambajije atiungiyeye? ⁶Kubela ndababwiye amajambo aya iwanyu umubabalo uchiye wunzula mumitima yanyu. ⁷Aliko jewu ndababila kweli nukuli iwanyu ninagenda kukubela nintanga genda uwikingongwe ntalonza iwanyu mungabo ninagenda ndoba mulungi kila iwanyu. ⁸Nianza uyu wikingongwe alouchisha mwisi kuchila muvyaha nivyo kungololoka kuchila nivyo kungololoka kuchila nivyo ulubanza bo mulukande ngwabo kusuba inko abana mumucho. ⁹Nange ndababwila ni mwingile abagenzi kubutunzi nivwabula kungilango nivwabula balo twale muzango ahantu halahela. ¹⁰Aliko umumzingingwa kubela mubikei chane aliko abaumwinzingingwa. Kubela bikulu kandi aliko angabitanya kandi mubinini kandi. ¹¹Namba mwenge mutabaye abizengwa. Kubela ubutunzi bwa udhalimu none nide alobizela kukubela ubutunzi bukuli. ¹²Kandi namba mutabaye abizengwa kukubela kukukolesha ubutunzi bwabantu abandi none nindealobaha ivyanyu mwenge nyene. ¹³Ntamuntu ashobola ngusaba abami babili kukubela yuko alomwanka umwe no kukunda umwe chankwe alongendana numwe no kumugaya. Uyu ntiyoshobola kukolesha imana nubutunzi. ¹⁴Aliko abafalisayo bakunda amahela balupfa ayoyose balamuseka. ¹⁵Kandi alababwila mwenge ni mwemilataa imbele yabantu mungabo Imana ilamenya imitima yanyu. Kubela yuko ivyakozwe kubana babantu bilushavunza Imana. ¹⁶Itengeko dyaba vungishwa dyaliho kushicha ingihe chayohana aliko ahoyanza ichongiye ubutumwa bwiza bwubwami bwimana bukavungwa na bulumuntu ashobola kwizilamo kunguvu. ¹⁷Mungabo biloloshe mwizulu no mwisi balovaho kusumba inunguta iwe yamatengeko ibuleho. ¹⁸Umuntu wese aheba umungole no kwimula uwundi alasambana nawe amwimula wene yalahabwe numungabo alasambana. ¹⁹Haliho umuntu wumutunzi yaliyamba ye impunzu zizambalao zela ziza yama anezelewe bulumusi ubutunzi bwiwe bunini. ²⁰Kandi umukene umwe izina dyiwe lazalo yasizwe ho kwilembo iwe kandi yalifise ibisebe. ²¹Nawe yipfunza kuhanza nutukolekela kumenza yaudya mutunzi kandi ibwa nazo zikaza kumfyeta ibisebe vyawe. ²²Niko namwe muri mumubabaro ariko nzosubira kubabona kandi imitima yanyu isonezegwa. ²³Umunezero wanyu ntanumwe azoubaka. Kuruwo musu ntanumwe mzombaza nuko nuko ndababwire nihangira icho musega daha chose azokibaha mwizina dyanje. ²⁴Kugeza ubuntacho mwaseze mwizina dyanje musege muzohabwa ngu munezero wanyu muzuzwe. ²⁵Nimezungumza na emwe kulugha isiyoeleweka, lakini lelo naja kuzungumza ku luga ya kweleweka badala yake ndababwila waziwazi amambo ga Bhabha. ²⁶Ndababwila bulumuntu afise alohabwa kusumba mungabo utafise na kidya afise balongitanga. ²⁷Aliko abo basi bange aliko batashache yuko imban umwami wabo nimubanzane hano ndabiche imbele yange. ²⁸Hanyuma amze kuvunga ayo yalangiye imbele yulila angenda ku lata. ²⁹Hanyuma alihafi kushika bethifange hamwe na bethania hafi yumusozi wa mizeituni alabatuma abingishwa biwe babili. ³⁰Alavunga ni mungende kubela mumihana yabande ni mumala kusohola mulasanga ivyana yidongoba uzingaba atalazitanga hanyuma munzitule mumunzane iwange. ³¹Yesu Namba haliho ubabanza none komumuzi tulaa muvunge umwami alamushaka. ³²Badya batumwe balangenda balamubona umwana widongoba niko Yesu yababwiye. ³³Baliko balamunzitula umwana windongoba abanzigaba balababwila nikubeki mulimo mulamunzi tula uyu mwana widongoba uyu.

Chapter 17

¹Yesu yalavuze ibintu ivyo bibaye ala bibaye aladyula amaso yiwe ale mwijulu nuchavuga, "Daha isaha ilageze, shimagiza umwana wawe kugila numwa wiwe akushime wewe. ²Nkukuntu kudya wamuhaye ubushobola hejulu ya vyose vyumabili kugila alonke ubukomezi bwimisi yosi badabose bamuhage. ³Buno nibwo ubuko mezi bwimisi yose kubela bamenye wewe, Imana yukuli ni yitanije, na wene yali ya mutunye Yesu mukiza. ⁴Nala kushimagioje hamo kwisi nukuimala ikazi yowa mpaye ndayikole. ⁵None Daha shumagiza jewe hamwe nawe wenyene kubwela budya ndali fishe budya hamwe nawe bitalabe vyisikulemwe. ⁶Ndaluguluye izina dyawe kubantu bowa mpaye hanokwisi balabantu bawe. Aliko wala sigiye jewe. Na bene bafashe ijambo dyame. ⁷None balamenya kubela buli kintu chowampaye jewe kiva kwawe. ⁸Kuma jambo yadya gowa mpaye jewe- ndamaze kubaha bene amajambo ayo. Gobakiye nukuli nabalamenya no kubela jewe ndavuye kwawe, nobalanyizela nkuko wewe uliwe yantumye. ⁹Ndabasengela bene sisengela isi kubela badya bemwaye no kubela badya nibawe. ¹⁰Ibintu vyovyose alivyo vyanje vyawe na bidya vyufishewewe nivyanje nanje ndashimwa kubela ivyo. ¹¹Jewe sindimo kandi mwisi, kubela bene balimo mwisi, nanje kandi ndaje iwawe. Daha mwela babike kwizina dyawe lidya dyowa mpaye twebwe kugila na bene nabobabe nuku shila hamwe nkadya jewe na wewe tufishe nuku shila hamwe. ¹²Hondali kumwe nabo, ndalaba labalagiye kwizina dyowa mpaye ndalabalinze nontayuliho kandi numwa mulibene yatakaye bitabaye umwana wokuta kala, kugila yuko ivyandichwe bikwile. ¹³None ndaje kwawe; aliko ndavuze gano mwisi kugila yuko umunezelo gwange bishike hagati yabo bonyene. ¹⁴Ndabahaye ijambo dyawe isi yabase nokubela bene sibomwisi, nkuko bidya jewe ntaliwe womwisi. ¹⁵Sindabasengeye yuko ndaba kule mwisi aliko ubachishe impelamwa mwasi. ¹⁶Bene sibomwisi nkakudya jewe ntaliwe womwisi. ¹⁷Ubashile ibikwiye kwawe wenyene kubela ukuli ijambo dyawe nukuli. ¹⁸Wala ntumye mwisi, nanje ndala batumye mwisi. ¹⁹None kubela ayo jewe nyene nditanga kwawe kugila yuko na bene bitange kwawe kukubela ukuli. ²⁰Sabanyene gusa bosengela none nabadya balokwizela kuhitila mwijambo dyabo. ²¹Kugila yuko na bene nabo babe nukushilahamwe nkakudya wawe Daha uli hagati yanje naje hagati wawe ndabasengela kugila yuko nabo kandi bashobole kuba hagati yachu kugila isi ishobole kubizela kuwa wewe niwe watumye. ²²Ubwela budya wampaye wewe ndaba haye bene kugila yukoba shobole kuba na bali hamwe nkakudya twebwe tuli bali hamwe. ²³Jewe hagati yabo nanje hagati yawe kugila bashobola kumala kubela kuba hamwe, kugila isi imenye nukubela wewe niwe wantumye nukubakunda, nkaku dyawe we nkiko wankunze wewe. ²⁴Daha, kidya chowampaye jewe, ndashaka kubela none kandi bashobola kuwa hamwe nje ahantu hondi kugila bashobole kubona ubwela bwanje budya bwo wa mpaye kubela wewe wankunze jewe, bitalabe vyokule mwakuntango yomwisi. ²⁵Daha afishe ukuli isintiya kumenye wewe, aliko jewe ndakumenya wewe, na ndabamenya yuko wantumye. ²⁶Ndala likoze izina dyawe limenye kane kwawe, nadndo likola limenyekane kugila yuko ludya lukunda aligo kulugo wala nkunze jewe lishobole kuba hagati yao na jewe shobole kuba hagati yabo.

Chapter 18

¹Hanyuman ya Yesu kuvuga amajambo yano yagiye nabigishwa biwe balimwo barasohora mwibonde dya Kidroni ahohantu haliho ibusitani kuko wene na bigishwa biwe balinjira muliwene nyene. ²None yudya yuda, yashache kumugura, nawene yalalimeye ahohantu, kubela Yesu yalimwo alagenda kwicho kijiji aho nyene alikumwenabigishwa biwe. ³Na wene Yuda hanyuma yamaze kulonka ikundi dyabasilikale nabatware kuva kuba kuru wabahelezi, balaza bafishe na matora, namatochi ni ngoho. ⁴Nawe Yesu ahonyene amenya kilakintu chochose chakola hejulu yiwe yachiye abaselukalo imbele nukubabwira, "Ninde mulondela?" ⁵Na bene bala mwishula, "Yesu munazareth," Yesu alababwira, "Jewe ndiwene" Nawa Yuda aliwe yamuguze, yaoli yahagaze hamwe na babasilikale. ⁶None amaze kubabwira, "Jewe ndiwene" Balasubiye inyuma batimenya nukugwa hasi. ⁷Aho nyene alababaza kandi, "Ninde mulondera? Na bene balamwishura kandi Yesu munazareth." ⁸Yesu alabishula, "Namaze kubabwira yuko jewe ndiwene, None ndamba mundondela jewe numubaleke bano bene bagende." ⁹Yana galigameze gutwo kugira lidya jambo lishobole kushika hadya hiyavuga, kubela badya wampaye sinda mutaye numwe. ¹⁰Niho Simoni Petro, yalifishe ikipanga alamutema ukutwi kubudwo umutumishi wumuhelezi mukulu na nizina dyiwe ni mutumishi yudya yali yitwa. ¹¹Yesu alamubwira Petro, "Subiza ikipanga chawe kuchibati chawe. Kubeliki sinkinywe ikikombe kidya chiya mpaye daha?" ¹²Aho nyene dyakundi dyabasilikale numukulu, nabaozi wa yahudi balamufashe Yesu nukumuboha. ¹³Nabo bala mulongora kwanza hadi kwa Anasi, kubela wene yali umukwe wa Kayafa, kubela niwe yali umuhele zi mukulu kumwaka uwo. ¹⁴None Kayafa niwe yali yabahaye inama wayahudi kubela yuko yasabwa umuntu umwe apfe kubela ya bantu. ¹⁵Simoni Petro yalamu kwilikiye Yesu gutwo gutwo umwigishwa uyundi. Nudya mwigishwa yalimenye kana kumuhelezi mukulu nawe alinjira hamwe na Yesu kubela mukitebe chumuhelezi mukulu. ¹⁶Aliko Petro galihagaze hanze yumudyango. Ahonyene wa mwigishwa aho nyene hiyamenyekana kumuhelezi mukulu yalasohoye hanze alagenda kugonila na yudya mugole wumutumwishi wudya yalinda umudyango nukumwinziza Petro munzu. ¹⁷Aho nyene yudya mugole ahoyalinda kumudyango, yala mubwiye Petro, "None wewe sumwe mwabadya bakwilikila wudya muntu? Na wene alavuga, "Jewe siwene." ¹⁸Na badya batumishi nabakulu balihagaze hadya hantu, bachaye umulilo kubela yuko, haliho imbeho, nahonyene balimwo balota umulilo kugilango bashuhigwe. Na wene Petro yali hamwe nabene, alimwo alota umulilo yahagaze. ¹⁹Umuhelezi mukulu yalamubajije Yesu hejulu yabigishwa biwe ninyigisho ziwe. ²⁰Yesu alamubwira, "Ndamaze kubabwira vyovyose vyisi jewe ndatigishije burakanya kumasinagogi ni mwikanisa ahantu abayahudi hibegelana. Nanje sindavuze yoyose kubela ibanga. ²¹Kubeli kimwa mbajije? Nubabaze banyu mvishije hejulu ya kidya chinda vuze. Bano bantu balamenya amajambo yadya yindavuze. ²²Yesu yamaze kulivuga gutwo mulibamwe bakulu mwawudya yali yahagaze alimukubita Yesu kukuboko kwiwe kandi alavuga, "None ivyonivyo nivyo bikusaba kumwiishula umuhelezi mukulu?" ²³Na Yesu alimwishula, "nkuko ndavuze ijambo dyose libi basi ube umwagirizi kubela uchaha namba ndamwishuye neza kubeliki wa nkubishe?" ²⁴Niho Anasi yamutwaye Yesu kwa Kayafa umuhelezi mukulu yaboshwe. ²⁵None Simoni Petro yali ya hagaze alimwo alinyasha alonko ubushuhe wene. Hanyuma yabadya bantu balamubwira. "None wewe nyene sibamwa mubigishwa biwe?" Alanka alavuga jewe siwene." ²⁶Umwe mubaba tumishi wumuhelezi mukulu, kubela yalumugenziwe yawa mugabo kubela Petro yala mutemye kwa gutwi, yalavuze, "None siwewe nakubonye nawe hariya mwitongo. ²⁷Petro alahakana kandi ahonyene isake icha ilabika. ²⁸Aho bacha bala mutwara Yesu kuva kwa Kayafa hadi kwa Praitorio, hari mukitondo chane. Bene nyene ntibinjie mudyu kwa Praitorio kugila ntibaze kwihumanya kuidya Pasaka. ²⁹None Pirato alabagira alavuga. "Na makosa nyabaki limulaba yino muntu?" ³⁰Bala mwishula nukumubwira, "Ntiyumuntu ntiyoshobolaka kukola ivyaha ntitwalikumuzana ngaha iwawe." ³¹Pilato alababwira, "Numutware mwebwe nyene, numuche ulubanza bikwilanye ni teleko yanyu." Naba yahudi bala mubwira, "Hegeko ntituleba twebwe kumwicha umuntu wewese." ³²Bavuze yano kugila ijambo dya Yesu lishobole kushika, ijambo dyi yalimaze kuvuga hejulu yibintu yulupfu gwiwe. ³³Aho Pilato yachiye yinjira kandi Praitorio alamuhamagara Yesu alamubwira, "None wewe numwami wabayahudi?" ³⁴Yesu alamwishura, None wewe umbaza kino kibazo kubela washaka kumenya chankwe kubela yuko abandi bagutumye kugira umbaze jewe?" ³⁵Nawe Pilato alamwishura, "Jewe sindu muyahudi chankwe sivyo?" Amahanga yawe numuhelezi mukulu nibo bakuzanye uwanje wewe wakoziki?" ³⁶Yesu alamwishula, "Ubwami bwange sibwa mahanga bwubu ntuko ubwami bwange wogize na hantu kubela amahanga yubu batumwe nange bali kushaka chane kugira ntibantange kuba yahudi. Aliko ubwami bwanje ntibuva hononyi. ³⁷Pilato alamubwira, "None wewe ulumwami?" Yesu alamwishula, "Wewe nuko ndavuche nukubela lino jewe ndaje mwiyezi kugila imbe ichemezo cha kidya kukuli. Wudya wewese yemeza yuko ukuli alayumviliza ijwi dyanje. ³⁸Pilato, "Ukuli niki?" Na wene amaze kuvuga ayo alagenda kubayahudi nukuba bwira, "Simbona kubela ibintu vyose vyuyumuntu yuno. ³⁹Mwebwe mulafishe ubutamaduni bwoshobora

nda kamwu gululila umufungwa umenya aho nyene kwipasaka. None mushaka nda mwugulile umwa wabayahudi." ⁴⁰Aho bachiye babologa bavuga, siwene twugululile Baraba yamare Baraba yalakana.

Chapter 19

¹Aho nyene Pilato yachiye amutwara Yesu kumukubita. ²Badya basilikale batorab amahwa bayakora ikichibo bagishira hejulu yumutwe wa Yesu nukumwambika umwenda wirangi ya Zambarau. ³Balamuzira nukuvuga, "Wewe mwami wabayahudi! Aho nyene nukucha bamukubita kumaboko yabo." ⁴Aho nyene Pilato yavuye hanzé nukubabwira abantu, "Raba ndabazanie yuno muntu uwanyu kugilango mumenyev yuko jewe sinda bonye ikosa dyiwe hohose muliwe." ⁵None lelo Yesu alava hanze yali yambaye ikichibo chamahwa numwenda wa zambarau. Niho Pilato alababwira numulabe yuno muntu nguyu ngaha!" ⁶Aho nyene umuhelezi nukulu nabakulu bamaze kumubona Yesu balabologa bbavuga numu mubambe numumubambe." Pilato alababwira, "Numu mutware mwebwe nyene mumubambe, kubeka jewe simbona ichaha hagati yiwe." ⁷Abayahudi balamubwira Pilato, "Twebwe tulafishe itegeko nukwitegeko idyo asabwa kupfa kubela wene yikoze kuba umwana wimana." ⁸Pilato amaze kumva amajambo ayo yagumye alatinia, ⁹Alinjila praitorio kandi nukumubwira Yesu, "Wewe uvahe ahonyene Yesu ntiya mwishuye nalmwe." ¹⁰Aho nyene Pilato alamubwa, "None wewe ntuvuga nange? None wewe ntumenya yuko jewe nfishu ubushobozi bwukubohora nubushobozi bwukubamba?" ¹¹Yesu alamwishula, "Wugize ni nguvu yuku nsumba jewe ntuko wali kulonka kava hejulu. None umuntu yamvyanye uwawe alafishe ichaha kinini." ¹²Kuvana ninyishu lino agomba kumulekula neza aliko abayahudi balabologa bavuga, "Namba umulekula neza ahonye wewe ntuli mugenzi wa Kaisari. Namba wikoresha yuko ulumwami ulavuga mubi nyoma vya kaisari." ¹³Pilato amaze kumva amajambo ayo alamuzana Yesu hanze aho nyene alichara kukitebe chukuchira ulubanza ahohantu hamwe nyekana ntumwisakafu aliko kwa Kiebrania Gabatha. ¹⁴Umusi wa mandakizi ya Pasaka imaze kusohora, kumasaha ya saa sita. Pilato alababwira abayahudi, numulabe umwami wanyu nguyu ngaha!" ¹⁵Balabologa, "Numumuvaneho, numuvaneho mumubambe!" Pilato alababwira, "None ndamubambe umwami wanyu?" Aho umuhelezi mukulu ala mwishula, "Twebwe ntudufishe umwami aliko Kaisaria." ¹⁶Niho Pilato yachiye amuvana Yesu uwiwe kugira abambwe. ¹⁷Niho bachiye bomutwara Yesu, newe alava, aho yaliyikoleye umusalaba wiwe nyene handi ahantu hitwa fuvu yumutwe kuki ebrania hitwa Golgotha. ¹⁸Niho bamubamba Yesu, hamwe nabagabo babili umwe uluhande luno uyundi uluhandeluno na Yesu hagati yabo. ¹⁹Hanyuma Pilato alandika ilama nukuishiraho hejulu yumu salaba. Aho handi chwe. YESU MNAZARETH MFALME WA WAYAHUDI. ²⁰Beshi baba yahudi balayisomye icho kimenyecho icho kuko ahohantu yabambiwe Yesu hali hofi yumuji ikimenyecho yandichwe kwa Kiebrania, mukirumi numukiyunani. ²¹Aho nyene abakulu babahelizi baba yahudi balamubwira Pilato, "Ntiwandike, "Umwami wabayahudi, kubela wene yavuze jewe numwami wabayahudi." ²²Nawe Pilato alabishura, "Vyindaniche." ²³Hanyuma yabasilikale kumubamba Yesu batuye impuzu ziwe nukuzigaba kubela amakandi ane, kira um umusili kale ifungu dyiwe, kutwo nyene ni kanzu, none yidya nkanzu ntiyali yabaliwe aliko yalifu mwe yose kuva hejulu. ²⁴Hanyuma balavugana bene kuli bene, "Ntutuyisature, aliko tu yicha gule kugirango ninde ayitora. "Lino dyavuye kugirango vyandichwe bishike, lidya livuga balagabanye impuzu ziwe, nimwe nda wiwe balalucha gula." ²⁵Abasilikale bagoze bino nyina wa Yesu namushikiwe wanyina wiwe, Mariamu umugole wa Kleopa na Mariamu Magdalena Abagole bano balibahagaze hafi yumusolan ba wa Yesu. ²⁶Yesu amaze kumubona nyina wiwe hamwe na wudya mwigishwa aliwe yamukunda balahagalala hafi alamubwira nyina wiwe, "Umugole, Raba nulebe umwana wawe wuno nguwo!" ²⁷Aho nyene ala mubwira yudya mwigishwa, "Raba, nguyu ngaha nyoko wawe. Kuva isaha iyo yudya mwigishwa alamutwara kugenda muhira uwiwe. ²⁸Hanyuma yidyo, aho Yesu alamenya yuka vyose vyamaze kurangira kugira amalize vyandichwe alavuga "Nabona inyota." ²⁹Ichombo chali chuzuye inkorisha chali chasizweho hadya none balashilaho amafuta yuzuye inkalisha hejulu yulukulazo gwa Hisopo balamushilaho kumumwa wiwe. ³⁰Aho nyene Yesu amaze kumviliza iyo alavug, "Yalangiye "Hanyuma alumanisha umutwe wiwe, ayiheleza impwemu yiwe. ³¹Kubela yali umusi wikwiya ndala nukubela imibili hiya shakigwa kusigara hejulub yumusalaba kuko halimwo halagera Isabato (Kubela isabato yalikwiye) Abayahudi balamuse za Pilato kuko namagulu yabo badya babambwe baya vunagole, nukubela imibili yabo bayululuche. ³²Niho umusilikale bamaze kuza nukuvunagula amagulu yumuntu wa mbele ni wakabili bibali babambwe hamwe na Yesu. ³³Bamaze kumusoholako Yesu bamusanze yamaze kupfa, none ntibavunye amagulu yiwe. ³⁴Aho nyene umwe mwabasilikale yala muzibuye Yesu mulubavu kwichumu aho havaye amazi na maraso. ³⁵Nuyo yabonye idyo yatanze ikishinka ntahe ni kishinga ntahe chiwe nuwu kuli wene alamenya yuko chiyali yavuze nichu kuli kugirango namwe yuko mwizera. ³⁶Amajambo ayo yalimeze yuko lidya jambo dyali dyavuze lilonke kushika, "Nttanumwe niguta nulimwe lilo vunwa. ³⁷Tena dyandichwe ilindi lilavuga, "Balomuleba wene bamuzibuye." ³⁸Hanyuma yibintu ivyo Yusufu wa Arimathey, Kubela yali mwigishwa wa Yesu aliko kukinyegejwe kubatinya abayahudi, yalamuseze Pilato kuko au twale umubili wa Yesu. ³⁹Nawe Pilato alamuha umwanya. None Yusufu alaza kuwuvanaho umubili gwa Yesu. Nawe Nicodemo kubela aho imbeole alamukwilikira Yesu nawe alaza. Wene yazanye bivanganye na manemane

ni wuudi yalose ibilo ijana.⁴⁰None lelo balatora umubili wa Yesu bala uhambili kumpuzu yela na hamwe nibimota ntuko vyalibimeze ntibombele bakela babayahudi bashaka kuzika. ⁴¹Ahantu Yesu yabambwe haliho itongo, hagati yadya tongo haliho imva ishasha kubela ntanumwe numuntu numwe yali yaligezwe ho kumuzika aho. ⁴²Kubela haliho kwiteguka umusi waba yahudi nukubela imva yali yegeye, aho balamu dyamika Yesu hakati yikingo chiwe.

Chapter 20

¹Mukitondo kuwahela wimisi idwi kubeba halumwuza, Maliamu Magdalena azoi kuva, achaamboia ibuye dyavuye kuva. ²Acha aliluka angeda kwa Simoni Petro nokuli wu mwingisha wudi yakudwo na Yesu yalamukuda hayuma alababwi na abamutwaye umwami haliya kuva, aliko titumenya iyo bamudyamiche. ³Hayuma Petero na womwingishab udi abacha balangeda kuva. ⁴Bose abaliluka bali hamwe aliko mwingisha swa yiluka chane wi ngoga kumusuba Petero asahola kuva aba uwabere. ⁵Alahagalala alalaba muva acha ambowa ya puzu yera chane, ibabitse aho aliko Tiwijila muva. ⁶Hayama Simoni Petero nawe alasohola alijila muva abona yoshuka yera idya mwe aho. ⁷Nacha kitumbala chali mumutwe hiwe. Tiwali dyapye hamwe na zoshuka zela ziza zali hidya yaho. ⁸Niho wamwugishwa yudi nawe amazi kwijila muva ibele aho alabona no kwijira. ⁹Kuko mwicho ngihe timbali bwavyomweye ivyaditse yuko akwiye kuzuka mubaphuye. ¹⁰Hanyuma abiswa baja imuhila iwabo. ¹¹Aliko Maliamu yalahogozze kuva alila alahagala hayuma alaba muva. ¹²Alabona abamalaika babili bafise ishusho yera bichaye umwe kumutwe uyudi kumangu aho Yesu yaladyamye. ¹³Nabo balamubwila umugolegole kukubeli ku ulila? Nawe alababwila, "Nukubela bamutwaye umwami waje naje shimeya iyo bamutwaye." ¹⁴Avuze ayo alakebuka abona Yesu ahagaze aliko tiyameya kwali Yesu. ¹⁵Yesu alamubaha ati mama waje kubeliki ulila? Ulodifande? Na weyiyukila kwali umulimi waho alamubwila ati atimungezi na baliwewe wa mukuye aho ndangila aho wamushize nda mukuleho. ¹⁶Yesu alamubwila ati Maliamu, "Na weala hindu lila alamubwila muhebulayo ati," Raboni, "lisombamungwa ati "Mwingisha." ¹⁷Yesu alamubwila Tukolesho kuko taladunga kwa ndata aliko ugeda kwabemewachu atimbabwile ngahiba. Kungeda kwadata kwali Baba wanyu na badata wachu Imana yayu ni mana yaje. ¹⁸Maliamu Magdalena aloza kubabwila abigishwa na mubaye umwami amubwila ibibitu. ¹⁹Hagole kumungoroba uwamusi umusi wabele wundwi ni midyango yungawe hadya abingishwa balibali kukibatinya abayahudi Yesu aho aloza alahagala hagati mulibo nubabwila amahoro ambe iwayu. ²⁰Ameze kuvunga aya alabaka amaboko yiwe numulubavu gwiwe nabo abingishwa bamaze kumubona umwami balanezelewe. ²¹Niho Yesu amoze yababwila kadi amahalo abe namwe kudya data yatumye jewe nunuko naje ndambatumye namwe. ²²Yesu amoze kuvuga ivyoalabahumukela alababwila ni mwakile pwemu yera. ²³Uwo wese muhalila ivyaha baliwaliwe na badya mutazohalila Tibazo haligwa. ²⁴Tomosi udyo mulibamwe chumi nababili yitwa didimasi ni yolikumwe na bingishwa bogoliwe Yesu aho yaza. ²⁵Badya bingishwa badi balamubwila hayuma twamubaye umwami nawe alababwila tita zoboma ibimeyetso vyimisumali mungola vyiwe nungushila itoke zaje kuki ziwe nohayuma kushila ukuboko kwaje mulubavu gwiwe. Sizokwizela. ²⁶Hayuma yimsi umuwami abagishwa bali mchumba ibele kadi natoma. Yali yigawe Yesu ahagalala hagati mulibo alavunga amahoro abenamwe. ²⁷Hama alamubwira Tomasi zanu uluto ke gwawe ulabe amaboko yaje. Zana hano amaboko yawe. Kandi ushile kulubavu gwaje kadi tube kudya atizeye aliko kudya yizeye. ²⁸Nawe Tomasi alamwishula no kumubalila mwami waje ni Mama yaje. ²⁹Yesu alamubalila kubaye ulizeye bahezangiwe badya bizaye bataboye. ³⁰Niho Yesu yakora ibimenyetso vyishi ibele yabingishwa ibimenyetso bitali bwandi kwe muliki kitabo. ³¹Aliko ibibilanditse kungilango mushobole kumazera yuko Yesu aliwe Klisto umwana wimana naho mwizela mube nubungigo munyina dyiwe.

Chapter 21

¹Hyuma yivyo Yesu yiyeleka aubagishwa biwe haliya kuyaza yatibelio ukuniko yiyelekaye wemenyene. ²Simoni Petro yali kumwe na Thomasi yitwa Didimasi. Nathanieli wa kama ya Galilaya na bama zebedayo nabigishwa bodi babili ba Yesu. ³Simoni Petro alababwila "giye" kuroba isamaki nabo balamubwila na twebwe tungeda na wewe balangeda bijija mubwato aliko mwindodora tacho balase bose tacho chose. ⁴Mukitodo bukeye Yesi alohangola kukombe nabo timbaye kwali Yesu. ⁵Yesu alababwila, "Basole tacho mulise chakudya?" Nabo balamwishula aya" ⁶Alababwila ululutsa imitango yayu mukuboko kukudyo wubwato namwe mulaloka zike" nabo balulutsa imitego aliko tiboshobola kulikwenga kubela yubwishi bwisamaki. ⁷Aliko umwanafudhi Yesu yakunda alamubwila ati Petro, "Umwami" na wesimani Petro amaze kuwa kwali Bwana acha alabala alakanyela ipuzuyiwe. Kuko atali yabayeneza hayuma yita muyoza. ⁸Aliko abingishwa badi boza mubwato (Kuko batali kule yumuseyindi kitabuko ijana kuwa kumuseyi nabo bakwenga imitengo yalui yuzuye isamaki) ⁹Amaze kushika kumuseyi bobona umulilo wa makara hadya no hejulu hali kwisamaki hamwe nu mutsima. ¹⁰Yesu alababwila " Nimuzone zimwe isamaki mulovye ubunyene. ¹¹Aliko simoni Petero alulila no kukwenga yamutango yali yuzuye isamaki nini, zingana isamaki 153 aliko zaliyishi aliko imitengo tiya tabuka. ¹²Yesu alababwila afi ni muze mulokedye aliko abingishwa tahagila umubola numwe atibenga wewe ulinde? Bacha bameya yuko aliumwami. ¹³Yesu alaza atora umukate alabaho acha akala kutyo yene kusamaki. ¹⁴Iki chali changatatu kuli Yesu kuyelekana kubingilishwa biwe hamwe yazuka kuwa mubapfuye. ¹⁵Bamaze kudya Yesu alamubwila Simoni Petro, "Simoni mwana wa Yohana ulakuda kusuba bamo?" Petro alishula ago, "Mwami" wewe ulamenya kondakuyunda "Yesu alamubwila ati nongela itanu zaje." ¹⁶Alamubwila ubwakabili Simoni mwana wa yohani ulakuda?" ¹⁷Alamubwila kadi ubwakatatu. Simoni mwana wa Yohana wewe ulakuufa?" Na Petro alababwila kukudya yali amubalie ubwaka katatu. Jewe ulakuda? Nawe alamubwila ati wewe mwami ulamenya vyose naukumeya ko ndakukunda Yesu alamubwila ngabu lila itama zaje. ¹⁸Nukuli mukuli ndakubwile ikilu musole wali yabika ukagenda ahugombwa aliko uzosaza uzongolola amaboko unyundi akwabike akutwale ahutangaka. ¹⁹Yesu yavuza ibi kukwelekana ingine uluvyu azafha Petero ashimagiza Imana kuko yavuza abi amubalila alikulikila Petero. ²⁰Petro alahidukila acha aboma wa mwingishwa Yesu yakuda alabakulikila umwe yali yegamwiye mukatu tu kwa Yesu hamwe basagila alamuza ati mungezi ninde azokungula? ²¹Petero yala mubonye alamubaza Yesu mwami uyumutu azokora? iki? Kulikila. ²²Yesu ala mwishula none nabagombo kuzobaho paka aho zongolukila ivyo bimaze iki kulikila? ²³Nicho chatumye ilijambo dyamanala hose mursi benewabo yuko uyu mwanafuzi kwatazopha, aliko Yesu tiyabwila Petero yuko umwanafunzi tapye" naba atazo kwichala asongole paha aho azongalukila upfa iki? ²⁴Uyu numwana fuzi yashingiwe itahe ivyo ni weyavyaditse natwe tuzi yuko itahe yiwe aliyukuli. ²⁵Aliko haliho ibidi vyishi vyishi ivyo Yesu yakoze iyo vyoditswe udimbaza yuko mwisi hoyene tiwo kwiwe kushilaho ibitabo vyokwodikwe.

Acts

Chapter 1

¹Ikitabo chakela ndola chandiche, Theofilo navuga vyose Yesu aliwene yatangue kukola nu kwigisha, ²Hamwe umusi wuko wene yalakiliwe hejulu. Lino dyali hanyuma yukutanga itegeko kuchila impwemu mwelanda kubatwe aliwene yabatoye. ³Hanyuma yukubabazwa kwiwe wene yabone kanye kuli bene akomeye hanyuma ni vyelekanywe vishi vyashinzwe ikishinga ntahe. Kumili milongwine yalibone kanye kuli bene, nukuvuga kushobola ubwami bwimana. ⁴Alahantu ahula hamwe na bene yababwiye ntumugende muli Yelusalemu aliko balandiye kubela viyemeye daha kubela yavuye, "mwalumvishije kuwa kuli jewe. ⁵Kubela Yohana yalabatije nyee kumazi, Aliko mulobatizwa kumpwemu mwelanda kubela imisi ni mikenya ⁶Niho yolahantu balahulanye hamwe balamubwiye, "Mwami, mbega bino nigo amasaha ulobasibiza isilaeli umwami? ⁷Wene alababwira, "Sivyiza uwanyu kumenya umusi chankwe imisi kubela daha yemeyeko kubushobozi bwiwe wene nyene." ⁸Aliko mulokwakila inkomezi kubela impwemu mwelanda aloza hejulu yanyu, namwe muloba ichenezo chanje hose kubela Yelusalemu nukubayahudi bose numulisomalila hozi impela yisi. ⁹Umwami Yesu amaze kuvuga yano, balimwo balalaba hejuru wene yala teluwe hejulu nu mubichu bila mufuka ntibashobole kumubona kumaso yabo. ¹⁰Aho balimwo balalaba mwijulu neza alimwo alagenda havwe, abantu babili bahagaze hagati yabo bambaye impuzu zela. ¹¹Balavuga, "Yemwe bantu bomuli garilaya kubeliki muhagaze hano mulaba mwijulu? "Yuno Yesu yaduze hejulu mwijulu alogaruka gotwo nyene ntuko mumulaba agenda mwijulu. ¹²Niho bagaruka

muli Yelusalemu kuva kumusozi wa mizeituni kubela ulegeye na Yelusalemu ulugendo gwimisi yi sabato.

¹³Bamaze kusohola balagiye mwigolofa bali chalamwo. Nabo ni Petro, Yohana, Yakobo, Andrea, Filipino, Thomaso, Batholomayo, Mathayo, Yakobo umwana wa Alfayo, Simoni zelote na Yuda umwana wa Yakobo. ¹⁴Bose bichuye ichi cholo kimwe, kubabasha balimwo balagenda kubela amasengo hamwe nibaliho abagole Mariamu nyina wiwe Yesu na mwene wabo bose. ¹⁵Kubela imisi zidya Petro yala hagaze hagati yamugenziwe ntuko alabantu izo alavuga. ¹⁶Mugenzi, hali hashaka kuti vyandichwe bisoho kubela kela impwe mwelanda yalavuze kumunwa wa Daudi kuchila kwa Daudi, kubela yalabeleche badya bamufashe Yesu. ¹⁷Kubela wene yalumwe wabantu na yalabose umwanya wiwe wikichilo kubela akazi. ¹⁸(None umuntu yano galaguze ahantu kwa kidya yakige kubibi bwiwe naho yalaguye ashikana umutwe, umubili alasaduka na mala yiwe yose yaloseseshe. ¹⁹Badya bose bali muli Yelusalemu balumvishe kubela lino budya ,ubwachi budya baha izina kundimi zabo "Akeldama" Lino ni"shemba dya maloso.") ²⁰Kugitabo chu muli zabuli vyandichwe leka ishaba dyiwe limele ntumusaka kodi ntihagile uyundi wewese kuboho hadya nu mubwile uyundi atole ikibanza chiwe chubulongozi. ²¹Idyoni dyiza, kubela yuko muliwene umwe kumigabo kubela bagendana na wene hadya umwami Yesu yalichuliye mukwinjila muli twebwe. ²²Kuhela kulubatizo gwa Yohana kugela isiku yidya ya twaliwe hejulu, bishobola yuko ntivyabona kuzuka hamwe natwe. ²³Balashila imbele yobahungu babili, Yusufu bamwita Barnaba, kukowe ne bamwita yusto hamwe na Mathia. ²⁴Bene balasenze bavuga, "wewe mwami umenya imitima yabantu bose, none shilaho limwe ninde mulibabili bano kubela bamuchaguye. ²⁵Kutola akanya kubela akazi na nu kubatowe, kubela yuko yuda yakoze ichaha nukugenda ahantu hiwe. ²⁶Balatora amajwi kubela bene, nijwi limugwako Mathia kubela yala haluliwe hamwe ni batowe chini na kimwe.

Chapter 2

¹Hoyasohola umusi wa ipentekoste, bose balihamwe mwisehemu imwe. ²Ikitulubuka haza ikihinda kuwa mwijulu ikuhuhula umuyaga gukaze guzuza izu yose balimo bikaye. ³Aho zilababonekela indimi nti ndimi za zumulilo zagabanyiche, zaka hejulu yabo kila mwumwe wabo. ⁴Bene bose buzuzwa numutima mwelanda na babanza kuvuga kwilugha zindi nuko kudya mtima wabujuje kuvuga. ⁵Ubu hadya baliho abayahudi baliha dyambamba iyelusalemu, boleka Imana kuwa kila kihugu hasi yijulu. ⁶Kuhinda kuvikaye ikikundi cha bantuliza hamwe na kifishe iwasiwasi kukubela kila muntu yalabuvishije bavuga mululimi gwiwe wene yene. ⁷Balumiwe ni kutagala, mbene mabvuga kweli aba bose bavuga sibo abagalilaya? ⁸Kubela iki twebwe tubuva, kila mumwe kubela indimi zotwavuche na zene? ⁹Waparthia na wamedi na waelamu, na badya mbamba mesopotamia, abayahudi na Kapadokia na kukubela ponto na Asia. ¹⁰Kubela Frigia, Pamfilia kubela mislini biche vya libya ni kilenena bageyi kuwa Rumi. ¹¹Abayahudi na waongofu, waklete na balaa haba tulabuva bavuze kubela indimi zachu vyelekeye ikazi zubushozi bwi mana. ¹²Bose balumigwa balazazanigwa balavugana bene kuli bene ibi ni biki. ¹³Aliko abandi balabane bavuga "Aba bujijwe bubolegwa muvino mushasha." ¹⁴Aliko Petro alahagalala hamwe na badya chumi numwe, aladuzwa ijwi alababwila, abantu, bi Yudea na bose muba hano Yerusalemu, iyi imenyekane iwanyu, mwuvilize kubwitozi amajambo yaye. ¹⁵Abantu aba ntibabolewe ntiko mwiyumvila kubela isaha izi ni zumu kitondo isaha zitatu. ¹⁶Aliko ili dya vuzwe kuchila mumuvugishwa Yoeli. ¹⁷Iloba kubela imisi ya nyuma, Imana yavuze ndosesa umutima wange kubantu bose, abana banyu na bakobwa banyu balotanga ubuvugishwa abasole banyu balotanga chobiyumvila na bazehe banyu balatanga indoto. ¹⁸Bidya bidya hejulu ya bakozi baje na bakozi baje babakobwa kubela imisi izo, ndosesa umitima waje, nambo balotabili. ¹⁹Ndokwile kana ibigelagezo hejulu mwijulu nibimeyesho hasi mwisi, amalaso umulilo, ni kufyuduka kumwochi. ²⁰Ni zumba lizohidugwa kuba umwijima nu kwezi kuba amalaso hatalaze uwo musi mukulu ni yi bigelagezo vya mwami. ²¹Iloba yuko kila muntu alolihama gala dyu mwami alolokola. ²²Abantu bi izilaeli, mwuvilize majambo aya. Yesu winazaleti umwana wumuntu uwemelewe nimana ku bikogwa ni kushobola ni bigelagezo, ibitangaza kutwamiza mubimegati yanyu nuko mwebwe nyene niko mumenya. ²³Kubela imipango mwishakiye kuwa ubwabele amahanga yi mana, yalakuweho, na bichanyi ni kumwicha. ²⁴Aliko Imana yalamteluje, alabukulaho ubuchafu bwu lupfu gwiwe, kukubela ntivyashoboche wene kumugu mya. ²⁵Uyo Daudi yalavuze kuvyelekenye wene, ndala mbonye umwami imisi yose imbele ya maso yaje, wene ali mukuboko kwaje kubudyo nivyo mbasi aindokwigizwayo. ²⁶Nicho kutuma umutima waje gwali gufishe umunezelo nu lulinii gwaje gwali lunezelewe yuko umubili waje gulabaho kubela ubushobozi. ²⁷Nulouleka umutima waje gugede mukuzimu kadi ntulole kula umwelanda wawe abone kubola. ²⁸Wewe walamumenyesheje kwage inzila ubuzima ulokola nduzule umunezelo imbele ya maso yawe. ²⁹Bene wachu ndoshobola kuvuga iwanyu kubushobozi kuvyelekeye daha wachu Daudi wene yalapfuye na balamuzika ni kabuli dyiwe lilihamwe natwe nunyu musi. ³⁰Nuko yalumu vugishwana yalamenya kuba Imana yalalahiye ni kulahila kwiwe, yuko alomushila umwe kubela uluvyalo gwiwe kukitembe chubwami. ³¹Yabonye ili kale ni kuvuga kuvyelekeye kuzuka kwa Klisto kadi ntiyakusize ukuzimu umubili gwiwe ntigwaboze. ³²Uyu Yesu Imana yalamuzuye, nuko twenge bose tulivyabona. ³³Nuko amaze kutelugwa mukuboko ku budyo kwimana abaye ayakiye ihadi yu mtima mwelanda kuwa kwadaha wene yalamwizeye iyi ni ahadi yuko mwebwe mubona ni kumpfa. ³⁴Kubela iki Daudi ataguluche kugenda mwijulu alika alavuga umwami alavuga umwami. ³⁵Ikala mukuboko kwonge kubudyo maka hondokola abasi bawe ikitembe kibe cha magulu yawe. ³⁶Ni kwiyo izu yosi yi Isilaeli na muimenye kubuhakika yuko Imana yakoze wene kuba umwami na Klisto uyu yesu umwe mwabamba. ³⁷Ubu baluvishije ivyo, balatuligwa kubela imitima yabo, balamubwila Petro numuvugishwa yundi "Bwene wachu tulokale iki?" ³⁸Na Petro alababwila, "Mtubu na mubatizwe, kila yumwe wanyu kubela izina dya Yesu Klisto kukubela ikigogwe ikigogwe chivyaha vyanyu, na mlokwakila akashimwe kumtima mwelanda. ³⁹Kubela iwanyu ni kubana banyu kwa badya bose bali kule, abantu beshikwi kadili yumwami Imana yachu aliko ilohamagala. ⁴⁰Kumajambo meshi yala shuhidiye kwingira yalavuzemwikize muve muluvyalo yulu lumbi. ⁴¹Nhio bakila amajambo yiwe ni kuba tizwa aho balogezeka kubela umusi uyo nuko imitima elfu tatu. ⁴²Balagenda mnyigisho yi ntumwa ni kufashanya, kukubela kumanyula umkate ni kubela amaombi. ⁴³Kutinya kulaza hejulu yu mtima ni bigelagezo vyishi ni mbimenyesho bikogwa kuchila untumwa. ⁴⁴Bose bizeye bali hamwe ni kuba ni bintu vyabo hamwe. ⁴⁵Ndababaza ibintu ni miliki zabo kugabanya kwa bose kungana nihitaji dya kila mumwe. ⁴⁶Kadi umusi hanyuma yumusi balagiye bafishe ilengo limwe kubela ikanisa na balamanyuye umkate badya banya kanisa kudya kumunezelo ni kwitonda kumtima. ⁴⁷Bala shimiye Imana ni kuba nikita bulisho na bantu bose. Umwami ya labogoyeje umusi kumusi niko baguma balokoka.

Chapter 3

¹Petro na Yohana baliko bagenda kwikanisa kusenga isaha mwenda. ²Halu muntu yamugaye kuva akivuka bala mutelula kila musiki baka mudyamika kumudyango wi kanisa witwa dyiza kugila asege abantu bingila mwikanisa. ³Abonye Petro na Yohana begeye kwingila mwikanisa ya baseze bamuhe. ⁴Petro amuhanga amaso hamwe na Yohana alamubwila tulabe twebwe. ⁵Ikimuga kila balaba kilegeleje kulonka ikintu kuva kuli bene. ⁶Aliko Petro avuga, "Amahela ni zahabu njewe simfihse aliko cho mfisha ndakuha mwizina dya Yesu Klisto wa Nazareti tambula." ⁷Petro amufata ukuboko kwiwe kuburyo, alamuhagulucha, ahonyene amagulu yiwe ni ngingo za magufa yiwe bicha bila lonka inguvu. ⁸Ala simba hejuru, umuntu wikimuga yala hagaze atangula kutambula acha yingila mwikanisa hamwe na Petro na Yohana, atambula asimba ashimila Imana. ⁹Abantu bote babonye atambula ashimila Imana. ¹⁰Bacha bala menya yuko yali wa muntu yikala kumunyango dyiza wikanisa asega balumigwa balatangala kubela kidya kibaye kuliwe. ¹¹Uko yali yafashe Petro na Yohana abantu bote hamwe bilukila munyindinzu yitwa ya Suleimani, batangaye chane. ¹²Petro abonye ivyo, wene alishula abantu, "mwebwe bantu ba Israeli, ni kuki mutangala? Ni kubeliki mutuhanga amaso nkiko twebwe alitwe twatumye uyu atambula kunguvu zachu au Ubutakatifu bwachu?" ¹³Imana ya Ibrahimu, niya Isaka nya Yakobo yaba Daba bachu, yashimagije umukozi wayo Yesu. Uyu niwe mwanze Mula mwihakana imbele ya Maso pilato, niho wene yali yamuwe kumulekula. ¹⁴Mwanse umutakatifu kandi mugololochi hunyuma yaho musega abalekulile umwicheanyi. ¹⁵Mwebwe mwalishe umwami wubu zima wimana yazuye kuva mubapfuye twebwe tulivyabona kwiyo. Kukwizera mwizina dyiwe, uyu muntu mubona mumenya, yahawe inguvu. ¹⁶Kukwizera kuhitila kuli Yesu kwa muhaye wene ubuzima bukwiye imbele yanyu mwese. ¹⁷None bagenzi ndamenya yuko mwakoze kubufela, iko kandi bakoze abatwazi banyu. ¹⁸Aliko ibintu vyi Mana yaba bwiye kela kuminwa ya bavugishwa bote, yuko uyo Klisto aloteseka, none yaboshoje. ¹⁹None ubu, mwihane muhindukile, kugila ngo ivyaha vyanyu biveho kabisa kugila haze ikihe cho kunezegwa kukuza kumwami. ²⁰Kugila ashobole kumutima Klisto yamaze kushigwaho kubela mwebwe Yesu. ²¹Wene niwe alilazima ijuru limwakile mpaka kushicha ikihe bilogaluzwa ibintu vyose, Imana yavuze kuva kela kuminwa ya bavugishwa batakatifu. ²²Ukuli Musa yalavuze, "Umwami Imana lilo hagulucha umuvugishwa nkange kuva mulibene wanyu. Mulo mwumviliza kila kintu alobabwila mwebwe. ²³Hazogelaho kila muntu atumviliza uyo muvugishwa uyo azolandugwa kabisa avehagati ya bantu. ²⁴Abavugishwa bote kuhela kuli Samweli na badya bakulikiye hanyuma yiwe balavuze batangaza izi misi. ²⁵Namwe mulabana babavugishwa na bisezelano Imana yakoze hawa na bababu, nkiko yavuze na Abrahamu kumbuto yawe imidyango yose yo musiki izohezagigwa. ²⁶Imana imaze kuhagalicha umukozi wayo bwambele ya mutumye iwanyu kugila abahezagile mwebwe kukuhindikila muve mububi bwanyu.

Chapter 4

¹Aho Petro na Yohana baliko balaganila na bantu abahalezi mumulinzi wulusengelo na basadukayo bala mugiliye. ²Bali babaye chane kuko Petro na Yohana bali bigisha abantu kuvyelekeye Yesu nukutangaza hejulu yukuzuka kwiwe kuva mubapfuye. ³Balabatutse nukubashila mwibolulo kushika mukitondo chakulikiye kuko hali kumwogoloba. ⁴Aliko antu benshi balibamaze kumva ubutumwa balemeye, ikihalulo chabagabo bali bemeye bage lelanywa nkibilumbi bitahu. ⁵Hageze mukitondo umusi wakulikiye abakulu babo abazehe nabanditsi kuli hamwe balegelanye Yelusalemu. ⁶Anasi umuhelezi mukulu yaliho na kayafa na Yohana na Iskanda na bose bali abagenzi bumuhelezi mukulu. ⁷Aho bali babitse Petro na Yohana hagati yabobalababajije, "Kubushobozi bule, chabule kwizina lite mwakoze iki?" ⁸Hanyuma, Petro yali yuzuwe na mutima mutagatifu alababwila, "mwebwe nabakuluba babatu na bazehe. ⁹Nimba twebwe umusi wuyumusi tulabazwa kuvelekeye ikikogwa chiza chakozwe kuyomuntu agwaye kungene nyabaki uyu muntu yakozwe muziha?" ¹⁰None limenyekane idyo ianyu no kubantu bose kuli Israel yuko kwizina dya Yesu Klisto wi Nazareti aliwe mwabamvye aliwe Imana yamuzuye kuva kubapfuye, no kunzila yiwe yuko uyu muntu ahagaze hano imbele yanyu ali umuntu amezezeza. ¹¹Yesu Klisto nibuye alidyo mwebwe abubatsi mwagaye, aliko alidyo dyagizwe kuba ibuye likulu dyo kwipembe. ¹²Ntagakiza kuwundi muntu aliwe wese kuko ntalindi zina musi yijulu bahawe abantu alidyo kulidyo tushobola kukizwa. ¹³Ubu babonye ubutinyusi bwa Petro na Yohana, balihinyula yuko bali abantu basazwe bata some balatangaye balamenya yuko Petro na Yohana babaye hamwe na Yesu. ¹⁴Kuko babonye udya muntu yakijije akahaga lala hamwe nabo, ntibali ni kintu cho kuvuga muli dyo. ¹⁵Aliko aho bali bamaze kubategeka intumwa balagiye imbele yumukuta no wubalaza balaganiliye bo kulibo. ¹⁶Balavuga tukole iki aba bantu? Nukuli yuko ikimengetso changatangaza chalakozwe kuchila kuhibo. ¹⁷Aliko kungila ngo ilijambo ntilikwile mu bantuche bahane ntibasubile kandi kumuntu wewese kulili zina. ¹⁸Balababahamagaye Petro na Yohana munzu nukubategeka ntibigele bavuga chabule kwigisha kwizina dya Yesu. ¹⁹Aliko Petro na Yohana bishuye no kuba nukubabwila "Nimba alivyo mumaso yimana kububaha mwebwe aho kubaha Imana nimuche ulubanza mwebwe. ²⁰Kuko twebwe ntitushobola kuleka kuvuga amajambo ayo twabonye nukuyumva" ²¹Aho kubahana chane, Petro na Yohana balabaletse bagende. Ntibashoboye kulonka ikituma chochose cho kubahana kuko abantu bose bala shima Imana kuli bidya vyali vakoletse. ²²Umuntu yakiliye ikimenyetso cho gukiza azoshobola kuba nitegeko lilenga Imyaka milongo ine. ²³Atalabaleka mumwidegemvyo Petro na Yohana balaje kubantu babo balaba menyesheje vyose ivyo abahalezi bakulu na bazehe bali bababwiye. ²⁴Bamaze kuvyumva basize amajwi bose hamwe kumana balavuga, "mwami wewe walenywe ijulu misi ni nyanza na kila kintu kilimwo. ²⁵Wewe aliwe kuli mutima mutagatifu kumumwa wa daha wachu Daudi, umukozi wawe, yalavuze, "kuki antu babanyamahanga bateye impagalala, na bantu babi yumviliye amajambo atabeleze?" ²⁶Abami bisi balipanze hamwe, nabatwale balegelamiye, hamwe nko kumana no kuli masila wiwe. ²⁷Nukuli bose Herode na Pontio pilato hamwe na bantu babanya mahanga na bantu bo muli, balegelamiye hamwe kuluyu muji nko mubakozi bawe mutagatifu Yesu aliwe yamusize amavata. ²⁸Begelamiye hamwe kukola vyose alivyo ukuboka kwawe nulukundo gwawe vyategetse kuva kela inyuma batalaboneka. ²⁹None mwami, mulabe itela bwoba dyabo, ubahe abakozi bawe kuvuga ijambo dyawe bwose. ³⁰Kugilango niwagolola ukuboko kwawe kukiza, ibimenyetso ni bitangaza bishobole kuboneka kuchila kwizina dyumukozi wawe mutagatifu Yesu. ³¹Bamaze kusenga ahantu aho begelamiye hamwe hachiye hatigita abantu bose buzuzwa mutima mutagatifu nukuvuga ijambo dyimana kubutimyutsi. ³²Ikihalulo cha badya bizeye bali mumutima umwe na mpemu umwe ntamuntu numwe yavuze chochose choyagaba chali chiwe wenyene, ahokuba ni bintu vyose basangiye. ³³Kunguvu nini intumwa zalatangaza ubushuhuda bwabo kuvyelekeye ukuzuka kumwami Yesu, ni neema nini hejulu yabo bose. ³⁴Ntihali mumuntu uwewese mulibo yabuze icho akenye kuko abantu bose balibafise inyandiko za matongo chabule inzu bala yaguji balazana amahela yibintu bali bagujije. ³⁵Kandi babishile hasi yamagulu yintumwa umugabane wakozewe kukila wizeye, kungana na kila umwe nkuko yashaka. ³⁶Yusufu mlawi, umuntu kuva kpro yahawe izina dya bamabasi ni ntumwa icha isobanugwa numwana wokuhanula. ³⁷Akaba afise isambu aliguze azane amahela ayashile hasi yamagulu yintumwa.

Chapter 5

¹None umuntu umwe yalitumwe Anania na Safira mugole wiwe balakujije uluhande gubutunzi. ²No acha lanyegeza uluhande gwamalela goba gujije (umugole wiwe kandi yalameye idyo) ala zana nuluhande gwa sigaye nukuishika muli muma gulu yintumwa. ³Aliko Petro alavuga "Amaholo kubeliki Satani yuju je umutima wawe kuvuga ububeshi bwomuli mpemuye la nuku nyegeza ulu hande gwa mahela mu mulima? ⁴Holi talibwa guzwa nti dyali ubu tunzibwawe? No hanyuma yokuguzwa ntidyali hasi yokwa mukwewe vyaligute wiyumvile ijambo lili mumutima iwawe? Ntulaba hende abana babantu, none wa henza henze Imana. ⁵Kuko kumva amajambo yano Anania yalagaye hasina achalapfa nukutinya kunini yalabaziye bose bumvishi je lino. ⁶Imisole ilaza imbele nukumushilamo hagati mwisanda nukumutwala hanze nukumuzika. ⁷Hama yamasaha atatu nkayo umugole wiwe yalinjije hagati ntaameniki chalicho chabonekaye. ⁸Petero alamubwile, "Nubwile namba mwilagujije ishamba kuko chino iyo." Achavuga nidyo kukachilo nyene. ⁹Akole Petelo akamubwila, "Bibe kute komwa kundanye kuli hamwe, kumugela geza mpemu wimana? Nimulebe amagulu yabadya baziche umugabo wiwe biliho mumudyanko nobalo mwikolela nuku mutwala hanze." ¹⁰Nanigoga achalavamwo muma gulumwa Petelo, alanka imitima, na zamisole zilaza hagati bala musanga yamaze kupfa. Bala mutelula nukumutwala hanze nuku zikahamwe yegeye numugabo wiwe. ¹¹Kutinya kunini kwazahejulu yikanisa dyose hejulu ya bose bali bayu mvishe amajambo ayo. ¹²Ibimeshe vyishi nibitangaza vyaliliva mimitima yabantu kuhita mumaboko yitumwa, Bali hamwe ahantu haga mwa selemani. ¹³Aliko ntayundi muntu yundi yita nyije yalifishe ukutatinya bwokuba hamwe nawe, kandi lelo bala hawe ichuba hilo cholejulu na bantu. ¹⁴Na kandi abize yebeshi bwalimo bala gwila kumana, ibihalulo binini vya bagabo nabagole. ¹⁵None lelo bacha balamuheka abagoye kunzila, nukuba dya mika kubulili na nkuko kumakochi kugila yuko Petero abahita ikitutu chiwe kishibole kululuba hejulu yiwe. ¹⁶Ako kandi ibihalulo binini vyabantu baje bava umujigu zunguchwe Yelusalemu bazana abagwoye nabose binjiwe ni mpemu chafu na bose bala kize. ¹⁷Aliko mutozi mukulu yala vyuche, naboseba babaye hamwe nawene (Baliba makanisa bo mubadukayo) Baluzule ninzigo. ¹⁸Bagolola amaboko yabo kubafata intumwa nukubashilamwo hagati yigeleza dya bose. ¹⁹Kumwe nya womwijolo umumalaika wumwami alugula imilango dyanko yigeleza nukubalo ngola hanze nukuvuga. ²⁰Nimugenda mkahagala muluse ngalo nukubabwila abantu amajambo gose yubugingo ubu. ²¹Bali bumvishije lino, balinjiye muluse ngelo mumwanya go mubukelelo nukwigisha, Aliko muhezi mkulu yalaje na bose balibabaye nawe, nukuhamagaza ibalaza dyose hamwe, nabatamabose babantu bisilali, nukubalungika mwegeza kugila babaza ne intumwa. ²²Aliko abakozi balibagiye ntibaba sanze mwibohelo bala galuche batanga kumenyesha. ²³Twasanze ibohelo dyugaye neza sawa, nabasoda bahagaze mumudyanko, aliko twaliho tuligulula, ntitiwa bone umuntu hagati. ²⁴None uyumwanya umejame dali wikanisa nu muchungaji mukulu hobumva amajambo ayo, binjiwe nubwoba bunini kuko kubela wene biyumvila liloba kute ijambo idyo. ²⁵None umwe alaza kubabwila, "Abantu bomwasize momwibahelo bahagoze mwikanisa na baligisha abantu." ²⁶Aliko umujemadali yalagile hamwe na bakozi, nabalazana aliko atakukola intambala, kubela baliba batinye abantu bashobola kuba kubite kumabuye. ²⁷Bamaze bose kubazana, balabasizeho imbele yubuga lagwo umuchungaji mukulu yalababazije. ²⁸Avuga, "Twalababwiye ntimwigishe kwizina lino nakandi mwayujuje iyelusalemu kumigisho yanyu, nukwipfuzi kuzana amalaso yumuntu wuno hejulu yachu." ²⁹Aliko Petero nintumwa balishula, Bilakwiye tuvubahe Imana sinkabantu. ³⁰Imana dahawachu yala zuye Yesu, umwa wishe kumubamba hejulu yikiti. ³¹Imana yala shimagize mukuboko kwiwe kubudyo nukumukola kuba mukulu mukiza, kutango itoba kubisilaeli, nukuhiligwa kwivyaha. ³²Twebwe tuliabasuda bibintu ivyo na mpemu yela aliwe mana yakuyeyo kwa badya bamwubaha. ³³Abashinga ntahe bubu galagwa hobali bumvaguti bafashwe kubuli bashaka kubicha intumwa. ³⁴Aliko Pharisayo awene yitwa gamalieli umwigisha wumucha lubanza, aliwe yubashwe nabantu bose yalahagaze alababwila intumwa batwagwe hanze kumwanya mutoyi. ³⁵None alababwila, "Abagabo bisilaeli, nimwichale mugavye chane nakidya chomwavuze kubakolela abantu abo. ³⁶None kubela, kale hahishehe, Theuda yavyucha nukwilata konkumuntu mukulu, nibihalulo vyabantu, Balolonka amajana ne bamwubaha bala sanzaye nukutakala. ³⁷Hanyuma yuntu uyu, Yuda womugalilaya, yalavyuche umusi gudya zokwa ndika amatola, akwega abantu beshi inyuma yiwe nawa kandi yalatakaye na bose balibamwubashe balasanzaye. ³⁸None ndababwila, numwikwilemwo nabantu nvabo muba leke bonyene nokubela nkuko biloba guti chankwe izimilimo izi nivya bantu ilolagwa. ³⁹Aliko nkuko alivyimana, ntumuloshobola kubabuza mwoshobola kwisanga muhalila nimana" Kandi, balahenza hezwe na majambo yiwe. ⁴⁰None balabaha magaye intumwa hagati yokumu kubita ntavuge kwizina dya Yesu, akabalekaba ge bonka. ⁴¹Balagaye imbele yubu galagwa baneze gwa no kubela haluliwe nkuko bikwiliye kubabala nukutuba wa nukubela idyo zina idyo. ⁴²Nokubela bulumusi hagati yulusengelo nikuva kunzu ni kunzu bagumishe bamwigishe nukuhubili Yesu kubela ni masiha.

Chapter 6

¹Kandi muriyo misi, mukihe ikitigiri cha abigishwa chalichiyongera, Ukwidodomba kwa bayahudi bi kiyunani kwa banje kuba Hebrayo, kukubera aba mpakazi babo ntibibukwa kungaburo yi misi yose yo vyokudya. ²Intumwa chumi na zibili zihamagaza ikoraniro dyabigishwa no kuvuga, "Sivyo iwachu kuleka ijambo dyi Mana ni kugaburisha ivyo kumeza. ³None, benewachu nimutote abagabo mushanju, kuva muri mwebwe abantu beza buzuye mwemu nu bwenge, botushobora kushikiriza ikikikogwa. ⁴Natwe tuzoshishikara kusenga no kugabura ijambo dyi Mana. ⁵Amajambo yabo aranzezeleza ikoraniro dyose. Aho batora Stefano, umuntu yaliyuzuye ukwizera na mwemu yera na Filipo, prokoro, Nikanoni, Timoni, Parmena na Nikolao umunyantiokia. ⁶Abizera bazanye ababantu imbele yintumwa, barasenze hanyuma babarambika kwibiganza vyabo. ⁷Aho, ijambo dyi Mana lirakwira hose. Nikitigiri cha bigishwa kirushiriza kwiyongera iyerusalemu, ni kitigiri cha bakuru bubaha ukwizera. ⁸Na Stefano yuzuye ubuntu nu bubasha yali akora ibitangaza ni bimenyecho binini mu bantu. ⁹Aliko aho hiburuka bamwe mu bantu bo mwisinagogi dyitwa isinagogi dya bide gomvya, na bikirene na baeskanderiyo na bamwe kuva kilikia na Asiya. Aba bantu bali baharira na Stefano. ¹⁰Aliko ntibashoboye kuchinda na nu bwenge ni mwemu yo Stefano yakoresha mu kuvaga. ¹¹Nuko ahendahenda bamwe mubantu mwibanga avuga, "Twumvishe Stefano avuga amajambo yo kurogotwa kuri Musa ni ku Mana." ¹²Bosha abantu, abazehe na bandichi, na bamugira Stefano bara mufata, bamujana imbele yi kombe. ¹³Bazana ivyabona vyibinyoma bavuga, "Uyumuntu ntaleka kuvuga amajambo mabi hejuru yili jambo dyera ni vyagezwe. ¹⁴Kuko, twumvishe avuga yuko uyu Yesu wi Nazareti azokwonona aha hantu ni kuhindura imigenzo twashikirijwe na Musa. ¹⁵Buri muntu yari mwikombe ahanga amaso yiwe kumuraba Stefano, nabo babona amaso yiwe ari nkamaso yu mumara yika.

Chapter 7

¹Umuhlezi mukulu akambuza ibibintu nukulu? ²Sitefano alavunga bangezi nadaha banje, ni Munyu pforize jewe Imana yukuru yaramujeko data wachu burahimu mumwanya hoyarari meso patomi aliko atarabaho horani, ³alamubira nungende kuva mungi hungu chawe numdyako wawe ungende mukihungu cho ndokwerekwa. ⁴Hanyuma alangenda mukihungu chaba kaidayo acheaba harani kuva aho hanyuma ya data yiwe kupfa Imana yarazanye mwene ikihungu iki babamo ubu. ⁵Nkiya muhaye chochose nkibisingazwa vyawe kihariho nakahande na hoyoshira amanguru mungabo aburaha muya randikwe naho ataribwaronke umwana yuko alohabwa ikihungu arokingaze wenyene numudyonko wiwe. ⁶Imana naravunze nawene kuti kubera uruvyaro ngwiwe balikubaho muki hungu chubuginyi no kubera abahamenyereye bohiyo balobangira nkabakozi babo balobakorerenabi kumwanya wimya wimya ine. ⁷Imana iravunga ndochira ulubaza amahanga lilobangila imbohe hanyuma yaho balovaho no kusenga kubera mumpande izi. ⁸Alamuha abulahamu isezerano dyo kusilamungwa kunto abulahamu alaba dada waisaka alamusi lamula kumusi ungila kane Isaka acha aba dada wayakobo no Yakobo achaaba dada wabasongokulu mbachu chumina babili. ⁹Basongo kulu bachu balamubonera izingo yusufu balamungu lisha kubera mukihungu chaba misili ni mana yalikumwe hamwe nawe, ¹⁰alamukinza kubera ububabale bwiwe alamuha imbabazi niehubahilo imbere yofarao umwami wo mulimisili falao amungila kuba umutengechi hejulu yaba Misili hejulu yizu yiwe yose. ¹¹Hanyuma yaho haba izala nini ya chane na mangongwa, meshi kubera mugihungu cha Misili na kanani nabadada bachu nkabaloze ivyokudya. ¹²Aliko yakobo amaze kuva yuko hali ibintu Misili yala batumye badadata bachu ubwambere. ¹³Aliko ulungendo gwa kabili Yusufu alielekana kwabe ne wabo umudyako wa yusufu umenyekane kwa falao. ¹⁴Yusufu alubatuma benewabo kungenda kubabwila Yakobo data wabo aze Misili hamwe nu mudyako bese hamwe balabantu bese nisabini na tano. ¹⁵Uko Yakobo Misili hanyuma alapfa wene hamwe na data wachu. ¹⁶Balatwaringwa muluhande balazika kubera iva kuberaho Abulahamu yangunze kubihande vya mahela kuva kubana bahomali hiyo muluhande. ¹⁷Kumwanya udyo wisezelano nuko Imana yamuseze laniye Abulahamu umaze kushika abantu bamaze kugeira hiyo Misili. ¹⁸Umwanya uwo yalahangulunze umwami uwundi hejulu yaba Misili umwami atamenya Yusufu. ¹⁹Uyo mwami uyundi alababisha abantu bese no kubakola ikinu kibi daha wachu no kubatanga abana babo batoi kungila nkibabeho. ²⁰Kubera umusi Musa yaravuche yalimwiza imbere yimana balamulela amezi atatu kubera izu yadaha wiwe. ²¹Ahonyene yatawe abakobwa bafalao bala mutoye bala mulela nkambana biwe. ²²Musa yalingishijwe amajambo yose yikimusili yalifise ikomezi kubera amajambo yingendo. ²³Aliko amaze kungeza imyaka milongo ine ilamuzila kubera umutima wiwe kubangenda ngendera imidyako ziwe abana bomu lisilaeli. ²⁴Amaze kubabona umwisilaeli alimwo akolengwa bibi Musa ala mutabala ahura nikintu kibi cho muliekiputa. ²⁵Aliyu vura kubera umungezi wiwe balomenya kubera Imana ilabakiza kukuboko kwiwe aliko nkibamenye. ²⁶Umusingwa kwilikiye alungenda kulibake bo mulisilaeli mwa badya balimo balagwana, alabishula abashila hamwe alavunga abami mwenge mulabangezi kumenge mulanka na mwenge kulimwenge? ²⁷Aliko uwamungiliye mungenziwe nabi alamusinikila kule no kuvunga, nindeyakoze umutegechi achulubanza wachu? ²⁸Wewe ulashaka kunyicha nkiko wa muushe umumisi nijoro. ²⁹Musa aliluka hanyuma yo kuva ivyo amera nkumegenyi kubera ukihungu chamidiani aliko haho daha wabana babili. ³⁰Hanyuma yimya milongo inekuchaho umumalaika alamuzila kubera mubungalagwa bwo mumisozi Sinai kubera ulubeya ngumulilo imbere mukisaka. ³¹Umwana Musa abonye umulilo yalatangawe no kwita lingwe kidya yabonye amaze kwegera kungirango akiliba ijwi dymwami lilamwami livunga. ³²Jewe nimana wasowanyu Imana yabulahamu kandi waisaka na Yakobo Musa ya jungu miye nkavyakuze yuko aliba. ³³Umwami alamubwila ikule ibilato vyawe ahantu uhagaze nahera. ³⁴Ndalabonye amagogwa yabantu bawe bali Misili naluvishije kugwala kwanyu nange naluluche kungila ngo ndabakize none nelangu tuma wewe Misili. ³⁵Uwisa bese mumwanya bavuze nide yakungize umutegechi no mucha maza wachu? Ni wene yarimana yala mutumye abe umutengechi numuchunguzi Imana yaramu tumye kukuboko kumumalaika kubera yamuziye Musa mukisaka. ³⁶Musa yalabangaye kuva musili hanyuma yokukora ibitangaza nibiboneka kubera Misili no kubera munyaza yashamu kandi kubera mubungalangwa kingihe chi myaka alubai. ³⁷Ni Musa uwo niwe yababwiye abantu bo mulisilaeli yuko Imana ilobazanila umuvungisha nkange. ³⁸Uyu numuntu yalibaye kubera mukuboko komubungalangwa ni mumalaika nawe yavuze nawe kubera. Kumusozi wa sinaye uwi numuntu yakuliye ijambo liliho nokutuha twenge. ³⁹Uwu numuntu bese badata bachu kumwumyila bala musunuliye kule kubera imitima yabo yahidukiliye Misili. ⁴⁰Kubera ikiho icho balamubwiye haluna tukolele ubingingwa mana bilo turongora uwumusa yalatulongora kuva mungi hungu chamisili nkitumenya choyabonye. ⁴¹Kandi balakoze inyana kumisi uwi balatanza ni sadaka kubera ungo lungingwa mana bana nezerengwa kukubela yikazi zamaboko yabo. ⁴²Mungabo Imana yalabahindukiliye ilabaha basenge inyenyeri yo hejulu. Nkiko nyandichwe kukitabo chumuvungishwa

none mulatangila jewe ishikanwa zi bukoko mwabaze kubungalangwa kungihe chimyaka milongo inenizu yomulisilaeli?⁴³ Mwalemeye ulusengelo ngo nguhulila maleki ni nyenye li yimana lefani ni gisanamu mwikoleye kugisenga bonyene ndoba twala kulele chane ya babeli.⁴⁴ Data bachu balulusengelo ngoguhula no kusengila nitaintahe mubungalangwa nkiko Imana ya mulishijeaho yakungana na Musa yuko yalikukola kungushusha nabidya bibone kana.⁴⁵ Ulunusengelo gwadata bachu kumwanya wabo balazanwe kubera igi hungu noyoshuwa iba vyaje kumwanya binjili kutengeka ihanga dyangizwe Imana yala bilukanye bitalabe ukubaho baba wachu ibi vyavayenguti mpaka kumusi za Daudi.⁴⁶ Yalolose ububichi mumaso yimana alasenga kulondera amakao kumana ya Yakobo.⁴⁷ Mungabo Selemani yalamubaekiye izu yimana.⁴⁸ Aliko kwivyo ibahejulu nkaba muzuzuba chwe kumaboko ibi ni nkaba vungishwa yavuze.⁴⁹ Yulu nintembe yanje yakera nisi nuluhande ngongushi laho amangulu yange nizunyabaki mulo yubakila alavunga umwami, chankwe nihe uluhande ngo kuluhukila?

⁵⁰ Sikuboko kwange kwangize ubibintu vyose?⁵¹ Yemwe bantu mufise izosilikomeye mutasilamungwe mumutima no mumatawi buru mwanya mukubita umutima mwelanda mulakola nkivyo badata bakola.⁵² Umuvungisha nyabaki kubera abavungishwa kubera bababa bachu batamutese? Bala bishe abavungishwe abavungishea bose batanguliye hatalabeumwe wukuli namwe mwalamze kuba mwalamuhe mukiye no kumwicha kandi. Na bantu mwalakiye amatengeko ngadya gavuze.⁵³ Namwe bantu malakiliye amatengeko lidya vyavunzwe na malaika mungabo nkimwuvilije.⁵⁴ Hanyuma abahunzi bamubantu bamaze kuva amajambo ayo balababaje mumitima yabo balamushavulira balamulila amanyo sitefano.⁵⁵ Mungabo wene yaliyuzuwe umutima mwelanda halalavye mwinjulu neza abona ubuntu bwimana acha abana Yesu ahangalaye mukuboko kubudyo kwimana.⁵⁶ Sitefano alavunga laba nabonye ijuli lilunguluwe numwana wa adamu alahangalaye mukuboko kudyo kwimana.

⁵⁷ Mungaba abahanuzi babantu balavunza ungwaneo kwinji dyo hejulu balazibila amatwi yabo bala mwilu kila hamwe.⁵⁸ Bala mutahaze yumuji balamutela amabaye abasu tabamaza kwikula impunzu zabo zohaze nokuzishila hasi hambavu yamangulu yumusole yitwa Sauli.⁵⁹ Ahabalimo bamutela amabuye Sitefano yangumye ahamangala umwami no kuvunga mwami Yesu akila umutima wanje.⁶⁰ Alavukama no kuhamangala kwinji linini mwami nkubahalulile ivyaha ibi amaze kuvunga acha alaechi kana.

Chapter 8

¹Sauli yalifishe umwumvikano wurufu gwiwe, uwo musi niho yatanguye kuhama ikanisa dyari Iyerusalemu, na bizera bose basanzaye, mubihu gu vyi yudaya na samariya, akuyemwo intumwa. ²Abantu bubaha Imana bahamba Stefano bagira amarira menshi hejuru yiwe. ³Aliko Sauli atikiza ikanisa agenda inzu kunzu ni kubakwegera hanze abagore na bagabo ni kubata murufungo. ⁴Abizera bari basabagiye bagama bavuga ijambo dyi Mana. ⁵Filipo yaruruka mumujiwo muri Samaria amengesha Klisto hiyo. ⁶Hanyuma amakoraniro bumvish ikubona ibimenyecho filipo Bashira kwitondera kidya choyavuze. ⁷Kuva aho abantu benshi bumvishije mwemu zihumanye zabavuyemwo abantu ino barila nijwi linini na benshi bari bamugaye nabachumbagira barakizwa. ⁸Kaudi hari umunezero munini mumiji. ⁹Aliko halili umuntu umwe muri uwo mijiizi na dyiwe yitwa Simoni uwali akora vyuburozi bwo yakoresha bwumiza abantu bubwoko bwi Samaria mukihe yavuga kowene ari umuntu yiyita akakomeye. ¹⁰Abi Samaria bose kuva kumuto ni kumukuru, bara mwumviliza baravuga, "Umuntu uyu nini budya bubasha bwi Mana ariyo nkuru." ¹¹Baramwumviriza kubera yubumije kuva kera ba mareba yiwe. ¹²Aliko mukihe balibizeye yuko filipo yavuga hejuru yu Bwami bwi Mana ni hejuru yizina dya Yesu Klisto, babatijwe abagabo kubagore. ¹³Na Simoni nyene arizera kandi amaze kubatizwa yamana na filipo Abonye ibimenyecho nibitangaza vyoyakora aratangara. ¹⁴Mugihe intumwa za Yelusalemu zumvishe koabo muri Samaria bakiye ijambo dyi Mana batumwa Petro na Yohana. ¹⁵Mukihe bariko bamanucheyo barabasengera ngobamwakile mwemu yera. ¹⁶Kugeza uwo mwanyua, mwemu yera ntiyaribabururukile numuntu nunuwe muribo baligusa babatijwe mwizira dyu mwami Yesu. ¹⁷Niho Petro na Yohana babashirirako amaboko, nabo baramwakira mwemu yera. ¹⁸Mukihe Simoni abonyeko mwemu yera yatanzwe kuchira kushirigwa kwa maboko ni ntumwa azizarila kubaha amahera. ¹⁹Alavuga, "Nimumpu ubu bubasha kugira bngo wonzoshira kwibiganza yakile mwemu yera." ²⁰Aliko Petro aramubarira amahera yawe hamwe na wewe muzimirile kule, kubera wibaza yuko ingabire ya Mana ibonekana kumahera. ²¹Ntakahimba ufishe murijambo, kubera umutima wawe ntugororoche imbele yimana. ²²Ahorero niwihane ibibi vyawe ni kusenga Imana hamwe uzoharigwa ivyiyumvirovyumutima wawe. ²³Kuko mbona yuko uri mwibamba dyu mururazi ni mukifungo chichaha. ²⁴Simoni arishura nu kuvuga, "Musenge umwami kubera jewe, kuko amajambo yose mwavuze gashobora kumbonekera. ²⁵Mukihe Petro na Yohana balibashuhudiye ni kuvuga ijambo dyu mwami, basubiye iyerusalemu kunzira iyo, bavuze ubutumwa mubijiji vyishi vyi Samariya. ²⁶Noneho umumarayika wu mwami aravuga na Filipo ni kuvuga, "Raba uje mubumanuko munzira igenda ushiki kunzira imanuka iyerusalemu ikaja muri gaza, (Ninzira yo mubugaragwa.) ²⁷Aralaba kandi aragenda. Reba hali umuntu wi Ethiopia, towasi uwufishe ukuganza kuluta kandase umwami kazi wabanyetiyo uwali hejuru yububiko bwiwe bwose nawe yali yagiye iyerusalemu kusenga. ²⁸Yari agaruka yichaye mumodoka yiwe yiga muchuo chu muvugishwa yesaya. ²⁹Mwemu avuga na Filipo, "Egera hofi ni modoka iyi ufutane nayo. ³⁰"Rero Filipo agenda ariruka amwumva yiga mwehuo chu muvugishwa yesaya Aravuga mbega urazi chowiga? ³¹Umuethiopia aravuga nzoshobora gute umuntu atandongoye?" Aramwinginga Filipo wirire imodoka no kwicharana nawe. ³²Rero ikihimba chi vyandichw vyoyaliko araso ma umuethiopia nibi yajanywe nki ntama itwagwa mwibagiyo kubagwa, nkuko intama itekeleza ntiyafunguruye uumwa gwiwe. ³³Kukuhabwa kwiwe kwiligwa urubanza kwiwe kwarakuweho ninde azovuga uruvyaro gwiwe? Ubuzima bwiwe bwakuwe mwisi. ³⁴Towasi abaza Filipo aravuga, "Ndagusaba ni muvugishwa uyule avugigwa ivyiwe vyelekeye wene, chanke vyu wundi muntu. ³⁵Filipo yatanguye kuvuga yatanguye kuliki chandiche cha Yesaa kumubila ubutumwa bwa Yesu. ³⁶Bali munzira bashika ahari amazi Towasi alavuga, "Raba ahahari amazi nikikichombuza simbatizwe?" ³⁷Amajambo aya, "gudyo umuethiopia arishura ndizera Yesu Klisto numwana wimana, "Ntibiri muvyandichwe vya kera) Niho umwethiopia yategeka imodoka zihagarare. ³⁸Bagiye mumazi hamwe Filipo na Towasi Filipo aramubatiza. ³⁹Mukihe baribavuye mumazi mwemu wumwami ijana Filipo kule towashi ntiya mubona agenda inzira yiwe anezelewe. ⁴⁰Aliko Filipo abonekera Azoto yachiye muri yidya mukowa avuga injili mumiji yose mpaka kushika kaisaria.

Chapter 9

¹Aliko Sauli yalashoboye kuvuga ibigwanisho nuvyo kwichisha kugigishwa bumwami, yalagiye kumuhelezi mukulu. ²Nuku musega ibaruka kubela ama kanisa hiyo Dameski, kugira yuko yolonka umuntu waliwe kubela inzila yidya abe umugaba chikwe umugore, abafunge nukubazana Yelusalemu. ³Noho yalimulugendo, yalavuye kuko alimwo alosohola Dameski, ubwonyene alamulika hosehose umwanga ulova mwijulu. ⁴Nawene alagwa hosi na aluva ijwi imubwila, "Sauli, Sauli nukubeliki imboneya jewe." ⁵Sauli alamwishula, ulinde wewe umwami? Umwami alavuga jewe ndi Yesu ulimwo ulolondela. ⁶Aliko nuvyuke, niwinjile mujini nawe balakubwila yakenewe yakukola. ⁷Nabadya bantu bafashe ulugendo hamwe na Sauli balanuma chane balamviliza ijwi ntibayibone numuntu. ⁸Sauli alavyuka kubela ikihugu na yuguluye amaso yiwe nti yashoboye kubona nikintu, balumutola amaboko bola muzana hadi Dameski. ⁹Kumusi katatu ntabona, ntadya nukunywa ntanywa. ¹⁰None haliho umwigishwa Dameski izina dyiwe Anania, umwami yalavuze nawene kubela kwelekwa, "Anania." Alovuga laba ndingaha mwami. ¹¹Umwami ala mubwila nuvyake ugende wenka kubela munzira itwa igololoche, nukubela inzu ya yuda nu kubaza umuntu kuva Tarso yitwa Sauli, kubela yalimwo alosenga. ¹²Nuko yala mubonye kubela mudoto umuntu izina dyiwe Anania yinjila nu kumushilako amaboko hejulu yiwe kugilango alonko kubona. ¹³Aliko Anania alamwishula, "Umwami, numvishe inyishu zumuntu uyu kubantu beshi, kugichilo chahe chiyaba koleye bibi abelanda bahaliya Yelusalemu. ¹⁴Hano alafishe ubushobozi kura kumuhelezi mukulu kumufata kila umumwe yudya yitiligwa izina dyiwe. ¹⁵Aliko umwami alamubwila, "Nugende kubela wene nikintu chatowe kwiwe atole izina dyanje imbele yabanya mahanga nabami nabana babisilaeli. ¹⁶Kubela ndobeleka ntukuntu bimeze vyishi ntukobilosha kigwa kubabazwa kubela izina dyanje. ¹⁷Anania alugenda, alingia mudya munzi, Alomushi lako amaboko alavuga, mugenzi Sauli umwami Yesu aliwe yakusohoyeko kubela munzila hiwalimwo ulaza, yantumve ushobole kubona kandi wuzuzwe ni mpwemu mwelanda. ¹⁸Budya gilagwa mumaso yiwe ibintu ntugubu, aloshobola kubona alahagolala alabatizwa aladya ivyokudya nukulonka inkomezi. ¹⁹Alichara hamwe nabigishwa haliya Dameskikumisinyishi. ²⁰Umusi ugonyene alomutangaza Yesu kubela amukanisa avuga kuti wene numwana wimana. ²¹Nawene yumvishe yalatongaye nukuvuga, Sumuntu ntuyu yabononye bose bahanagaye izina lino hiyo mulisilaeli? Nahuno alaje kubela yukubafunga nukubakwa kubahelizi. ²²Aliko Sauli yalashoboleshe jwe kuhubili nu guko la abayahudi badya bichaye Dameski alabeleka yuko yuno ni Klisto. ²³Hanyuma yimisi mwishi abayahudi balukola ichichalo hamwe kugira bamwiche. ²⁴Aliko imipango yabo ila menyekane na Sauli balamute gela kumudyango kumutaga numwijoro bashobole kumwicha. ²⁵Aliko abigishwa biwe bala mutwara mwijoro balamwululucha kuchira musi yulukuta bala mwululucha hasi kubela ikikopu. ²⁶Na Sauli amze kusohola Yelusalemu, yalashoboye kujana nabigishwa aliko bala mutinya balamwikeka ko yuko yuno yokonona abigishwa. ²⁷Aliko Barnaba alamutwara nuku mutwale kubotowe alaba bwila yuko Sauli ntukuntu yamubonye Umwami munzila numwami alivyo yavuze nawene, nukuntu Sauli yavuga ubutumwa kunkomezi mwizina dya Yesu hiyo Dameski. ²⁸Yalahuye nabene balimwo balinjile nukuvayo Yelusalemu alavuga kunkomezi mwizina dyu mwami Yesu, ²⁹Alimwo alavugana naba yaudi na bayunani aliko bola shobola kumugenda nira nukumwicha. ³⁰Aliko umugenzi amaze kumenya ijambo idyo, bala mutwara kulele mwa kaisaria nuku mutwala agende Tarso. ³¹Hama ikanisa dyose kubela abayahudi Garilaya numulisamalia dyalilifishe amaholo, nukubakwa, nukugenda kubela ubutinyi bwumwami na kwitanga ni mpwemu mtatagifu ikanisa lila kula nukugwila beshi. ³²Hanyuma haza Petro alimwo alazuguka zuguka kumahingulilo yose yintara alabamanu kilako aba Klisto babayeho kubela umuji wa Lida. ³³Alabona umuntu umwenya izina dyiwe Ainea, uyo muntu yalimukitanda imyaka munoni, kubela. ³⁴Petro alababwira, "Ainea, Yesu Klisto akukize vyuka wisasile ubulili bwawe," Maze alavyuka. ³⁵Na bantu bose balibichaye lida na shaloni bamaze kumubona umuntu wudya, bala kebuche balalaba umwami. ³⁶Haliho umwigishwo yitwa tabitha kuko balali hinguye basanga "Dorcas" yuno mugole yalazuye imilimo nziza na ningendo yiwe ibeleye yiyakoze kumukene. ³⁷Vyalavuye kubela umusi ugo yala gwaye alapfa bamaze kumugilaneza bachiye bamwuliza hejuru nukumu dyamika. ³⁸Kubela lila yaliho hafi na yafa nabigishwa barumvishe kubela Petro yaliho balabatu mwe abantu babili uwiwe, balamubwira, nuze uwachu utatevye. ³⁹Petro alavyuka nukugenda hamwe nabo. Asohoye balamu zanye kubela ichumba chihe jul. Nibatafishe abagabo bose batahagaze hambavu yiwe balimwo balalila, bamweleka ikoti ni mpuzu kubela Dorcas ziyababaliliye aho hibalikumwe nabo. ⁴⁰Petro alabasohola bese hanze yichumba alafukama amavi alasenga hanyuma akebuka alaba umubili avuga, "Tabitha vyuka." Alugulala amaso yiwe amaze kumubona Petro alichara hasi. ⁴¹Hanyuma Petro alamuheleze ukuboko kwiwe alamuhagalika, na amaze kubavyula abashilika nibatafishe abagabo, alaboheleza bene akomeye. ⁴²Lino jambo dyala menyekanye yafa yose, nabantu beshibola mwizela umwami. ⁴³Havuye Petro alichora imisi mwishi yata hamwe nabantu biyitwa Simoni akola ibishato.

Chapter 10

¹Hantu muntu mumuji wa Kaisalia izina dyiwe yitwa Kornelio yalu umukulu wumugwi wa Kitalia. ²Yalubaha Imana aka senga Imana numudyango wiwe wose yatanze amahela menshi kubayahudi asenga Imana imisi yose. ³Mukihe chi saha mwenda zo kumutanga abona indoto umumalaika wimana iza kwiwe. Malaika alamubwila komelio! ⁴Kornelio alamuleba malaika afishe ubwoba bunini chane alavuga "Iki ni kiki mukulu?" Malaika alamubwila "Amasengo yawe ni sadaka zawe kubakene zaduze mwijuru kuba ichibucho imbele yimana. ⁵Tuma abantu kuja mumuji wa yafa bazane umuntu yumwe yitwa Simoni yitwa kandi Petro. ⁶Abana nukola Isato yitwa Simoni inzu yiwe ili yi nyanza." ⁷Malayika yalimwo avuga na wene amaze kugenda, kornelio ahamagala abakozi bo muhila kwiwe babili, numwana jeshi yalimwo alasenga Imana mubana jeshi bamukolela. ⁸Kornelio yababiye vyose vyabaye abatuma yafa. ⁹Umusigwa kulikiye mukihe chi saha mwenda bali munzila begeye mujini, Petro aduga hejuru mwidale kusenga. ¹⁰Kandi achaba ni nzala ashaka ikintu cho kudya aliko abantu bakilimwo balachumba ivyokudya yalelechwe indoto. ¹¹Abona ijulu dyuguluche abona ikintu kinini nkumwenda chululuka hasi kwisi kumitwe yachoina. ¹²Muli chwne halimwo, kila bwoko bwi kikoko vyama gulu aneni vyibwega hasi ni nyoni zo mukilele. ¹³Haza isauti kuliwe ivuga "vyuka, Petro chinja udye." ¹⁴Aliko Petro alavuga "Ivyo ntaho mwami sindaye chochose kibi kihumanya. ¹⁵Aliko isauti ilaza kuliwe bwa kabili, "ivyima a yogejeleka kuvyita wewe bihumanye." ¹⁶Ibi vyabaye katatu, kidya chombo kicha kisubila mwijuru. ¹⁷Umwanya Petro achiyumvila kwivyo yelechwe imanisha iki abantu bali batumwe na kornelio bali bahagaze imbele yumudyango babaza inzila yo kwingila munzu. ¹⁸Balahamagala labaza Simoni kandi yitwa petro abangaha. ¹⁹Ugo mwanya petro achiyumvila hejuru yivyo yelechwe, mutima avugana nawe, "Leba abantu batatu balakulonda. ²⁰Vyuka wululuke hasi ugende nabo. Ntutiye kugenda nabo kubela ndabatumye." ²¹Petro yululuka hasi kuli bene alavuga "jewe ndiyudya mulonda kubela iki muje?" ²²Balavuga, "Kamanda yumwe izina dyiwe Korelio, umuntu mugololochi akunda kusenga Imana, abantu bamuvuga neze mukihuguchose chabayahudi yubwiwa numumalaika wimana kututuma kugila ugende muhila iwe, kugila yumve ijambo dyawe. ²³Petro alaba karibisha bingila munzu kwikala nawe mukindo cha kulikiye yalavyuche agenda nabo nabagenzi bake kuva yafa bajana nawe. ²⁴Isiku ya kulikiye balaje Kaisaria. Kornelio yalibategeleje yali yahamagaye bene wabo na bagenzi biwe ba hofi. ²⁵Petro yegeye kwingila munzu, Kornelio alamusanganila yunama kugeza hasi kumagulu yiwe kuku mwubaha. ²⁶Aliko Petro alamudyula avuga, "Hagalala jewe nange ndumuana wumuntu." ²⁷Petro alimwo alaganila nawe, yinguye munzu asanga abantu batelanye hamwe. ²⁸Alababwila, "Mwebwe nyene mulamenya nta tegeko umuyahudi kubakumwe au kubalamigwa numuntu ati wikikihugu. Aliko Imana yanyelege jewe yuko ntashakigwa kumwita umuntu wewese uhumaye au muchafu. ²⁹Nicho kituma ndaje ata kuhalila aho ndatumwa kuza none ndababaze nikuki mwatumwe kwange. ³⁰Kornelio alavuga, "Isiku zine zihoye mukihe nkiki nalimwonda senga mukihe chisaho mwenda kumutaga munzu yange, mbona imbele yange umuntu ahagaze afishe imyenda yela. ³¹Alabwila "Kribelio amasengo yawe yumvishwe ni Mana ni Sadaka zawe kubakene zabaye ichibucho imbele yimana. ³²None lelo tuma umuntu yafa ahamagale umuntu yumwe yitwa Simoni kandi akitwa Petro aze kwawe aba kukola isato yitwa Simoni inzu yiwe ili mpande ni nyanza. ³³Niho ndachiye ntuma abantu kwawe nawe wakoze neza kuza twse tuli ngaha imbe zimana kugila twumvilize amajambo yose wategeshwe ni Mana. ³⁴Niho Petro yafungulula umumwa alavuga "Kweli ndizeye Imana ntishobola kupendeleya. ³⁵Aubwo kila kihungu umuntu wewese ayisenga no kukola bigololochi alemegwa kuliyo. ³⁶Ulamenya ubutumwa wavuze kubantu baisraeli, ahoyalimwo alatangaza inkulu nziza ya maholo kuhitila kuli Yesu Klistowene nu mwami wa bose. ³⁷Namwe nyene mulamenye ivyabaye ivyabaye mubuyahudi bwise vtyatanguliye Galilaya, hanyuma yulubatzizo Yohana yatangaje. ³⁸Ivyabahe kuli Yesu Kilsto inge Imana yamusize amavuta kuli mutima mutakatifu no kunguvu yagiye akola vyiza no kukiza bose ababonegwa na ibilisi, kubela Imana yali kumwe nawe. ³⁹Twebwe tuli vyabona yakoze vyose mukihugu cha bayahudi no muli Yelusalemu uyu ni Yesu wobishe ba mubamba kukiti. ⁴⁰Uyu muntu Imana yala muzuye isiku ya katatu imuka kumenyekana. ⁴¹Kubantu bose aliko ni kuvyabona vyatowe kuvakale nimana twebwe nyene twaliye nawe no kunywa nawe amze kuzuka kuva mubapfuye. ⁴²Yatu tegeche kuhubiri kubantu na kushuhudia yuko uwo aliwe Imana yachaguye kuba umuchamanz wabaliho na bapfuye. ⁴³Muli wene abavugishwa bose bashuhudiye, kugila kila wizera ulene aganyigwe ivyaha kuhitila kwizina dyiwe. ⁴⁴Petro akivuga kutyo, mutima mutakatifu aluluka yingila mubali munzu bose abalimwo balumwiliza amajambo yiwe. ⁴⁵Badya bantu bali mukikundi cha bizera basilamuwe badya bose bazananye na petro balatangajwe kubela mutima mutakatifu yululukiye kandi abanyamahanga. ⁴⁶Bumvishe abanyamahanga bavuga kuzindi ndimi basenga Imana. Petro alishula, ⁴⁷"Halu umuntu wewese yoshobola kubuza amzi kugila abantu ntibabatzizwe, ababantu bakiye mutima mutakatifu nkatwebwe?" ⁴⁸Niho yachiye ateguka babatizwe mwizina dya Yesu Klisto. Hanyumma bamusaba yikale nabo amasiku.

Chapter 11

¹Intumwa na bagenzi babo bali hiyo yudea bumvishije yuko abanyamahanga balakiliye ijambo dyimana. ²Petro ahoyaza Yerusalemu umugwi wa bantu basilamuwe babanza kumukosola bavuga. ³Ufatanije na bantu batasilamugwa mukudya nabo. ⁴Aliko Petro yatanguye kuvuga ivyabaye avuga. ⁵Nalikondasenga kumujiwa yafa nchanelekwa indoto yichombo chululuka hasi nkimpuzu nini yululuka kuva mwijulu kumpande ziwe zose ziwe zulluka kuli jewe. ⁶Natangaje nukwiyumvila hejulu yiwe mbona ibikoko bifise amagulu awe biba mwisi nibikoko vyo mwishamba nibikoko бага udye." ⁷Hanyuma mumva ijwi livuga nanje, "vyuka Petro бага udye." ⁸Ndavuga, "Suko mwami mumunwa iwanje ntihaligela kwinjila mwikintu chochose kitali ikitagatifu chabule kichafuye. ⁹Aliko ijwi lilishula kandi kuva mwijulu kidya Imana yatangaje yuko alichiza ntuchile ikilumane. ¹⁰Ibi vyabaye imigendo itatu, kila kintu kitwagwa mwijulu kandi. ¹¹Laba icho kihe abantu batatu bazoba bahagaze imbele yinza idya twalimwo batumwe kuva Kaisalia kuza iwanje. ¹²Mpemu alambwila kugenda nabo, sinta ndukanye nabo. Abo bagabo mukaga bacha bala genda hamwe nanje twagiye kunzu yumuntu umwe. ¹³Yatubwiye kudya yabibonye malaika ahagaze imbele munzu yiwe avuga, "Ntumwe yafa ndamuzane Simoni aliwe izina dyiwe lindi ni Petro. ¹⁴Alavuga ubutumwa kuli wene kulivyo uzokizwa wewe minzu yawe yose. ¹⁵Ntanguye kuvuga nabo, mutima mutagatifu aha aza hejulu yabo nkuko yaje iwachu kubwa mbele. ¹⁶Ndibuka amajambo yumwami, uko yavuze, "Yohana yabatije kumazi, aliko muko batizwa kuli mutima mutagatifu." ¹⁷Kandi nimba Imana yatanze akashimwe nkano yatuhaye twebwe ahotwizela kumwami Yesu Klisto jewe ninde yuko noshobola kuha kana Imana. ¹⁸Bumvishije aya majambo, ntibasubije, ahubwo bashima Imana bavuga, Imana yatanze ukwiha na kukubela abanya mahanga kandi. ¹⁹Ubu abizela alibo ukubabala kwatanguliye kulupfu gwa Stephano basanzaye kuva Yerusalemu ababizeye bagiye kule, kushika Foinike, Kipro na Antiokia. Bababwiye ubutumwa kuvyelekeye Yesu wenyene kubaya kubayahudi sikuyundi waliwe wese. ²⁰Aliko mulibo na bantu bokuva Kipro na na Krene baje Antiokia bavuga na bayunani nukumuhubili Umwami Yesu. ²¹Ukuboko kwimana kwali kumwe nabo, na bantu beshi bizeye nukuhindukilila Umwami. ²²Inkulu zabo zishikila mumatwi yi kanisa dya Yerusalemu. Bala mutima Barnaba agende kushika Antiokia. ²³Amaze kuza akabona ubugeni bwimana yalanezelewe. Yalabalesheje kumutima bese kusigala numwami mumitima yabo. ²⁴Kuko yali umuntu mwiza yujujewe mutima mutagatifu nukwizela na bantu beshi balagwila Kumwami. ²⁵Hanyuma Bamaba yalagiye Tarso kulaba Sauli. ²⁶Amaze kumubona aha amuzana Antiokia. Biba kumwaka wose Begelanila hamwe ni kanisa no kubigisha abantu beshi. Abanafunzi babita aba Klisto kubwa mbele hiyo Antiokia. ²⁷Kulizi misi abavugishwa baluluka kuva Yerusalemu kushika Antiokia. ²⁸Umwe mulibo yitwa agabo nidyo zina dyiwe, alahaguka yiyumvamo umutima ko ufise inzala ikaze izoboneka kwisi yose ibi bizoboneka mubihe vyimisi. ²⁹Kulivyo abanafunzi kula umwe nkeko yalonse bahisemwo kutwala imfashanyo kubagenzi bali mubuyahudi. ³⁰Bakoze kuti batimye amahela kukuboko kwa Barnaba na Sauli.

Chapter 12

¹Umwanya umu umwami Helode agolola ukuboko kwiwe hanyuma ya badya bava kwi kosanyiko kugila babatese. ²Alamwicha Yakobo mwene wabo nayo hana kukipanga. ³Hnayuma yokubona kuba ilababeleye abayahudi, alamufata na Petro kadi. Iyu walumwanya wi mikate hakaze. ⁴Hoyafatwa, amushila mukifungo na amushililaho ibikose binne vya sonda kugila bamulinde bali batalajiye kumutwala mubantu hanyuma yi Pasaka. ⁵Petro bamushila mukifugo, Aliko segelo bakogwa ningufu na balakosanyika kukubela wene kwimana. ⁶Aliko siko yuko kwisezelano dyimana zananiwe kusohola kubela umutima ali mwisilaeli sio mwisilaeli ukuli. ⁷Siku badya, uluvyalo gwa abulahamu nabana biwe bemelewe aliko, " nichila isaka uluvyalo gwawe lulokwitwa. ⁸Ibi nikubela, abana bumubili sibo abana bimana, kubela abana bemelewe balebwa yuko aluluvyolo. ⁹Uyu Petro alamukwilikila imalaika iva hanze ntiyemeye ichakozwe ni malaika ntiko alikweli yamenya kabonye bimbi mudoto. ¹⁰Hanyuma achiye mwilindo dya mbele nidya kabili, basohola mwigeti dyichuma dyo kwijilila mumalaika chamuleka. ¹¹Petro amaze kwimenya avuga, ubu ndemeye kuba umwami yala mutumye imalaika yiwe kugila ankule mumaboko ya Helode, mumalajio ya bantu bote bomubuyahudi. ¹²Hanyuma yokumenya aya, alaza munzu ya Maliamu mama wiwe Yohana na aliwe malko abakilisito beshi balakosanyiche basenga. ¹³Andodola kulungi gwilembe, umukozi yumwe wumukobwa yitwa Roda alaza kugulula. ¹⁴Amaze kumenya nijwi dya Petro kumunezelo ananigwa kugulula umudyango hanyuma yaho yiluka munzu muchumba ni kubamenyesha yuko Petro ahagaze imbele umudyango. ¹⁵Ivyo bavuga, wewe ulusala, "Aliko alashimika kubukweli na wene avuga" Uyu numumalaika wiwe. ¹⁶Aliko Petro yalendelele alakomeza kudodola na hobuguluye umudyango, balamubona na hobuguluye umudyango, balamubona na balatamaligwa chane Petro Petro alabanumya kukumboko munume munume alambabwila kunu umwami yamutokeye kuva mukifugo avuga. ¹⁷Bamenyeshe ibi bintu Yakobo na bene wabo. Alahava agenda ibiche bindi. ¹⁸Halasohoye kumutaga halabaho umubambalo munini hagati ya basili kale kuvyelekeye ni vyaboneche kwa Petro. ¹⁹Hanyuma ya Helode kumulondela ni kumumbona alambabaza abalizi alababwila mumwiche alagenda kuvana ubuyahudi maka Kaisalia ni kwichala hiyo. ²⁰Helode alifishe ishavu hejulu ya bantu ba Tiro na Sidoni balagenda hamwe kuliwe na balaba nubunywani na Balasto umufasha wumwami kugila abafashe kusega amaholo kukubela isi yabi yakiye ivyokudya bivuge mwisi yu bwami. ²¹Umusi wemelewe Helode yambala impuzu zubwami ni kwichala kukitembe chiwe chubwami na alababwila. ²²Abantu batela bayogana ili nijwi dyimana wala sijwi dyumwana wumuntu! ²³Muluo mwanya umumalaika alamukububita kubela ntiyali yamuhaye Imana ubwelanda atulika inyo achalapfa. ²⁴Aliko ijambo dyimana lilakula ni kusabala. ²⁵Hanyuma ya Balnaba na Sauli kumala uhuduma yabo bava hadya bagenda Yerusalemu balamutwala Yohana.

Chapter 13

¹None kubela ishegelo dya Antokia, alihon na bantu bali baba vugishwa na bigisha. Balibabaye barinaba Simioni (bamwita Nigeri) lukia wa kilene manaeni(Umugenzi aliwe na malaso ya Hero de Murongozi ni mukoa) na Sauli. ²Hobalimo basenga umwami nukwisonzeshwa, pwemu yela yalavuze, "Nimushile impela Balinaba nasauli, bakole imilimo zobaba hamagaliye." ³Hanyuma yulusengelo kugala, kusenga, nukushila amabo koyabo hejulu ya bantu abo, babaleka bagende. ⁴None kubela Barnabas na Sauli balubashe mpemu yela balagolomoche bagiye Seleukia kuva hiyo balagende genze mwibahali baleba mukisiwa cha kipro. ⁵Habali kumuji wa salami, balanze ijambo dyima na kuma kanisa yaba yauhudi kandi bali hamwe na yohana, maliko nkumu fasha wabo. ⁶Hobali bagiye kumazi yose kugela pafo, balasanze nkutu atamenyekana wumulozi umuyahudi wumuvu gishwa wububeshi, alimezi dyiwe dyitwe baryes. ⁷Umulozi yuni yalafasha nyijwe na liwali seligio Paulus, yalimuntu yalifishe ubwenge, untu vya ya hamagaye Barnaba na Sauli, none kubela yali keneye kumva ijambo dyimana. ⁸Aliko Elimu "Yudya mulozu" (uko niko iziname dya fafa nuliwe yala bakubishe) ;yalasubiye kumu hindukiza muliwahi ave muchizelo. ⁹Aliko Sauli bamu hamagala Paulo, ya yujunjwe na mpwemu yala, alamuleba chana amaso. ¹⁰Na alavuga "Wewe Umwana wumwasi, yujunjwe nibintu vyose vyukuhende henda ni ntege nke. Wewe umwasi wa bulibintu vyosi vyukuli ntulo hebakuhindi inzira zumami, zigololochi none ulo zishobola?" ¹¹None leba ukuboko kwimana kuliho hejulu yawe na uboba impuyi ntulobona izuba kumwanya kugilimwe ulupfungu nu mwijima vyala guye hejulu ya Elimasi, yalabanzije kuzunguka hodya asenga abantu bamu longole kuku mufata ukuboko. ¹²Hanyuma yaliwali yalibonye ichabaye, yalizeye kuko kubela vyalamutangaje kumigisha yajana numwami. ¹³None Paulo naba nywenibiwe bala genza ganze mumazi kuva pafo abagela perge kuli pamfilia. Aliko yohana yabasije nuku subila yelusalemu. ¹⁴Paulo na banwani biwe balagiye kuva perge balashi antiokia ua Pisidia. Hiyo bagiye kuma kanisa kumusi wa mbele nukucha la hasi. ¹⁵Hanyuma yokusoma itegeko numuvugishwa, abalo ngoye ulusengelo yalaba lungikiye ubujumba buvuga bagenzi namba "mufishe, ubumbe wokubahu muliza umutima abantu hano, ni muvuge" ¹⁶None Paulo yalahagaze nukubalolela ukuboka, yalavuze, "Abagabo wo muli isilaeli namwe mulimo mwubaha Imana nimwumvilize. ¹⁷Imana yaba bantu bisilaeli yala toyeye badaha bachaye kuli yisi yimisili, nukukuboko kwine kuba dyulayala bongoze hanze yiwe. ¹⁸Kumyaka milongine yalabihanganiye mubu galagwa. ¹⁹Hanyuma yokuyonona amahanga ulushanju kuli isi yubuhonelo, yaba haye abantu beshi isiyobo kubulagwa. ²⁰Ivyabaye ivyo vyose vyabaye hanyuma yimyaka amajanane na milongitanu. Hanyuma yivyo bintu vyose Imana yahaye bamuwe kugela kwa Samweli umuvugishwa. ²¹Hanyuma yivyo, abantu bala senze ubwami nuko Imana yalabahaye Sauli umwa womuli kihi, Umuntu wikabila ya Benjamin kuba umwami wimwaka milongine. ²²None hanyuma yimana kumukula kubwumwami, yala vyuye Daudi kuba umami wabo. Vyali bili aliko bimeze Daudi yuko Imana ivuga, ndalose Daudi umwana wa Yesu, kuko numuntu abezwa numutima wanje aliwe alokola bulikintu chonkunda. ²³Kuwa kuluyu uluganda wa bantu Imana yazanye isilaeli muchunguzi Yesu, nkiko yatubwiye kukola. ²⁴Bino vyatanguye kuba hatalabe Yesu kuza Yohana chambe yala vuze ulubatizo gokwihana kubantu bote bomuli isilaeli. ²⁵Nane Yohana haliyamaze ikazi yiwe yalavuze umwizigigwa ni jewe ninde? Jewe sinka yudya aliko nimwumvilize uloza inyuma yanje, sinkwiye kulega legesha ibilato vyenje vya magulu yiwe. ²⁶Bagenzi abana bomulaganda bwo mwe Bulahamu nabadya bali hagati yanyu mulasenge Imana, nikubela twebwe yuko bunzo bujumbe bwokukiza bwayumwe. ²⁷Kulibadya babaye Yelusalemu, nababa ngaza babo ntibamunye neza nayuko ntiba menye ubujumbe nabavugishwa balibo basomwa buli musika mbele none kubela balamaliliye ubujumbe nabavugishwa nukumuchila ulupfugwa Yesu. ²⁸Niho batali bwalonve ibituma vyiza kulupfu gohagati yiwe bala seze pilato amwiche. ²⁹Bamaze ibintu vyose vyalandichwe bishaka wene, bala mwululukije kuva kugiti nukumu dya mika mumva. ³⁰Aliko Imana yala muzuye kuva mubapfuye. ³¹Yala bone kanye kumisimiyisi kwabadya bagiye hamwe na wene kuva Galilaya bagenda Yelusalemu abantu bano nibi chabona chabantu. ³²None tulaba zaniye inkulunziza nkukuntu babwiwe hobahabwa baso kulu bachu. ³³Imana ya sizeho ibiloba ibi vyachu, abana babo kulidyo yala muzuye Yesu nukumusubi zayo kandi nukuba akomeye nili kandi dyala ndichwe muli zaburi ya kabili wewe ulumwana wanje, uyumusi ndabaye daha wawe. ³⁴Kandi nkiko bili ukuli no yuko yala muzuye kuva muba pfuye kugila yuko umubili gwiwe ntigono ne kale yaganiye guti. Ndo kuheleleza ubwe nimigisha zikwiye za Daudi. ³⁵Lino nidyo lituma kuvuga kandi kuli zabuli zinchi ntulole kula ubutakatibu kwiwe kubona ibiboze. ³⁶None kubela hanyuma ya Daudi kukolela nkiko ishaka Imana kuliki kivyalo chiwe yala dyamye yala dyamichwe hamwe naba daha biwe yalabonye uko nonekala. ³⁷Aliko uwazuwe nimana ntiyabonye ukonone kala. ³⁸Kandi nibime nyekanye iwanyu mugenzi kuhita umuvyu ukuhaligwe kwivyaha vyala vuzwe. ³⁹Kuliwene buli wizeye ahaluligwa ukuli ni bintu vyose aliyo ishaha ya Musa ntiyoba haye ukuli. ⁴⁰None nibube maso kuko yikintu choba ganiliye na bela ntilove iwanyu. ⁴¹Mulebe mwebwe mugayana, nomutamaliwe mwanga mie, kubela kuli kazi kkwi misi zanyu ikazi aliza mute shobola kwizela kandi lelo umuntu azoba bwila.

⁴²Umwanya Paulo na Barnaba hobagenda abantu balasenga бага nilee amajambo ya mbele numusi gwakwenza gulimo gulaza. ⁴³Umwanya ikiteleno chumusengelo aliho yamaze abakozi binabi beshi nabatinyi ithati waliwe fuata Paulo na Barnaba, balibo baganiye nabene yalaba bwiye bagumishe kwineema yimana. ⁴⁴Umusi gwembebe gukulikila, hofinumuji gose balege lanye kumva ijambo dyimana. ⁴⁵Aba yahudi hobabonye ukwegelana, baluzuwe nishovu nukuganila amajambo yakubishwe nibintu ivya vuzwe na Paulo na bala mutuche. ⁴⁶Aliko Paulo na Barnaba balaganila kukutatinya nukuvuga, "vyalibishakigwa kwijambo dyimana vyaganiliwe kutangula iwanyu. No kubela mula yigiza kula kuva iwanyu nikulibona kuba ntimu kwiliye ubuzi mabwimisi yose. nimulebe muloba hindukilila amahanga. ⁴⁷Nkuko bili Imana yatubwiye avuga, ndabasizeho webwe lumucho kubantu abanyama hanga, kubela muzane akakiza nkumpande zosi zokwisi. ⁴⁸Aba nyama hanga hobu mvishijeli bala nezewe nukuhimba zwa ijambo dyimana beshi bachaguliwe kubu komezi bwimisi yosi yabizeye. ⁴⁹Ijambo dyimana dyalakwiye mwisi yose. ⁵⁰Aliko aba yahudi balabingize balibitanze nabagole yole bashakigwa kandi na balongoye womji. Ivyo vya bwilinjwe kubabazwa kuli Paulo na Barnaba balabataye hanze yi mbibe yimiji. ⁵¹Aliko Paulo na Barnaba balahungu yo kumagulu yabo none lelo balagiye haliya kumujiwa ikonia. ⁵²Na bigishwa baluzuwe ni fulaha hamwe nasho mtakatifu.

Chapter 14

¹Vyala baye hagati muli ikonia yuko Paulo na Barnaba balinjiye hamwe hagati mwikanisa dya baya nkuchu nuku ganila nkukuntu bibaye mumugwi munini gwa bantu gwaba yahuchi naba yuna mibizeye. ²Aliko abaya huchi bubashe bagumye babo ngeleleza ubwenge aba nyamahanga nu kuba kola kuba babi kusumba abagenzi. ³Nono kubela balichaye hiyo umwanya mure mure baganila kukutatinya kunguvu yimana, ino atanga ibiha kikishi jwa nkiko bili ubujumbe bwiki gongwe chiwe yakoze guti kukwe lakana ibiloba bitangaje bikogwe kuma boko ya Paulo na Barnaba. ⁴Aliko ijambo linini dyo nimji dyala gaba nyiche kulibake abantu bali hamwe na baya yahudi mbandi hamwe ni ntumwa. ⁵Kumwanya umunya mahanga naba yahudi hobagela geza kubahenda handa aba longozi babo kubakole tanabi nukubatela amabuye Paulo na Barnaba. ⁶Bala limenga idyo nukwilukila kumumiji ya likaonia na Derbe nibilele bizunguka hadya. ⁷Ni hiyo balavuze ubutumwa. ⁸Ni hiyo Kistra hali numuntu yumwe yaliyichaye ntiyalifishe ni nguvu muma gulu giwe, ikimuga cho kuva munda mwanyina wiwe, ntiya ligele atambula. ⁹Umuntu yuko yalumvishije Paulo alimo alavuga Paulo yala gumishe amuleba amaso nukubona yuko Afishe ichizelo cho kukizwa. ¹⁰Uko yala kwiwe kwizwi dyo hejulu, "Hagala la kuma gulu game." Na yunda muntu yala luche hejuru lunukutangula kutambula. ¹¹Abaliho babo nye choyakoze Paulo, bala vyuye amazwi gabo." Bvuga kuli lahajaya kilika onia, "ibishu shanyo vya twululukiye kungene yobana babantu. ¹²"Balahama magaye Barnaba." Zeu," na Paulo. "Herwe no kubela yali uuvuzi mukulu. ¹³Umukuha wa zeu aliwe uluse ngalo gwiwe dyali hanze yu muji azane ipfizi yinka na mutungo wintu vyiza kugela kumu dyanko gumuji wene naba liho bashaka kute nga ishikanwa. ¹⁴Aliko intumwa, Barnaba na Paulo, hobumva lino baliluka nyije imyambalo zabo nu kugila ningoga balagiye hanze kwenye umati balila. ¹⁵Nukuvuga awebwe abantu kubelia mukola ibintu ivyo? Natwe kandi tulabana babantu tufushe ihisia nkazidya ziwa nyu. Tulabaza nila inkulu nziza, nkuko muhindu kile kuva mulibi bintu bino bitakwiye nukugendana ni mana aliyene ikomeye yalemye ijulu isi nuluzina bulikintu kilimwo. ¹⁶Kubela mumyanya zihisheho yalalekute abanyamahonga kutembula kunzila zabo bonyene. ¹⁷Aliko ntibilashike ntiyagiye hataliho ichabona kulidyo nyena yalakozeneza acha alabaha imwula kuva mwijulu nukumwanya yibilimwa, abuzuza imitimazabo kuvyokudya numunezelo." ¹⁸Kandi kulayo majambo ago Paulo na Barnaba kungolane bala bujije ubumati kubatangila ishikanwa. ¹⁹Aliko bulibake baba yahudi kuva Antiokia na ikonioba laje kuhenda henda ubumati bacha bamutela amabuye Paulo nukumukwega mpaka hanze yumji bagila ngowene yapfuye. ²⁰Kandi lelo abigishwa balibahagaze hofinawe yala dyuche bacha binjila mujini. Umusi wa kabili agenda Derbe na Barnaba. ²¹Amaze kwigisha ubutumwa kumji gudia nukukola abishwa beshi balasubiye Listra, kugela ikonia amu, nukugela Antiokia. ²²Bagumishije bahagalikije mitima za bigishwa nukuhumulizwa imitima kugumisha ku chizelo avuga "Bilakwiye twinjile ku bwami bwimana kukuhita mungolane nyishi. ²³Hobaba chagula nukubela badya batama bali bokwegelanywa buli wizeye, nabali basenze nukwisonze sha, babe size kumana balibo bene bamwizeye. ²⁴None bala hishemo kuli Pisidia balagenze Pamfiha. ²⁵Umwanya hoba ganila amajambo kuli Perga balago romoche kugenda Atalia. ²⁶Kuvahiyo baluliye imeli kugela Antiokia alihoba libameze bitanze kubantu bwimana nu kubela yimilimo alizo lelo balibabikwijije. ²⁷Hobagela hiyo Antiokia nukwegelanya ichegelanyo cha hamwo, balatanga inkulu yimbintu alivyo Imana yakoze iwambo, nukuntu yaliyabugululiye mudyanko wichizelo kubantu ba banyama hanga. ²⁸Balichaye kumwanya muremure na bigishwa.

Chapter 15

¹Abantu Runaka bubulutse kuva mubuyahudi no kubigisha abagenzi bavuga "mutasilamuwe nkimigenzo ya musa, ntimushobola kukizwa." ²Ikihe Paulo na Barnaba balibafise intambala nibi ganilo hamwe nabo, abugenzi balamuye yuko Paulo, Barnaba, nabandi benshi bagende Yerusalemu kuntumwa nabazehe kukubela ichokibazo. ³Kulivyo kukutumwa kwabo ni Kanisa, bachiliye inike na Samalia batangaza kuhindukwa ivyiyumvilo kubanya mahanga. Bazanye umunezelo mukulu kubagenzi bose. ⁴Bashitse Yerusalemu balakalibishijwe ni kanisa ni intumwa na bazehe babashikiliye inkulu yamajambo yose aliyo Imana yakoze hamwe nabo. ⁵Aliko abantu lunaka balizeye bali mumugui wabafalisayo, balakugaze balavuga, "bilakwiye kubasila mula nukubategeka bafate itegeko dya musa" ⁶Kulivyo intumwa nabazehe bahageze hamwe biyumvira icho kibazo. ⁷Inyuma yi nganilo ndende, Petro yalahagaze mukuvuga kulibo bayenzi mulazi yuko umwanya muviza wachiyeho Imana yakoze kuchagula mulimwebwe yuko kumunwa wanje amahanga bumve ijambo dyinjili nukwemela. ⁸Imana imenya imitima alashuhudia kulibo alaha mutima mutagatifu nkuko ameze iwachu. ⁹Ntiyakoze kubili kuli twebwe no kuli badya akola imilima yabo myiza kukwizela. ¹⁰Kulivyo kuki mugelageza Imana. ¹¹Aliko tulemela yuko tuzokizwa no kunema yumwami Yesu, nkuko balibameze. ¹²Abegelanye bose balanumye baliko balamwumviliza Barnaba na Paulo alobaliko batanya inkulu yibimenyetso nibitangaza alivyo Imana yakoze hamwe nabo nko mubantu babanyamahanga. ¹³Baletse kuganila, Yakobo yalishiye alavuga "Bagenzi nimunyumvilize." ¹⁴Simoni yavuze ukuntu ubwambele kuneema yalabafashije amahanga kugilango yilo nkele kuva kwabo bantu kukubela izina dyiwe. ¹⁵Amajambo yabavugishwa alemelana nili nkuko vyandishwe. ¹⁶Hanyuma yayo majambo ndogaluka nokubakubaka kandi inzu ya Daudi yaguye hasi nzoivyula no kusana sana ubwoko nekale bwayo. ¹⁷Kugilango abantu basigaye balondele umwami, hamwe na bantu babanyamahanga bazanywe kwizina dyanje. ¹⁸Uku niko avuga umwami yakoze amajambo aya amenyekana kuhela mubihe vya kela. ¹⁹Kulivyo basi impamulo yanje nukuvuga ntutuba ha ingolane abantu babanyamahanga bahintu kulila Imana. ²⁰Aliko twandike kulibo yuko bizibukile kule nubwononyi bwikishushanyo, ukwipfuzwa kusambana ni vyahotowe na malaso. ²¹Kuvaku kuluvyalo gwabazehe haliabantu kila muhana balubili no kumusoma Musa kumasinagoga kila sabato. ²²Kulivyo bibonekana yako bilababeleze intumwa nabazehe, hamwe ni kanisa dyose, kumuchagula Yuda yitwa Barnaba na Silas bali abalongozi bikanisa no kubatumwa Antiokia hamwe na Paulo na Barnaba. ²³Banditse kuti, "Intumwa abazehe na bagenzi kubagenzi babanyamahanga bali Antiokia shamuna kulikia tulababamukije." ²⁴Twumvishije yuko abantu lunake alibo tutahaye idyo tegeko bavuye iwachu baba baje kunyigisho zizana ingolane mumitima yanyu. ²⁵Kulivyo vyabonekanye vyiza iwachu twese kuchagula no kubatuma iwachu hamwe nabakundira bachu Barnaba na Paulo. ²⁶Abantu bateye ingolane ukubaho kwabo kukubela izina dya Yesu Klisto. ²⁷Kulivyo tumutumye na Sila, bazobabwila amajambo yabo ayo. ²⁸Kuko vyabonekanye vyiza kuli mutima mutagatifu ni wachu kuvako hejulu yanye umutwalo munini kusumba ayo majambo aliya ngombwa. ²⁹Yuko muhinduka kuva muntambala zitangwa kubishushanyo, amalaso intambala yo kuhotogwa, nubusambanyi. Nimba muzu kwishila kule nibi bizoba vyiza kulimwebwe na kababa." ³⁰Kulivyo basi, uko basanzajwe bamamukiye Antiokia inyuama yo kwegelanya ichegelanyo hamwe batanze ibarua. ³¹Bamaze kuyisoma balanzezelewe kukubela kukulemeshwa kumutima. ³²Yuda na Sila nabavugishwa balesheje umutima abagenzi kumajambo meshi no kubalesha kumutima. ³³Hanyuma yokwichala umwanya lunaka hiyo, basanzajwe kumaholo kuva kubagenzi no kuli badya babatumye. ³⁴(Aliko bibonekana vyiza sila kusigala hiyo.) ³⁵Aliko Paulo na bandi balichaye Antiokia hamwe na bandi benshi ahobigishije nukuhubili ijambo dyimana. ³⁶Inyuma yimisi myishi Paulo yalavuze kwa Barnaba, "Tugaluke ubu kubalembela abagenzi kukila muhana aho twahubili ijambo dyu mwami, nukubabona uko bameze." ³⁷Barnaba yalashatse kandi kumuchagula hamwe nabo Yohana yitwa Marko. ³⁸Aliko Paulo yiyumviliye ntivyavizwa kumuchagula Marko, yabasize hiyo pamfilia nukubanda nyanabo kukazi. ³⁹Hanyuma aho hava impali nini kulivyo bachiye bavana, Barnaba achagula Marko nukugendamumeli kushika Kipro. ⁴⁰Aliko Paulo yachaguye Sila nukugenda inyuma yo kuhabwa nabagenzi kuneema yumwami. ⁴¹Yalagiye kuchila shamu na Kilikia afasha amakanisa.

Chapter 16

¹Paulo kandi amaze kuza deribe na lusitila laba hadya halilo na bingishwa yitwa Timoteo numusole yavyawe namama womubuyahudi aliko numukilisu mulise wiwe numugiliki. ²Abantubo lisitali no mulikoniya balamwemenje ivyiza. ³Paulo yalashacheangende nawe ngutwo yalamutwaye no kumusilamula kukubera yabayahudu bali hiyo kukubela bese balamumenya yuko sewiwe yalumungiliki. ⁴Ahobalimo walangenda balachie kumuji no kutanga amategeko kuma kanisa kungilango ngubahe amatengeko aya galandiche nuntumwa nabazehe bahiyo Yelusalemu. ⁵Aliko amakanisa yalemenje ukwizela nabemeye balogezeche ikihalulo bulumusi. ⁶Paulo na mungenziwe balangenda filingi hamwe nagalata kubera impemu yimana yalababijije kuhubili ijambo dyima na hiyo mwinjibo asila. ⁷Balihafi mulimisili balashache kungenda bitinia mungabo umutima wa Yesu ulababuza. ⁸Kubera balachie muluhande balangenda mpaka mumujiwatilo. ⁹Indoto ilamuzila Paulo mwijolo halilo umuntu wamakedonia ahangaze alamuhamangala no kuvunga nimuze mutufashe ina makedonia. ¹⁰Paulo amaze kubona indoto, aliko tulitengula kungenda Makedonia amenya yuko Imana yalatuhamangaye kungenda kubabwila ubutumwa bwinjili. ¹¹Kanda tulangenda kuva tilo tungenda limwe kulilimwe somalake umusi ukwikikila tulasohala mumujila Neapoli. ¹²Kuvaahho tungenda filipi aliko halumuji wa makedonia umuji wukulikubera wilaya yamatengeko yikilumi no ulokwikala imisi iza niza. ¹³Kumusiwisabato twalangiye hanze yumulango kuzila yumwanga uluhande twangila tuloba nahantu hokungila amasengesho twalikaye hasi tulavungana na bamama baje hamwe. ¹⁴Umungo langole umweyi yitwalindia anguza zambalao ava kubela umujiwo mulitila ashobola kusenga Imana. Yalatwuvikilije. Umwami yalamwungululiye umutima wiwe no kushila manani amajambo yavunzwe na Paulo. ¹⁵Hanyuma yokubatinzwa wene ni nzuyiwe yose yala tusenze na kuvunganimba mumbona yuko jewe ndumwizingingwa kubela umwami nange ndubasenga mwinjile no kwikala iwanje alatusenga chane. ¹⁶Halaba kandi tulimo tulangenda ahantu hangusenga umukobwa umwe yalifise ipepu imwe yokumenya alahula natwe yalamuzaniye umwami wiwe inyungu nyishi alakolola. ¹⁷Umungora ngore balamukulikila Paulo hamwe natwe alimo alabalonga ababagabogabo na mbakozi bimana aliwene mukulu bababwila mwenge amajambo yo kusenge. ¹⁸Yalakozengiti kumusi mwishi mungabo Paulo aliyashavunjwe nikinuicho alahidukila inyuma alabwila Daimoni nakubaliye mwizina dya Yesu Klisto muvemwo muliwe nadyo limuvano nokumuleka mumwanya umwe. ¹⁹Abanibiwe bamaze kubona ukwizela kwinyungu yabo imaze kuvaho balabafuta Paulo na Sila balamukweng bamujana mwisoko imbele yabeshi bafise amatengeko. ²⁰Bamaze kubasohozza kubachamza bavunga ababagabo gabo na bayahudi bahangalika imitima yabo mumuji wachu. ²¹Batuzanila imigezo twenge kandi tuyanka namatengeko twenge nkituyakila nokuyawilikila nkiko tulabatumi. ²²Abantu babahanguluki lako ichalimwe Paulo na Sila abachamanza balabakulaimpuzu zabo babwila abasilikale bo mwibohelo babalunde neza. ²³Hanyuma bamaze kubakubita inkori nyishi babata mwibahelo babwila asikali abanunde neza. ²⁴Amaze kwakila itengelo idyo umusilikale womwibohelo achabata muchumba chimbe iyibohelo nokubahambili amangulu yabo mumpande yababiche. ²⁵Mumanya womwijolo linini Paulo na Sila bachababa basenga no kulilimba indilimbo zo kumushimangiza Imana inoyi abafungwa abandi balabavuliza. ²⁶Mukanya haza nyamungingima nini nitangulilo dyibo helo ilanyinganyinga imidyako yibahelo ilunguluka ni minyololoya bafungwa ilanga banuka. ²⁷Ulinda ibohelo alanyuka kuva mwitilo alabona imidyako yose yibohelo yunguluchwe. Kandi alatola ikipanga chiwe kubela yangomba kwiyicha kubela yiyuvila yuko abafungwa bese bamaze kuvamo. ²⁸Mungabo Paulo alabalonga kwinji linini alavunga nkiwiyiche kubela bese tulihano. ²⁹Umulinzi wibahelo alasaba itala zinzane no kuchayinjili imbele naningonga alimo alajungu mila nongutinya abangwaho Paulo na Sila. ³⁰Alabasohola haze yibohelo alavunga bubahankole ngute kungelango shobole kukinzwa? ³¹Nobobala mubwili niwizele umwami Yesu nawe ulokinza hamwe nizu yawe. ³²Balavunga ijambo dyumwami kwiwe, hamwe nabantu bese bamuhila iwe. ³³Umulinzi wibohelo alabatwola mwinjolo idyo alabeleka impende babaye wene hamwe na bantu bomuhila iwe balabatizwa mumwanya. ³⁴Alabatwala Paulo na Sila muhila we no kubachumbila ivyo kudya nawe aba numunezero munini hamwe nabantu bomuhila iwe kubela balizeye Imana. ³⁵Hamaze kuba kumutanga abachamaza balatumi intumwa kwa udyia mulinzi wibahelo balavunga bale kule badya bantu bangende. ³⁶Umulinzi wibohelo alamumenyesha Paulo hejulu ya majambo ayo yuko abachamaza batumwe intimwa ndabale kule mungende kandi nimusohoke hanze mungende amaholo. ³⁷Mungabo Paulo alababwila balatukubise habana abantu nabo alabalumi aliko batatuziliye ulubanza bachabiyu vila kututa mwibohelo none kandi bangemba kutuvanayo kungwimpishe ayo ntibikunda benenyene nibaze kutukulamoaha. ³⁸Abalinda balabamenyesha abachamaza hejulu yamajambo ayo abachamaza balutinya chane hadya bamenye yuko alabalama. ³⁹Abachamaza balazi bababwila bavemo bamaze kubavanomo mwibohelo balabasaba Paulo na Sila bavemo hanze yumuji wabo. ⁴⁰Kubwo Paulo na Sila balavamo haze yibonela balaza

muhila mwalinda Paulo na Sila bamaze kubabona benewabo bala bahaye umutima hanyuma bacha balangenda kubela mumujiuwo.

Chapter 17

¹Bamaze kuhita mumiji ya Amfipoli na Apolonia balaje mpaka mumiji wa Thesalonike ahali ikanisa ya Bayahudi. ²Nkiko Paulo amenyelele, yagiye wabo amala amasiku atatu yisabato aganila na bene hejuru yivyandichwe. ³Yalimwo abasobanulila vyandichwe ababwila yuko vyashakigwa Klisto kuteseka hanyuma akazuka kandi kuva kubapfuye. Yababwiye, "Uyu Yesu ndababwila amajamboyiwe niwe Klisto." ⁴Bamwe mubayahudi balemeye baba hamwe na Paulo na Sila hamwe na bagiriki bubaha Imana, na bagole benshi bichubahilo numugwi munini wabantu. ⁵Aliko bamwe mubayahudi batizera buzuye inzigo, bagiye mwisoko batola abantu bamwe baba, begelanya umugwi wa bantu hamwe nabo, batela uluhagalala mumuji bavama inzuya Jasoni, bashaka kufata Paulo na Sila kugila babazane imbele ya bantu. ⁶Aliko bababuze, bafashe Jasoni nabandi bagenzi babatwala imbele yabatwazi bumuji balgwamo, "Ababagabo bahindiye isi basohoye nino kandi." ⁷Ababagabo bakaribishijwe na Jasoni ntibumvila amategeko ya Kaisati, bavuga haliho uyundi mwami yitwa Yesu." ⁸Umugwi wabatwazi bumuji bumvishe ago majambo bingiwe mwo iwasiwasi. ⁹Bamazi kuwala amahela yumuzamana kwa Jasoni na bandi balabalekuye balagenda. ¹⁰Muli dyojolo abagenzi batolocha Paulo na Sila baja Beroya. Bamaze kusohola haliya bachiye bagenda muvikanisa yabayahudi. ¹¹Badya bantu balabanya bwenge kusumba badya bantu bomuli Thesalonike, kubela balakiye ijambo kubwenge bwabo, baleba ivyandichwe kila lusiku kugila babone yuko bivugwa alivya ukweli. ¹²Kulivyo benki muli bene bali zeye halimwo na bagole bichubahilo baba Giriki nabagabo benki. ¹³Aliko abayahudi bi Thesalonike bamenye yuko Paulo atangaza ijambo dyimana hiyo Beroya, bagiye hiyo naho kosha kutanguza uluhagalala kabantu. ¹⁴Kwani ngoga, abagenzi batwala Paulo kunzila yo munyanza aliko sila na Timotheo basigala hadya. ¹⁵Badya bagenzi batwaye Paulo bagiye nawe mpaka Athene bamusize Paulo hiyo, yalabaningoga kobishoboka kokose. ¹⁶Akiba lindiye hiyo Athene umutima wiwe gwalashavujwe muli wene kungene abonye umuji guzuye isanamu nyishi. ¹⁷Kulivyo ahalila na bayahudi mwikanisa badya bubaha Imana na badya bose yabonana na bene kila lusiku mwisoko. ¹⁸Bamwe mubanya bwenge bitwa waepikune na Wastoiko bahula na wene. Abandi balavuga niki avuga uyu achiga kuvuga? Abandi balavuga "bibonekana ahubiri ihabari yi Mana yingenyi," Kubela avuga ihabari ya Yesu no kuzuka. ¹⁹Bala mufata Paulo bamutwala Areopago, bavuga "Twoshobola kumenya ayamigisha mashasha uvuga?" ²⁰Kubela uzanye ibintu bishasha mumatwi yachu. Kulivyo tushaka kumenya ibi bintu bivuga iki? ²¹Abantu bose ba Athene hamwe nabagenyi bali kwabo, bakoresha umwanya wabo kuganila no kumviliza ikintu kishasha. ²²Paulo ahagalala hagati yabantu bmulu Areopago alavuga "Mwabantu ba Athene, mbona yuko mulabantu bi dini kwa kila nzila." ²³Mukutembela kwange ndaba ibintu vyanyu Musenga ndabnye amajambo gandichwe kuli alutali yanyu gavuga "KUMANA ITAMENYEKANA." None lelo uyo musenga muta mumenya niwe ndabamenyesha mwebwe. ²⁴Imana yalemwe isi na kila kintu kili muliyo, kubela alumwami wijuru nisi, ntashobola kwikala mumahekalu gakozwe na maboko. ²⁵Kandi ntakolegwa kumaboko yabantu nkiko yoba ashaka ikintu kuli bene, kubela wene niwe aha abantu ubuzima no kuhema ni bintu vyose. ²⁶Kulutila kumuntu yumwe yakoze ibihugu vyose bili hejuru yisi ibashililaho ibihe ni mipaka yaho baba. ²⁷None bashikigwa kulonda Imana, niho alikukukaba kaba bayishokelo bayibone nubuhakika ntili kule ya kila nyumwe muli twebwe. ²⁸Kwiwe tubayeho, tulatambula no kuba nubuzima, nkiko umwandichi wanyu windilimbo yavuze tulu luvyalo gwiwe. ²⁹Nimba, twebwe luluvyalo gwi Mana, ntitushakigwa kwiyuvila yuko Imana alinki nzabahu au ishaba au amabale isanamu yabajijwe kubuhinga no kuvyiyumvilo vyabantu. ³⁰None lelo ikihe kidya chubufela Imana yigize nkiyita kibona aliko ubu itegeche abantu ba kila hantu bihane. ³¹Ili ni kubela yasizeho ulu siku izobachila ulubanza gukuli isi kumuntu yachaguye. Imana yatanze ubuhakika bwuyo muntu kuli kila muntu hadyaho yamuzula kuva kubapfuye. ³²Abantu ba Athene bamaze kumva ihabari yo kuzugwa uwabapfu bamwe bala mushinyagulila Paulo mugani abandi bavuga Tulo kumviliza kandi kwihabari yili jambo." ³³Hanyuma yaho Paulo alabaleka. ³⁴Aliko abantu bamwe babaye na wene balizera, halimwo Dionisio Mwareopago, numugole yitwa Damari na badi hamwe na bene.

Chapter 18

¹Hanyuma yayo majambo, Paulo yavuye Atene agenda ikorinto. ²Hiyo alieleza umuyuda yitwa Akwila umuntu o mubwoko bwa ponto, wenu nu mugore wiwe yitwa prisila baje kuva hiyo itanka, kubera klaudiya yategeche Abayuda bose bave iroma Paulo aza iwabo. ³Paulo abaho nikukora ikazi nabo kuko wene akora ikazi kususa nakiwabo bene bali abakora amahema. ⁴Paulo avugana nabo mwisengero muri musi wisabato yarabingize abayuda hamwe nabagiriki. ⁵Aliko sila na Timoteyo baje kuva imakedoniya, Paulo agobegwa ni mwemu kubashuhudia abayu dako Yesu ari Klisto. ⁶Mukihe Abayuda hobamuhakana ni kumwigenzako, rero Paulo akunkumura impuzu yiwe imbele yabo, na arababwira, Amaraso yanyu nabe hejuru yimitwe zanyu mwebwe nyene Jewe nda kichumuro mfisha kuva ubu ni kwendelea ndagiliye aba nyamahanga. ⁷Kutyo avaho hadya agenda kunzu ya Tito yusto, umuntu asenga Imana. Inzu yiwe ili hofi yikanisa. ⁸Kirispio umukuru wi kanisa hamwe na bantu bo muhira kwiwe bizera umwami abantu benshi bi korinto bumwumvishije Paulo avuga barizera ni kubatizwa. ⁹Umwami abwira Paulo mwijoro munzira yukwelekwa, "Ntutiye aliko vuga ntuze unume. ¹⁰Kuko jewe ndikumwe nawe na ntanumwe azokwigera yigeza kukigirila nabi kubela nabantu benshi mumiji uyu." ¹¹Paulo yikara hiyo ikihe chumwaka na mezi mukaga yigisha ijambo dyimana muribo. ¹²Aliko Gariyo abaye umutwale wa Akaya abayuda bahagaze hamwe batahuza na Paulo bamutwa imbele yintebe yurubanza. ¹³Bavuga, uyumuntu ahenda henda abantu kusenga Imana binyuranye ni vyagezwe. ¹⁴Mukihe Paulo yalimwo ashaka kuvuga, Gariyo abwila abayuda, mwebwe abayuda, yohaba alikichumuro chanke ubwononyi, vyalikuba bikwiye kubakorela. ¹⁵Aliko kubela ari ibibazo vyelekeye amajambo yivya mazina ni vyagezwe vyanyu rero ni multe urubanza mwebwe. Jewe sinifuza kuba umuchamanza ku vyelekeye ivyo. ¹⁶Gariyo abirukana kuva imbele yi ntebe yurubanza. ¹⁷Kutyo bafata Sosthene, umukuru wisinagogi, bamukubita imbele yi ntebe yurubanza. Aliko Gariyo ntiyi twaraliche ichobakoze. ¹⁸Paulo yikaye hadya ikihe kilekile yasize benewabo ni kugenda kubwato siriya hamwe na Prisila na Akwila atarava kwi bandari yamwoye umushachi gwiwe kuko yaliyaralahiye yuko yari mwisezerano. ¹⁹Bashiche muri Efeso, Paulo yasize Prisila na Akwila hadya aliko wene nyene yinjira mwisinagogi ni kuharila nabayahudi. ²⁰Paulo bamubwiye yikale nabo ikihe kilekile aranka. ²¹Aliko ava iwabo, arababwira, "Nzogaruka kandi iwanyu kubushake bwi mana. Hanyuma yaho agenda ni meli ava Efeso. ²²Paulo yururuche kaisaria yurila agenda kuramucha ikanisa dya Yerusalemu, hanyuma yururuka amanuka kwikanisa dya Antiyokiya. ²³Amaze kwichara hadya ikihe, Paulo avayo kuchira mukihugu chi Garatia na Frigiya na arabalemesha abigishwa bose. ²⁴Umuyuda yumwe yitwa Apolo, umwavukiye hiyo Alexandriya yaje Efeso yali umuntu wubwenge mu kuvuga na umushobozi mu vyandichwe. ²⁵Apollo yaliyelechwe mu nyigisho zu mwami nkukwo yali mumwete mu mwemu yavuga ni kwigisha uko bikwiye ivyelekeye Yesu, aligo yamenya gusa ulubatizo gwa Yohana. ²⁶Apolo atangura kuvuga nubushobozi kwi sinagogi. Aliko Prisila na Akwila bamwumvishe bakoze ubugenzi nawe na bamuganirira vyi nzira zimana nku bikwiye. ²⁷Yifuje kuvayo agenda akaya benewabo bara muemesheje mumutima ni kuba ndikira ibaruha abigishwa bali Akaya kugira baronke kumwakira. Ashiche, kubuntu babafashije cha badya bizeye. ²⁸Kubushobozi bwiwe nubwenge, Apolo achinda abayuda imbele yabo yelekana kuchira kuvyandichwe yuko Yesu aliwe Klisto.

Chapter 19

¹Naze Apolo ari korinto, Paulo acha mumpande zoharuguru kushika mumiji wa Efeso na asanga abigishwa bamwe hiyo. ²Paulo arababwira, "Mbega, mwarakiriye mwemu yera ahomwizera?" Baramubwira, "oya ntitushobora ni kwumva ivyerekeye mwemu yera." ³Paulo yavuze, "Rero mwebwe mwabatijwe kute?" Baravuga, "Murubatizo gwa Yohana." ⁴None Paulo arabishula, "Yohana yabanza kurubatizo gwo kwihana. Abwira badya bantu yuko bagombegwa kumwizera yudya yalikuza hanyu yiwe rero Yesu." ⁵Abantu bumvishije iyo nkuru barabatizwa mwizina dyu mwami Yesu. ⁶Na Paulo abusize kwibiganza vyawe hejuru yabo, mwemu yera araza hejuru yabo batangura kuvugishwa kundimi ni kuvuga ibizoba. ⁷Abo bese bari abagabo bagera chumi na babili. ⁸Paulo agendda mwisinagoga avugishwa kubushobozi ikihe cha mezi atatu na yarongora abantu nganilo zo kukwegwa abantu muvyelekeye amajambo yelekeye ivyu Bwami bwimana. ⁹Aliho Abayuda bandi bari bakomantaje imitima na batubaha babanje kuvuga mabi yerekeye inzira ya Klisto imbele yishengero rero Paulo arekana nabo na ashira ruhande abizera kure yabo. Nawe atangura kuvuga buri musu munzuya Tirano. ¹⁰Yamaze imyaka zibili none, rero bese bali baba muri Asiya barumvishe ijamba dyu mwami, bese asayuda naba yunani. ¹¹Imana yali ikora ibikogwa bikomeye kumaboko ya Paulo. ¹²Ngo nabagwayi barakijijwe ni mwemu mbi zabavuyemwo, mukihe hobatora ibitambara ninyamba mbazo zivuye kumubili gwa Paulo. ¹³Aliho haliho abayuda basenda imwemu zihumanye bi nyerezezi bachira murako kache bakoresha izina dya Yesu kukubela vyabasha bene nyene Babwira badya balibafise imwemu zihumanye bavuga, "Mvuze mwizina dya Yesu mumuve mwo yumwe Paulo avuga." ¹⁴Abakoze ivyo bali abana mushaju bu mulielezi mukuru wiyuda skewa. ¹⁵Imwemu zihumanye zirabishura, Yesu ndamuzi, na Paulo ndamuzi, Aliho mwebwe ni bande?" ¹⁶"Wa mwemu zihumanye yali muri wab muntu agurukira muri babasenda imwemu zihumanye arabachinda ubushobozi ni kubakubita. Ni hobikura buva muridya nzu bambaye ubusa nikukomeleka. ¹⁷Ili jamba limenyekana kuli bese abayuda na bayunani, abalibaba Efeso. Babanubwoba chane, nizina dyumwami nirushiriza kuhabwa. ¹⁸Kandi benshi mubizera baza kwihana na bemeza ibikogwa bibi bakoze. ¹⁹Benshi balibakora ivyu bupfumu bakoranye ibitabo vyabo barabaturira imbele ya buri muntu. Baharura ikichiro chivyo bintu basanga ni ntetezi feza elufu hamusini. ²⁰Uko niko ijamba dyu mwami dyagwiliye chane rigira ububasha. ²¹Paulo amaze kukora ibikogwa bwiwe hiyo Efeso, mwemu amweleka kugenda Iyerusalemu kuchira Makedonia na akaya aravuga, "Hanyuma mazekuba hiyo ngombegwa kuyibona rumi kandi." ²²Paulo abatamwira Makedonia abigishwa biwe babili, Timoteyo na Erasto, abali bamufashije. Aliho wene asigara Asiya kumwanya. ²³Muricho kihe havyuka imivurugano itari mike hiyo Efeso kubwiyo nzira. ²⁴Sonara yumwe dyi demetiriyo yachura ibishushanyo vyifuza ni mana Diana, yazanye ivyashara vyishi kubafundi. Nukwo akoranye abafundi bakazi hiyo ni kuvuga, bubahwa muramenya yuko muribi vyashara twinziza amahera menshi. ²⁵Alabegelaya ababo hamwe na bandi balibafise idya kazi, alavunga webwe bagababo mulazi yuko ubutajili bwachu buva mwaka kazi. ²⁶Murabona ni kumva yuko, twabwira gusa turaha Efeso, ni kwegera Asiya yose, uyu Paulo yoheje ni kuhindura abantu benshi. Avuga yuko ntibigigwa Mana vyakozwe na maboko. ²⁷Natwe gusa ivyashara vyachu bigiye kukurungwa ntibikenewe kandi aliko kandi ni kanisa dyi mana umugore aliwe mukuru Diana arasho bora kutwagwa kuba atachoyokora kandi yalikushobora kubura nubukuru bwiwe, wene wo Asiya ni si basenga. ²⁸Bumvishe ibi, buzuwe ni shavu ni kusemerera bavuzi, "Diana wa Efeso nu hambaye." ²⁹Umujyi wose wuzura umuvurugano na bantu biruka hamwe muri yanzu yi bikino bafata ingenzi zigenziwe na Paulo, Gayo na Asitariko abavuye imakedonia. ³⁰Paulo yashaka kwinzira mwishengero dya bantu, aliko abigishwa baramutesha. ³¹Kandi bamwe mubakuru bo mumikowa ya Asiya abari abagenzi biwe bamutwarira ubutumwa ni nguvu bamwinginga ntiyinjira mu kibuga chibikino. ³²Bamwe mubantu bali bavuga iki kintu na bandi ijamba lida, kubela ishengero dya bantu dyari dyavurungukiye bensi babo ntibashoboye kumenya ni kuki baje hamwe. ³³Abayuda bazana iskanda hanze yishengero dya bantu ni kumushira hejuru imbele yabantu iskanda yerekana ikimenyecho nukuboko kwiwe yiregura kubantu. ³⁴Aliho bamaze kumumenya yuko wene ari umuyuda bese barasemerera nijwi hamwe kumwanya wa masaha abil, Diana nu mukuru wa Efeso. ³⁵Hanyuma umwandichi yuko wuho miji amaze kuhoza ishengero, yavuze, at bagaboba Efeso ninde atazi yuko uyu mujiwa Efeso aliwo ubika ingoro ya Diyana umukuru na yidya shusho uko yakoroche iva mwijuru? ³⁶None katawoshobora kuhakana mukwiye kuhora ntumukore ichochose mwihuta. ³⁷Kubela mwahamagaye abantu ngaha kubuchamanza abali abashuma bi ngoro kandi sabantu bo kurogotwa kumana yachu yu mugore. ³⁸None rero, nimba Demetriyo bafundi bali kumwe nabo barafise ibirego kumuntu wewe, ubuchamaza buruguruye ni vyegera bilihohi na bazamwe imbele yubulanuzi. ³⁹Aliho nimba wewe urondera ikintu chochose chelekeye amajambo yandi yazomarigwa mu chicharo chemewe. ⁴⁰Aliho kweli turi mungorane zo kwagirizwa ivyerekeye imivurugano muriyimisiri. Nta chotuma iyi mivurugano na nituroshobora kuvyelezeza. ⁴¹Amaze kuvuga ayo arekura ikoraniriro.

Chapter 20

¹Umugumuko gumaze kuhera, Paulo atumako abigishwa biwe arabahanura hanyuma araba sezera avaho agenda imakedonia. ²Nawe amazekucha mwiyo mikowa yaza arabaha nura abizera yinjira iyunani. ³Hanyuma wene amaze hadya ikihe chamezi atatu inama ziligwa kuliwe na bayahudi aho yalihafi kufata urugendo acha munzira yo munyanza aja shamu gutyo yagombewe kusubiria inyuma kuchira Imakedonia. ⁴Abajana nawe kushika muri Asiya bari Sopatro, umwana na pirho kuva Berea Arisitariko sekundo bese kuva abizera babitesaronike Gayo wa Deribe Timoteyo Tikiko na Trofimo kuva muri Asiya. ⁵Aliko aba bantu bamaze kugenda na buli batu lindiriye hariya Trao. ⁶Kunzira yikiyaga kuva Filipi hanyuma yimisi zi mikate zitambiwe na mumisi zitanu tubashikira hiyo Trao. Twitchaye hiyo imisi mushanju. ⁷Ni kumusi wa mbele wi wiki hotwali twa koranije hamwe kumanyagura umukate Paulo avugana na bizera yaliko ategura kugenda bukeye bwaho kutyo aguma aravuga kugeza mukichugu. ⁸Hari amatara menshi muchumba cho hejuru aho twari twakoraniye hamwe. ⁹Kwi dirisha hari hichaye umusore izina dyiwe utiko uwari yalemelewe ni tiro dyishi naho Paulo yarushiriye kutevya mumajambo umwanya muremure uyu musore yali dyamye akoroke rahasi avyuye munzu ya katatu yo hejuru na yatowe yapfuye. ¹⁰Aliko Paulo aruru ruka hasi, arigorora wene nyene hejuru yiwe aramupfumbatira. Hanyuma aravuga, "Ntimuchike umutimu kuko uyu arakomeye." ¹¹Hanyuma yurira kaudi munzu yo hejuru amanyura umukate aradya Amaze kuyaga nabo ikihe kirekire kugeza mubucha aragenda. ¹²Bazana wa musore akomeye ranezegwa chane. ¹³Twebwe nyene twagiye imbele ya Paulo mubwato tuja aso aho twebwe twateguye kumutwara Paulo hiyo. Iki nicho wene yashaka kukora, kubera yateguye kugenda achiriye imisozi. ¹⁴Atushikiriye hiyo Aso tumwuriza mubwato tugenda mitilene. ¹⁵Hanyuma twebwe tuvayo hiyo na kumusi ugira kabili tushika muruhande gwa kabili gwi kisiwa cha kio. Umusi wa kwilikiye tusohora mukisiwa cha Sanno, na bukeye bwaho tushika mumuji wa Mileto. ¹⁶Kubela Paulo yari yahisemtwo kugenda achiriye Efeso, kugira ntakoreshe umwanya wowose muri Asiya, kuko yari yihuta kushika Yelusalemu kukubela umusi mukuru wa pentekositi, iyo vyari kushoboka wene kukora kutyo. ¹⁷Kuva Mileto atuma abantu kushika Efeso na ahamagara abazehe bikanisa. ¹⁸Basohoye kwiwe arababwira mwebwe nyene murazi kuva kumusi wa mbele hona honyora ngaha Asiya nkuko nalimaze umwanya wose iwanyu. ¹⁹Narakoreye umwami ni chishije bugufi na ndira ntegwa ni bigeragezo jewe kubwi nama za Bayahudi. ²⁰Murazi nkuko ntitatangiye kumenyesha iwanyu ikintu chochose chari kikwiye na nkuko jewe nabigishije imba nkubone na kandi kugenda inzu kunzu. ²¹Murazi nkuko jewe nagunyu ndabahamurira abayuda na bayunani hejuru yu kwihana kumana nu kwizera mumwami Yesu. ²²Na nubu murabe jewe ndamwubaha mwemu yera kuja Yerusalemu, simenye ayazomba kojewe hiyo. ²³Aliko kukubela mwemu yera ashuhudiya jewe muri buri umuji ni kuvuga yuko ingoyi ni vyago ni bindindiriye. ²⁴Aliko jewe siniyumvira yuko ubuzima bwanje ari kunzira yoyose ya kachiro kwanje kugira shobore kumara urugendo gwanje ni kikogwa na hawe kuva kumwami Yesu, kuishuhudia injili yubuntu bwi Mana. ²⁵Na nubu reba ndazi yuko bese muri badya bona giye kubwira ubutumwa bwu bwami ntimuzo mbona mumaso kandi. ²⁶None rero ndabashuhudia uyu musu, yuko sifishe ikichumuro kumaraso yu muntu wewese. ²⁷Kuku ntitangiye kubamenyesha ubushake bwose bwi Mana. ²⁸Mwirinde ubwanyu mwebwe nyene ni hejuru yubusho bwobwose mwemu yera yabasize mwebwe kuba abahagarikizi. Ni mwirinde kuragira ikoraniro dyu mwami, dyoyaguze amaraso yiwe wene nyene. ²⁹Ndazi yuko ninamara kuhava amabi nyirayi nkazi gazokwinjira iwanyu na gatababaye umukulu. ³⁰Ndazi yuko ni muri mwebwe nyene bamwe mubantu bazoya kuvuga amajambo aziniza kugira bakwege abigishwa baba kwirikire bene. ³¹None rero mube maso mwibuke yuko kumya itatu sinashoboye kureka kubigisha buri munu wese ndira mwijoro ni kumutaga. ³²Na nubu jewe ndabaragije ku Mana ni kwijambo dyu buntu bwayo rishobora kububaka ni kubaha uburagwa hamwe nabo bese bejejwe kumana. ³³Sinifuje amahera izahabu chanke imyambaro. ³⁴Mulazi mwebwe nyene yuko yampaye aya maboko yanje yankenura nkenuye jewe na nkenuye na badya bali kumwe nanje. ³⁵Mubintu vyose nabahaye akarorero nkuko mugombegwa kubafasha atakomeye kukukora akazi, nkuko mugombegwa kwibuka amajambo yu mwami Yesu amajambo yo wene nyene yavuze, Kutanga kuluta kuhabwa. ³⁶Amaze kuvuga gutyo arapfuka kama arasenga hamwe nabo. ³⁷Bese baralira chane bagwa Paulo mwizosi bara mugumbira. ³⁸Baba bajwe chane chane ya vyose kubela kidya yali yababwiye ngo ntibazosubira kubona Amaso yiwe kandi Hanyuma bumuhereke za murikebuni.

Chapter 21

¹Aho hantu twali tuli twarasiganye nubene, nuko tulagenda munyanza tulashobora limwe kwali mwe kumuji wa kosi hanyuma yeje yaho tulashobora kumusi wa rolo na kuvayo hiyo tulasohola kumusi a patara. ²Tumaze kulonka imeli yambuka kugenda fainike twaluliye tulagenda. ³Tumaze kusohola imbele yikisi wa cha kipro, tulaleka uluhande gukuboko kubu mofu, kuragenda turasohora Siria tulashilaho inanga kubela umuji wa tira kubela yu ko hiyo niho imeli yalimwo balayi pakululila imizigo yiyo meli. ⁴Hanyuma yuku bobona abigishwa tulikala hiyo imisi indwi, Abigishwa abo bala mubwila Paulo kuchila kumpwemu kuko wene ntahonyole Yelusalemu. ⁵Ahotumaze kumala imisi zidya twebwe tulagenda tulagenda twege. Bose hamwe nabagole babo nabana babo, bala tuhele keje kubela inzila zachu kugela yitwa vuye hanze yumiyi Hanyuma tula kubita amavi hakudya tulasenga twose zelona kila umwu mwe. ⁶Tulalila imeli hiyo nabene balagaluka muhira uwabo kandi. ⁷Tumaze kumela ulugendo gwachu kuva Tiro, tulasohora Tolemai hadya twala balamukije abagenzi, nukwichara nabene kumusi umwe. ⁸Ejo yaho twalagiye tulagenda Kaisaria. Twebwe twinjira muhila kwa Filipo, Kuwavuga ubutumwa bwikukiza, aliwe yalumwe mwabadya indwi, natwe tulichara hamwe na wene. ⁹Umuntu uyo yalifishe aba kobwa bane batali mugwe kubela balalechwe. ¹⁰Hanyuma yukwichala hiyo kumisi itahalugwa, akiluluka kuva uyaudi, umusenzi umwe bamwita agabo. ¹¹Wene yalaje uwachu alatora umusipi wa Paulo. Kuwo yalihambiye amagulu na maboko yiwe wene nyene nukuvuga, "Impwemu yela alavuga guti abayaludi na Yelusalemu bolomufunga umuntu agila umusipi ugo nawene bolomuheleza kumaboko mubantu wa banya mahonga. ¹²Tumaze kumva ibintu ivyo twebwe na bantu bali babaye ahantu hadya twali mwitesheje paulo ntiyulile kugenda Yelusalemu. ¹³Niho Paulo yishuye, "mulakora ibiki mulalila nu kumvu na umutima wanje? Kubela jewe ndalindiye, siku fungwa gusa, aliko jewe kupfa hiyo Yelusalemu kubela izina dyu mwami Yesu. ¹⁴Kubela Paulo ntiyashaka bomuhendeshe twalaleche nu kuvuga, "Basi ubwiza bwu mwami bukoleke." ¹⁵Hanyu, a yumusi ugo twalatoye imifuko yachu tululila Yelusalemu. ¹⁶Hanyuma yabigishwa kuva kaisalia hamwe bala kwilika lunye natwe balamuzana umuntu umwenya yitwa mnasoni, umuntu wa Kpro umwigisha wakela kubela yuko twichaye na wene. ¹⁷Tumaze kusohola Yelusalemu abagenzi balatwakiye kumunezelo. ¹⁸Hanyuma yaho Paulo yalagiye hamwe natwe mwa yakobo na baheze bese bali hamwe bese. ¹⁹Hanyuma yukubala mucha, yalabahaye intumwa yi yimwe hanyu ma yindi yamajambo kubela Imana aliyo yakoze mulibamwe bamanya mahanga kuchila kwikazi yiwe. ²⁰Ahonyene bamaze kumva ayo, balalilimbila Imana nukumubwira wabonye, mugenzi haliho ibihumbi bingahe bizeye mulibamwe baba yahudi, benebose balatishe yuko bofata itegeko. ²¹Babwiwe kubela wewe, kuko uligisha abayahudi badyo babaho kubanya mahanga bala lekana na Musa nuko ulababwila ntibatiligwe abana babo, na ntibabi kwili likane vyachiyeho vyakela. ²²Tushobola kukoliki aliko balumva kubela wewe waje. ²³Aliko kola kidya twebwe vyutu kubwira nyene tulafishe abantu bane kubela bashizeho chubushaka. ²⁴Nutole abantu abo wioze wewe nyene hamwe nabo, nukubalahila inguvu zabo, kugira bashobole kumwa kumenya imitwe yabo. Aliko balumuntu umwe ashobole kumenya kubela ibintu babwiwe kubela wewe ni bubeshi balo kwigu kuko wewe nyene ula kwilikila itekeko. ²⁵Aliko kubupelelezi kubanyama hanga kuko kubela bakoze abanya shengelo twalandiche nukutonga bikenewe yuko balashaka kwihakana ni bintu vyatanzwe kulilutale kubigigwa mana, numalaso kuvana na kidya cha nizwe nukubitinyu nu bushakanyi." ²⁶Niho Paulo gala batwaye abahungu, ni kumusi wa kabili alioza wene nyene hamwe nabo alingila mwikanisa kutangaza umwanya wi siku yukwiyoza kugenda kwishikanwa yatanzwe kubulu muntu umwe. ²⁷Imisi iyo indwi zimaze kwegela zilimwo zilahela bamwe babayandi kuva Asia balamubona Paulo mwi Kanisa n gikolane balashavula nu kumugololela ulunoko. ²⁸Balimwo balabologa, "Abantu ba Israeli nuda fashe yuno ni wudya muntu abigisha abantu bulahantu amajambo kuko nikinyulane na bantu bitegeko, na hantu hano aliko yala bazanye abayunani kubela ikanisa nuku havuma ahantu aho helanda." ²⁹Kubela hanyuma yaho bali bamubonye Trofimo mufeso aliamwe nabo mjino nabo baliyimviye kubela Paulo yalamuzanye mwikanisa. ³⁰Muji wose gwali gulimwo ingolane, nabantu baliluka hamwe nuku mutata Paulo bala musohokana hanze yikanisa ni midyango ilahava ilugagwa. ³¹Bashaka yuko kumwicha amajambo gala musoholako umukulu wabosilikale balinda Yelusalemu yose yali yuzuye imidalambonyi. ³²Hanyuma yaho alabatwara abasilikale numukulu alikuka ngahagoti hanyuma yaho abantu bamaze kumubona mukulu wabasilikali baba komando, balaleka kumuku bita Paulo. ³³Hanyuma mukulu wikambi yala mwegeye nu kumutata Paulo, alavuga kuti abohwe ni minyororo zibili alamubaza wene ninde na wakoze ibiki. ³⁴Hanyuma yabantu beshi balimwo balabologa ibintu ivyo nabandi nabasilikale kubela umusilikale ntiyashoboye kubabwila ikintu chose kubela yuko yukubologa achalavuga kuti Paulo baminzize hagati yulugo. ³⁵Hanyuma amaze kusohola kungazi bachiye bamutwala numusilikale kubela yukubaloga mubantu beshi. ³⁶Kubela abantu bamwe babantu bala mukwilikiye bagumwe babandanya kubologa, "Numumuvoneho yuno! ³⁷Paulo balimwo balamuzana hagati yulugo yala mubwiye umukulu winkambi Nashobola kukubwila ikintu?

"Wamukulu winkambi alavuga none ulavuga ikiyunani?" ³⁸None, wewe ntulumumisiri kubela wa mbele yalatwaye kwicha nu kutwala abonya gihugu ibihumbi bine mubugalagwa?"³⁹Paulo alavuga jewe yahudi kuva kumyi wa Tarso yakilika jewe numwenyeji wumuji gukwiye ndabashaka mundekule mvugane na bantu."⁴⁰Ahonyene umukulu amaze ku mulekula Paulo alahaguluka halingazi na alatanga ikimenyesho kubantu kumaboko yiwe ahonyene hamze kumela bote banumye chane, alavuga nabene kwa kiebrania Alavuga.

Chapter 22

¹Bene wachu na dawwe waje mwuvilize ukwitetea kwaje vyondokola iwanyu umbu. ²Mumukutano buvishije Paulo avuze nabo ikihebulania, balanuma alavuga. ³Jewe dumuyahudi ndavukiye mumuji wa Talaso mwieneo dyakilikia ila ndalose ielimu mumuji uwu kumangulu ya Gamalieli ndigishijwe kungana nubusahihi na matengeko ya dawwe bachu jewwe ndinumwete wimana nuko namwe mwesi mumeze uyumusi. ⁴Ndala bateseje kuzila vyikugeza kuvanye, ndabafuga abagabo na bangole nikubashila mukifungo. ⁵Kadi numuhelezi mukulu wa bazehe bosi bashobola kutanga ubushuhuda yuko ndakiye ibaluwa kuwa iwabo kubela ya bene wachu bali haliya Dameski jewwe jewwe kusafili kungenda hiyo ndagombegwa ndabazane abantu Iyelusalemu kuzila yidya kugila bafugwe na bahanwe. ⁶Guvuye mwijulu gumbaza kumulika. ⁷Chandagwa hasi chanuva isauti libwila Sauli, Sauli kubela iki ushavuza. ⁸Ndishula, wewe ulinde, mwami? Ni jewwe Yesu munazaleti yuko wewe ushavuza. ⁹Mbadya balikumwe naje balabonye umwanga, kadi ntubuvishije isauti ya yudya yamalavuga na jewwe. ¹⁰Chavuga nkole iki, mwami? Umwami alabwila hagala na wijile Dameski, hiyo ulobwigwa na kila chulokola. ¹¹Sinda shoboye kubona kubela yu mwanga wampumije niho badya bafata ukoboko niho ndachagenda iDameski nikogozwa na mambeko ya badya balihamwe naje. ¹²Hiyo champula numuntu yitwa Anania yulumuntu yafashe amategeko na wene kumbaha imbele yabayahudi bese ambamba hiyo. ¹³Alaza iwange alahagalala imbele yange ni kuvuga mwene wachu Sauli ulonke kubona kumwanya wudya wudya chanda mbona. ¹⁴Achavuga, Imana ya badawe bachu mbake chaguye wewe ulonke kumenya ulukundo gwiwe kumumbona yudya. Agololochi ni kuwa isauti iva mukanwa kiwe. ¹⁵Kukubela uloba umusuta wiwe kubantu bese hejulu yowabonye ni kuyuva. ¹⁶None ubu kubela iki ulindila? Vyuka, ubatizwe, woze ivyaha vyawe, uhamagala izina dyiwe. ¹⁷Hanyuma yokugenda Yelusalemu handali ndasenga mwikanisa haboneka yuko ndohawe kulota. ¹⁸Chabona abwila ni ngoga kukubela ntibalokwemela ubushuhuda bwawe kuvyelekeye jewwe. ¹⁹Chavuga, mwami, bene yene balamenya kondafuzwe mukifungo ni kumbakumbita badya mbakwemela kubela sina gogi. ²⁰Na malaso ya Stefano na masuta iwawe hambasesako naje yuko ndalinda hagaze hofi ni kwemela ni kulinda impuzu za badya balimo balamwicha. ²¹Aliko yalabwiye, Genda kukubela jewwe ndokutuma ugende kulele ya bantu ba mahanga. ²²Abantu balamulekula avuge hejulu ya yijambo ili aliko hanyuma baladugije isauti ni kuvuga mukuleho umuntu uyu kubela isi kukubela ntili sawa abemwo. ²³Hobandaza isauti ni kutaga imwambalo yambo ni kutelelo ivumbi hejulu. ²⁴Jemedali mukulu yamulisha Paulo azamwe. Mungome yamulisha ambazwe ino amalakumbitwa inkoni kugila wene nyene amenye ni kumbe laiki mbala mupigi la ikele bado. ²⁵Bamaze kumumbona umwambo, Paulo alamubwila akida yalihagaze hofi yiwe, "Je ihaki yanyu nikukumbita umuntu alu mulumi na kadi batalamuhukumu. ²⁶Yudya akida yuvishije amajambo ayo, alagenda kwa jemedali mukulu ni kumubwila avuga," Ushaka kukola iki? Kukubela umuntu uyu numulumi. ²⁷Jemedali mukulu alaza ni kubwila, "bwila, wewe ulumulaiya wa lumi?" Paulo achavuga, ego. ²⁸Jemedali alishula, "Nikuchila ikiasi kinini cha mahela niho ndalonka ubu laiya." Aliko Paulo alamubwita, "Jewe dumulumi wo kuvikilaho." ²⁹Basi badya bali tayali kugenda kumumbaza mbalagenda ni kumuleka kuluo mwanya uwouwo na jemedali newene alatinya amaze kumenya Paulo kalumulumi nikubela yamufunze. ³⁰Umusi gukwilikilaho jemedali mukulu yagomba kumenya ubukweli kuvyelekeye amahitaka ya bayahudi zaidi ya Paulo niho yacha amwugululila ibifungo vyiwe achala mulisha abakulu ba makohani nimbalaza dyose bahule achala muzana Paulo hasi ni kumushila hagati yambo.

Chapter 23

¹Paulo ahanga amaso abantu bali batelanye alavuga, "Bagenzi bange, mbayeho imbele yimana numutima gwiyumvila neza kushicha uyu musu." ²Anania askofu mukulu ateguka abali hofina wene bamukubite kumunwa wiwe. ³Niho Paulo yamubwila Imana izokukubita wewe ulukuta lusizwe ichokaa wikaye kuchila ulubanza kumategeko nawe utegeka nkubitwe kunyu lanye ni sheria?"⁴Badya bali bahagaze hofi nawe balavuga, "Uku niko utuka Askofu mukulu wi Mana?" ⁵Paulo alavuga "bagenzi bange sindamenya yuko uyu ali Askofu mukulu. Kubela vyandichwe, ntumovuga nabi umutwale wabantu bawe." ⁶Paulo abonye yuko uluhande lumwe ala Abasadakuyo abandi Abafarisayo alasemelela avuga, "bagenzi bange jewe ndumu farisayo, Umwana wumufarisayo nikubela kukutinyuka nizige kuzuka kwa bapfuye nicho kituma bachila ulubanza. ⁷Avuzivyo ubuhalilizi bunini bucha bulaba hagati ya Mafarisayo naba sadukayo ikitelane chichamwo kabili. ⁸Kubela abasadukayo bavuga ntakuzuka abamalaika ntana mutima aliho, aliko abafarisayo bavuga ibi vyona biliho." ⁹Uluhagalala lunini lilabaho bamwe mubandichi bali kuluhande gwa mafarisayo balahalala bala bazanya, bavuga, "Ntitula bona chochose kuli yuno muntu. Nikute mutima au malaika yaganiye na wene?" ¹⁰Bavuganye amajambo akaze, umukulu wabana jeshi yalatinye yuko Paulo bohava bamugabana ibipande pande, kwidyo acha alategeka abana jeshi bululuke Paulo bamukulecho kunguvu mbele ya bajumbe bulubanza bamutwala managome. ¹¹Ijoro dya kulikiye umwami yahagaze hofi yiwe avuga ntitinye kubela washuhudoie Yerusalemu kandi ulotanga ubushahidi na Roma. ¹²Hamaze kucha bamwe mubayahudi bala sezelanye bahamala umuvumo hejuru yabo. Bavuga yuko bata zodya no kunywa chochose mpaka ahobazo mwicha Paulo. ¹³Hali abantu balenga arobaini bakoze iyo njama ¹⁴Bagenda kuba kulu ba makuhani nabazehe bavuga Twisize kumuvumo munini twebwe nyene ntitudye chochose mpaka ahotuzo mwicha Paulo. ¹⁵None lelo abacha ulubanza nibabwile kamanda mukulu amuzane iwanyu nkuko mushaka kucha ulubanza gwiwe neza twebwe ino tuli tayari kumwicha atalasohole ngaha." ¹⁶Aliko Umwana wa mshikiwa Paulo alumva yuko haliho injama alagenda alingila mungome alamubwila Paulo. ¹⁷Paulo ahamagala Umwanajeshi alavuga mutwale uyu musole kwa kamanda mukulu kubela uyu alafishe ijambo aubwila. ¹⁸Uwo mwanajeshi acha ala mutwala uyo musole kwa kamanda mukulu ala mubwila, "Paaulo yudya mfungwa ya mpamagaye ambwila kuzanile uyu musole alafishe ijambo akubwila." ¹⁹Kamanda mukulu afata ukuboko agenda na wene kuluhande ala mubaza, "Nikintu nyabaki ushaka kubwila?" ²⁰Uyo musole alavuga, "Abayahudi baganiye kukusaba Paulo nyibucha umuzane kubacha lubanza nkiko baba basha kuva ihabari ziwe neza. ²¹Wewe ntulo kwemele kubela abantu balenga arobaini bamwibundiye. Bifunze kumuvumo, ntibadye ntibanywe mpakaho bazo mwicha. Nubu balitayari balindiye ikitambulisho kwawe." ²²Kamanda mukulu alamuleka uyo musole agende, amaze kumwihanikiliza "ntubwile umuntu wewese yuko wabwiye ivyo." ²³Ahamagara abana jeshi babili avuga bandale abana jeshi amajana abili kugenda kaisaria na banajeshi bulila ifarasi milongo mushanjo, nabamachumu amajana abili, mulo kwanduluka kwizamu ya katatu yijoro. ²⁴Ababwila kwandala ibikoko uzotwala Paulo azo mutwale neza kuli Feliki ichgela cha Kaisali. ²⁵Yandika ibaruha kuti, ²⁶Klaudio lisia kuli liwali nyakubawha Feliki, ndakujeje. ²⁷Uyu muntu yafashwe na Bayahudi baliho kumwicha, niho ndagenda numugwi wabana jeshi ndamukiza, maze kubonka ihabari yuko alumunya kihungu cha barumi. ²⁸Nashache kumenya ni kuku bamushitaka ndamutwala kubachamanza. ²⁹Mbona yuko yashitakiwe kumajambo ya mategeko yabo, wala ntiya shitakiwe ijambo dyodyose dyotuma yichwa au kufpugwa. ³⁰Bilamenyekana kwange yuko hali injama kuli wene, kulivyo ni bugoga na mutumye kwawe, ntegeka badya bamushitaka bazane amashitaka imbele yawe balasezelana." ³¹Badya bana jeshi balubaha amategeko: Bala mutwala Paulo mpaka Antipatri mwijoro. ³²Ulusikugwa kulikiye abana jeshi benki balabasiga badya bagenda ni farasi bagende hamwe nawe, nabo basubila iwabo mungome. ³³Abagenda ni Farasi bosohoye Kaisaria bamuha liwali yidya baruha bamushila Paulo imbele yiwe. ³⁴Nawe liwali asomye iyobaruha yala mubajije Paulo wavuge mwiwilaya yahe, amenye yuko alumuntu wa kilikia, ³⁵Alavuga, "Ndokumva wewe ni baza badya bakushitache," ateguka bamushile ikulu kwa Herode.

Chapter 24

¹Isiku zitanu zihoye Anania askofu mukulu bazehe bamwe numuvuzi yumwe yitula Tertulo, bagenda hadya. Ababatu bazanye amashtaka yo kulega Paulo kuchegela cha kayisari. ²Paulo ahagaze imbele yichegela cha Kaisati Tertulo atangila kumushtaka kuchegela cha Kayisari, "Kubela wewe tufishe amaholo mukulu; ni bindibikogwa kubuhagalikizi bwawe vyazaye kuhindula neza ikihugu chachu. ³Tulakushimiye kubela twakila kila kintu ukola, Feliki nyakuwaha tulakushimye. ⁴Aliko sikulushe chane, ndakusavye unyumvileze kumajambo make kubugwaneza bwawe. ⁵Twabone unyu muntu alikiza, atuma abayahudi baba abahakanyi kwisi yose. Kandi numulongozi wa madini ya banazareti. ⁶Kandi yalagelageje kuhumanya ikanisa tulamufata. ⁷Lisiasi umuhofisa yalaje amutukula mumaboko kunguvu. ⁸Niwa mwibaliza Paulo kulibi bintu nawe ucha umenya ivyo tumuleze vyose." ⁹Abayahudi nabo bala mushtaki Paulo bavuga yuko ivyo bintu ni kweli. ¹⁰Chegela cha kayisari kimaze kumukebula Paulo avuge Paulo yalishuye, "Ndamenya yumaze imyaka myinki. ulumucha manza wiki kihugu kandi ndanezelewe kwiteteya kwawe. ¹¹Ulamenya yuko hatala hele isiku hele isiku zilenga chumi na zibili kuvaho ndagenda kusali Yelusalemu. ¹²Hobansanga mwikanisa sinda haliye numuntu na wewese sinda zanye ivulugu mukitelane no mumasinagogi no mumuji. ¹³Kandi ntiba shobola kuku hakikishiliza amashtaka bashtache. ¹⁴Aliko ili ndalikwemelela, kunzila abo bita bita amadini kuliyo nzila niko kolela Imana yaba Daha. Jewe ndumwizegwa kubili mumategeko ni vyandichwe na bavugishwa. ¹⁵Mfishe ivyizigilo kumana ivyo nabene balindiyekohaloza kuzuka kwaba gororochi na bahakanyi. ¹⁶Kulili, bituma nkola ikazi kugila jimbe numutima unyagiza ubu mbeleyi Mana ni mbele yabantu kubintu vyose. ¹⁷Hanyuma yi myaka myinki ndazanye umusada kukihugu change nakashimwe kamahela. ¹⁸Honda kola kuti abayahudi ba Asia bansanze mwisherehe yikanisa ndihumanye atamugwi wa bantu atanuluhagalala. ¹⁹Abobantu nibo bashakigwa kuba imbele yawe ubu bavuge cho bafishe hejuru yange nimba bafishe ijambo dyodyose. ²⁰Au ababantu nyene ni bavuge ni kosa dyahe bambo yeho honda hagala imbele yabachamanza babayahudi. ²¹Atali kubela ikintu kime navuze kwisauti mpagaze imbele yabo, "Ntukuzuka kwabafpuye niko kutumye mumpukumu." ²²Feliki yali mate kubwigwa neza iyo nzila, acha alafunga ikitelane. Avuga, Lisia kamanda niyaza hasi kuva Yelusalmu ndocha ulubanza gwa majambo yanyu. ²³Ntegeka umukulu wabanajeshi mutwale Paulo umunde ila abeni nafasi ntihabeho umuntu wokubuza abagenzi, biwe kumufasha au kumutembelela. ²⁴Hanyuma yamasiku, Feliki agaluka na Drusila mugole wiwe yali Umuyahudi atuma kuhamagala Paulo yumviliza vyavuga kukwizera Klisto Yesu. ²⁵Paulo aliko avugana nawene vyo kugololoka kwilinda nulubanza luloza, Feliki alatinya alishula, genda kule ubu ila nindalonka umwanya kandi ndokuhamagala." ²⁶Mulugo mwanya yalitegeleje yuko Paulo amuha amahela nicho chatuma amuhamaga kenki aganile na wene. ²⁷Imyaka zibili zohoye, porkio Festo aba liwali asubilila Feliki aliko Feliki yashaka kwipendekeza kuba yahudi kulivyo asiga Paulo akili mwigereza.

Chapter 25

¹Niho Festo yingiye mwidyo jimbo hanyuma yi siku zi tatu yavuye Kaisaria agenda Yerusalemu. ²Askofu mukulu na bayahudi bahambaye bazanye amashtaka hejuru ya Paulo kwa Festo. ³Bamusaba Festo kugila neza hejuru yivya Paulo kugila amutumeko Yerusalemu bamwibundile bamwichile munzila. ⁴Aliko Festo yishuye yuko Paulo yalumufugwa Kaisaria, yuko awene nyene azoshubila hiyo ni ngoga. ⁵Yavuze, "None lelo badya bashoboye, boshobola kugenda na twebwe nimba hali ikintu kibi kuyu muntu, mushakigwa kumushitaka." ⁶Amaze kwikala na bene amasiku munani chanke chumi, asubila Kaisaria. Isiku ya kulikiye yikala kukitebe cho kuhukumu ategeka bamuzane kwiwe Paulo. ⁷Asohoye, Abayahudi kuva Yerusalemu bahagalala hofi, bavuga amashtaka menshi galemeye nago batabonye. ⁸Paulo alitetea avuga, haba kwizina dya Bayahudi, haba kulili kanisa no kuli Kaisari ndakoze bibi! ⁹Aliko Festo yashaka kwikundiliza kubayahudi, kulidyo yishula Paulo avuga, mbe ushaka kugenda Yerusalemu kuchiligwa ulubanza nange kwayo majambo? ¹⁰Paulo alavuga, ndahagaze imbele yikitebe chihukumu cha Kaisaria aho shakigwa kuhukumiwa, ntakibi ndakoleye abayahudi nkiko wewe umenya neza. ¹¹Nimba ndalakoze ikibi choshakigwa yuko nakwichwa, sindanka kupfa. Aliko nimba vyobashitaka ataliko bimeze ntamuntu ashobola kubampa. Ndasavye Kaisaria. ¹²Festo amaze kuganila nabaje kulubanza alishula, "Useze kaisari, uzogenda kwa Kaisari." ¹³Hahoye amasiku, Umwami Agripa na Bernike basohoye kaisaria kula mucha Festo. ¹⁴Bamaze kwikala ngaha isiku nyinki, Festo yalasohoye ikesi ya Paulo ku mwami, avuga umuntu yumwe yasizwe ngaha na Feliki alumufugwa. ¹⁵Hondali Yerusalemu ama kuhani bakulu na bazehe babayahudi balanye amashtaka hejuru yuyu muntu kwange, nabo bala bajije kondo muchila ulubanza. ¹⁶Kulili nange ndalabishuye yuko sakamenyele kuba Roma kutanga umuntu kubupendeleo ahubwo wugegwa ashakigwa kuba nu mwanya wokubalana naba mushitaki no kwiteteya kuvyo bamutuhumu. ¹⁷None ahobaza bose hamwe ngaha sinda tevyé ulusiku gwa kulikiye nikaye kukitebe chihukumu ntegeka yuko uyo muntu bamuzana munzu. ¹⁸Mukihe abamushitaka bahagala bamushitaka ndiyumvila ntamashitaka manini gali kuliwene. ¹⁹Ahubwo bahaliye na wene vyelekeye idini yabo na Yesu yali yalafpuye aliko Paulo akavuga yuko ali muzima. ²⁰Ndalinda nyegejwe kungene ndobaza ili jambo, ndamubaza yuko yoja Yerusalemu kuhukumiwa kulibi bintu. ²¹Aliko Paulo bamuhamagaye ashigwe hasi yubulinzi umamuzi yu mwami, nategeche alindwe mpaka ahonzo mutwala kwa Kaisari. ²²Agripa yabwiye Festo, "Ndashaka nange kumwumviliza uyu muntu" Festo, alavuga "Kyibucha ulo mwumviliza." ²³Bukeye bwaho, Agripa na Bernike basohola ni chuba hilo kinini, Basohoye mubukumbi na bahofisa babana jeshi, nabakulu bo mulugo muji, Festo atanze itegeko, Paulo balamuzane kwabo. ²⁴Festo alavuga, "Mwami Agrapa, nabantu bose mulingaha hamwe natwe, mula mubona uyu muntu, ikanisa yose ya Bayahudi hiyo Yerusalemu no ngaha kandi bansavye ndabafashe batela ugwamo kwange ngo ntakwiye kubaho. ²⁵Ndabonye yuko atakoze chochose chotuma yichwa; Aliko kubela Umwami ya muhamagaye nachiyé ndamuzana kwiwe. ²⁶Aliko sifishe kintu kibonekana no kuvandika ku mwami kubela icho ntamuzanye kwawe, hasa kuli wewe mwami Agripa, kugila mbe ni kintu cho kwandika kuliyi kesi. ²⁷Kubela mbona ntacho bimaze kutwala umufugwa utelekanye amashtaka ashitakiwa.

Chapter 26

¹Ivyo Aglipa alamubwila Paulo Ulale kuliwe kwile gula, Niho Paulo yagolola ukuboko kwiwe alilegula guti.

²"Ndibona jewe nyene umunezelo, umwami Aglipa, kudyangi akole ulubanza gwanje imbele yawe uwumusi hagati yibilego vyose vyabayahudi. ³Chane kubela wewe ulumumenyi ingeso zabayahudi nibibazo. Kulivyo ndasaba unyu mivilize kukwi hangana. ⁴Ukuli, Abayahudi bese balazi ukungene baye ho kuva mubusolebwanje mugi hugu chanje hiyo Yelusalemu. ⁵Balanzi kuva muntango kandi bashakigwa kwemela yuko nabayeho nku mufalisayo, idini dyigi hagalalo gikaze kwidini dyachu. ⁶Nonubu ndaha gaze aha chiligwe ulubanza kukubela jewe ndalaba isezelano dyimana yakoze hamwe naba daha bachu. ⁷Ilini sezelano dyimi dyango yose chuminibili yizela kwakila namba basenga Imana kumwe te ijolo nu mutaga. Nukubela ukwizela uku, umwami Aglipa, yuko abayahudi bala ndega. ⁸Nukubeliki uwowese hagati yanyu yiyumvila nibi tangaza yuko Imana izula abashuye. ⁹Mukihe kimwe nariyumviye jewe nyene yuko nakoze ibintu vyishi hejuru yizina dya Yesu Winazareti. ¹⁰Nakoze ibi haliya muri Yerusalemu, nafunze abizera beshi mwibohero, nalimfishe amategeko kuva kubakuru babategechi kukora kutyo, nimukihe bichwa nateye amajwi hejuru yabo. ¹¹Keshi nabahanira mumashengero yose ngerageza kuriga ngo bahakane ukwizera kwabo. Nalimfishe ishavu chane hejuru yabo nalabirukanye ni mubisagara vya bagenyi. ¹²Mugihe nalimwo nkola ibi, nalagiye Dameski, ndi kumwe na malaika nitumwa iva kubahelizi bakulu. ¹³Aho nali munzila mugihe chumutaga umwami, nala bonye umucho kuva mwijulu wali kaze kusumba izuba numulinga utu zungu luche jewe na bantu bali basafiliye hamwe nanje. ¹⁴Twege twese aho twagwa hasi nalumvisi jwi ivuga nananje ivuga mululimi gwi kihebu layo, Sauli, Sauli kubeliki untesa? Bila komeye iwawe kukubita umugele umuchokoo. ¹⁵Niho na vuga wewe ulinde mwami? Umwami alishula jewe ndi Yesu aliwe ulimwo ulantesa. ¹⁶Ubu vywuka uhaguluke kumagulu yawe kukubela shwaka ibi jewe ndabone kana iwawe, na gucha guye kuba umukozi nicha bona hejulu yaya majambo youzi kubela jewe ubu amajambo ndokweleka hanyuma. ¹⁷Kandi nzo guchungu la kuva kubantu na bantu bisi aliho ndagutumye. ¹⁸Kwugulula amaso yabo nokuba vana mumwijima kugenga kumucho nokuva munguvu za shetani bamuhindi kilile Imana. Kudya ngo bashobole kwa kila kuva kumana ukubabaligwa kwi vyaha nukulagwa aliko ndaba hanye babandi nasize kuluhande kukwizela kuli iwanje. ¹⁹Ivyo, Umwami Aglipa sina shoboye kubabwila ivyone lechwe mwijulu. ²⁰Aliko kuli badya bali Dameski bwambele, hanyuma Yelusalemu nigihugu chose cha Yudea, nokandi kuba ntu bisi iyindi, nalasiguye yuko bihana nokuhindu kilila Imana, bakole ibikogwa bikwiliye ukwihana. ²¹Kukubela icho abayahudi balanfashe mulusengelo balagelageza kunyicha. ²²Imana yala nfashe mhaka ubu, kwivyo ndahagalala nogushinga intahe kubantu basanzwe nokuli badya banini hejulu yadya majambo aba vugishwa na Musa balavuze bizoba kandi sibindi. ²³Yuko Klisto ningombwa azobabazwa kandia zoba uwa mbele kuzuka kuva muba mvyuye no gutangaza umucho kuba ya hudi nabantu bo mwisi. ²⁴Paulo amaze kwilegula, fesito yalavuze kwijwi linini, Paulo wewe ugenda wala mvuye ivyigwa vyawe vyagukoze ube nku ugenda wala mvyuye. ²⁵Aliko Paulo alavuga jewe singenda nalamvyuye umunya chuba hilo Fesito aliko kukushila ubwoba ndavuga amajambo yu kuli gusa. ²⁶Kukubela umwami abizi kubwaya majambo nivyo ndavuga kumwi degevyo iwiwe, kukubela ndinu buhakika yuko ntadyo dyose dyanye gejwe iwiwe kukubela ililita kozwe kulu hande. ²⁷None ulizela abavugishwa umwami angilipa? Ndazi yuko wizela. ²⁸Angilipa alamu bwila Paulo, kumwanya mugufi woshobola kushawishina njeno kunkola umukilisu? ²⁹Paulo alavuga, Imana yuko kumwanya mugufi chanke mulemule! siwewe gusa ahubwo kandi bese banyumviliza uwumusi, babe nkanje aliko ataminyo yomwi bohelo. ³⁰Niho umwami yahaguluka naliwali, nabelinike kandi, nababandi bali bichaye hamwe nabo. ³¹Bavuye mwo mwikolanilo balavuze bene kulibo no kuvuga, uwumuntu ntakwiye gumvya chanke gufungwa. ³²Agilipa alamubwila Fesito umuntu uwuyo shobola la kushigwa mumwindege vyo yaba atachiye yankakwa Kaisali.

Chapter 27

¹Bitegechwe yuko tugombegwa kusafiri kumazi tugenda italia, bashikilije Paulo na bandi bafugwa mukulu yumwe wijeshidya ba Roma yitwa julio wumugwi wa Augustani. ²Twulila imeli kuva Adramitamu yalimwo ilagenda impande hande ya Asia Tulingila munyanza. Aristaka kuva Tesalonike ya Makdonia agenda hamwe na twebwe. ³Umusigwa kulikiye tusohola mumuji wa Sidoni aho juliyo yagiliye neza Paulo amulekula kusuhuza abagenzi ngo bamuzi mane. ⁴Kuva ngaho tugenda munyanza tulasafiri kuzunguruka izinga dya kipro nicho chali cha kinze umuyaga, kubela umuyaga gwali kutulembeje. ⁵Hanyuma yokuba tulimwo tulagenda mumazi gali hofi na kilikia na Pamfilia tuza mira mumujwa Lisia. ⁶Hadya yudya mukulu wi jeshi dyi Kiroma ayisangaho imele kuva Alexandria yashaka igende yelekela italia atuvuliza muliyo. ⁷Tumaze kuba tugiye bukebuke kumisi myinki tusohola bitugoye hofi na Kidinas umuyanga ntigwa twemeleye kandi kugumamya iyo nzila kwivyo tuguma tulagenda impande hande yikitutu cha krete tukiye umuyaga twegeye Salmone. ⁸Tugenda impela mpela yohakudya bitugoye mpaka tusohola ahatu halihitwa Fari Haveni ili hofi nu muji wa Lasi. ⁹Twalitumaze umwanya munini chane numwanya wokwisonzeshe wa Bayahudi wali wachiyeho kandi yali ngolane kuguma tugenda kwivyo Paulo alatuhani. ¹⁰Alavuga, "bagabo ndabona ulugendo tutangule lulaza kuba ningolane nubuhombe bwinki siyi mizgo ni meli, aliko kandi na magala yabantu. ¹¹Aliko umukulu wijeshi dyi kiroma yumviliza chane umukulu gaba imele kusumba amajambo yavuzwe na Paulo. ¹²Kubela ibandari ntiyali ahantu haloshe kwikala mukihe chimbeho, abakola munyanza benshi bahanula tugende kuva hadya kunzila yoyose tushoboye kushikila umuji wa Foinike twikale hadya ikihe chimbeho. Foinike ni bandari hiyo krete, ilaba maduga makika na magolomoka makika. ¹³Umuyaga utuluche mubukolo gwanzije kuhuhuta bukebuke, abakola mumela biyumvila kobalonse chobalibakeneye bachibula imeli tangula ulugendo impande mpande yakretehofi no hakudya. ¹⁴Aliko hanyuma yu mwanya muto umuyanga ukeze, witwa wamaduga yamakika, utangula kutukubita kuva halkudya yizinga. ¹⁵Mukihe imeli imaze kulemegwa no kumanigwa kugwana numuyaga twachiye twemela iliyo hali tutwagwa nago. ¹⁶Tuliluka kuhita ludya luhande gwa kinga umuyaga umuyagawo mwizinga dyitwa kauda, kungolane chane twalafanikishije kukiza ubwato. ¹⁷Bamaze kuyikwega, bakolesheje umwambo kuyugala imeli balatinye yuko twohava tugenda ahantu hali umuchanga mwinki dya syiti bachabalulucha inanga batwagwa impela mpela. ¹⁸Twakubishwe kunguvu chane nikihuhusi lilusiku gwa kulikeye badya bakola mwimeli batangula kutanga imizigo kuva muvimi. ¹⁹Umusigwa katatu abakola mwimeli batangula kuya voma amazi kuma boko yabo nyene. ²⁰Hagazikihe izuba ni nyenyeli ntivaja tumulikiye kumisi myinki niki huhusi kinini kitu kubita, nichizero yuko botulokola kila takala. ²¹Bamaze kugenda umwanya mulemule ata vyokudya aho Paulo ahagalala hagati yabakola mwimeli alavuga, "Bagabo shakigwa kunyumviliza, ntitwo chibuye imeli kuva krete, kugila tulokeiyingolane nubuhombe. ²²Ubu ndabalemesheje ni muleme mumutima, kubela ntana yumwe mulimwabwe kutakaza ubuzima, atalu buhombe bwi meli kisa. ²³Kubela ijoro lichiyeho malaika wi Mana, iyo Mana jewe ndiwayo kandi niyo nsenga umu malaika wayo yahagaze mpande yange. Alavuga, ²⁴"Ntutinye Paulo lazima uhagalale imbele ya Kaisari, laba, Imana ubwiza bwayo yakuhaye aba bose mugende hamwe. ²⁵Kulivyo bagabo ni muleme umutima kubela ndizeye Imana yuko biza kuba nkiko ndabaliwe. ²⁶Aliko lazima tubabale kukukubitwa mumazinga gamwe. ²⁷Soheye ijoro dya chumi na kane tulimwo tula twagwa idya nino munyanza ya Adratik nko mwijoro hagati abakola mwimeli biyumviye yuko begeye kumulambi. ²⁸Bampimye uburefubwa mazi balonka imeta milongo itatu na mukaga, haheze umwanya muto balapima kandi balonka imeta milongo ibili na mushanjo. ²⁹Balatinye kotwohava tugonga amabale kwivyo bululucha inanga zine kuva ho bashila inanga bipfuza kwikitondo chosohola ni ngoga. ³⁰Badya bakola mwimeli balimwo balonda kungene boyisigaho iyo meli bululukije iboti zito zito mumazi kubiza ubuzima bigila yuko bataye inanga kuva kwishehemu yimbele yi boti. ³¹Aliko Paulo alamubwila udyia askali wi jeshi dyi kiroma na badya banajeshi, "Ntimushobola kukila bano bantu bata gumye mimweli." ³²Hanyuma badya bana jeshi banogola imyambo zidya boti bayileka itwagwe na mazi. ³³Umwanga wiki tondo utanguye kuza, Paulo asaba bose kobodya na kato. Alavuga uji ni siku ya chumi na kane mulindiye mutadya ntimuladye ikintu. ³⁴Ndabasavye mutole ivyo kudya bitoya, kubela ibi ni kukubaho kwanyu, ntnakachachi kimitwe yanyu kalozimila. ³⁵Amaze kuvuga kutyo atola umukate ashimila Imana imbele ya maso yabo kila muntu. Abega umukate atangula kudya. ³⁶Hanyuma bose balalema mumitima na bene bala tola ivyokudya. ³⁷Twali abantu 276 mwiyo meli. ³⁸Bamaze kudya bakahaga balemuye imeli kukugabanya imizigo bataga ingano munyanza. ³⁹Umutaga gugeze ntiba hamenye kumulambi, aliko babona isehemu yumulambi yingiye mumazi yalifishe umuchanga mwinki balabazanya kaboshobola kugendesha imeli bagenda hadya. ⁴⁰Kulivyo batezula inanga bazisiga munyanza. Mulugo mwanya nyene batezula imyambo yitanga baryula imbele helekeye kumuyaga, bacha belekela aho hantu umuchanga mwinki. ⁴¹Alikobaza ahantu halulila imyonga zibili za mazi imeli yelekela kumuchanga. Idya sehemu yi mbele yi meli ilashaya hadya

ntivyashoboche kwivamwo, aliko isehemu yimbele yi mele itangula kumanyuka kubela ubukazi bwumukuba.

⁴²Integulo ya banajeshi hali kwicha badya bafugwa kugila ntiha gile uwogelea gwa toroke. ⁴³Aliko udya askari wi jeshi dyi kiroma yashaka kukiza Paulo kwiyo ahagalicha integulo yabo na bategeka badya bashoboye kogelea batagule kusimba bava mumeli baja kumulambi. ⁴⁴Hanyuma abandi bagabo bala kulikila, abandi hejuru yibi pande vyi mbaho abandi hejulu yibindi bintu kuva mumeli kuliyi nzila habonekana twese tulosohola kumulambi amaholo.

Chapter 28

¹Tushikanywe neza, twalamenye yuko ikiyaga chitwa matta. ²Abantu baba hadya sukuvuga yuko balwakiliye kuneza isanzwe, nukuvuga balakije umulilo balatwakila twese, kukubela imvula nimbeho vyali bibandanya. ³Aliko Paulo yali vegelanije umutwalo winkikwi no kushila mumulilo inzoka nto afisi ubumala acha ava mulizi dya nkwi kukubela idya ntugula, acha yikubila kukuboko kwiwe. ⁴Abantu baba hadya babonye ikikoko kiliko kilenena kuva kukuboko kwiwe, bacha bala vugana vokulibo, "Uyu muntu nukuli mumwicha nyi yavuye kunyanza aliko ukuli nti kumulekuliye kubaho. ⁵Aliko wene acha atelela icho kikoko mumulilo kandi ntiyagize impinduka yoyose. ⁶Bobanulindiliye avyimbe kunyonko chabule agwe kitulumbuka nokucha apfa, Aliko bamaz kumulaba kukihe kilekile nukubona yuko ntajambo atali ilisanzwe kuliwe bahinduye ivyiyumvilo vyabo no kuvuga koyali Imana. ⁷None ahohantu hafi hali misi aliyo yali Imali yumukulu wikipyaga umuntu yitwa palio yalatukabishije no kutugilila neza kumisi itatu. ⁸Vyabonekanye yuko sewa babho yafashwe gendeye, yalamusavye ashile amaboko yiwe hejulu mo kumukiza. ⁹Inyuma yibi bitaboneka abandi bantu abandi bantu ba hadya kukiyaga bali bagwaye kandi balagiye bala kijijwe. ¹⁰Abantu balubaha kubaha kwenshi. Twali twiteguye kugenda batuha vyabindi twashaka. ¹¹Inyuma ya mezi atatu, twagendeye mumeli ya iskanda aliyo yaliyakubiswe mimbeho aho kukiyaga, aliyo abalongozi babo bali abagenzi babili bamahasa. ¹²Inyuma yabo twali tumaze kushika kulugogwa sirakuta twalichaye hadya imisi itatu. ¹³Kuhela hadya twalagiye kushika kulugo gwa regio. Hanyuma yumusi umwe umuyaga wo hepfo waje kitulumbuka ni nyuma yimisi ibili twalasohoye kulugo gwa putoli. ¹⁴Hiyo twabasanze bamwe mubagenzi twalakilwe tulichalanabo kumisi mushanju kulindila tulaza rumi. ¹⁵Kuva hiyo babagenzi bamaze kumva inkulu zachu, balaje kutwakila hiyo kwisoko dya Apias no kwihoteli zitatu. Paulo ababonye baliya bagenzi yalashimye Imana yishilamwo ubutinyutsi. ¹⁶Twinjiye iloma, Paulo yalalekuliwe kuba wnyene hamwe na wamusili kale yalimulinze. ¹⁷None hali inyuma yimisi itatu Paulo yabaha magaye hamwe na babagole bali abalongozi mubayahudi alobaza hamwe, yavuze kulibo, "Bagenzi, hamwe nuko ntakoze ikichumulo chochose kulaba bantu chabule kukola ibidasa nivyo bakola badaha bachu batanguye natanzwe nkumufungwa kuva Yelusalemu kushika kumaboko ya barumi. ¹⁸Bamaze kumbaza bipfujije kundeka mumwidegemvyi kuko hali atakituma kuli jewe nkwiliye ikihano cho kupfa. ¹⁹Aliko badya bayahudi ahobaganila ubudasa bwikishika chabo, vyantumye munguluza ulubanza kwa Kaisaria, naho ntalinelekana yuko nje kushitaka hejulu yikihugu chanje. ²⁰Kukubela kokunguluza kwanje ulubanza nasavye kubabona nokuganila namwe, nukubela kidaya alichio Israeli afise ubutinyutsi kulicho kifunzwe niki kifungo. ²¹Hanyuma balababwila, "Ntuligela twakila baruja kuva Yudea kuli wewe chabule ntamugenzi yaje kutanga inkulu chabule kuvuga ijambo dyo dyose libi kuvyekeye wewe. ²²Aliko tushaka kumva kuva kuli wewe wiyumvila kuvyelekeye vya mugwi waba bantu, kuko bimenyekana iwachu yuko uwo mugwi uganiya ibadasa kila hantu. ²³Bamaze kutenga imisi kukubela we, abantu beshichane balamugileye ahantu aho yaba. Yalavuze dya jambo kulibo no kushuhudia kuvyelekeye ubwami bwimana. Yalagelage je kubahenda henda kuvyekeye Yesu, kungene zose zibili kuva kumategeko ya Musa no kuva kuba vugishwa, kuhela mukitondo kushika kumugoloba. ²⁴Bamwe mulibo bahendaigwa kuvyelekeye adya majambo yavuzwe mukule abandi batemeye. ²⁵Bananiwe kwemelana bokulibo, balagiye inyuma ya Paulo kuvuga ijambo limwe, "mutima mutagatifu yavuze vyiza kuchila kuli Isaya umvugishwa kuli badaha bachu. ²⁶Yalavuzegenda kuli badya bantu uvuge, "Kumatwi yanyu, muzokumva aliko ntimuzomenya, no kumaso yanyu muzobona aliko ntimuzomeya ichaliho. ²⁷Kukubela amitima yaba bantu yabaye yintegenke, amatwi yabo yumvishije kungolane, kukubela imitima yabantu yabaye yintege nke amatwi yabo yumvishije kungolane bahumye amaso yabo kugila ngo ntibaze kumenya kumaso yabo, no kumva amatwi yabo no kumenya kumitima yabo, no kuhinde ukila kandi, kandi nalaba kijije. ²⁸Kulivyo mukwiye kumenya yuko akakiza kamana katwawe kubantu kubantu babanya mahanga kandi bazobumviliza. ²⁹Ikihe yaliko alavuga aya majambo abayahudi balagiye bafise ukutsindama kunini mulibo? Ntalimwo uwufise inyandiko zakela. ³⁰Paulo yalichaye munzu yiwe yapangishije bose baje kuliwe. ³¹Uyaliko alahubiri ubwami bwimana kandi yaligisha amajambo hejulu yumwami Yesu Klisto kubuti nyutsi bwose. Ntawamubuza.

Romans

Chapter 1

¹Paulo, umukozi wa Yesu Klisto, yahamagawe kuba intumwa, no kushigwaho kubela ubutumwa bwimana.

²Iyiniyo njili yasezelanye kela kuhitila kubavuga butumwa biwe muvyandichwe bitakatifu. ³Mbi husu umwana

wiwe, yavuche kuva mumudyango wa Daudi ku mubili.⁴Wene yalatangajwe kumwana wimana kunguvu ya mutima wubwela kukuzuka kwa bafpuye, Yesu Klisto mwami wachu. ⁵Kuhitila kuli wene twalalorish inema no kuba intumwa kukubaha kukwizera hagati yabo mwisi bose, kubela izina dyiwe. ⁶Mubo mwiwisi mwebwe kandi mwahamagawe kuba aba Yesu Klisto.⁷Iyi baruha ni kulibose bali rumi, bakundwa ni mana, bahamagawe kuba abantu batakatifu. Inema ibe kuli mwebwe, na maholo kuva kumana daha wachu numwami Yesu Klisto. ⁸Bulamela, ndashimila Imana yange muli Yesu Klisto kubela mwebwe mwese, kubela ukwizera kwanyu bala kuhubili isi yose. ⁹Kubela Imana ni shahidi wange, aliwe nkoleta kumitima wange munjili yumwana wiwe, kuntu nguma ndabavuga. ¹⁰Nguma nsenga mumasengo yange yuko kunzila yoyose umwisho ndonkeshe kubushake bwimana kuza iwanyu. ¹¹Kubela ndifpuza kubabona, kugila bamwe ndabahe ingabile zo mumutima, kugila ndabakomeze. ¹²Yaani, ntegeleje kulemeshwa umutima hamwe namwe, kunzila yokwizera kwa kila yumwe mulitwebwe, yanyu ni yange. ¹³None bagenzi, sinshakaba mubule kumenya yuko,kenki ndifuza kuza iwanyu, aliko ndatangiliwe kugeza nubu. Ndashaka bati ilikuba namatunda iwanyu nkiko bili kandi mubantu bamwe bo mwisi. ¹⁴Ndishuzwa na bayunani na bagenyi kandi, abamenya na bajuju. ¹⁵None kuluhande gwange, jewe nditeguye kutangaza injili iwanyu kandi mwebwe muli hiyo muli Roma. ¹⁶Kubela simbonela isoni injili, kubela nubushobozi bwimana buzana kulokoka kuli kila uwezera, ku muyahudi bwambele no ku muyunani kandi. ¹⁷Kukubela kugololoka kwimana kwala boneche kuva kukwizera kushicha kukwizera, nkiko vyandichwe "umugololochiazo baho kukwizera kwiwe."¹⁸Kubela ishavu dyimana dya bonekanye kuva mwijuru hejuru yubuhakanyi nububi bwise bwabantu, badya kunzila yo kutemela banyegeza ukuli. ¹⁹Ili ni kubela, vyose ibishoboka kumenyekana hejuru yimana bili habona iwabo. Kubela Imana yabamenyesheje. ²⁰Kubela ibintu vyiwe bitabonekana neza vyabaye habona kuhela kulemwa kwisi. Bila menyekana kuhitila kubintu vyaalemwe. Ibi bintu nubushobozi bwiwe bwibihe vyose ni asili yubu mana. Amatokeo yaho aba bantu ntachoboba. ²¹Ili ni kubela nihobamenye ivyelekeye Imana, ntibubashe Imana, kandi ntibayi shimiye. Ahubwo babaye abapumbavu muvyiyumvilo vyabo, ni mitima yabo ifishe ubujuju ili mumwijima. ²²Biyise yuko alabanya bwenge, alikobabaye ibijuju. ²³Bahindiye ubwela bwimana itononekala kukigelelanyo chi suso yu mwana wamuntu yononekala. niyi nyoni yinyamaswa, vya maguru ane, nayibilemwa vyibulula. ²⁴Kubela Imana. yalabaleche bakulikile ivyipfuzo vyimitima yabo kubuchafu, kumibili yabo banonekale muli bene. ²⁵Nibene bahinduye ukuli kwimana kuba ubusheshi, nibobasenzemo kukoleta ibilemwa mukishingo chumulenye, wene ashimagizwa ibihe vyose. Amina. ²⁶Kubelicho, Imana yalabaleche bakulikile ivyipfuzo vyabo vyo kumalamala, kubela abagole babo balahi nduye amatumizi yabo yiasili kuli kidya kinyulanye ni asili. ²⁷Nabagabo nabokandi, balahevyamatumizi yabo yiasili kuba gole bacha batangula kwifpuzana bene kuli bene nyene aba balaabagabo bakola na bagabo bagenzi babo bitabakwiliye, balonse ikihano kikwilanye nubuzimile bwabo. ²⁸Kubela balanse kuba ni mana mubwenge bwabo, yalaba hevyamatumizi bakulikile ubwenge bwabo buta kwiye, bakole ibintu bita kwiye. ²⁹Buzuye amabi yose, ububi, ukwifpuza nabi, buzuye inzigo, ubwichanyi, ubugwanyu, ububeshi, ivyipfuzo bibi. ³⁰Bene kandi bavuga nabi, aba beshela nabanki mana, abivulugu, bukiburi, abishima, bene ni kazizi bibi, na batubaha abavyeyi babo. ³¹Bene ntiba fishe ubwenge, batizegwa, ntachiza chabo ntiba fishe ikigongwe. ³²Bla menya vyimana, yuko abantu bakola ubisusa nivyo bakwiliye kufpa. Aliko sikukola ivyo bintu gusa aliko kandi bene balumvikana na badya bakola ivyo bintu.

Chapter 2

¹None wewe ntakikugola, wewe kubela mulibidya uchilulubanza nawe ukola ibintu nkivyo nyene. ²Aliko tulamenya yuko ulubanza gwimana aligukuli hejuru yabakola ibintu nkivyo. ³Aliko wewe niwiyumvile, wewe uchilulubanza badya bakola ibintu nkivyo nawe ukola ibintu nkivyo nyene. Mbe ulochinda ulubanza gwimana? ⁴Au ulagaya kugila neza kwinki kwiwe, kuchelegwa kwikihano no kwihangana kwiwe? Mbe ntumenya yuko ineza yiwe ishakigwa kukongoza kuja kwihana. ⁵Aliko nkiko ufishie umutima gukomeye uti hana wibikiye ikihano kuludya musiwu kuhanwa, yaani kuligudya musi gokuchiligwa ulubanza kugololoche ni Mana. ⁶Wene azoliha kila muntu ikipimo kihuye ni bikogwa vyiwe. ⁷Kulibadya bakola neza bihanganye balonda ishimwe, ichubahilo no kutononekala azobaha ubuzima buta hela. ⁸Aliko kulibadya bimenya, batubaha ukuli aliko bubaha ubugaba, ikihano ni shavu likaze liloza. ⁹Imana ilozana imibabalo ni ngolane hejuru ya kila muntu yakoze ububi, kumuya hudi kwanza, no kumuyunani kandi. ¹⁰Aliko ishimwe ichubahilo na maholo galoza kuli kila muntu akola vyiza, kumuyahudi kwanza, no kumuyunani kandi. ¹¹Kubela ntabupendeleo kumana. ¹²Kubela nkiko benshi bachumuye amategeko bazotakala ata mategeko, nkiko benshi bachumuye bamenya amategeko bazo hanwa amategeko. ¹³Kubela abumva itegeko, sibo bagoloka imbele Yimana, ahubwo ni badya bakulikiza amategeko bazo haluligwa kugololoka. ¹⁴Kubela abantu bo mwisi, batagila amategeko, bene, babaye itegeko kumutima yabo, naho bene batafishie amategeko. ¹⁵Kwili balelekana yuko ibikogwa bishakigwa bitegechwe na mategeko bilandichwe mumutima yabo. Ijwidy mumutima yabo kandi lilabashuhudia bene, ivyiyumvilo vyabobila bashitaka au bikabalinda bene nyene. ¹⁶Kandi kumana, ibibiloba kulu siku Imana izochila ulubaza amabanga yabantu bote, sawa sawa ni injili yange, kunzila ya Yesu Klisto. ¹⁷Tuvuge yuko wiyita wewe nyene umuyahudi, yikaye mumategeko, shangiliya ushima Imana. ¹⁸Menya vyishaka, no kupima ibintu bitawhanye nayo, umaze kutumwa namategeko. ¹⁹Tuvuge yuko ufishie ubutinyuchi yuko wewe nyene ulumulongozi wimpumyi, umucho wa badya bali mumwijima, ²⁰Umuhamuzi wibijuju, umwalimu wa bana, kuko ufishie itegeko ni kisomo nukuli. ²¹Wewe lelo, wigisha abandi, mbe, ntiwiyigisha nawe nyene? ²²Wewe uvuga nti musambane, mbe ula sambana? Wewe wanka ibi susilango mbe uliba mwikanisa? ²³Wewe wishimila mumategeko, mbe ntutukisha Imana mukulenga amategeko, kusilamugwa kwawe kubaye kutasilamugwa. ²⁴Kubela "izina dyi mana hagati yabantu bo mwisi kubela mwebwe" nkiko vyandichwe. ²⁵Kukubela kusilamugwa kukuli kukwiliye wubaha amategeko, aliko nimba wewe ulenga amategeko, kusilamugwa kwawe kubaye kutasilamugwa. ²⁶Basi, nihaba, umuntu atasilamwe akuliiza bishakwa na mategeko, mbe kutasilamugwa kwiwe ntikuzobonekana nkiko yoba yasilamwe? ²⁷Udya atasilamuwe ntazokuchila ulubanza niitondela amategeko? Ili ni kubela ufishie ivyandichwe vyandiche kusilamugwa aliko kandi ntukulikila amategeko! ²⁸Kukubela wene sumu yahudi hanze, no kusilamugwa jikudya kohanze kusa kumubili. ²⁹Aliko wene numuyahudi akwiye nukusilamugwa nukumutima, mumutima, simugwandiko. Isifa yumuntu ameze kutyo ntiva kubantu ahubwo iva kumana.

Chapter 3

¹None ni akamaro nyabaki afishe umuyuda? na kamaro kokukebwa niki? ²Ni vyiza chane kuriburi nzira imbele ya vyose, abayuda bashikirijwe ukuhishugwa kuva kumana. ³Aliko biroba kute nimba hamwe mubayuda bataribafishe ukwizera? Mbega ukutizera kwabo kuzokora ukwizega kwimana kuba ubusa? ⁴Eka namba hanyuma yiwe, reka Imana iboneke kari ukuli, naho yoba bwimuntu ari umubeshi. Nkuko vyalivyandichwe, " Ngo ushobora kuba nekana kuba umugororochi mumajambo yawe, na ushobora kuchinda niwinjira mukuchiribwa urubanza. " ⁵Aliko nimba ububi bwachu bwelekana ukugororoka kwimana, tuvuge iki? Imana ntigabitanya yitanga kuharisha kwayo, mbega ili kutyo? mbivuze nki mvugo yabantu. ⁶Eka namba! iyo biba bityo, Imana yochiriye urubanza isi? ⁷Aliko nimba kweli yimana kuchira ububeshi bwanje butanga ichubahiro kubela we, ni kubera iki ntalibwagere nchiribwa urubanza nkumunyamahanga? ⁸Kubera iki ntituvuge, nkuko twabeshewe nka bandi kwobemeza yuko tuvuga, Tukole amabi, kugira meza aze? " Kuchirigwa urubanza yabo kura kwiriye. ⁹Nikirero? Twisegera ikigongwe twebwe? Oya. Kuko twebwe tumaze kubagiliza abayuda na bayumani bese hamwe, yuko bali hasi yichaha. ¹⁰Ibi ni nkuko vyandichwe, " Ntamugororochi, numwe. ¹¹Ntamuntu amenya. Ntamuntu arondera Imana. ¹²Bese bahinduche. Bene hamwe ntibafishe ichobamaze. Nta ukora vyiza, eka nta numwe. ¹³Imihogo yabo nimva zirangaye indimizabo zirabesha. Ubumara bwinzoka buri musi yi minwa zabo. ¹⁴Akamwa habo kuzuye ukuvumwa no kujingitwa. ¹⁵Amaguru yabo yuhutura kuvisha amaraso. ¹⁶Kuhonya no kubabaza kwabo munzira zabo. ¹⁷Ababanti ntibaramenya inzira ya mahoro. ¹⁸Ntikutinya Imana imbele yamaso yabo. ¹⁹Rero turamenya yuko chochose itegeko rivuga, rivuga na badya bali hasi yitegeko. Ibi ni kugira buri minwa izibigwe ikandi isi yose ishobore kuchindwa kumama. ²⁰Ili ni kubera ntamubili uzoharuligwa ukugororoka kubikogwa vya mategeko imbele za maso yiwe. Kuku bera kuchira kwitegeko haza ukumenya kwichaha. ²¹Aliko rero hatariko itegeko, ukugororoka kwimana kwa menyekanye. Kwashingiwe intahe ni vyagezwe na bavugishwa. ²²Ukwo nu kugororoka kwimana kuchira mukwizera muri Yesu Klisto kuli badya bese bizera. Kuko ntatandukanirwo. ²³Kuko bese bakoze icha, ntatagabanukigwa ubwiza bwimana. ²⁴Waharuriwe ibibabereye ubusa kubantu bwiwe kunzira yo kuchungugwa kuri muri Klisto Yesu. ²⁵Kuko Imana yatanze Klisto Yesu abe impo ngano yukwizera mumaraso yiwe. Yatunze Klisto nkichinzi yukugororoka kwiwe kukubera kulekulira ivyaha vyachiyeho. ²⁶Mukwihana kwiwe. Aya yose yaboneche kugira yelekane ukugororoka kwiwe muriki kihe chubu. Ibi vyalikugira ashobore kwiyemeza wene nyene kuba umugororochi, ni kubonekana yuko aharurira ukugororoka umuntu wewese kukubela ukwizera muri Yesu. ²⁷Nene rero ukwihaya kuri hehe? Kwarabujijwe. Kwabujijwe ni vyagezwe ki? Mbega vyi bikogwa? namba aliko kwabujijwe nu kwizera. ²⁸Rero tumara yuko aharungwa ukugororoka kukwizera kutuliho ibikogwa vyivyagezwe. ²⁹Chanke Imana ni yabayuda gusa? Mbega wenesi Mana yabantu bubanya mahanga kandi? Ego, yabanyamahanga kandi. ³⁰Nimba kweli Imana alimwe, izobaharurira ukugororoka kwa silamuwe kukwizera, nabatasila muwe munzira yukwizera. ³¹Mbeya twebwe twohindura ivyagezwe vyu kwizera? Eka namba! kinyuranye chayo, twebwe turemeza ivyaguzwe.

Chapter 4

¹Tuvuge iki kandi Abrajamu, daha wachu kungene yumubi, yabonetse. ²Kuko nimba Abrahamu yahaluliwe ukuli kubikogwa, yobaye nikituma cho kwishima, aliko simbele zimana. ³Kuugandi che bivuga kute? " Abrahamu yaleneye Imana, Kandi bihaliligwa kuliwe yuko alukuli? Ubu kumuntu atakola akazi, ikihembo chiwe ntikkhalugwa kubuntu aliko kuba ideni. ⁴Ubu kumuntu akola akazi, ikihembo chiwe ntikihalugwa kuba mubuntu, aliko kuba ideni. ⁵Aliko kumuntu atakola akazi aliko yizele udyali aliwe amuhallula ukuli atali utubaha, ukwizela kwiwe uyo muntu kuhaluliwe kuba ukuli. ⁶Daudi kandi alavuga imigisha hejulu yumuntu aliwe Imana yahaluliye ukuli ahatali ibikogwa. ⁷Yalavuze "Balahezagiwe badya alibo ububi bwabo bwakaliwe ilaigongwe nabandi ivyaha vyabo vya pfundikiwe. ⁸Alahezagiwe udyali muntu Imana itamuhalluli ichaka. ⁹Nonembe iyimigisha ni kuli badya basilamuwe gusa chabule kandi ni kuli badya batalasila mugwa? Kuko tulavuga "Kuli Abrahamu ukwizela kwiwe kahaluliwe kuba ukuli. ¹⁰None kwahaluliwe basi? Alo yaliko alasilamugwa, chabule atasila mugwa? Ntivyabaye kukusilamugwa. ¹¹Abulahamu yakiliye indamutso yo kusila mugwa. Iki chali ikimenyecho cha kudya kuliko kwizera yalifise kukwiye . Inyuma atalasila mugwa. Ivyabonekanye vyikikimenyecho mu kuvuga yakozwe kuba daha wa bose bamwizela, naho boba bali mukusila mugwa. Uku nukuvuga ukuli kwahaluwe kulibo. ¹²Ibi kandi vyelekana Aburahamu yahozwe daha wokusilamula sigusa kuli bavana nukusilamula, aliko badya bakulikila ikilenge cha daha wachu Aburahamu. Uku niko kwizela yalifise kubatasilamugwa. ¹³Kuko ntidyalitegeko ngo isezelano dyatazwe kwa Aburahamu luvyalo gwiwe ili sezelano yuko bazoba abalagwa bisi. ¹⁴Aliko kwali ukuchila mukuli kukwizela. Kuko nkabadya bamategeko nibo lalazwe, ukwizela kubaye kubusa, nisezelano dyohinduche. ¹⁵Kuko itegeko ntidya zanye ishavu, aliko hadya hadafise itegeko, kandi hadafise ukubaha. ¹⁶Kuluku hacha habonekana kukwizela, kugila kube kuineema. Ukubonekana kwaho isezelano libonekane kuluvyalo gwose, bavyagwe aba sigusa badya bamenya itegeko kandi atakubaha. ¹⁷Nkuko yandichwe, "Ndakukoze wewe kubadaha wabanya mahanga benshi." Abrahamu yalili mwa udyali yizela, nukuvuga Imana aliwe aha abantu ubuzima nukuhamagela amajambo atalilo kungilango ashoboke kubaho. ¹⁸Naho ibihe vyose vyohanze, Abrahamu kubutinyutsi yalamweye Imana kumisi zizozu. Kulivyo aha abadaha wabanyamahanga menshi, kungana na kidya chavuzwe, "Niko luzoba uluvyalo gwawe." ¹⁹Wene ntiyali umunembwe kukwizela. Abrahamu yiyumviye yuko umubili wiwe nyene walamaze kupfa. Yalafise imyaka yegela ijana. Kandi yemelanije kupfa kwinda ya sara. ²⁰Aliko kukubela isezelano dyimana, Abrahamu ntiyigumanije kukutemela. Aliko, yasizwe mwinguvu kukwizela ashima Imana. ²¹Yalili amenya ukuli kidya alichu Imana yamisezelaye, yalafise kandi ubushobozi bwo kudyuzuzwa. ²²Kulivyo ibi kandi vyahaluwe kuliwe kuba ukuli. ²³Ubu ntivyandichwe gusa kumyunga yiwe, kugila ihalugwe kuliwe. ²⁴Vyandichwe kukubela twebwe kandi, kubasizweho kuhalugwa, twebwe abo twengela kuli wene yazuye umwami wachu Yesu kuva mubapfuye. ²⁵Uyu niwamvula aliwe yatanze kukubela ivyaha vyachu nukuzuka kugila tulonke kuhaluligwa ukuli.

Chapter 5

¹Kubela twahaluliwe kugoloka kunzila yukwizera, tulafishe amaholo yimana kunzila yu mwami wachu Yesu Klisto. ²Kuhitila kuliwene twebwe kandi twalonse ubuntu kunzila yukwizera mulikwene tulahagaza. Tulanewe tulimbuti nyuchi twahawe ni Mana kubela hanyuma, tufishe ubutinyuchi bwo kufashanya mubwela bwi Mana. ³Siyi kusa, aliko kandi tulanezewe mumagogwa yachu. Tumenya yuko amagogwa avyala kwihangana. ⁴Kwihangana kuvyala kwemelegwa, no kwemelegwa kuvyala kutinyuka chanyuma. ⁵Ubu butinyuchi ntibuteza kwihebula, kubela ulukundo gwi, Mana gwa suchwe mumitima yachu kuhitila kuli Mutima Mutakatifu, yatanzwe kuli twebwe. ⁶Hotwali tufishe ululega luke, mukihe kibeleye Klisto yala fpuye kubela yababi. ⁷Kukubela biloba bizoba bikomeye yumwe kufpa kubela yu mutakatifu, ili ni kuti, hamwe umuntu yotinyuka kufpa kubela yumuntu mwiza. ⁸Aliko Imana yelekanye ulukundo gwayo kuli twebwe, kubela ikihe twali tukili abanya vyaha, Klisto yala fpuye kubela twebwe. ⁹Hanyuma kisumba vyose, twahaluliwe kuba abatakatifu kumalaso yiwe tuzokizwa nayo kuva mwishavu dyi Mana. ¹⁰Kuko, ikihe twala bansi, twaluganishijwe ni Mna kunzila yulufpu gumwana wayo, kisumbilizaho, imaze kutwunganisha tuzokizwa nubuzima bwiwe. ¹¹Jibi kusa, aliko kandi tulanezegwa ku Mana kuhitila kumwami Yesu Klisto, kuhitila kuli wene twunganishijwe. ¹²Nimba lelo kuhitila kumuntu yumwe ichaha chalingiye mwisi, kuliynzila ulufpu gwalingiye kunzila yi chaha. Ulufpu gwala kwilagiye mubantu bose, Kubela bose baze ivyaha. ¹³Kubela amategeko atalabehe, ichaha chali mwisi, aliko ichaha ntikihalugwa mukihe amategeko. ¹⁴Aliko, ulufpu gwala ganjije kuva kuli adama kugeza kuli Musa, no hejuru ya badya batakoze ichaha nko kutubaha kwa Adamu aliwe kigelelanyo chudya yoje. ¹⁵Aliko nuko, akashimwe kubusa sinkamakosa kubela kwikosa dya yumwe benshi balafpuye, kisumba chane ubuntu bwi Mana na kashimwe kubantu kumuntu yumwe, Yesu Klisto, yasumbiliye kugwila kuli benshi. ¹⁶Kubela akashimwe sinki bibone kana kwa yudya yakoze ivyaha. Kubela kulundi luhanda, kuchiligwa ulubanza kwaje kubela ikosa dyu muntu yumwe. Aliko kulundi luhande, ingabile yabusa iva kukuhaluligwa ubutakatifu yaje hanyuma ya makosa menshi. ¹⁷Kubela, kwikosa dya yumwe, ulufpu gwalaganiye kuhitila kuli yumwe, kandi badya bazokwakila ubuntu bwinshi hamwe ni ngabile yukuli bazotwala kuhitila kubuzima bwa yumwe Yesu Klisto. ¹⁸Uko lelo, nimba kuhitila kosa dya yumwe bose baje kuchiligwa ulubanza naho kuhitila kukikogwa kimecho kugololoka hachiye haza kuhaluligwa kugololoka kubuzima kubantu bose. ¹⁹Kubela kukuhitila kutubaha kumuntu yumwe bensi bagizwe abanyavyaha, none kuhitila kukubaha kwa yumwe benshi balogigwa abagololochi. ²⁰Aliko itegeko dyingilanye hamwe, kugil ngo ichaha kishobole kukwilagila. Aliko ahantu ivyaha vyagumye biba vyinshi inema yala gwiliye kusuvya. ²¹Ibi vyabaye kugila, nkuko ichaha chaganjije mulufpu, niko ninema ishobola kuganza kuhitila kukugololoka yubuzima buta hela kuhitila Yesu Klisto mwami wachu.

Chapter 6

¹Tulavunga ngute kandi ? Kungenderere kubera yichaho kungirango ubuntu bubonekane. ²Ee twenge twarapfuye kubera ichaha turashobora kandi kubaho kubera ivyo. ³None nkimumenya yuko badya babatijwe kubera Klisto babatijwe kubera urupfu ngwiwe?⁴Twali twarazichwe hamwe nawe kuchira kurubatizo kubera ulupfu ibivyakozwe kungirango yuko udyia Klisto yandungi jwe kuva mulupfu kuchira kubantu ba baba. Kubera yuko natwe tushobore kungenda kubera bushasha bo kubaho. ⁵Aliko nitwaba twashizwe twese hamwe hamwe kubera ukingereravyo charupfu ngwiwe kandi turokwengeranwa hamwe kubera ukuzuka kwiwe. ⁶Twenge turamenye uku ubuntu bachu bakera balababwe hamwe nawe, kungira umubili wichaha. Wonenwe ibi vya kanywe kungirango nkiturosubira kuba abatumwa bichaha. ⁷Wene yavuye yakozwe wokuba ukuri kungana ni chaha. ⁸Mungabo niba twarapfuye hamwe nawe Klisto turemera yuko tubayeho hamwe nawe kandi. ⁹Turamenya yuko Klisto yarazuwe kuka mubapfuye ngo kandi simupfu kandi urupfu nkirimukwira kandi. ¹⁰Kubera kunkuru yuripfu yapfuye kuvyaha yapfuye ubwambere kubera yabose aliko kuvyivyo ubuzima abayeho abayeho kubera Imana. ¹¹Kuzira iyoiyo namwe kandi murakwiye kuharura kuba abapfu kubera yichaha aliko ukomeye kumana kubera Klisto Yesu. ¹²Kubera uko nkumurekure ichaha ikwire mumubiri wawe kungirango ushobore kungumva ichipfuzo chiwe. ¹³Nkutange impande zumubili gwawe kubera ivyaha nkiko ibintu bitafise ukuri kuva murupfu ni mutange impande zumubili wanyu bifise ukuri kumana. ¹⁴Nkimurekure ivyaha bikwire kubera yuko mutari hasi yamategeko aliko hasi yubuntu. ¹⁵Niki none? Tukere ivyaha kubera yuko tutarihasi ya mategeko aliko hasi yubuntu? Nkanangato. ¹⁶Nkimumenya yuko kwiwe wene aliko yatanga wenyene. Nkiko abalozi nibene nyene babaye abakozi biwe wene mukwiye kubaha? Ukunuri niba yuko mwege mulabakozi bivyaha bimutwara kurupfu changwe abakozi bubaha butwarita ukuri. ¹⁷Mungabo ashimwe Imana. Kubera mwari abashuba bivyaha mungabo mwarubashwe kukana mumitima idya ukuntu mwingishije mwahawe. ¹⁸Mwarakozwe umucho kuva muchaha mwarakozwe abashumba bukuri. ¹⁹Ndavunga nkumuntu kubera yuko itengenke nububi kubera uko uko. None ni muvachi ibiche vyimibili yanyu kuba abashumba bukuri kukozwa. ²⁰Kubera homwari abashumba bivyaha mwali umucho aliko na ukuri. ²¹Kumwanya uwo mwalimufise ichamwa nyabaki kibintu. Bitafise kubera ubu murabona usoni kwivyo? Kubera hanyuma ya majambo ayo nurupfu. ²²Mungabo kubera ubu mwarakozwe umucho aliko ni vyaha mwarangizwe abakozi bimana murafise ivyamwa kubera yokozwa hanyuma nubuzima butahera. ²³Kubera angashimwe kichaha nurupfu aliko akashimwe kubusa kimana nubuzima butahera kubera Klisto Yesu umwami wachu.

Chapter 7

¹Chankwe ntimu menya, bagezi bange kubela ndavuga nabantu babimenya itegeko, kubela itegeko lilamutwala umuntu alimwo alakola akomeye?²Kubela umugole yudya yimuwe yalafunzwe nitegeko kwa wudya mugabo wiwe akomeye, aliko umugabo wiwe alopfa, boloba bamusizwe kwidegevywa kuwa kwitegeko dyo kwabilana.

³None lelo, budya umugabo wiwe yoshoboye yuko akabaho, aliko abaho numugabo uyundi, bolomwita umushakanyi. Aliko hamwe numugabo wiwe yapfuye aliho kwidege mvya kuwa kwitegeko, None ntoloba umusambanyi noho aloba abayeho numugabo uyundi.⁴None, bagezi bange, mwebwe nyene mwalakozwe mwapfuye kwitegeko kunzila yumubili wa Klisto. Dwabaye kuti kugilango mulonke kutelana nuyundi, wene nyene kubela yala zuche kuwa kubapfuye kugilango tushobole kumu vyalila Imana ni vyama.⁵Kubela hamwe twali kubela kubwu mubili, kwipfuza kuchaha vyala vyuwe kubela imibili yachu kuchila kunzila yiyegeko nuku vyalila ulupfu ni vyamwa.⁶Alikolelo twugululiwe kuwa kubela itegeko. Twayi pfiliye yidya yadukubihe. Kugilango twebwe tulonke kuko la kubela kubishasha vyimpwem, suko kubela muvya kela vya ndichwe.⁷Tuvugegute none? Itegeko ni chaha? Vyala mutangaye. Kubela yuko, ntavyo ndali kuenya ichaha, bitomela yuko kunzila yitegeko. Kubela yuko kumenya kushakana ntitegeko ntidyali kuvugwa, "Ntiwipfuze."⁸Aliko ichaha yalalose inzila kwayidya chasizeho nukuza muli jewe bilibuntu vya kwipfuza. Kubela ichaha hutaliko itegeko dyala pfuye.

⁹Nanje ndali komeye aho inyuma ata tegeko, aliko limaze kuza lidya dyasizweho, ichuha chololose kubaho nanje ndapfu.¹⁰Lidya dyasizweho kubela dyazana ubukomezi dyala hindukiye kuba ukupfu kuli jewe.¹¹Kubela ichaha chalulose inzila kwalidya dyasizweho nukumbeshela. Kuchila lidya dyasizweho, dyola nyishe.¹²Budya itegeko numwulande, nalidya dyasizweho ni dyelanda niligololoche dyiza.¹³none lelo lidya dyoli dyiza gwaliulipfu kulijewe nyene? Ntibibe gutwo kandi. Aliko ichaha, aliko libonke yuko ni chaha humwe kuchil lidya libeleye, kugilango lizane ulupfu mulijewe. Lino dyali guti kubela yuko lichila kudiyosizweho ichaha kiduge kubakibi nyene.¹⁴Kubela tulamenya yuko itegeko vyaboye kela ni vyi mpwemu aliko jewe numuntu wumubili. Ndolagujijwe hasi yintumwa yichaha.¹⁵Kubela chinkola, ntachonzi chinkola. Kubela lidya nkunda kukola, sindali kola, naliliya ndadyanka, nidyo nkwiye kukola.¹⁶Aliko yuko ndalikoze lidya ndatalikunda, ndadyemela yuko alitegeko kubela yuko nitegeko dyiza.¹⁷Aliko lelo sijewe kumubili gwanje gwinkola gulwo, nukubela kidya chaha chikala muli jewe.¹⁸Kubela ndamenya yuko mulijewe, chankwe kumubiliwanje, ntidyikala kwijambo dyiza. Kubela kwipfuza lidya dyiza ilimuli jewe, kubela ntadyonkola.¹⁹Kubela lidya dyiza nkunda sindalikola, aliko lidya libi ndatali kunda nidyo nkunda.²⁰Nono namba nkola lidya ndatalikunda, sijewe kumutima dyinkola, kubela ni chaha yichala muli jewe.²¹Ndamenye yuko, nyene ilimwo bilongola muli jewe yuku shobola kukola lidya dyiza aliko ivyaha ubushobozi bulimwo muli jewe.²²Kubela ndanezelewe itekoko dyimana kubuntu bwihagati.²³Aliko ndabona bilongoye bitali sawa kubela ibilimbavyo ubili yanje. Ila kubita ingwano hejulu bilongoye bishosha kubela ubwenge bwange. Ilankolesha jewe dafashwe kubulongozi yichaha ilimwo kubela ibihimba vyomibili yanje.²⁴Jewe numuntu wumubabalo! Ninde alombahola numubili guno wulupfu?²⁵Aliko akashimwe kumana numwa Yesu Klisto umwami wachu! None lelo jewe nyene kubwenge bwu wange nayikolela itekeko dyimana. Kuko, kubwu mubili ndajikolela kubulongozi bwichaha.

Chapter 8

¹None ivyo none ntaliliho ikihano hijulu yabo bali kuli Klisto Yesu. ²None kubela indongole vyumpemu ikomeye bidya bili kubela Klisto Yesu vyakoze jewe kusa habo na kule nukulongola vyichala nulpfu. ³Kubela kidya kiliko nitegeko vyala namwe kukogwa yukubela yali gelukiwe kubela umubili, Imana yahakoze. Yalatumye umwana wiwe wimpela kukigelelanyo chumubili wichaha abe ishikamwa yichaha, alache ulubanza ivyaha kubela umubili. ⁴Yalakoze guti kubela vyoya tumwe nitegeko bishike hagatiya chu twebwe ntitugende kuku kulikila ibintu vyumu bili, none kuku kulikila ibintu vyumulimpemu. ⁵Badya bakulikila umubili biyu mvila ibintu vyumubili alikoba dyabakulikila mpemu biyumvila ibintu vyomuli mpemu. ⁶None kubela vyakushaka umubili nu lupfu, none vyobisha vyomuli mpemu nubugingo bukomeye na maholo. ⁷Lino nikubela yuko idya ndongola yumubili nububiha julu yimana none kubela ntiyubaha itegeko dyimana, kanchi ntibishobola kuvyubaha. ⁸Badya bakulikila umubili ntibashola kubeza Imana. ⁹Kndi ivyo, ntimuli kubela umubili none kubela vya mpemu namba alukuli kubebela mpemu wimana ala hagati yachu. Aliko nambe umuntu atafishe mpemu wa aKlisto wene siwo kwiwe. ¹⁰Namba Klisto hagati yachu umubili gwachu umubiligwa pfuye kubela ibintu vyi chaha, none umutimegula koneye kubintu vyukuli. ¹¹Kandi mpemu wayu dya yazuche Yesu kuvomu bapfuye alaba hagatiya chu, wene yudya ya muzuya Klisto kuva kubela muva mubapfuye alihiha kandi imili yanyu yulupfu kubaho kubunzi la yimpemu wiwe akalele ho hagati muli mwebwe. ¹²Kandi lolo, mwene wachu, twebwe tuli wache ni aliko siku bwumubili none tubeho kubela nkukuntu numubili. ¹³None bilaba mubaho kubela vyumubichi, mulihafikupfu aliko bilaba mubwumpemu mula binyegeza ibikogwa vya mubili namwe muloboho. ¹⁴None kubela aliyo vyisi balalongogwa nimpemu wimana, abanabana bimana. ¹⁵No kubela ntimwamwa kiye mpwemu yintumwa kandi ntimutinye. Hamayiwe, mwalakiye impwemu yuku kogwa kuba abana, alibo kulivyo tulahil, "Abiba, Daha!" ¹⁶Mpemu alikushinga ikishinga ntahe hamwe nimitima zachu no kubela tuli abana Bimana. ¹⁷Aliko tuli amana, kubela tulabalagwa kandi, Abalagwa bimana. Natuma tulabalagwa hamwe na Klisto bibaye none ukuli tuhababala newene none tu ronke kuhibanzwe hamwe nawene. ¹⁸None kubela ndabihalula yungu mwanya ugu kubela sikintu ndabigelela nyije nubwe la bulu kugululigwa iwachu. ¹⁹None kubela ivyalemwe vyose kandi bila hangaje kubela ihamu nyisi kugululigwa kumwana wimana. ²⁰None kubela ukule mwo kandi vyalabweneza hasi yubu yusa sikugomba kwiwe, aliko nukubela wene nyene yabihamagaye. Nukubela ichizelo. ²¹Kubela ubulenyi bwene nyene babwo buloshilako ahabona nukutangwa nukubela bwa bana Bimana. ²²None kubela tulanya nukubela kulemwa navyo kandi ulugala nukubaba la nukubabala hamwe, nuyumusi kandi. ²³Suyu gusa aliko natwe twebwe nyene tufishe nishikanwa zambele za mpemu natwe kandi tula gwala kubela kubwumitima zachu, tulindiye kukogwa abana, aliko kukizwa bwimili yachu. ²⁴None kubela ni vyo ndindiye ibili tiva kijijwe. Aliko ikintu kilindilijwe kiboneka ntikifishe kuli ndila kandi, none kubela ninde yakilindiye kidya akibona? ²⁵None tukikiliye ikintu tutabona, tulakilindiye kwisabuli. ²⁶Nkuntu ivyo nenyeye, mpemu, nawe alafasha kubela intege zachu. None kubela ntimu menya kusenga nkikuntu bisha kigwa, aliko mpwemu wenyene hutu sengela kukugwala kutashobola kuvugwa. ²⁷Namene aizi lebe imtima alamanya ubwenge bwa mpemu, kuko lelo alasenga kubela mvula wene abi zaye kugelelanywa vyikunda Imana. ²⁸Ntwe tulamenya yukubela kuli bese boku nda Imana, wawe alakola ibintu vyose hamwe kubwiza, kulibadya bese bahamagawe kubela kobishakigwa nawe. ²⁹Kubela badya bese yabamenye kuvaa kela, kanda yaba chaguye kuva kela bagelela yuma nibibelelanyo uyumwa na wime, kugila wene abe uwa vucha wambe milibene muba genzi beshi. ³⁰Nabadya bachaguwe kuva kela, aboyalabaha magaye kandi badya baba hamagaye abo baba haluliye ukuli. Nbadya baba haluliye ukuli. Abo kandi alaba himbaza. ³¹Tuvuge ibiki none hejulu yibintu ivyo? Imana ili muluhande gwachu ninde alihejulu yachu? ³²Wene atamulekula umwana wewe wenyene aliko yahamtanza kukubela wene natue twese alobula guta kutufasha ni bintu vyose hamwo nawe. ³³Ninde aloba shitaka abatowe nimana? Imana niyene nyene iloba halulila ukuli. ³⁴Ninde aloba chila ulubanza gwinkoni? Mukiza Yesu niwe alimene ya pfuye kukubela twebwe nibilenge ye yokulivyo wene kandi yala zuwe na wene alanganza hamwe nimana ahantu haliheza na kandi niwe atuse ngela twebwe. ³⁵Ninde alotushila impela hamwe nulukundogwa Klisto? Umubabalo chankwe ingolana, chankwe kubabala chankwe inzala, chankwe ibusa, chankwe habichan, chankwe ikipamga. ³⁶Nkuko ndolinda vya ndiche, " kunyungu yawe tulabicha kumutegagose yahaluma nki ntamayo kwichwa. ³⁷Kubela ibintu ivyo vyose twebwe tulihejuli yaba chiza kubela wene yatukunze. ³⁸None kubela ndamaza kuvyeme la kandi nkulupfu, kandi kubaho kandi abamalaika kandi ubushobola kandi ibintu biliho, kandi ibintu bilozza kandi ninko mezi. ³⁹Kandi ibili hejulu, kandi ibili hasi, kandikile mwo ikindi nyene nacho, ntikilo shobola kukushila mpela nulukundo gwimana aliwe Klisto Yesu umwami wachu.

Chapter 9

¹Vuze ukuli muli Klisto. Sivuga ububeshi ni chipfuzo chaje niubushuhuda hamwe naje kukubela umutima mwelanda. ²Yuko haliho lumubalo munini ni kubabala gutahela mumutima waje. ³Yuko ndashaka jewe yeneyene ndanigwe na shingwe imela kulele na Klisto kukubela bene wachu, badya bo mubwoko bwange kubela Klisto. ⁴Badya na baisraeli bali mwihali yukuko la abana, wu bwelanda na masezelano na kashimwe ya mategeko kusenga imana ni kusezelana. ⁵Bene nibatanguliye yuko Klisto yeje kuchubahilo kwabola umubili uwu kubela wene alimana ya vyose nawe ashimwe imisi yose Amina. ⁶Aliko sikubelo isezelano dyimana zananiwe kusohola kubela kila muntu alimwisraeli nu mwisraeli alisawa. ⁷Sikuluvyalo gwa bulahamu na banabiwe nyene. Aliko ni kuchila Isaka uluvyalo gwiwe lulokwitwa. ⁸Ili ni yuko abana, bumubili si abana bimana aliko abana bisezelano balebwa kuba uluvyalo. ⁹Kubela ili alidyo jambo twemelewe kukubela amajila doza na sala ahabwa abana. ¹⁰Sibi gusa kukebela hanyuma ya lebeke kulonta inda kumuntu yumwe, Isaka daha wachu. ¹¹Kubela abana ntibalibwavuke ni yalibwa kole ijambo dyose dyiza au limbi kugila yuko ikusudi yimana kugana nubutozi buhagalale, wala sikubikogwa aliko ni kukubela ya yudya ahamagala. ¹²Libe kwiwe, "Linini alomukolela mutoyi." ¹³Ntuko vyamaze kwandikwa: Yakobo ndalamukuze, aliko Esau ndalamwase. ¹⁴Basi kadi tulovuga ibiki? Je haliho ukuga bitanya kumana leka namba. ¹⁵Kukubela navuze kwa Musa, ndobanikigogwe kwa udyia zomugila ikigogwe na doba nikigogwe kwa yudya dogilila ikigogwe. ¹⁶Kuli vyo basi sikukubela wene ashaka, wala si kukubela ya wene yuko yiluka aliko kukubela Imana, wewe yelekama ikigogwe. ¹⁷Kukubela amandika avuga kubafalao, "Kukusudi iyi malumu ndalakukiliye kugila go ndakweleke inguvu zaje kubela wewe kugila go izina dyaje litangazwe mwisi yose. ¹⁸Ivyo basi, Imana iba ni kigogwe kulibose bose wakunda, ni kudya amukunda amukola kuba agumwe. ¹⁹Kadi ulovuga kwaje, "Ni kubela iki bado abona ikosa? Ni wahe yabaye yamaze kwihagana nivyo yishakila vyiwe. ²⁰Ikinyume chiwe, bana babantu, bene yene nide yokwishula ikinyume chimana? Haliho ubushobozi bwosi bwosi icha bubwe kuvuga kuwa kibuvye," Kukubela iki wankoze ukujewe. ²¹Je umubuvyi alafishe kugololoka hejulu yu budongo kukola ichobo ikibe ikikolesho kuva kuvyibuha kudya kudya ni chombo kindi kubiko lesho vya kila musi. ²²Nibiki niba Imana ilitali kwelekana ishavu dyayo ni kukola inguvu ziwe zimenyekane, yalashavuye ni kwitonda kukwiye ivyombo vikihano vyo andaliwe vyikihano. ²³Nibiki yabikoze ibi kugila yuko yelekane vyishi vyi bwelanda bwiwe hejulu yivyombo vyi kigogwe, ivyo yamaze kwandala kukubela ubwelanda. ²⁴Nibi yuko yakoze ibi yuko alukuli, aliwe yuko atuhamagaye, si gusa kuva mubaya hudi aliko yuko kuva kubantu ba mahanga. ²⁵Nuko yavuze yuko kuli Hosea, "Ndoba hamagala abantu baje aho matalabantu baje, na bakuzi biwe nkuko atakuzwe. ²⁶Na ndoba yuko ndali hadya honavugwa iwabo, 'mwebe ni mulabantu baje mulokwitwa abana bimana alimunko mezi. ²⁷Isaya alali la kuvyelekeye na Israeli, nuko ibihalulo vyabana Israeli balikuba nu mchanga winyanza, bika ba ibisigazwa mwa badya bakolewe. ²⁸Kukubela umwami alotwala ieneo dyiwe hejulu yisi, kale ni kuba kushicha. ²⁹Nikunu Isaya yavuze ubwabele, "nuko umwami wa basonda nalubalekula iyuma yuluvyalo kubela twege twali kuba nta Sodoma, na twalikukogwa nta Gomola. ³⁰Tulovuga ibiki? Kubela yuko abantu ba mahaga aliko nibalondela ukugololoka, baloe ukugololoka, ukugololoka kuchizelo. ³¹Aliko Israeli yalondeye amategeko agololoche, niyayasohoyeko. ³²Kukubela iki sivyo? Kulikubela ntibalo ndeye ku chizelo, kule ya kukola bachitaye hejulu yibuye ni kuchitala. ³³Nuko vyamaze kwandikwa, "Leba ndadya michi ibuye dyo kuchitala mwisayu ni na yuko kumakosa wene wizeye kubela ili ntalotabika.

Chapter 10

¹Bene wachu ichipfuzo chumutima wanje no kusenga kwange kumana ni kubera mwenge kubera yukwihana kwabo. ²Kubera nababwira kubera kukora yimana. Munyabo si kubera yukumenya. ³Kubera mutamenya ukuli kwimana. Barondera kubaka ukuli kwabo benenyene nkibali bubaha kukuri kwimana. ⁴Kubera Klisto niwe akora amategeko kubera yukuli kwa bulu muntu yezeye. ⁵Kubera musa arandiko kubera ukuri kuloza kuvana na matengeko umuntu atakora ukuri kwa matengeko alobaho kukuri uku. ⁶Mungabo ukuri kuvana no kwizera nkuvunga nguti nkuvunge mumutima wawe ninda aloduga kungenda mwijuru? Ibi ni kumuzana Klisto hasi. ⁷Nkuvunge nidearo kururuka kuva mकिनoge? Uku ni kumuzana Klisto hejulu kuva mubapfuye? ⁸Mungabo ndavunga nguti ijambo lilihafi nawewe kubera kumunwa wawe no kubera mumutima wawe idyo ni jambo dyo kwizera kubera dyo tuvunga. ⁹Nimba kumumunwa wawe uramwemera Yesu yuko alumwami nukwemera mumutima wawe yuko Imana yamuzuye kuvamuba pfuye urokunzwa. ¹⁰Kubera kumutima umuntu nkiyizera nokuronka ukuri no kumunwa nkiyemera no kuronka kukira. ¹¹Kubera ivyandiche riravunga burumwenye nkarotetengwa. ¹²Kubera nkabutandukano hejulu yu muyahudi numuyunani. Kubera umwami udyu udyu ni mwami wabose. Kandi numutunzi wabose bamuhamagara. ¹³Kubera burumuntu yubaha izina dyimana alokizwa. ¹⁴Kuzira vyabaki bashobora kumuhamagara wene ashobora kubabaremeye? No kungene kandi bashobora kuvuga ubutumwa. ¹⁵Ukungene bashobora kuhubili bitavuye kubato we? Nkiko vyandichwe ukuntu nyabaki alikwiza amanguru yabadya bavunga ikuru zumunezero amajambo meza. ¹⁶Mugabo bese nkibuviriye ijili kubera yuko Isaya nkavuga Umwami ni deyu virye amajambo yachu. ¹⁷Kutwo ukwizera nkikuza kuvana no kumviriza no kumviriza kwijambo dya Klisto. ¹⁸Mungabo ndavunga none kiyumviriye? Uko ukwemerachane inji dyabo dyaramaze kuboneka kuja haze kubera ingi hungu chose namajambo yabo kungenda impera ingihungu. ¹⁹Hanyuma ya vyose ndavunga, none isiraeli nkiza? Ubwabere musa nkavunga ndobarondera ndabashire mwo izingo kubantu bataraba vyamahanga kuzirayi hanga ritafise ukutamenya dobarakisha kandi mushavure. ²⁰Isaya alako meye chane kundi nkavunga narabonekanyi na badya batandondeye narabonekanye kwa badya batashaka. ²¹Mungabo kubisiraheri nkuvunga imisi ndarangoro ye amaboko yange kwa badya batubaha ni kubantu batarekura.

Chapter 11

¹None ndavuga none, Imana yalabose abantu biwe? Atani nugatonyi kubela jewe nyene numwisilaeri numudyongo wa Burahamu. Wubwoko bwa Benjamini. ²Imana ntiyabose abantu biwe biyamanye kuva kela. None ntimu menya vyondichwe bivuga gute kumajambo ya Eliya, ntukuntu yamu bwiye Imana hejulu yabisiladi. ³"Umwami yalabishe abavugishwa nabene balasenyuye lutore ziwe. Jewe numwe wenka ndalasigaye, nabene bala ndondela kunyicha kwanje." ⁴Aliko inyishe yimana liravuga guti muliwewe? Ndabiche kubela jewe abantu ibihumbi indwi badya batanu bafu kamila ibigigwa mona. ⁵None muyu mwanya, winonyene mwaka kanya badya baliho basigoye kubela yuko atatora yubuntu. ⁶Aliko nivya bakubantu, aliko siku ngendo. Ibindi na navyo ubuntu ntilobaho kandi ubuntu. ⁷Nibi none ijambo kubela abaisilaeli balimwo balalondela ntachobalose aliko badya batowe bala kilose, nabondi bahawe ubulemele. ⁸Ninkakudya vyandichwe Imana yalabahoye umutima wabantu, amaso kugira ntibabone, na matwi kugira ntibumve kugera musi nyene. ⁹Nawene Daudi alavuga, "Leka ameza zabo zimele ntiwavu umutego, ahantu hukuchitara, nukwihola hejulu yabo. ¹⁰Leka amaso yabo yuzure umwijima kubela ntiboshobole kubona ukabunamisha imigongo yabo yose. ¹¹Aliko ndavuga, "None, bala chitaye nukugwa hosi?" Ntabe gutwo nyene. Hanyu mayiwe kunanigwa kwabo, ubutumwa bulasohoye kubanya mahanga, alikobene nyene bahabwe inzigo. ¹²None mulimwebwe kunanigwa kwanyu nubutunzi bwisi, nukononegwe kwabo nubutunzi wabanya mahanga, nikintu nyabaki hejulu ilaba yalamze kulibene. ¹³None nubu ndavuga namwe abantu babanya mahanga. Kubela ndameze ntiwatowe ntabantu baba nyamahanga ntabandi, ndi vunila kwihagalikila kwange. ¹⁴Hamwe ndobashila inzigo badya bafishe umubili gumwe hamwe nanje. Hamwe tuloba kiza bikenye vyabo. ¹⁵Kubela ni mwanka mwankiwe kwanyu kwemela kwisi, kwakigwa kwa bokuloba gute aliko kubakomeye nu kuva kubapfuye? ¹⁶Nkuko ivyama vya mbele vyabichwe nikobimeze kwibu mbabumba ntifu. Nimba imizi mububichi amalemba nayo nikokameze. ¹⁷Aliko hanyuma yamalemba ntuko wewe ulikilemba kubela hanyuma yikilema galamuwe galatemuwe. Nkuko wewe ulikilemba dyishamba usongira, yala tewe hagati yabo nimba walosongiye hamwe nabo kubela imizi yubutunzi bwite. ¹⁸Ntiwishime hejulu yamashami mugabo ndamba wishima, siwewe ufasha imizi, aliko imizi ilikufasha wewe. ¹⁹None lelo ulavuga, "Amashami yalate mwe kugira ndonke kutegwa kubela ikichina." ²⁰Ivyo nukuli, kubela yu kutizera kwabo balatemwe, mugabo wewe walahagaze asimiche kubela yukwizera kwawe. Ntiwi yumvile wewe nyene kubuntu bwi hejulu chane aliko tinya. ²¹Kubela yohaba Imana yala kiye amashamii yakela. Nkalokuganyila wewe kandi. ²²Raba, lelo, ibikogwa vyiza nubukazi bwiwe bwimana kulukundo lumwe, ubukozi bwaje hejulu yabayahudi alibo baguye. Mugabo uluhande lumwe, ubuntu bwimana ntibu za hejulu yuwawe. Namba ulokomela kubela ivyiza vyawe. Aliko yuko wewe kandi ulokwankigwa kule. ²³None, namba utolokomola kubela kutizela kulibene, bala tegwa kandi kubela Imana ilafishe ubushobozi bwokubatela kandi. ²⁴Kubela yuko mwebwe mwala temwe hanze kwa badya kuvyakela bitwo chayo. Bitose ni vyakele mwalatewe kubela kutwo aligo gwiza, sihejuli chane ya no yabayahudi, kubela bameze ntamashami kakela gashoboye gutegwa muliwene gatwo bene nyene? ²⁵Kubela mugenzi sinshaka ntumumenye vyelekeye ibanga nno kubela yuko ntumube ichubahilo kubela kwiyumvila kwanyu mwebwe nyene ibanga lino ubugumyi bwavuye mulisilaeli, hamwe kuhela kubangoma hanga buloza. ²⁶Hanyuma yabisilaeli bese balokizwa, ntiko vyondichwe: "kuva mulisayuni aloza umuchunguzi alovano ububi kuva kwa yabo. ²⁷Nalino liloba isezelano dyuwange hamwe nabo ahondo vonabo ivayaha vyabo. ²⁸Kuluhandi lumwe bijany nubutumwa, balankwa kubela mwebwe kuluhande kulundi kuvana nubutozi bwimana, balakunzwe kubela busogokulu. ²⁹Kubela akashimwe nuku hamagogwa Kumana ndugwa. ³⁰Kubela bwambele mwebwe mwalimwalose Imana, aliko mwakiye ikigongwe kubela mukumva kwanyu. ³¹Kunzila yino nalino, none bano bayahudi balachumuye. Hanyuma yaho kubele mwahawe nikigongwe mwebwe mulashoboye kandi kwakila ikigongwe. ³²Kubela Imana yalabahanye abantu bese kubela ububi, kugila ishobole kubaganyila bese. ³³Ntukuntu zimechane ubutunzi ubwitonzi nubwenge bwimana! Ntishobola kubalilizwa kugwa ulubanza gwiwe, ninzila ziwe ntizi menyekana! ³⁴"Ninde amenya ichiyu mvilo chumwami? None ninde yabaye umuhamuzi wiwe? ³⁵Aliko ninde watubele yahaye intebe Imana, kugilango aliwe kandi?" ³⁶Kubela kuva kuliwene, kunzila ziwe nukwiwe, ibintu vyose biliho kuliwene bibe nubwi milele. Amina.

Chapter 12

¹Kulivyo ndabinginga, bagenzi, kukigongwe chimana, ni mutange imibili yanyu ibe isadaka ikiwiye ntagatifu yemelewe kumana. Iyi niyo Imisa yanyu ifise akamoto. ²Kandi ntimukulikize ingene yiyi si aliko mulinduke kukugiwa bashasha ivyiyumvilo vyanyu. Nimukole kuti mushobole kumenya ulukundo gwimana ulugwiza, lubeleye guzuye lushitse. ³Kuko ndavuga, kukubela ineema nahawe kugila kila muntu aliwe aliho muli mwebwe ntakwiye kwiyumvila chane hejulu yiwe wene nkuko bimukwiye wene kwiyumvila. Ahubwo akwiye kwiyumvila kubwitonzi nkuko Imana imeze Imana yahoye kila umwe ulugelo lunaka givo kwizela. ⁴Kuko tufise ibiche vyishi kumubili umwe, aliko si ibiche bifise akazi kamwe. ⁵Nuko na twebwe tulibenshi tuli umubili umwe muli Klisto na kila kiche kila kimwo kigenzi chacho. ⁶Tufise ingabile zitondukanye ukungana ni neema mwahawe. Nimba ingabile yumuntu ali ubuvugishwa, ikoleke kungana mukwizela kwiwe. ⁷Nimba ingabile yumuntu alikogingwe, ako le nimba uyundi afise ungabile yo kwingisha basi niyigishe. ⁸Nimba ingabile yumuntu alimbabazi basi azigile nimba ingabile yumuntu ali ukutanga agile kutiyo mubugwa weza. Nimba ingabile yumuntu ni kulongola bikoleke kukulaba neza Nimba ingabile yumuntu ni kwelekana ikigongwe bikoleke kumunezelo. ⁹Ulukundo ntilube ibiheyi heyi, mufatilile ibili vyiza. ¹⁰Kuvyelekeye ulukundo kubagenzi, ni mukundane mwebwe kuli mwebwe, kuvyeleke kubaha, nimwubahane mwebwe kuli mwebwe. ¹¹Kuvyekuye umwete ntimube abanebwe, kuvyekeye umwete ntimube abanebwe, kuvyelekeye impemu ni mube nikishika kuvyelekeye Umwami, nimumukolele. ¹²Nezegwa kubutinyuchi mufise kuvyelekeye imisi zizoz. Mube nukulindila kungo lane zanyu mukomele kukusenga. ¹³Musangile kuvyifuzo vya bizeye mulondele munzila nyishi zo kwelekana ubugwa neza. ¹⁴Bashakile imigisha bose babahama mwebwe bahezagile kandi ntimubavume. ¹⁵Nezegwa hamwe nabanezewe, nimulile hamwe na badya balila. ¹⁶Mube ni chiyumvilo kimwe mwebwe kuli mwebwe. Ntimwiyumvile kukwishimila kandi mubemele abantu bali mubo hasi. Ntimube mubwenge hejuli yivyiyumvito vyanyu nyene. ¹⁷Ntimulihe umuntu wewese ububi ku bubi nimukole amayambomeza kumaso yabantu bose. ¹⁸Nimba bishoboka, nkuko vyasizwe iwanyu mube nukwizela kubantu bose. ^{19,20,21}Bakundwa ntimwihole mwebwe uyene, aliko nimwanke ishavu dyima nkuko bilandichwe, "kwihola nukwanje jewe ndoliha, umwami niko avuga." "Niko nimba umwasi wawe afise inzala, numugabulile. Afise inyota, muhe amazi kuko niwakola uko, uzo mulemeka amakala yumulilo hejulu yumutwe wiwe." Ntunanigwe nububi aliko uchine ububi kubwiza.

Chapter 13

¹Umuntu wese nagamburukile abamuganza, kukwo atakuganza kutava kumana. Nu kuganza kuliho kwa sizweho ni Mana. ²Nicho kituma ugabagabiye uganza aba agabagabiye bazoba bihamagariye kuchindwa nurubanza bene nyene. ³Kuko abaganza atari abuteye ubwoba kubakora vyiza, yomba kubakora ibibi. Mbega wifuza kutatinya abaganza? Kora ibili vyiza na azoshimwa navyo. ⁴Kukwari umukozi wimana kwawe kubela vyiza. Aliko nimba ni wakora ibili bibi tinya kuko atambarira inkota ubusa kuko ari umukozi wimana, uruhozi ashicha uburake hejuru ya yudya akora ububi. ⁵Nicho kituma ukwiye kugamburuka, atari kubwo kurakigwa gusa, aliko kandi kubela umutima. ⁶Kubela ili kandi ulariha ikori kukubela abaganza ni abukozi bi Mana, bashishi karira icho kikogwa nyewe. ⁷Mulihe bure muntu icho akwiye, ikori kukwiliye ikori, ababuguza kukwiliye kubuguza utinya kukwiliye kutinya, wubaha kukwiliye kwubahwa. ⁸Ntimubazwe ideni nu muntu ichochose, yomba kukundana mwebwe kuri mwebwe. Kuko wene akunda umubanyi wiwe ashikije ivyagezwe. ⁹Kuko, "utazosambana, utazokwiba, utazokwifuza," na nimba hari ikindi chagezwe kandi, bikoranilijwe muri ili jambo. "uzomukunda umubanyi wawe nkuko wikunda." ¹⁰Ufishe urukundo ntagirira muganziwe nabi, nicho kituma urukundo rushicha ichagezwe. ¹¹Kukubela ili, muramenya ikihe, yuko arikihe chokuva mwitiro. Kuko akakiza kachu kari hafi kurushiriza mukihe twizera ubwambere. ¹²Ujoro rilakuze nu mutaya ulegeleje. Na tushire ruhande ibikogwa vya mwiza, twambale ibi gwanisho vya mucho. ¹³Tungendane ingeso nziza, nko mumucho, si ukudandahigwa nu bubi chanke kubolegwa na ntugende mukusambana chanke ukwifuza kutangigwa, na si kunzigo chanke ishari. ¹⁴Aliko mwambale Umwami Yesu Klisto, kandi ntutubabale kuvyu mubili, kukwifuza kwawo.

Chapter 14

¹Nimwakile aliwe wewese wintege nke kubela ichizelo, aliko kutanga ikihano nkuko ibibazo vyachu. ²Umuntu afishe ichizelo yokudya bulikintu chochose uyunchi ali ni ntegenke aladya iboga gusa. ³Umuntu ashobola kudya bulinki ntu ntamugaye wene ataliye bulimuntu. Nawene ashobola ntadya bulikintu ntamuchilile ulubanza uyuata shobola kudya bulikintu. None kubela ima yamaza kwa kila. ⁴Wewe ninde wewe uliwe uhukumu umukozialiwe vyobatanze zyachu ibindi? Imbele yumwami wiwe yuko uhagabala chankwe kugwa aliko alo vyugwa, none kubela umwami ashobola kumukoahagalale. ⁵Umuntu umwe akunda umusigumwe kusumsa izindi. Uyundi alakunda bulumusi gulineza neza kandi bulumuntu yemele kubela ubwenge bwiwe wenyene. ⁶Wene aliwe afata umusi, afata kubela yumwami ni kubela wene adya, adya kubela bwumami, none kubela ahaima akashimwa. Wewe alima ata bdya aliyima kuta dya kuko kubela yumwami, wene kandi alatanga ka shimwe kumana. ⁷None kubela hatalino abayeho kubwumutima wiwe, nane ntayuliho apfa kukubela wene nyene. ⁸None kubela nkukuntu tubayeho, tulabaho none kubela yumwami. Nakubela tupfu tule pfu none kubela yumwami none bishoboche tulaboho chankwe. tulapfu tuli ubutunzi bwimana. ⁹None kubela nkuku gomba kuno Klisto yalapfuye nukubaho kandi, yuko abe umwami isebosa abapfu nabiseye. ¹⁰Aliko wewe, nikubeleiki uchila ulu baza mugezi wiwe? nawe, kubela ki umugaya mugenzi? None kubela twebwe kubela tuhagalala imbele yikitembe chulu banza chimana. ¹¹Kubela yuko vyandi chane, "Nkiko bitali neza," alavuga umwami, "iwanje jewe bulamavi galo fukama, bulululi milulo tanga akashimwe kumana. ¹²None lelo, bulumwe wachu alotanga ibihalulo vyiwe wenyene kumana. ¹³None lelo, ntitugumishe kandi kuchilanila ulubanza, aliko hanyuma yivyo kola guti, kubela ntayuliho alishilaho ibigelagezo chankwa vyobateze kumugenzi wiwe. ¹⁴Ndame nya kandi yumviye kubela umwe mi Yesu, kubela nta kiliho ikintu kiliho kita libwe ichonyene. Ni kuli wene gusa amenya yuko bulicho chose ntikilibwe, none kubela kuli wene ni kibi. ¹⁵Bibaye lelo kubela ivyo vyokudya mugenzi wiwe alaba numubabalo, ntitutambula kandi kubela ulukundo ntumwo none kuvyoku vyiwe umuntu kubela we Klisto yala pfuye. ¹⁶None ntimulekule ibikogwe vyanyu vyiza butuma abantu kubaboza. ¹⁷Kubela Ubwami sikubela yukuni vyokudya ni vyobanywe, none nkubela vyukuli, numuneza lo muzimpemu yela. ¹⁸None kuli wene amukolela Klisto, kubela ivyoya neza giwe nimana, na yemelewe kubantu. ¹⁹Kubela lelo none, notu kulikile ibintu vyamahoho nibintu alivyo vyubaka numuntu na mugenziwe. ²⁰Ntiwonone akazi kimana none kubela yivyo kudya ibintu vyose none kuli vyiza, aliko nibibi kumuntu yudya aliwe adya abituma wene kuchitala. ²¹Bila kwiye kutadya inyama kandi kulanywe idivai, kandi buli chene chose alichu kulicho umugenzi wane ula mukwaza. ²²Ivyo vyizelo bikwiye vyufishe navyo, bishile hamw nawe nyene kumana. Yahe zagime yudya nawe ntiyi chila ulubanza wenyene kubela kidya choyemela. ²³Ufishe ninkeka yachiliwe ulubanza aba alimwala dya none, kubela bitavana ni chezelo. Nabulicho chose kitavana nichizelo ni chaha.

Chapter 15

¹Lelo twebwe ubukome tushakigwa kutwara intenge za bari bintege nke, na ntitusha kigwa kwibonekeza twebwe. ²Umuntu wese muri twebwe amunekeleze mugenziwe, kuko ni jambo dyiza, kukushaka kumwubaka. ³Kuko na Klisto ntiyinejeleje wene. Hanyuma yaho, vyabaye nku vyandichwe, "Tbituchi vya badya batukuche vyaguye kuli jewe." ⁴Kuri chochose chatanguye kwandikwe, chandichwe kukutweleka, kukugira ngo kuchira kwihangana ni kuchira kukuhumurizwa ni vyandichwe twarikuba nu bushobozi. ⁵Aliko Imana itanga ukwihangana niyo kuhumuriza umutima ibahe kuhuza imitima yanyu nka Yesu Klisto. ⁶Kugira ngo kukora ibi numutima umwe mushi bore kumuhimbaza kuminwa imwe Imana daha nu mwami wachu Yesu Klisto. ⁷Nuko mwakire buli muntu, nkuko Klisto yabakiye, kwishimwe dyi mana. ⁸Ichu mvuga nuko Klisto yagizwe umukozi wo kukebwa kubagaburila vyimana. Yakoze ibi kugira ashobore kushicha isezerano zasezera niwe busogokuruza. ⁹Ni kubanyamahanga kuhimbaza Imana kubantu bwayo. Nkuko vyandichwe, "Ngo nzokutazira mumahanga. Ndimbe ishimwe dyi zina dyawe." ¹⁰Kandi yongerera kuvuga, "nezegwa, mwebwe banyamahanga hamwe na bantu bayo." ¹¹Kandi, "mushire Umwami, mwebwe banyamahanga yose; reka abantu bubanyamahanga yose bamushime wene." ¹²Kandi Yesaya avuga, "Hazoba ikishichi cha Yese na umwe azohagaruka kuganza heju ya mahanga. Amahanga bazoba nukwizigigwa muri wene." ¹³Imana ni vyizigiro ibuzure uwezero wose na mahoro kukwizera, kugira mushobore kurushiriza mukwizigira kubushobozi bwa mwemu yera. ¹⁴Jewe nyene kandi, nahenda hezwe namwe, bene wachu nahenda henzwe yuko namwe nyene muzujwe ineza, mwuzuye ubwenge bwose. Nahendahenze nuko, namwe mushobora kandi kuhanurana umwe na mugenziwe. ¹⁵Aliko mbandikite hamwe hamwe ndushirije iwanyu hejuru ya majambo yokubibucha kandi, ikituma ubuntu nahawe ni mana. ¹⁶Iyi ngabire yabaye kugira ngo shobore kuba umukozi wa Yesu Klisto yatumwe kumuhanga yitanga kuba umuherezi wa butumwa bwi mana. Nalikushobora kukora ibi kugira kwitanga kwanje kubanyamahanga kube mwemewe, kube kwashijwe ho nimana munzira ya mwemu yera. ¹⁷Nukwo mfishe umunezero wanje muri Klisto Yesu ni muvyimana. ¹⁸Kuko sinzoshobora kutinyuka kuvuga ikintu na kimwe atarichona koreshejwe na Klisto yakwiye kuchira kuri jewe ukuganduka kwabanyamahanga. Aya yakwijwe ni jambo ni kikogwa. ¹⁹Nubushobozi bwi bimenyecho bikomeye nibitangaza, nubushobozi bwa mwemu yera. ivyo vyatumye kuva iyesulasemu, ukakikuzwa, ugashika no muri iliriko, nshobore kubutwara hanze uko bukwiliye ubutumwa bwa Klisto. ²⁰Kuriyinzira, ichifuzo chanje chabaye kuvuga ubutumwa, aliko si ahantu Klisto amenyekana kwizira, kugira si rishobore kubaka hejuru yi tanguriro dyu muntu wundi. ²¹Nkuko vyandichwe, "Ngwabatigariwe ivyiwe vyokuza bazo mubona, badya batamwumvishe bazomumenya." ²²Rero kandi nalinatangiwe kenshi kuza iwanyu. ²³Aliko none, simfishe kandi ahantu hohose muri yi ntara na namye nifuza imyaka myishi kuza iwanyu. ²⁴Aho nzogira ispania, ndizigira kuzobabona nchayeyo, mukampempelekeza munzira yanje namwe, rinamara kubashimira inkumbu namwe mumwanya. ²⁵Aliko ubu ndagiye iyerusalemu kugaburila abera. ²⁶Kubera vyarabahimbaje abantu ba makedonia na Akaya kukora gufashanya ibikwiye aboro bomubera bi Yerusalemu. ²⁷Ego, vyari kurukundo gwabo, na kweli, bali bumwe nda gwabo. Kuko namba abamanyamahanga basangiye ivyi mwemu vyabo, barishuzwa nabo kandi kubafasha muvyo bagomba. ²⁸None relo, ikihe ninahenze ivyo ni kuba na maze iziyi mbuto iwabo, jewe nzoja munzira hamwe namwe hiyo Hispania. ²⁹Ndamenya yuko, ikihe nzoza iwanyu, nzoza mubukwiliye bwi migisha za Klisto. ³⁰Nuko ndabinginga, benewachu, kumwami wachu Yesu Klisto, ni kulukundo gwa mwema, musangire hamwe nanje mumasengo yachu kumana kubera jewe. ³¹Senga kugira ngo shobore kukizwa kuva muri bafafisha kubaha muri Yudea ngo, ni ngaburo yanje hiyo Iyerusalemu ishobore kwakigwa na bera. ³²Senga yuko shobora kuza iwanyu kumunezero kuchira kulukundo gwi Mana, na nshobore kuba hamwe namwe, kuronka ukuruhuka. ³³Ni Mana ya mahoro ibe hamwe namwe mwese. Amina.

Chapter 16

¹Ndabashikiliye fibi mushiki wachu, numukozi wikanisa lili kenkrea. ²Kugila ngo mumwakile mumwami ni mukole kutyoko kukubaha kwaka chilo kabizera, muhagalale hamwe nawe kwijambo dyodyose aloshaka. Kubela wene nyene numugabuzi wa benshi no kuli jewe nyene. ³Mulamuche Priska na Akila abakola akazi hamwe nanje muli Klisto Yesu. ⁴Kubela ubuzima bwange bahevye ubuzima bwabo benenyene ndaba shimiye, Jije kusa, auhubwo kandi ni kuma kanisa yose yo kwisi. ⁵Likeze ikanisa lili muhila iwabo. Mukeze Epanieto umukunzi wanje, niwe yavuche bwambele muli Klisto muli Asia. ⁶Mukeze Mariamu yakoze akati nu mwete kubela mwebwe. ⁷Mukeze Adroniko na Yunia, nibo mumudyango wange, nabafungwa hamwe nange. Nabaguzi mumtumwa, nabo kandi nibo batanze kumumenya Klisto. ⁸Mukeze Ampliato, Umukunzi wange mumwami. ⁹Mukeze Urbano ukola ikazi ya Klisto hamwe nange, na stakisi umukunzi wange. ¹⁰Mukeze che Apele, yemelewe muli Klisto. Balamuche bose bo Munzu ya Aristobulo. ¹¹Nkezeleza liza Herodioni, Umugenzi wange, ndamukila bose bali munzu ya Narkiso, badya bali mumwami. ¹²Nkezeleza Trifaina na Trifosa, bakola ikazi numvete mumwami mukeze persisi, Umukunzi, yakoze ikazi chane kumwami. ¹³Nkezeleza Rufo, yasizweho kumwami na nyina wiwe nange. ¹⁴Mukeze Asinkrito, Flegoni, Herme, Patroba, Herma nabagenzi bose bali hamwe. ¹⁵Nkezeleza Filologo na yulia, Nerea na Mshikiwe na Olimpa, na balimini bose bali hamwe. ¹⁶Nkezeleza kila yumwe kunsoma gulo takatifu amakanisa yose muli Klisto galabakeza. ¹⁷Ubu ndaba saba bagenzi, mwiyumvile badya bazana bichitaze bakatuma mutana. Bagenda banyulanye na migishwa yo mwamaze kuvigishwa. Hindukila muve iwabo. ¹⁸Kubela abantu nkabo ntiba kolela Klisto Umwami, aubwo inda zabo zenyene. Kumajambo meza yo kwipendekeza babesha imitima ya batakatifu. ¹⁹Kukalolelo kubaha kwanyu mwiyumvila kila yumwe. None, ndanzelelewe hejuru yanyu, aliko nshaka mube nubwenge muli vyiza ntimubone kemo ibibi. ²⁰Imana ya maholo ntiloteba kuhonyola shetani hasi yubukanda bwanyu. Inema yu mwami Yesu Klisto ibe hamwe namwe. ²¹Timotheo, akolana nange, alabakeza, na lukio, Yasoni na Jospeter, bagenzi bange. ²²Njewe Tertio nandiche iyibaruha, Ndabakeza mwizina dyu mwami. ²³Gayo, yatunze no kwikanisa dyose, lilabakeza. Erasto, umubichi wumuji, alabakeza, hamwe na kwanto umugenzi wachu. ²⁴Inema yumwami Yesu Klisto Ibane namwe mwese. Amina. ²⁵Kuli wene afishe ubushola bwokubahagalika ulinganishije na mafundisho yinjili ya Yesu Klisto, bilingana no kwelekwa ibanga dyanyegejwe mukihe kilekile. ²⁶Aliko ubu dya sizwe habona no kumenyekana ni vyandichwe vyaba vugishwa kulingana nitegeko dyimana yibihe vyose, Ukubaha kukwizera mumahanga yose. ²⁷Kumana yonyene igololoka, kuhitila kuli Yesu Klisto habe hu bwela ibihe vyose. Amina.

1 Corinthians

Chapter 1

¹Paulo yahamagawe na Klisto Yesu kuba intumwa yi Mana nkiko igomba na Sothene mwenewachu. ²Kwi Kanisa dyi Mana lili muri Korinto kulibadya bejejwe muri Yesu Klisto, bahamagawe kuba abantu bahamagawe kuba abela tulabandikila kandi badya bose balihamagalira izina dyu mwami wachu Yesu Klisto muhantu hose Umwami wabo nuwachu. ³Ubuntu na mahoro abe iwanyu kuva kumana daha wachu numwami wachu Yesu Klisto. ⁴Imisi yose ndashimiri Mana yanje kubela mwebwe, kubela ubuntu bwi Mana ariyo Klisto Yesu yatuhaye. ⁵Yabagize kuba abatunzi muri buri nzira mumvugo hamwe nu mbwenge bwose. ⁶Yabagize abatunzi, nkukushingira intahe kuvyelekeye Klisto yemejwe kweli muri mwebwe. ⁷None rero ntimuga banukigwa ingabile za mwemu, nkiko muri ni hamu mwitese ishugwa dyu mwami wachu Yesu Klisto. ⁸Azobakomeza namwe kandi kushicha kwihereza kugira ntimuzogawe kumusi wu mwami wachu Yesu Klisto. ⁹Imana niyo kwizegwa noiyo yabaha magaye mwebwe mukusangira kwu mwana wiwe, Yesu Klisto mwami wachu. ¹⁰Ubu ndabinginga bene wachu na bashikibanje, kuchira mwizina dyu mwami wachu Yesu Klisto, ngo bose mwemele nango nti habe kwichamwo kubili muri mwebwe, ndabingingo ngo mufatane hamwe mukufuza kumwe nu kushaka kumwe. ¹¹Kuko abantu munzu ya kloe bambariye ngo hali kwitandukanya kwendelea muri mwebwe. ¹²Ichu mvuze niki, buri umwe wanyu avuga, "Jewe ndi wa Paulo," Chanke "Jewe ndi wa Apolo, chanke, "jewe ndi wa Kefa," chanke, "Jewe ndi wa Klisto." ¹³Mbe! Klisto aragaba nyijwe? Mbe! Paulo yalabambwe kubela mwebwe? Mbe! mwabatijwe mwizina dya Paulo? ¹⁴Ndashimirimana kuko sina batije uwowese, yomba Krispo na Gayo. ¹⁵Ilihari kugira ngo nta numwe yalikuvuga mwatijwe mwizina dyanje. ¹⁶(Kandi na babatije bo munzu ya Stephanina atari aho sinzi yuko nabatije umuntu yundi wewese.) ¹⁷Kukubela Klisto ntiya ntumye kubabatiza aliko kuvuga ubutumwa mwiza.

Ntiya ntumye kuvuga kumajambo yu bwenge bwa bantu, kugira ngwinguvu yumusalaba wa Klisto ntikugweho.

¹⁸Kuko ijambo dyu musalaba nu bupfu kuli badya bahona aliko kuri badya bimana bakizwa, ninguvu yi mana.

¹⁹Kubela vyandijwe, "Nzohonya ubwenge bwaba nyabwenge nzohonya ukumenya kwa banyabwenge."²⁰Alihe umtu wumunyabwenge? Alihe uwasomye? Alihe umuvuzi umuharizi wiyisi? Mbe! Imana ntiya ntiya ihinduye ubwenge bwiyisi kuba ubujuju? ²¹Kuva isi ibaye mubwenge bwayo ntiyamenye Imana, yashimishije Imana mubujuju bwaobwo kuvuga kugira kukiza badya bizera. ²²Kubayahudi babaza ibimenyenyecho vyi mujiza no kubayunani kilondela ubwenge. ²³Aliko tura muvuga Klisto yabambwe alikigwisha kubayahudi na nubujuju kubayunani. ²⁴Aliko kali badya bahamagawe ni Mana, Abayahudi na Bayunani turamuvuga Klisto nki nguvu nu bwenge bwimana. ²⁵Kubela ubujuju bwi mana bufishe ubwenge kusumba abantu, na bwebwe bwi Mana bufishe inguvu kusumba abantu. ²⁶Reba umuhamagaro wi Mana hejuru yanyu benewachu na bashiki banje. Si bensi banyu mwalifishe ubwenge nibichiro vyabantu. Si benshi bunyu mwalifishe inguvu. Si bensi banyu mwavyawe mubukuru. ²⁷Aliko Imana yatoyi ranije ibintu vyibijuru vyisi kubiteteza vya bwenge Imana yatoranije ikili kinebwe kwisi kukiteteza ikifishe inguvu. ²⁸Imana yatoranije kidya kili hasi kikengegwa muri yisi. Yatoranije ni bintu bitaharuwe kuba ibintu, kukubigira sibintu bili na kachiro. ²⁹Yakoze guti kugira ntihabeho wewese yobanikituma gilata imbele ziwe. ³⁰Kukubela kidya Imana yakoze, rero muri muri Klisto Yesu yakozwe ubwenge kubela twebwe kuva kumana. Ukwiliye wachu ubwela nubuchunguzi. ³¹Nki nyishu nkuko ivyandichwe bivuga, "Uwirata, yirata mu mwami."

Chapter 2

¹Nanje iwanyu benewachu na bashiki banje sinaje kumajambo yo kubahendahenda no kwubahwa kuko nabasiguriye ubukweli bwanyegejwe bwelekeye Imana. ²Nasihembo kutamenya ichochose honari muri mwebwe atari Yesu Klisto nawe yababajwe. ³Na nalikumwe namwe muntege nke, no mukutinya, no mukujugumila chane. ⁴Ni mvugo yanje nokwigisha kwanje ni kwali mumajambo yubwenge no kwubaha. Hanyuma yaho yari kwemeza mwemu na winguvu. ⁵Kugira ngo ukwizera kwanyu ntikube mukubaha kwa bantu, aliko kube munguvu yimana. ⁶Rero turavuga kwubaha mwintu bakuze aliko si kwubaha kwisi iyi change yabaganza bikikihe, bamwe bahita. ⁷Hanyuma yaho, tuvugira ukubahwa kwi mana mubukweli bwa nyegejwe, kubahwa kwanyegejwe kwimana yatoye hatarabe ibihe vyubwera bwachu. ⁸Nta numwe wumurongozi wibi bihe yalimenya uku kubahwa yobaba bamenya muri kidya kihe, ntibaba bara mubamvye umwami wubwera. ⁹Aliko nkiko vyandichwe, ngwi vyijisho litigeze kubona, ntanugutwi kwa vyumvishe ivyiyumviro nti vyuyumviyo ayo Imana yateguye kubera badya bamukunda webe. ¹⁰Aya majambo niyo Imana yahishuye iwachu kuchira kuri mwemu, kubera mwemu asesa buri kintu, ni bilishijwe mumana. ¹¹Kuko ninde amenya ivyiyumviro vyu muntu atari mwemu yu muntu iri muriwe? Kutyo kandi ntayuriho amenya ayari mura atari mwemu wi Mana. ¹²Aliko ntitwakiriye mwemu wisi, aliko mwemu ava kumana, kugira tushobore kumenya umwidegemvyo wayo twahawe ni Mana. ¹³Tuvuga aya kumajambo, ukwubaha kwumuntu nti kushobora kwigisha, aliko mwemu aratwigisha mwemu atusoba nuriba amajambo yo muri mwemu kukwubaha kwo muri mwemu. ¹⁴Umuntu atariwa mwemu ntiyakira ayari ya mwemu wimana, kuko ari ubupfu kuriwe ntashobora kuyamenya kubela gamenywa mubudyo bwi mwemu. ¹⁵Kuri yudya wi mwemu achira urubanza vyose, aliko akachiribwa urubanza na bandi. ¹⁶"Ninde ayobora kumenya ivyiyumviro vyu mwami yoshobora kumwigisha wene? "Aliko tufishe ivyiyumviro vya Klisto.

Chapter 3

¹Nanje bene wachu nabashiki banje sinavuze namwe nkabantu bomuri mpwemu Ariko nkabantu bomumubiri nkabana batoyi Bomuri Klisto. ²Naba nywesheje amata sinyama kubera Ntimwari mwiguye kuya inyama nubu ntimuritegura. ³Nkuko mwebwe mkri bado muvuyi mubiri kubera inzigo nukwirata bibonekana muri mwebwe none ntimubayeho kunyana ni vyu mubiri None inyeso zanyu ntizisa nkiza bantu. ⁴Nkuko umwe avuga yuko nkurikira Paulo uwundi avuga yuko nkurikira Apolo none nti mubayeho nkabana babantu. ⁵Apolo nindie na Paulo ninde nintumwa zayudya mwizera uduya Imana yahaye ibikogwa. ⁶Jewe nateye Apolo ashiramwo amazi Ariko Imana iravyanka. ⁷Nkuko sikudya yateye chanke kuya yasizemwo amazi yuko afise ichochose aliko ni Mana ikuza. ⁸Nuko uwutera nudyashiramwo amazi bese nikintu kimwe na kira muntu azo kwakira impembo yiwe bizo vana nibikogwa yakoze. ⁹Nkuko twebwe turabakozi bimana mwebwe muri mirima yi Mana ninyubako yimana. ¹⁰Bivanye ninema yimana nahawe nku mwubachi mukuru nasizeho umusinyi nuyundi yubaka hejuru yawo ariko umuntu abe maso nkuko yubaka hejuru yawo. ¹¹Kukubera atawundi ashobora kwubaka umusinyi usumba uduya wubache aliwe Yesu Klisto. ¹²None umwe muri mwebwe tubaka yubaka hejuru yawo kunzuhabu amahera amabuye yikichiro ibiti ubwachu ibirembe. ¹³Ikazi ziwe zizo kwere kanwa numuriro umuriro uzogerageza kwikazi yakira muntu kucho yakoze. ¹⁴Kuri kidya umuntu yubache kizosigara wene azokwakira akashimwe. ¹⁵Aliho nimba ikazi yumuntu niyo nonekara kumuriro azoronka ikihombo Aliho wene ubwiwe azokizwa kugirango yitandukanye numuriro. ¹⁶Ntimumenya yuko mwebwe muri isenyero zimana nayuko mpwemu wimana aba muri mwebwe. ¹⁷Umuntu niyo nona urusenyero gwimana Imana izomwonona kubera urusenyero namwe kandi. ¹⁸Umuntu niyihendab ubwiwe nkabadya bese bori mwebwe yiyumvira yuko afise ubwenge muri bibihe abe uwutafise ubwenye niho azobonekana kafise ubwenge. ¹⁹Kubera ubwenge bwisi nuburere imbere Yi Mana kubera vyandichwe abubwenge bafatwa ni nzigo zabo. ²⁰Kandi Imana iramenya iviyumviro vyabubwenge nubusa gusa. ²¹Nuko umuntu niyirate abantu! Kubera ibintu vyose ari vyanyu. ²²Nimba ari Paulo chanke Apolo chanke Kefa chanke isi chanke imibereho chanke urupfu chanke ibintu biriho chanke ibizobaho vyose ni vyanyu. ²³Namwe murabaklisto na Klisto nu wi Mana.

Chapter 4

¹Uku niko umuntu atuharura twebwe nkabakozi baklisto naba garukizi bisiri zukuru zimana. ²Kuriri ikigombegwa kubuseruchi niguti babe abo kwizigigwa. ³Ariko kuri jewe nikintu chane yuko nchirigwa urubanza namwe chanke urubana gwa bantu kubera rero sinichira urubanza jewe ubwanje. ⁴Sichira urubanza jewe ubwanje atachobimaze ibi yuko jewe ndumukuri ni umwami anchira urubanza. ⁵Nuko ntimuvuge urubanza hejuru ya vyose hataragere ahumwami aza azobizana inmucho ibintu vyanyegejwe mmwijima. No kwerekanwa kwibiri mumitima niho kiramntu azokwakira isifa yiwe kuva kumana. ⁶None bene wachu na bashikanje jewe ubwanje na aporo nakoresheje ibi kukubera mwebwe. Kugirango kuva iwachu inura shoboye kwiwigisha inyene mkwiye kuvuga imvugi nigende chane kusumvya uko vya ndichwe uku niguti. Ntanutwe muri mwebwe yirata hejuru yuwundi. ⁷None ninde abona ubutofauti hagatiyiwe nuyundi? Igiki ufise utachakira kubusa? Nikuberiki mwirata yuko mutakoze kutyo. ⁸Tayari murafise vyose bidya mwoshache! Tayari mwamaze kuronka ubutafiri! Mwatanyuye kuganza na kandi muragana kusumvya twebwe! Nukuri ndabasabia imyaka inyiza kugirango tuganze hamwe namwe. ⁹Unuko ndyango Imana yatusheze twebwe intumwa kutwereka bimpera mumisitari yokwiya mamaza nkabantu ba hukumiwe kwichwa twabaye nkitamasha kubisi kubamalaika nokubantu. ¹⁰Twebwe turibirere kubwa Klisto aliko mwebwe mura bu bwenge muri Klisto tura bintegenke aliko mwebwe mrafise inyovu murabahwa, aliko twebwe turagawa. ¹¹Nubu ntanzara tufise ninyota, ntampuzu tufise tufise kukubitwa, kandi ntitufise ivyicharo. ¹²Tukora ikazi kumwete kumaboko yachu iyotugawa tusigara mugihe tubabazwa turi hanyana. ¹³Iyobatutuka tubishura kubwitonzi kandi tubaye tutarabe tuharugwa yuko twanse nisi nibibi no kubindi vyose. ¹⁴Sina ndika ibibintu kukubatetereza mwebwe, aliko kubagarukira mwebwe nkabana banje nkunda. ¹⁵Naho mufise abarimu ibihumbi chumi muri Klisto aliko ntimufishe bababa beshi kubeba jewe nije nabavyaye muri Klisto Yesu munzira yijambo dyimana. ¹⁶Nuko nda binyinga munkurikire jewe. ¹⁷Icho nicho kituma natumye iwanyu Timotheo mukundwa wanje numwana wumwizigigwa mumwami azobibucha inzira zanje zomuri Klisto nkuko nigisha kira hantu no kwikanisa. ¹⁸Nuko rero muri mwebwe barirata bakora nkuko umenya ntazozwa iwanyu. ¹⁹Aliko nzoza iwanyu mukanya umwami niya kunda nihonzozwa samajambo yabo gusa biratira aliko nzoraba inguvu zabo. ²⁰Nkuko ubwami bwimana buba mumajambo aliko buba munkomezi. ²¹Mushaka iki inze iwanyu ni nkoni chanke kurukundo numutima wubugwaneza.

Chapter 5

¹Twuvumvishije inkuru yuko hali ubusambanyi muri mwebwe, ubwoko bwu busambanyi butafishe yuko yume muri mwebwe adyama nu mugore wa sewiwe. ²Namwe murishima! Ntimubabare? Yudya yakoze ivyo ashakigwa kukugwa muri mwebwe. ³Naho ntari kumwe numwe muvyumubili aliko ndi namwe mu mwemu, namaze kumuchira urubanza yudya yakoze ibi, nka kudya naliho. ⁴Iyo muhurira hamwe mwizina dyu mwami wachu Yesu na mwemu yanje ili hadya nki kunguvu zu mwami wachu Yesu na maze kumuchira urubanza uyu. ⁵Namaze kumushikiriza uyu muntu kwa shetani kugira ngo umubili gwiwe gwononwe kugira ngo ubugingo bwiwe bushobore kurokoka kumusi wu Mwami. ⁶Kwirata kwanyu si kwiza ntimuzi yuko umwambiro muto wambira irabe dyose. ⁷Nimwikuleho namwe nyene umwambilo wa kela kugira bube irabe rishasha, kugira mube umukate utambigwa kukubela Klisto umwagazi wintama yachu ya Pasaka yamaze kwichwa. ⁸Nuko relo tusherekeye imisi mikuru tutafishe umwambilo wa kera umwambilo wingeso zu gwonko nububi. Hanyuma yaho tusherehekeye imitsima itambiwe no kwitonda kweli. ⁹Nalandishe kwi baruha yanje ngo ntimwivanganye na basambanyi. ¹⁰Aliko sinavuga abasambanyi bo mubi yisi chanke na bipfuza cha na bivyi chanke na basenga ibigigwa Mana kukwicha kule nabo, relo mwagombegwa muve mwisi. ¹¹Aliko budya ndabandikiye kutivanga nuwewese yitwa mwenewanyu chanke mushiki wanyu muri Klisto aliko aba mubusambanyi chanke yudya afishe ukwipfuza chanke umwambuzi chanke usenga ibigigwa Mana, chanke utukana chanke umubolegwa kandi nti mudye nawe umuntu ameze gudyoye. ¹²None nzokwifatanya kubachira urubanza abuli hanze yi Kanisa? Hanyuma yaho namwe ntimwachiriye urubanza abali mwikanisa? ¹³Aliko Imana irabachira urubanza abali hanze nimukute umuntu mubi muri mwebwe.

Chapter 6

¹Yumwe muli mwebwe afishe chafpa na mugenziwe, yubahuka kugenda kubacha lubanza batali mukuli aho yo gije kubizera? ²Ntimumenya yuko abizera bazo chila ulubanza abisi? Nimba muzo chila ulubanza abisi, ntimushobola kulamula amajambo gata kwiliye? ³Ntimumenya yuko tuzochila ulubanza abamalaika? Kubimeze kute kandi, tulashobola kucha imanza zubu buzima. ⁴Nimba tushobola kucha ulubanza gububuzima, ni kuki mwuba huka kutwala amashitaka imbele yabata hagalala mwikanisa? ⁵Mvuga bino kubumala male bwanyu, ntawufishe ubwenge muli mwebwe akwiliye kugila ibintu neza hagati ya mwene wabo? ⁶Aliko nkiko bili ubu uwizera yitwalila uwizera kubachalu banza nivyo amulega bitwagwa imbele yumuchalubanza ati zera! ⁷Ubu kweli nubu hala matatizo muba Klisto gazanye ingolane iwanyu. Kubeliki ntimubabale kubibi? Kubeliki mwemela kubeshwa? ⁸Aliko mwakoze ibibi no kubesha abandi, nabo ni bakaka nabadada banyu! ⁹Ntimumenya yuko abahakanyi batazo lagwa ubwami bwi Mana? Ntimwizere ububeshi. Abashakana, abasenga ibi susilanyo, abasambanyi, abagabobimugwa, abagabo bimulana. ¹⁰Abashuma abahuvyi imbolele, abanyazi abatukana ntawo mulabo azolagwa ubwami bwi Mana. ¹¹Nabo bamwe hali mwebwe. Aliko mwalamaze kwezwa, aliko mwalamaze kozwa, aliko mwalamaze kushigwaho kumana, aliko mwagizwe babele imbele zi Mana mwizina dyu mwami Yesu Klisto nokuli mutima wi Mana yachu. ¹²"Ibintu vyose bilemwe kwange," aliko si kila kintu kifishe inyungu. "Ibintu vyose bilemwe kwange," aliko sindotawaliwa na kimwe mulivyo. ¹³"Ivyo kudya ni kubela inda ninda kubela ivyokudya," Aliko Imana izobikulaho vyose. Umubili nti gwalemwe kukubela kushakana, ahubwo umubili kubela yu mwami, numwami azo wugilila neza umubili. ¹⁴Imana yazuye Umwami natwebwe kandi izotuzula kunguvu zayo. ¹⁵Ntimumenya yuko imibili yanyu ifatanije na Klisto? Mushobola kute kutanga umubili wa Klisto? Mushobola kute kutanga umubili wa Klisto guje kufatana nugwa abasambanyi? ¹⁶Ntimumenya yuko uwifatanya numusambanyi aba abaye umubili gumwe nawe? Nkiko ivyandichwe bivuga, "Babili bazoba umubili gumwe." ¹⁷Aliko uwifatanya nu mwami aba umutima gumwe hamwe nawe. ¹⁸Ni muhunge ubu sambanyi! "Klila chaha umuntu akola ni hanze yumubili wiwe. Aliko ubusambanyi, umuntu akola ichaha kumubili wiwe wenenyene." ¹⁹Ntimumenya yuko imibili yanyu alikanisa ya mutima wela, yikela muli mwebwe, womwahawe kuva kumana? Ntimumenya yuko mutali mwenyene? ²⁰Yuko mwa guzwe kwithamani none lelo shimila Imana kumubili yanyu.

Chapter 7

¹Kubela ibintu vyomwe nyandikiye haliya umwanya guliho no bila kwiye umugambo nta dyame numugole wiwe. ²Aliko yokubela bidya bigelagezwa vyishi vyubusha kanyi bulu mugabo abe numugore, nabulu mugole abanu mugabo. ³Umugabo bila kwiye amuhe umugore ibikwiye vyiwe vyokubaka, na nkuko umugole na wene kumugambo. ⁴Umugole ntafishe ubushobola hejulu yumubili gwiwe numugabo no nkuko nyene nkuko umugabo nawe ntafishe ubushobola hejulu hejulu yumubili wiwe, aliko umugole alafishe. ⁵Ntimwimane aho mudyama hamwe aliko nyene mwemelane kumwanya gukwiye. Nimukore nimukole nkiko bibaye kugila kuronka umwanya wokusenga kubela mula shobola kusubilana kandi hamwe kubela yuko umwasi ntaze kubagelageza kukubula ibige luche. ⁶Aliko nda vuga ibintu kwikwituma na sikubela ubutegechi. ⁷Ndipfuza buluwe koyoba nka jewe nkiko meze. Aliko bulumwe afishe ingabile yume kuva kumana yuno afishe ingabile yino na yuno afishe ingabile yidya. ⁸Kuli badya batamenya abapfilime ndavuga yuko, ni vyiza iwabo nkiko bobahe zagila atakwimugwa, nkikunu meze jewe. ⁹Aliko kubela batashobole kwihagalikila bashombola kwimugwa. No kubela bikwiye kulibeno kwimugwa kugila kwipfuza chane. ¹⁰None kulibadya balibimuwe ndaba haye ubutagechi sijema kubela numwami, "Umugola ntaje impela namwe numugabo wiwe. ¹¹Aliko nkuko wojimpela kuva kumugabo wiwe, asigale nkuko ata kwimugwa aliko bahuze numugambo wiwe nu gabo ntamulekele iwabo umugole wiwe. ¹²Kubela kwa badya basigaye ndavuga jewe sumwa mi kubela nkayudya mugezi wemese afishe umugole atizela kandi yemela kubana namwe ntakwiye kumuleka. ¹³Nkuko umugole afishe umugabo watizela nukubela yashimye kuba na nawe ntamuleke. ¹⁴Nuko mugabo atamela alokwezwa kubela yuko yicho chizelo chumugole nu mugole atavyemela alokwezwa kubela yumugabo wiwe woyizela alokwezwa kubela yumugabo wiwe woyizela ahandiho abana bachu bobaye atalibeza aliko kubela bejewe. ¹⁵Aliko umugenzi atizeye agiye agenda kubushola nkubwo, musazawe chankwe mukishikiwe ntiyugagwa nukulahizwa kwabo Imana yatusizeho kuba kumaholo. ¹⁶Umenya gute nkuko umugole alegenda kumuloko la Mugabo? Chankwe alamenya gute nkuko umugabo labuda alomukiza umugole? ¹⁷Bulumwe gusa abeho ubula nvyi bwi Mana nkiko yabagabiye bulumwe nkimana nkikunu yaba hamagaye bene. Uku nuku rongora kwanje kubwa mashengolo gose. ¹⁸Aliho yaliyabaye yasilamuwe ahamagawe kwemela? Ntakole na kato kukulaho ikimenyesho chukusila mugwa kwiwe. Aliho wewese yasize mwokubela ichizelo ntalasila mugwe ntashobola kusilamugwa. ¹⁹Kuli dyo nyango yalasilamuwe kandi mutasilamugwa ntangolane chingolane nikubaha ubulegeko bwimana. ²⁰Aliko bulumwe asigale kubela vyahamagawe hoyalimeze yahamagawe ni Mana kwizela. ²¹Ubaye intumwa umwanya Imana ya kuhamagaye? Nkukulikile kubela ivyo. Aliko namba ushobola kuba habona kola nkuko. ²²None bulumwe ya hamagawe nkuntumwa numuntu alekuliwe kubela umwami nkuko nkakudya umweale kuliwe yahamagaliwe kwizela ni ntumwa za Klisto. ²³Mwamaze kugugwa kuka chilo kandi ntimube intumwa zabana babantu. ²⁴Musazawe na mushikiwe wiwe kubela ubulanvyi bwiwe bwose nabulumwe wachu hotwa hamagawe kwizela, tusigala nkakudya nyene. ²⁵None badya bese baliho batalimula nalimwe ntabuteguchi kuva kumwami. Aliko ndabaha ndabihanije jewe nkiko muli. Kuki gongwe chimana ziliho zemegwa. ²⁶Nkuko idyo niyumvila ivyo kubela yokubagola niviza umugole asigale nkiko ameze. ²⁷Wugawe nkuko umugole nukulahizwa kuko banka? Ntugomba kule kula kulidyo. Ulare kuriwe kuva kumugore chankwe utalimugwe? Ntulondela umugole. ²⁸Aliko nkuko wimuye tulakora ichaha. Aliko badya bimulane bala lonka ingolane nyishi zitanyije. Nanje ndagomba ndaba chisheho ivyo. ²⁹Aliko ndavuga guti, musazawe na nmushikiwe wiwe umwanya nimuto kuva ubuntu kugumisha badya bafishe abagolebabeho nkabadya batafishe abagole. ³⁰Bose bafishe umubabalo bikore nkabadya batari bafishe umubabalo, nabose bafishe umunezelo nkuko bali banezelewe, nabose bagula ikintu chochose. ³¹Nabose bakola niisi nabonka kudya batakoze nayo nkiko ubishasha vyisi bila geze impelayavyo. ³²Ngomba mube murekuwe kungolane zose umugabo atimula yishila mwonibintu ibishaka kumana, ukuntu bigomba kumubeza wene. Aliko umugabo yimuye yishilamwo ni mubintu vyisi nkukundu yomukunda umugole. ³³Aliko umugabo yimuye yishilamwo ni nimubintu vyisi nkukundu yomukunda umugole. ³⁴Bigabe nywe numugole atimugwa chankwe atalaje mulugo yishilamwo nibintu bishaka Imana nukuntu yobivamwo kubela umubili nukubwa mpwemu. Aliko umugole yimuwe yishilamwo kumunya bintu vyishi nkukundu yomunezeleza umugobo wiwe. ³⁵Ndavuga guti kubi nyungu yanyu mwebwe nyene na shishilaho vyokuba fata mwebwe. Ndavuga guti kubela bidya ali ukuli aliko mwoshobola kwishilaho ibikwiye kumwami ata kugelagezwa nikuntu chali chochose. ³⁶Aliko yuko umuntu yiyumvila ntashobola kumuko lela kukubaha umwenga wiwe, kubela inka ziwe zilafishe inkomezi chane, leka abone nkuko wene akunde sichaha. ³⁷Aliko yuko kubela yakoze ntiyimula ntibikwiye yuko yobobelezwa, naba shobola kuganza chashaka chiwe, alokola vyiza atamwimuye. ³⁸Aliko umwimula umwenga wiwe akola vyiza, nabu liwese ala chagula kutimula akola vyiza chane. ³⁹Umugole yugawe numugabo kumwanya akomeye. Aliko nukumugabo apfuye, alihabona yimugwa mulime wewese yamukunze,

aliko nkuko umwamigusa. ⁴⁰Bila sigaye kubela kwiyumvila kwanje aloba numunezelo kusumbila kubela abayeho nkukundu ali Nandi yumvila kuba nanje kandi nafishe mpwemu wimana.

Chapter 8

¹Kukubela ivyukudya vyatazwe hikimolichi bigigwa mana: Tumenya twese kotuli nubwege ubwenge buzona ukushima aliko ulukudo lulubako. ²Aliko umtu wese niyangila gwalamenya ijambo dyose aliko uwo mtu tamenya kuko yashovukingwa kumenya. ³Aliko umutu mulibo akunda Imana uwo mtu azo mayekona nayo. ⁴Ako kukubela kudya ivyukudya vyatagiwe kimoli chamashetani tulameyo yuko ibishushoyo takitu hamo maliyisi toyidimana nimwe ngusa. ⁵Kukubela haliho beshi bitwa Imana aliko nanoba mwijulu au mwisi kakudya bimeze ibinamo ni bimana vyidi." ⁶Aliko twebwe tufise Imana imwe gusa kuko aliwe data aliko ibitu vyose vyovuye kuliwe ni Mana imwetu Yesu Klisto kukubela we ibitu vyose vyabayeho nakubelawe tuliho. ⁷Aliko ubwo bwenge tibufishe nabose kuko bamwe belemelanye mubishelani kungiza nubu badya ibitu babwila ko babite lekeleje amashetani umutima ulamayizwe tikukomeye. ⁸Ako ivyo kudya tacho tibirushikiliza kumana aliko tutabilie tacho btuzohoba au tubilie tacho tuhoba. ⁹Aliko ni mube maso nubwo bashobozi bwanyu tibube ikuchitaza chabadi badako meye na kato. ¹⁰Aliko umutu ni ya kumbaye wewe wahawe kumenya wichae wila mwengelo gwamashetani umutima wiwe iyatakomeye bege ntazocha adya ivyatelekejwe mamashetani? ¹¹Aliko kukubela umeya wewe kuko wewe umenya chane hejuru yibigigwa mano mwene wanyu au mushikawe wawe atakomeye kukubera Klisto kuko yapfuye kukubelawe acha ababozwe. ¹²Aliko iyo ukora ichaha hejulu ya mwene wanyu au bashikawe bawe ukokababaza imitimanyabo idakomaye muba mkoleye ichumu muro Klisto. ¹³None niba ivyo kudya bishobola kumugerageza mwenewayu au mushikawe sizodya inyama nalimwe sizo sobabishe mwene wachu au mushikaje waje kugwa.

Chapter 9

¹Jewe sindumucho jewe sinduntumwa jewe sinda muboye Yesu Umwami wachu? Mwenge nkimurivyamwa vyakazi kanje kubera umwami? ²Nindaba jewe intarintumwa kubeshi chankwe ni ntumwa iwanyu. Kubera mwenge muramenya yuko ndintumwa yanje kubera Umwami. ³Ubuni bwo ubutetezi bwanje kubera badya ambaneba jewe. ⁴No nkitufise ivyachu vyo kudya na kunywa. ⁵Nkitufise ihaki yokutwala umungore yamze kwizera nkiko bangira intumwa izindi na bene wachu bokumwami na kefa? ⁶Changwe ni jewe jenyene na barinaba kubera tukwiye kukora akazi? ⁷Ninde akora akazi nki umuporisi kubera igaramaziwe wenyene? Ninde atera umuzabibu kandi nkadye ivya vyaho chankwe ninde anogera umungwi atangwa amata yaho? ⁸None vunga aya kubutengeko bwumuntu? Atiko amatengeko nango nkiga vuga nguti. ⁹Kubera vyandichwe kubera amatengeko yamusa nkumuzibire inka kunywa niyadya ibilimwa ukuri nikuti aha Imana iritayeho inka? ¹⁰Aliko nkavunga aya kubera twenge? Vyandichwe kubera kwenge kubera udy alima ibirimwa bimukwiye kurima yizeye na udy asoroma bimukiye aorome kwiyuvera kufasha kubera kusoroma. ¹¹Nitaba twarateye ibintu vyumutima muli kwenge none ni jambo rikuru kuli kwenge nitwa soroma ibintu vyumubili kuva muritwenge. ¹²Ni haba abandi balarose ihaki kuva muli mwenge none twenge sitwenge kurusha? None kwivyo aliko kurivyo nkitwa iseze iyo haki hanyuma yaho twari hanganyie amajambo yose hanyuma yokuba ikingerangezo chijili ya Klisto. ¹³Nkimumenya yuko mwese bakora ikazi murusengero baronka ivyokudya vyabo kuva mwisengero? Nkimumenya yuko bese bakora ikazi murusengero muruhande ngwakudya chatanzwe kumazabahu? ¹⁴Kubera uko umwami yaratumwe kudya badya bese batangaza injili nimpake baboneho kubaho kuvana nuko ijili. ¹⁵Mugabo sidabishuza ihaki zose izi kandi sindadika aya kugirango ijambo dyodyose rikoreshe kubera jewe hoba jewe imve hako umuntu wewese kukwibwira ino kukwirata kwanje. ¹⁶Kubera yuko vyanga ubutumwa bwinjili sifise akanyako kwirata kubera yuko no kora ibu kandi nakazikanje nintakara akazi kongu hubili injili. ¹⁷Aliko ninakora ibi kukwishakira kwange nafise ikihembo mugabo nitaba atarikwishakira ndombafise akazi ndahawe kuba umuserukiwa. ¹⁸Aliko ijawabu yanje niki? Yokuba mubili ndo iyi kuraho ijili hatariho igarama kandi hatariho kukoresha umwizingingwa wivyanje vyofise kubera injili. ¹⁹Kuberaa niho dabaye ndihuru kuribose ndara koreshe nje ndumushuba wabase kubera yuko shubore kubaha ronka beshi chane. ²⁰Kubayahudi ndarabaye nkumuyahudi kungirango ndabaronke abayahudi. Kwa badya bali hasi yamatengeko ndarabaye kuko umwe muribo alihasi yamatengeko. ²¹Kwa bandya bari haze yamatengeko, ndarabaye kumwe wabo haze yamatengeko aliko jewe wenyene sidabaye haze yamatengeko yimana aliko hasi yamatengeko ya Klisto ndarakoze ibi kungirango ndabaronke badya barihaze yamatengeko. ²²Kwa badya bangewe ndarungowe kubera ndabaroke badya baribangowe ndabaye ukubarokose kubantu mbose kubera kuzira zozose donke kubakiza bakei. ²³Nange ndakora amajambo yose kubera yinjili kungirango fashanye kubera yimingisha. ²⁴Nkimumenya yuko kubera yukwiruka bese bachi ndana nkibiruka mugabo araronka impembo numwe? Aliko nimwiluke kungirango muronke impembo. ²⁵Aliko umukinyi nkiyibuza kubera vyose aliko nihoyomba alimunyingisho izo nkakora ibi kungirango yakire yononekara mungambo twenge twiruka kungira turonke impembo itononekara. ²⁶Kubera yuko jewe intihika atavu changwe nkubita na igumi nkiko alingu kubita ubusa. ²⁷Mungabo na babaza umubili wanje no kuwungira nkumushumba. Kungira yuko ninaba barabahubili abandi chankwe jewe nyene si wo kwa nkwa.

Chapter 10

¹Ndashaka mwebwe mumenye musazange na mushikiwanje, kubela dahu wachu bali hasi yigichu nobene bachiye kubela inyanza. ²Bose batabatijwe bamela nta Musa hagati mukichu ni hagati yinyanza, ³Nabene balaliye ivyo kudya bidya nyene vyi mpwemu. ⁴Bose banyonyo ibinyobwa bidya nyene vyi mpwemu kubela balanyoye kuva kubela kwibuye dyimpwemu dyaba kwilikiye ni buye lida dyali limeze na Klisto. ⁵Aliko Imana ntiya nezelezwe chane nabeshi mulibone, nulupfu gwabo gwala kwiye mubu galagwa. ⁶Kubela bino vyose vyali mukugelelenya uwachu, kubela twebwe ntuntu menye abantu bugushakana ibintu bibi ntuko nabene bakoze. ⁷Ntumumele ntibasenga ibigigwa mana, ntabene abandi bene bali bameze. Line nukubela yuko vyandichwe, "Abantu bali chaye hasi badya nu kunywa, nukuvyuka nukucheza nukushakana mulukundo. ⁸Ntudukole kushakana nkamadani nkabandi beshi bene ntuko bakoze balapfa umusi umwe abantu milongibili na batatu ibihu mbi kubela ivyo. ⁹Aliko ntitu mugelageza Klisto, nkabandibeshi bene ntukobakoze nu kunonagwa mu nzoka. ¹⁰None lelo ntumusha vulanila ntabeshi mulibo bashavulaniye nukonona nu mumalaika wulupfu. ¹¹None ibintu ivyo vyalakoleshweje nti kigelelanyo chachu bilandikwa kugilango biduhane twebwe ntuko batwi yumvi yemu vyahoye muvya kela. ¹²None lelo bulu muntu yibona alahagaze amele ntinga bontaze agwe hasi. ¹³Ntakintu na kimwe chukugela gezwa chabafashe mwebwe litali ukuli imbele ya bantu. Aliko Imana numwizi gigwa. Ntalobasigaza mugelagezwe kuchila ubushobozi bwanyu. Hamwe nukugela gezwa wene alobaha umudyango wokuselukila, kubela yuko Imana ni mwizigigwa. ¹⁴None lelo, bagenzi banje, numuwikale amasenge yibigigwa Mana. ¹⁵Ndavuze namwe ntuko mula bantu bafishe ubwenge, kugilango mushobole hejulu yalino mvuga. ¹⁶Ikikombe chumuhezagiro tubaheza gililako, ntabwo alukusangira namaraso ya Klisto? Umukate gudya tuwumila, sigusangira kubwu mubili wa Klisto? ¹⁷Kubela imikate nigumwe twebwe tulibeshi tulumubili gumwe twebwe twese tulafata imikate gumwe hamwe na gumwe. ¹⁸Numu labe abantu babisilaeli, None badya bosebaila ikimazi saba sangira kubela ikimazi? ¹⁹Ndavugakute none? Kubela yuko ibigigwa Mana ni kintu chankwe bimeze ntivyo kudya vyatunzwe ishikanwa kubigigwa Mana ni kintu? ²⁰Aliko ndavuga hejulu yibintu bidya batunze ishi kanwa abantu baba nyamahanga bomwisi kubela yuko batonga ibintu bino mwasatani siku mana nange sishaka numwe kusangira na madoimoni. ²¹Ntimu shobola kunywela mukikombe chumwami nkikombe chama daimoni. Ntimu shobola kugira gusongira kubela ameza yumwami nukubela ameza yabadaimoni. ²²Aliko tula muha umwami ashavu? Tutafishe inkomezi hejulu yiwe? ²³Ibintu vyose ni vyiza? Aliko sivyose bisha kigwa ibintu vyose ni vyiza Aliko si vyose bibu kila abantu. ²⁴Ntanu muntu numwe yoshobola kulondela ivyiza vyiiwe wenka. Hanyuma yiwe, bula muntu yalondeye ivyiza vyamugenziwe. ²⁵Mula shobola kudya bili kintu kiguzwaho mwisoko utiliwe ulabazagiza kubayuko ichipfuzo. ²⁶Kubela "Isi niyumwami, ni bintu vyose vyazuye chane. ²⁷Numuntu atizeye ababwiye kudya mulashobola kugenda nimudye chochose chiyabahaye mutiliwe mulabaza majambo yichipfuzo. ²⁸Kuko umuntu ashobola kubabwira, "Ivyo kudya bino vya vonywe nishi kanwa yoba nyamahanga, "ntimudye lino nukubela wene yobabwiye nukubela yichipfuzo. ²⁹Nanje si shobola ichipfuzo chanyu aliko ichipfuzo chanyu yawu dya uwundi. None nu kubeliki kwide gevywa kwonje uchibwe ulubanza kukwi pfuza wumuntu wuyundi? ³⁰Aliko jewe ndakolesha ivyo kudya kuga shimwe kubeliki bantuke kukintu chinda shoboye kushima chonka? ³¹None lelo, ikintu chose chumu shobola kudya nukunywa chankwe ni bintu mukolesha. Kolesha vyose kubela ivyiza vyimana. ³²Ntimu batakaze abayahudi chanwe abayunani chankwe ikanisa dyimana. ³³Nimukoleshe ntange ntiko nkolesha kuba kunda abantu bese. Kubintu vyose sindondela kugwiza kwanje jewe nyene, abantu beshi. Nanje nkola kuti kubela balonke kukila.

Chapter 11

¹Mulondele yewe nuko jewe ndamulondela Klisto. ²Ubu ndabashimila kukumbela ya bidya nikuru munyi buka kubintu vyose, ndabashimila kukubela mwalabifashe ivyakilo niko ndabizanye iwanyu. ³Kuko shaka mumenye yuko Klisto ntumutwe wumu gabogabo, nawe umugabogabo numutwe wu mugolagole, ni yo kwi Imana numutwe wa Klisto. ⁴Kadi umugabogabo asinga atange ubuvugishwa abe yipfuye umutwe aleteleza umutwe gwiwe. ⁵Kadi kila nugola gole asenge au kutenga ubuvugishwa kadi umutwe gwiwe gufukumye alakiteteleza umutwe gwiwe ni kubela na sawa sawa yalakatishije. ⁶Kadi yuko umugolagole atalopfudikila umutwe wiwe na bamumwe umuchachi wiwe gubu muto kubela alisoni wiwe ama kumumwa, aliko apfudikile umutwe gwiwe. ⁷Kadi nashakigwa umugabo gabo kupfudukila umutwe giwe kukubela wene alaka gelelezo nu ubwelanda bwi Mana kadi umugola gole ni bwelanda bwu mugabogabo. ⁸Kukubela umugabogabo ni yalemwe kukubela umugola gole aliko umugolagole yalevunye mumugabo gabo. ⁹Wala umugabogabo ni yalemwe kukubela umugola gole aliko umugolagole yalemwe kubela umugabogabo. ¹⁰Uku niko kubela umugolegole ashakigwa kuba nulugelelezo gubutegechi hejulu yumutwi gwiwe, kukubela Imalaika. ¹¹Kadi nivyo kumwami umugola gole ntuliho wenta atamugabogabo, kadi ata mugabogabo ataliho umugola gole. ¹²Kukubela kadi yuko umugola gole yavuye mumugabogabo, kadi kaldi umugabogabo yavuye mumugola gole ni bintu vyose kuva kumana. ¹³Mumuhane mwebwe yene: Je ni swaswa umugolagole asega Imana umutwe gwiwe gupfukuye. ¹⁴Je atakula iasili wenka wene nibigisha yuko umugabo gabo afishe umuchachi mulemule ni soni kwiwe. ¹⁵Kadi iasili ntibigisha yuko umugola gole afishe umuchachi mulemule nubwe landa bwiwe? Kubela yahawe zidya michachi zilezile ni mwabalo yiwe. ¹⁶Aliko ikiwa ibintu vyose bishaka kuhali la hejulu yibi, twebwe nitufishe Imana iyindi wala ulusegelo gwimana. ¹⁷Kubela ivyatumwe bikwikilikila jewe sindabashi magiza. Kubela mukosayika sikunyugu bali nikwihasala. ¹⁸Kubela ubwabele duvishije yuko yomuhuliye kwisengelo, ntahalihokuga bayika hogati yanyu, nikwisehemu ndizeye. ¹⁹Kuko nilazima ukubaho abemewe hagati yanyu kugila yuko badya abemelewe bamenyekane iwanyu. ²⁰Kuli namuna homuhulila chamudya sivyo kudya vyumwami. ²¹Aho mudya kila umumwe adya ivyokudya byiwe vyevyewe naho abandi bataladye naho uyu afishe inzala nuyu yabimeye. ²²Kadi nimufishe inzu zo kulilamwo no kunywe lamo? Kadi mulaligaya isengelo dyi Mana ni kiliteteleza batafishe ikintu? vuga iki wanyu? Ndabashimagize? Sidobashimagiza kubela ibi. ²³Kubela ndalakiye kuva kumwami kidya alichu ndabahaye mwebwe kuva kumwami Yesu umusi gudya hoyasalitiwe alatoye umukate. ²⁴Hanyuma yo kushima, yala uvunye ni kuvuga, "Ungu nigo umubili waje, ulikubela mwebwe kala uku kukunyibuka jewe. ²⁵Nuku uku atola ikikombe hayuma yokudya, achavuga, " Ikikombe ni sezelano lishasha kubela amalaso yaje. Nimukole uko imisi yose naho mulonywa klukunyibuka jewe. ²⁶Kuli kadi mwanya mudya umukate uyu ni kunywa ikikombe, mulatagaza ukukupfa kumwami manka halogalukila. ²⁷Kuluyo, adya umkate ama kunywa ikikombe icho ichu mwami bitashakigwa aloba yihaye ikihano chu mubili na lamaso yu mwami. ²⁸Umuntu yibaze wene yene ubwambele kadi audye umukate, nikukinywa ikikombe. ²⁹Kubela uwayoye awisobanuliye umubili ni kudya nikunywa kukihano chiwe weneyene. ³⁰Uku niko kubela abantu beshi hagati yanyu ni kumelegwa nabi, ni muli mwebwe mwalapfuye. ³¹Kadi twilevywe twenge yene nitulohanwa. ³²Ila iyotuhanywe nu mwami, tulogalugwa, kugila nituze tuhamwe hamwe ni bisi. ³³Kuli vyo bene wachu na bashikaje bange homulohulila mulonke kudya, mulindani. ³⁴Umuntu afishe izala na adye muhila iwiwe kadi yuko homuhulila hamwe nimuze mube nikihano ni kuvyelekeye ibintu vyishi ivyo mwandiche ndobelekeza nindaza.

Chapter 12

¹Ivyelekeye ingabile za mwemu, bene wachu na bashiki banje singomba mubure kumenya. ²Murazi yuko homwari mukili abapagani mwatwagwa no kukwilikila ibigigwa mana bitavuga munzira zozos mwarongogwa zazo. ³Relo ndashaka, namenye yuko ntauriho wewese avugishwa na mwemu wimana avuga, "Yesu ya aravumwe." Nauliho uwewese azovuga, "Yesu ni umwami," Yomba mwemu mwelanda. ⁴Relo hali ngabile nyishi nyishi, ariko mwemu numwe. ⁵Kandi hali ukufasha kwishi kwishi aliko umwami ni yumwe. ⁶Kandi hali ubwoko bwishibwishi bwa likogwa aliko Imana nimwe ikola ibikogwa vyose kuli bose. ⁷Relo buri umwe ahabwa ihishurigwa dyi mwemu kukamaro kabose. ⁸Kuko umuntu umwe ahawe ni mwemu ijambo dyu bwenge nu yundi ijambo dyu kumenya kwi mwemu yudya yudya. ⁹Kuwundi akaheshwa ukwizera kwimwemu yidya yidya ni kuwundi ingabile yukukiza kwi mwemu imwe. ¹⁰Kuwundi kukora vyi nguvu, nuwundi kuvugishwa ni kuwundi ubushobozi vyo kusobanupa mwemu, uwundi ubwoko bwishi bwishi bwi ndimi ni kuwundi isobanuro zi ndimi. ¹¹Aliko mwemu ni yudya yudya akora ibikogwa ibi vyose kuha buri munti ingabire nkuko agomba wene nyene. ¹²Kubela nkakudya umubili ariumwe, nagwo kufishe ibihimba vyishi ni bihimba nivyumubili uduya nyene kutyo kutyo na Klisto. ¹³Kubela muri mwemu umwe twebwe twese twabatijwe kuba umubiliwe, ngo tuli Abayahudi chanke abayunani, ngo tuli abatumwa chanke bidegemvya na twese twanyweshejwe mwemu umwe. ¹⁴Kubela umubili sikihimba kimwe, aliko nivyishi. Nimba ukuguru kuzovuga, "Kuko jewe sindi ukuboko jewe sindi ikiche chumubili," Idyo ntirikwiye kutaba ikiche chu mubili. ¹⁵Nimba ukutwi kuzovuga, "Kuko jewe sindi jisho jewe sindi kiche chu mubili idyo ntilikwiye kutaba ikiche chu mubili. ¹⁶Nimba umubili wose uzoba ijisho, kwali kuba hehe kwumva? ¹⁷Nimba umubili wose ubaye ukutwi kwali kubahehe kwinuuliza? ¹⁸Aliko Imana yasizeho burikiche chumubili chantu hacho nkuko yabiteguye yene. ¹⁹Kandi vyose yavyaba ikiche kimwe, umubili walikuba hehe? ²⁰Kutyo relo ibihimba ni vyishi aliko umubili numwe. ²¹Ijisho ntilishobora kubwira ukuboko, "Ntacho umanye wewe," Nu mutwe ntushobora kubwila amaguru, ntachomumariye mwebwe." ²²Aliko ibihimba vyumubili bibonekana kuba rukubaha katoya birashakigwa kurushiriza. ²³Ni bihimba vyumubili twiyumvira yuko bifishe ichubahiro katoya, tubiha ichubahiro kurushiriza ni bihimba vyachu bitafishe umuhamaga ro birafishe ubwiza kurushiriza. ²⁴Na nubu ibihimba vyachu bifishe umuhama garo nta ngombwa yo kubiha ichubahiro kuko birafishe icubahiro. Aliko Imana yabihaye ichubahiro kurushiriza bidya bitafishe ichubahiro. ²⁵Yakoze ivyo kugira ntihabehe ukwilema kwumubili aliko ibiche vyose bibane kurukundo gwa hamwe. ²⁶Ni mukihe ikiche kimwe kibabaye ibihimba vyose bibabara charimwe. Chanke mukihe ikihimba kimwe chubashwe, ibihimba vyose binezegwa icharimwe. ²⁷Rero mwebwe numubili wa Klisto nibihimba buri kimwe chonka. ²⁸Imana yasize buri sengerero bwa mbele itintumwa, icha kabili abavugishwa icha katatu abigisha hanyuma badya bose bakora ibikogwa bikuru, hanyuma ingabire zo kukiza, badya bufasha badya bakora ibikogwa vyo kurongora, na bose bafishi ubwoko bwishi bwishi bwindimi. ²⁹Mbe twebwe twese ni ntumwa? Twebwe twese nabavugishwa? Twebwe twese kurakora ibikogwa vyi bitangaza? ³⁰Mbe twebwe twese turafishe ingabile zo kukiza? Twebwe turafishe ingabile zo kukiza? Twebwe twese turavuga ku ndimi? Twebwe twese turasobanura indimi? ³¹Rondera ingabire zilizikuru. Nanje nzobeleka inzira alinziza kurushiriza.

Chapter 13

¹Tuvuge yuko ndavuga kundimi za bantu ni zabamalaika. Aliko nimba ntafise ulukundo, mbye nkishaba ilila chanke nkumuyaga ukinda. ²Nuko mfise ingabile yubuvugishwa kandi umenye ukuli ivyali vya myegejwe, mubwenge nuko mfise ichizelo cho kvanaho umisozi aliko ntafise ulukundo jewe sindi ikintu. ³Tuvuge yuko ndavanaho vyongaba vyanje vyose nukubalisha abakene, Kandi ndani vanaho umubiri wanje kugila ntuligwe umulilo. Aliko nimba ntafise ulukundo ntakintu bimalila. ⁴Ulukundo lulihangana lugilimbabazi ulukundo lulishima chanke lulibona ntilugilishavu. ⁵Chabule ubugaba ntilulondela amajambo yagwo, ntilubona ububabale ningoga chabule ntiluhalula ibibi. ⁶Ntulunezegwa ububi hanyuma yaho, lunezelezwa nukuli. ⁷Ulukundo gwi hanganila amajambo yose gwemela amajambo yose lufise ubutinyutsin kumajambo yose, gwihanganila vyose. ⁸Ulukundo ntiluhela nimba hali hubuvunyishwa bwose buzochaho. Nimba haliho indimi, zazo hela nimba haubwengo, bizochaho. ⁹Kuko tuzi kubiche kandi tukola ubuvugishwa kubiche. ¹⁰Aliko nihaza bidya bikwiye, bidya bidakwiye bizochaho. ¹¹Aho nalumwana navuze nkumwana, niyumviye nkumwana, nakola nkumwana maze kuba umuntu mukulu na size kule yanje amajambo yichana. ¹²Kuko ubutubona nkikilole, nkisuso yomumwijima, aliko mulikidya kihe tuzobona amaso kumaso. Ubu ndazi kulibike aliko mulikidya kihe ndomenya chane nkuko nanje menyekana chane. ¹³Aliko ubu amajambo aya atatu alalamba ukwizela ichizeho kizoza nulukundo.

Chapter 14

¹Londa ulukundo no kwifpuza chane ingabile za mutima musumbilize kuvuga ubutumwa. ²Kubela udyu avuga kundimi ntavuga nabantu aliko avuga ni Mana. Kubela nta wumenya kubela avuga amajambo ginyegeje muli mutima. ³Ali wene udyu avuga ubutumwa, avugana na bantu no kububaka, kubahumuna umutima, no kubafariji. ⁴Wene uvuga kundimi yiyubaka wenen nyene, aliko udyu avuga ubutumwa yubaka Ikanisa. ⁵None ni mwifpuze yuko namwe mwese mwovuga kundimi. Aliko kisumba vyose, nifpuza yuko mwovuga ubutumwa. Udyu avuga ubutumwa ni mukulu kuliko (udyu avuga kundimi laba babeho abo kusobanula) Kugilango ikanisa lishobole kubakwa. ⁶Aliko ubu, bakaka naba dada banje ninaza iwanyu nkavuga kundimi ndoba malila iki mwebwe? Sishobola, ahubwo mvugana namwe kunzira yivyo nelechwe au kunzira yubwenge, au kuvuga ubutumwa au kunzira yinyigisho. ⁷Nimba ibintu bitafishe ubuzima nki filimbi au umwilonge bita vuze amasauti gatofauti yanye, vyomenyekana kute ni chombo ichahe kitambwa? ⁸None lelo nimba inzamba yovuga isauti itamenyekana, bimeze kute umuntu kumenya yuko alumwanya wo kwitegulila intambula? ⁹Uko niko namwe muvuga kululimi ijambo lita bonwa, ni kute umuntu azomenya chomuvuga? Muzo hola muvuga, ntawuzo menya vyo muvuzi. ¹⁰Nta kukekelanya yuko hali ndimi nyishi zitandu kanye muliyisi ntana lumwe lutafishe akamalo. ¹¹Aliko nimba ntamenya kivugwa mululimi, ndoba umugenzi kudyu, na wene uvuga aloba umugenzi kuli jewe. ¹²Uko niko namwe kubela mwifpuza chane kubona ukwele kwa kumutima ni mshake chane kusumbiliza kubaka ikanisa. ¹³Uko nudya avuga kululimi na sabe ahabwe kusobanula. ¹⁴Kukubela nsenze kululimi umutima wanje ula ula senga aliko ubwenge bwanje ntibufishe amatunda. ¹⁵Nkole ki? Ndosenga kumatima wanje, aliko kandi ndosenga kubwenge bwange. Ndo lilimba kumutima wange nongele ndilimbe kubwege bwage kandi. ¹⁶Hanyuma yivyo ushimila Imana muli mutima udyu alumugenzi azo kwikiliza kute "Amina" ulimwo washima, alamenya ivyo uvuga? ¹⁷Kubela ni sawa wewe ulimwo ulashima neza, aliko udyu yundi ntiyubakwa. ¹⁸Ndashimila Imana kukubela ndavuga kundimi kubasumvya mwebwe mwese. ¹⁹Aliko mwikanisa ndofpuma mvuga amajambo atanu yubwenge bwange kugila ndigishe abandi, kusuvya kuvuga amajambo ibihumbi cumi kululimi. ²⁰Bakaka na badada bange, ntimube abana mukwiyumvira kwanyu. Ahubwo kubijanye na kakiza ni mubenka bana bato. Aliko mukwiyumvira kwanyu ni mube abantu bakuze. ²¹Bilandichwe mwitegeko, "Kubantu bulundi lulimi no kuminwa yabagenzi ndovuga na babantu. Ntaho nuko ntibalonyumva," alavuga umwami. ²²Uko nije ndikimenyecho, sikuli badya bizeye, ahubwo ni kuli badya bati zera. Aliko kuvuga ubutumwa ni kimenyecho, sikuli badya batizera, ahubwo ni kubela kwa badya bizera. ²³Haya nimba ikanisa dyose ya kwanyiche hamwe bese nibavuge kundimi na bagenzi nabatizera bingiye mbe ntiba shobola kuvuga yuko mufishe ibisazi? ²⁴Aliko ni mwaba mwese muvuga ubutumwa nutizera au umugenzi akingila, azohanugwa nivo yumva azochiligwa ulubanza ni bivugwa. ²⁵Amabanga yumutima wiwe yosizwe habona. Ichovuyemwo, yoguye yubamye akasenga Imana. Yokwemeye yuko Imana ili muli mwebwe. ²⁶Nikiki kikuli kila basi bakaka naba dada bange? Muhuye hamwe kila yumwe afishe zaburi, inyigisho kwelekwa, indimi au insobanulo. Kola kila kintu kugila ngo mwubake ikanisa. ²⁷Kimba wewese avuga kundimi habeho babili au batatu kila yumwe kwizamu. Numuntu lazima asobanule ichavuzwe. ²⁸Aliko nimba ata muntu wokusabanula, basi kila yumwe mulibo nanume mwikanisa. Basi kila yumwe navuge wenyene Kumana. ²⁹Naba vugishwa babili au batatu bavuge abandi bumvilize bakuli kilana kidya chavuzwe. ³⁰Aliko uwikaye yelechwe ijambo mukikigwa udyu yalimwo alavuga kundimi na nime. ³¹Kubela kila yumwe muli mwebwe alashobola kuvuga ubutumwa bumwa hanyuma yuyundi kugila ngo kila yumwe ashobole kwiga na bese bahumuzwe mumutima. ³²Kubela imitima yabavuga butumwa ili hasi yubulevyi bwaba vuga butumwa. ³³Kukubela Imana si mana yumuvulugano, aliko niya maholo nkiko bimeze mumakanisa yose ya bizera, ³⁴Bashakigwa aba gore bagume bamunye mwikanisa. Kubela ntiba lekuliwe kuvuga ahubwo, bashakigwa kunyenyekeya, nkiko kandi itegeko livuga. ³⁵Nimba hali kintu chochose bifpuza kwiyigisha, basi ni bababaze bagabo babo muhila. Kukubela ni kimalamaza kumugore kuvuga mulikanisa. ³⁶Mbe ijambo dyi mana dyavuge iwanyu? Mbe dyasohoye kuli mwebwe kusa? ³⁷Nimba umuntu yibona kwa lumuvuga butumwa auwo mumutima ashakigwa amenye amajambo ndabandikila yuko alamategako yumwami. ³⁸Aliko atamenye ibi, muleke ntazo menyekane. ³⁹Uko lelo, bakaka na badada bange shake chane kuvuga ubutumwa, ntimubuze umuntu wewese kuvuga kundimi. ⁴⁰Aliko ibintu vyose bikoleke kubwiza no kubutaratibu.

Chapter 15

¹Ubu ndabibucha, Mula misole namwe mwa nkumi, hejuru yi njili yondababwiye yomakiliye no kuhagalala muliyo. ²Muliyo njili mwala lokeche, nimwalifata neza ijambo dyo ndabahubiye mwebwe, atakulo mwizeye kubusa. ³Ubwambele nkiko nda dyakileye kukamalo ndalizanye iwanyu nkiko lili kuti kuva kuvyandichwe, Klisto yalafpuye kubela ivyaha vyachu. ⁴Kuva kuvyandichwe yalazichwe, kandi yala zuche kumusi na katatu. ⁵Kandi yali yeleche kefa, Male yiyeleka badya chumi na babili. ⁶Male ababiyeleka mumwanya gumwe abahungu naba kobwa balenga amajana atanu benshi muli bene bachali bazima aliko bamwe muli bene bala dyamwe mwitilo. ⁷Male yaliyelekaye kuli Yakobo, male yiyeleka abatumwa bose. ⁸Umwisho wa vyose yiyelechejwe, nka kudya kumwana yavuche mukihe kitalagela. ⁹Kubela jewe ndi muto muba tumwa sikwiliye kwitwa intumwa, kubela ndalababaje ikanisa dyimana. ¹⁰Aliko kwinema yimana ndi nkiko ndi, Inema yiwe kuli njewe ntiya baye busa ahubwo ndalabayeye numwete kusuvya bose. Aliko ntihali jewe yali nema yimana ili muli jewe. ¹¹Nimba ali jewe au bene tulahubiri kutyo no kwizera kutyo. ¹²Ubu ko Klisto ya hubiliwe kuwa zuche mubafpu vyoba kute bamwe muli mwebwe muvuge ntakuzukwa bafpu. ¹³Aliko nimba atakuzuka kwabafpuye basi na Klisto kandi ntiyazuche. ¹⁴Nimba Klisto atazucha amahubiri yachu ni bure. ¹⁵Natubonekana kuba abashahidi bububeshi Ikuyeyekeyi Mana kubela twala yishuhudiye Imana binyulanye, kuvuga yala muzuye Klisto, kandi ita muzuye. ¹⁶Nimba abafpu bata zugwa Yesu kandi ntiyazuwe. ¹⁷Nimba Klisto atazuwe, ukwizera kwanyu ni bure kandi muchali muvyaha vyanyu. ¹⁸Uko na badya bafpuye muli Klisto kandi balahonye. ¹⁹Nimba kuluku kubaho kusa tutinyuka mukihe kiza muli Klisto abantu bose, twebwe tula baganyigwa kusuvya abantu bose. ²⁰Aliko ubu Klisto ya zuche kuva kubafpu, amatunda ya mbele ya badya bafpuye. ²¹Kubela ulupfu gwaje kukuhitila kumwana wumuntu kandi kuhitila kumwana wumuntu kuzuka kwa bafpuye. ²²Aliko nkuko muli Adamu bose bafpa, niko kandi muli Klisto bose bazogigwa bazima. ²³Aliko kila yumwe muntegulo yiwe; Klisto, amatunda ya mbele, hanyuma badya bali ba Klisto bazogigwa bazima mukihe chokuza kwiwe. ²⁴Niho haloba ihelezo, aho Klisto aloshekiliza ubwami kumana Daha ili ni hadya ahazo hagalicha ubutwazi bwise na mategeko yoseni nguvu. ²⁵Kubela lazima aganze kushicha aho azoshila hasi yamagulu bansi biwe bose. ²⁶Umwasi wanyuma konomwa nu lufpu. ²⁷Kubela, "yasize kila kintu hasi yamaguru yiwe," Aliko aho ivuga "yasize kila kintu," ni habona bati ili ntili baleba badya basize kila kintu hasi yiwe wene. ²⁸Mukihe ibintu vyose vya sizwe hasi yiwe, kandi numwana wene azoshigwa hasi yiwe wene yasize ibintu vyose hasi. Ili lizoba kugila ngo Imana daha ibe vyose muli vyose. ²⁹Au kandi balokola iki badya babatijwe kukubela abafpu? Nimba abafpu batazugwa kabisa, kubeleiki kandi babatizwa kubela bene? ³⁰Nikubeliki tuli mwihatari kila saha? ³¹Bakaka na badada bange, kuhitila kwishima kwange muli mwebwe, ivyo mfyishe muli Klisto Yesu mwami wachu, ntangaza kuti: ndafpa kila musu. ³²Binifyasha iki, mundebo yamaso ya bana babantu nimba nalagwanye ni nyamaswa zikaze haliya muli Efeso nimba abafpu batazugwa? "Leba basi tudye no kunywa, kubela nyibuchatzofpa." ³³Ntimubeshwe: "Imigwi mibi yonona ingeso nziza." ³⁴Mube nubwenge! Mubeho nkiko bibeleye! Ntimwendeleye mukola ivyaha. Kubela bamwe muli mwebwe ntimufishe ubumenyi kumana mvuga kuti kukumalamala kwanyu. ³⁵Aliko uyundi muntu azovuga, "Nikute abafpuye bazugwa? Nabo baloza numubili gumeze kute?" ³⁶Wewe ulumumfela chane! Kidya cho wateye ntikishobola kubanza kukula kitabanje kufpa. ³⁷Kidya cho wateye sumubili uzokula aliko ni mbuto yameze. Yoshabala kubi ngano au ikindi kintu. ³⁸Aliko Imana izoyiha umubili nkiko ishaka, na kila mbuto umubili wayo nyene. ³⁹Imibili yose nti susa ahubwo, halumubili gumwe gwabana babantu, nuyundi mubili wi nyamaswa, nuyundi mubili wi nyoni, nuyundi kubela isamaki. ⁴⁰Kandi hali imibili yo mwijuru ni mibili yo mwisi aliko ubwela bwi mibili yo mwijuru nubwoko bumwe nubwela bwomisi nuyundi. ⁴¹Halubwela bumwe bwizuba, nubundi bwela bwukwezi nubundi bwela bwinyenyeli. Kubela inyenyezi imwenti susa ni yindi nyenyeli mubwela. ⁴²Nkiko niko bili kandi ukuzuka kwa bafpuye. Ikitegwa kilononekala, ikimela nti chononekala. ⁴³Chatewe kukoreshwa ibintu bisanzwe, kimeleshwa mubwela kitewe muntege nke, kimeleshwa munguvu. ⁴⁴Kitewe mumubili usanzwe, hanyuma kuli mutima. ⁴⁵Kandi bilandichwe, "Umuntu wa mbele Adamu yakozwe umutima gubaho." Adamu wokumwisho yakozwa mutima gutanga ubuzima. ⁴⁶Aliko wumutima ntiyaje bwambele habanje wusanzwe hanyuma wu mutima. ⁴⁷Umuntu wa mbele nuwisi, yakozwe kubwondo. Umuntu wa kabili ava mwijuru. ⁴⁸Nkuko yudya yakozwe mubwondo, niko kandi badya bakozwe mubwondo nkuko umuntu wo mwijuru ali, niko kandi badya bo mwijuru. ⁴⁹Nkuko twikoleye ikigelelanyo chumuntu wo mwijuru. ⁵⁰Ubu ndababwila bakaka na badadabanje, kuti umubili na malaso ntibishobola kulagwa ubwami bwimana. Nuwononekala kulagwa kutunonekala. ⁵¹Leba! Ndababwila mwebwe isiri yukuli ntutuzofpa twese, ahubwo twese tuzohindugwa. ⁵²Tuzo hindugwa mumwanya, mukanya ko kuhumiliza nokukanula kwa maso, mukihe chi nzamba yihelezo. Kubela inzamba izovuga, na bafpuye balozugwa mumubili gutononekala, kandi tuzohindugwa. ⁵³Kubela uwuwo kononekala lazima wambala kutononekala, nuwu wokufpa lazima wambale uwo kutapfa. ⁵⁴Aliko muliki kihe cho kononekala wambichwe

wutononekala, nugu go kufpa wambaye kutafta, niho haloza invugo yandichwe, "Ulufpu gwa mizwe nubushindi" ⁵⁵"Lufpu, ubushindi bwawe bulihe? Lufpu, umubabalo gwawe gulihe?"⁵⁶Umubalo wulufpu ni chaha, ninguvu yichaha nitegeko. ⁵⁷Aliko Imana ishimwe ituha kuchinda kuhitila kumwami wachu Yesu Klisto!⁵⁸None bakundwa bakaka na badada banje, ni mukomele ntimunyige nyige. Ibihe vyose mukole ikazi yu mwami, kubela mulamenya yuko ikazi yanyu mu mwami siya busa.

Chapter 16

¹Kuhusu michango yaba umini, nkiko ndayelegeje amakanisaa ya Garatia, nkiko niko mushakigwa kukola. ²Kulu siku gwambe gwi wiki kila yumwe muli mwebwe ashile kumpambe ikintu akibike, nkiko mushoboye. Nimukole nkuko kugila nti hazobeho imichango ahonzozo. ³Nina sohola, wewese womuzo chagula ndomotuma hamwe ni baruha kutanga isadaka yange hiyo Yerusalemu. ⁴Ni vyaba bibeleye jewe ngenda kandi, bazogenda hamwe nange. ⁵Aliko nzoza iwanyu, mukihe ndohitila Makedonia kubela ndohitila Makedonia. ⁶Labuda noshobola kwikala namwe mpaka kumala ikihe chi mbeho, kugila mushobole kumfasha mwi safari yanje hohose hongenda. ⁷⁸Kubela sintegeleje kuba bona ubu kumwana muto. Kuko ndizeye kwikala namwe Kumwanya nimba umwami azonduhusu. Aliko ndokwila Efeso kushicha kuli Pentekoste. Kubela umulango munini guguluwe kubela njewe kandi halabansi bampinga. ¹⁰Mukihe Timotheo aloza Mulobone yuko alikumwe namwe mutatina akola umulimo wumwami, nkiko ndakoze. ¹¹Umuntu wewese ntamugaye. Mufashe munzila yiwe kumaholo, kugilango aze iwande. Kubela ndamutegeleje aze hamwe na bene Daha. ¹²Kuhusiana na mwene wachu Apolo. Ndala mulemesheje umutima chane abatembелеle mwebwe hamwe na bene wachu. Aliko yachaguye kutaza ubu. Na hene azoza niya lonka nguvu. ¹³Mube maso, hagalala neza, mukole nkaba gabo, mube ni nguvu. ¹⁴Ivyo mukola vyose bikoleke Mulukundo. ¹⁵Mulamenya abikaya ya Stefano. Mulamenya yuko bala bizera bambele hiyo muli akaya yuko bisize mukikogwa cha bizera nubu ndaba saba bakaka naba dada banje. ¹⁶Ni mube nubwitonzi kubantu nkabo, no kila muntu afasha mwi yakazi nabakola ikazi hamwe natiwe. ¹⁷Ndanezelewe kukuza kwa Stefano, Fotinato, na Akiko. Bahagalaje aho mwebwe mwashakigwa kuba. ¹⁸Kubela banezeleje umutima wanje nuwi wanyu. None lelo, bamenye abantu nkaba. ¹⁹Amakanisa yomuli Asia batumye indamuchochi iwanyu. Akla na Priska balabalamucha mumwami, hamwe ni kanisa lili munzu yabo. ²⁰Bakaka na badada bange bose balabala mucha lamukanye kunso magulo yubwela. ²¹Je, Paulo ndandika kuti kukuboko kwanje. ²²Nimba hali wewese atakunda umwami, basi umuvumo ni gube hejuru yiwe mwami wachu, ingo! ²³Inema yu mwami Yesu ibe namwe. ²⁴Ulukundo gwange lube hamwe namwe muli Klisto Yesu.

2 Corinthians

Chapter 1

¹Paulo intumwa ya Klisto Yesu kubwu kugomba kwimana na Timoteo mwene wabo kubwi shenyero dyimana riri i korinto no kubizeye bose bari hagati mumukoa wose womuri Akaya. ²Ineema ibe iwanyu namahoro kuva kumana daha wachu no kumwami wachu Yesu Klisto. ³Nimana ishemagizwa na data wumwami Yesu Klisto wene ni data wimbabazi ni mana itanya umunezero hanyuma yi nyorane. ⁴Imana ituha umunezero twebwe mukipindi chi vyorane zachu zose kugirango tushobore kubaha umunezero badya bari munyorane tubahe umunezero abandi kumunezero gadya Imana yakoresheje kutuha. ⁵Nkuko zidya nyorane za Klisto zonyezeka kubwachu nuko rero numunezero wachu wonyozeka kuba Klisto. ⁶Aliko nimba tubabazwa nikubwu munezero wanyu no kubwa kakiza kanyu nimba tuhabwa umunezero nikubera umunezero wanyu umunezero wanyu ikora ikazi ikwiye iyo mubaye hamwe munyorane kukwihanga na nukwihangana nkuko natwe tubabazwa. ⁷Nokushiruka ubwaba kwachu kuri mwebwe kura kwariye. Turamenya zuko nakakudya mbahamwe kunyorane nkungera mkaba hamwe kumunezero. ⁸Kubera ntugumba mwebwe mube atafishe ubwenge bagenzi kuvyerekeye inyorane twari tufise hiyo Asia taragiriwe nabi twari tufise hiyo Asia twaragiriwe nabi chane kusumvyu bushobozi bwachu kuheka umenya ntitwari tufise ivyizigiro vyokubaho kandi. ⁹Niukuri twari tufise urubanza gwo kupfa hejuru yachu lakini dyo kwaru kutugira twebwe ntutushire ichizegiro hejuru yachu ubwachu twari tukwiye kushira ichizegiro kumana izura abapfuye. ¹⁰Yara tukijije twebwe kuva kurivyo vyurupfu kandi arotukiza kandi. Tarasizeho ubutinyuchi kuriwe bwachu kuriwe yuko azo lukiza tena. ¹¹Azokora kuti nkuko namwe kandi mtufasha kumasengo yanyu niho beshi bazotanya ibishimwe kubwachu kubwurukundo gwi neema twahawe kubwa magenyo yachu nuko beshi bazotanya ibishimwe kubwachu kukubera twahawe ineema twahawe sukuchira kumasenyo yabandi. ¹²Twiratiyi ikishimpa ntahe chomumitima yachu kubera hari muviyumviro vyachu vyiza nubwiza bwimana nyotwagiye twebwe ubwachu mwisi twakoze guti hamwe namwe sikubwenye bwa bisi aliko kurivyo vyose ni kubwineema yi mana. ¹³Ntitubandikira kuchochose tutazoshobora kukisoma au kukimenya ndafise ubutinyuchi. ¹⁴Yuko mwamaze kutumenya kukindi kiche ndafise ubutinyuchi mugihe chumwami wachu Yesu Klisto tuzoba ikintu kuri mwebwe kukubera ishavu dyanyu nkuko kandi mzuba iwachu.

¹⁵Kubera narifise ubutinyuchi kukubera ibi nagomba kubera nashaka kuza iwanyu kugiranyo mushobore kwakira inyunyuru yo kugenda genderwa ichakabiri. ¹⁶Narapanya kubagendera mugihe nerekerwa Makedonia kandi nashaka kubagendera kandi mugihe nava Makedonia kandi mwebwe muntuma jewe nyende mubu yahudi. ¹⁷Muri chigihe nagumye rivyumvira yuko nagumwe riyumvira vyaka napanya ibintu binyana nubushobozi bwabantu kugirango mvuge "ege" "ego" "kandi" "oya mugihe kimwe?" ¹⁸Aliko nkuko Imana arinyizigigwa ntuvugaga vyose yuko ari "ego" "chanke" "oya" ¹⁹Kukubera umwamwi Mana Yesu Klisto Ariwe Silvano Timotheo nanje twa mutangaje muri mwebwe ntuvugaga "oya" "chanke" ego ariko wene "mugihe" "chose" "ni" "ego" ²⁰Kubera isezerano zose zimana ni ego muriwe nuko rero kuchira muriwe twabwira amina kwubwo bwiza bwi Mana. ²¹Kwa hiyo ni Mana itwerekana twabwira hamwe namwe muri Klisto. Kandi yara tutumye twabwira. ²²Niyo umuhuri hejuru yacu kandi yatuhaye mpwemu mumutima yacu yuko ari chemuzo azotuha hanyuma. ²³Kubwira ndinyira Imana kuntanyaza jewe yuko ichatumye ntazo korinto nuko sindabaremere mwebwe. ²⁴Ibi sivyo kubera tugerageza kutanyira yuko ukwizera kwanyu inyene kugombegwa ariko tukora hamwe hamwe kubwumunezero wanyu nkuko muhagarara mukwizera kwanyu.

Chapter 2

¹Nalahisimwo kubwaje jewe kotazongaluko iwanyu fise ihali yukubabala? ²Ninaba nalabetee mwebwe umubabaro bega uzonezeleza nide? Aliko nunya yababajwe naje? ³Naladitse kuko nakora kugilago aliko ninaza iwanyu sisubile kubabazwo kulibarya bali bakwiye umezeleza kuko dabizi gila bakwiye lumezeleza: kuko dabizigila mwese yuko umenezero waje alio wanyu mwese. ⁴Kuku kubera na bandikie mwebwe kukubela igorane nyishi zingoye ni miboboro myishi mumutima no kumalila ya masozi meshi sinaswate kubatela ububale kukubela nashoka mumenye ulukundo dushiliza kubahiliha. ⁵Aliko ni haba halumutu atee umubabalo aliko sujewe auke aliko ni mwese autea singomba kubabaza chane aliko bamwe na kache. ⁶Ichongihano bamuhanye kulibeshi kilambaye. ⁷Aliko kukubela ichongihano mushakigwa kumuhaila nuku mulemesha ni mukole gudyo amashobole kumashingwo nu mubabalo nguleze. ⁸Kukubela ndabalamesha mungumanu ulukundo gwayu habona kuliwe. ⁹Kuko ichatumye ndabadikila niki kwelugugirago ndambageze mumeye uko muli ko mwubaho kila kitu. ¹⁰Ni mwamukalila kilantu na jewe kadi ndamusamehe uyo mtu kidya na holie chose kilahaliwe na dakihalie kubwayu mukungamba kwi Klisto. ¹¹Kungirango shetani na shobole kutukolea ububeshi kukubela twebwe tutali ibijuju kumategeko yayo. ¹²Umudyango nguguluwe kuli jewe nimana aho naza hiyo mukisagalo cha troa kuvunga ubutumwa bwinja ba dyimana dya Yesu Klisto hadya. ¹³Aliko nubwo tamahoro nalifise mumutima kukubela simasezeleo mungeziwaje Tito hadya aliko nalabaletse subilayo Makedonia. ¹⁴Aliko Imana ishivuwe ya maitusona kabafashu nabi muli Klisto aliko imisi yose ila turagola twebwe mutsizi kuhitila kuhirila twebwe itutela kweteka ukumota kukumeye kanisha ahata hose. ¹⁵Kuko turi ukumota kwiza kwa Klisto kumana, hagatu ya baliko balakira na baliko ubalohoma. ¹⁶Kulabo balimwo balahona mumunuko guka murupfu kugeda murupfu kuli badya bali mwo balakizwa, nakamoto koza kuva kubungigo none ivyo nide yobishobola. ¹⁷Kuko tutali kubabadi bangoza injambo dyimana kukuhinga inyungu zabo bayene aliko twebwe tuvunga katagila inyungu tuvunga ibiva kumana na niko tuvunga muli Klisto tuvunga kama vile tumavyo tumwa kuva kumana bele ya Mungu.

Chapter 3

¹Mbe, tutanguye kwishimila twebwe kandi? Ntitukeneye ibaruha yamapendekezo iwanyu au kuwa iwanyu, nka bamwe mubantu, mbe tulashaka? ²Mwebwe yene ni baruha yachu yamapendekezo, yandichwe kumitima yachu, imenyekana no kusomwa na bantu bote. ³Mulelekana yuko mwebwe muli baruha kuwa kuli Klisto, yatanzwe na twebwe. Yalandichwe sikwi wino aliko ni kulimutima wi Mana muzima. Ntivyandichwe hejuru yibibaho vyamabuye aliko hejuru yibbao vyi mitima ya bana babantu. ⁴Ubu nibwo butinyuchi tufishe kumana kuhitila kuli Klisto. ⁵Ntitwiyemala twebwe nyene kukwishuza chochose nkicho kuwa iwachu. ⁶Ni Mana yatugize kuba abakozi bisezelano lishasha ili ni sezelano si dyi baruha aliko ni dyu mutima. KUKubela ibaruha ilicha, aliko umutima ulatanga ubuzima. ⁷Ubu ikazi yulupfu yaliya chonzwe kwi herufi hejuru ya mabuye yaje kuhitila mubwela kugila abantu ba bisrael ntiba levye moja kwa moja mumaso yiwe, ubwela bwalimwo bula vaho. ⁸Mbe, ikazi yu mutima ntizoba nubwela kusuvya? ⁹Kubela bugabuzi bwulubanza bwali nubwela, ni mara ya ngapi kusuvya ubugabuzi bukwiliye bulasuvya chane mubwela! ¹⁰Nubu kweli kuti, kidya cha gizwe ubwela bwambele ntikifishe ubwela kandi mwiki chubahilo, kukubela yubwela busumbilije. ¹¹Kukubela nkuko kidya chali mwokila chaho chali nukubwela ni kungelo yabaki isuvya kidya chubugabuzi kizoba nu bwela. ¹²Kukubela tuliyamini kutyo, tulatinyuka chane. ¹³Ntitumeze nka Musa, yifuche mumaso yiwe, kugilango abantu baisraeli ntibashobole kulaba moja kwa moja impela yu bwela bwalimwo bula vaho. ¹⁴Aliko ni ubwege bwabo bwali bufuzwe. Kugeza kuyu musu umwitwikilo udy nyene uchasigaye hejuru yukusoma isezelano dya kela ntibila shigwa habona, kubela ni muli Klisto kusa gukugwaho. ¹⁵Aliko kushicha nubu, mukihe chochose Musa bamusoma, umwitwikilo gwi kala hejuru yimitima yabo. ¹⁶Aliko umuntu ahindikiliye Kumwami, umwitwikilo uvanwaho. ¹⁷Ubu Umwami ni mutima aali mutima wu mwami, hali umwidegevyo. ¹⁸Ubu twebwe twese hamwe na maso gabona ubwela bwu mwami. Tuhindugwa uko tuboneka.

Chapter 4

¹Kubwigo golane tulafishi ihuduma iyi niko twayakiye ikigogwe nitwihebula. ²Hayuma yaho, twase izila zisoni zinyegeje nitobaho kwisavu na nitulolikolesha nabi ijambo dyimana. Kubaso holeza ibili mukuli, tuliyelekana twege yene kuchipfuzo ya kila kintu imbele nyimana. ³Kuko yuko injili yachu yanyegejwe kwa badya gusa badya balichwa. ⁴Kubela ukutala kwabo Imana yomwisi iyu yala bahumije kumenya kwabo ibi inzela ivyashiche vyawe, niwoshobola kubona umwidegevyo winjili yubwe landa bwa Klisto, niwe akalolelo kimana. ⁵Kukubela tutitagaza twenge yene, yuko Klisto Yesu yuko Umwami natwe natwe yene nuko tulabakozi bwanyu kukubela ya Yesu. ⁶Kukubela Imana aliyo yavuze, "Umwanga gulo mulika kuva mumwijima." Yamuliche mumitima yachu. nukutaga umwanga ubwenge nubwelanda bwi mana nu ukubaho kwa Yesu Klisto. ⁷Kuko tulafise kubika ibi muvyombo vyu budongo, kugila go baishileho kuba ni nguvu nkulu chana ni Yimana na siyiwachu. ⁸Tulabambala ni kwiyo hali kadi nitubambala tulabona ubwona kadi nitulangele kwihebula. ⁹Tulafeswa kadi nitulekezwe tulatagwa hasi kadi nititwicha. ¹⁰Imisi yose tuheka kadi kumibili wachu ulupfu gwa Yesu kugila kadi ubuzima bwa Yesu, kugila kadi munibili yachu. ¹¹Twenge tukomeye imisi zosi yatazwe kupfa kukubela kwa Yesu bubonekane kadi mumibili yachu yumwa na wabantu. ¹²Kukubela iki, ulupfyu kikola akazi mulitwenge, kadi ubuzima bukola akazi mulitwenge. ¹³Aliko tufishe umutima uduya uduya yo kwizela kugana ana kidya kililo ichandichwe: "Ndalizeye, ivyo ndalavuze twenge kadi twalizeye, nivyo kadi tulavunga. ¹⁴Tulamenya yuko yudya yamuzuye Umwami Yesu yuko tulozuka twenge hamwe na wene tulamenya yuko tulozana twenge hamwe namwe kadi ukubaho kwiwe. ¹⁵Kila kintu nikubela mwebwe aliko kadi, kugelelanya ineema niyo ikwilagila ku bantu beshi akashimwe zilenge ni kangezeka ubwelanda bwimana. ¹⁶Uko nitwipfuza naho haze twalacha fuche kada ulitwenge tulakogwa ubushasha umusi hadi umusi. ¹⁷Kukihe iki kitoyi, amateso aya yoloshe alatutenguza twenge kukubela umilele bulemeleye ubwelanda bulegeye ikipimo vyose. ¹⁸Kukubela nituleba kubela ibintu bidya bibwonekana, kuko kubela ibintu ibitabonekana. Ibintu tushobola kubibona ni vyumwanya gusa, kadi ibintu aliko bitabonekana ni vyimisi yose.

Chapter 5

¹Turamenya yuko ivyicharo vyomwisi alivyo tubamwo birororekara. Turafise inzu kuva kumana ninzu itubakwa kumaboko ya bantu Aliko ninzu itazohera yo mwijuru. ²Nuko rero muriyinzuru turagwara twipfuza kwambikwa ivyicharo vyachu mwijuru. ³Twipfuza kuribi kubera tuyambaye ntutuzo bone kana yuko turigusa. ⁴Mubyukuri mugihe turi imbere yiyinzuru turagwara turemegwa ntutushaka kukurwa muriyo aliko tushaka kwambikwa kugiranyo kidya chapfuye kishabore kumigwa nubuzima. ⁵Uduya yatuteguye twebwe kurikikintu nimana yamuhaye mpwemu wi sezerano kuri kidya kizozo. ⁶Nuko mube nubutinyuchi imisi yose mube masi yuko mugihe tukiri muhira mumubiri yuko turi kure ni Mana. ⁷Kubera tutembera kubwu kwizera si kubwu kubona nuko tufise kutinyuka. ⁸Bikwiye tube kurere nivyu mubiri ni muhira aliko hamwe ni Mana. ⁹Noko tuigira ivyipfuzo vyachu nimba turi muhira au kurere hagombegwa tubere neza Imana. ¹⁰Nukobibwiriye twese tubonekane imbere yikitebe churubanza cha Klisto kugirango kira umwe ashobore kwakira kidya kikwiriye nkikintu chakoreche mumubiri mububi chanke muviza. ¹¹Nuko kubwo kuyimenya iterabwa yumwami turabinyinya abantu nkuko turi biraboneka yoko Imana ndafise ichizigiro yuko limenyekana mumitima yanyu. ¹²Ntitushora kubahendahenda mwebwe kandi kutubona twebwe yuko turabukuri kurivyo turabaha mwebwe ichemezo chokwirata kwabwachu kugirango mushobore kubishara kwa badya bishira hejuru nkuko inyene babonekana aliko sikwa kidya bishira bishira hejuru inyene babonekana aliko si kwa kidya kiri mbere mumitima yabo. ¹³Kurivyo nimba twarabuze ubwenge nukubera ukugomba kwimana nimba turi mubwenye bwachu bukwiye ni kubera kubwanyu. ¹⁴Nuko kubera ulukundo gwa Klisto rututuma kubera tufise ichemezo kuribi yuko umuntu umwe yarapfuye kubwabose nuko bose barapfuye. ¹⁵Na Klisto yapfiriye bese kugirango badya bakiri bazima ntibabeho kandi kubwabo kubwiye babeho aliwe yapfuye yonyera arazuka. ¹⁶Kukuberibi kuherubu no kwenderea ntutushobora kuchirurubanza umuntu kunyama nibichiro vyabantu naho aho ubwambere twara murevye Klisto muri ibi nyene aliko ubu ntutumu chirurubanza umuntu uwowese kandi. ¹⁷Nuko rero nimba umuntu ari muri Klisto wene nikiremwa kishasha ivyakera vyarachiyeho raba bibaye bishasha. ¹⁸Ibibintu vyose biva kumana yara tuhuriye twebwe kuriwe ubwiye kuchira kuri Klisto kandi yaturonkeye inchunyuzi yo kutuhaza. ¹⁹Uko nukuvuga muri Klisto Imana ihuza abisi kuriyo ubwayo ntiya haruye ibichumuro vyabo kuribo irabikisha kuri twebwe ubutumwa bwo kuhuza. ²⁰Kurivyo twasizweho kuba intumwa za Klisto nkuko Imana yahora ikora itora yayo kuchira muri twebwe turabinyinya mwebwe kubwa Klisto muhuzwe kumana. ²¹Yagize Klisto kwitanga kubwivya vyachu wene niwe ariwe atakoze ivyaha yakoze kutyo kugirango tube nukuri kwimana muriyo.

Chapter 6

¹Nukubela idyo kukola akazi hamwe tulabinginga mwebwe ntimwa kile ineema yimana ahatali ivyakozwe. ²None kubela avuga, "Umwanya gwe melewe nalinagavye iwanyu, nukubela umusi wububi ndabafashinje leba none numwanya gwe melewe leba none numusi wububi. ³Ntitushilaho ibuye dyo kutangila imbele yumuntu wewese, kubela ntituishaka ingabile yavhu izanwe kubela kushimigwa nabi. ⁴Hanyuma yiwe tuliyemela twebweneye kubikogwa vyachu vyose yuko tulibakozi bimana. Tula bakozi bimana biwe kubela ubwishi wo buhumule Amateso ukubabala ukukomela vyomubulavyi. ⁵Kukubitwa kufungwa ighasia, kubela kukola ikazi kumwete kubela kubula itilo mwijolo kubela inzala. ⁶Kubela ubwiza ubwenge kwihangana ubwiza kubela mpyemu yela kubela ulukundo lukwiye. ⁷Tulabakozi bime kubela ijambo dyukulu kubela inkomezi zimana tufishe ingoho yukuli kubela yuko vyabaye mkuboko kubudyo numukubokokukumafu. ⁸Tutakola imilimo kubela ichubahilo nukutugaya kubela kuvumbula nukushimwa itula vugwo kubela kotubabi numwanya kotuli abukuli. ⁹Tulakola ibiko kubela yuko tutamenyakana na kandi tulamenye kananeza. Tulakola imilimo nkaba habwa ikihane kubela ivyo vyimilimo yanu alikosiko nkaba dya bahawe ikihano kugela kupfa. ¹⁰Tulakola ibiko gwa kubela bali kubabala aliko imisi yose tulafishe umunezelo tulakola ibikogwa nkaba kene, aliko tulaha ubutaji beshi tulakola ibikogwa kwingana yuko ntilunki ibintu nkuko tutunze buli kintu. ¹¹Twavuze ukuli kote iwanyu, wakolinto nimitima yachu yugawe kubela kikipanga. ¹²Imitima yanyu ntitangiwe na twebwe kubela mula bujijwe nibili mukeka yanu mwebwe nyene. ¹³None kubela kuhindulana kubwu kuli ndagani la kubela nkabana nimwa gulule imitima yanyu kubunini. ¹⁴Ntimuhambigwe hamwe na batizeye nkikobili bilafishe kuba hamwe nyabaki kuli ukuli nukugwa? na hali ukusangila nyababa yumucho nu mwijima. ¹⁵Nu kwemela nyana nyabaki Klisto ashobola kuba nadyo nu mubehari? Chankwe wene yizeye afishe umwanya nyabaki hamwe nutizaye? ¹⁶Haliho vyo mumela nyije ibiki? Ibili hohagati yu lusengelo gwimana luli mubuzima nkwikwimana ivuga ndokwichala hagati yabo nukutambulila hagati yabo ndobimana yabo nabo baloba abantu bange. ¹⁷Kuko, vahagati yabo mwitenge na bene yalavuze umwami ntimufate ibintu bibi ndoba kalibisha mwebwe. ¹⁸Ndoba na daha wanyu namwe muloba abana banje bumugabo gabo numu golagola, "yavuze mwami wumulemyi."

Chapter 7

¹Bagenzi banje, kubela tulafishe vyemeye kukuti nuko twiyoze twebwe nyene kubela ijambo litukolesha umwanda kubela imibili yachu nu kubela impwemu nane tulondele ubwelanda kubela ubutinyi bwimana.

²Nimukole integulo kubela twebwe! Ntitala mukole bibi umuntu wewese. Ntitwa mkomeleche umuntu wewese ntaotwagiriye inyungu umuntu wewese. ³Ndavuzelino siko kubagililanabi kubela ndamaze kuvuga kubela umwumwe mumitima yanyu, uwachu twebwe kupfa hamwe nukubaho hamwe. ⁴Nafishe ubushobozi bwishi muli mwebwe nobu ndibona kubela mwebwe. Ndujujwe kuhumulizwa nujujwe nu munezelo kuva hagati yumubabalo wachu wose. ⁵Twalaje makedonia, imibili yachu ntiya lose ikilukuko hanyu yiwe, twalalose umubabalo kubudyo bwise kuku kubitwa ingwano hidwa yihanze nubutinyi hidya yu bwoba bwiwe. ⁶Aliko Imana ila humuza badya bachiye ubugufi yala tuhumulije kuza kwa tito. ⁷Ntivyabaye kugaluka kwiwe nyene kubela Imana yala tuhumulije hali kuhumuliza vyali kuti kubela kuhumuliza kidya Tito ziyakiye kuva uwanyu wene yatu bwiye ulukundolukulu gomufishe umubabalo yanyu nukunu mwali mumeze munkeka kubela jewe. None ndadugije umunezelo chane. ⁸Naho jewe ubuntu bwange bwalabakoze kubabazwa jewe sindo wu babazwa. Aliko ndiko ndibaza hadya ndali mwo ndabona bidya bintu vyalimwo bila kogwa mwebwe kubela numubabalo aliko mwali mufishe umubabalo umwanya mutonyi. ⁹None ndafishe umunezelo, sikubela mwali mufishe ingolane, kubela mufishe umubabalo wanyu mwala zanywe kwi chisha bugufi. Mwala lose umubabalo kubudyo bwukubonegwa bitagira inyungu kubela twebwe. ¹⁰Kuko bili kumu babalo kubudyo buzana kwichisha bugufi kubela yuko bimaliza akakiza bitafishe umubabalo. Umubabalo wisi, nukubela yuko, bizana mpfu. ¹¹Numulebe umubabalo guno wimana yalavya jije umwete bunini muli mwebwe. Kubeliki umwele vya libinini muli mwebwe kuhakikisha kubela mutali mufishe amakosa. Kubiki kandi umubabalo wanyu gwali gumeze munini ubutinyi bwanyu kwi pfuzanya mwebwe, inguvu zanyu nukutinya kwanyu kubona yuko mwejejwe bishobola kukolesha kubela bilijambo mwashoboye mwebwe nyene kubela mwejejwe mulivyo. ¹²Aliko ndala bandi kiye mwebwe, sinda ndikiye kubela muwakoseye, aliko sukumuntu yakubishe numu vyaha ndandiche kubela yuko ubwiza wimitima yanyu kubela twebwe ikogwe kumenyekana kwanyu imbele yamaso yimana. ¹³Kubela yuko nino kuko tulahumulizwa kubela kongeleza nu kuhumulizwa kwachu twebwe nyene, tulonezegwa kandi kandi hejulu kubela vyabaye numunezelo watito, nukubela umtima gwiwe gwala nejelejwe namwe mwese. ¹⁴Kubela yuko nteko ndilaje kuliwene mukuva muli mwebwe, sindalifishe ibitetegwa ububeshi bwiwe tudwa ijambo lidwa twavuze uwanyu dyali lili ukuli mukilata kwachu kubela mwebwe natito yala hakishije kubela ukuli. ¹⁵Ulkundo gwiwe kubela mwebwe nobu nilunini chane, ntuko yibuka kubaha kwanyu mwese, ntukuntu mwamwa kiliye wene kubutinyi nukujugumila. ¹⁶Ndafishe umunezelo kubela ndafishe ubushobozi neza muli mwebwe.

Chapter 8

¹Turabashakira mwenge mumenye bene wachuna bashikanje kumenya ubuntu bwimana alibwo mvuye kumakanisa yomuri Makedonia. ²Umwanya bokwi bukaa magongwa ubwishi bwinezero wabo nubwishi bwibukene bwabo bwala ye ubutunzi bwishi bwibungwaneza. ³Kubera yuko ndemeza kubera barataze nkiko balibashoboye kandi no kurushaho kabashoboye kutanga ibintu vyabo benenyene. ⁴Kandi no ubushachi bwabo bene nyene no kutu senga kubwishi bala tusezee kubera kungufashanya kukukora ibikongwa ibi kuba Klisto. ⁵Ibi nkivyabaye nkiko twa bishaka hanyuma yaho ubwambere baritaze bene nyene kumwami aliko balitanze bene nyene iwachu kurukundo gwimana. ⁶Kandi twara musavye Tito yalihafi ya tanguje ikazi iyi kuzana kubera ubwitozi ijambo ilidyubito zi hejulu yachu. ⁷Mungabo mwenge murafise bwishi kubera burikintu kubera ukwizera kandi no mukuvunga kandi ni mubwenge kandi ni nguvu kandi ni murukundo ngwanyu kubera twenge kandi mwitaidi mube nubwishi kandi no kukora ikichubwitozi. ⁸Ndavunga lino kandi sikamatengeko hanyuma yaho vunga kuti kungira kumenya ulukundo ngwanyu kungereranya kwa kila abadi batu. ⁹Kubera ndamenya ubuntu bwimwami wachu Yesu Klisto niho yari umutuzi kubera kuri twenge yalumukene kuchira kubekene bwiwe umungezi kuba umutuzi. ¹⁰Kubera ijambo ili no baha impanuro kungirango ulobafashe mumwaka umwe wachiyeho nkamamajije ngusa kukora ijambo mungabo mwipfuze je kurikora. ¹¹None ni muri marize nkiko twabishaka impanuro no kukora nukwiyupfira kukora hanyuma none mwalikushobora kandi kunzana kubera ubwizingingwa nkiko mushoboye. ¹²Kubera murafise impanuro yokukora ikintu iki ni jambo dyiza dyemerewe bilashoboka lihangarale hejulu ya kidya afise hejulu yumuntu. ¹³Kubera ikazi iyi sikubera kubera abandi balashobora kuronka hakiri namwe mushobore kuremengwa hanyuma ube nubwiza. ¹⁴Ubwishi bwanyu bwimwanya urafasha kwa badya uroba ushaka ibi ni vyovyose kandi ubwishi bwabo burashoboye kubafasha ibintu bikenewe vyanyu no kubera tubeubwiza. ¹⁵Uku niko vyandichwe wene afise vyishi nkiyarifise ibintu vyovyose choyalifise na wene yalifise kitoi nkiyalifishe kushaka vyose. ¹⁶Kandi ishimwe Imana waisize mumutima wa Tito umutima udyu udyu umwete kubera ivyo ndi nayo kukubera mwenge. ¹⁷Kubera sikubera ngusa yakiriye amasengo yachu aliko yalifise ikomezi kungereranya na masengo ayo yaraje iwachu kubushachi bwiwe. ¹⁸Twara mutumvwe hamwa nawe mwenewabo udyu ashimingwa muri bene bomumakanisa kubera yikazi yiwe kubera kuvunga injili. ¹⁹Si nguti ngusa mungabo kandi yatoranwe na makanisa kungenda natwe kubera kuheka impengo zose ikikongwa ikicho kukundana iki ni kubantu bwumami wene nyene no kubuhanuzi bwachu bakufasha. ²⁰Turikura ubusobozi kubera udyu wese ata kwiye kwanka kuvana natwe kuvana nokukunda ukukoheka. ²¹Turareba neza kukora chu bwitozi sikubera yuko tuba turimbere zumwami mugabo kandi imbere za bantu. ²²Kandi twara mutumvwe mwene wachu uwundi hamvwe nawe kandi twaramupimvwe kuva keshi kandi twara mubanye yuko alio kuhanuzwa fori kubera yikazi nyihi kuhera ubu alafise umwete chane kukubera yubukomezi bukulu bwafise muri twenge. ²³Mulivyo vya Tito wene numugezi wanje kandi umukozi wimirimo mugezanje kubera mwenge nkiko kumugezi wachu batumwa na makanisa bitonde kubwa Klisto. ²⁴Kandi berekane ulukundo ngwanyu mwerekane kumakanisa kukubera ubwishimo yachu kukubera mwenge.

Chapter 9

¹Kusupilanya ni mikikogwa kukubela abizeye, ni vyiza kuli jewe kubandakila. ²Ndamenya kuvyelekeye ikishika chanyu, alichio nishimiye kubantu ba Makedonia. Wabwiye yuko Abanyakaya biteguye kuva kumwaka wahela nyota yanyu yasohohe kumutima benshi mulibo kukola. ³Ubu ndabatumye bagenzi kugilango ukwishi ma kwanyu kuvyelekeye mwebwe ntikube kubusa kugila mwobaye mwiguye, nkuko nabivuze niko mwobaye.

⁴Ahandiho nimba umuntu wewese wa Makedonia ni yaza hamwe nanje tukabasanga mutahitegula twogize isoni - simvuga ichochose kuvyelekeye mwebwe kuba abatinyuche chane kuli mwebwe. ⁵Kulivyo nabonye alibintu vyakamalo kubingira bagenzi kuza kwanyu nukukola integulo hakili kale kukubela udushimwe mwasezela niwe ukunuko kugila kabe kateguye nkumugisha kandi si nkintu chategechwe. ⁶Ikichiyumvilo: Umuntu atela ubusa azosoloma ubusa uwewese azotela kuntumbelo ya mugisha kandi azosoloma umugisha. ⁷Basi kila umwe atange nkuko yateguye kumitima wiwe. Nawe ntatange kumubabalo chabule kukugobegwa. Kuko Imana ikunda uduya atanga kumunezelo. ⁸Nimana ilashobola kulengelezaho kila magisha kuli mwebwe, kugilango kila gihe, kumajambo yose nushobole kulonka uyomwipfuza ibi bizoba kugila mushobole kulenza kila kikogwa chiza. ⁹Ni nkuko vyandichwe: "Yasanzaje ubutajili bwiwe no kutaga kubakene ukuli kwiwe kulalamba ibihe vyose. ¹⁰Nawe utanga imbuto kutela numukate kukubela ivyokudya kandi azotanga mukulenza imbuto yanyu kukubela kutela. ¹¹Muzoshongoka kubudyo bwose kugilango mushobole kuba abatanga. Ibi bilozana akashimwe kumana kuchila twebwe. ¹²Kukukola iki kikogwa sukukugilango ifata kubikenewe kubizeye. Kandi ileza kubikogwa byishi vyakashimwe kumana. ¹³Kukubela ukupimwa kwanyu nukwemeza kwikikogwa kandi muzoshemagiza Imana ku bwubashi nu bwemezi bwanyu kunjili ya Klisto. Kandi muzoshemagiza Imana kubutanzi bwingabile yanyu kulibo ni kwa kila umwe. ¹⁴Balabipfuza na balabasaba kuli mwebwe bakola kuti kukubela Inema nini yimana ili hejulu yanyu. ¹⁵Utushimwe tube kumana kungabile yiwe itavugika!

Chapter 10

¹Jewe Paulo ubwaju ndabiginga kubwobungwanza bwa Klisto jewe ndumuntu achie buti muli mwebwe. Ibele yanyu ilikio tualikumwe ndabubaluka. ²Aliko ndabinganga ni twaba kumwe. Size ndinda kububahuka no kutiyuka kuko ni tenguye kutiyuka kuli bamwe mushize ubwaba batwi yukilako kutungenda tuyuvila kubaho kukyu mubili. ³Nao tugeda mumubili, Titungwama itabala kuvyumubili gusa. ⁴Aliko ibi gwamisho tukolesha mukugwana sizo mumubiri aliko zlakomeye zifuse ikomezizimama bifise ubushobozi bokushingula umapaka zikulaho amajabo kutukaza abatu. ⁵Tushingula ukuhalila ni kishizwe hejulu cho kishizweho kukugwanya ukumenya kubushoboli bwimana tubigira ibohe kila vyiyuvilo kukubaha mu Klisto. ⁶Tulitengula kuhamu kila ubutuva bwose kugeza aho muzogeza mukuva ngushika. ⁷Mimulabe kidya kibona ibele yayu nao halu mtu yizingia kali ulaisto na twebwe niko tu. ⁸Aliko naho nokuishima na kataya no kubela amategeko yachu kuko Imana yanduhaye kukubela twebwe kububaka sukubonona sizobo ibi. ⁹Sigoba limo libonekane kukubateza ubwoba amakete yaje. ¹⁰Kuko bavunga ati amakete yaje alahabaye na alakome aliko kubwumubiri Tanguvu alosusu zunguwe. ¹¹Uku vunga ibitu bisa kivyo ni yibwite nibi yuko amezi kamajambo yo mwikete aliko ataliho tuki kuko tulikale kadi bizomba kadya ntukola kadya tuba tuli kule. ¹²Tizongeda kule chane kakudya tuyengelanya twebwe nyene au twinganya twebwenyene na badya bishima bayene aliko iyo bigele benenyene numwe mulibo twabege mbafise. ¹³Twebwe, nubwo, Titulo kwishima kuhita mubibe Tube uhungero gowachu ko huhwaye mulungero gwahinwa ya tugereye kugirago tushike kuli mwebwe. ¹⁴Mtituzo kwilehesho tusube ulungero ngwachu kabada sohoye kuli mwebwe kuko twasohoye kuli mwebwe kuko tuzaye ubutumwa bwiza bwa Klisto. ¹⁵Titwishima kuhifa mubibe kukubela ibikogwa vyambadi aliko tuliha ichizero chu kwizala kwachu kukudya ukwizila kwanyu kukula kuko isehemu yachu yibikogwa liho huzwa chane ntuzoshingwa hejulu chane kuli mwebwe ivyo twahawe kugilago twangukigwa. ¹⁶Tuvuge utumwa bwiza mubihugu vyo hidya yachu aliko two yekwilata aliko ivyo tuzosaga vyatenguwe vyagelewe uwundi. ¹⁷Aliko uwishima yishimagize Imana. ¹⁸Kuko uwilata yilata atali yameregwa aliko hemelegwa uwumwami wachu ashumagiza.

Chapter 11

¹Niyu mvira yuko mwo kwihanganye nanje muri bimwe vyubujuru ariko nukuri muri hanyina hamwe nanje.

²Kubera aruwinzigo kubwanyu nfinze inzigo Yimana hejuru yanyu kuhera aho naba sezeraniye mwebwe kubwumubano wumugabo umwe nasezeranye kubazana mwebwe kwa Klisto nkinkumi yejewe.³Aliko ndatinya yuko kuribi nkuko ya nzaka yahenda henze Eva kububi bwayo ivyiyumviro vyanyu bira shobora kwonunwa kurere kuva kumasenjo neza kuri Klisto.⁴Kubera kumufano guti umuntu furani yoza kutanyaza ibinyuranye nudya mwakiye ubundi butumwa buri tofauti na budya mwakiye mwari hanganye kuri bibintu neza birabaye.

⁵Kubera yuko jewe sindi muri badya bari hasi nokuri badya bahamagawe kuba intumwa nziza.⁶Aliko naho jewe ntarigishwa mkuvu ubutumwa suko bimeze mubwenge mubudyo bwobwose no mubintu vyose twabitumye kumenyekana kuri mwebwe.⁷None warokoze ivyaha mukwichigha bugufi kwanje kugirango mwebwe ushobore kushigwa hejuru kubera nahubiri kumwidege mvyo injiri yimana kuri mwebwe.⁸Narache amakanisa meshi kubwa kira fashanyo kuva kuribo kugirango noshoboye kubafasha mwebwe.⁹Mukipindi ahonari hamwe na mwe kandi nari mukugomba sina mubabaje uwowewese kubera ivyifuzo vyanje vyara shikijwe Nabagenzi bari baje bavuye makedonia mrikira kintu naritangiye ubwanje kugirango simbe ikichitaza iwanyu nzo kwenderea kukora kutyo.¹⁰Kuko ukuri kwa Klisto kuri muri Jewe. Nokwitarata kwanje. Sinzonuma hagati mwishehemu zomuri akaya.¹¹Kuberiki yuko ntabakunda? Imana iramenya yuko ndabakunda.¹²Ariko kidya chonkora nzokikora kandi nzokikora kugirango nshobore kutangira umutima wa badya bipfuzo umwanya wkuba ukoturi muri kidya biratira.¹³Nkuko kubera badya bantu ari ntumwa zububeshi nabakozi bububeshi bihindura ubwabo nkintumwa za Klisto.¹⁴Kandi nigitanyaza kubera shetani yihindura ubwayo nkamaraika wumucho.¹⁵Iki ntikitera kutanyara kunini nkokubakozi bayo kandi nabo bakama bihindura ubwabo nkabakozi Bukuri ikivamwo muriho kizoba nkibi kogwa vyabo bigiriye.¹⁶Ndavuga kandi nuko ntihabeho umuntu wowese yiyumvira yuko jewe ndi kijuju Ariko nimba mwokora nimunyakire jewe nkuko ndi kijuju kugira nshobore kwishima kutyo.¹⁷Kidya chomvuga kuvyerekeye ino mukwizera no kwishira hejuru ntikuchirirwa urubanza numwami ariko mvuga noba ndi kijuju.

¹⁸Nkakudya abantu beshi birata kubwumubiri nanje nzokwirata kandi.¹⁹Kubera mwataranye kumunezero nibijuru ubwabo murafise ubwenge.²⁰Kukubera mutwarana numuntu niya kushira mubutumwa. Nutatuma kwigabanya hagati yanyu nimba azoba koresha mwebwe kunyungu yiwe niyishira hejuru mukirere chanke niya kubita mumaso.²¹Nzovuga kubumaramare bwachu yuko twebwe tufishe intege nke chane mukukora ivyo kandi bado kumuntu uwo wese nirata ndamuvuga yuko ari kijuju nanje kandi nzo kwirata.²²None bene nabayahudi? Nanje nuko. None bene nabaisraeli? Nanje nuko. None bene nuruvyaro gwa iburahimu? Nanje nukwo.²³None bene nabakozi ba Klisto? Muvuga yuko ntafise ubwenye jewe sivyaho mbye ni mubikogwa bigoye chane kure chane kuba mukifungo mukukubitwa kugera mpaka kuhwera.²⁴Kuva kubaya hudi barakiye inchuro katanu kukubitwa inchuro mirongwine kukuramwo rimwe.²⁵Nara kubishwe inkoni katatu kandi nongera nkubitwa amabuye rimwe navuye habi chane nakoresheje ijaro nu mutaga Hagati munyanza.²⁶Kandi nama munyendo nyishi nomunyorane zi myonya nomunyorane zibi suma nomunyorane zivuye mubantu banje bene nyene, Nomuvyorane zivuye mubantu baba nyamahanga nomunyorane zamazi nomunyorane zo munyanza nomungora zivuye mubagenzi baba beshi.²⁷Nari mubikogwa bigoye nomumibereho igoye nomumajoro meshi ntadyama nomunzara ninyota keshi mukwisonzesha mumbeho nubusa.²⁸Kure yikintu kindi hari umwete wakira musi hejuru yanje kuvyiyumviro vyanje hejuru yamakanisa.²⁹Ninde afishe intege nke jewe ntantege nke fishe ninde yatumye uyundi kugwa muvyaha nanje sinywana imbere.³⁰Nimba arirazima nishire hejuru kuvyere ye kidya cherekana intege nke zanje.³¹Imana na dada umwami Yesu wene ahimbazwa imisi yose Aramenya yuko jewe ntabesha.³²Hriya Dameski umukuru wumukoa Hasi yumwami Areta yahora arinda umuji womuri Dameski kugira afate.³³Ariko nasizwe mukikapu nchira mwidirisha murukuta kandi na vuye habi kuva mumaboko yiwe.

Chapter 12

¹Ningo bwa nishime aliko ntachongezwa nidyo ahubwo nzoba ndanya mundabo no kwelekwa kuva kumwami. ²Ndamuzi umuntu umwe muli Klisto alininywaka chumi numunani yachiyeho aliwe alaba mumubili chanke hanze yumubili jewe simenya Imana ilamenya yalaleluwe hejulu mwijulu dya gatatu. ³Kandi ndazi yuko uwu muntu abaye mumubili chanke hanze yumubili jewe simenya Imana ilamenya. ⁴Yalatwawe hejulu nhaka paladiso no kunvaa majambo yela chane kumuntu wowese kuyunva. ⁵Kulu hande gumuntu nkuo nzokwishima aliko kulu hande gwanje nyene sinzo kwishima aliko kubela integenke zanje. ⁶Namba shaka kwi shima sino baye umupumbafu kukubela nobaye ndimwo ndavuga ukuli alikonzo leka kwishima kudyango ntabeho uwowese azonyi yumvila chane kusumba ibiboneka imbele yanje chanke kumvikana kuva iwanje. ⁷Sindo kwishima kandi kubela inyo nelekwa yingene atangaye none invyo sindo kuzugwa mwoni nzigo igifya chasizwemwo imbele yumubili wanje intumwaya shetani kugwanya jewe kudyango sinhindu kile kuba uwo kwishima. ⁸Ichulo zitatu nala mubwiye umwami kubela ili kudyango wene kuvanaho kuva iwanje. ⁹Nawe alambalila, " Inema yanje ilatosheje kubela wewe kukubela inguvu zakozwe neza mu ntegenke kwivyo nishuzayu ko chane kwishima chane kubela integenke zanje kudyango ubushobozi bwa Klisto bushobole kwichala hejulu yanje. ¹⁰None ndakwiza kubela Klisto muntegenke muntuko, mungolane mukubabazwa mugihe chokwichulikila kukubela ingihe ndi wintegenke hamandini nguvu. ¹¹Njewe nabaye mupumbafu! Mwege mwala ndazimishije kulili, kukubela nobaye nashimwe namwe. Kubela sina baye muto chane kulabo bitwa intumwa-- nziza, naho jewe atali kintu. ¹²Ikigelelezo chukuli chintumwa chalakoleche hagati yanyu kukwihangana, ibigelelezo nibitangaza ni bikogwa bikulu. ¹³Nukubela gute mwabaye abukuli bohasi kusumba insengelo zisigaye, ahubwo sina baye umuzigo iwanyu? Munha lile kiki kichumulo. ¹⁴Raba! Jewe nditayali kuza iwanyu kukigila gatatu sindoba umuzigo iwanyu, kubela sishaka ikintu kili ichi wanyu. Ndaba shaka mwege kukubela abana ntiba shakigwa kushila mukubika kubela yaba mveyi hanyuma yaho, abamveyi bashakigwa kubikila abana. ¹⁵Ndonezegwa chane kukolesha nogutumigwa kubela imitima yanyu nimba ndaba kunda chane, shakigwa gukundwa gatoyi? ¹⁶Aliko nkuko bili sina balemeye umuzigo mwege aliko kubela jewe ndumumenyi chane jewe ndudya nabafashe mwege none mbaye nkuwa babonye kububeshi. ¹⁷Aliko natoye kukwikolela inyungu kuwali wewesiwo natumye iwanyu? ¹⁸Nalamwinginze Tito kuza iwanyu kandi nalatumye mwene wanyu hamwe nawe aliko, Tito yabako leye inyungu mwege? Aliko ntitwa giye munzila idya idya nyene aliko, ntitwagiye mubilenge bidya bidya? ¹⁹Mwiyumvila yuko umwanya uwuwose twabaye twiteteya twege nyene iwanyu? Imbele zimana nokuli Klisto twabaye tuvuga kila kintu kukubela kubahagalika mwege. ²⁰Kukubela nfise ubwoba yuko ninaza noshobola sinda babone jewe nkuko mwiphuza ndatinya yuko hasho bola kuba imvugano inzigo kutongana nishavu ichiphuzo chukwikunda ulusaku, ishavu, nokugwana. ²¹Ndinubwoba yuko nina galuka kandi Imana yanje ilashobola kunyitondesha imbele yanyu ndafishe ubwoba yuko ndashobola kubabazwa nabeshi balibakoze ivyoha hatalagela ubu, nabatali bali hana ubuchafu, nubusambanyi na majambo yokwishuza yobakola.

Chapter 13

¹Ikinigihe cha gatatu yuko inje iwanyu. "Kila kilego ningobwa chabakwe nukwemezwa ni vyabona babili au bitatu. ²Namaze kuvuga kuli badya bakoze ivyaha hanyuma yokubandi bose mugihe nalihiyo igihe cha kabili ndavuga kandi. Ninaza kandi sindo bihanganila. ³Ndababwila mwegeli kukubela mulonda ivyabona yuko Klisto avugu kuchila kuli jewe. Wene ntategenke iwanyu, hanyuma yaho, Wene ni winguvu imbele yachu. ⁴Kubela yababajwe muntegenke, aliko nimuzima kunguvu zimana. Kukubela twegeka nditulibitengenke imbele yiwe aliko tuzo ho nawe kunguvu zimana bamwe mulitwege. ⁵Nimwi suzume mwenyene, mulabe yuko mumukwizela nimwipime mwenyene. Ntimubona yuko Yesu Klisto yuko ali imbele yanyu? Wene alimwo atalivyo mutala vyemeza. ⁶Ndafise ukutatinya yuko mwege muzomenya yuko tweg ntitwa nkiwe. ⁷Ubu tulasenbga kumana yuko ntimushobole kukola chochose kibi. Sise ngayuko twege tushobole kuboneka yuko twachiye mubigela gezo, hanyuma yaho ndasenga yuko mushobole kukola ikili chiza, naho tushobola kubonekana yuko twananiwe amagelagezo. ⁸Kukubela twege ntitushobola kukola chochose kinyulanye nukuli, aliko nukubela ukuligusa. ⁹Kukubela tunezelewe mugihe tuli binte genke namwe mufishe inguvu. Tulasenga kandi yuko mushobole guko gwa ugushika. ¹⁰Ndaya ndika aya majambo mugihe ndikule namwe kudyango mugihe ndi hamwe namwe sishaka kubeleka ugukala mwege. Sishaka kukolesha itegeko umwami yampaye jewe ndabubake sukubonona hasi. ¹¹Ahubo bagenzi wumuhungu numukobwa nezegwa nimukole akazi kubela ukugalula, mushileho umutima, nimwumvikane mwege kuli mwege mubeho mumaholo nimana yulukundo na maholo azoba hamwe namwe. ¹²Nimula mukanye kila yumwe kwibusu yela. ¹³Abashilika bose balabala mucha. ¹⁴Inema yu mwami Yesu Klisto, ulukundo gwimana no gusangila kumutima mwiza kube hamwe namwe mwese.

Galatians

Chapter 1

¹Jewe ndi Paulo intumwa. Jewe sindi ntumwa yo kuva kubantu chaupwe kuchira kumuntu, aliko kuchira mri Yesu Klisto nimana data yamuzuye kuva mubapfuye. ²Hamwe na bagenzi bose nanje nandikira amakanisa ya Galatia. ³Inema ibe iwanyu namahoro ava kumana data wachu numwami Yesu Klisto. ⁴Ariwe yitanzu bwiwe kubwi vyaha vyachu kugira atukiza nubibihe vyubuhi, bivanye nukugomba kwimana yachu na data. ⁵Kuriwe bube ubweranda ibihe bihahera. ⁶Ndataupajwe nuko mhendukira naninyoga ubutumwa bundi. Ndagajwe nuko uhindukirira kure kuvakuriyudya ya hamagawe kwineema ya Klisto. ⁷Ntabundi butumwa ariko hariho abantu babatuma mwebwe munyorane nokushaka kuhindura injili ya Klisto. ⁸Ariko naho haba aritwebwe changwe abamaraika kuva mwijuru azotaupaza iwanyu injili itandu kanye nidya twataupaje iwanyu kandi avumwe. ⁹Nkuko twavuze ubwambere ubu ndavuga kandi "Nimba hariho umuntu azobataipariza iwanyu njiri itandakanye nidya mwakiye kandi nawe avumwe." ¹⁰Arikubu ndondera ichemezo chabantu chanke Imana ndondera kubanezereza abantru jewe sindu mkozi wa Klisto. ¹¹Bagenzi nshaka mwebwe mmenye yuko injili nataupaje ntivana na bantu. ¹²Sina yakiye kuva kumuntu kandi sinigishijwe kuriyo ariko hari kukwerekwa kubwa Yesu Klisto kurijewe. ¹³Mwara maze kumenya hejuru ya maisha yanje yinyuma kwidini yikiyahudi ingene narimeze ndaritesa nkaze ikanisa dyimana birengeye ikipimo no kurira ndura. ¹⁴Naguma nenderea mwidini yi kiyahudi kusuvya abagenzi banje beshi babaya hudi narifishe umwete chane mimigeregenzo zaba bata bachu. ¹⁵Ariko Imana yadyohewe kunehagura jewe kuva munda mwamana yampamagaye jewe kuchira kuneema yiwe. ¹⁶Kumwerekana umwana wiwe muri jewe kugirango ndamulauoaze wene muri badya bantu maba nya mahaupa kandi sina rondye impanuro yumubiri na maraso. ¹⁷Kandi sina siye yerusalemu kuri badya bari intumwa jewe ntarabaho ariko nachie nyenda uarabuni nahanyuma nachie ujenda Dameski. ¹⁸Hnyuma yiamaka itau nachie nurira ngenda Yerusalemu kugenda gendera kera nachie nguma hamwe nawe mimisi chumi nitanu. ¹⁹Ariko sina bonye izindi ntumwa ariko ureche Yakobo mwene wabo numwami. ²⁰Ni murabe imbere yimana simbesha kurikidya nandika iwanyu. ²¹Nuko nachie vyenda mumikoa ya shaimu na kurikia. ²²Sina mwenyekana kumaso kuradya makanisa yo mubuyahudi yadya yari muri Yesu Klisto, ²³ariko bariho bumviriza gusa, "Yudya yariho atwicha nabi kuherubu ataupaza ukwizera yahora avuga ubutumwa." ²⁴Bama ba shemagiza Imana kubwanje.

Chapter 2

¹Hayuma yiyo miaka chumi nineezu nalagie Yerusalemu. Tulikumwe nabalimaba kadi na twaye natito hamwenaje. ²Nalangie kuko Imana yaliye iekaye kulijewe kuko nashakingwa na chie shilimbele yambo injili na chie tangolo kubatu. Bomusi kuko navuze kumbaga kukubela abalongozi kweli na koze kuko talimwo ndiluka cha kweniluku ubusa. ³Kukubela natito yalikumwe naje ranayamini yakangombewe kusilamugwo. ⁴Ili jambo iliwo dyalabaye kukubela benewachu mbubeshi kuko baje binyegeje bajekubala ngiza umwindengevyo wachu Klisto Yesu. Bali tujije kutu kara abakolesha batengeko. ⁵Tutwitaze kububaha hata kusaimwe kunjika ijambo dhimana tilihidugwe ijambo dyimana lingume uko lili mukuhi idahiduwe iwachu. ⁶Aliko badya mbavuzwe kwolo abalongoli tibatele na kimwe aliko icho bakola. Ticholi kifise akamaro kulijewe. Imana tingomba kuto bamula kwabama babantu. ⁷Hayuma babaye yuku tunguye kwene lengwa kuvungwa ubutumwa kuliba dya batasi la muwe. Hangombengwo Petro kakungabutumwa. Bwinjaba dyimana kubali balasilamuwe. ⁸Kukumbela Imana yakoze muli Petero kukubela ubutumwa kuli badya bosi lamuwe kadi yalakozi igikogwa no mulijewe kubatu bomwisi. ⁹Mungihe cha yabo na kifa na yahani balamenyekaye yuko buche ikaniba balamenye ubutu nahama balatukie mumbumwe naje na balimwoba bakoze kutikugilango tungede mubatu bamusi na bo bagede kuli badya basilamuwe. ¹⁰Kadi mbalachotse tubibuke abakache na jewe nalibu nalifijije kukakora icho icho kikongwa. ¹¹Hamwe Kefa yaja Antiokia nalase ibona kubone kuko yaliyakoseye. ¹²Hamwe abatu bamwe baza bavuye kwayobo kifa yadya nabo batu bamwisi aliko ababatu bamajekuza yachie abaleka alangenda ava mubatu mbamusi aliko yalatinga kuko halimwo abashoka kusi kumugwo. ¹³Kadi nambayahudi bifataya naladhia ba mukubasho hamwe na Kefa iyishu vavyo halikuti hatabali naba yavhiye atwangwo nukubesha kwabo batu. ¹⁴Aliko male kulaba saba bakulikie ijambo dyokubesha tabakulikila ijambo bose. Niyoba mwebwe mula abo yahudi mukaba mubayeho kabatu babaya mohoga kuliko kuba kubatu baba yahudi. Kubulila mubashaka ambo mwisi babeho kubayahudi. ¹⁵Twebwe tuli abayahudi kukuvuka nakuku kubela tutali abatu bamataifa abatu bichaha. ¹⁶Tumvuye yuko atamutu yohaluligwa ukuli mubikogwa vyamategeko kulivyo vyose mbahehabetiwa ukuli mukulizela muli Yesu Klisto. Twaje mkwe muli Klisto Yesu ili kwamba tuhaluligwa ukuli mukwizila muri Klisto nasivyo kubikogwa vyomategeko. Kibitu vya matengeko tamubili uzo halulungwo ukuli. ¹⁷Gwaliko iyo tulimwo tulodela Imana kukutuhululila ukuli muli Klisto tucho. Tuisaga tucho twisaga twebwe tulia bayachaha. Bega Klisto ya labaya ikikoresha chidiha. ¹⁸Aliko niba tumbaka hejulu yubika amategeko ichitezo chaje chonokuyaho ndiyelekarwa jewe ubwoje konona amategeko. ¹⁹Kuchika kumategeko na vyuye kubwe mategeko kubela na shoka kubaho kuzila yimana. ²⁰Mabajwe na muma na Klisto sijewe kubwaje mbayeho aliko ni Klisto ambanulijewe. Mimbeleho mbayeko mubwumubili. Bayeho mukwizela mumwona wimana aliwe yakuje alitanga kubwaje. ²¹Sinaka inema yimana nuko ukuli kwaliho kuchilie kumategeko nuko Klisto yali ya mbifriye umbusa.

Chapter 3

¹Abhagalatia bibijuju ni jisho idyahe libi dyabaroze? None Yesu Klisto tiyelekaye kumubabazwo ibele ya majo yayu? ²Jewe ndagamba kumenya kuva kulimwebwe none mwalakie mpwemu kubikogwa vyamategeko au kuzela kidya mwuvise. ³None mwebwe muli ibijuju kugawa uku? None mwataguye mupwemu. Kugila mumalize mubili. ⁴None mwalababaye chana kubusa nabayallayo ubusa koko. ⁵Ibaha pwenu ikakona ibikomeyevyikomozi mulimwebwe bega ikola kubwamategeko aua mukuva na mukwizela? ⁶Abalahamu yalizeye Imana yahduliwe kuba umwinzingigwo. ⁷Kukubela kudedyanya nyene na mumenye yuko badya bizeye nabano babulahamu. ⁸Ivyadichwa vyalelekaya yuko Imana yali kubahalulila. Ibikuilie abatu bomusi mujila ya kwizela. Ujabo dyalavuze ubwabele kwa bulahamu "Kukubela wewe amahagayasi gazohejongigwa." ⁹Kukubela badya bizeye bahozagigwe hamwe nabulahamu kuko yalifise uliwizela. ¹⁰Badya bategemea ibikagwa vyamategeko bali hasi yu muvumo. Kuko vyadichwe. "Alavumwe kila mtu atifatanya na bidya vyose vyadichwe mikitabo chamategeko kubikora vyose." ¹¹Sasa na habona Imana tahalulila umutu ikikwilie numwe kumategeko, kubela "umwizi ngigwa alobaho mukwizela kwiwe" ¹²Amategeko timgavana mukwizela gwaliko kukubela "Akola ibitu bityo mumategeko azobaho mumategeko." ¹³Klisto yalatuchunguye twebwe kuva mumuvumo wamategeko muli kidya yachukaumuvumo kukubela twebwe kukubela vyadi chue. "Alavumwe iwababwe kukiti." ¹⁴Kujila imingisha ya Bulahamu inje kwabo mwisi bese babi heshejwe na Klisto Yesu, kugila tuloke isezelamo ya pemu wimana kuhuta mukwizela. ¹⁵Bene wachu ndavunga mubwo kumwana wumtu. Kakudya isezelamo dyabamo babatu dyasizweho likomee na woshobola kutitao au kogeza. ¹⁶Kuko isezelamo za vuzwe kuli Abulahamu na "kuluvyao" gwiwe tavuga "kutuvyato" zose akuvunga beshi yamaha yavunga kulumwe ati nuluvyatogwa wa nigwo Klisto. ¹⁷None ndavunga guti amategeko ya jee imyaka amajamane 430 namilongwa itatu aliko, tishobola kukulao isezelano dyayuma dyashizweho ni mana. ¹⁸Kukubela umugamana ijuza muzila yamategeko tibula bwalaje kuzila kadi waje kuzila yisezelamo aliko Imana yalazi kubusa kuli Abulahamu kukubela isezelano. ¹⁹Kukubela iki mategeko yatazwe? Yalongejwe kukubela ibi chamlo uwavyo wena Abulahamu aje. Kuli badya bali balasezelami we amategeko kashi zucho kukumezwa na bamalaika kukuboko kukutalanisho. ²⁰Nono mutelani taba uwumwe aliko Imana nimwe yoyene. ²¹Bega amategeko agwenya amosezelano Imana? lekantaho tao iyo haba hali ivyo gewa vyashiziche vyoshobola kutubochu abatu, nuko ukugoloka kwali kuzonwa ni vyogezwe. ²²Aliko ivyadi ndiswe bivunga yuko vyose vyugalanywe bingazwe ni vichunulo kugilaazila bahabwe ivyasezilanywe biheshwo nukunizela Yesu Klisto. ²³Aliko hayuma yukwizela muli Klisto italoze twali twoloboshe nukuba hasi ya matekeko tulidie ukwizela kwongila kuze kuhishungwe. ²⁴Amategeko yalaturugoye twebwe. Kugeza Klisto aho yazie kugila kugilango tundanishilizwe nukwizela. ²⁵Kuko ukwizela kwije titukili hasi yutulida ntituli hosi yamategeko. ²⁶Kubela mwebwese mulambama bimana kuchila mukwizela mu Klisto Yesu. ²⁷Mwese mwombatijwe muli Klisto mwihutse Klisto. ²⁸Tamuyahudi chake undengevya umugambo chake umungane kumbela mulimwe muli Klisto Yesu. ²⁹Niba mwebwe mula aba Klisto none lile mululu vyao gwa Bulahamu abalangio kubwisezeramo

Chapter 4

¹²Ndavuga yuko naho umulagwa alumwana, ntafiche itandukanilo numukozi, naho aliwe agaba imali yose. Hanyuma yaho, alihasi yabahanuzi nabalezi mpaka kushicha ikihe cha sizweho na se wiwe.³Kandi natwe, twalabana twafaliwe mubutumwa bwi ngendo za mbele zisi. ⁴Aliko kihe kibeleye kishoye, Imana yalatumye Umwana wayo, yavyawe numugole, yavyawe hasi ya mategeko. ⁵Yakoze kuti kugila abasengele badya bali hasi ya mategeko, kugilango twakile kuba nkabona⁶Kukubela mwebwe mula bana, Imana yatumye mutima wu mwana wiwe mumitima yachu, mtima yitwa, "Aba, Daha." ⁷Kubeluku wewe ntulumushumba kandi aliko ulu mwana. Nimba alumwana, basi wewe kandi ulumulagwa kumana.⁸Naho, mukihe mtali bwamenye Imana, mwalabashumba kulibadya intango yabo atali mana kabisa. ⁹Aliko ubu mula menya Imana, au yuko mumenyekana kumana, kubeliki musubila kandi mungendo zintege nke za mbele zita gila akachilo? Mbe mushaka kuba abashumba kandi?¹⁰Mufata neza imisi, mboneko za mezi, ibihe ni myaka. Ndatinya kulitwebwe. ¹¹Ndatinya kungene ni yoye kubusa.¹²Ndabasaba, bagenzi, mube nkuko meze, kukubela kandi nabaye nkuko mumeze. Ntimwa koseye. ¹³Aliko mulamenya yuko hali kubela ubugwayi bwumubili kondavuze injili iwanyu ubwa mbele. ¹⁴Naho ni yumva kumubili gwagiye kwi ntimwangaye au kunyanka. Hanyuma yaho mwalanya kiye nkumumalanyika wimana, nkuko noba ndi Klisto Yesu wene. ¹⁵None gulihe ubu umunezelogwanyu? Kukubela ndashuhudia iwanyu yuko, ni vyashoboka, mwalanduye amaso yanyu no kuyampa jewe. ¹⁶None lelo mbendabaye umwasi wanyu kukubela ndababwila ukuli?¹⁷Balabalonda nikishika, aliko si kuvyiza bashaka kubatandukanya mwebwe nanje kugilango muba kulikile. ¹⁸Bilabeleye ikihe chose kuba ni kishika kubituma vyiza sikukihe kusa ndali hamwe namwe.¹⁹Bana banje bato, ndagwaye umubabalo kukubela mwebwe kandi mpaka Klisto alemwe muli mwebwe. ²⁰Ndakunda kuba hamwe nawe ubu no kuhindula ijwi dyanje, kukubela ndafiche amakenga hejuru yanyu.²¹Nimwubile, mwebwe mwifuza kuba hasi ya mategeko ntimwumva itegeko livuga? ²²Kukubela bilandiche yuko Ablahamu yalifiche abana baba hungu babili, yumwe kwa yudya mugole wumushumba uyundi kuli yudya mugole yidegenya. ²³Naho aluko, Udyia wumushumba yavyawe kumubili kusa aliko wumugole yidege mvya yavuze kwisazelano.²⁴Aya majambo alashoboka kuvugwa bakolesheje akalolelo, kukubela ababagole balasusa na masezelano abili limwe muliyo kuva mumusozi wa sinai. Kuvyala abana babashumba. Uyu ni Hajiri. ²⁵Ubu Hajiri numusozi sinai uli mubarabu. Ususilanywa na Yerusalemu yubu, kukubela numushumba hamwe nabana biwe.²⁶Aliko Yerusalemu yo hejuru ulidegemvya, kandi niyo maha wachu. ²⁷Kukubela vyandichwe, "Nezegwa, wewe mugole ulingumba, wewe utavyala. Shilijwi hejuru utelugwano kumunezelo, weutafiche akamenyelo kokuvyala. Kukubela beshina bana budya atavyala kusumvya badya budya afiche umugabo."²⁸None mugenzi nka Isaka, mwebwe mulabana bosezelo. ²⁹Mukihe kidya alichu udyia muntu ya vukiye mwo mumubili yala mugiliye nabi udyia yavuche mumutima. Ubu ni kudya nyene. ³⁰Ivyandichwe bivuga kute? "Yanaho umugole wumushumba hamwe nabana biwe bba hungu. Kukubela umwanavu mugole wumushumba ntazo lagwa numwana wumugole yidegemvya." ³¹None lelo, bagenzi, twebwe ntitulabana bumugole wumushumba, aliko tulabu mugole yidegemvya.

Chapter 5

¹Ni kubela Klisto yatuhaye umwidegemvyo kugira tube abidegemvya. Relo nimuhaga rale neza kandi ntimufatwe kandi numu tego wubutumwa. ²Reba jewa Paulo, ndababwila yuko nimba nimwasilamugwa, Klisto ntarobagilira akamaro muuzira yoyose. ³Kandi ndamubwila buli mugabo yasilamuwe yuko agombegwa kukora kumategeko yose. ⁴Mwasije kuruhanda na Klisto, wadya bote " Muharuligwa ibikwiliye" kumategeko. Mwaguye kule ni nema. ⁵Kubela kuzila yu mutuma, kukwizela tula lindiliye ubushobozi bukwiliye. ⁶Muri Klisto Yesu kusilamugwa nukuta silamugwa ni bifise ichobi maze chochose. Ni ukwizela kwonyene kukora akazi kuchila murukundo nivyo vyelekana ikintu. ⁷Mwaliko murakubita ugwirukoneza. Nindw yabatangiye kutubaha ubukweli? ⁸Kuhendahenda kwokukora ivyo ni kuva kuriwe nyene yabahamagaye mwebwe. ⁹Umwambilo muto wonona umubumbe wose. ¹⁰Ndafise umwizelo namwe kumwami yuko mutalo kwiyumvila munzira yindi yoyose. Wewese yudya azobazimiza azohaka urubanza gwiwe wene nyene wewe yudya. ¹¹Mwene wachu nimba nendelea kutangaza kusila mugwa ni kubela iki nguma mbabazwa? Kwidyo jambo kidya choba alikimbwachu musalaba kirosobora kwononwa. ¹²Nubashuke bwange kuli badya barongora nabi bazo kwikona bene nyene. ¹³Imana yabahangaye mwebwe, benewachu, mumwidegemvyo. Aliko ntimukoleshe umwidegemvyo wanyu nkumwanya wu mubili hanyuma yaho kurukundo mufashanye mwebwe kuli mwebwe. ¹⁴Kukubela itegeko dyose dyakwiye mwibwilizwa limwe, nadyo ni "Ni ngombwa umukunde umubunyi wawe nkawe nyene. ¹⁵Aliko nimba nimwababazanya nukudyana ni mwilabe nti mwiyonone mwebwe kuri mwebwe. ¹⁶Na mvuga, mutambule kumutima, na kandi nti muroshicha kwifuza kwimibili. ¹⁷Kubela umubili ufise ukwifuza kunini kusumba umutima, nu mutima ufise ukwifuza kusumba umubili izi zipingana kimwe kukindi. Inyishu ni yuko mutukora ibintu vyo mwifuza kubikora. ¹⁸Aliko nimba umutima ubalongola mwebwe nti muri hasi ya mategeko. ¹⁹Relo ibikogwa vyumubili bilabonekana, nabwo nubusambanyi, umwanda ububi. ²⁰Kusenga ibigwa mana, uborozi, ubwansi, ubugwanyu, ishari, uburake, ikeba, kwitandukanya kwa makanisa. ²¹Inzigo, ububolegwa, ubuhuvyi, na majambo yandi nkaya. Ndabahama mwebwe nkuko nabahanye mumtango, yuko badya bakora amajambo nkayo ntibazolagwa ubwamibwi mana. ²²²³²⁴Aliko ichamwa chimana nurukumelo, umunezero amahoro, ukwitonda, ubugwaneza, ubuntubwiza, ukizera. Ubwitonzi, nikiche ntategeko lisumba amajambo nkayo. Badya ali abaklisto Yesu balaubabaje umubili hamwe nukugomba kwifuza kwabo kubi. ²⁵Nimba tuzobaho kumutima, kandi tugendele kumutima. ²⁶Nitube bokwishima, ntuturondelane umwe na mugenziwe, kandi ntitugililanjire inzigo.

Chapter 6

¹Bene wachu, Umuntu nia fatanwa ububi, mwebwe muli bumutima, mshakigwa kumugalula uyo mwene wanyu kumutima witonze. Ino mwileba mwebwe nyene ntimugela gezwe. ²Mutwalilanile imizigo. Kubela uko muzoshicha itegeko dya Klisto. ³Nimba umuntu wewese yibona kwa nta mukihe si kuntu alibesha wene nyene. ⁴Kila yumwe na pime akazi kiwe. Niho azoba ni kintu chiwe wene nyene cho kwishimila ati geleshanije wene nyene nuyundi muntu. ⁵Kubela kila muntu azokwilolela umuzigo wiwe nyene. ⁶Umuntu yigishijwe ijambo ashakigwa afashanye na mwalimu wiwe muvyiza. ⁷Ntimuhendwe. Imana ntitukwa. Ichumuntu atela nicho kandi asoloma. ⁸Kila uwutela imbuto munzila yichaha azokwibula kubora aliko uwutela imbuto mumutima, azokwimbula ubuzima butahela kuva kumutima. ⁹Ntituluhe mukukola ivyiz kubela tuzo kwimbula mukihe kibeleye nitutihebula. ¹⁰None lelo nitwalonka umwanya, tukole vyiza kwa kila yumwe tukolenez kurushiliza chane mulibadya bali mukwizera. ¹¹Nimulebe ubunini bwibarua nabandikiye kukuboko kwanje njewe nyene. ¹²Badya bashaka kukola neza kukuleba umubili nibene babalazimisha musilamugwe. Bakola kutyo kugila kugila ngo ntibinjile mumagogwa yumsalaba wa Klisto. ¹³Kubela nabo basilamuwe benenyene ntiba kulila amategeko. Hanyuma yaho bashaka mwebwe musila mugwe kugilango bishimile imbili yanyu. ¹⁴Ntibizobe nishime atali kumsalaba wumwami wachu Yesu Klisto. Ndimuliwene isiyala babaye kulijewe nanje muliyisi. ¹⁵Kubela bitatosheje kusilamugwa au kutasilamugwa kunikintu. Hanyuma yaho uluvyalo lushasha kulabela. ¹⁶Kulibosi babayeho bakulikiza uku, babe na maholo nikigongwe bibe hejuru yabo bosi, no hejuru ya israel yimana. ¹⁷Kuhelubu umuntu wewese ntangole, kubela nikoleye umuhuli wa Yesu mumubili wanje. ¹⁸Ineema yu mwami wachu Yesu Klisto ibane ni mitima yanyu, bene wachu. Amina.

Ephesians

Chapter 1

¹Paulo intumwa ya Klisto Yesu kubushake bwi mana, kubasizwe luhande kubela imana bali Efeso na abizigiga muri Klisto Yesu. ²Inema ibe iwanyu na maharo ava kumana daha wachu numwami Yesu Klisto. ³Imana na daha wumwami wachu Yesu Klisto ahabwe ichubahiro. Niwe yatuhe zagiye kuli buli mugisha zu mutima, muharitu juli muri Klisto. ⁴Mukihicho kulemwa isi imana yatutoye twebwe twemela muri Klisto. Yatutoye twebwe kuigila tushobore kuba abelanda na tutidogegwa imbe yiwe. ⁵Murukundo Imana yatutoye muntango no kututwara nkabana biwe kunzila ya Yesu Klisto. Yakoze ibi kubela yashimishijwe nukukora kidya yipfuza. ⁶Iktivamwo chaho ni kwimana ishimagizwa naunema yu kwela kwikwe. Ikinicho yaturonkeye gusa kunzira yu mukundwa wiwe. ⁷Kukubela umukundwa wiwe, tulafise ukuchungugwa kuchira mumaraso yiwe kuharigwa ivyaha. Turafise ili kubela ubutunzi mwinema yiwe. ⁸Yagize ubu buntu kuba bwishi kubera twebwe muchubahiro nubumenyi. ⁹Imana yakoze bimenyekane iwachu ukwemejwe kwanyegezwe munteguro, kuvana ni kushaka kwerekanywe muri Klisto. ¹⁰Mukihe ibihe bishiche mukukwira kwinteguro yiwe, Imana ilobishira hamwe buri kintu cho mwijuru nicho hejuru yisi muri Klisto. ¹¹Muri Klisto twari twaratoranijwe no kutegungwa ikihe kitarashika. Ibi vyari bivana ninteguro yakora ibintu vyose kunteguro yubushakebwi mana. ¹²Imana yakoze ivyo kugira ngo tushobore kubaho kwishimwe dyubwela bwiwe, tubaye abambele kuba nubushobozi muri Klisto. ¹³Hari kuvizira Klisto yuko mwumumvishe ijambo dyu bukweli, ubutumwa bwa kakizwakanyu kuuzira ya Klisto. Hari muri wene kandi mwizeye no kushigwa kukimenye chona mwemu yera yemelewe. ¹⁴Umutima niwo ngwati yu mwandu wachu kushika ukugaba kuzobenekana. Ili dyari kwishimwe dyu bwiza bwiwe. ¹⁵Kubera ili, kuva numvishe ivyerekeye ukwizera kwanyu mumwami Yesu ni vyerekeye urukundo gwanyu kuri badya bose basizwe kuruhande kubela we. ¹⁶Sindareka kushimira Imana kubera mwebwe no kubavuga mukusenga kwanje. ¹⁷Ndasenga yuko Imana yumwami wachu Yesu Klisto, daha wubwiza, azobaha umutima wichubahiro, ukuhishurigwa kwubumenyi bwiwe. ¹⁸Ndasenga yuko amaso yanyu yo mumutima ahabwe umucho kuri mwebwe kumenya nubukibushobozi bu kuhamagagwa kwanyu. Ndasenga yuko mumenye ubutunzi bwibwiza buburagwa bwiwe muri badya basizwe ruhande kubera we. ¹⁹Ndasenga yuko umenye ubukuru busumba inguvu ziwe muri twebwe twizera. Ububukuru buvana no kukora akazi kunguvuziwe. ²⁰Iyi ni nguvu yakoze akazi muri Klisto mukihe Imana yamuzura kuva mubapfuye no kumwiharika mukuboko kwiwe kwi budyo muhantu hijuru. ²¹Yamwikariche Klisto hejuru kule yubutwale, amategeko, inkomezi, kera, na burijina livugwa. Yamwikariche Yesu ntari muriki kihagusa aliko ni mukihe kizozo kandi. ²²Imana ya vyubahirijwe ibintu vyose

hasi ya maguru ya Klisto. Yamugize wene umutwe hejuru yi bintu vyose mwi sengeru. ²³Ni kanisa yuko alidyo mubiri wiwe, nubu kwiye bwiwe atarabanza ibintu vyose munzira zose.

Chapter 2

¹Ni kudya niko mwalimwa lapfuye ni kubichumula ni vyaha vyachu. ²Yalimeze ibi yuko ubwabele mwaligiye kugana ni ibihe vyisi iyi. Twala kwilikiza ni kuganda kukwilikiza uyu niwo ntima wiwe yudya akola akazi yuko abana base. ³Twese bese aho habele twalitumezwe bamwe mulaba batemela. Twala kola kugana ni vyipfuza mbibi vyimibili yachu. Twala kola mlukundo gumubili ni kumenya kwachu. Twalitufishe igeso yabana ishavu nhyabadi. ⁴Lakini Imana ni ibabazi kukubelaku bwulukundo gwiwe luhini yabatukuzwe twege. ⁵Umwanya twalitwafyuye kuvyaha vyachu, alatuza ni hamwe nubuzi ma bushasha muli Klisto. Ni kunema yuko mwakijijwe. ⁶Imana yalatuzuye hamwe ni kutukola twikale hamwe ni kwihaliyo mwijulu ni muli Klisto Yesu. ⁷Yakoze uku kugila umisi iloza aaloshobole kwelekane ubutajili bukulu bwi ineema yiwe alatweka twege ibi ni kubela abelanda biwe muli Klisto Yesu. ⁸Kubwi ineema twalakijijwe kubichilezo niyi ni kuvya iwachu. Nakasimwe kimana. ⁹Kuvana inibikogwa. Vyakozwe vyiiwe ni habeho numwe woshima. ¹⁰Kukubela twenge tulukazi yimana, twalemwe kubwa Klisto Yesu kukola vyakozwe vyiza. Ni vyakozwe ibi niko imana yabipaze kuva keleza kela kukubela twenge, kugila tutabulile mulivyo. ¹¹Kulivyo mwibuke yuko hao kele mwalabuntu bamahaga ni kubwumubili twitwa, "atatahiliwe" kwa kidya chitwa kutahiligwa yumubili yikogwa na amaboko ya banu. ¹²Kuu mwanya uu mwali mwasizwe muluhande na Klisto. Mwala bageyi kubanu ba Israeli. Mwala bageyi bisezelamo mwemelewe ni mwalifishe ichizelo kumwanya uloloza muloba bwimwana kwisi. ¹³Ni kubwubu kubwa Klisto Yesu mwebe yuko aho habele mwalikulele yimana mwazanywe hofi yimana kubwa malaso ya Klisto. ¹⁴Kukubela wene wa maholo yachu yakozo mbabili kuba yumwe kubwu mubili wiwe ayalononye ulukuta kwa nkana niko mwalimvala nkaye, nabo mbasi. ¹⁵Yuko mwakomesheje amategeko yitegeko kutegeka yuko alime umunu umwe bushasha muli wene akola amaholo. ¹⁶Yakoze kufatanya ibikudi bibilivya banu kuba umubili gumwe wimana kuchila kumusalaba. Kuzila yimusalaba yalanyegeje abasi. ¹⁷Yesu yalaje kutangaza aaholo iwachu mwebe mwali kule yamaholo yanu nabadya balihofo. ¹⁸Kubwizila ya Yesu twenge twese babili tulafishe umwanya kwa yudya mitima gumwe kwijila kwa data. ¹⁹Uka nyene, mwembe banu bamahaga ni mula basafili wala abageyi kadi kwo twalabasagwa hamwe na badya basizwe luhande kubela Imana abagezi muzu yimana. ²⁰Mwubachwe hejulu yumusigi yintumwa na abavyugishwa Klisto Yesu wene yalibuye likulu dyihmela. ²¹Kuli wene inyubakwa dyose yubachwe hamwe ni kukula ulusegelo mumwami. ²²Ni muli liwene mwebe na mwembe mubachwe hamwe yuko alimumba kumana kumutima.

Chapter 3

¹Kubela ukujewe, Paulo mumufungwa wa Yesu Klisto kubela mwebwe abanyamahanga. ²Ndizela yuko mwumvise hejulu yakazi kinema yimana yambaye kubela mwebwe. ³Ndabandikila kuvana nukwelekwa ingene kumeze. Kwelekwa kwanje. Uku mukuli kwinyegeje nandiche kulimake kwijindi barula. ⁴Usoma kubela ibi, uzoshobola kumenya ubwenge bwanje muluku kuli kwinyegeje kwelekeye Klisto. ⁵Kulundi luvyalo ukuli uku ntikwagizwe ngo kumenyekane kubana babantu. Aliko ubu kwasizwe ahabona kumutima kurutumwa zasizweho nabavugishwa. ⁶Ukuli uko kwanyegeje nukuvuga abantu babanya mahanga nabo dukolana bagenzi bachu nabagenzi bachu bumubili. Naboduko lana hamwe numwemelo wa Klisto Yesu kuchila munjili. ⁷No kulili nakozwe umukozi kukashimwe kineema yimana yatenzwe kuli jewe kuchila kubikogwa vyinguva ziwo. ⁸Imana yatanze akashimwe aka kuli jewe, naho kulijewe ndumutu muto wabose kuli badya basizucho kubela Imana. Akaka shimwe nkuvuga bikwiliye kubamenyesha abampahanga injili ifise ubutajili butalabika bwa Klisto. ⁹Bikwiliye kubamulikira abantu bose hejulu yanyu mumpango wimana wibanga. Uyu mumpango aliwowali walanyejeje kumyaka myishi yachijeho, wimana aliyo yalenywe ibuntu vyose. ¹⁰Ukukwali ukuvuga ukokuchila kuvikanisa, abatwala nubutegeshi kubiche vyijulu bashobore kumenya ibiche vyishi vyintango yichubahilo chimana. ¹¹Ibivyobavye kuchila kuntengulo itahela aliyo yashikije muli Klisto Yesu umwami wachu. ¹²Kuko kuli Klisto tulafise ubutinyuchi nubushobozi bwokwinjila kubutinyuchi nubushobozi bwokwinjila kubutinyuchi kukwizela kwachu kuliwe. ¹³Kilivyo ndasalaba ntimwihebule kukubela amagogwa yanje kulimwebe ibi nubwela bwanju. ¹⁴Kukubela uku ndapfukanye kuli daha. ¹⁵Aliwe kuliwe kila mudyango mwijuru ni hejuru yisi yiswe izina. ¹⁶Ndasaba yuko ashobole kubaha ivyiza, kuvana nubutajili nubwela bwiwe, abako meze kunguvu kuchila kumutima wiwe, aliweali muli mwebwe. ¹⁷Ndasaba yuko Klisto abeho mumitima yanju kuchila mukwizela. ¹⁸Ndasaba yuko mube ikishichi ni ntango yulu kundo gwiwe. Mube murukundo gwiwe kugila mushobe kumenya, hamwe na bose bizera, ukuntu ubwaguke nubulibule bwikihagalo ni ntango yulukundo gwa Klisto. ¹⁹Ndasaba yuko mwomenya ubukulu bwilukundo gwa Klisto, aligo lusumba ubwenge. Mukose ibi kugila mwuzuzwe kushichwa kose kwimana. ²⁰Nubu kuliwene ashoboye kukola kila jambo, ibilengeje vyose dusaba chabule twiyumvila, kuchila inguvu yiwe ikola akazi muli twebwe. ²¹Kulimwene kube ichubahilo mwikanisa no kuli Klisto Yesu kumvyalo zose ibihe vyose. Amina.

Chapter 4

¹None lelo, ntuko mufungwa kuko umwami, ndabu bwiye mutambule neza chane nukuhuma gagwa kubela imana yala bahamagaye. ²Muhebe kubwitonzi bukulu nukwitonda nukwihangana. Mutwarana kubela urukundo. ³Numukale chane kubika ubumwe bwumutima kubela nukifungo chokwizera. ⁴Hali umubili gumwe ni mpwemu imwe, nkiko bibaye kandi mwali mwahama gawe kubela ubu shobozi chikwizera limwe kuhamagagwa kwanyu. ⁵Nahulumwa mi umwe, ichezelo kimwe, ulubatizo lumwe. ⁶Nimana imwe na daha wabose wene alihejulu ya vyose, nkubela vyose numuliwene wese. ⁷Kila umwumwe wachu ahabwa ingabile kuko ikigele lonyo chingabile cha Klisto. ⁸Ni kudya vyandi chwe bivugwa, hadya yaduga chane, yala longoye bafuzwe kubela ubutumwa. Alalonga ingabile kubantu. ⁹Nibiki kubeleki, "ya duze" kubela yuko yaluluche kandi impela yihasi yukwisi. ¹⁰Wene nyene yaluluche numuntu yudya nyene kuko yudya nyene yaladuze hejulu chane yijulu dyese yakoe kuti kuko kubaho kwiwe bibe kubela ibintu vyose. ¹¹Klisto yatanza ingabile nkuku nyene: intumwa, abavuga ubutumwa, umwunge, abalimu. ¹²Yakoze kuti yalabafashije abakilisube kubele ikikogwa chiyakoze, kubela kubaka umubili wa Klisto. ¹³Twakola kuti hamwe twebwe twese tusoholegwe ni chizelo nubwenge bwumana wimana. Akola kuti mpaka tushobole kukomela ntabadya bagezeko kubwishi bukwiye kubwa Klisto. ¹⁴Lino kandi kuko ntitube nkabana, ntiditagwe tagwe hidya nino, kukukandi ntudutwagwe nibinti bili bintu vyulukundo gamigishwa, kubujanja bwabantu kubela kuhenda henda nukuhendana yawavuye. ¹⁵Hanyuma yiwe, tulegonila ukuli kubela ulukundo nukukula chane munzila zose hakati yiwe kuko aliwe umutwe, Klisto. ¹⁶Klisto ayatela nije, kuhihamwe, umubiligose naba nya kanisa vyatela nyijwe hamwe ni vyingingo kuko kubela umubili wose wichile nikwi yabaka gwene nyene kubela ulukundo. ¹⁷Kubela, mvugalino ndababwiye kubela umwami. Ntimutambule kandi ntibantu wama nyamahonga ntakudya batambula kubele bitakwiye mubwenge bwabo. ¹⁸Babasizimwo umwijima kubela ibabazo vyabo balilu kanywe kuva kubela ubushobola bwimana kubufyela bulibene nyene kubela ubukomezi bilimumutima yabo. ¹⁹Ntibiyumva isoni. Bisizeho benenyene kubela ubwiminyi kubele vyibakoze imyanda, kubela bulikintu chubwi manyi. ²⁰Aliko, kutusiko mwize kuhusu Klisto. ²¹Ndamenya yuko mwumva kubela wene. Ndamenya yuko mwamenya kwigishwa kubela wene nkuko wene alukuli nkukwali nkuko alimuli Yesu. ²²Bila kwiye kwikula ibintu vyose bigendanda nulugendo gwanyu gwakela, Ubuntu bwakele nubuntu bwakele bubola kubela kwiphuza ububeshi. ²³Nimwikule ubuntu bwanyu bwakela kugilango mukogwe bushasha kubela ivyomutima mubwenge bwanyu. ²⁴Nimukole kuti mushobole kwambala ubuntu bushasha, bungendana ni mana. Walemwe kubela bwikwiye nubwela bwukuli. ²⁵None, shilaho shilakule nububshi. Ganila ukuli, buli mwumwe numubanyi wiwe, kubela tulihamwe balimwe kwa mugenziwe. ²⁶Mugile ishavu, aliko ntimukole ichaha. Izuba ntili chokele mulimwi shavu dyanyu. ²⁷Ntimu muhe shetani umwanya. ²⁸Wewese yiba bila kwiye ntasubile kwiba kandi hanyuma yaho bila kwiye akole akazi. Akole akazi kafishe akamavo ku maboko yiwe kubela yuko yoshobola kumufasha umuntu akeneye. ²⁹Amajambo mabi ntigave muminwa yanyu. Hanyuma yiwe, amaja gala kwiye yave kubela iminwa yanyu bilakwiye kubishakigwa, hubaha akamaro badya bumviliza. ³⁰Ntumu mushile mubabalo mumpwe mu yela yimana nukuliwene kuko mwasize ikinkumu kubela umusi wugakizwa. ³¹Bilakwiye mushile kule umubabalo gose, ishavu, kutukana, kugwana, nukutongona hamwe nibintu vyovyovyububi. Mubebeza mwebwe mulimwebwe. ³²Mube ni kigongwe muhalilane mwebwe mulimwebwe, ntakudya Imana kubela Klisto wabahali yewene.

Chapter 5

¹None lelo mube abantu wokukulikila Imana, nkuko abana bakundwa. ²Mugende kubela mulukundo, kuko nyene Klisto yatukunze twebwe yalitanze wene nyene kulitwebwe. Wene yalishikikamwa ni kimazi, kuba akamotekeza yokunzesha Imana. ³Ukushakana numwanda wowose nu kwipfuza bibi ningobwo ntibivugwe muli mwebwe, nkiko bigombe gwo kubizeye. ⁴Kuko bibi ntibi vugwe, kuvugana ubu fwela nubu gayane nuku vyalisha kuko bitalisawa, hanyumayiwe habeho akashimwe. ⁵Bulashobola kugilango ubushobozi kuko kushakana, umwonda nawe kwipfuza, uyomu senzi kugigwamana, ntafische ubulagwa bwobwose kubela umwami wa Klisto nimana. ⁶Uwewese ntakubesheshe kumajambo yubusa, kubela gano majambo yano ishavu dyimana ilaje hejulu yabana badya ba tubaha. ⁷Kuko ntushile hamwe. ⁸Kubela kela mwali mumwijima, aliko lelo mwabaye umwiza kubela umwami. Ukonye nemugenda genda nkabana mwomumucho. ⁹Kubela ivyamwa vyumiza bishila hamwe ubwiza bwose, bukwiliye ukuli. ¹⁰Rondela kidya kintu kinezela za Umwami. ¹¹Ntubeho kukola kubela ikazi zo mwijolo zitafische ivyamwa, hanyuma ya uzishile ahabona. ¹²Kubela ibintu bikogwa nabene binyegeje isoni chane nikubivuga. ¹³Ibintu vyose yobigiye kunyeguligwa ahabona, bibaha bona. ¹⁴Kubela bulumuntu ichamenyekanye kilaba ahabona. None avuga guti, dyuka, jewe nadyamyeyi, nu dyuke kuvamubapfuye nu Klisto alochane hejulu yame. ¹⁵Nuko mubemwagavye nkuko mugenda, sinka bantu batafische ukumenya kuko bali abanya bwange. ¹⁶Nimukoleshe umwami kubela umusi wamabi. ¹⁷Ntibube abafwela, hanyuma yako, mumenye niki ubwiza bwumami. ¹⁸Ntibubolegwe kumu vinyu yongeza kubwononyi hanyuma yaho mwuzuma nimsemu yela. ¹⁹Muganile na bulumwa kwanyu, mulizobuli ni kushima, indilimbo zomumutima. Rilimba mushimwe kutima umwami. ²⁰Data alatanze ishimwe kumajambo yose kubela izina dya Klisto Yesu umwami wchu kumana daha. ²¹Mwitange mwembe nyene bula umwumwe kuyundi kuchubahilo cha Klisto. ²²Shilaho, niwitange, kubagabo banyu, nkuko kumwami. ²³Kubela umugabo numutwe umugole, nkuko Klisto alimutwe wikanisa numukiza wumubili. ²⁴Kubela nkikanisa nkiko ikanisa imeza ilihasi ya Klisto, uko nyene abagole bakolegu two kubagabo babo kubela bulijambo. ²⁵Abagabo, mubakunde abagole banyu nkuko udyia Klisto nkiko yabakunze ikanisa nikwitanga wene kubela wene. ²⁶Yakoze gutwolibe dyela. Yalaliheza giye niki dyoze namazi kubela ijambo. ²⁷Yalakoze guti kubela yuko ashobole kwishililaho wene nyene kwikanisa ubwiza, ahatali impeta chankwe ikintu kisusa nkacho ntayo hanyuma yahonichela kitafische ichela. ²⁸Kunzila nkiyo iyo nyene bagabo mushaka kukundo abagole banyu nkwiko imili yanyu udyia kunza umugole alikunda wene nyene. ²⁹Ntanumuntu numwe yanka umubiliwiwe, hanyuma yaho ala vyibusha nikukunda, nkuko Klisto nawe yakunze ikanisa. ³⁰Kubela twebwe twakunze umubili wiwe. ³¹Kubela lino uugabo alo heba daha wiwe na maha wiwe alochaa banenumu gole wiwe nabobabili baloba umubili gumwe? ³²Guno gweiligwa nygejwe aliko nda vuga yuno Klisto ni kanisa. ³³Kubela lelo, bulumumwe wanyu bila kwiye kumunda mugole wiwe nkiko wene, mugole bila kwiye kumukunda umugabo wiwe.

Chapter 6

¹Abana bubahe abavyeji banyu nokumwami kubela ibi rihaki. ²Mwubahe sowawe na nyoko wawe kubela ili nidy tegeko dya mbese liginze isezerando. ³Kungira bibe hakiri nyanyi na mushobore kubaho ubuzima burebure hejuru yisi. ⁴Namwe bababa nkimubagerageze abana nokubazanira ingorane nishavu yaho bazane nokuhanwe na mategeko yimana. ⁵Namwe bakozi nimubeberanda kubami banyu baha kwisi kububaha no kutetemera nubwoba buva mumitima yanyu mube beranda nkakudya nyene mwubaha Klisto. ⁶Ukubaha kwanyuti bube hadya abami banyu hadya babaremba. Kugira bababeze hanyuma yaho nimube bakubaha. Nkiko abakozi baklisto kora urukundo gwimana kuva mumitima yanyu, ⁷nimubakorere mumitima yanyu yose kubera kubera mukorera Imana kandi sa bantu. ⁸Mukuye kumenya yuko kubela bulijambo dyiza umuntu akora arakwakira akashimwe kuva kumana nubaho umukozi chanke umuntu yidengevywa. ⁹Namwe bami nimukore gutwo gutwo kubakozi banyu nkimubatinyishe mumenya yuko wene aliwe umwami wabose ariwe arimwijuru mumenya yuko ataranyu muriwe. ¹⁰Kandi ni mube niguvu mumwami nomubushobozi bwi guvu ziwe. ¹¹Nimwambare ibigwa nisho vyose vyimana kungira yuko muhagarare ivyima yamatengeko yashetani. ¹²Kubera yuko igwano yachu atariyo yamaraso ni nyama. Kugirako muhagarare hejuru yu mwami namategeko yumutima nubutegeko yisi hejuru yabakuru bumwijima ili hejuru yabasirikare bumpemu ibi hejuru yisi womutima namategeko bwibihugu hejuru yububi numwujima hejuru kubela muruhande gwijuru. ¹³Kulivyo nimwambare ibigwanisho vyose vyimana kugira mulonke kuhagarara mukomeye hejuru yububi kubela mugihe icho kibi aliko bamaze kumara bulikintu muroha garara bashimiche. ¹⁴Aliko muhagorare musimichi nimukore nguti aliko mumaze kuba mwalafunje ni musipi kubela ukuli kukwiriye mugatunti. ¹⁵Nimukore bguti nimwaba mabayez neza mumuguru yanyu no kuvunga injili yamahoro. ¹⁶Kubela burikihe nimwatwarana impuzu zanyuzo kwizera kubela vyushobora kuzimwa imwampi yawuwudya mugwanizi. ¹⁷Nimwambare ikofera yakakiza nikipanga chumutima aliko alijambo dyimana. ¹⁸Hamwe na masengo isara ni musenge kumutima buri mwanya kukuraba uku ni mube no kulaba bulumwanya wokwihagana no kusenga kubela yabakilisuse buse. ¹⁹Nimusenge kubela jewe kugira ndonke ubutumwa nina mara kugurula umuvwa wanjye nimusenge kungira nabuvusha kubukomezi bwikuliubwa nyenge njwe bulaba injili. ²⁰Ni kubela yinjili ni jewe balozi nafunje iminyololo kungila yuko mulibene nyene vunge kubushobozi kuko ndabifushe kwisuta kuvunga. ²¹Mugabo namwe kandi mumenye amajambo yange ni kuntu gendelela tikiko benewachu nkunda na bakozi bizigigwa kumwami alomba menyesha butumuntu. ²²Namutumwe iwanyu kungira ibi vyonene kungira mumenye ibileba twenge ashabora kubahoza mumitima yanyu. ²³Amahoro abe kwabenewachu nulukundo hamwe nokwizera kuva kubwa Mungu data numwami Yesu Klisto. ²⁴Ineema ibe hamwe namwese bamukunda umwami Yesu Klisto kulukundo ludyana lutapfa.

Philippians

Chapter 1

¹Paulo na Timotheo, abakozi ba Klisto, kulibadya basizwe kuluhande kuli Klisto balabaho Filipi, hamwe nabalavywi nabakozi. ²Inema ibe iwanyu mana hologava kumana dahawachu umwami wachu Yesu Klisto. ³Ndashimila imana yanje iyo nibuche mwege mwesi. ⁴Imisi yose mulikila masengo yanje kubela mwegenyene mwese, imba numunzelo iyondabaengela. ⁵Fishe agashimwe kenshi kubela kukubahamwe kwanyu mwinjili kuva umisi wambele nhaka uwu musu. ⁶Ndizela yuko wene yatanguye akazi keza imbele yanyu azobandanya kuimalizia mpaka umusi wu mwami Yesu Klisto. ⁷Nivyiza iwanje kwiyumva kuti hejuru yanyu mwege mwese kukubela nabasize mumutima wanjye kukubela mwege, mwabaye, abashilika babagenzi muliyinema muliki gifungo chanje nokusaba ikigongwe nokwemeza kwanje kwinjili. ⁸Imana nichabona chanje, ingene nfwishe agashime hejuru yanyu mwese mumele yulukundogwa Klisto Yesu. ⁹Ndasenga yuko, ulukundogwanyu gwiyongelechane nachane mubu menyini nivyi yumvilo vyose. ¹⁰Ndasenga kukubela ili kudyango mubenubushobozi bwo kupima nokuchagula amajambo alimeza chane. Kandi ndaba sengela kudyango mubebeza hatabaye ikosa idyalidyo dyose kumusi wa Klisto. ¹¹Kandi mwuzuzwe nichamwa chukuli liboneka muli Yesu Klisto, kubwela nishimwe dyinama. ¹²None, bagenzi banje shaka mumenyuyuko, amajambo yabaje iwanje yakoze injili ibanda nyechane. ¹³Nicho kutuma ukubohwa kwanje muli Klisto vyamenye kange mubalinzi bahakulu hose no kulikila muntu kandi. ¹⁴Nabagenzi beshi ku mwami, kukubela ukubohwa kwanje, balahenda henzwe nokushobola kusigula ijambo atabwoba. ¹⁵Bamwe ukuli nokumutangaza Klisto kunzigo no kugwana,

nabandi muvyifhuzo vyiza. ¹⁶Badya bamuvuga Klisto kulukundobala ziyuko nashizweho ngaha kukubulanila ijili. ¹⁷Ahubwo abandi bamuvuga Klisto kubwabo nivyi fhuzobibi binyumvula yuko batuma ingolane iwanje mugufungwa kwanje. ¹⁸None? Sindaba, chanke inzila ali yububeshichanke kukuli, Klisto alavugwa, nokulili ndanezegwa! ego, ndonezegwa. ¹⁹Kukubela ndazi yuko ililizo zana ukubohogwakwanje. Ijambo ili lizoba kukubela amasengo yanyu no kumfashanyo yumutima wa Yesu Klisto. ²⁰Kungana nintegulo yanjenizeye yukulingo, sinzo bana isoni hanyuma yaho, kukushila ubwoba bwose , kukobili imisi zosenubu, niteguliye yuko Klisto azoduzwa mumubili wanje, nimba alimubuzima chanke mulufu. ²¹Kukubela iwanje jewe, kubaho ni Klisto no kuphani nyungu. ²²Aliko, nimba kubaho mumubili kuvyala ichamwa mukazi kanje, none simenye nityahe dyo kuchagula. ²³Kukubela ndasunikwa chane nivyi yumvilo ibi bibili ndifuza kuuleka umubuli nokubahamwena Klisto, ikintu alicha gachilo chane chane. ²⁴Atali, kusigala mumubii uwu nijambo likenewe chane kukubela mwege. ²⁵Kukubela nizela hejulu yili, ndazi yujonzo sigala nokubandanya kubahamwe namwe mwes, kukube ielambele numunezelogwukwize la kwanyu. ²⁶Nililizo zana umunezelo wanyu munini muli Klisti Yesu, kukubela jewe izokongezwa, kukubela ukubaho kwanje kandi hamwe namwe. ²⁷Musha kigwa kubaho amaishi yanyu mungendo nziza ishaka injili ya Klisto, nimukole uko inje kuba laba chanke ntaje, numveyuko mwahagaze neza mumutima umwe, ndifuza yuko numva mufishe umutima umwe, muchindanila ukwi zela kwi njili kulihamwe. ²⁸Ntimzo tinyishwe nikintu chochose kikogwa nabansi bachu. Ili kulibo nikigelelezo chukono nekala, ahubwo iwanyu ikigelelezo chagakiza kuvakumana. ²⁹Kubela mwege mwahawe kubela kukubela Klisto, sukumwizela gusa, ahubwo nokubabazwa kandi kuliwene. ³⁰Kukubela mufise ulubanza udya nkukomwabonye iwanje kandi mulumva yuko ndinagwo nubu.

Chapter 2

¹Nimba hari kuhabwa umutima muri Kristo. Nimba hari umunezero guva murukundogwiwe. Nimba hari ukusangira mumutima. Nimba hari imbabazi nikigongwe. ²Kwiza umunezero gwanje nu kwipfuza kumwe, mufishe urukundo lumwe, mufishe bamwe mumutima, nikugiea ivyiyumviro bimwe. ³Ntimugire kukwimenya nukwivuna aliko kukwitonda mubabona abandi kalibeza chane yanyu. ⁴Buri muntu umwe murimwebwe ntuzolabegusa ibikewewe vyawe wenyene, aliko kandi yitearalike ibikenewe vya bandi. ⁵Mubu nukushaka kuko afishe Kristo Yesu. ⁶Naho wene alichokimwe ni mana, aliko ntiyitwaraliche kuba cho kimwe ni mana ni kintu cho kwifatanya nacho. ⁷Hanyuma yiwe, yichishije bagufi wene. Yatoye umubili wu mukazi. Yiyerekana mukarorela kumwana wu muntu. Abonekana umwana wu muntu. ⁸Wene yichishije bugufi mukwubaha kushika kurupfu, urupfu gwu musalaba. ⁹Aho rero imana yumushimye chane. Yamuhaye izina likuru lichaho buri zina. ¹⁰Yakoze ivyokugira ngo izina dya Yesu buri viningombwa dyunye. Amavi ya bari mwijuru na bari hejuru yisi na buri musu yisi. ¹¹Na yakora ivyo kugira ururimi ni ngombwa gwemele ko Yesu Kristo ari umwami, kubwiza bwi mana Daba. ¹²None rero bakundwa banje nkuko mukwubaha imisi yose, sigusa kukubaho kwanje aliko relo ni hejuru chane naho hatobaho ukubaho kwanje, mushicha akakiza kanyu mwebwe mutinya nukuetemera. ¹³Kubera arimana ikora akazi muri mwebwe kubera kubashoboza kwifuza kukora ibereye wene. ¹⁴Mukore vyose atakwidodomba nukuharila. ¹⁵Mukore, ivyo kugira ntimwidogegwe ni kubaabana bi mana bizegwa batafise akarohe, mukore kutyo kugira mube umuho wisi, muruvyaro gwu bwansi nububi. ¹⁶Fata chane ijamba dyubuzima kugira ngombe na ngombwa yo kushinagiza umusi wa Kristo. Hanyuma nzomenya yuko nturukiye ubusa kandi sinababariye ubusa. ¹⁷Aliko naho nsukwa nkikimazi hejuru, yakimazichu kwizera kwachu, ndishima na ndishima hamwe namwe mwese. ¹⁸Kutyo namwe kandi murishima na murishima hamwe nanje. ¹⁹Aliko ndizera mumwami Yesu kumutuma Timotheo iwanyu ubu vuba, kugira ngwashobore kuhabwa umutima ninamenye ibintu vyanyu. ²⁰Kuko ntafishe uyundi wu vyiyumviro nkawe, ufishe ububasha kukwiye kubera mwebwe. ²¹Abandi bese banalikutuma iwanyu balandela ayiwabo bonyene gusa na saga Yesu Kristo. ²²Aliko muramenya akachiro kiwe, kubera nkuko umwana amufasha se wiwe, nikwo yakoze hamwe nanje mubutumwa. ²³Rero ndizera kumutuma ningoga mukihegusa nzomumenya nikizoba kwanje. ²⁴Aliko ndemeza mumwami yuko jewe nyense kandi nzoza ubu vuba. ²⁵Aliko ndiyumvira ni ngombwa kumugarula iwanyu epafadito, wene ni mwewe, wachuna numukozi wakazi, mugenzanje na numusirikahe muenzanje, ni ntumwa iwanyu kubera ivyo nkennye. ²⁶Kubera yarifishe ubwoba na yifuza kuba hamwe namwe mwese, kukubera mwumvishe yuko ya rigwaye. ²⁷Kubera kweli yarigwaye chane hofi yo kupfa. Aliko imana iramugirira ikigongwe na icho chiza ntichari hejuru yiwe gusa, aliko kandi chari hejuru yanje, kugira ngosimbe numubabaro hejuru yu mubabaro. ²⁸Rero ndamugarula iwanyu ni ngoga bishoboka kugira ngo nimwabona kandi muronke kunezegwa nanje nzoba nkuweho inkekaneka. ²⁹Mumwakile Epafadito mumwami mumunezero gwose. Mwubahe abantu nkawe. ³⁰Kukubera ikazi ya Kristo ko yari hofi kupfa. Yarahevyeye amagarayiye kukunkiza jewe akora kidya mutashobora kukora kukumfasha jewe mwarikure nanje.

Chapter 3

¹Hanyuma benewachu nezegwa kumwami. Sibona kugolana kubandikila kadi amajambo adayadya. Ibi binualabaho amaholo. Mwilinde ni mbwa. ²Mwilinde abakozi bikazi babi. Mwilinde na badya abihakana mumibili yabo. ³Kukubela twenge twatailiwe, twengenibo aba tusega imana kufashayo umutima. Vyotwilonkeye kuli Kristo Yesu, ukotutafise ubushobozi kumubili. ⁴Nuko nivyo, haliho umunu ukwizela umubili uwu, jewe ndalikushobola kukola ivyo hejulu. ⁵Kukubela ndatailiwe imisi ya munani, ndavuche mubwakombwa baisalaeli. Nwo hayuma ya beyamini. Nimwebrania na Waebrania kuko kuyisohozo ihaki amategeko ya Musa, yaliya bafalisayo. ⁶Kubwo bumenyi bwachundalali teseje ikanisa, ni kubaha chaki ya mategeko sindalifishe kulalamika kumategeko. ⁷Kubela mulibibinu vyose ndalabibonye kubwinyungu kwange jewe niko ndahaluliwe numwanda kukubela sindamumenya Kristo. ⁸Kukuli ndahalula ibinu vyose kubwashavu kuvana ubwiza bwo kumumenya Kristo Yesu umwami waje. Kukubela wene daleche ibinu vyose, bihalugwa numwanda kugila damulonke Kristo. ⁹Ndabonekana muliwe, sifishe ihaki ange kwenye yene kuva kumategeko, nukofishe ihaki idya ubonekana kumaholo kubwa Kristo, ivakumana, wene intago ya maholo. ¹⁰Ubu gomba kumenya wene ni nguvu yokuzuka kwiwe ni kusagila kuteseka kwiwe. Shaka kuhidugwa na Kristo kubwakalolelo kubu lufyu gwiwe. ¹¹Mitende shobole kuba ni chizelo kuva kuzuka abapfyu. ¹²Sukuli ndamaze kubilonta ibinu ivyo, nuko ndabaye umelanda mulivyoila ndikaza kugila ibe kulonta kidya kulanta ichabonekanye na Kristo Yesu. ¹³Bene wachu simenya yuko ndamaze kulonta ibinu ibi. Kuko ntola ijambo limwe. Ndibakigwa ivya yuma ndebavyo mbele. ¹⁴Ndikaza kugela ilengo kugila go ndonke akashimwe hejulu yuluhamagalo gwimana gwa Kristo Yesu. ¹⁵Twese twaliyakuliye akakiza, tukwiye kwiuvila kutagula guti. Bilimu bandi alokwiyuvula guti ibitasusa kwibijambo dyona dyona, imana izoliso banula liliwayu. ¹⁶Kadi nivyo, intambwe niyagela tulegenda kubwi mtindo iyi. ¹⁷Bene wachu, nijile jewe mubalebe mwitoze badya bagenda nikukalolelo uli mulitwenge. ¹⁸Beshi bamba ibadya muli vyishi ndalababwiye, nubu ndababwila kumosozu. Beshi bamba ntabasi kubwu musalaba wa Kristo. ¹⁹Ubwanyuma nabo abonayi kukubela imana yabo ninda yi shavu dyobo lilimwisoni zabo baliyuvula ibinu vyisi. ²⁰Bali ubunyakihungu bwachu buli mwijulu woniteze umukiza wachu Yesu Kristo. ²¹Alohidula imisozi yachu inengehke kuba numubili wiwe ubwelanda kubushobozi budya budya ubushobola.

Chapter 4

¹Kubera bakunzi banje badya ndipfunza badya bumune zero. Nitajidyange nimuhagarare ni nguvu kubera yumwami mwenge bakuzi bokunda. ²Nakwinginze wewe eudia kandi ndakwinginze wewe sitike nimugarukane ubumenyanyi namahoro hagatiyanyu. Kubera mwenge vyose babiri mwarangendanye numwami. ³Kubera nabinginze kandi mwenge mukora akazibagezi banje mubafasha aba bagaregore kubera batakoze hamwe na nje kubera ngukurangiza injiri yumwami tulikumwe nakirementi hamwe na bakozi abandi bumwami aliko amazina yabo arandichwe kubera mukitabo chubuzima. ⁴Kubera umwami imisi yose kandi ndavunga vezereengwa. ⁵Ubwitozi bwanyu bumenyekane kubantu bose umwami alihofi. ⁶Nkimwingore kwijambo dyodyose hanyuma yaho kora amajambo yanyu yose kuzira yokusenga. Kusenga no kushima. Nibindi bishakingwa. Bimenyekane kumana. ⁷Hanyuma amahoro yumwami aliyonkura. Kuliko kumanya bose ilorinda imitima yanyu hamwe ni vyayu vero vyanyu ifasho ya Kristo Yesu. ⁸Hanyuma benewachu ni muvyiyuvile chane amajambo yukurukubaha ukusi ubwiza. Ulukundo nagodya amakuru meza. Gafise ubwenge hamwe nagadya gacha kingwa kushimwangizwa. ⁹Nimwiyuvire ibintu bidya mwingishijwe mwakiliye nagadya mwakiliye nagandya maboeye kwanje nawe baba wachu wa mahoro aroba namwe. ¹⁰Ndafise umunezero minini chane hejuru yanyu. Kubera umwami kubera yuko mwenge mwarerechwe kandi niya yokwibonekeza iwachu hejuru yukovyotuyuvyanje kuvyukulicho ubwabwere mwaripfuza kukorera kubinti vyanje ariko nkimwarose akanya kokufasha. ¹¹Sivunga ivyo kungirango ndironkere ibinti vyanje ariko ndingishinje kushima kumbera imisi yose. ¹²Ndamenya kubaho kubera. Kungabanukigwa kandi kubamurivyishi kubera no kubamuhira hose kandinjewe ndaringishijwi ibanga ukuntu idya umwanya wokuhanga nokuntudya muwanya wizara kubera ubwishi bukwiye. ¹³Ndashobora kukora ibi kungufashanya nawene ampereza iguvu. ¹⁴Ariko mwarakoze neza kukorana nange kubera mumimbambaro zanje. ¹⁵Mwenge wafilipi muramenya. Kubera itango winjiri na hovana makedonia aliko nkakanisa ririho dyashoje kubera ibintu vyerekeye kwitanga no kuhabwa atarimwenge nyene. ¹⁶Ariko niho nariteseronike mwenge mwarafumiye ifashanya hejuru yarimwe kubera yibingo mbengwa vyanje. ¹⁷Sivunga yuko dondera ishashanya. Arikovunga kungira muronke ivyamwa bizana akamaro murimwenge. ¹⁸Ndarakiriye ibintu vyose ariko ndujunje nibintu vyishi ndakiriye ibintu vyishi vyanyu kuva epfradito nibintu vyiza kandi bimotera. Manukato vyenye kwemeregwa ariko vyose nishukanwa imunezereza imana. ¹⁹Kubera ivyo umwamiwanje arobuzuziza ibigombegwa vyanu. Kubutunzi bwera bwiwe kuriyesu Kristo. ²⁰Kubera kubwimana nokubwa data wachu ubwobware butahera butahera. Amina. ²¹Idamucho zanje zaramusohoyeko bulumuntu kubera Kristo Yesu. Bakunzi bofise barabaramucha. ²²Kandi abanyeshengiro bose baraha barabaramucha badya bamudyako wakaisari. ²³Nokubera ubuntu bwimana wachu Yesu Klisto habenimitima zanyu.

Colossians

Chapter 1

¹Paulo, intumwa ya Kristo Yesu kubwulu kundo gwimana Timotheo mwene wachu. ²Kubakilisuni bene abizigigwa kubwa Kristo balimo Kolosai ineema ibe namwe na maholo kuva kumana na data wachu. ³Tulataze akashimwe kumana, dafa numwami wachu Yesu Kristo, na tulabasegela umwanya kumwanya. ⁴Twaluvishije amaholo iwanyu kubwa Yesu Kristo nulukundo mufishe kuli badya bose abatezwe kukubela imana. ⁵Mulafishe ulukundo ulu kukubela yokuziganya ukuli dyalabiche mwijulu kukubela twebwe. Mwaluvishije kuvyelekeye kuziganya ivyo vyukuli nikwi jambo dyukuli ubutumwa. ⁶Nuko dyaje iwanyu ubutumwa ahobatanguliye ubutumwa balakwilagiye kwisi yosi ibaye iko uku mulimwebwe kadi kuva udyu musu mwuvishije ni kwiyigisha kuvyelekeye ineema yimana mvyukuli. ⁷Iyi nibwo ubutumwa yomwize kuvakubwa Epafr. Mubakuzi bachu umukozi mugezi wachu nuko alumukozi yizewe na Kristo kumwanya wachu. ⁸Nawene yakoze kumenyekana iwachu ulukudoiwachi kubwu mtima. ⁹Kukubela ulukodo ulu kuva udyu musu hotwuvu uku, nitwaleche kusengala twambaye tusenga kuko mulokuzuzwanu ubwege nu lukundo gwiwekubwi chubwahilo vyose ni kumenya kumtima. ¹⁰Twabaye tusega yuko mlotabulila kuko mubelewe ni mana niko nzila zibeleye. Twabaye tuengayuko mulovyalamatunda kuko kukikogwa chiza nuko muloba mubwege bwimana. ¹¹Tulabasegela bagezi kubahaleza inguvu kuko yuko umbusabozi kungana ni nguvu zu bwelanda bwiwe yuko yihaganye namwe umunezelo twese. ¹²Tulasenga kuko yuko tunezelewe. mlotanga akashimwe kwa data, uwakoze mwebwe mbweze kuba ahanu yu samulagwa wa basenzi kuko habona. ¹³Yataze kuva mubutwale bwu mwijima kutunguliza

mubwami bwu mwana wiwe umukuzi. ¹⁴Nuko umwanawiwe tulakijijwe, nimbazi bwi vyaha. ¹⁵Umwana wa kalolelo wimana atamboneka numuvyagwa wabele wo kulimwa kose. ¹⁶Kubela wenyene imbinu vyose vyalemwe bwidya bwiliho mwujulu ni mbilimwisi imbinu bilambonekana nibitaboneka nivyo vya kela ubushobozi bwu ubutwale ama binguvu. Imbuni vyose vyalemwe na wene kukubela twenge. ¹⁷Wene yaliho vyuma yibinu vyose kuliwene vyose vyafatanye hamwe. ¹⁸Nawe wene niwe umutwe wumubili nikuvuga ikanisa wene nihhago yo kuvuka ubwa mbele kuva mubwapuye kulivyo alafise umwaya ubwa mbele mubwinu vyose. ¹⁹Nkuko imana alabelewe kubwa ingishiche kwiwe bose abe muliwene. ²⁰Ni kuhuza ibwinu vyose vyiwe kukubela yu mwanawiwe imana yalakoze amaholo kuchila amalaso yumusalamba wiwe. Imana yalahujije imbinu vyose vyiwe weneyene, iko alimbinu vyo kwisiamwe ibinu vyo mwijulu. ²¹Namwe kadi ku mwanya ngumwe mwalabwa genyi kumana namwalabasi kuwe kubwenye nibikogwambibi. ²²Aliko ubu ayabahujije mwebwe kumumbili wiwe kuchila kulufyu. Yakoze imbi kugila ambazane mwebwe abatakatifu Datafise umwikono ata mahinyu umbele yiwe. ²³Nimba muzombandanya kwizela. Mwalakomezwe ikomeye atakukugwaho kuse kuva kuliukwizela kuijili umwuvushije iyiniyo ijili mwatagajije kwa kila muntu alemwe chasiyijulu. Iyoniyo ijili aliyo kulijewe paula mbaye umukozi. ²⁴Umbu danejelejwe na mateso yaye kubela mwebwe. Naje ndakwije kumubili waje ikibuze kumateso yange Kristo kubela umubili wiwe alio ikanisa. ²⁵Jewe ndumukozi wikanisa ilikugana ichojejezwe chandawe kuva kumana kubela jewe. Kudyu zuza ijambo dyimana. ²⁶Uku nukuli wi bwaga dyali linyegejwe kumwaka mwishi ni kuluvyalo. Aliko umbu mwalunguliwe kulibose abwiye kuliwene. ²⁷Nikulimbadya alimbo imana angovye kungulula kulubwo butuzi wichubahilo chibaga byukuli uli mubanya mahaga. Nikuvunga Kristo alimulitwenge ubwetanda buzoza. ²⁸Uyu niwe tutanganza tutamuhana kila munu. Nikumwigisha kila mwahu kukateka kose. Kugilago tumuzane kila munhu yitugayige Kristo. ²⁹Kubele imbi jewe ndafishe umwee nikwikaza nikugana niguvu yaje ikola akazimulijewe nikumbushobozi.

Chapter 2

¹Kubela ngomba mumenye yuko nkomeye. Kukodahuye mgolane nyishi kubela. Mwene kulibose muliho mukihe chose abantu bose balabonye uluhanga gwange no mumutima wange no mumubili yange. ²Ndakola akanzi kungila imitima yabo ilemeshwe kujanwa hamwe kuba nulukundo. Nivyo ubutunzi bose nokwisi kumenya kumela mubwenge no kumenya ubenge bwukuli kumana ni Kilisito. ³Uwiyumva muliwe wene atengula inzila nukubaha nubwenge bubichwe. ⁴Mvunze kundi kungila umutima waliwewese ntalo bangilule kungila mumajambo yokubesha. ⁵Aliko sindikumwe nabo muvyo umubili aliko nikumwe namwe. Muvyo umpemu ndanezengwa kubona ubwitozi byanyu bwinza mukukimela mukwinzela kwanyu kubwakilisito. ⁶Nkuko mwakiye kilisito umwami kolankwawene ngutwongutwo kubela wene. ⁷Musingo imizi muliwe muubake muliwe mushimike chane, mukumzela nkilo miwngishijwe mulushilizwe kushimwa. ⁸Nimulebe udyu mutu wewese nkabafante mumaboko yabve nomumajambo yiwe ataliho yububeshi kubela yo kwakila abana babantu. Kubela yuko amatengeko yisi sivyo mulikilisito. ⁹Kubela yuko wene ubwitoze bose bwimana ubayeho kubo umubili. ¹⁰Namwe mulunjunje muliwe wene nimutwe wakibutegechi. ¹¹Aliko muliwe kandi mwahisilamuwe ukusilamungwa kutwagizwa na bana babantu kuanaho umubili winyama mugabo nisilamu ya Kilisto. ¹²Mwalazichwe nawa muvyo ulubatizo kunzila iyoyokwizela muliwe mwalazuwe kubushobozi bwimana uwazuye kuva mupyuye. ¹³Homwalimwakoze amakosa yanyu kutasilamungwa kubo imili yanyu yabagize kubaho hamwe nawe nokutuhaila ivyaha vyacha. ¹⁴Yalahananguye kwishuzwa na madeni yaliyandichwe ubitoze bwalivyuma yachu yalakuyeho vyose bahabwakumusataba. ¹⁵Yalakuyeho iguvu nubutekechi yabisize kuba ahabonano kuyangila ugenyi bwuchinzi kunzila yumusalaba wiwe. ¹⁶Kwivyo umuntu wewese nkabachile ulubanza mwenge mukundya na mukungwa au kumusi wumusi mukulu. Chabule ukwezi kushasha chabule umusi yisabato. ¹⁷Ibi nibitutu vya majambo galaza mungabo mumitumba yabo yakilisito. ¹⁸Ntihakagile abantu babangunga mumpela yabo kukwipfunza kwipfunza kwichisha bangufi no kusenga ibigigwa mana umuntu wangukwo nkiyinjila mumajambo yabonye no kuhendwa hendwa nabwenge bwiwe bwimubili. ¹⁹Wene kakifata umutwe no kuva mumutwe kubela umubili wose kuchila mubihibavyose no mumagufa nketelanya no kufatanya. Hamwe kukula no kutanga akanzi kokuhabwa nimana. ²⁰Mungabo mwalapfuye na Kilisto kungeso yisi, mbengako mubayeho mengo mulitesa mwiye. ²¹Nkimufante kandi nkimubonze kand kwinukiliza. ²²Ibivyose vyatengechwe kubela yubononyi boza ni bikolesha kuvana ninyingisho ya bantu. ²³Aya matengeko kuchiye bungufi kubwa mashengero ngakozwe kuzingo no kucha mbungufi no kubabazwa mumubiri aliko. Takamalo hejulu yivyifuzo vyumubiri.

Chapter 3

¹Nimba kandi imana yalabazuye hamwe na Kristo, yakwilikiye amajambo gari hejulu aho Kristo yachiye kukuboko kubudyo kwimana. ²Nuwi yumvite ibintu bilihejulu, kukubela amajambo yomwisi. ³Kubela mwapfuye, nubulabwi bwanyu bwaneyegejwe hamwe na Kristo kuva ku mwana. ⁴Kuko Kristo halabonekana, aliwe ubuzima bwanyu niho namwe mulobonekana nawene mbwera. ⁵Kukolelo kwicha ibintu biliho kubela kwisi kubela, ubusha konyi, umwanda, ibintu bibi, kwizera bibi, kwipfuze, navyo ni bigigwe mana. ⁶Kubela amajambo ayo ishavu dyimana lilaje hejulu ya bana badya batumva. ⁷Nukubela aya majambo ayo mwebwe kandi mwamenywe mwivyo ntimwumvishe mulibene. ⁸Alikolelo bila kwiye ivyo bintu ivyo vyose. Kuko ishavu, kushavula ivyi yu mvito bibi, ibituchi, na majambo mabi gavuge mumunwa wanyu. ⁹Ntimuhendane mwebwe mulimwebwe, kubela mwiya mbuye ubuntu bwanyu bwakela viya zoze viye. ¹⁰Mwambaye ubuntu bushasha, kubela bikogwa bishasha kubela ubwenge kuvana ni shushano yawu dya yalemwe. ¹¹Kubela kumenya kwiwe, ntayuliho muyunani nu muyahudi, kusilamugwa nukutasilamugwa, wasomwe nutusomye, watumwe nutatumwe aliko hanyuma yiwe Kristo nibintu vyose mulivyose. ¹²Ntukoba chaguliwe nimana, abelantu bakundwa, numwi yambike ubuntu bwiza, kubahafi, kwitonda, ubwitozi nukwihongana. Numutwalane mwege mulimwege. ¹³Numuganyilane bulumwe na mugeziwe ntakya umuntu ahalila namgeziwe, amahalile ingene ivyo umwami ntuko yabahaliye mwebwe. ¹⁴Budya yibintu vyose, mugile ulukundo, nuo nikigezo chokumalila. ¹⁵Amaholo ya Kristo yabalongoye mumitima yanyu vyalikubela kuko vyali vyamaholo linolelo mwalahamagawe muvyo mubili gumwe. Mubenaga shimwe. ¹⁶Nijambo dya Kristo dyichale muimwebwe muvyubutunzi, ichubahilo chose, nimwigishane nukuhanulana mwebwe mulimwebwe mulizabuli, indilimbo, nindilimbo zomumitima. Lilimba mushima mumitima yanyu kumana. ¹⁷Nakidya mukolesha chose, kubela amajambo none kubela vyukolo, kalamwese kubela izina dyumwami Yesu. Numuhe agashimwe imana dala kuchila muliwe. ¹⁸Abagole, mwubahe abagabobanyu, ntukunu bibela kubela umwami. ¹⁹Namwe bagabo, muba kunde abagole banyu kandi ntumube bakaze hejulu yabo. ²⁰Abana, numwubahe aba vyeyi banyu kubela ibintu vyos kubele nivyo bibeza umwami. ²¹Mwabagabomwe ntumubatangule abana banyu, kugirango ntibaze kwihebwa. ²²Intumwa, numwubahe abatware banyu kubela umubili kubintu vyose, sukubela ingabile ya moso ntuko abantu benezelewe gutwo, kwemela kumutima wukuli. Mutinye imana. ²³Kudya nyene mukda, kola kubivuye kumpwemu yanyu kuko ku mwami natwe kubela abana babantu. ²⁴Mulamenya yuko mulokwila akashimwe kokugoba kuva kumwami. Na Kristo mwami wumukolela. ²⁵Kubela wewese akola bitali mukuli alokwakila ulubanza kungendo italikuli yiyakoze, ntavyo upendeleo.

Chapter 4

¹Abami nimuve mubakozi amajambo ai ukuli nayi chubahilo. Mulazi kandi yuko mufise umwami mwijulu.²Nimu bandanye kuguma mumasengo. Nimwicha lemaso mulidyo mamashimwe. ³Musenge hamwe kukubela twege kandi imana yugulule imidyango, kubela ijambo, kuvuga ibihishijwe vyukuli kwa Klisto. Kukubela ili nalaboshwe iminyololo. ⁴Ndasengango shobole kulishila habona, nkukobinsaba kuvuga. ⁵Nimugende kukubaha kulibadyabali hanze kandi mukize umwanya. ⁶Amajambo yangu nabe ninema, mugihechose ufate umunyu mugihe chose. Kidyango mushobole kumenya ingene mushaka kumwishule bulu muntu. ⁷Kumajambo angega jewe, tikiko alobikola bimenyekane iwanyu. Wene numugenzi wumukunzi, umukozi wumwizigigwa. Numukozi mugenzi wachu kumwami. ⁸Ndamutunywe iwanyu kukubela ili ngomushobole kumenya amajambo yelekeyetwege kand ashobole kubalesha umutima. ⁹Ndamutunye hamwe na Onesimo mugenzi wachumukundwa wumwizegwa numwe mulitwege bazoba bwila kila kintu cha baye hano. ¹⁰Alistalko, umufungwa mugenzanje, alabalamucha kandi na Malko muvya wa Balnaba womwakiliye ubutala tibu kuva iwe, "None ajeiwanyu, mumwakile". ¹¹Kandi Yesu atwale Yusto. Hawa wenyene wa tohala nabakozi bagenzi banje kukubela ubwami bwo mwijulu babaye numunezelo iwanje. ¹²Epafla alabalamucha. Wene numwemuli mwege numukozi waklisto Yesu. Wene alakola umwete muma sengo kubela, mushabole kuhagalala neza uhakikisheneza ukugomba kwimana. ¹³Kukubela ndamushingila intahe yuko akola akazinumwete kubela mwege, kulabobali laodekia nokuli badya bali Hielapoli. ¹⁴Luka wamuganga umukudwa, na Dema balabala mucha. ¹⁵Ulabalamucha abagenzi banje bali Laodekia, na Nimfa, na nikanisa lidyalli muhila iwiwe. ¹⁶Ibalua iyi ni yasomwa bamwe mulimwege, izo somwe kandino mwikanisa dyabali Laodekia namwe kandi muhakikishe muyisomeyiyo balua kuva laodekia. ¹⁷Vuga kuli Alkipo, "Laba intelelano yowanyakiye kumwami, yuko ushakigwa kushicha". ¹⁸Iyindamuchochi ni kukubokokwanje jewe nyene Paulo. Nimwi buke iminyololo yanje. Inemaibe namwe.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo, Silwano hamwe Temotheo kubela numwikanisa dyimuli tesolonike kubela imana daha mumwami Yesu mukiza. Ubuntu na maholo bibehamwe namwe. ²Tulatanga akashimwe kumana bulumusi kubela mulimwebwe mwese, umwanya hutuba vuga kubela amasego yachu. ³Tulibuka tutibegiye imbele zamana daha wachu imilimo yanyu ichizolo kumwete wulukundo, nu kwihangana utafishe ubutunyi kubela biloze imbele kubela imwami Yesu mukiza. ⁴Bakunzi mukundana nimana, tulamenya kuhamagagwa kwanyu. ⁵Kubela ubutumwa bwachu bwaje uwanu sukubela ijambo kusa, kuko kandi kubela inkomezi, kubela impwemu yelemwebwe. ⁶Mwala abantu bututwigana twebwe numwami, kuko mwalose ijambo kubela ingolane kumunezelo iva kumpwemu yela. ⁷Nibintu vyabaye, ntuko mugomba kukole mulibose kubela makedania hamwe akaiya kukonibo bizeye. ⁸Kubela muva uwanyu nijambo dyimana dyakwiye hose hamwe. Akaiya wene weka hanyuma yiwe, kukubela abantu ichizdo chachu kubela imana ya kwiye hose nivabaye vyiwe ntitu keneye kuvuga bilibintu. ⁹Kukobene nyene balabamenyesha bilozza mulitwebwe vyalibime zekute mulitwebwe. Balavuga yuko kuntumwe muhindukiliye imana kuva kubela mabishusho nu kukolele imana ikomeye niyukuli. ¹⁰Balatanze inkulu kubela mwamulindiye umwana wiwe kuva mwijulu, wazuche kuva mubapfuye. Nugu ni Yesu, atuchila umwidegevyo kuva mugihano kiloza.

Chapter 2

¹Kuko mwebwe mulamenya bangezi nuko ukuza kwachu nu kwayu ni kaligusa. ²Mlamenya yuko ubwabele kwalateseche nikututenga nikubwisoni hali ya mubafilipi ntiko mubwimenya. Twalitufishe ubujasili kubela imana kuvuga umbutumwa bwimana muliyo ingolane nyishi. ³Nuko ubuhusia bwachu ntibuvanubwi wala kubela ubuchafu wala kubela ihila. ⁴Hanyuma yaho nuko twemewe nimana ni kwizelengwa ijili nivytuvunga. Tulavunga siku bwanezeleza abanu nuko kunezeleza imana wene wene aleba ijili yachu. ⁵Nuko yene nitwakutumie amajambo yokwikuelwakaza mumwanya wose wose nuko mbimenya, kutulungikila amajambo nhikutubeshela ni kwimyuzi imana, imana niyo shahidi yachu. ⁶Wala nitwalondeye ubwelanda ni ubantu. Wokuva mulitwembwe kugaenda kubadi. Twalikusobola kulonda yakuzwe niko ijili ya Kristo. ⁷Hanyuma yaho habaye abaloshe hagati yachu yuko mama gabafalisi abanabiwe yene. ⁸Nikwayo nzila twalitufise nulukundo iwanyu. Twalitufise kuganyila kubamenyesha si kubatumwa bwimana twalitufishe ubuzima bwachu nyene kukubela mubaye abakuzi bachu. ⁹Kubela bangezi mulibuka ikazi nitaabu yachu mwisolo numutaga twatufishe ikazi kugila nituze twalamulemeleye wewese umwanya wo twabahanye ubutumwa bwimana. ¹⁰Mwebwe mulabashahidi bwimana nuko ubwelanda bumezebate gute? Ihaki atalawana niko tungenda yene imbele yanyu ntubizela. ¹¹Nuko nuko mubimenya yuko ni kubela iki niko ni umwe wachu nuko daha yalimewe kubana biwe niko twambabwise kubaha umtima twalabileve. ¹²Nuko mwalimukwiye kugenda nuko bimeze umuhamagalo wachu kwimana yatuhamagaye yene ubwami nu buwelanda bwiwe. ¹³Kukubela iyo tulashimila imana ni kumda nikubela umuda tulimwo twabakiye kuva. Wachu ubutumwa bwimana bwomwuvishije, mwalabwakiye sikwi jambo dyibantu hayuma yaho. Twalakiye nimukuli bwineza kuhamagalwa kwachu kwimana. Yambaha magaye wene yene ubwami nubwelanda biwe. ¹⁴Nuko mwebwe bagezi mubwe ambanu bo kwijila mmakanisa yimana yaliho kubayahudi kuko Kristo Yesu kukubela mwebwe naho mwalateseche haho mbinu bidya bidya lenva kubantu bwachu niko bimeza kubwa uva kubayahudi. ¹⁵Bwala bayahudi nibwo bwamwishe umwami Yesu hamwe ni humwa nabayahudi ababilukanyije tutende haze. Nwibabeleye kumana nabasi ukbantu mbose. ¹⁶Bwala tumbujije kuvunga mumbi hingu kugila mbalonke kulokogwa amatokeo yiwe nu agendelela nivvyaha zambo hayuma ighihano yaje hejulu yambo. ¹⁷Twenge bwagezi twalitwalatengaye namwe kumwanya muto kubwumubili sibwa mwenu twaloze kubushozi bwachu ni kwituma chana kubona amaso yachu. ¹⁸Twashaka kuza iwanyu jewe Paulo kubwabele niyudimusi mgamb satani alatubujije. ¹⁹Kubela kukwiyemela kwachu nibwiki hayuma chanke umunezelo chanke ikichimbo kwisimila imbele yu mwami wachu Yesu umwanya wokuza kwiwe? None simwebwe chane niko abandi bameza. ²⁰Kukubela mwebwe mulubwelandanu munezelo wachu.

Chapter 3

¹Nkuko twalitutashobola kwininganachane, twaliyumviye kubela kushaka kusigala hali ya Athene hamwe twenka. ²Twala mutumye Timotheo, mugenzi wachu numukozi wimana kubela ijambo dya kilisto kubenekeza nukubakomeleza nukubalemesha kubintu bijanye nichizelo chanyu. ³Twalakoze yano kugilango ntabeho uli wewese wekujugumila kuvana numukubonegwanvyokubela bene nyene mulamenya yuko twamaze kuhamagagwa kubela lino. ⁴None lelo hotwali kumwe namwe, twalatanguye kubabwila yiko tulimotulalonka ingorane, nivyo vyabaye nkiko mumenya. ⁵Kubela lino, hontalibola kwihangana. Kandi ndatumye kukondonke kumenya hejulu yichizelochanyu. Haliho umugelageza yaliko alalondela amagelagezo, nikazi yachu iba ubusa. ⁶Aliko Timotheo yaje iwachu kuwa iwanyu nukutuzanila ikintu chiza chene ihejulu yichizelo nulukundo gwanyu. Yala tubwiye yuko mulafisha ichibuko chiza hujulu yanyu. Yukomulashaka yuko yotubona kuko natwetwese twizela kubabona twebwe. ⁷Kubela lino twala hojejwe chane nkuko mwebwe kubela ichizelo chanyu, nkukugila kubabala ningolane zachu zose. ⁸Kulubutulabaho, nkuko muza kuhagalala muhagaze kumana. ⁹Nikitwoheleza akishimwe kimana kubwanyu, kumunezelowanyu, kumunezelogose gotufishe imbele zimana hejulu yanyu? ¹⁰Tulasenga chane mwijoho nikumutaga kukotushobola kubona amaso yanyu nukubongeleleza ikibulaho nkuko ichizelo chanyu. ¹¹Imana yachu na daha wene nyene, numwamiwachu Yesu aturongoye inzila yachu tusohole iwanyu. ¹²Umwami abakole mugwile chane nukurenza nkuko ulukundo, mukundana nukubakunda abantu bose nkuko tubakolela mwebwe. ¹³Nukole guti kuku ikomeza imitima yanyu ibeho muta ugaya mubwela imbele zimana yachu na Daha wachunkuko kugaluka kumwami Yesu hamwe nabela biwe bose.

Chapter 4

¹Nuko bene data tulabahaye umutima. Kubungingo bwa Yesu Kilisto ntiko mukwiye ivyelekeye kuva mulitwebwe nkiko bilawiye kungenda mulikwebwe no kubeza imana. Kumila iyo kandi mungende no kulushaho. ²Kubela tulamenya kwelekezwa ibibwahawe kucha kumwami Yesu. ³Kubela nivyo ulukundo ngiwana kubaha kwachu tuleke ubusambanyi. ⁴Kubela bulumuntu umwe wanyu amenya ukuntu atengeka umungolewiwe. ⁵Kubela yipfunza vyumubili nkuko abanyamahanga batamenya vyimana. ⁶Nkabeho umuntu waliwewese alolenga akalimbi no kumutakanza mungenziwe kubela yijambo umwami niwe akuha bikeyi kwijambo dyadyose. Ibiniko bimize tutakwiye kubeleka no kwemela. ⁷Kubela umwami nityatuhamangaye. Aliko kubwinenza no kubelanda. ⁸Kubela yanka ibintiyanka abantu aliko yankaimana ubaha umituma mwelanda. ⁹Uchiza chumugenzi ubukudo ntavyo kulinda umuntu wewese. Kumwandikila kubela mwalamaze kwingishwa nimana kukudana mwenge kulimwenge. ¹⁰Nulivyo mwalakoze ubivyose nubakunzi balimakendonia. Hose mungabo talabasenga mukole no kulushaho. ¹¹Tulabasaba mwipfunze kubaho ubunzima mushishikale kukunda imilimo yanyu. Nokukola na maboko yanyu nkuko twabashache. ¹²Kola ibi kungila ungendeneza no kukundwa nabantu. Balihanze nokwizela kungila kubaho ntakinu na kimwe. ¹³Aliko benedata titushaka mwenge mumenye bitalivyo vyene hangeze hejulu yabo badyamwe kubela ntababand batafise kwemela kumenya umwanza. ¹⁴Nimba twemeye Yesu yuko yupfuye. Hanyuma akazuka kandi imana iloza hamwe na Yesu. Abo badyamye muhupfu kubwa ye wene. ¹⁵Ikinicho tubabwila ijambo dyamana twenge tukikomeye tulabahaye akanya kokuja kwiwe umwami wachu Yesu Kilisto. ¹⁶Kubela yuko twalantanguliye badya badyamye kubwo ulipfu. ¹⁷Kuko twenge tukomeye twasingaye tulokwengelana. Hamwe nibichu hamwe na bamalayika miibichu. Kunzila iyo tuzoba numwami imisi yose. ¹⁸Kwiyo muhazane mwenge kulimwe kumajambo ayo.

Chapter 5

¹Uko kubwatumwa bwo mukanya nibihe bagenzi ntimufise kukintu chochose chandichwe iwanyu. ²Nuko reromwebwe ubwanyu mramenya neza umusi wimana uzoza kumusuma aza mwijoro. ³Mugenzi bavuga yuko hariho amahoro numwidegemvyo. Niho ubwononyi buzobazira mkanya ubwo nyene. Ni nkuko umubabaro umuzako umugoragore afise indantibazo kwitandukanya ni nzira iyoyose. ⁴Ariko mwebwe bagenzi tnimwi mmwijima kugeza urya musi uzobazira nkumusumu. ⁵Kubera mwebwe mwese mura bana bumacho mrabana bumtaga twebwe nitura bana bijoro chanke ntuturabana bumwijima. ⁶Nuko rero ntuturyame nkabandi nkuko badyama ariko tube maso kandi twitonde. ⁷Kubera badya badyamywe mwijoro. Kandi nabadya baboregwa mwijoro. ⁸Kubera twebwer turabana bokumutaga, tube tegavya twambare inkomezi zu kwizera nurukundo ni nkopera yichuma ariyo yi chremezo kubakiza komugiha chiza. ⁹Kubera imana ntiyatuchaguye ubwambere kubwibichumuro ariko kubwo kuronka agakiza ubwinzira yumwami wachu Yesu Kristo. ¹⁰Wene niwe ya tupfiriye kugirango turi maso chanke tudyame tuzobaho hamwe ndwe. ¹¹Nuko rero nimuhame mpore nokwubakana mwebwe kuri mwebwe nkuko nobutukora. ¹²Bagenzi turabasavye mubamenye badya bakorera murimwebwe nabadya bari hejuru yanyu mumwami nomuribadya babahanura. ¹³Turabasavye yuko mubamenya no kubaha ichubahiro nokubaha urukundo kubwikazi yabo mube namahoro mrimwebwe nyene. ¹⁴Turabasavye bagenzi nubahanure. Abatagendera mubwitonzi mubahe kwihangana. Badya bihebuye kandi mubafashe abihebuye kandi mube abihangana kuribose. ¹⁵Murebe ntihabeho umuntu uwowese ariko kurivyo nimukore vyiza kumuntu uwowese nokuri mwebwe. No kubantu bese. ¹⁶Nimunezegwe imisi yose. ¹⁷Nimusenge igiha chose. ¹⁸Mushimiri mana kurikira kiritu kuberivyo nivyo ukugomba kwi mana nokubwa Yesu Kiristo. ¹⁹Ntimuzimye mpwemu. ²⁰Ntimugaye ubuvugisha. ²¹Nimugerageze ibindi vyose. Kandi nufate dyiza. ²²Nimwitandukanye nibiboneka vyu bubi. ²³Imana yamahoro ibuzuze hagati mubwiza. Mpwemu mumutima nomumubiri bibikwe. Atavyiyumviro kugeza mukuza kwiwe umwami Yesu Kiristo. ²⁴Ariko we yabahamagaye numwizigigwa. Nawe niwe yabikoze. ²⁵Bagenzi nimutusengere kandi. ²⁶Nimubaramuche abagenzi bese kunzira yo kunsomaguro yejeje. ²⁷Ndabingira kubivumwami ngo iyi kete isomwe kubagenzi bese. ²⁸Ineema yumwami wachu Yesu Kiristo ibe hamwe namwe.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo, Silwano, na Timotheo kulusengelo gwabitesolonike munana data watwese ni mana yachu Yesu Kristo amaholo abemulimwebwe na mahoro yavakumana yachu Yesu Kristo. ²Amaholo abemulimwebwe na mahoro gavakumana yachu ni kumana Yesu Kristo. ³Tungobengwa kusimila imana imisiyose kuli mwebwe bagezi bachu. Kukubela bingobegwa, kukubela ukwizela kwanyu kukula. Kulakula chane nulukudo gwavyu gomuli mwebwe gumuntu wesu muvyishe. ⁴Kukubela ivyo na twebwe tulavungano kumunezero hejuru yayu. Musengero zimana. Tunganila kukubela mwatoranijwe nimana. ⁵Ikini kimenyecho chulabaha. Lukwilie gwimana kukubela ivyo nuko mwebwe muhalulugwe. Yuku mukwilie kwijila mubwami bwimana kukubela wehe mulababazwa. ⁶Kukubela bikwaye kumana kuliha ingarane kulabo babahamo kubaliha igolane kulobo babahamo mwebwe. ⁷Nukubaha umumezolo mwebwe mubabazwa hamwe natwe. Arokola kuti kumwonya azo kwelekwa. Igihe azo kwelekwa kwiwe. Bwana Yesu Kristo kuva mwijulu nabamalika bikomezi zabo. ⁸Mulebeye gumililo azobihola, bene batamenya imana na badya batubaha injili yimana Yesu Kristo. ⁹Balababa mungolane mungolane zitashila. Imyaka yoe bazoshingwa kuluhade nukugomba kuimana ni chumbahilo chikomozi zoyo. ¹⁰Alokola ingihe aloza nikushimangizwa nabatu biwe. Nukutagagwa nabose na bese baze. Kukubela ikishingatahe chachu kulimwubwa bwalizewe iwayu. ¹¹Kukubela ivyo tulabasegela mwebwe imisiyose tumbasengela imana ibabaluleko mwali mukwiye kuhamasogwa. Tulabatengera yuko imana yachu yabahalula kungila mbone kusicha ubweza ni mbikogwo vyokuweza mukomozi. ¹²Tulasaga kwaya majambo kungira mushimangizi izina dyimana Yesu tulasega kuingila mumbone kutukuzwa naye. Kukubela inema yimana ni yumwami Yesu Kristo.

Chapter 2

¹Ubu uvyelekeye kuza kumwana wachu Yesu Kristo kwegelangwa hamwe kungira tube nawe, tusaba mwebwe abagenzi bacho. ²Yuko ntimugolane chanke ntimwibabaze kuvyoloshe, kumutima, chabule kubutumwa chabule kwibarua ibonekana yuko yavuye iwachu, ivuga yuko umusi wumwami ubu ilaje. ³Umuntu ntabahende kungene yoyose. Kuko kukuleka umana kutabanjije kuboneka kubwa mbele memuntu yahakanye azobonekana, udyamwana wumwononyi. ⁴Uyuniwe atemela nawe aliduza wenyene ahakana imana mikwiyelekana wene nkimana. ⁵Mbe ntimwibuka yuko ahonali namwe nababwiye kuvelekeye aya majambo? ⁶Ubu mulazi kidya kubabuza kugilango ashobole kwelekwa kunkihe chemewe aho kizoshika. ⁷Kuko ibanga dyu wudya muntu yahakanye lila, kola akazi mpaka nubu mugabo gusa haliho umubuza ubu mpaka aho azo vila munzila. ⁸Niho udyu yahakanye azo hishugwa aliwe umwami Yesu azomwicha kumpemu yu munwa wiwe. Umwami azokola yuko sikintu chochose cho kwelekwa kuza kwiwe. ⁹Ukuza kudya yahakanye kuzoba kukubela ibikogwa vya shetani kunguvu zose, ibimenyetso ni bitangaza vyukubosha. ¹⁰Nububeshi bwase nukukola ibitabeleye. Ayo majambo azobaho no kulibadya bazimila, kuko ntubakiliye ulukundo gavukuli kukubela kukukizwa kwabo. ¹¹Kulukonyene imana ikolela ibikogwa vyababi kugila bemele ububeshi. ¹²Ikivamwo mkuvuga badya bazo chiligwa ulubanza badya batemeye ukuli aliko bo binezeleza kukukola ibitabeleye. ¹³Aliko tukwiye kushima imana bula mwanya kulimwebwe inchuti mukundwa numwami. Kuko imana yalabatolanye mwibwe nkunu gani wakakiza kukwezwa kwa mtima mkulizela kulikukuli. ¹⁴Ikinicho yabahamagaliye mwebwe, kuchila kunjili mulashobora kulonka ichubahilo chumwami wachu Yesu Kristo. ¹⁵Kulivyo bagenzi muhagalale umenye idya migelegenzo mwigishijwe kumajambo chabule kubarua yanyu. ¹⁶Ubu umwami wachu Yesu Kristo wenyene ni manadha, yakukunze! nukutuha umunezelo utahela nubukelebutsi bwiza kukubela ukubaho kuzoza kuchila kubuntu. ¹⁷Abalameshe mkuhagelika neza imitima yanyu kukila ijambo nakazi keza.

Chapter 3

¹Nubulele, mugenzi, mutesengele, kubela ijambo dyu mwami lishobole kukwila nukuhumbazwa, nkuko bimeze kandi iwanyu. ²Nimusenge kubelatushobola kukila kuvabela ububi bwabantu abahakanyi kubela sibose bafishe ichizalo. ³Aliko umwami numwizegwa aliwe azokomeza mwese mwebwe nukubalinda kuva kwawa mubi. ⁴Tulafishe ubutinyu chi kumwami kubela mwebwe. Nkuko mulokola kandi mulogendelela kukola bidya tubategeche. ⁵Umwami ashobole kutwala imitima yanyu nkuko ulukundo nukubela kwihangana muba kilisto. ⁶None tulabatunye, bakunzi, nkuko izina dyumwami Yesu mukiza, nkiko mutinyane kudya abaho kubanabwe sikuva Dawa dya bakela kukomwakiye kuva iwanyu. ⁷Kubela mwebwe nyene mulamanyanya ivyiza iwanyu kutusezela twebwe. Ntitwabaye mulimwebwe nkadya batali bafishe indelo. ⁸Ntitwaliye ivyokudya vyumuntu wewese atakulihila. Hanyuma yahotwe koze ikazi mwijolo nukumutanga kwikazai ikomeye mukugolana, kugila ntitushileho ntitube nkimizigo kwanyu idya nyene kubela mwebwe. ⁹Twakoze guti sikubela tutaafishe amategeko hanyuma yaho, twakoze guti nkuko tube tugelela nywakwachu, kugila yuko mutwiganye twebwe. ¹⁰Hitwali kumwa hamwa namwe twalabatunye? Mulimwebwe umwe atagomba kukola akazi ntakadye. ¹¹Kubela tulumva bamwe mulibene bagenda mubuvivu mulimwebwe. Ntibakola akazi aliko munyuma yiwa nabantu bataafishe ubwitonzi. ¹²None bano nyene tulabatunye kubabwila kubela umwami Yesu mukiza, kukobashobola kukola ikazi uhumuye nukudya ivyokudya vyabo mulibena nyene. ¹³Aliko mwebwe, mugenzi, ntumulakale mumitima kubela lukola bidya vyemejwe. ¹⁴Budya mulimwebwe wewese atashaka kubaha ijambo dyachu nkuko kubaha ijambo lilimwiliyo myandiko, mubemaso kuliwe kandi ntimwi fatanye nawe, kugilango amale amale. ¹⁵Ntimumu fate nkumwasi, aliko muhanule nkumugenzi. ¹⁶Umwami wamaholo wene nyene abahe amahdo kubela umusi wewese nkuko inzila zozose. Umwami abenawe mwese. ¹⁷Yino nindamu choya nje, Paulo, kukuboko kwiwanje jewe nyene, nkiko ifishe ikimenyeshe bulibalua. Bino nivyo ndimo ndandika. ¹⁸Ubuntu bwumwami wachu Yesu mukiza ashobole kubanamwe mwese.

1 Timothy

Chapter 1

¹Paulo, intumwa ya Klisto Yesu, kungana nilegeko dyimana numukiza wachu Yesu Klisto aliuwuta tinya wachu. ²Kuli Timoteo umwawanje wukuli mukwizela inema, nimbabazi na maholo biva kumana daha na Klisto Yesu umwami wachu. ³Nkuko na gusavywe ahonagenda makedonia, usigale efeso kudyango utegeko abantu fulani ntibigishe inyigisho inyulanye auzidasa. ⁴Kandi ntibu mvlize imigani nulitonde gwimisa itagila ihelezo. Ibi bilatuma uguha lila chane kusumba kufasha kubandanya umugambi wimana wukwizela. ⁵None ilengo dyili tegeko nulukundo luva kumutima mwiza, muvyishuzo vyiza nomu kwizela kukuli. ⁶Bamwe mubantu libuze ilengo bala yisiga inyigisho iyi no kuhindikilila invugano yigi pumbafu. ⁷Bashaka kuba abigisha bitegeko, aliko ntibamenya ichoba vuga chanke icho bumviliza. ⁸Aliko tulazi yuko itegeko yuko alidyiza nkabantuniba likolesha mukuli. ⁹Tulazi yuko, itegeko ntiyashizweho kukubela umuntu wumugololochi, ahubwo kubela yuwu vunja amategeko nabaha kanyi, abantu batali abagololochi kandi bivyaha, nabataafishe Imana nababi yakozwe kubela benebicha daha na maha wabo, kukubela abi chanyi. ¹⁰Kukubela abashakanyi, kukubela abasambanyi, kukubela badya bambula abantu nokubakola abatumwa, kukubela ububeshi, kukubela ivyabo na vyububeshi, nuwuwese anyulanye namaelekezo yukwizela. ¹¹Aya maelekezo avana ninjili yubwela bwimana, wene wokuhezagila mulivyo vyo nizewe. ¹²Ndamu shimila Yesu Klisto umwami wachu. Yalampaye inguvu, kukubela yampaluye jewe kuba umwizegwa kandi acha ashila mugikogwa. ¹³Nalumuntu, wokumanuza, umubabazi numuntu wivulugu. Aliko nalalonse imbabazi kukubela nakoze mubujinga kukutizela. ¹⁴Aliko inema yimana yachu yabuzuye ukwizela nulukundo luli muli Klisto Yesu. ¹⁵Ububutumwa nubwokwizela kandi bulakwiye kwakigwa nabose, yuko Klisto Yesu yaje mwisi kuchungu la abivyaha jewe ndi mubi chane kusumba bose. ¹⁶Aliko kukubelaili jewe nala hawe imbabazi kudyango imbele muli jewe, hanyuma ya vyose Klisto Yesu yemeze ukwihangana kose. Yala koze ivyo nkibigelelezo kuli bose bazo mwizela wene kukubela ubuzima bwigihechose. ¹⁷Nubu ku mwami atafishe imibembe, atapfa, ataboneka Imana yonyene, ibe ichubahilo nubwela igihe nigihe chose, Amina. ¹⁸Ndasizeho isezelano ili imbele yawe Timoteo, umwana wanje. Ndakola ngo kungana nubu vugishwa bwatanzwe aho hambele kukubela wewe, kudyango ubemwo mungwano nziza. ¹⁹Kola guti kudyango ube nu kwizela ni chimfuzo

chiza bamwe abantu bavya nse iyi bacha balanona ukwizela. ²⁰Nkuko bidya himeneyo na Alekizanda abonamuhanye shetani kudyango bigishwe ntibazo chumule.

Chapter 2

¹Kuvyivyo vya mbele ya vyose shaka amasego masego na kashimwe bikongwe kubwa bantu bose. ²Kubela bwabami na bose bali kubutege chi kugila tubeho ukubaho kumaholo numtekano nubutengechi bwose bwubahwe. ³Ili ni dyiza idyo kwemeleka imbele yimana umukiza wachu. ⁴Wene kwizigila kuba abantu bose bala kujijwe na balonke kumenya ukuli. ⁵Kukubela haliho Imana imwe na haliho uhuza yumwe hagati yimana nabana bambanu aliwe Klisto Yesu. ⁶Yataze wene yene kunyugu kubwa bose, ubushuhuda mugihe gikwiye. ⁷Kukubela ibi, jewe nyene ndalakozwe kuba intumwa yinjili ya yintumwa. Ndavuga ukuli sivuga ububeshi jewe ndumwigisha wa banu bamahaga kuchizelo chukuli gomba abagabogabo bambale imyabalo ayemelewe. ⁸Kuko gomba abagabogabo kila hali basenge ni kugolola amaboko melanda atakushavula nikukekana. ⁹Nuko nuko gomba umugolagole bambale imyabalo ayemelewe kuba kulu. ¹⁰Kadi gomba mwabale ivyabalo ibishakigwa abagolagole bubaha nikuchila ibikogwa vyiza. ¹¹Abagolagole na biyigishe kwihali itekeleje nu kubaha kwose. ¹²Sishimula umugolagole kwigisha ama amategeko hejulu yumugambo kadi abeho kwihali yo kunuma. ¹³Kukubela Adamu alimwe ubwambele hayuma Eva. ¹⁴Adamu ntiyahezwe hezwe, aliko umugolagole alahezwe hezwe kabisa kububi. ¹⁵Nuko nuko alokizwa kukuchila kuvyala abana, kadi nibagu bagendelela muchizela muchizelo nulukundo nu kwezwa nu bwenge bwiza.

Chapter 3

¹Iyi mvugo niyo kwizegwa. Nimba umuntu yifuza kuba umuhagalikizi akazi keza. ²Relo umuhagalikizi agombegwa ntabe nu mugayo ni ngomba abe umugabo wu mugore umwe. Ni ngombwa abe atalenza urugero atalugumba, aganza ingeso ziwe, akundana ni ngombwa abe nubushobozi bwo kwigisha. ³Ntabe akolesha umuvinyo, ntabe umusinzi, aliko uwitonda, wa mahoro. Ni ngombwa ntabe umukunzi wa mahera. ⁴Agombegwa kuhagarikira neza abantu bo muhira kwiwe wene, na bana biwe bagombegwa kumwubaha kuchubahiro chose. ⁵Nimba umuntu atazikubaha agalikira abantu bo muhira kwiwe wene, azolela gute ikanisa dyimana? ⁶Nube umwizela mushasha, kugira ngo ntaze yikakishe no kugwa murubanza nka wa mubi. ⁷Ni ngombwa kandi abe ni ngeso nziza kulibose bali hanze, kugira ngo ntaze agwe mumugayo nu mutego wa wamubi. ⁸Abakozi bisengero, kudia kudia bagombegwa kuba abahabwa uchubahiro, ntibabe abavuga indimi zibili. Nibakoreshe umuvinyo gulenze ulugero chanke kuba nu kwipfuza. ⁹Bashobore kugumya ibanga dyo kwizera dyahishiriwe. ¹⁰Babe kandi bamejwe ubwambere, hanyuma bashobore kufasha kubela batafishe umugayo. ¹¹Abagore gutyo gutyo babe abafishe kwubaha, ntibabe ababesha babe nurugero nukwizegwa muri vyose. ¹²Abakozi bisengero ni ngombwa babe abagabo bumugore yumwe yumwe. Ni ngomba bashobore kubahagarikira neza abana babo nabo muhira iwabo. ¹³Kubela badya bakora neza baronka umuhaga laro mwiza nubushobozi burini mukwizera kuli muri Klisto Yesu. ¹⁴Nandika aya kuri wewe, nizera kuza iwawe ubu vuba. ¹⁵Aliko ninaba chelegwa, nandika kugira ndonke kumenya ingewe yo kugendela muuzu yimana, nayo nikanisa ya bmana ikomeye, inkingi ishigikiye ubukweli. ¹⁶Ntakuhakana yuko ubukweli bwimana welechwe nubukuru, "yabonekanye mumubili, yemezwa nu mutima, abonekana na malaika, amenyekanishwa mubanyamahanga, yizegwa mwisi atwagwa mwiju mubwiza.

Chapter 4

¹Aliko mwemu avuga yeruye yuko mugihe kizozo bamwe mubantu bazoreka ukwizera no kuba maso kwumviliza imwemu zibesha ninyigisho za badaimoni. ²Zizokwigishwa mububeshi nu budyadya, imitima yabo izohindugwa. ³Bazobabuzza kwimura no kwakira ivyokudya vyimana yalemye bikolehwe kukushima muribo bizera na bamenya ubukweli. ⁴Kubela burikintu chi mana yalemye ni chiza. Ntachatwakira kukushima kikwiliye kuhakana. ⁵Kubela chezwa kuchira mwijambo dyimana ni kunzira ya masengo. ⁶Nimba uzoyashira aya ibele ya benewanyu, uzoba umukozi mwiza wa Yesu Klisto. Kubera warelewe mumajambo yu kwizera no kunyigisho nziza wakwiliye. ⁷Aliko uhakane imigani zo mwisi zikundwa nabakeshuru. Hanyuma yaho, wiyigishye wewenyene kwubaha Imana. ⁸Kuko kwimenyeleza kwumubili kulakwinye katoyi, aliko kubaha Imana kulakwiye chane uri vyose. Kubiha isezerano mubuzima bwubu nabudya buzoza. ⁹Ijambo ili nidy kwizegwa na rikwiye kwemezegwa gwose. ¹⁰Kuko aligituma tugogwa chane no kukora akazi nu mwete chane. Kukubela tufishe ubushobozi mumna ikomeye aliyo muchunguzi wabantu bese, aliko chane chane abizera. ¹¹Uyavuge nu kuyigisha ayo. ¹²Umuntu wese ntabugaye ubusore bwawe. Hanyuma yaho, abe akarolero muribose bizera, mumvugo, mungendo, murukundo, mukwizegwa, no kubwiza. ¹³Kushika ahonzoza, guma mukusoma, mukuhanura no mukwigisha. ¹⁴Ntugabanye ikichiro kili muri wewe, chowa hawe kuchira kumuvugishwa, kukushiorigwa kwa maboko na bazehe. ¹⁵Witwalarike ivyo ube muri ayo kugira ukukula kwawe kube kubonekera kubantu bese wilinde chane urugendo gwa ninyigisho. ¹⁶Guma muraya kubela kukukora ivyo uzokwikiza wewe na badya bakwumviliza.

Chapter 5

¹Nkimuvume umugabogabo wumutama aliko muhe umutima nkiko aliso wawe umuhe umutima umurose wumuhungu baboneka nkichutizawe. ²Ubahe umutima abagorengore abatama nkiko boba banyoko bawe nabagorengore binkumi kiko boba bashika we kubwiza bwose. ³Wubahe upfakazi badya bali pfakazi zukuli. ⁴Mugabo kamba ipfukazi ifise abana chankwe abuzukulu baleke chambele biyingishe kwelekana ikubaha kubantu bumuhira iwabo benenyene bareke barihe abavyei babo ivyiza kubela ibi bibereye imbelezi mana. ⁵Aliko ipfakazi ukuri ukuri nudy yashizwe wenyene nawe ashira ivyizingiro vyawe kumana imisi yose aguma alimugusenga ijoro numutanga. ⁶Aliko ivyo udy mugorengore udy abayeho kuvyisi yarapfuye umwanya akiriho. ⁷Abisingure ibi ayamajambo kungira nkiba kwendongere. ⁸Nimba umuntu atarotunga benewabo nkabadya babaye muhira yarahakanye kwinzera kandi nimubi kusumba udy atemera. ⁹Aliko mugorengore yandikwe hamwe nkiko aripfakazi niyaba afise imwaka itarihasi yimwaka urukanga kandi numugore wumugabo umwe. ¹⁰Mpaka abemenyekana vyiza aliko niyaba akunda abana chankwe akunda abagenyi chankwe yaranavye amanguru yabakirisu chankwe yarafashije ababayeho babonegwa chankwe yitaze kwikazi yoyose nyiza. ¹¹Mugabo kwa badya bapfakazi bakiribato ni wanke kubandikisha kugwandiko ngwabapfakazi nibaba bijije mukwipfuzwa mwuvyo umubiri batari muri Klisto bashaka kwimungwa. ¹²Kuzi iyi baba binjiye muchaha kubela baba bonoye kwitanga kwabo kubwambere. ¹³Kandi bababinjiye mukamenyero kubenebwe bene bazunguka izu kunzu. Aliko ngusa sabanebwe aliko ngusa nibo kuvunga no kuvunga amajambo yabandi bene bavunga amajambo katakwiye kuvunga yabandi alikiko bavunga amajambo batalibakwiye kuvunga. ¹⁴Aliko jewe nashaka amba gorengore bakiribato bimugwe bavyareambana bahagarikire izuzabo kungirango nkumuhe akanya umwasi kutirenga kukora uvyaha. ¹⁵Aliko bakei baho balamaze kuhindukilira shitani. ¹⁶Nimba umugore wewese yemera yuko afise ipfakazi aliko nabafashe kungira ngo ikanisa nkirimengwe kungira lishobore kubafasha badya baripfakazi chane chane. ¹⁷Aliko abazehe badya batengeka vyiza baharuri ngwe kuba bakwiye ikubawa kwibwishi badya badya bakunda kwingisha ijambo dyimana. ¹⁸Aliko amandiko alavunga nkizibite inka kudy chankwe kunywa inafaka na umukozi alashakigwa kuliha impembo yiwe. ¹⁹Nkiwakile ulubanza hejuru yumuzehe aliko halilo ivyabona bibili changwe batatu. ²⁰Bereke abononyi imbere yabantu bese kungirango na bandi basingaye changwe botinya. ²¹Ndakutumwe chane imbere yimana, nimbere ya Klisto Yesu na malaika yatenguwe ubike ubutumwa ubu utasizemwo uchakubili bobose kandi kukore ijambo lida dyose utasizemwo ukwirata. ²²Nkushiremwo umuntu wewese amaboko nanigoga kufate ivyaha vyumuntu uwindi bikwiye kwibika ube mwinza. ²³Nkibikwiye ungwe amazi hanyuma yaho ungwe umuvinyu mukei kuboida namagwai yawe yo kumwanya no kumwanya. ²⁴Ivyaha vya bakei babantu nkibimenyekana haboneka nkihatangurira ihukumu mugabo bikei vyaha nkibikwirikiraho havyuma. ²⁵Nguto nguto bikei vyikazi nyiza imenyekana ahabona ariko izindi nkizironyengezwa.

Chapter 6

¹Badya bose bali hasi yo kugabwa nkabashumba ni bitwala like bashebuja nkaba kwiliye kubawha, bashakigwa kukola kutyo kugila izina dyimana ni nyigisho ntizitukwe. ²Abashumba bafishe bashebuja bizeye ntibabagaye kukubela bene ni benewabo. Hanyuma yaho babakole kusumbilizaho. Kubela bashebuja bafashwa ikazi zabo na bizeye bala kundwa. Igisha wongele utangaze aya majambo. ³Ni haba umuntu yigisha azimiza atakila ibimulogola kuva iwachu vyizegwa alivyo majambo yu mwami wachu Yesu Klisto, ni haba batemela inyigisho ilongola mubwela. ⁴Uyo muntu alishima ntamenya chochose, hanyima yaho, ntiyumvikana numuhalilizi hejuru ya majambo. Aya majambo avyala inzigo, kugwana, kutukana, nibindi bibi. ⁵Ukutumvikana kenshi kenshi hagati ya bantu bubwenge bwononekaye. Bachabaheba ukuli. Biyumvila yuko ubwela alinzila yo kuba abatajiri. ⁶Ubu ubwela no kulizika ni nyungu nini. ⁷Kubela ntitwa menye chochose muliyisi. Kandi ntitwo shobola kutwala chochose kuva muliyisi. ⁸Hanyuma yaho tushimishwe ni vyokudya ni myenda. ⁹Ubu badya bazoba bafishe imali bazogwa muma gelagezo, mumutego. Bagwa mubujuju bwinshi ni vyipfuzo bibi, no mukintu chochose kituma abantu bibila mubibonona a bikabicha. ¹⁰Kubela kukunda amahela alintango yibibi vyose abantu bipfuza iyo, balazimijwe kule yukwizera kandi bali chumishe benenyene kumubabalo mwinshi. ¹¹Aliko wewe muntu wimana hunga ivyo bintu. Kulikila ukuli, ubwela, ukwizera, ulukundo, kwihangana nukwitonda. ¹²Gwana intambala nziza yukwizera. Fata ubuzima buta hela wahamagaliwe. Hali kubela ku kowantanze ubushuda imbele ya bashahidi benshi kulikidya kili chiza. ¹³Ndakuhaile ili tegeko imbele yimana aliyo ituma ibintu vyose kubaho, ni mbele ya Yesu Klisto, yavuze bili mukuli kwa pontio pilato. ¹⁴Bika itegeko neza chane, uta kekelanya kugeza aho umwami wachu Yesu Klisto azozila. ¹⁵¹⁶Imana izo kwelekana ukuza kwiwe mukihe kibeleye Imana, umuheza gigwa, inguvu yitandukanye, umutwale atwala, umwami alingola. Wenekusa niwe abaho ibihe vyose yikaye mumwanga utononwa. Nta muntu ashobola kumubona changwe kumuleba kwiwe ni habe ichubahilo nubushobola buta hela. Amina. ¹⁷Babwile abatajiri muliyisi ntibishime, kandi ntibizigile ubwo butajiri, bwene sibwubuhakika. Hanyuma yaho, bashakigwa kwizigila Imana. Yo aliyo ituha ubutajiri bwose bwukuli kugila tunezegwe. ¹⁸Babwile bakole vyiza, batunge mwikazi nziza, babe abagwaneza, no kwama biteguye kutanga. ¹⁹Mulivyo nzila baloba basizeho intangonziza kubintu bizozu, kugila bati bashobole kufau kubaho kukwiliye. ²⁰Timoteo, lindo kidya chowahawe. Itandukanye nokuvugana ubulele no kuhalila kwipinga aliko kububeshi kwitwa ubwenge. ²¹Abantu bamve balavuga ibi bintu, kubeluku balabuze ukwizera. Inema nibe hamwe nawe.

2 Timothy

Chapter 1

¹Paulo intumwa ya Yesu Klisto kulukundo gu mwami, egoego nale melewe ubuzima bulimuli Klisto Yesu. ²Kulitimotheo umwana akunda: inema nu kubabaligwa na maholo ava kumana daha na Yesu Klisto umwami wachu. ³Ndashimila Imana yonkolela muvyi yumvilo vyiza kukoba babachu, yonibuche ibihe vyose ndimuna sengo. Mwijolo, ⁴numutaga ndihumuza kukubona, kudyango nuzule umunezelo. Ndibuka amalila yawe. ⁵Namanibuchwa kukwizela vyukuli, kukwize lako vyichala imbele muli wewe kandi. ⁶Ikinicho chatumye ndakwibucha kwegenyeza ingabile yokumana ili imbele muli wewe munzila yo gushili gwaho amaboko yanje. ⁷Kukubela imana itaduhaye umutima wogutinya ahubwo yi nguvu nulukundo nu kubaha. ⁸Nonentubone isoni kushimila umwami wachu, chanke uwanje wewe Paulo umufungwa wiwe. Ahubwo usangile kubabala kubela injili nkuko bikwiliye kumana. ⁹Nimana ya dukijije nokutuhamagala numuhamagalo wumugololochi, ntiyakoze ibikungana nakazi kachu ahubwo kungana ninema nintegulo yiwe wene nyene. Yalatuha magaye ayamajambo muli Klisto Yesu hanyuma yibihe gutangula. ¹⁰Alikoubulelo ukwihangana kwimana wamazekwele kwa kukuza umukiza wachu Klisto Yesu. Ni Klisto niwe yako masheje uluphu azana ubuzima buda hela kumwanga wijulu. ¹¹Kukubela ivyo natalolanywe kubahubili, intumwa na balimu. ¹²Kukubela ibi ndahangaika kandi, alikosingila isoni kukubela ndamuzi wene namaze kwizela. Ndizela yuko ashobola kukibika kidya nashikilije iwi wempaka uduya musu. ¹³Wibuke umufano wubutumwa bwu bwizigigwa bwo mwu mvishije kuva iwange, hamwe nukwizela nulukundo luli mbele ya Klisto Yesu. ¹⁴Uyabike amajambo meza yoyagushikilije Imana guchi la muli myemuyela aba imbele yachu. ¹⁵Ulazi yuko bose babayeho muntango balansize mwikundi ili balimwo Figelo na ¹⁶Hemogene. Umwami alahalila inzu ya Onesefolo kukubela keshi yalanezeleza no kuyibonela isoni ni minyololo

yanje. ¹⁷Hanyuma yaho, ahoyali iloma yala ndondaye ningoga kandi alandonka. ¹⁸Imana imushoboze kulonka kuba baligwa kuvu iwe udyamusi. Nkuko ya nfasijje ahonalindi Efeso, wewe ula menyaneza.

Chapter 2

¹None lelo wewe mwanaje, tube ni nguvu kubwi ineema ibili manzu ya Klisto Yesu. ²Na majambo mwuvishije kilijewe mulimwebwe mwabaye ivyabona beshi kushikiliza kubantu wowizigiye alibwo bazo kwigisha abadi gusa. ³Sagira amateso ntajewe nuko ntuwajeshi mwiza wa Klisto Yesu. ⁴Nta mwanajeshi akora umwanya uwouwo kwishila ni kazi zibisazwezo kubaho aha kudyago amubaze ofisa wiwe mkulu. ⁵Kadi umuntu yashindana badya bituka ntarorohna itaji kukwilikiza nuko bimeze. ⁶Bila kenewe yuko umulimyi afise umweteabe uwabere. ⁷Wiyuvile kuchovuze, kukubera umwami atuhaye kumenya yuko ibintu vyose. ⁸Mwibuke Yesu Klisto, kuva uluvyalo gwa Daudi, Aliwe yazuwe kuva kwa abapfuye uku ni kugana ntutuma bwaje bwijili. ⁹Bwadya kukubera uyo kubonegwa nikufungwa nhumunyororo ntuko ndonoye. Aliko ijambo dyimana lilifungwa kuminyororo. ¹⁰Kulivyolelo navumiliye ibinhu vyose kulibadya bwadya umwami yalamaze kuchangugwa, ili kubela ntabo kukoba buronke ukwizela ulimu ko Klisto Yesu hamwa nubwelanda wigihe chose. ¹¹Vuge uku ni ukwizeleka. Nibatwapyuye hamwe, tulabaho hamwe na mwene. ¹²Niba tulindiye tuzotwara hamwenawe, kadi yimba tumuhakaye wene nawe kadiazo twihakana twebwe. ¹³Nitutamba abizigigwa, wene azosigara alumigigwa kukotwoshobola kwihagana wenyene. ¹⁴Bandanya kubibucha hejulu yaya amajambo. Mbahane ibele zimana baleke kuhalila kuvyelekeye amajambo. kubelana nilihali bwonoyi kubadya buviliza. ¹⁵Kolesha umwete kuyeleka yukowemelewe kumana ntumokozi atafise ichutuma alandaumu. Likoleshe ilijambo vyu kweli lili sawa. ¹⁶Niwivange inganilo yo kwisi aliyo yaje imbele chanena chane yu bwasi. ¹⁷Iganiro yambo izosazara ntikisembe chumukoli. Mulimboni. Himenayo na fileto. ¹⁸Amba ambantu mbabuze umukweli. Bavunga yuko ukuzuka kwa maze kuza kuhindula ichezelo cha bwantu. ¹⁹Numbu intago ihangaze yimana ihagarara ifise inyandiko iyi umwami alabazi mbalibo bwiwe, kila uvunga izina yumwami ave mubungamba. ²⁰Kunzu yumutajili sikuvanga bilimo ibikolesha vyizahabu ni shamba gusa kadi halimwo ibikolesho vyimbite ubudogo mulibi bimwe bikolesha mulibi kubaha ni mulibi imbikolesha nitafishe kubwahwa. ²¹Nimba umuntu azokwiyeza wenyene ni kuva mumbikolesho atavyo kumbahwa wene nikikolesho chubashwa. chajewe kigilila chane chikimazi afise akamalo kumana na atenguliwe kukazi neza. ²²Niwilukile kuvyubusole. Ukwilikije ukuli ukwizela ulukundo na maholo hamwe na madya mbahamangara Imana Umwami kumutima mwiza. ²³Alikowahne umbupumbavu ni mbibazo bindafishe akamalo kuko ulazi yuko mbivyala igwano. ²⁴Umukozi wumwami ntakwiye kugwana hayuma akwiye kumba kwitonda kumbantu bese, alashombye kwigisha nimwihangayi atagwano. ²⁵Bira kwiye ubwigishe kukwibitonda badya mbamwihakana imana yomba gitila ikigogwe kumenya umbu kweli. ²⁶Urashomboye kulaha ukumenya kadi kuzimukila au kukwepa umutego wa shetani hayuma yaho yomba barafashwe na wene kukumbela ulukundo gwiwe

Chapter 3

¹Ariko umenyiiri mwisiku zi mperuka hazaba nibihe bigoye. ²Kubera abantu bazoba abokwikunda benukukunda amahera benukwirala bi mvugo zibi batubaha abavye babo bazoba abatafise kushima kandi babi. ³Bazoba abatafise urukundo gwa kameremere abatashaka kubaho namahoro yose abateranya ababeshi ntibazoshobora kwitangira abafise vurufu batakunda amahoro. ⁴Bazoba abichanyi babi bikunda ubwabo kandi bakunda ivyumubiru kusumvya kukuna imana. ⁵Kumubiri bazobonekana karabejejwe ni mana ariko bazobwi chakana ubushobozi bwimana niwilandukanye nabantu kabo. ⁶Kubera muriho nabagabogabo binjira mungo zabantu nokubahenda henela abagoragore. Buzuye ivyaha kubera balafishe ubwenfu kandi barofogwa nivyipfuzo vyubwoko bwosi. ⁷Ababagoragore biyigisha kiramisi yose ariko ntibashobora kubushikira bwukuri. ⁸Nkakudya biri yene na yambre bagahaza tofauti Musa kwiye nzira abarimu baba bububeshi bahagarara nkukuri kutari mabantu bononywe muvyiyumviro vyabo abatashaka kwifatanya nukwizera. ⁹Ariko ntiba zokwenderea kurere kukubera ubwenye buke bwabo bogoshigwa ahabona kubantu bese nkuko bwari buri bwabadya bantu. ¹⁰Ariko wewe wakurikie amigisho yanje ninyendo yanje ukojewe anyombe nukwizera kwanje nukwihangana kwanje nurukundo gwanje nukwemeregwa kwanje. ¹¹Inyorane umubabaro nabidya bwashizeko haria atiokia na risita nara vyihanganie amagogwa imana yachiye inkiza kurivyo. ¹²Bese bava muri kushi mumibereho yokukorera imana muri Klisto Yesu bozogirigwa nabi. ¹³Abantu babi bububeshi bazo kwenderea kubababi chane bazohenda abandi kuko na bene bahenzwe. ¹⁴Ariko wewe enderea muraya majambo wigishijwe no kuyizera kuchemezo kukubera umenya icho wize. ¹⁵Ura menya yuko kuva mubwana bwawe wachiye uyamenya amandiko matakatifu aya arashobora atuma wubahwa kubwa kakiza kunzira yukwizera muri Klisto Yesu. ¹⁶Kira vyandichwe vyasizemwo impwemu nimana bira kwiriye amigisho koamigisho afise akamaro kukuhindura kukugiraneza amakosa nokwigisha mkuri. ¹⁷Ukuniko umutu wimana abe uwukamiriche mugihe ahawe ubudyo bwose kukukora kira kikogwa chiza.

Chapter 4

¹Ndaguhaye linotegeko lifishe inguvu yimana numukiza Yesu wuloza kubachila ulubanza badya bakomeye ni bapfuye, kubela ya kweleka kwiwe nubwam ibwiwe. ²Vuga ijambo umwanya uliho nitaliho babwile abantu ivyaha vyabo, kankamila, tegeka, kukwihangana bese ni nyigisho. ³Kubela umusi goloza kubela abantu ntibalotwalana a migisho yukuli. Hnyuma yabo, balokwilondelela abalimu bakwigisha kukugilango nikwipfuza kwabo. Kunzila zino amatwi yabo goloba ganigwa gugwa. ⁴Belokwanka kumviliza inyigisho yukuli, nikuhindukilila imigani. ⁵Kubela wewe ubeni chizelo kubinu vyose, nuwihangane ibiko komeye, kolikozi ntumwigisha, shicha ikikogwa chawe. ⁶Kubela jewe ndamaze kuseswa. Umwanya wukugenda gwageze. ⁷Ndagwanye muvyukuli ulugendo ndalumaze ichizelo ndakilagiye. ⁸Ikichibo chukuli chasizweho kubela jewe, kubela umwami, kubela wuchaulubanza yukuli alompa wudya musi. Kubela sijeweyusa nukubanu bese abalindiye inyota kuboneka kwiwe. ⁹Ikazekuzana nanigoga. ¹⁰Kubela dema yansize yakunze isiyubu nubu yagiye Thesalonike, Kreseni yalagiye Galatia na Tito yalagiye Dalmatia. ¹¹Luka niwe alihomwe na wene. Umutole Marko muze nawe kubela wene ni wakachilo kwange kubela ingabile. ¹²Ndamu tumweTikiko Efeso. ¹³Wudya mwenda ndasize troa na karpoo huloza lizane, hamwe nabidya bitobo yabindi vyulusato. ¹⁴Alegizanda ahesha ivyuma yalankole ye ibibi vyishi umwami alomuliha kwingana nivyo yakoze. ¹⁵Nawe lelo niwilinde na wene kubela yala yakubise amajambo yachu. ¹⁶Kubela wa ngwanilie wanje wa mbele, ntanumwe yahagaze hamwe nanje, hanyuma yiwe, kilaumwe yala hevy. Imana ya bahaluliye ichago. ¹⁷Aliki umwami yala hagaze hamwe nanje, alompeleza inkomezi kugilayuko kuchila uwange, ijambo livugwe likwiye nabanya mahanga bashobole kudyumva. Ndalavu yenu kanywa kintare. ¹⁸Umwa alokwigizayo nibintu vyosebibi nukunkinkiza kubela ubwami bwiwe bwo mwijulu ubwiza bwiwe bubekwiye imisiyose imisiyose. Amen. ¹⁹Ndamukiliza priska, alimwo aladya ninzu yomwa Onesiforo. ²⁰Elasito yalasigaye hiyo kolinto mugani Trifimo ndamusize mileto yaligwaye. ²¹Kola na ningoga hata laze ikihe chimbeho Eubulo alabalamu cha na Pude, Lino, Claudia na bagezibose. ²²Imana ibenu mutima gwawe ubunu bube nawe.

Titus

Chapter 1

¹Paulo umulokozi wimana ni ntumwa ya Yesu Klisto, kukwizera abachaguliwe nimana nu bwenge bwubukweli buzana ubwela. ²Bali mukwizera kubuzima buta hela bwimana itashobola kuvuga ububeshi ya sezelanye kuvakela. ³Mukiye kibeleye ya size habona ijambo dyiwe mubutumwa yampaye jewe kuvuga. Nashakigwa kukola nkuko kumategeko yimana numukiza wachu. ⁴Kuli Tito, umwana wubukweli mukwizera kwachu. Inema ukuganyigwa na maholo biva kumana daha na Yesu Klisto umukiza wachu. ⁵Kukubela bati na kusize kreti, ni kugilango ugileneza amajambo yose yatalibwachele nokushilaho abazehe bikanisa kulikila muji nkuko nakutegeche. ⁶Umuzehe wikanisa bibeleye ntabe numwikomo, umugabo wumugore yumwe, afishe abana bizegwa atawubavuvugaho ikintu kibi au ntibabe nindero. ⁷Bilabeleye kumulevyi, nkumuhagalikizi winzu yimana ntabe numwikomo. Ntabe umuntu wugwamo au atilinda. Ashakigwa ntabe uwihuta kushavula ntabe imbolelwa, ntabe umuntu atumabagwana, kandi ntabe uwipfuza nabi. ⁸Ahubwo abeukaribisha abantu akunda ivyiza, ashakigwa abe umuntu wubwenge bukwiye, umugololochi, yubahaimana, yiganza wenyene. ⁹Ashobola kute kuhagalikila inyigisho zu kukweli zigishijwe, kugilango abalemeshe mumutima kunyigisho nziza ashoboye kuba subilamwo bese abata mwemela. ¹⁰Kubela halabahakanyi chane mulibadya basilamuwe amajambo yabo ntafishe akamalo. Balabesha nokulongola abantu mubuzimile. ¹¹Nilazima kubabuza abantu nkabo. Bigisha gadya gatabeleye kunyunguzo kumalamaza no konona imidyango yose. ¹²Yumwe mulibo, umuntu yumwe wubwenge yalavuze, "Abakrete bafishe ububeshi butahela, ababi ni bikobo bikaze, abanebwe nabahuvyi." ¹³Ibi ndakweleche nivubukweli, kulivyobabuze kunguvu kugilango bashobole kuvuga ubukweli mukwizera. ¹⁴Wewe ntiwifatanye nimigani itakaliyubukweli yikiyahudi au amategeko yabantu badyabasubiza inyuma ubukweli. ¹⁵Kulibose bamezeneza, ibintu vyose nivyiza aliki kulibadya bese babi nabatizera, ntakili chiza. Kukubela ivyiyumvile vyabo ni ntegulo zabo zalononekaye. ¹⁶Balemela yuko Imana bayimenya, aliki kubikogwa vyabo balayihakana. Benenababi batubaha. Ntibemejwe kukikogwa chochose chiza.

Chapter 2

¹Aliko wewe uvuge bidya bijana ni ntigulo yenewe. ²Abazehe babe nuluelo, ukubaha, ubwenga, ukwizela kwiza, kulukundo nokwicha ngana. ³Kandi na bazehe babagore bakwiye biye lekane bonyene kobyubaha atali abanegulanya kandi ntibab abashumba binzoga. ⁴Bakwiye kubigisha ibimezeneza kugira bategule abakobwa kubwenge, kubakunda abagabobabo na banababo. ⁵Bakwiye kubigisha kuba mubwenge, bamezeneza, bafataneza inzu zabo, kandi bubaha abagabo babo bonyene. Bibadu makukola amajambo aya kugilango ijambo dyimana ntilitukwe. ⁶Kungene iyo nyene, nimbalemeshe kumtima imisole yabagabo babe mbwenge. ⁷Kunzila zose nimwishile mwebwe nyene kuba akalolilo kunzila nziza, kandi nimwingishwa nimwelekane igeso nziza nukubaha. ⁸Nimuganile ubutumwa bumezeneza budafise amalinyu, kugilango uwowese atenela atetelezwe kukontafise libidyo kuvuga hejulu yangu. ⁹Abakozi bubahe basebuja bako kukila kintu. Bakwiye kubigisha ntibakwiye kuchalila nabo. ¹⁰Ntibakwiye kwiba hanyuma yaho, bakwiye kwelekana ukwinzela kosekwiza kugirango kunzila zose bakunde amigishwa yachu kuvejelekeye Imana numukiza wachu. ¹¹Kukoineema yimana yalabonekanye kubantu wote. Itwigisha kwanka ajambo adafise ubuntu nukwifuza kwisi. ¹²Itwigigisha kubaho kubwenge, no kukuli nokunzila zo kumana nivyipfuzo vyisi. ¹³Ikile tulindiliyi kwakila kwizela kwachu kufise umugisha, ukubone kana kwichubahilo chimana yachu nkulu numukiza wachu Ysu Klisto. ¹⁴Yesu yalitanze wenyene kuli twebwe kugilango adukize kuva kuvyaha nokutugila beza, kulimwene abantu binkenegwa bafise inyota yokulola akazi keza. ¹⁵Yavuge nokunyahankiza aya majambo. Iyamilize kumategeko yose. Ntiwemele umuntu wese akugaye.

Chapter 3

¹Ubibuche kubaha abalogozi nabategechi kububaha na kuba hofi kuli bulikazi nyiza. ²Ubibuche kutamukolela umuntu waliwese ubibi baleke kwishurana babaho akanya abandi kokukora ubwamuzi nokwerekana ubwitozi mubantu bwose. ³Kubera yuko twege twarifu fise ubwege buke chane bwaritwarazimie twagizwe yuko turabashuba twatwawe nivomwisi twatwawe twabayeho kwankana chane kwa nanokwakana. ⁴Kubera yuko ikigoge chumana chumukiza wachu kubana babantu hobwabonekana. ⁵Nkivya baye kuvyo ibikogwa vyachu meza vyotwakoze aliko yatukijije kubo ubuntu bwiwe yatukijije kutunaba kuvyagwa bushasha no kutugira bushasha kubweranda. ⁶Imana yarasheshi imitima mwerada kubwishi hejuru yachu kucha kuri Yesu Klisto umuchuguzi wachu. ⁷Yakoze kutweirinitwaba tuharuriwe ukuri kuboibabaziziwe tubeabafasha biwe bukukuri no kwemera mubihe bitahera. ⁸Ubu nubuntu bwokwemegwa. Ndashaka muyavuge muhagaze amajambo ayo kubera yuko badya bemera Imana babe nubuntu hejuru yikazinyiza. Yayisizeibeje yabo amajambo ayonimeza arafise akamaro kubanu bose. ⁹Mugabo mwikure mumajambo yikipubafu nasaba kuchinda ni kukibitana kuvyo itwaro amajambo ayo kugagira akamaro. ¹⁰Mumwanke warililewese agira ibikundikudi hagati yana hanyuma ibere yo kuhama umwe changwe babiri. ¹¹Mumenye yuko umuntu nkuyo yarareje izira yukuri kandi alakora ichaha no kwichira urubaza wenenyene. ¹²Ninda mutuma iwawe artem au tikiko girananigoga uroze iwage inoyodi ndemeye kwichara mubero. ¹³Gira na nigoga utume zena umukuru wibutware naaporo hatariho kubaganukiwa nukinu. ¹⁴Abantu bachu nimpaka biigishe kukora akazi kezakora ibigombegwa chane kugira gibaroze batavyara amatuda. ¹⁵Bose balikumwe nanje barakuramucha badya batukundakubunu ubuntu bubenamwe.

Philemon

Chapter 1

¹Paulo umufungwa womuli Klisto Yesu namwe ne wabo Timotheo kwa Filemoni umukudwa mugenzi wachu nuukola ikazi hanwe natwe. ²Ni kwa afia mushikiwachu ni kwa alkipas numwanajeshi mugenzi wachu ni kwi kanisa litya lihulila iwawe. ³Inema ibe iwanyu namaholo ava kumana daha wachu nokumwami Yesu Klisto. ⁴Igehe chose ndashimila Imana. Ndakuvuga mumasengo yanje. ⁵Numvushije ulukundo nukwizela ufishe mywami Yesu nokuba kilisu bose. ⁶Ndasega yuko gufashanya kukwizela kwanyu kube ubushobozi mubumenyi bwamajambo meza gali hagati yachu muli Klisto. ⁷Kukubela mbaye numunezelo nivyizigilo kukubela ulukundo gwawe, kubela imitima ya bakilisto yaguma ihumuzwa namwene wachu. ⁸None nahonfise ugutinyuka vyose muli Klisto kugutegeka. Wewe gukola kidya chushobola kukola. ⁹Mugani kukubela ulukundo, hanyumayaho ndagusaba jewe Paulo ndumuzehe, nubundumufungwa kukubela Klisto Yesu. ¹⁰Ndagusaba kubela umwana wanje Onesmo, wona vyaye mugufungwa kwanje. ¹¹Kukubela muntangontiya kubeleye, muganiubu ala kube la wewe na ¹²Ndamu tumye-wene aliwe wumutima wanje -nyene kugaluka kwawe. ¹³Nizela yuko yali kwendelea kusigala hamwe nanje, kudyango akolele mugishingo chawe umwanya ndimugifungo kubela injili. ¹⁴Aliko sina shache gukola ijambo dyodyose uto ndekuye wewe. Nakoze gutwo kugilango ijambo dyose dyiza ntili koleke kukubela nala kula zimishije kukubela wakunze wewenyene kulikola. ¹⁵Chanke nukubela mwale kanyenawe. Kumwanya vyabaye gutwo kudyango ubehamwe nawene ibihe vyose. ¹⁶Kudyango ntalobe kandi umukozi aliko ni vyiza kusumba umukozi nkamwene wachu nkunda, kulijewe nachane kuliwewe, nokumubili nokumwami. ¹⁷Nimba unywiyumvila kondukola ikazi imwe umwakile nkuko wonyakiliye jewe. ¹⁸Alikonimba yakuchumu yeho ijambo dyodyo chanke ulamwishuza ikintu chochose, chishuze ichokuva iwanje. ¹⁹Jewe Paulo, ndandiche kukuboko kwanje jewe nyene: jewe ndokuliha. Simvuze iwawe ngonda kwishuza ukubaho kwawe oya. ²⁰Ego mugenzi, leka ndonke umunezelo wumwami kuva kwawe unezeleze umutima wanje muli Klisto. ²¹Mbaye nukwizela kubela ukubaho kwawe ndakwa ndikiye menya yuko uzokola ibisumba bidya na kusavye. ²²Mulicho gihe nyenetegula ichumba cha bagenyi kukubela jewe, kukubela nizeye kuchi la muma sengo ijawe nzo gutembelela ubuvuba. ²³Epafla umufungwa mugenza njemuli Klisto Yesu ala kula mucha. ²⁴Nkuko akola Malko, Alistalko, Dema Luka, abakozi hamwe nanje. ²⁵Inema yumwami Yesu Klisto ibehamwe numutima wawe. Amen.

Hebrews

Chapter 1

¹Mugihe chaheze Imana yabalie balukulu bachu. Kucha mubavugishwa nayo mubihe vyishi no mubuvyo bwishi. ²Aliko mwiki gihe tufise Imana igawilanatwe kuhitila mumwana Imana yashizeho kuba umugabawe wibitu vyose na weyehe lalemuye ibitu vyose yalamye isi. ³Umwana wiwe namcha wibwiza bwiwe ni shusho ya kamelele kayo. Kadi ashingikila vyose ijabo nyubushobozi gwiwe aajeje kushila ichuhagilo wivvyaha acha icha ibuvyo bwichumbahi chubwami bwomiwiju. ⁴Amale kuba uwihabaye kusuba abamalaika mkukuizima yarazwe lisuba yose. ⁵Mukubela ki ni malaika gani yingeze kuvu wewe ulumwana waje uyumusu ulumwana waje jewe baye umuvyeyi wawe sowawe? Kadi "Jewe zobo sowawe nawe azoba umwana waje?" ⁶Kadi ahimana yazama umwana wabele hawo maisi acha avunga abamalaika bose bomusi bamusenge. ⁷Kukubela malaika avunga wene akola malaika bakaba imitima na bako zibayo kuba idimi zumulilo. ⁸Aliko kukubela umwana alavunga ati ingoma yawe mana ihagawe ibihe bitazoshila ibihe vyose yibizoshila ihelezo ni helezo iko yubwami bwayo bugazwa nayo. ⁹Aliko ulakuda uchishijwe bugufi akaba hasi yamalaika yako kukilaho amategeko, kukubela Imana yawe yala kusije amavuta yu munezero kuliko abadi. ¹⁰Aliko ubwabele Imana, washije itago isi aliko ijulu ni gikogwa chamaboko yawe. ¹¹Bilohela aliko weho ulokwamaho aliko vyose bizohela kumwida wipuzu. ¹²Kodi wabizinga kipuzu kadi bikulamu nibidi kuko ipuzu zila kulamwo aliko wewe uzonguma kuko wa mwenye aliko imyako yakubaha kwawe tizoshila. ¹³Aliko ni malaika uwohe Imana yakuze umwonya wose, "niwichale mkuboko kwaje kwibudyo ushitse aho zongalukila aoko abosibawe bazoba musi yibilenge vyawe? ¹⁴None abamalaika bose sipemu zatumwe kubafasha no kubatuza badya bazologwa akakiza?

Chapter 2

¹None lelo tushobola kushilaho bilimbele chane kwabi dya twimwishije kubela yuko ntituze batu shile kula chane.²Kubela yuko intumwa zavuzwa. numumalaika bilisawa, nalinda kosa nadya baguye balakila kihano gusa.³Tulolonka guta kwivanamwo nkuko tutakulikilanye akakiza kano kanini? akakiza kubela kambele bwala vuzwa numwani nukwama zwa uwachu nabadya batumva. ⁴Imana nayo yalahakikishije kukwaka, kubitangaza kuvyakozwa bikulu vyitanyije, nukukashimwanki mpwemu mwelanda zoya gavye kugelelanya nikiwita wene nyene.⁵Imana ntiyasizeho isi iloza yuko yotuganilila nkulu ziwe, hasi yumu malaika. ⁶Hanyuma yiwe, umuntu atamenyekana yachemeje ahantu hataenyekna alavuga "Umuntu ninde, none ashobola kumwika?" Chankwe umwana wumuntu nukuntu amutunzwe?⁷Wamukoze umuntu kuba mutonyi kusubwa umumalaika, wamwambiche ikichibo chubwiza nichu bahilo. (ntuwibagigwe amajambo gano, "nawe musize hejulu kukazikama boko yawe galimo mubilabo vyabokela.) ⁸Wasizebulikintu hasi yamagulu giwe." None Imana yasizehobuli kintu mumagulu yumuntu ntiyasizeho nikintu na kimwe kubela ntakiliho chihasi chiwe. Aliko nubuntitubona kuko bula muntu bili hasi yiwe.⁹None yuko yuko tulabona yuko yaliya kozwe mwanya hasi kusumba malaika Yesu wene nkuko yuko yakubishwe kwiwe nulupfu giwe yambichwe buntu bwimana Yesu yalumvilije ulupfu kubela bulu muntu. ¹⁰Vyalibikwiye kubela Imana nkuko yuko bili kintu kiliho kubela wene kuchila kuli wene vyali bikwiye kuzana abana beshi kubela ubwiza na yuko yali shobo ye kumukola umulongozi kubela akakiza kabo kuba ukwiye kuchila kumubabalo wiwe.¹¹Kubela bese babili udyia shilaho bikwihe na badya bashilaho bikiye bese bava uluhande lumwe, mana nkukubela lino udyia shilaho bikwiye kumana ntalona kutetegwe kubahamagala abagenzi. ¹²Alavuga ndovuga izina dyawe kumugenziwe ndolimba kubela wewe kuva hagati mubegelanye.¹³Kandi avuge "Ndokwemela kubela wene."None kandi. "Nulabe hano ndikumwe nabana alibo ya mpaye." ¹⁴None kubela abana bimana bese basangila umukate namalaso nukugumisha Yesu alasangiye ibintu bidya nyene kubela yuko kuchila kulupfu alonke kunambisha yudya alimwe afishe ubushobozi bwo hejulu yulupfu aliwe umwasi. ¹⁵Lino dyali gutwo kuko kwidege vvywa badya bese kubela bachiye kuchila kutinya yulupfu babaye ubulavywi bwabo bese kubela intumwa. ¹⁶Kubushobozi siwe ne umumalaika udyia abafasha hanyuma yiwe alabafasha abagezi biwe ba Bulahamu. ¹⁷None vyali bikwiye wene abe nkumugenzi wiwe kubela inzila zose kugila ngo abe nubutwale bunini kubela afishe ikigongwe noafishe nikigogwe kubintu vyimana nukubela agile nubushobozi bwo kuvanaho imbabazi zichaha cha bantu. ¹⁸Kubela Yesu wene nyene yala babaye, nukugelage zwa alafishe ubushobozi bwo kubafasha badya bagelagezwa.

Chapter 3

¹None, bagezi bela, basangira bahamagawe mwijuru, Nimwi yu mvile Yesu, Intumwa numuntu mukulu nu kwemela kwachu. ²Yali umwizigigwa kumana aliwene yamutoye, nkuko Musa yalimwizigigwa kandi kubela inzu yose yimana. ³Kubela Yesu yahaluliwe kubela ichubahilo kinini kusumba vyi yalifishe wene Musa kube yuko yudya yubaka inzu alahaluligwa kubela ichubhilo kini kusumba inzi yene nyene. ⁴Kubela bulinzu yubaka numuntu atamenyakana aliko yudya yubaka burumuntu nimana. ⁵Ubushobozi bwa Musa yaliumwizigigwa nkuko umukozi wimana kubela inzu yose yimana, atonga ikishinga ntahe kubela ibintu bilovugwa ikihe kiloza. ⁶Kubela Klisto numwana kubela kuha galikila inzu yimana twebwe twinzu yiwe nkuko tulofata nanigoga kubela kwiha inkomezi nukwihigala lako. ⁷None, ninkumutima mwelunda avuga gutwo, "Uyumusi nkuko tuza kumva ijwidiyiwe. ⁸Ntagile umutima gwa we kubela gukome ye nkiko abisalayeli ntiko bakoze kubela bachumuye kubela hadya bagela gejwe mubu galagwa. ⁹Buno bwali umwanya gwali gwabadaha bachu banya sekuko bangela geje, numwanya, kumwaka milongine, balabonye vyokola vyanje. ¹⁰None sinda nezelejwe nuluvyalo ugo. Ndalavuze, balakila bulumwanya kubela imitima yabo, ntibamenya inzila zanje. ¹¹Ninka kudya nyene mwalahiye kubela ishavu dyange. Ntibalokwinjila kumunezelo gwange." ¹²Mube bagavye, mugenzi kubela yuko ntuze kubaha umutima mubi wukutizela kubulumwe wanyu umutima guloshobola kugenda kule nimana ikomeye. ¹³Hama yiwe numubwilane bulumusi bulumwe na mugenziwe ntukuntu bibaho uyumusi mulokwizela, kugilago bulumwe mulimwebwe ntakogwe ntumutima guko meye nububeshi bwivyaha. ¹⁴Kubela twali abasangizi ba Klisto nkukotolofatuma tuhagaze natwe twese kunkomezi kubela wene kuvakela kugela impela. ¹⁵Kubela lino dyamaze kuvugwa, "uyumusi muza kumviliza ijwi dyiwe, ntumukole imitima zanyu kubela zikomeye, nkiko abisilaeli bakoze kumwanya wabaguye. ¹⁶Ni bande nabene abo bamvishije imana nabaguye? ntibali badya bose kubela Musa yali yabalongoye kuva misili? ¹⁷Ni bande none nabo Imana yabashavuliye kumyaka milongwiwe? Si hamwe nabadya balibakoze ivyaha, kubela imibili yabo yapfuye yadya mye mubugalagwa? ¹⁸Nibande none balahijwe nimana kubela batalakwinjila kumunezelo gwiwe nkukobatali badya bali batubahe wene? ¹⁹Tulabona yuko batashoboye kwinjila kubela umunezelo gwiwe kubela yuko nuko kutizela.

Chapter 4

¹Kubela tushakigwa kuba maso kugila ngo muli mwebwe ntihabeho na yumwe azobonekana kunanigwa kushikila isezelano ligendelela dyo kwingila kuhumula kumana. ²Mbega tula menya ikulu nziza yelekeye kuhumula kumana na kwa tangajwe iwachu nkabisiraeli badya ba dyumvishe batali fatanishije ni chizelo kulidyo. ³Kulitwebwe, twamaze kwizera nitwe muli twebwe tuzo kwingila muli kiliya kihumulo nkiko ivuga, "Nkiko ndalahiye kwishavu dyanje, ntibazo kwingila mukihumulo change." Yavuze li naho ikazi zose ya koze zali za hoye kuva bwambele bwisi. ⁴Mbega yalavuze ahantu kuvyo kumusi wa mushanju, "Imana yala humuye kumusi wa mushanju muli vyose vyoayakoze." ⁵Kandi yalamze kuvuga, "Ntibazo kwingila mukihumulo change." ⁶Kubelivyo, kuhela kukihumulo chi mana halacha sigaye kukubela bamwe bingile, no kuhela Abisiraeli benshi bumvishe inkulu nziza yelekeye ikihumulo chiwe ntibingiye kukubela kutubaha. ⁷Imana ya sizeho kandi umusi furani, witwa lelo. Wene yalongeje uyu musu ahoyavuga kuchila kuli Daudi, aliwe yavuze mukihe kilekile hanyuma yivyavuzwe bwambele, "Uyu musu ni mwumvi ijwi dyiwe, ntimu komeze imitima yanyu." ⁸Mbega yoshua yalabahaye ikihumulo, Imana yo itavuga hejuru yu gundi musu. ⁹None lelo bado hala chaliho isabato yi kuhumulo ya bichwe kukubela abantu bimana. ¹⁰Mbega uwingila mukihumulo chimana wene nyene kandi yahumuye kuvana nibikogwa vyiwe, nkiko Imana yakoze muli wene. ¹¹None lelo nitube ni nyota yo kwingila muli kiliya kihumulo, kugila ngo ntihabeho uzogwa mubi susa nibibi bakoze. ¹²Kukubela ijambo dtimana lila komeye kandi lilini nguzu kandi lila kaze kusumba inkota yoyose ifishe ubugi habili. Kandi lila chumita likashichaho litanya. Ubuzima numutima, nibiche vyumubili bizima lishoboye kumenya ivyiyumvilo vyumutima ni vyushaka. ¹³Ntachalemwe chinyegeje mumaso yimana. Ahubwo yaho, kila kintu kilaseluwe habona kumaso ya yumwe aliwe alilazima kuliwe tuzotanga ihesabu. ¹⁴Hanyuma tufishe umwungele mukulu yingiye mwijuru, Yesu umwana wimana, mukihagalalo tufate ukwizera kwachu. ¹⁵Kukubela tutafishe umwungele mukulu atashobola kwiyumvamwo ikigongwe kukubela intenge yito yachu, Aliko wene aliwe kunzila zose yagumye agalegezwa nka twebwe, aliko wene ntafishe ichaha. ¹⁶Nituze tutinyuche kukitebe chubutwale chinema, kugila ngo twakile ikigongwe nukulonka inema yo kutufasha mukihe chivyo tushaka.

Chapter 5

¹Kuko kila umuhelizi mukulu, yatowe kuva mubantu, yatowe kuhagalala ahobohagaze mubintu bifise isano nimana, kugila ashobola kutangila hamwe akashimwe ni sadaka kukubela ichaha. ²Alashobora kwikolesha kubwitonzi ni bwiju luna bahalilizi kuko wene nyene kandi azunguche nintege nke. ³Kukubela uku, alashobola kutanga isadaka kukubela ivyaha vyiwe nkuko akola kuvyaha vyabantu. ⁴Ntamuntu atwala ichubahilo kukubela we nyene, aliko alokuba wene, ningombwa ahamagagwe nimana, nkuko yalimeze haluni. ⁵Na Klisto ntiyihaye ichubahilo wene nyene kukwigila we kuba umuhelezi mukulu. Ahoyobaye we Imana yavuze kuliwe, "wewe numwana wanje, uyu musi ndabaye sowawe." ⁶Ni nkuko avuga mubiche bindi kandi, "wewe mumuhelezi ikihe chose." ⁷Aho hali mukihe chiwe kumubili, yalasanze nukusengela, yasanze Imana kumosozu, kuli wene ashobola kumukiza kuva kulupfu kukubela kukwichisha bugufi kwiwe kumana yalumviwe. ⁸Naho yahumwana, yiyigishije kubaha kuma jambo yamubabaza. ⁹Yujujwe kuli yinzila yakozwe kwa kila muntu amwizela kuba ikitoma che agakiza kigihe chose. ¹⁰Kukutangwa ni mana kuba umuhelezi nuku mukulu. ¹¹Tufise meshi yokuvuga kuluyu Yesu, aliko bilakomeye kubabwila kuko mwebwe nabanebwe bo kumva. ¹²Naho muliki gilie mwali mukiye kuba abalimu, halachali ibikwiye kumuntu kubigisha inyigisho za kela nibikwiye kwi jambo dyimana mulashaka amata kandi sivyo kuya bikomeye. ¹³Kuko uwo wese anywa amata gusa ntafise akamenye kubutumwa bwukulu, kuko alachalumwana. ¹⁴Kulundi luhande ivyokudya bikomeye ni vyokudya vyabantu bakuze badya alibo kukamenyele kabo kuyandukanya ukuli nububi bigishwe kumenya dyiza ni libi.

Chapter 6

¹Nuko, lelo nitwaleka ivyo twize ubwabele kukuhusu ubutumwa bwa Klisto, tungobegwa kuba numwete wikungila ibele. Tushike kukomozi nitusubile mubago yakwihana kubikogwa bitakwiye bitafise ubulima mukwizela Imana. ²Mukwingisha ivyi kubatizwa ni vii kukebi kwa hamaboko ni zuka dyabapfuye makachibwa ulumboza gibihe bitoshika. ³Tulikora tudyo Imana ni yabikuda tulokora durtyo. ⁴Tibishoboka kulibatyo bamoze kwakila umucho ubwabele, bokaloka igibile iva mwijuru muku sagila mpwemu yera. ⁵Batamila ivyabo ntiyamana nyiza, numukomezi zizoza. ⁶Maze bakogwa baka vamwo tibikuda kulubila kubahidula bagalu kwa kwihana, nuko haba basubie kumubaboza umwana Mungu kadi ubwakabili kumwaya wabo iabacha baba ichobo chukutukana hagalogola. ⁷Aliko isi yakiye ivula igwa imisi yose hejulu yayo ikacha yama ibuto ziza kulibanya bakoze kulinyasi, bakila imchezagilo kuva kumama. ⁸Aliko iyo vyoye amahwa ni bitovu ziba zisivye atakomalo ziba zilihofi yokukumwa ihelezo nukufuligwa zikatengetezwa. ⁹Aliko tuvunga tuti tutubakuzi baje kuda naaho tuvunga durtyo tulole ivyayu kadi titukekelaya bilusho ivyo kuba vyiza kadi bizana na makakila. ¹⁰Aliko Imana nigobitaya gajibagile, ibikogwa vyanyu nulukundo mwelekanyi hejulu izima nyayo kwalakolee abizeye na kadi muungema mumbakolela. ¹¹Tulagoba yuko umutu wese yelekana wowo mwete wenyene wuvyizigilo vyuzuye kuzoshitse kwihelezo. ¹²Titungomba kuba abombwa aliko twingane ambaheshwa nukwizela nukwihagana na kulagwa ivyasezelanijwe nukuhagana. ¹³Aliko Imana yahaya isezelamo Abulahamu yalalahiye kuko atawe yagila, hidalulo yalatiya kuluwe mukumisi yali kungira hidalilo. ¹⁴Yavuze, "atizoguha umugisho za kuhezagila zokoogeza uluvyoro luzongwila." ¹⁵Kukubela, yizira ino Abulahamu yalakie icho yali yalase zilaniwe, kuko yali yalabengeleje mukwihangawa. ¹⁶Kuko abatu bagila idahilo kuwubasuba mbene umushi wa kutsidana kwabo ni udahilo mukuvyemeza. ¹⁷Aliko Imana ahoyamuwa kubeleka abala Imana yashone kweleka na abona chane lubalagwa bisezelano kubera itengulo vyiza itazohidukia yalibonee kudahiro. ¹⁸Yakoze ivyo kukubela ibitu bibili batazoshobora kuhiduka, kukubela ivyo Imana tishobo la kuvunga ububeshi twebwe twilikiye ubuhugiro nibwa langeza ivyizingora vyashoiwe ibele yachu. ¹⁹Tufishe ivyizingisho kikiziliko chumutima kinguvya tena kikowe chijila hirya ya chagihuzu kilungiriye ahela chane. ²⁰Yesu yalijie hanya kukurya yali atutangulie twebwe amaze kumela umuhozi mukulu wibihe birazoshila mushobozi bwa melekisadesi.

Chapter 7

¹Vyali guti Melkizedeki, Umwami wa Selemani, umuhelezi wimana alihejulu, aliwe yahuye na Aburahamu avuye kubicha abami acha alamahezagira. ²Aburahamu yalamuhaye ikigila chumi cha kila kintu cho yaliyamaze kwifatila, izina dyiwe, "Melkizedeki" bisobamula "Umwami mi wukuli," kandi "Umwami wa Selemani" aliwe "Umwami wa maholo." ³Ntafise se, ntafise nyina, ntafise umuvyeyi, ntafise intango yumusi chabule ibelezo dyu kubaho kwiwe. Hanyuma yaho, asigalila aliumuhelezi ikibe chose, nku mwana wimana. ⁴None mviyumvile hejulu yuyumuntu ukuntu yali mukulu. Umuvyeyi wa Abela hamu yalamu haye ikigila chuni chibintu vyiza yatwaye muntambala. ⁵Nukuli, umudyango wabalawi balakiliye ihofisi za bahulizi bali bafise itegeko kuva kumategekokwegelamiliza hamwe ikigila chumi kuva kubantu, alibo, kuva kubaisilaeli bavyane, hamwe nuko, kandi, numudyango kuva kwa Aburahamu. ⁶Aliko Melkizedeki, ahiwe atali umudyango kuva kubalari acha alamuhezagila weno yalifise isezelano. ⁷Aliho ntibishakigwa yuko umuntu muto ahezagigwa mukuze. ⁸Kulili jambo umuntu yakila ikigila chumi azopfa umusi umwe aliko kulindi jambo umwe yakiliye ikigila chumi abayeho. ⁹Nkuko ingene bivugwa, lawi yakiliye ikigila chumi, kandi yalalishe ikigila chumi kwa Abrahamu. ¹⁰Kuko lawi yali mubichi vya sewiwe Abrahamu ikihe melkizedeki ahobahula na Abrahamu. ¹¹None mimba ubwuzule bwalashobo che kuchila mubuhelezi bwa Lawi (kulivyi hasi yaho abantu lakila itegeko), hali chipfuzo nyabaki kuyundi muhelezi kuhaguluka inyuma yivyo Melkizedeki yakoze sukwitwa inyama yulutunde gwa Harumi. ¹²Kulivyo ubuhelezi bulunduche, bicha bituma ni tegeko lilunduka. ¹³Kumuntu aliwe aya majambo yavuzewe kuvyelekeye ubwoko bundi, kuva kuliwe ntawakoze kuli ahitali. ¹⁴Ubu bilaboneka yuko umwami wachu yavuye kwa yuda ubwoko alibwo Musa ataje kuvelekeye kwa yuda abwoko alibwo Musa ataje kuvelekeye ubuhelezi. ¹⁵Nibi tuvuga nahabona nyene mimba uyundi muhelezi yavuye kukalolelo ka Melkizedeki. ¹⁶Uyamululezi mushasha sumwe yabaye umuhelezi hejulu yintangamo yamategeko asusa nuluvelyalo gumuntu aliko kumtango yinguvu ukubaho bitashoboka kononekala. ¹⁷Kulivyo ivyandichwe vyemeza kuli wene "wewe ulimuhelezi ikihe chose inyuma yi vyakozwe na Melkizedeki." ¹⁸Kuko itegeko dyatanguye dyasizwe kuluhande kuko dyali lifise intege nke na ntulikwiye. ¹⁹Kulivyo iyegeko likola ichochose chuzuye buleche, hali ubutinyusi bwiza kulivyo twegele Imana. ²⁰Nubu bukelebutsi bwiza ntibwabaye ahatali kuganila indalilo, kulili abandi bolelezi ntibachaguye indahilo yoyose. ²¹Aliko Imana yachaguye indahilo ikihe yavuga kuvyelekeye Yesu, "Umwami alalahiye ntazohindula vyiyumvilo! wewe ulumelelezi." ²²Kulili Yesu kandi yaliye kuba ichipfuzo chisezelano dyiza. ²³Kukuli, ulupfu lutangila abahalezi kukola inyaka nimyaka. Ibi nukubela baliho abahalezi banshi, umwe kuyundi. ²⁴Aliko kuko Yesu abaho inyaka yose, ubuhelezi bwiwe ntibulinduka. ²⁵Kulivyo wene kandi alashoboye kubwuzule kuzuza kubakiza abegela Imana kuchila kuliwe, kuko wewe abayeho ikihe chose kukusenga kukubela bo. ²⁶Kulivyo umuhelezi mukulu ameze kutso alakwiye iwachu atafise ichaha, atafise ikimwagiliza, amezeneza, yakuwe kuva kubinya vyaha, na abaye hejulu kusumba ijulu. ²⁷Wene ntiyabahe nubushake, akolelo kabalulezi bakulu kutanga isadaka kila, musi. Ubwambele kuchaha chiwe nyene, no hanyuma kuvyaha vyabantu. Yakozwe kutu limwe kuli bose yalitanze wenyene. ²⁸Kumategeko bashila habantu bintegenke kuba abahalezi bakulu, aliko ijambo dyindahilo dyaje imbele ya mategeko, yasezeho umwana yagizwe kuba umwuzule imyaka yose.

Chapter 8

¹Ubu ijambo tuvuga nili tufishe umwungele mukulu yikaye hasi mukuboko kubudyo bwikitebe chichuba hilo mwijuru. ²Wene numukozi akolela mubwela, ulusengelo gwu kuli umwami yasizeho, sumuntu wewese wo kupfa. ³Kubela kila mwungele mukulu sigwaho kutanga akashimwe ni isadaka. Aholelo bishakigwa kuba ni kintu cho kutanga. ⁴Ubu ko Klisto yalihejuru yisi, wene ntiyobaye umwungele kusumvyaho kubela bali biteguye badya batanga ingabile kungana na mategeko. ⁵Abakola ikintu chali ikisusilanyo ni kitutu chibintu vyo mwijuru sawa nkiko Musa yabwiwe ni Mana mukihe yashaka kubaka ikanisa. "Leba," Imana yalavuze, "Ati kola kila kintu kungana nkiko kimeze nkiko welechwe hejuru yumusozi." ⁶Alikubu Klisto yakiye ikikogwa chiza kusumba kukubela wene kandi numuhuza wisezelano dyiza, dyamaze kuko mezwa kwi sezelano dyiza. ⁷None isezelano dya mbele litabayena makosa, ntiyobaye ubushake bwo kulonda isezelano dya kabili. ⁸Kubela ikihe Imana ya menya amakosa kubantu yalavuze, "Leba imisi ilaje alavuga umwami, ikihe ndokola isezelano lishasha hamwe ninzu ya bisraeli ninzu ya yuda. ⁹Ntilizoba kisezelano na koze hamwe na base wabo umusi go ndabatwala kukuboko kubalongola kuva mukihungu cha Misri. Kukubela ntiba ndeeye mwisezelano dyanje, nange sindabitayeho kandi, alavuga umwami. ¹⁰Kukubela ili nidy sezelano ndokola kunzu ya Israel hanyuma yiyo misi alavuga Umwami. Ndoshilaho amategeko yanje muvyiyumvilo vyabo ndozandika mumitima yabo. Nzoba Imana yabo, nabo bazoba abantubanje. ¹¹Ntibazo kwigishana kila yumwe numubanyi wiwe, na kila yumwe na mwene wabo, avuga, "Menya Umwami," uko bese bazomenya jewe, kuva kuli muto kugeza kuli mukulu wabo. ¹²Uko ndokwelekana ikigongwe kubikogwa vyabo bita beleye, sindo kwibuka ivyaha vyabo kandi." ¹³Kukuvuga, "Lishasha," yalakoze isezelano dyumbele kuba idya shaje. Nidy dyo yatangaje kodya shaje lili tayari kuvaho.

Chapter 9

¹Ubu none isezelano dya mbele dyali lifishe isehemuyi misa ahamwisi nubutala tibu bwi misa. ²None mulu sengelo haliho ichumba chateguwe, ichumba chohanze, hitwa ahantu hela mulili jambo ili hali inguzo yaka, imeza ni mikate yukwelekana. ³Ninzu yigitambala kikingachaka bili ahiho ni chumba ikindi, hitwa ahantu hela chane. ⁴Mwalimwo alutali yinzahabu kwotela imibavu. Kandi mwalimwo mwi sanduka dyi sezelano dyo, dyali dyubache kunzahabu zonka. Imbele yaho hali ibakule yinzahabu yaka malo, inkoni ya haluni yameze amalemba, nazidya za mabuyezi sezelano. ⁵Hejulu sanduka dyi sezelano ni vya bumbwe naba selafi bubwela balubiche amababa yabo imbele yintebe yu muhuza, alichu kubela tulashobola kugisobanula neza. ⁶Hanyuma yibintu ibi kuba vyahoye kute gugwa, abungele nkukobisanzwe binzila muchumba chohanze chulusengelo kuva mubi kogwa vyabo. ⁷Aliko umwungele mukulu yi njila kiliyachumba chakabili wenyene igihe kimwe bulu mwaka, nahataliho kuleka kutanga ikimazi kubela wene wenyene, no kuvyaha vya bantu vyobakoze batavyiteguliye. ⁸Umutima wela waliboneye yuko, inzila yahantu hela chane bado ntilelekanwa kuli bidya vidya vyulusengelo gwa mbele ntilulahagalala. ⁹Ili nikibonekezo chumwanya uwu wubu, vyose chane nig mazi alivyo biotangwa ubu ntibishobola kumala ivyipfuzo vyu wusenga. ¹⁰Ni vyokudya nivyokunywa vyonka vyatelanijwe mungene yubutala libubwimisa yukwiyoza vyoseibi vyabaye ubutalatibu bwu mubili vyabaye vyalateguwe nhaka lize itegeko lishasha lizoshigwaho ahantu haho. ¹¹Klisto yaje nkumiuhelezi mukulu wamajambo meza aliyo yaje. Kuchilamubukulu nugushicha ni nema nkulu aliyo itakozwe na maboko yabantu, batali bomwisi iyi yalemwe. ¹²Ntiyali kumalaso yi nhene ninyana, ahubwo kumalaso yiw wene kudyangi Klisto yinjiyeaha ntu hela chane igihe kimwe bulumuntu kutubonesheleza uguchungugwa kwachu kwigihe chose. ¹³Nko kumalaso yinhene na maphizi nda sukigwa kumu nyota winyana mulabo batalibeza bala sizwe kulu hande kumana noguko la imibili yaboneza. ¹⁴Aliko sichane amalaso ya Klisto aliyo kuchila kumutima wigihe chose yalitanze wene nyene ata bwiwe kumana, kukoza ivyaha vyachu kuva mubikogwa vyapfuye kumukolela Imana ili nzima? ¹⁵Kukubela ivyo Klisto nintuma yisezelano lishasha iki nicho chatumwe ulupfulu basiga mubohowe mwese mulibasezelano dya mbele kuva mugihe chamakosa yi vyaha vyabo, kudyangi bose bahamagawe nimana bashobole kwa kila isezelano yukulagwa kwabo kwigihe chose. ¹⁶Namba hali isezelano libaho, ni lazima kumenyekana kulupfu guliya muntu yalikoze. ¹⁷Kubela isezelano liba ni nguvu ahantu haba ulupfu, kubela nta nguvu mugihe chu walikoze yali abayeho. ¹⁸Kulivyo ntali lidya sezelano dya mbele dyalidya sizweho hataliho amalaso. ¹⁹Mugihe Musa ahoya liatanze kila sezelano dyi tegeko kubantu bose, yatoye amalaso yi nka ni nhene hamwe, na mazi igitambala gitu kula, nagahisopo no kubanza kubamwagili ya ingobo bantu bose. ²⁰Hanyuma alavuga, "ayana malaso yisezelano dyimana yabahaye itegeko iwanyu." ²¹Mugihe kidya nyene, yala nyunyiziye amalaso hejulu yulu sengelo ni vyombo vyose vyakoleshwa mukazi kubuhelezi. ²²No kungana nitegeko, kalibu kila kintu kilezwa kumalaso hataliho kusesa amalaso ntakuhiligwa. ²³None lelo vyalingobwa ngo ibishshanyo vyibintu vyo mwijulu ningobwa vyoze kulibi ikimazi chibikoko nubu nivyo ibintu vyomwijulu vyenenyene vyashakigwako zwa kukimazi ilichiza chane. ²⁴Kubela Klisto ntiyinjiye ahantu hela chane hakoze namaboko, yabishushanyo yikintu kiboneka hanyuma yaho yinjiye mwijulu wene, ahantu ho ubu ali imbele yamaso yimana kubela twege. ²⁵Ntiyi njiyehaliya kubela kwitanga isadaka kubela wene akanya kukanya, nkuko akola umuhelezi mukulu, aliwe yinjika ahantu hela chane umwaka hanyuma yumwaka hamwe na malaso yu wundi. ²⁶Nkukobili vyalukuli none vyali lazima iwiwe kuteswa kandi chane kuva muntango yisi aliko ubu nilimwe nhaka kumwisho wimya ya yahishuliwe kukulaho ichaha kwi sadaka yiwe wene nyene. ²⁷Nkuko bili kwa kila muntu kumfa limwe, hanyuma yivyo hazoza ulubanza. ²⁸Nuko nyene Klisto alinawa aliwe yatanzwe limwe kubikulaho ivyaha vyabeshi, azoboneka icha kabili, siku ntegulo yo gushugulikia ivyaha, ahobwo kuchungugwa kuliba dyaba bamulindiliye ku kwihangana.

Chapter 10

¹Kubela lidya tegeko nikitutu chibintu vyiza biloza sibidya bili sawa. Itegeko idyo ntilishobola kuba kwiza badya baliho balegela Imana kunzila yinza habu zidya nyene alizo umuhezi yala gumishije kutanga umwaka hayuma yumwaka. ²Aliko ibindi nyene ikimazi izo ntizo shobola kuha galala kutangwa? kukigeleka nyo icho abasenga bali bela uko limwe, ntibali kukola vyoba menya inyuma yichaha. ³Kubela icho kimazi icho hali ukwibucha ichaha zakozwe kumwaka hayuma yu mwaka. ⁴Kubela yuko bitashoboka kumalaso yu fahali ni mpene kuzikulaho ivyaha. ⁵Kubela kitweto ahoyaza kwisi, yala vuza, ntimwi pfizije isadaka nikimazi hama yiwe, mwateguye umubili yukubela jewe. ⁶Ntimwalimu fishe aka chilo kubela isadaka zose zokutuligwa chankwe ikimazi kubela yuko ivyaha. ⁷Hanyuma yaho ndala vuze, "leba hano ndakola vyugomba wewe, Imana, nkiko vya ndichwe bindeba jewe kubela Ibibilia. ⁸Yala vuzwe kubela aliko yavuzwa ahohe julu: "ntiya mushimye ikimazi, ishikanwe chankwe ishikamwe yukutuligwa kubela yuko idhaha kandi ntiwabonye umunezelo mulo wene nyene, "Ikimazi alichokitangwa kugelelanywa nitegeko. ⁹None yala vuze, leba ndingaha kukola vyushaka viwe, "Yala size Impela bukebuke zali zatangu liye yuko kukibezazidya zakabili. ¹⁰Kubela bukebuke vya kabili twalamaze kushigwa impela kuma Mana kuko vyayakunze wene kuhita kwitanga kubwu mwili wa Yesu Klisto kandi limwe kubela umwanya wose. ¹¹Nukuli bulimhelezi ala hagalala ako meye umusi kumusi, atanga ikimazi kidya nyene, aliyo, kubela ivyo vyose, kandi bito shobola kuzikulazo ichaha. ¹²Aliko hanyuma yiwe Klisto kutanga ikimazi kandi limwo kubela ivyaha vyimisi si yose, yaha gaze mukubokakumu gabo kwimana. ¹³Alinze kugela abasi biwe basigwe hasi nukuko gwankikitebe kubela na magulu giwe. ¹⁴Nukubela ninzila ya tanze limwe yabakwijije imisi yose badya baliho bapanzwe Kumana. ¹⁵Nampemu yela kandi atubwila twebwe nukubela moja yalavuze. ¹⁶Lino nisezelano lilokogwa hamwe nawe hanyu izo misi avuga Umwami ndoshilaha itegeko dyange hagati yimitima yabo, nune nyoandika kubela ubwenge bwabo. ¹⁷Kandi yalavuze, "Ntimulozibuka kandi ivyaha nibikogwe vyabo mitende. ¹⁸None ahahantu haliho nukuganyigwa kulaba ntayiliho kandi ikimazi dyodyose kubela ivyoni vyaha. ¹⁹None mwene wachu, tulafishe kuhagalala nukwinjila ahantu hela inyuma kubela amalaso ya Yesu. ²⁰Iyo ni nzila aliyo yuguluye kubela twebwe kubela inzira numubili wiwe; shasha nuhema ihitila ijuli yikitambala. ²¹Nukuli kubela tufishe umuhezi umukuluwo hejulu winzu yimana. ²²Natumwe gele numutima wukuli kubela ibikwiye vyo wemela ni chizelo tufishe ni mitima ya mishiliwe neza kuva mububi ni chpfuzo nukuba nimili yanu yanavywe kubela amazimeza. ²³Ego tufasha nywe kukubikwiye kubela kwitula nu kutatinya ni chizigilo chachu atali nukuhinduka kulimana yalaganie nu kwizela. ²⁴None tugumishe twiyumvila nkikobili kumuhumuli za umutima mbule umwe kukunda nulukundo gwiza. ²⁵No ntituleke kwege lanahamwe, nkuko bakola nyenye abandi hamayiwe tumumulizane umutima bulumwe ibilenze nibilenze, nkuko mubibona umusilegeleje. ²⁶Kubela tukoze nkiko bikenewe tugumishe tukola ichaha nyuma nukubela twalakiye ishuli yukuli ikimazi ibindi vyivyaha ntisenga kandi. ²⁷Hanyuma yiwe, hali bike neye ibili mpela nulubanza vyo kutinya, nukukala kumulilo alibo balasha ababibi Mana. ²⁸Bulumuntu aliwe yose itegeko dya Musa apfa hatali ikigongwe imbele yikishinga ntahe nichabona babili chankwe batatu. ²⁹Ikigelo nyabaki hanyuma yi dhahabu uliyumvila kilamu kwiye bilumwe aliwe yamutuche umutima wikigongwe? ³⁰Nuko kubela tumenya umwe aliwe ya vuze, "Ukuhana nikwaje, ndiliha, "na kandi," Umwami aloba chila ulubanza abantu biwe. ³¹Ni bintu vyo kutinya umuntu akugwila kubela amaboko yimana aliyene ikomeye. ³²Aliko ni wibuke imisi za hisheho, hanyuma yokuha magogwa kwanyu umucho, none biza kute mwalasho boye kwihangana kubabala chane. ³³Mwali mwa sizwe kwahabona kubela, amasimango yokutukwa nukubabala, mwali mumeze nkaba sangizi hamwe naba dya bahishemo kubabala hamwe nabo. ³⁴None kubela mwalimufishe umutima wokuga nyilana kulaba baliba meze kaba funzwe, na mwalakiye kubela umunezelo wikihano yumulagwa wanyu, mumenya yuko mwebwe nyene mwamufishe ubulagwa nopfuma guma mpagaze imisi yosi. ³⁵None lelo ntimutage ukutatinya kwanyu, bufishe akashimwe kanini. ³⁶None kubela mukeye kwihangana, kandi yuko mulonke kwa kila alichokitanga Imana choyatusezela niye, hanyuma yo kubela mwamaze kukola vya shaka wene. ³⁷None kubela hanyuma muto, bulumwe azakuza, aloza kweli ntalohegwa. ³⁸Wukuli wanje alobaho kwichizelo nkikolo subili nyuma, sindobegwa na wene. ³⁹Aliko twebwe si kubela badya bagalache inyuma koku kupfa hayuma yima, twanimuli mwabadya bafishe ichizeho yokuzilagila imiti zachu.

Chapter 11

¹Ukwizera no kumenya ivyizingiga utakekeranya ni kumenya ikinu ukwiye kuromenya aliko kitarabo nekana. ²Kubera ibi ni vyabasokuru bachu bashingingwa itahe kukwizera kwabo. ³Ukwizera kwabo kutumenyesha yukwisi yaremewe ni jambo aliko ikihungu charemwe ni jambo dyimana nicho chatumwe kidya kubonekana nkikikongwa kuvana ni bintu vya boniche. ⁴Ukwizera kwabo kwatumye habili yaratangiye Imana ishikanwa ilutwa kusuvya kahini ni chocha muhesheje kushingingwa itahe kuba ukuli Imana ya mushimye kubera yabaye umugororotsi kubera ivyo. Habeli alachavunga niho yapfuye. ⁵Vyalikwizera kubera enoko yaratwawe hejulu aliko nkiyabonye urupfu. Nkiya bonekanye kubera yimana yaramutwaye kubera vyaravuzwe hejuru yiwe kubera yarajeje Imana ataratwangwe hejuru. ⁶Hatariho ukwizera nkivyoshoboka kubeza Imana. Kubera uja kumana ni kuba yaremiye yuko Imana irabaha akashimye kwa badya bamurondera. ⁷Vyarikuti kukwizera kubera nuhu hoyamara kuhanwa ni mana. Kujana na majambo gatari gabonika kuchubahiro chimana yarakoze ubwato kubera yo kukiza umudyako wiwe kukukora ibi yarachiriye ulubaza barimwisi no kurangwa yavuyeho atamenye yabayeho arumugororochi buloza kuchira kukwizera. ⁸Vyari kukwizera kubera burahimu hoya hamangawe yarubashe no kungenda ahanu yariyaratenguriwe naho barikumwakirira no hoyarikurangwa yavuyeho ataniko amenya ahanu yaringiye. ⁹Vyarikukizera kubera yariyabonye kubera igihungu chamasezerano nkiko arumugenye yabayeho nkiko amahema na isaka na yakobo abaraganwe hamwe nabagenzi isezerano ridya ridya. ¹⁰Ibiya riyiteze kuronka ikisangara charichu bachwe kwitangurilo umugezi numubachi wacho ni Mana. ¹¹Vyarikukwizera kubera Ibulahimu nasara bene nyene barakiriye iguvu ya kutwara ida alikobali abatama chane kubera yuko baramubaye kuba alumwizingingwa kubera yabemereye umwana wumuhungu. ¹²Kurivyo kandi kuva kumuntu uyu umwe aliko yaliyengereje kupfa vuche abana batahaluringua balibeshe nkinyenyeri zo hejulu na beshi nkimbuto zumusenye nkiko bifuchwe bomuvyaza. ¹³Abababose barapfuye kukwizera batakiye isezerano aliko bangeziwe aliko balazibonye no kuzihamagari ra kurere baremeye yuko alabagenyi bachira hejuru yingihungu. ¹⁴Kwa badya bavunga amajambo nkaya barashiraho ububi kubera barondera igihungu chabo benenyene. ¹⁵None rero yubaba biyupfira igihungu baba balabonye umu dyako nakaya yakungaruka. ¹⁶Aliko nonoho mbalipfunza igihugu kirushzeho nkiko mwijuru aliko Imana nkibona isoni kwitwa Imana yabo aliko yalatenguye ikisangara kubera bene. ¹⁷Hari kukwizera kubera burahimu hanyuma yokugera genzwa yaramutunze Isaka niwe wene yakiriye kumunezero isezerano yaramutanza Umwana wiwe umwe. ¹⁸Aliko hejuru yiwe haravuze kuva kwa Isaka uluvyaro ngwiwe lurohamagangwa. ¹⁹Burahimu yaramenye yuko Imana yarafise ubushobozi kumuzura Isaka kuva mubapfuye no kuvungana kururimi no kumwakira. ²⁰Aliko hari kukwizera yuko Isaka yaramuhezangiye Yakobo hamwe na Esau kwibucha amajambo azoza. ²¹Aliko halikukwizera kubera Yakobo ahoyari mukihe chongupfa yaramuhezangiye kira umwe wabana ba Yusufu Yakobo yarasenze yengamiye ikoni yiwe. ²²Aliko hari kukwizera kubera Yosefu umwanya wiwe wimperuka honyengereza yaravuze hejuru yokuva kubana bo Isiraeli no mimisifi arabatuma kutwara hamwe na magufa yiwe. ²³Aliko harikukwizera kubera musa, amaze kuvuka yaranyengejwe kumezi mitatu nabavyei biwe kubera bara mubonye yuko alumwana wiruyoya kandi yarimwira mubonye yuko akumwana wiruyoya kandi yarimwiza aliko kiyatinye amatengeko yumwami. ²⁴Aliko halikukwira kubera Musa ahoyariumuntu mukuru aliko yarase kwitwa Umwana wikumi farao. ²⁵Hanyuma yaho yatoye kufashanya amagongo hamwe nabantu bimana hanyuma yo kunezengwa ibibi vyivyaha mumwanya muto. ²⁶Yariyipfiye isoni kumukwirika Klisto kubera arubutu zibukuru kusumyaho ububiko za Misri aliko yarakajije amaso yiwe mukuronka akashimwe kumwanya wiwe uza. ²⁷Aliko harikukwizera kubera Musa yamvyuye Misri aliko nkiyatinye izingo yumwami aliko yaremeye no kureba kubera bitabone kana. ²⁸Aliko halikwizera kubera yabayeho kwipasaka kupfuhara amaraso kugirago mwonone uwamvuche ubwambere nkashobore kubakora ko ambamvawe ubwambere baba hungu bomurisirahe. ²⁹Aliko alikukwizera kubera barachiye munyaza yo murishamu nkiko alingihungu chumye aliko abamisili hobangira bagerageze kuchaho balatibiye. ³⁰Aliko hali ukwizera urikuta go muriyeriko gwara guye hasi aliko lumaze kuzuguka kumisi saba. ³¹Aliko halikukwizera kubera Rahabu widya maraya nkiyaraduraywe hamwe na badya baraberanda aliko yaliyakiliye abatohoji no kubanyegeza heza. ³²Aliko mvunge ngute chane? Kubera yuko umwanya utakwiye kubwira yo Gideoni, baraka, Samsoni, Yosefu, Daudi, Samweli na bavungishwa bimana. ³³Aliko bachira kukwizera batamuchize umwami bala koze ukuli balakoze neza balakiliye isezerano buzize iminwa itale. ³⁴Balazimiye igivu yumurilo balakwefye ibihimba vyibipaga balakize kuva mubagwiye bali bafese igivu nishi mutambara babitumve abasoda mbeshi biluka. ³⁵Ambangore ngere barakiye umupfu wabo kuzira iyo kuzuka ambandi barababanjwe aliko nkibemeye kuleka ukwide gevy kubera bashobore kuronka ubumenyi bokuzuka burukuri chane. ³⁶Abandi bala babanjwe chane kugukubitwa kandi no ngufugwa no ngushingwa mwimbohero. ³⁷Baratewe amabuye baratemwe ibihimba kumisumeno barichwe kungipanga

balangiye kungazi zintama urusato gwi mpene barashaka bagerenderere katika ukubabara nibakorengwa amabi. ³⁸(Kubera yuko igihungu nkigwemeye nabene), balimwo bala tangatanga, mumisozi, kubera imipango no kubera ibinongo vyohazi. ³⁹Aliko abantu bose bano baremerewe ni Mana kubera ichizero chabo ntibakiye chiyaliliyemeye. ⁴⁰Imana yaratanguye kutuha ikintu kifise ikichiro kubera yuko bitachiye kuritwebwe ntibali kusobora kumarizana.

Chapter 12

¹None kubela zugushwe ni ikichu kinini muvyabo na, natutage kila kintu kidye kitulemeye hamwe ni chaha kubala yalatuzuguche nani ngoga twiluke kuhiganwa kubela kuhiganywa bidya vya sizweho imbele wachu. ²Tulebeshe amaso yachu mwa Yesu, alimwene yatanguye nu kumaliliza ichizelo chachu, kubela yumunezelo gwa sizeho imbele yiwe yalemeye alaba bambwa kumusaleba, bamugaya kutetegwa kwiwe, nu kwichala hasi ukuboko kubudyo kukitebe chumwami chimana. ³Kubela mwiymviriye wene wadya yemeye amajambo mabi gavuye kubanya vyaha, kubushobozi bwiwewene nyene kuko wene ntumuzemu kulaha chankwe ntumuzi mila mumitima yanyu. ⁴Ntumula lonke chankwe kubabala kuhiganwa ni chaha nu kuhelegwa amalaso. ⁵Mumenye yuko mwibagiye haliya mwasizweho umutima kubela gubelekelezaho ntuko mulabana babahungu mwana wanje ntutole naningoga kugaluka ku mwami, kandi ntiwi hebule hadya hindugwa na wene. ⁶Kubela umwami alaguka bulumuntu wudya amukunda alamuha ikihano bulu mwana wadya amwakila. ⁷Nsishaka ibigela gezo nkuko kubisubilamwo. Imana ilako la namwe ntuko bikogwa na bana, kubela numwana wahe akola daha wiwe ntashobola kugaluka? ⁸Kubela ata shoboye kugaluka, kubela twebwe twese tulasangira, mwebwe mulibabi kuko ntumula bana biwe. ⁹Hanyu mayaho, twalikumwe na daha wachu wisi wu kudugalulilako, kandi twala bubashe. Kuko ntutushoboye kandi ntutumwubaha daha wimpwemu nuku boho? ¹⁰Kubela daha wachu baladahanye ku mwaka mikenya ntiko vyabonekana neza uwabo, aliko Imana alatuha ikihano munyungu yachu kuko tu sangira ubwelanda bwiwe. ¹¹Ntaninakimwe ikihano kinezeleza kusiwo kuba numubabalo nihanyuma, hanyuma ala vyala ichamwa chahoro nukwicha kwa badya bigishijwe nawene. ¹²None lelo nimuhagaliwe amaboko yanyu yintege nkeni kukola kufukama kwanyu nukugilango integenke nikugira bibishe inkomezi izindi. ¹³Nimugolole vya chiyeho mubilenge vyanyu, kubela yuko wudya wewese afishe ubumuga ntibalo mutwala mwiwonelo aliko alonke kukila. ¹⁴Numulondele amahoro nabantu bote, nuko nubwelanda budya budafishe ntawoshobola kubona umwami. ¹⁵Numube amaso kugilango ntihagire wushigwa kule nubunu bwimana, nukubela ntilize umuzi wukuluha lidya lilomela nukuzana ingolane nukubahagaliki la imitima. ¹⁶Nimulebe yuko ntanumwe ichaha kubela umuntu atafishe mukwicha nkuko yudya Esau. Kubela yako aliye limwe yalabazije bikwiye vyiwe vyukuvuka. ¹⁷Kubela mula menya yuko hanyuma alimwo alipfuza kulagwa umugisha, bala mwankiye, kubela ntiyalose umwanya wukwihana hamwe na daha wiwe, naholelo yalonde ye chana kumalila. ¹⁸Kubela ntimwaje kubela umusozi kuko ushobola kufatwa, imisozi gudya gwaka umulilo ijolo, kuzugusha kwipfuza kumuyaga. ¹⁹Ntimumenya kwijwi dyinzamba amajambo yava nijwi kubela yakole shejwe kila wumvishije nibase nge ijambo dyodyose kuvugwa kwiwe. ²⁰Kubela ntibashoboye kwihangana kidya chategechwe namba alikikoko akolakola imisozi, nigombwa akubitwe kumabuye. ²¹Yubutinyi hejulu vyiabonye Musa yalavuze, "Ndatinye chane nukutetemeka." ²²Hanyuma yiwe, mwalaje mumusozi wisiyoni nukubela ikisaga chimana aliho, Yerusalemu yo mwijuru, nukumu malayika ibihumbi chumi badya benezajwa. ²³Mwaje kubela mwiyegeganije mubavuche bambele bote badya bandichwe mwijulu, kumana muchamanza mukuli, nukumutima za belanda badya bahejeje. ²⁴Mwaje mwa Yesu yadulujije isezelano lishasha, nukumalaso ga seseche kuko kavuze ivyiza hejulu kusumba amalaso ya Abeli. ²⁵Nubele ntuze ukamwanka bulumwumwe kuko avuga bene. Kubela yuko kwikulayo balimwobala banka umwumwe aliwe yababujije mwisi, kubushobozi ntitulovayo kuko ntitulo kebuka kule kuva kwa wudya atugalula kuva mwijulu. ²⁶Kumusiwo ijwi dyiwe dyala tetemesheje isi aliko lelo yala vyemeje nukuvuga, "Hanyuma yimbele ntalosubila kutetemesha isi yonka, ni julu nyene." ²⁷Amajambo aya, "Ili limwe dyonka," dyelekana kuanaho kubintu bidya bitetemesha, binoni, nibintu bimeze ni vyalemwe, kubela yuko bidya bintu bitatete meshana bisigole. ²⁸None lelo, twakile ubwami butalo shobola kujaga mila, tunezegwe kubela hadya kusenga Imana kukwemera hamwe nu kwichesha ubugati kubela tutinya. ²⁹Kubela Imana yachu numulilo waka.

Chapter 13

¹Kuko ulukundo gwa benewachu na lugendelele. ²Nimwimbagigwe kubakalibisha abagenyi, kukubela kukola ibi, hayuma bambaka libishije imalaika atakumenya. ³Mwibuke bose balimu kifungo, bibonekana mwali kumwe nabene haliya hamwe nabene nuko umubili yanyu niyakoleshejwe niyambo. ⁴Kuko indoa yumba whe na bose na kuko umbulili bwindaa kikogwe kumba chiza, kukubela Imana chila ulubanza abasabanyi na basabanyi. ⁵Kuko izila zanyu zukubaho zanyu habona kubulukundo gwa mahela mumbé nabaha ze ni ibinu vyomufishe aliko Imana yene nyene yalavuze, "sindobaleka mwebwe, gusa kadi nilobataga mwebwe. ⁶None twemele kugila tuvunbe kuluhagalalo, "Umwami ni mumufasha waje sidotinya abanu boshobala kunkola iki. ⁷Mubibuke badya babalogora, badya bavuze ijambo dyimana wachu, na wibuka ivyaboneche ni nkabuko yambo, mwijile mumaholo yambo. ⁸Yesu Klisto niwe zina, uyumusi itahela. ⁹Nuze wogozwe inyingisho nyishiyishi zigeyi kadi ni vyiza kuko umuti gumba kwe ni neema, itafishe amategeko kukwele kana ivyo kudya ivyo nimbilobafasha kadi balobaho kwivyo. ¹⁰Tulafishe madhabahu nuko badya bakogwa muli hekalo nibafishe ubushobozi kudya. ¹¹Kukuba amalasho ibikoko izatazwe kwizabihu kukubela ivyaha, vyazanywe na kuhani mukulu musehemu chubahilo, aliko imibili yambo alatuliwe haze yinkambi. ¹²Kuko Yesu wene yateseche haze yu mudyago yumuji, ili nikugila tushileho kushiga abanu kumana kuchila kumalaso yiwe. ¹³Nu kwivyo tugende kwiwe haze yinkanbi, tuheche ukukologwa kwiwe. ¹⁴Kubela tutafishe ugwichalo lukwiye ku mji ungu hayuma yaho tulondele umuji gudya mungulaza. ¹⁵Kuchila Yesu dushakigwa umusi kumusi klutanga isadaka kushimila Imana, kushimagiza nuko itunda yiminwa yachu yemele izina dyiwe. ¹⁶Ni mwibandigwe kukola vyiza ni kufashanya mwebwe kuli mwebwe, ni kukubela kubwisadaka ni kwivyo Imana ilabegwa chana. ¹⁷Mwubahe ni kwiylululucha kuba logonzi bachu, kubela bagendelela kubandila kukubela imitima zachu nkabadya balatanga iboihalulo. Mwubahe abalogozi banyu babe kubabika kwilaha na siku mubambalo niko utalobafasha. ¹⁸Tusenge kubela tulafishe tulizenye kuko tulafishe ichipfuzo chiza tulashaka kubaho kubaho kubashwe kubinu vyose. ¹⁹Ni muvyose ndabahumuza umutima chane mkole ibi, kugila shobole kugaluka iwanyu ubu hofi. ²⁰Nubu Imana yamaholo wene yabazanye kadi kuva mubapfuye umuchungaji umukulu wintama, umwami wachu Yesu, kubwa amalaso isezelano imisi yose. ²¹Alobaha ubushobozi kubijambo dyiza kukola ulukundo gwiwe, akola akazi mulitwenge lili dyiza dyokumubeza mumoso yiwe kuchila Yesu Klisto, kwiwe bube ubwelanda imisi yose imisi yose. Amina. ²²Ubu ndabahumuliye umutima, bene wache tutolanile yambo kuumulaniza umutima yuko kulibigufi ndala dyandiche iwanyu. ²³Mumenye yuko mwene wachu Timotheo galalekuliwe umwundegevyo, yuko hamwe nawene ndobabona nuko muloza ubu hofi. ²⁴Lamucha abalogozi bawe boshi na basezi boshi badya bava italia balakulamucha. ²⁵Ni ineema ibe namwe mwesi.

James

Chapter 1

¹Yakobo, umukozi wi mana numwana Yesu Kristo. Kumako chimi nabili gasanzaye, ndabalamukije. ²Halula yuko alumunezo usumbiliza, bagenzi banje, ahomcha mugalane zitandukanye. ³Mumenya yuko kugelagezwa kukwizera kwanyu kubaha kwihangana. ⁴Nimuleke ukwihangana kumale ikazi yako. Kugila mushabole kukomela neza, muta bula chochose. ⁵Aliko nimba halumuntu muli mwebwe ashaka ichubahilo, akisebe kuva kumana aliyoitanga kukugilaneza itamila kulibose bayi senga. Kandi izobaha ichubahilo. ⁶Aliko senga kukwizera, utakekelanya kukubela ukekelanya ninkimikuba munyanza, atwagwa numuyaga akatabwa hida no hino. ⁷Nukuli uyo muntu ntiyiyumvile yuko azokwakigwa amasengo yiwe kuva kumwami. ⁸Uyo muntu afishe ivyi yumvilo bibili, ntahagaze neza munzila ziwe zose. ⁹Umugenzi wumukene ashakigwa kwishima mukihagalalo chiwe hejuru. ¹⁰Mukihe icho mugenzi tajiri mubwitozi bwiwe, kukubela azo vaho nkishugwe dyo mukabande mumulima achamwo. ¹¹Izuba lila seluka mbushuhe bulatulila bukumisha ibitegwa, namashugwe galuna nubwizabwayu bulapfa. Kutyo kutyo abantu babatajiri bazo chafula hagati yakazi kabo. ¹²Alahezagiwe udyo muntu gihanganila amagelagezo, kukubela amaze kuchinda idyo gelagezo, azokwakila ikichibo chubu zima, kidya cha sezelaniwe badya bakunda imana. ¹³Umuntu wewese ntashakigwa kuvuga alimwo alagelagezwa, "iligelagezo liva kumana", kukubela imana nti gelagezwa nububi, ni muna nyene ntigelageza umuntu wewese. ¹⁴Kila muntu agelagezwa niviyifuzo vyawe bibi bimuhendahenda no kumukwega kule. ¹⁵Niho hanyuma yi chipfuzo chi chaha kitwala inda, ichaha kilavuka, hanyuma ichaha kikome yeneza kihelela mulufpu. ¹⁶Bagenzi

banje bakundwa, ntimuhendwe.¹⁷ Akashimwe keza nakashimwe kashiche kava hejuru, kululuka hasi kuva kwa daha wumucho. Ntashobola kuhinduka nkikututu nkuko kihinduka. ¹⁸Imana yachaguye kutuhatwebwe ubuzima kwi jambo dyukuli kugilango tushobole kuba kuluvyalo gwa mbele mubilemwa vyayo. ¹⁹Mula menyili, bagenzi banje bakundwa, kila yumwe ashakigwa kwihuta kumva, ntiyihute kuvuga chanke kushavula. ²⁰Kukubela ishavu dyu mwana wumuntu ntilishabola kukola ivyi mana igomba. ²¹Kulivyo nimushile kule ubuchafubwi vyaha nububibuli ahantu hohose, kukwitonda nimwakile ijambo litewe muli mwebwe, lishobola kukiza imitima yanyu. ²²Nimwubahe ijambo, ntimudyumve kusa, mwibesha mwebwe nyene. ²³Kukubela wewese yumva ijambo atalikolela akazi asusa nuntumuyileba mumaso hiwe mukilole. ²⁴Yileba mumaso yiwe, akacha agenda hanyuma yu mwanya muto yibagila ingene asusa. ²⁵Aliko udyu muntu aleba kukwitonda itegeko tikwiye, itegeko dyumwidegemvyo nokugendelela kudyubaha, sukubela wene uluwumva akacha yibagila, uyo muntu azo hezagigwa aliko alakola. ²⁶Nimba umuntu wewese yiyumvila wene yuko alumuntu wi dini, aliko atashobola kuanza ululimi gwiwe alahenda umutima wiwe ni dini yiwe ni bule. ²⁷Idini ibeleye itononwa imbele yimana yachudha niyi. Kufasha abapfuvyi na bapfakazi mungolane zabo nokwilinda bonyene kukola bita chiye mukuli vyisi.

Chapter 2

¹Bene wachu mwizile umwami wachu Yesu Kristo imana yichubahilo kulukudo. Tihabemwa kulobavula abatu kuchubahilo. ²Mweshengelo dyayu. Tihijilamwe umtu yaboye imeta yizahabu, ni puzu ziza zizahabu, hayuma halijila umukene yabayi ivyabdo yifuzu bii. ³Mwelekane kumukuda chane, udyu yaboye ipuzu ziza no kuvuga, "None wewe ichaaha hoza" aliko ukamubwila wamukene, "Wewe hogala hadya, "none" ichala hosi ya magulu yaje". ⁴None tumuchililamila imoza mwabwenyene nukuba nubwamuzyi wivyifyuzo bibi? ⁵Nimwuvilize bagozi baje, kuda aliko imana tivatolaniye abolo bomumisi ababa abatuzi bomukwizela nokulagwa ubwami yasezekizie abayikuda? ⁶Aliko "mwebwe" mwala muheteleje, umwalo none timwali abatuzi mwababoza abolo simwebwe mubatwala mubuchomoza. ⁷Simwebwe mutuko izona dyi twitiliwe? ⁸Niba mushitsa amatengeko ubwami kukovyadi "ntwe" go mukude" umubayi abagozi bayu kuko namwe mwikunda muzoba mkozeneko. ⁹Aliko nimwakuda abatu mabwe mwe mukola ichaha, "muchu mchibwa ulubazo na matengeko muzoba muchumuye. ¹⁰Umutu wese azokubaha, amategeko, yose, achumula. Uwikimwetu azoba achijwe na matengeko yose! ¹¹Aliko imana yavuza Timukasabane, ni we "yavuza" Tiwiche nibaudasabano, aliko "ulicha". wamakuchidwa na matengeko uzoba uchumuye kumatengeko. ¹²Aliko ni muganile kubodya bagila hachibwe ulubozo luzana kwidengevya. ¹³Kuko ulubazo hetangila ikigogwe aliko mumaza lingogwe kilachinda. ¹⁴Halivyiza bimeze gute bavukanji baje iyumutu avunga ndafise ukwizela ukuzela kwomukiza? ¹⁵Niba mwenewayu uwumusole au umukobwa ashaka ipuzu au ivyukudya vyimisi yose. ¹⁶Numwe mulimwebwe akamubwila, "gedana maholo, wafe umulilo na mudye" neza aliko timubaha ivyo bakene vyumubili ivyo bifasha iki? ¹⁷Nuko bimize ukwizela kutagila ibikogwa kuba kupfuye. ¹⁸Aliko umutu ashobola kuvuga, "ufuse kwizela na jewe fese ibikogwa" yeleka ukwizela kwawe kulihe kufagila ibikogwa, naje zokweleka ikuni zela kwaje kufise ibikogwa vyaje. ¹⁹Ulemela yuko haliho imana imwe na bada imoni balavyemela yuko bakafetemela. ²⁰Umtu wikijuju, kukubela ugaba kumeya ukwizela kutangila ibikongwa nubusa. ²¹Abulahamu sagokulu yala? ntsize kukubela ibikogwa kuko yafuze isadaka umwana wiwe umwe winenge isaka kumulila? ²²Mwalaboye yuko ukwizela kwiwe ni bikogwa vyawe. Nukwizela kwiwe kumalosahoye kwahinguwe noza mibikagwa? ²³Ivyadi ntse vyalasohoye vivunga abulahamu, "Yalizeye imana imuhaluko kwalu umugolalo ntsi kadi yitwe umukuzi? Wimana. "None abulahamu yishe umukuzi wimana. ²⁴Mulabona yuko ibikogwa umutu alalungwa ukwizela na sikukwizela tu. ²⁵Aliko na malaya hahabu, niko vyabaye bega tiya ntsindanishilijwe ni bikogwa kuko ya kiye ababavuga, butumwa ikabi acha abeleka idi zila? ²⁶Nuko umubili iyo utafise umutima uba upfuye ni kwezela kutagila ibikogwa kuba kupfuye.

Chapter 3

¹Bagenzi banje, sibenshi banyu bashakigwa kuba abalimu, mumenya yuko tuzokwa kila ulubanza runini chane. ²Kuko twese tulachimula kunzila nyishi. Nkuko uweweso ntiachitala kumajambo yiwe, uyu mumuntu witungane, alashobora kuganza umubili wiwe wose kandi. ³Ubu nimba tushila imbanga zifalasi muminwa zazo kugilango zitwubaki, tulashola kuhindukiza imibili yazo yose. ⁴Menya yuko kandi imeli naho alinini isunikwanumuyaga ukaze, zongozwa kulabanga lutochane kugenda ahohose ahashaka nahodha. ⁵Uko nyene, ululimi nakache katoi kumbili, aliko kalishimila vyinsichane. Laba ikibila kinini ukushobora kwachwa kumasase matwi yamulilo! ⁶Ululimi kandi numulilo, nisi yububi, gwasizwe mubindi biche vyuumubili wachu, aliwo uhumanya umubili wose kandi ushila hejulu yumulilo inzila yokubaho, nabo kutuligwa umulilo womukuzimu. ⁷Kila kikoko chomwishamba, ingoni, ichibevega ni kulemwa cho munyanza kuganzwa nabintu. ⁸Aliko ntamuntu numwe ashobola kuganza ululimi, nububi budahumula, bwuzuye isumu yokwicha. ⁹Kululimi tulashimagiza umwami nadaha, wachu, kulugo lulimi tulavuma abantu alibobalemwe kushusho yimana. ¹⁰Kuluwo numwa uvuga amajambo yimigisha numuvumo. Bagenzi banje ayamajambo ntakwiye kuba. ¹¹Mbe ilibalimwe lilashobora kuzana amazi asosa nalula? ¹²Bagenzi banje, mbe, ikiti chumutini choshobora kuvyala umuzeeituni, chabule umuzabibu kuvyala amatunda yamtini? chabule amasoko yamazi yumunyu ntava amazi atali umunyu. ¹³Nindi mulimwebwe afise ichubahilo nu bumenyi? None uyomuntu nyelekane ukubahoneza mubikogwa vyawe kukwichisha bagufi bivuye kuchabahilo. ¹⁴Aliko nimba mufise inzigo ikaze niviyumvilo vyokwimenya mumitima yanyu, ntimuvishime nukuvuga ububeshi muhakana ukuli. ¹⁵Icho sichubahilo chululuka kuva hejulu, aliko hanyuma yaho nichisi, siyo kumutima niyimpemumbi. ¹⁶Kuko ahali inzigo nukwimenya kuliho, haliho ukutumvikana nibikogwa bibi. ¹⁷Aliko ichubahilo kiva mwijulu, ubwambele nichiza, hanyuma kukunda amaholo, ubwitonzi kugilaneza, kuuzuye ikigogwe na matunda meza, atakupendelea abantu kanaka, nukuli. ¹⁸Nitunda dyukuli litegwa mumaholo kulibadya bakola amajambo yamaholo.

Chapter 4

¹Kugwana ni ntambal mulimwebwe bivahehe? ntivyibule ka kubela kwipfuza kwanyu kububi zizone ingwano hagati yishengolo dyanyu? ²Mwipfuza kidya mutafishe na chene. Mulichana mulilukana kidya mutashobolo na chene. Muhakubitana na mulagwana, naho ntumulonka kubela ntumushobola kusenga imana. ³Mulasenga na ntumwa kila kubela mulasenga kuko yibintu bibi, kugila yuko mushobole kubikolesha kukwipfuza kwanyu kubi. ⁴Mwebwe bashakanyi! Ntimumenya yuko ulukundo nisi nimubichane kumana? Nonelelo, wawese ashobole kuba umugenzi womwisi. Alikolawene nyene umubiwimana. ⁵Aliko mulamenya vyandichwe ntibifishe akamalo alavuga kumutima yasize haati yachu alafishe inzigo chane kubela twebwe nyene? ⁶Aliko imana ilatonga ubuntu bulimbele, niho kubela vyandichwe bivuga, "Imana ilakubitawishevu, aliko ilamuha ubuntu bwukubaha". ⁷None, nimwitange kumana. Nimukwanke satani nawene alobibuka kuva uwanyu. ⁸Nimwegele hambavu yimana, nawene alobegela hafinamwe. Nimunabe amaboko yanyu, mwebwe mufishe ivyaha, nimunabe imitima yanyu, mwebwe mufishe kwiya mvila kubili. ⁹Numubabale, nimulile, nukulilanukulila! nimuhindule kuseka kwanyu kubana mubabalo numunezelogwanyu kuba numubabalo. ¹⁰Nimwichishe ubugufu imbele zimana, na aloba dyula hejulu. ¹¹Ntimu vugane biamenyekona mwebwe mulimwebwe, mugenzi umuntu avuga bitamenyekana kwa mugenziwe au chankwe kumuchila ulubonza mugenzi welavuga bitakwiye muvya tunzwe vyimana. Muchila ulubanza, humutu kubela mula muchila ulubanza. ¹²Nimwagusa kubela achila ulubanza, imana, wene ashobola kulokola nukwicha. Wewe ninde ushobola kuchila ulubanza umubanyi wawe. ¹³Nimwumvilize, mwebwe muvuga, umusi chankwe nubucha tulogenda kubela kino kihugu kino, nukwichala umwakahiyo, nukukola bidalazwa, nukukola inyungu. ¹⁴Ninde amenye kilomenyekana nibucha, nubuzima bwanyu none nibiki? Kubela yuko mususanya nkuko utupfungu lubonekana umwanya nuto nukwakila. ¹⁵Hanyuma yaho, "ndamba alivyiza kumana, mulobaho tulokola kino na kidya". ¹⁶Aliko mulilata hejulu yu kupanga kwanyu kwilata kwanyu yububi. ¹⁷Kubela lelo, wene amenye kukole ivyiza aliko ntakola kwiwe wene ni chaha.

Chapter 5

¹Ingoubunyene, mwebwe muhabatunzi, nimulile mubologa kwizwi dyohe juli kubela yumubabalo gulimwo gulaza hejulu yanyu. ²Ubutunzi bwanyu bwononewa nimambaho yanyu vyaliwe nubusabi bwonona. ³Inzahabu zanu na mahala yanyu zabuze akachilo, nubwononyi bwabwobwiwe ulokwibonela inyuma nyu nukwichwa imili yanyu nkumulilo. Mwishiliyeko ibintu vyanyu kubela kumisi wihehezo. ⁴Nimulabe, kulihwa kwabakoze badya mutalalihe kukusalula mumilima yao-balalila! Nu kulila badya basaluye ibintu vyabo vyaba sahohe komumatuwi umwami wabasoda. ⁵Babayeho kwibeshako kwiisinukwine nezelesha mwebenyene. Mwavyibuhije imitima yanu kumusi wokubagwa. ⁶Mwamuchiliye ulubaza nukumwicha tvukuli atafihse kubagwanya. ⁷None mwihangane, mungezi hazeza umwami, nka kudya umulimi alindila ivyasolomwe vyaka chilo kuva kubela ikihugu akilindile kwihanga na kubela wene, kulindila imvula zambele na zidya za nyuma zilimo zilagwa. ⁸None mwebe mwalihanganye, nimuzikomeze imitima tanu, kubela kuza kwiwe umwami nihofi. ⁹Bagenzi ntimushavulilane mwekuli mwebwe kubela ntize kuchibwa ulubanza. Laba, umichi lubanza yahagaza kumu dyango. ¹⁰Kukugelelanywe umuntu, nulebe amateso, ukwihangana abavugishwa badya bavuze kubela inzina dymwami. ¹¹Reba twabahamagaye badya bihanganye, "Budya mwumvushije umubabalowa Ayubu, na mulimenya intumbelo yumwami kubela Ayubu, nikubeliki umwami yuzuye ikigongwe nimbabazi. ¹²Hejulu yaho, mugeziwange, ntimulahile, kukomwijulu nimwisi, chankwe ibintu bindibindi chokulahizwa. Hubwolelo "nivyo" wene abikolegu "wo" nantaho" wene agelelanywe" "ntaho", kugila ngo ntimize kugwilahasi yulubanza. ¹³Hali umuntu wewese mulimwebwe afishe kubongwa? bilakwiye asenge. None umuntu wowese niwene akelebuche? none alilimbe indilimbo. ¹⁴None hali umuntu wewese mulimwebwe aliumugwayi? none ashabole kuhagala abazehe bikanisa, nabo abazehe bikanisa basenge hejulu yiwe, bamusiga amavuta kubea izina dymwami. ¹⁵Namasengo yichizelo yamukiza umugwayi, numwami alomutelula namba yalekoze ichaha, imana ilomuhaila. ¹⁶Kubela nimwichishe bagufu kubela ivyaha vyanyumwebwe mulimwebwe, nkusenge lanila umwumwe namugenziwe, kugili mushobole kukizwe amasengo yumuntuwukuli huvyala ibilo ba binini. ¹⁷Eliya yali umuntu yalimeze afishe nkivyulumulo nki vyuwachu, yalasenze kunkomezi kuko invula ntigwe, ntiyaguye kubela micho kihugu imyaka itatu nimwesita. ¹⁸Eliya yalasenze kandi, nijulu zala shesha imvula hejulu yikihugu nicho kihugu nicho kuhugu balalonka ivyimbugwa. ¹⁹Bagenzi bage, namba mulimwebwe ashobola kuvuga ububeshi kuli ukuli, aliko umuntu umwe ala mugalula. ²⁰None lelo mulimwebwe amenya kubela umuntu wewese amulongoye ufishe ichaha kugenda kubela inzila yiwe kubula alokiza umubili wiwe kuva kubela ulupfu alokwi fuka ibintu vyishi vyi chaha.

1 Peter

Chapter 1

¹Petelo, intumwa ya Yesu Klisto, kubagenyi basanzaye, kubatorarujwe, muri Ponto yose, Garatia, Kupadokia, Asiya na Bithinia. ²Kuvana nubumenyi bwi mana, Daha kukwezwa na Mutima Mutakatifu, kubwubahwa bwa Yesu Klisto, no kupfuhengwa amaraso yiwe, inema ibe iwanyu nu kwizera kwiyongele. ³Imana Daha yumwami wachu Yesu Klisto na hezagigwe. Kubukuru nukuganyigwa kwiwe, yatuhaye ukuvuka bushasha kukutinyuka kwu kuragwa mukuzuka kwa Yesu Klisto kuva mubapfuye. ⁴Kuburagwa budahela ntibuzoba nu mwanda chanke kugabanuka. Bubichwe mwijuru kubela mwebwe. ⁵Kubushobozi bwimana muhagalikigwa kuchira kukwizera kukakiza kali hafi kwelekwa mukilie chimpeluka. ⁶Newgezwa kulili nahorelo alingombwa kuli mwebwe kwiyumvila umubabalo muma geragezo atandukanye. ⁷Ibi ni kugira ngo ukwizela kwanyu kushobore kugeragezwa, ukwizela kufise akachilo kusumba izabahu, itakala mumurilo ugerageza ukwizela kwanyu. Ililiza kugira ukwizera kuronke kuvyara kushimwa, ubwela, no kwubahwa muvya pfunduliwe Yesu Klisto. ⁸Ntimuramubona wene, aliko mura mukunda. Ntimuramubona ubu aliko murizela muri wene murafise umunezero gutagira ingene gwovugwa kumunezero wuzuye ubwela. ⁹None murakira mwebwe inyishu yu kwizela kwanyu, akakiza kimitima zanyu. ¹⁰Abavugishwa balalondeye nu kubaza kubwitonzi bwelekeye akakiza, kelekeye inema yalikuba yanyu. ¹¹Barolondeye kumenya nubwoko nyabakibwa kakiza kari kuza. Barolondeye kandi kumenya nikihe vyabaki mutima wa Klisto ari muribo avuga iki nabo ibi vyalimwo biva mukihe yalimwo ababwila kare vyelekeye kubabazwa kwa Yesu nubwela bwali kumukwinkira. ¹²Yelechwe kubavugishwa yuko balimwo bakolela aya majambo, na twebwe kubela bemenyene, aliko kubela mwebwe invugo yayo majambo

kuchila kuli badya bazana ubutumwa iwanyu kunzilaya mutima mwelanda yabatumye kuwa mwijuru, ayo majambo na malaika alifuza kuyahishurigwa kwiwe.¹³Relo mufunge ibibuno vyubwenge bwanyu mube abitonzi mu viyumviro vyanyu. Mube nubusobozi bukwiye munema izanwa iwanyu mukihe cho kuhishugirwa kwa Yesu Klisto.¹⁴Nka bana bubaha, ntimufunye mwebwe ni vyifuzo mwakwilikiye mukihe mutali mufise ubumenyi.¹⁵Aliko nakudya uwubahamagay ari uwela namwe, kandi, mube abera mungeso zanyu zose mubuzima.¹⁶Kubela handichwe, " mube abela, kubela mi umwela" ¹⁷Na nimba muhamagaye, "Daha" yudya acha urubanza rukwiye kungana ni kikogwa cha buli muntu, koresha umwanya murugendo gwawe nu bwitonzi.¹⁸Murazi yuko hatari kumahela chanje kwizahabu ibintu vyononekara vyomwa chunguwe kuwa kungeso zanyu zubufhera mwiwigishije kuwa kuribaso banyu.¹⁹Aliko mwachunguwe kumaraso yubahwa ya Klisto, nkayu mwagaziwi ntama itagira ububi chanke ibara.²⁰Klisto yachunguwe ubwambele isi itarabeho, aliko iyi musi ya nyuma, yahishuriwe iwanyu.²¹Murizera Imana kuchira kuriwe, wimana yazuye kuwa mubapfuye na yahamuhaye ubusela kugila ngo ukwizela kwanyu nubushobozi bube mumana²²Mwagize imitima yanyu kuba myiza kukwubaha kwa budya bukweli, kuchifuzo chu lukundo gwamwene wanyu rugoloche, relo mukundane nu mwle kuwa mumutima.²³Mwamaze kuvuka ubwakabili, si kumbuto yononekara, aliko kuwa kumbuto itononekara, kuchira mubuzima bwijambo dyi mana dyasigaye.²⁴Kubela " imibili yose ni nkamababi nubwela bwiwe bwise ni nkishugwe dyi babi. Ibabi liluma nishugwe likakoroka,²⁵ aliko ijambo dyu mwami ligumaho ibihe bitahela" Ubu nubutumwa bwatangajwe nki njili iwanyu.

Chapter 2

¹None ho nimushile kulu hande ububi bwose, uguhe dwa mutima mubi, ububeshi. ²Nka banabato, mwiphuza amata meza yo mumutima kudyango mushobole gukula imbele ya ga kiza. ³Namba mwabongeye yuko umwami alimwiza. ⁴Nimuze iwiwe wene ali ibuye likomeye libaho dya nswe nabantu, aliko idyo dya chagu liwe nimana kandi nidya kachilo iwiwe. ⁵Namwe kandi ninka mabuye akomeye yubakwa hejulu kuba inzu yumutima, kudyango utange, isadaka zo mumutima zemegwa kumana kuchila kuli Yesu Klisto. ⁶Ivyandichwe bivuga guti "Iaba ndashize muli sayuni ibuye dyo kulu hande, likulu kandi dyoba chaguye kandi nidya kachilo. Uwowese yizel kuli wene ntalobona isoni." ⁷None ukubaha nikwanyu iwanyu mwege mwizela. Aliko, "Ibuye dyanswe na bubachi, ili dya baye ibuye likulu dyo kulu hande" ⁸kandi, "ibuye dyo kuchitala nokulu tale gwo kuchitala." Bene bala chitala abadya nka ijambo, kulidya dyo kandi bali ba chaguliwe kulidyo. ⁹Aliko mwege numu dyango wachaguliwe ubukozi bwubwami, bwigihugu chela abantu bagomba Imana, kudyango abaheze batangaze ibikogwa vyigi tangaza chudya ya baha magaye kuva mumwijima kuza mumucho wiwe wigatangaza. ¹⁰Mwege ntimwa baye abantu, alikubu mwege mulabantu bimana mwege ntimwa kiye imbabazi alikubu mwakiye inema. ¹¹Bakunzi ndaba hamagaye nkabagenyi nabaye nzela kukwiyima kuva kwiphuza kubi kwi vyaha bidya bigwana nimitima yanyu. ¹²Shakigwa kuba ningeso nziza hagati yibihugu kudyango nibaba vuga nkuko mwa koze amajambo mabi bazo zilaba ikazi zanyu nziza nokushima Imana kuludya musu wokuza kwiwe. ¹³Kila mategeko yumwana wumuntu kukubela umwami nkuko ubwami nkumu kulu. ¹⁴Bibaye abategechi batumwe kuguhana abakola ivyaha nokuba shimila badya bakola ivyiza. ¹⁵Kukubela aliubushake bwimana nko kukola ivyiza mula numya imvugano ititawehe na bantu bapumbafu. ¹⁶Nkabantu bidegevy ntimulo koleshe ukwidege vywa kwanyu kumulumyo kubibi, aliko mubenka bakozi bimana. ¹⁷Mwubahe abantu bose bakunde abagenzi mutinye Imana mwubahe umwami. ¹⁸Abakozi mwubahe abami banyu kukubaha kose abami bali abeza nabitaonzi aliko kandi balibabi. ¹⁹Kukubela kwishimwa kwose alokwihangana ukubabala mugihe alimwo alababanzwa ahatali hakwiliye kukubela ichipfuzo chiwe kumana. ²⁰Ninyungu iyahe iliho namba mukola ivyaha hanyuma mugume muhanwa? Aliko nimba mwakoze ivyiza nihomubabale kukuchiligwa ulubanza ili nishimwe dyiza kumana. ²¹Kulibi muzu hamagagwa kukubela Klisto kandi yalababa njwe kukubela mwege, yabasigiye ikigelelezo kukubela mwege kukwilikila inta mbulo yiwe. ²²Wenentiya koze ivyaha kandi nti yabone kanye ububeshi bwobwose mukanwakiwe. ²³Mugihe wene bamutuka ntiya basubije igitelane aho yababanzwa ntiya tinyiche ahubwo yalitanze wene kuludya achulubanza lukwiliye. ²⁴Wene nyene yabiheche ivya vyachu mumubiliwiwe kugiti kudyango nti tube numwanya kandi muchaha kandi tubeho kukubela ukuli kugukubitwa kwiwe mwege mwala kize. ²⁵Mwesimwala zimye nkitama zazimiye aliko ubu mwalagaluche kumulagizi numulinzi wimitima yanyu.

Chapter 3

¹Kuliyi nzila mwebwe abagole mukwiye kwintanga kubagabo banyu mwebwe nyene, kugila naho bamwe mulibo ntibalubaha ijambo kuchila mungeso zabagole babo balasho bola kukwegwa ahatali ijambo. ²Kuko bonyene bazoba babonye ingeso yanyu nziza hamwe ni chubahilo. ³Ibi bikoleke atali amapambo yo hanze kuchiba imishachi kwambala izahabu chabule impuzu nziza. ⁴Aliko hanyuma ikoleke kubuntu bwo munda yo mumutima, no kulenza kubwiza ukwichisha bugufe no ukwitonda kumutima, aliwo wa agachilo imbele mana. ⁵Kuko abagole babatagatifu balipanuvye bonyene kuliyinzila. ⁶Kuliyinzila sana yala mwubashe Ibulahimu no kumwita wone yuko aliumungabo wiwe. Mwebwe ubu nabana biwe nimba muzoko ivyiza kandi nimba mutatinya ibibi. ⁷Kuliyonzila mwebwe abagabo mukwiye kubaho na abagole banye mumenya yuko mumenya yuko bobo na abagenzi bikigole badafise inkomezi mubamenya bo nka abakilizi babagenzi kubuzima nimukole ibi kugirango amasengesho yanyu ntabuzwe. ⁸Hanyuma yivyo, mwebwe mwese, mube ikintu kimwe, mufise ikigongwe, ulukundo, nka abagenzi bachiye bugufi na bitonzi. ⁹Ntimulihe ububi kububi, chabule ikitishikuki tusti ubutasa bwavyo mubandanye kuhezagira, kuko mwahamagawe, kugira ngo mushobore mulagwe imigisha. ¹⁰Uzokunda ukubaho nokubona umusi mwiza akwiye kutangila ululimi kubibi nimwina yiwe kuvuga ububeshi. ¹¹Alundukile alike ibibi akuole viyiza alondele amaholo no kuyakuli kile. ¹²Amaso yimana abona ukwiliye amatoi yiwo yumviliza amasengo yiwe. Aliko ijisho dyimana lili kubudasa bwa badya bakola ibibi. ¹³Ninde azobagilila nabi mwebwo nimba mwifuza kukola vyiza. ¹⁴Aliko nimba muzobabazwa kubibeleye mulahezagiwe. Ntimutinye bidya vyobatinya. Ntimugile ubwoba. ¹⁵Hanyuma yaho, mumushile Klisto umwami kumutima yanyu nka abatagatifu. Kila mwanya mulitegule kumwishula kila muntu abazwa mwebwe ni kuki mufise ukwizela kumana. NImkole ibi kubwi tonzi no kubaha. ¹⁶Mube niviyumvilo vyiza kugila abantu babantuka ukubaho kwanyu kwiza muli Klisto batetelegwe kuko bagamila ubudasa muli mwebwe nkuko mwali inkozi zibibi. ¹⁷Nivyiza chane nimba Imana yiyumva, yuko mubabuzwa kukukola vyiza atali ukukola ibibi. ¹⁸Klisto kandi yahababajwe bulagishe kukubela ivyaha. Wene aliwe abeleye yala babajwe kukubela twebwe, alibo tutali ababele, kugirango atuzane twebwe kumana. Yapfuye kumubiri, aliko yagizwe muzima kumutima. ¹⁹Kumutima yalagiye kutanga ubutumwa kumutima ubu zifunzwe. ²⁰Ntizali zubashe mukihe ukwihangane kwimana kwali kulindiliye ikihe Nuhu, imisi yukubaka isafina, nimana yakijije abantu bake- imitima kuva mumazi. ²¹Iki nkimnyetso chulubatizo kukiza mwebwe ubu, si nkukoza umwanda kuva kumubiri, aliko nkukusaba kukwifuza neza kumana, kuchila ukuzuka kwa Yesu Klisto. ²²Wene alimukuboko kubudyo kwimana, yagiye mwijulu. Malaika ubushobozi, ni nkomezi ni ngombwa binwubahe wene.

Chapter 4

¹Kukubela Yesu Klisto ya babaye abababa zwa mukubiri nimwombale ibi gwanisho kuko umtu ni yababala mumutima akababala mumubili na shombola kuhusika ni chahatena. ²Umutu na zoshombola kumba mupyifuzo yumubili kodi azobaho mulukundo gwimana mubungigo bwiwe kwasigaye. ³Kukubela umwanya gwachiyelo ngula kwiye kukola ivyo abisi bogoba kukora ibitabevege kukara mukipyuza mumtima mubi nukukola ibiteye isoni nukubolingwa nukuhuba. Ubugenyi bwekipaga ni imisa a nyikikipagai ni misa zibishushayo zo kutelekera imbingigwa mama. ⁴Biyuvila yuko ali ikitangoza iyo mwifadu kayije kukola ivyo hamwe nabo kwa hiyo bavunga ibintubibi kulitwebwa. ⁵Barotanga ibihalulo kuluwo azozo kucha ulumbola gwabokiliho na bopuye. ⁶Kukubela icho ubutumwa bwalavuzwe kwabadya bavuye naho bole kuchibwa ulumuboza mumibili yabo kabatu kungila babeho kabatu. Kungila bashobole kubaho kugana na Mungu mumutima. ⁷Ihelolo dyavyose lilashiche muwe nububenyi bukwiye na mube nipyufyuzo vyiza kubitu vyayu. ⁸Mutalakora chochose mube mumwele mulukundo kumtu wese. Kuku ulukundo ivyala vyabadi. ⁹Mwelekane ubugwa moza kumuntu wese atakushavula. ¹⁰Kakudya umutu wese yakie, igaubile mziko ieshe mukufasha kabahagalikie beza bafise igabele vyishi zatazwe ni mana. ¹¹Umtu ni ya vunga ajambo yiwe golobe kumajambo vima na niyaba akora abe nikomezi yahawe ni mana kuzila Imana ihabwe ichumba ilo chokuhibole kucha muli Yesu Klisto ubutukufu nubashoboli ni viyiwe. Imisi itazoshila ihelezo mihezo. Amina. ¹²Bagezi tumuhalile magelagezwa azoza kubalegangeza kadi dya gwaliko haliho ni bindi vyatokea iwachu. ¹³Kakudya munguma mulaka ubumenyi wimi babalo ya Yesu Klisto ni muholegwe. Mushimangiza nikuelekwa kwichubahiro chayo. ¹⁴Naho watuchwe uhowe kukubela izina dha Yesu Klisto tubone isoni aliko uhibangizi mana. ¹⁵Bali yuko wene yabahamangaye aliwe mwelanda, mwebwe mwebwe mumbelanda kubela ulugendo gwanyu gwosi. ¹⁶Kukubela vyandichwe, mulomba mbelanda kukumba jewe ndu mwelanda. ¹⁷Kuko umwanyaungoli wo kuchibwa ulubola kuzo hela kuzzu yimana. Kakudha itangulila kuli twebwe. Biloba kute lkweje kuli badya batubaha injambo dyimana. ¹⁸Ukuilie akilizwa kubingoye benga bizo miba gute kumutu atakuiliebwumuya vyaha. ¹⁹Kubadya bose babalia kubulukundo gwimana badaye ubugingo bwabo kumana yizigigwa kukubela bagume bakora ipyiza.

Chapter 5

¹Ndaba saba abazehe bali muli mwebwe, njewe, nadumuzehe mugenzi wabo nu mushahidi wa mateso ya Klisto, kandi ndumushirika mubwela buzoboneka. ²Lelo, ndaba humuza umutima mwebwe bazehe, nogela umugwi wimana uli muli mwebwe, wulebe jikubela mushakigwa, aliko ni kubela mwipfuza kutyo, kubushake bwimana. Wulebe, sikukunda amahela yo kumalamala, aliko ni kubushake. ³Nti mwigile abami hejuru ya bantu bali hasi yubulevyi bwanyu, aliko ni mube ukigilelanyomumugwi. ⁴Alio umwungele mukulu azokwelekanwa, muzo kwa kila ikichibo chubwela kita hela akachilo kacho. ⁵Kudya nyene, namwe basole bato, mwichishe bugufi kuba kulu banyu. Mwebwe mwese, ambale ubwitonzi no kufashanya mwebwe kuli mwebwe, aliko Imana ila pinga abikiburi, aliko iha inema abitonda. ⁶None lelo mwichishe bufufi hasi yu kuboko kwimana kubushobozi kugila ngo ibaduze mukihe chayo. ⁷Mutwalile bibababaza wene, kubela ala bitayeho. ⁸Ni mube abanyabwenge ni mube maso udyu mwasi wanyu, ibilisi, nki ntale itambula, alonda umuntu wokudya. ⁹Hagalala mutandukanye nawe. ni mube ni nguvu mukwizela kwanyu. Mumenya yuko bagenzi banyu bali mwisi bacha mumibabalo nkiyo. ¹⁰Hanyuma yokubabala mumwanya muto, Imana yinema yose, yabahamagaye mubwela buta hela muli Klisto, azobashicha, azobakomeza no kubashila mwi nguvu. ¹¹Ubutwale ni bube kuliwe ibihe vyose. Amina. ¹²Ndamumenya sikwano nka mwene wachu wumwizegwa, ndabandikiye mwebwe bitonua kuhitila kuli wene. Ndaba humuza umutima ndaba humuza umutima ndababwila yuko icho ndaba ndikiye ni nema yu bukweli bwimana, hagala mulibwo. ¹³Abizera bali babeli, batolanijwe hamwe namwe, balaba la mucha. Na marko umwana wanje alabalamuche. ¹⁴La mukanye kila yumwe kusomagulo yulukundo. Amaholo nabe muli mwebwe muli Klisto.

2 Peter

Chapter 1

¹Simon Petro intumwa yatumwe na Yesu Klisto ni kudya ya badya kiye icherezo chayo yene yene yaka chiro twakiye twege yene icherezo kirimukuri imbere yamana umukiza wachu Yesu Klisto. ²Ineema imbe iwanyu amahoro agwire kuchira kubwenge bwimana umukiza wachu Yesu. ³Kuchira mubwenge iwanyu bwimana twarose amajambo yiwe yose kwiyozeza mukumbaho kuva kumana yatuhaye ubwiza ichumba hiro yiwe. ⁴Kwiyo zira twizeye isezerano irir kugira dya kachiro yakoze iri kugira go atukore ambaragwa yatukoze tumbe, inkomoko yo mwisi iyi. ⁵Kumbera uko korana umwete kwiyo zira yokwizera kwanyu, kuko ubwiza ubwenge. ⁶Kuchira mubwenge kigereranyijwe kwihangana ukuchira kwihangana ubwera. ⁷Kuchira ubwira urukundo gumugezi urukundo. ⁸Nimba aya majambo yari muri mwebwe abandanya kukura muri mwebwe yene mwebwe nkuzoko, intavyara chabure amabantu kuvyama kubwenge bwimana yachu Yesu Klisto. ⁹Ariko wewese atafise ayo majambo ayo tuyambona amajambo hafi gusa wewe ni mpinyi yimbagiwe ukwezwa kwivyaha vyigwe vya kare. ¹⁰Kurivyo mbagezi mbaje nimukorane umwete kwiyemeza nikutogwa umuhagaro kubwanyu ni mwakora imbintuzo chitara. ¹¹Ivyo lero muvyoshaka ubwishi imidyago wo kwinjira mubwami butahera bwimana yachu umukiza wachu Yesu Klisto. ¹²Kurivyo lero domba nitenguye mumbimbucha amajambo yayo kumisi nahomuyamenya umbu mumbaye uruhamagaro gukuri. ¹³Niyuvira yuko ndisawa kuvyura nikumbicha hejuru yaya amajambo, naho diyumiri, izu iyi. ¹⁴Kuko ndazi atarumwanya muremure dokuraho izu yaje kuko umwami Yesu Klisto yavyere kaye. ¹⁵Ndogerageza umwete kurimwebwe kugira mwibuke aya amajambo ntaho jewe ndomba ndavuyeho. ¹⁶Kuko twembe nitwirikiye imigira yaziganywe hadya twaberekeje hejuru yiguvu nukwiye meza kumwami wachu Yesu Klisto twembwe twambaye, ivyabona, ichubahiro chiwe. ¹⁷Wene yakiye ichubahiro nukubaha kuva kumana daha hadya ijwi ahodhyuvikana kuva kuchubahiro kikuru rivuga uyu numwana, waje ntunda niwe yamberewe. ¹⁸Tuvishije ijwi riva mwijuru hadya twarikumwe nawe kudya musozi mtatifu. ¹⁹Turafishe iri ijambo dyumbuvugishwa dyemejwe alidyo kuridyo ukukora vyiza kurikwirikiza ni kwitara dyaka mumwijima maka hambukera, inyereri za nyuma zira mbona kana kumitima yanyu. ²⁰Nimumenye aya yuko atambuvugishwa ntambuvugishwa bwandikwa kwiyumvisha kumumvugishwa wenyene. ²¹Kuko ntambuvugishwa mbaje kurukundo bwa bwumuntu, ambantu bashombojwe ni Mtima Mtakatifu yanganiriye kuva kumana.

Chapter 2

¹Abavugishwa bubusheshi bibonekeje kubisiraeri nabarimu bubusheshi bazoya kandi mwebwe. Binyegeje bazozama amigisho yububeshi nabo bazokwihakana Imana umwami yabaguze bazo kwizanira kwononekara kwaningoga hejuru yabo. ²Abandi bazo kwikira inzira zabo zokumara maza kuribo bazoituka inzira yukuri. ³Kubuhuvyi bazobanka abantu barosheje majambo yubusheshi urubanza gwabo nturuzoteba nubwononekare buzobakurikira. ⁴Kubera Imana ntiyabaheve abamara ika bagararije ariko yarabataye mkuzimu kugira bafunye iminyororo kugeza urubanza ahoruzo bazako. ⁵Kandi Imana ntiyihanganie isi yakera ariko yabiche nuhu yarafise umuhamagaro wukuri hamwe nabandi saba mkipindi yarekura umwuzure hejuru yisis yagararije. ⁶Imana yachiriyubanza imiji ya Sodoma na Gomora kugeza ahobaba iminyota nukugarariza kugirango bibe umufano hejuru ya bachumuzi mugihe chimisi izoza. ⁷Ariko Imana imaze kukora ivyo yakijije rutu umuntu wukuri yari yaratewe ubwoba ninjeso zibi zabadya bata kurikira amategeko yimana. ⁸Kubera rero uwo muntu wukuri yaba hamwe nabo umusi kumusi akama yibabaza wene ubwiwe kukubera yabidya yumvise no kukibona. ⁹Kurubwo imana iramenya ingene izo bakiza abantu bayo mugihe chimibabaro ninjene ikiwe kubihanganira ababi kuvyurubanza mgihe chimisi yimperuka. ¹⁰Muvyukuri urunigwo urukundo kwabidya benderee kuba muvimpfuzo vyumubiri nokuyagaa amategeko kubera rero abantu bameze batyo bafise kushira ubwoba mumtima yabo ntibatinya kubavuganabi abajejwe. ¹¹Mugani abamaraika bafise ubuwezo ni nguvu kusumvya abana babantu mugani ntibashobora kuzana urubanza mribonyene kumana. ¹²Ariko ibikoko bitafise ubwenge vyaemwe kukubera kufatwa no kwichwa. ¹³Babazwa mugihe chibibi vyabo kumutaga wose babayeho akukora ibibi. Bazute ububi nivyo bakora bibi kandi bama banezerezwa nibikogwa vyububeshi iyo banezerezwa nawe. ¹⁴Awaso yabo apfuchwe nubusambanyi ntibahaga kukora ivyaha kandi bavyara amajambo no kubachitaza aba umini batara komera muvyaha bafise imitima yuzuye kwifuza nabana ba vumwe. ¹⁵Bheve inzira yukuri baraheze kandi bakurikiye inzira yabaramu umwana wa beori yakunze kuronka indishi yabusuma. ¹⁶Ira yara kankamiwe kubichumuro vyawe ipunda yari ikiragi ikongera kavuga mwisauti yabantu yalangiye abapfuye na bavugishwa. ¹⁷Abantu bameze nkamasoko atafise amazi ninkibichu bikugwaho numuyaga ibichu biremereye bifise ubwoba. ¹⁸Kandi bakavuga birata gusa bachitaza abantu kuvyipfuzo vumubiri kandi bakababeshya abantu bagerageza kubahunga badya babaye mbichumro. ¹⁹Bakabasezera nira abantu ubuhuru mugihe chabo ubwabo na batumu bichaha vyubusuma kubera umwana wamuntu agigwa kuboa umtumwa womuvyaha vyu busuma rero umwana wumuntu ahindugwa kuba umutumwa kwa kirya kimuganza. ²⁰Wene yatandukanye nububi bwisi akoresha ubweje bwimana numukiza Klisto Yesu nakandi asubira mubibi kandi ihari yiwe nimbi kusumbya idya yambere. ²¹Vyari bikwiriye abantu nkuko batari bakwiriye kumenya inzira yukuri kusuniba kuimenya havyuma kandi kureka amategeko matakatifu bari ba hawe. ²²Iyi migani muuga ukuri kuribo imba isubi ye kubitanake vyayo ningurube yogejwe isubiye mubiziba.

Chapter 3

¹None ndakwa ndikiye wewe, mkunzi linokete dya kabili mubela nda kuvyuye mubwenge, ²kubela ubu shobola kubuka amajambo yavuzwe bitalabe naba vugishwa na belanda nitegeko numukuru wachu wubushobozi kuko twako lesheje abigisha. ³Umenye cha mbele abasi baloza kumusi wihelezo abasi mwebe bagiyeneza muvyobakola vyabo. ⁴Bahalavuga bilihehe vyabavuze vyokugaluka? Badaha bachu bala fyuye kubela imbintu vyachu vyose vyali gufyo kuvakale hobalenyeye. ⁵Baliko la kwiyibagiza isinijulu vyahereyemu mazi ni kucha mumazi kuvakela nakela kwijambo dyimana. ⁶Nikubela kuchila mwijambo dyiwe nabazigabikwisi kwicho kihe, yayuzuye amoji yalonone kaye. ⁷Kubela ijulu nisi zala bichwe kwijambo vyonyene idyo kubela umulilo vyalabichwe kumusi wokukucha ulubanza nikwichwa kubantu batalamenya imana. ⁸Lino ntido shobola kwinyegea intumwa zawe bakunzi kubela isikuimwe kumana nikugelelanya imyaka ikihumbi imyaka ikihumbi ni nkumusi gumwe. ⁹Si kubela umwami akola bukebuke kukwiza ivya vuzwe nkiko vyiyu mviligwa gufyo aliko wene yihanganye kubela mwebwe, wene ntagomba numuntu numwe yofya aliko alagomba kutanga umwanya kugila abantu bote bashombole kwihana. ¹⁰Aliko kumusi wimana aloza nkumusuma ijulu lilo chaho libologa ibintu bilosha kumulilo isi nibintu vyose biliho bilo kwelekamwa ahabona. ¹¹Kubela ibintu vyose bilosha kunzilaiyo. Mbega mbega uloba umuntu wilanginya baki? ubehoku bwelanda nu kubaho kubwimana. ¹²Bilasabwa kumenya naningoga kumenye kuza kwimana. Umusi uwo ijulu lilotuligwa kumu lilo. Ibintu bilo kwitunatuna kubu shuhe bukaza. ¹³Kubela ya kushoboka vyoye meye kubiwe, tulali ndiye ijulu lishasha nisi shasha kubela abantu bukuliba za baho. ¹⁴Kwivyo bakunzi kubela tutegeleje ibintu kivyo nimuhole mwagavye kutegaika nikubanako lohamwe nayo. ¹⁵Ugunye kwihangana umwami wa chukubela akakiza nkundwa mwene wachu Paulo nkukoya ndikiye mwebwe kubela ubugororo chi nkubwo ya hawe. ¹⁶Paulo alaganila ayo yose kubela amakete yiwe haliko ibintu bishobola kubabiko meye kubimenya. Abantu batiyubaha bahagalaye bavyo nonye mubintu ivyo, nkuko bakola kukwandikwa ndika. Kugenda mumahonelo yabo. ¹⁷Kulivyo bakunzi kubela. Mubimenya ivyo nimwilinde mwebwe nyene kubela ntimuhendwe nikubeshana nababeshi nikugomba ukuli. ¹⁸Ukwizela kwanyu nikumuntu mwokumenya kwimana umukiza Yesu Klisto nahabwe ichubahilo kifishe wene imisiyose. Amina.

1 John

Chapter 1

¹Kidya chambayeho kuva ubwene na kidya twuvise na kidya twabonye kumaso yachu nadya twanavye na maboko yachu amambiko alakifata neza nijabo dyubungigo. ²Nabudya mbugingo bwakozwe nukumenyeka na gose twalaboye no kumushingila itahe nukuba bwila nukubatangeliza vyubungingo budashila kadi bwali kwandata na bwokozwe kungira bimenyekane iwachu. ³Nkidya twamboye ni kuchuva twakikivuze iwayu mukuri kukubera munezengwe hamwe natwe tuwenubumwe hamwe nadata numwana Yesu Klisto. ⁴Ndambadikiva aya majambo mwebwe ili umunezero wanyu uwe mwishi ushiche. ⁵Ubu nubutumwa kuva kuliwe nu kubaseme lela ndababwili imana numcha muliwe no muliwe ntamwiza ulimwo na mutonya. ⁶Nitavunga yuko tuli nubumwe nawe na tungenda mumwiza twabesha nituvungisha ukuli. ⁷Tungilie mucho kuko nawe ali mumucho, tufasha twebwe kulitwebwe namalaso ya Yesu mwanae alatuhelongira kuvuvyaha. ⁸Tuvuze katachoha ndufise tulibesho twebwe nye nukuli tikulinuwo mulitwebwe. ⁹Aliko nitwihana ivyaha vyachu wene numuizingigwa wukuli wubukweli aduhali ivyaha vyachu nukutwoza ububi. ¹⁰Tuvuze yuko tatalakora icha twoba tumugize wene kuba umubeshi nijabo dyiwe tilili mulitwebwe.

Chapter 2

¹Banabanje nkunda, ndabandikila ibibi bintu iwanyu kugilango ntimukole ivyaha. Aliko yumwe mulimwebwe akozichaha, tufishe uwutahagalaliye hamwe na daha Yesu Klisto akwiliye. ²Wene alatuhuza kuvyaha vyachu, sikuvyaha vyachu kusavyinyene, aliko kandi kwisi yose. ³Kulili tulamenyako tumumenya wene, nitwayabika amategeko yiwe. ⁴Uwuvuga "Ndamenya Imana," aliko atafata amategeko yyo, numubeshi, nubukweli ntabuli muliwe. ⁵Aliko uwawe wese afata ijambo dyiwe, kweli mumu ntuyo ulukundo gwimana kulashichwa. ⁶Uwuvuga ati mbaho kumana agombegwa wene nyene kugenda nkiko Yesu Klisto yagenda. ⁷Bakundwa sinda bandikila mwebwe itegeko lishasha, aliko itegeko dyakela dyomwamaze kwakila kuvakela itegeko dyakela ni jambo dyo mwumvishe. ⁸Nukolelo ndabandikila mwebwe itegeko lishasha, alidyo dyukuli muli Klisto ni wanyu, Kubela umwijima ulachaho, numucho wukuli ulitayari ulabonesha. ⁹Uwuvuga kwali mumucho yanka mugenziwe alachali mumwijima nubu. ¹⁰Uwukunda mugenziwe abamumucho ntajambo dyodyose lishobola kumuchitaza. ¹¹Aliko uwanka mugenziwe alimumwijima kandi agenda mumwijima, wene ntamenya yagenda kubela umwijima gwala humishije amaso yiwe. ¹²Ndabandikila mwebwe, banabakundwa kubela mwahaliwe ivyaha vyanyu kukubela izina dyiwe. ¹³Ndabandikila mwebwe, ba baba, kubela mula mumenya wene kwali ntango, ndabandikila mwebwe imisole, kubela mwachinze wa mubi. Ndabandikila mwebwe, banabato, kubela mula menya daha. ¹⁴Nabandikiye mwebwe, ba baba, kubela mumumenya wene yabayeho kuv kuntango. Nbandikiye mwebwe, misole, kubela mukomeye, ni jambo dyimana dyichala muli mwebwe, kandi mwachinze wa mubi. ¹⁵Ntimukundisi ni bintu bili muliyisi. Ni haba udyo akunda isi ulukundo gokukunda daha nti lulimuliwe. ¹⁶Kwa kili kintu kilimwiyisi kwifuza kumubili, kwifuza kwamaso nishavu dyubuzima ntibiva kwa daha alik biva mwisi. ¹⁷Isi niviyifuzo vyaho bilachaho. Aliko uwukola ubugombe bwimana uwo abaho inyaka yose. ¹⁸Banabato nigihe chihelezo. Nkuko mwumvishe yuko upinga Klisto alimwo alaza nubuabapinga Klisto baje, kwiyihali tulamenya yuko iki alikihechi helezo. ¹⁹Bagiye wabo bavuge wachu, kubela ntibalibi wachu. Yabugila balibiwachu bokwendeleye bali hamwe natwe. Aliko mukihe bagendiwabo, icho nichochelekeyeko batalibi wachu. ²⁰Aliko mwasizwe amavuta nudya mtakatifu, namwe mwese mula menya ukuli. ²¹Jinabandikiye mwebwe kubela ntimu menya ukuli, aliko kubela mukumenya no kubela atabubeshi muli kudya kuli. ²²Ninde alumubeshi aliko ni yudya ahakana yuko Yesu ali Klisto? Uyo muntu nuwihakana Klisto, hdyo amuhakana daha numwana. ²³Ntawihakana umwana akaba na daha. Wewese yemela umwana afishe na daha kandi. ²⁴Nkuko kubwa nyu kidya eho mwumvishe kuva kela leka chendeleye kuba muli mwebwe. Kidyacho mwumvishe kuva kula nichikala muli mwebwe, kandi, muzo kwikala mu mwana na Daha. ²⁵Nili ni sezelano yatuhaye ubuzima butahela. ²⁶Ndabandikiye ibi mwebwe kubela badya bobalongoye mwebwe mubuzimile. ²⁷No kubela mwebwe gadya mavuta mwakiliye kuva kwiwe jalichala muli mwebwe, ntimuloshaka umuntu wewese wo kubigisha. Aliko nkamavuta yiwe galabigisha kubijana ni bintu vyose nukuli sububeshi, nahogoba gabigishije nimwikale muliyo. ²⁸Nubu bana bakundw, nimwikale muliwe, kugita ikihe azoboneka, tushobole kutinyuka jukiyumva mwisoni imbele yiwe mukuza kwiwe. ²⁹Nimba mumenya wene ka kwiliye, mulamenya bati kila yumwe akola bibeleye yavyawe na wene.

Chapter 3

¹Mulabo nurukundo lumeze gute yaturonkeye daha, ngo twitwa abana bimana na ukuriko twi. Kubela ili mwisi ntitumenya nkuko itamumenye wene. ²Bakundwa twebwe lelo turiabana bimana, na ntilamenyekana kungene tuzoba. Tulazi yuko Klisto ni yabonekana, tuzosusa nawe kubela turomubona nkikwa ari. ³Na buli muntu yumwe yoba ari nubu bushobozi bwelekeye ikihe kizoza chelekezwe kwibi, aliyeza wene nyene nkiko wene ari uwela. ⁴Buri muntu aguma akora ichaha alenga itegeko. Kukubela ichaha ni kulenganya itegeko. ⁵Mulazi Klisto yemejwe kugila ngo akuleho ivyaha kweli na muriwe nta chaha. ⁶Nta numwe agama muriwe ni kuguma akola ichaha. Nta muntu na gumwe aguma mucha yalamubonye chanke akamumenya wene. ⁷Bana bakundwa ntimwemele kuzimizwa numuntu wewese. Ukora chiteka nuwiteka, nkakudya Klisto awe ariko ariwiteka. ⁸Ukora ichaha niwumwasi ibilisi, kubela ibilisi ni umukozi wichaha kuva ubwa mbele. Kubela ili umwana wimana yemejwe kugila ngo ashobore kwonona ikazi za ibilisi. ⁹Uwo wese ya vyawe nimana ntakola ichaha, kubela imbuto yimana yichara muri we ntashobora kuguma akola ichaha kubela yavyawe nimana. ¹⁰Kurili abana bimana na bana ba ibilisi bazomenyekana, wewese atakola ikilo chiteka, siwi mana kandi na yudya atashobola kumukunda mwenewabo. ¹¹Kuko uburibwo butumwa mwumvishe kuva ubwambele, atitugombegwa kukunda na twebwe kulitwebwe. ¹²Sirika kaini yabaye mubi yishe mwenewabo. Na ni kubela iki yamvishe? Kubela ibi kogwa vyawe vyalibibi, na bidya vya mwenewabo vyali vyiteka. ¹³Bewewachu ntimutangale, nkuko isi yo banka. ¹⁴Tulazi twalamaze kuva murupfu no kwinjila mubuzima, kubela turabakunda bene wachu. Uwo wese atagila urukundo aguma murupfu. ¹⁵Umuntu wewese yanka mwenewabo numwichanyi. Na mulazi ubuzima butahela ntibwichara mumwichanyi. ¹⁶Kulili tulamenya urukundo, kubela kirisito yatanze ubuzima biwe kubela twebwe. ¹⁷Aliko uwowese alinibintu, na arabona mwenewabo akenye, aliko atangile umutima wikigongwe kubela we mbe ulukundo gwichara gute muriwe? ¹⁸Bana banje bakunzi, ntitukunde kuminwa chanke kumajambo gusa twemele kubikogwa vyubukweli. ¹⁹Kulili tulamenya yuko twebwe tulimu bukweli, ni mitima yachu ilemeleka muriwe. ²⁰Nimba imitima yachu ituchira urubanza, Imana ni nkulu mumitima yachu, nawe alamenya amajambo yose. ²¹Bakunzi nimba imitima yachu itatuchila urubanza turafise ubushobozi bwimana. ²²Ichochose tusenga tuzochakila kuva kuliwe, kubela tulafata amategeko yiwe ni kukola amajambo gamubela imbele ziwe. ²³Na ilinidyo tegeko dyiwe litutumwa kumwemela mwizima dyu mwana wiwe Yesu Klisto ni kukundana twebwe ni kuli twebwe nkiko yaturonkeye itegeko dyiwe. ²⁴Uwubaha amategeko yiwe aguma muriwe, nimana yichara muriwe. Na kubela ili tulamenya yuko yichara muri twebwe, muri yadya mutima yatuhaye.

Chapter 4

¹Bakunzi ntimwemele bulimpemu kubela muzilabe izo mitima mulebe yuko koziva kumana kubela aba vuga butumwa nababeshi bavuye mwisi. ²Kwidy muzomenya mpemu yimana - impemu yose irokwe mela kubela Yesu Klisto aje kubwi mubili ni yimana. ³Budya impemu itemeye Yesu siyimana yinoni mpemu yino ni mpemu itamenya Klisto, kubela mwa yumvishije hilimwilaza, nubu hageze ili kwisi yose. ⁴Mwebwe mulimana, abana nkunda, mwamaze kuba chinda kubela wene alimwo mulimwebwe numu kulukusumba wene ulimuyisi. ⁵Benenibo mwisi, kubela choba vuga nichisi isi ilinio ila bumva. ⁶Twetulibima, wene amenya Imana ala tumviliza. Kubala lino tulamenya impemu yukuli ni mpemu yububeshi. ⁷Bkunzi tukundane twebwe mulitwebwe, kubela ulukundo aligwimana, numuntu umwumwe akunda nye yavuka nye nimana ni kumenya Imana. ⁸Wene atagomba ntamenya Imana na umwumwe, kubela Imana niyurukundo. ⁹Kubela ugolukundo gwimana vyamenyeka nye mulitwebwe, kubela imana yatulemye numwana wiwe wenka wisi kugila tubeho kuchila muliwene. ¹⁰Kubela luno lukundo sikubela twamukunze Imana aliwene yatukunze aralungika umwana wiwe abekongeleza ivyaha vyachi. ¹¹Bakunzi, mubona Imana yalatukunze twembe, bila tukuye twembe twashaka kukundana twebwe mulitwebwe. ¹²Ntamuntu numwe yabonye Imana nkuko tukunda na twebwe mulitwebwe, Imana yichala mulitwebwe nulukundo gwiwe ya hejeje mulitwebwe. ¹³Mulibi tulamenya yuko kwichala muliwene na wene mulitwebwe, kubela yatuhaye impemu yiwe. ¹⁴Natwabonye nukuleba kubela kubela daha ya mutumye umwana numuchuguzi womwisi. ¹⁵Wudya yemela kubela Yesu numwana mwimana Imana yikala muliwene na wene muliwene. ¹⁶Natulamenya nukwemela ulukundo gwifishe Imana mumutima wachu. Imana nulukundo, na weneyikala mulukundo na wene yichala kwimana, Imana yichala muliwene. ¹⁷Kubela luno lukundo luno gwamaza kuhera neza mulitwebwe. Kugila nubwitinya umusiwi helezo kubela wene nkiko ali natwe niko tumeza kubela mwiwisi yino. ¹⁸Ntakutinya mulukundo. Kubela ulukundo lukwiya ulataga ukutinya hanze, kubela ukutinya bigendana nihelezo. Aliko wene atinya ntala kwizawe mulukundo. ¹⁹Tulakunda kubela Imana yatukunze chambele. ²⁰Mulimwebwe umwe azakuvuga ndakunda Imana aliko alamwanka mugenziwe, numubeshi, kubela atakunze mugenziwe. wabona ntiwo yushobola kukunda imani kukonta lamubone. ²¹Ni dyo ni dyo tegeko dyo tufishe kuva kwiwe yudyo wewese. Akunda Imana bikwiye akunde umugenziwe two.

Chapter 5

¹Udya wese yemela yuko Yesu ni mulikisu yavya we nimana wewese nudya amukunda wene nyene yavunye kwa dada kandi alabakunda abana biwe. ²Kwili tulamenya tulabakunda abana bimana tukunze Imana no kwemela itegeko vyiwe. ³Ibi nivyo tumukundila kubela twalafashe amategeko yiwe aloloshe. ⁴Kubela bulumutuntu yavyawe nimana alachinda isi ubunibwo ubuchinzi bwisi ukwizela kwachu. ⁵Nide yachize isi niudya wenyene yemeyeko Yesu alumwana wimana. ⁶Uyo niwe yaje kumazi no kumalaso ya Yesu Klisto nkwiya kumazi mabu kumazino kumalaso. ⁷Kubela yuko haliho abantu batatu bavugako. ⁸Umutima amazi na malaso aba batatu balemela zingatia amajambo aya baba neno numutima mwelanda nkibiboneka muvyandiche vyiza vyakela. ⁹Iba twakiliye ikishigantahe cha bantu. Ikishigantahe chimana. Nikikulu kuleka icho kubela ikishigantahe chimana. Nubu kubela alafise ikishigantahe balekeye numwanawe. ¹⁰Wene yemeye umwana wimana alafishe ikishiga ntahe muliwenyene udy wese atemela Imana ya mugize kuko alumubeshi kubela yuko uteme ye intahe yiwe Imana yanzanye kubo umwawe. ¹¹Ikigishantahe nicho Imana yatuhaye nubugigo butahela ubugingo ubo bulimuliwe umwanawe. ¹²Ufise umwana alafise ubugingo aliko utafishe umwana wimana nkafise ubugingo. ¹³Ndabandikiye aya mumenye yuko mufise ubugingo butahela mwege mwemela kubwizina dyu mwana wimana. ¹⁴Ubu nibwo bukomezi tufise ibele yiwe kandi ni twasenga ikintu chochose hamwe nulukundo nkitulakuva. ¹⁵Nitwamenya yuko utalokuva chochose tumusaba tulamenya yuko tufise ubuzima kandi yiko tufise chota musavye. ¹⁶Niba umuntu yabona umugeziwe alimo akola ichacha kitamutwala kufya bikwiye kusenga Imana imuhe ubugigo ndimwo fyuga kwa badya ivyaha vyabo nidy utatwala ulufyu haliho ichaha kitwala kulufyu si fyugako bikwiye kusenga kubelako ichaha icho. ¹⁷Ubugalalizi nabwo ni chaha kitamutwala mulufyu. ¹⁸Tulamenya yuko yavyawe nimana atakola ichaha mugabo uwadyawe nimana. Alabichwe nawe alako meye chane naudy mugwanizi nkacho yomukola. ¹⁹Tulamenya yuko twenge tulabimana kandi tulimenya yuko isiyose ilihasi ya mategeko yaudya mugwanizi. ²⁰Mugabo tulamenya yuko umwana wimana yalaje nukutuha ubumenyi kubela tulumumenya wene alukuli no kuba tulimuliwe wene alimukuli kandi alumwanawe Yesu Klisto nimana yukuli nubugingo butahela. ²¹Abana batayi nimwikule mubiginga mana.

2 John

Chapter 1

¹Kuva kumutama kugenda kumugole watowe nabana biwe, kubela bida kunze mukuli nanjesijiwe kusa, kubelabose badya bamenya ukuli. ²Kubela ukuli kulibene twebwe nilogumaho homwe natweimisioswe. ³Ubuntu nimbabazi, namaholo zilobanutwe kuva kumana daha nukuva kwa Yesu Mukiza, umwana doha kubela ukulina lukundo. ⁴Ndanezewe chone kubela nda menye halio abana balimobalage ndagenda muvyukuli, ntiko twakie kuva kwa daha. ⁵None nda kwinginze wewe, mugole, sukubela nda kwandikie mu vyukuli bishasha, kubela bidya twalitufishe kuva kela kubeda bikwiye tukundande twebwe tulitwebe. nulu nulukundo ntutukwiye kugenda, kubela itekechi dyiwe. ⁶Ili nidyo dyatekechintukunu mwumvishe kuva kela kubela bikwiye kugenda ntukuntu bimeze. ⁷Kubela abahendana beshi balakwiye mwisi na ntibemela ko Yesu Mukiza kubwumubili. Uwoniwemubeshi yanka muvya kakiza. ⁸Nimwilebe mwebwe kubela ntuikataze bitwa twamaze kukolela imilimo kubela yuko mushobola kwa kila vyumwashoboye kwa kila bikwiye. ⁹Wewese agumilize imbele akomeze muvyo yize kumukiza, ntafishe imana; wahagaze kumisho alafishe daha nu mwana kandi. ¹⁰Ntuko umuntu aza uwanyu ntazane amighisha kuko, kumwakila kubela munzu zachu na ntumula muche. ¹¹Kubala umukeza asaogila kubela vyakola vyiwe bibi. ¹²Ndafikishe ibintu bwishi vyo kubandikila sindagovywe kuvyandika kukalatasi niwino. Kubela ndashaka kuza mwanyu nukuganila kumasokuyandi, kubela umunezologwachu gushobole kukogwa bikwiye. ¹³Abana banushiki banu yatowe balabakeza.

3 John

Chapter 1

¹Umuzelie, kwa Gayo umukunzi nkunda kweli. ²Mkundwa ndakusengela uvonke mumajambo yose ni kuba na magara meza nkuko umutima wawe guronkesha. ³Kubela nanezewe chane mukihe nabwigwa na benewachu baje kushuhudiya hejuru yubukweli bwawe, nkuko ugande la mubukweli. ⁴Ntafuraha nini mfishie isumbwa iyi kwumva kwa bana banje bagendela mubukweli. ⁵Mkundwa, ugendela mukwikzigigwa, ubaga bunla benewanyu na bagenyi. ⁶Bamwe batanzeubushuhuda bulukundogwawe imbele yikanisa. Ukora neza kubatwara mugendo zabo mungene yabo bibeleye imana. ⁷Kukubera ilizina bagiye batatwaye ikintu chochose kuva kubantu bisi. ⁸Kwivyo tushakigwa kubakarisha abantu nkaba, kugira tube abakora akazi bagenziwe kubela ubukweli. ⁹Naladyandikiye ihunlo ijambo ntuzenya aliko Diotrofe; akunda kuba uwambele muribo, ntiyumuikana na twebwe. ¹⁰Nkuko ninaza ndowibuka ibikogwa vyukora nkuko uvuga amajambo mabi avyulanye natwe. Ntarashima ibi bikogwa, wene nyene ntiyakila benewabo. Kandi alabuza abandi bamwe biofuza kubakaribisha abo benewabo no kubabinga bave mwidyo hulilo. ¹¹Mkunzi ntiwige ikili kibi, aliko wige ikili chiza. Wene akora neza niwi mana, na wene akora nabi ntarabona imana. ¹²Demetrio yashuhudiwe na bose bubukweli nyene. Twebwe kandi nivyabona, kandi ulazi yuko ubushuhuda bwachu alibwo ubukweli. ¹³Ndafishe amajambo meshi yo kukwandikira, aliko sinkunda kukwandikila ni kalamu ni wino. ¹⁴Aliko ndategeleje kukubona ubuvuba na vuba, na oroganila nawe imbona nkubone. ¹⁵Amahoro abe hamwe nawe. Abagenzi balakuramucha. Bakulamucha bur umugenzi yunywe kwizina dyiwe.

Jude

Chapter 1

¹Yuda itumwa Yesu Kristo na mwenewobo na kobo kwaba dya bahama gawe bakudwo mumona baba babi chuse kubwo Yesu Kristo. ²Ibabazi na mahoro nwukudo vyogerekane iwayu. ³Bakuzi mugihe chosenukuresheje umwete dambandikila kubera akakizo. Kadutwese ahona shilukumwete dabadikua dambaha nula. Kuugina muchindawe kuuba abizegigwo ukwizela twahawe limwetu twese. ⁴Kubela abatu baje batwijilamwo mukuinyengeza mulitwaba abatu bahawa ibimenechokukubela ulubaza abatubatoromijwe kubela bahidula amahoro yimawo wachukuuba ubusuwa mukuwakawa imana yachu yoyene numami wachu Yesu Kristo. ⁵Kadi nifuza kubibucha kubera mungoze kumanya vyose kuko imana yabakijiji kuva mungihungu chamusi mzuuyubutuwo hayuma alabahonya batali bizuye. ⁶Abamalaika bananiw kulida ibukutu iwabo kuko bachie bata ivyichaho vyabo bahawe imana yachie ibashilo muibohero niminyororo yiherezo mumiza udashira bateugereze ulubolo lukulu kurisiku yaherezo. ⁷Kasodoma na gomora na miji iliyozunguka icho lasagara kuko bishije mubushokanyi bakulikila ivyifuze vyabo ujimibili vya kameleme kuko balechwe wikimenyecho kaba dya babazwa mumulko udashilea. ⁸Aliko nabadya bawonye naboidoto zabo zononye imibili yabo baka abagoza na bavungisha ububeshi wazalau viongozi wao hawataki kutawaliwa. ⁹Aliko na malaika Mikaeli ahayato gamo na wamungonuzi bafa umukyiba wa mose tibahuse kumumenya ili amuchokore alikoya mubuiye imamo ikuhawe. ¹⁰Lakini ababatu bazana ububeshi hejulu yivyo vyose batamenya na kidya ibikoko batamenya atabwenge bafise. Hayo diyo yaliyo wahalibuni vyo vyabomaye. ¹¹Balangowe kuko bagirie mzila yakahimi mugukulikilamo izila ya balamle bapylie muyaha vyabalamu. ¹²Abonivyubilizizi mukusagilaa kwiye kwa kudo iyobasangira nomwe ivyiza na balagiziz hulungila ubwobo atasomini bichu bitagila amoli vyikwoga hosemunuvy nibiti bitama. Vyapfu yekabiri biladulanywe nimizi. ¹³Nimikuba yomuyaza inguma iyelela itera idubu tingangia iyo ajangaguma ngalunguka tingagila iyo aja ni yerelezi umwija ualbichje kulibo. ¹⁴Kadi Enoko yagira idui kuvakuli adamu. Yalumuvungishwa ya vungi shijwe ni mana ivyabo vyose vyo kutubaha imana bavuze baigwaya. ¹⁵Kukungila achire bose amateka mukweneza atumbaha imana bakoze batubaha imana kobachizwe kubikogwa vyabo vyoe vyokutubaha imana baingwaya. ¹⁶Abo balichodaba ambo bafese akida nishavu bakulikila ukwipfuza kwabo akanwa kabo kavunga amajabo moti bubaha abatu kuko babakula mwamatoko. ¹⁷Ariko mwebwe bangezi bajemwibuke ajabo yavuzwe kera nitumuwo zumwa mimana Yesu Kristo. ¹⁸Bakuze kulimwebwe vyokumusi wiherezo yuko hazoba abatu. Balotuka nukutwoza bazokulikira ivyipfuzo vyabo zitalizokwijela. ¹⁹Ababatu balatundukaya baguzwo nukupfuza kumubi vyabo vyakamelemeleta pwemuali mumutima wabo. ²⁰Mwebwe bangezi kuku mwiubache mukuizela kwanyu kubutakatifu. Kweli kuko musega muli pwemu yera. ²¹Nimwiubake murukudo ngwimana yayu na musubiri kusamehewa yanikuhiligwe ni mana yayu Yesu Kristo kwa sababu ataha ubungigo butashila. ²²Nimwerekame ukuhalili kuriboya bafise amashaka yukupfuza. ²³Ni mubakize bangeze bayu kubakula mumuliso kubadi mwelekane ikingogwe muchie bunguti mwake umwubalo waduse numubiri. ²⁴Kukubera ashoboye kubalida timuchitare no kubashoboza muhagalale ibere yubweza bwayo atamajabo nukuba numunezero

ushiche. ²⁵Kubera imana yo yene itukiza kuchira muli Yesu Kristo imana yachu uburukufukube muli we ichubahiro ni komweli zibeho inusi yose nubu nihezo amina.

Revelation

Chapter 1

¹Ibi ni vyahishuliwe vya Yesu Klisto Imana yabahaye kugila abeleke abakozi biwe ibintu nigobwa biboneke ubuhofi yakoze bimenyekane kukutima imalaika wiwe kuba umukozi wiwe Yohana. ²Yohana yalatanze ubushuhuda kwa kila kintu choyabonye kuvyelekeye ijambo dyimana kukubela ubushuhuda bwatazwe kuvyelekeye Yesu Klisto. ³Yabalikiwe wene asoma kwisauti na badya bose buvishje amajambo yu muvugishwa uyu nukubaha ichandichwe umwo, kukubela umwanya gwasohoye. ⁴Yohana kumasegelo mushanju yalimuli Asilia: Ineema imbe iwanyu na maholo kuva iwewe wuliho niwaliho ni wuloza ni kuva kumitima mushanju bali mbele yi kitembe chiwe chubwami. ⁵Nikuva kuli Yesu Klisto yabaye ichabona uwizigiwe, ni wavyawe ifula na bapfuye, numulogozi wubwami bwo mwisi iyi wene yene yatukuze na yatusize mumwindegevyo kuva kubela ivyaha vyachu kuli malaso yiwe. ⁶Yatukoze tube ubwami abahelezi bimana na daha wiwe wene kuba nubwelanda ni ncomezi nibihe bitahela Amina. ⁷Llemba ndaza ni bichi kila jisho lilomua bamutukiye. Ubwoko bwose bwo mwisi bazolila kwiwe ego, Amina. ⁸Jewe ni Alfa na Omega, "Yavuze umwami wimana, " Wene aliho, nuwaliho, ni wene aloza wene ninkomezi. ⁹Jewe Yohana - mwene wanyu na umwe womusagila hamwe nawe kubela amagogwa numwami ni kwihangana ni bili muli Yesu, nali mukisiwa chitwa Patimo kukubela yi jambo dyimana no kushigila intahe kuvyelekeye Yesu. ¹⁰Nalafishe kubela umutima imisi yu mwami ndaluvishije inyuma yaje ijwi yohejulu niko alitalumbeta. ¹¹Ivuga niwandike mokitambo ivyumbona na uyatume kumasegelo mushaju kugenda muba efeso, kugenda Smirna, kugenda pergumo, kugenda Thiatila kugenda Sardi, kugenda Philadefia ni kugenda laodikia. ¹²Mpindikila kulemba ijwi niyo mwande yamala vuga naje, honda hidukila bona ibiteleko chi zahabu chitala mushanju. ¹³Hagati yi kiteleko chitala yalimwo yumwe ntu mwana wa Adamu, yambaye intanzu yileyle yasohola hasi kumangulu yiwe, nu mukanda wizahabu kuzunguka mukatunu kiwe. ¹⁴Umutwe gwiwe umuchachi wiwe zalizela ntifusu yela ni theluji, na masoyiwe gwali ntulubeya gumulilo. ¹⁵Bilenge vyiwe ntumulinga wakaka utakujijwe chane nuko alumulinga wamaze kuchishwe kubela umulilo nijwi dyiwe yalilifishe nijwi dya mazi meshi yatemala chane. ¹⁶Kadi yalifishe inyeneyeli mushaju kubela ukumboko kwiwe kubulyo, nikuva mumunwa wiwe yalifishe ikipanga kikaze gwaligufisha ubukazi kubili. Amaso yiwe yaliya sayangana nu mwanga gukaze wizumba. ¹⁷Ndamobonye chagwa mumagulu yiwe ntumuntu yapfuye. Achashilako ukubomboko kwiwe kubudyo hejulu yaje na chavuga ntutinye nijewe nu wambele ni wanyuma. ¹⁸Na aliwe abaho ndali ndalapfuye. Aliko lemba ndiho imisi yose yose! Ndazifishe ifunguluzo zulupfu ni mukuzimu. ¹⁹Nuko, yandiche yoyahabonye yaliho ubu na yadya yalomboneka hayuma yaya. ²⁰Ibanga dyinyegeye kuvyelekeye inyeneyeli mushaju izowabonye mukuboko kwaje kubudyo na kidya ikiteleko chi dhahabu cha matala mushaju: Inyeneyeli mushaju na malaika wa badya mumasegelo mushaju ni kiteleko cha matala mushaju ni yadya masegelo mushaju.

Chapter 2

¹Kuba malaika bikanisa dya baefeso andika zidya nyenyeli mushanje kukuboko kwiwe kubudyo. Wene agendela hagati yibitelekwa vyinzahabu ni vyamatala mishanju avuga guti. ²Ndazi icho wakoze numwete wa kazi nukwihangana kwawe kuko meye, nuko ntushobola kususanya nabo bali babi, walabagela geje bose biyita yuko alintumwa kandi atalibo, babonekanye yuko alababeshi. ³Ndazi ulafise ukulindila nukwihangana, wachiliye muvyishi kukubela izina dyanje ntulaluha oya. ⁴Aliko ili nidyo mfise muliwene waleche ulukundo gwawe gwambele. ⁵None mwibuke aho waguye wihane nukukola ibikogwa wakoze kuva kuntango. Utihanye ndaje kwawe nkule ikitelekwa kwitala chawe kuva ahantu haho. ⁶Aliko wewe ufise ili wanka adya ayo wanikolai bakoze, aliyo nanje nanka. Nimba ufise ukutwi niwamvilize ivyo mpemu abwila amakanisa. ⁷Kuli udyo azotsinda zomula abulenganzila bwo kudya kuva kukiti chubuzima bali kwipaladiso yimana. ⁸Kubamalaika bikanisa dya smima andika Aya namajambo ya udyo aliwe ni ntango nihelezo aliwe yapfuye akaba muzima kandi. ⁹Ndazi amagogwa yawe nubukene bwawe (aliko wewe ulumutunzi) nububeshi bwa badya biyita abayahudi (aliko sibobene nisengelo dya shetani.) ¹⁰Ntutinye amagogwa uzolonka. Ehe laba wamubi alashaka kubatoga muli mwebwe mwibo helo kugila mushobole kugela gezwa, kandi muzobahozwa kumisi chumi. Nimibe abizegwa kushika kupfa ndobaha ikichibo chubuzina. ¹¹Nimba ufise ukutwi ni wumvilize mpemu ivyo abwila ama kanisa. Wene azochinda ntazo lonka impinduka yulupfu gwa kabili. ¹²Kubamalaika bikanisa dya Pergamo andika 'Aya niyo avuga wene afise icho kipanga kikaze chubuge bubili. ¹³Ndazi aho uba aho hali intebe yubwami bwa shetani. Naho wewe wafashe chane izina dyanje, kandi ntiwa hakanye ukwizela kwawe kuli muli jewe ni mumisi zidya za Antipasi ichabona chanje umwizegwa wanje yishe muli mwebwe, aho niho shetani aba. ¹⁴Aliko ndafise amajambo make kuli wewe ulafise hiyo abantu bafata inyigisho ya ya Balaamu, wene yigishije Balaki kushilaho ibichitaza imbele yabana ba Israeli, kugila badye ivyokudya vyatanzwe kwisadaka kubigigwa mana nukusambana. ¹⁵Kuliyo ngene iyo nyene nawe ulaba hafi muli badya bafata inyigisho za Banikolai. ¹⁶None, wihane! Utagize kutyo ndaje ni ngoga, ndakola intambala kuli badya kukipanga kiva mukanwa kanje. ¹⁷Nimba ufise ukutwi mwumvi, niwumvilize icho mpemu abwila amakanisa. Wene azochinda, mulidya manu yinyegeje, kandi ndomuha ibuye dyela dyandiche izina lishasha hejulu yibuye izina dyu umuntu atamenya buletse wne adyakila. ¹⁸Kubamalaika bikanisa dya Thiatira andika "Aya na majambo yumwana wimana, wene afise amaso yiwe nkulubengebenge awunulilo ni kilenge nkishaba yahaluwe chane. ¹⁹Ndazi icho wakoze - ulukundo gwawe nukwizela nikigongwe nukwihangana kwawe kukomeye nako kidya wakoze ubu vuba kisumba kidya wakoze ubwa mbele. ²⁰Aliko ndafise ili kuli wewe. Ulihanganila umugole yezebeli aliwe yiyita wene umuvugishwa wumugole kunyigisho ziwe abatakaza abakozi banje kukazi nukudya ivyo kudya vyatanzwe kwisadaka yibishusho. ²¹Namuhaye umwanya wokirihana, aliko ntiyiteguye kwihana, aliko ntiyiteguye kwihana ububi bwiwe. ²²Ehe laba! ndomuha ubulili bwingwala, na badya bakola ubusambanyi na bamagogwa akaze, ahandi ho bihane kucho bakoze. ²³Ndo bakubita abana biwe bapfe amakanisa yose azomenya yuko jewe niwe alaba ivyiyumvilo ni vyipfuzo. Nzomuha kila umwe wanyu kungana ni bikogwa vyiwe. ²⁴Aliko kuli muli mwebwe mwasigaye kuli Thiatira kuli badya bose mwafashe iyi nyigisho, nabatamenya kidya alicha bamwe bita vyubwina bwa shetani ndavuga iwanyu "Sndoshila hejulu yanyu umutwalo wowose?" ²⁵Kwijambo dyodyose, ningombwa mube muhageze mpaka aho nzozila. ²⁶Uwowese zochinda nukukola kidya nakoze mpaka kwihelezo, kuli wene nzomuha ubutwale hejulu ya abanya mahanga. ²⁷Azobalongola kunkoni yichuma, nkamaba kuli yivu, azo bavuna ibihimba himba! ²⁸Nkuko nakiliye kuva kuli daha, nzomuha kandi inyenyele yo mugitondo. ²⁹Nimba ufise ukutwi, mwumve kidya alicho mpemu abwila amakanisa.

Chapter 3

¹Kumu malaika wumwi kanisa dya Sandi niwandike. Amaja yawudya yafatiliye zidya pyemu indwi zi Mana ni nyenyeli indwi. "Namenya yuko chiya koze. Ulafishe ichubahilo chukubaho, Aliko yapfuye. ²Nu vyuke nu kumaliza yadya yasigaye, Aliko gali hafi yugupfa, kubela sinda yabonye ingendo yawe gamaze guhela imbele yamaso yimana yange. ³None lelo, niwibuke bidya wakiye nukwi buka. Nuyubahe nukwichisha buguti. Aliko utavyuche, ndoza ntulomenya amasaha yahe yindo zilako hejulu yawe. ⁴Aliko haliho amazina makeyi yabantu kubela Sardi kubela ntibononye impuzu zabo. Balogenda genda hamwe manje bambaye impuzu zela, kubela yuko balemejwe. ⁵Yudya yili gwaho balomwa mbika imyenda zela ahonyene sindo kwili kila izina dyiwe kuva mukitabo chobugingo, nubu nduvuga izina dyiwe imbele yadaya wange, hamwe nimbe yumu malaika. ⁶Namba ufishe amatwi, nuwu mvilize impwemu ibabwila yuko amasengelo." ⁷Kumu malaika wu mwisengelo dyu muli Philadefia nuwa ndike Amajambo yadya yubwelanda bwiza. Ufishe ulupfu nguluzo gwa Daudi, alugulala na ntanumwe yugala alafunga ntanumwe ashobola kugulula. ⁸Namenya yuko chiyakoze. Nulabe, ndagushiliyeho imbele yawe imudyango gudya gu guluwe kubela ntanumwe ashobola kuwugala. Ndamenya ulafishe ingumvu zitonyi, aliko wubashe ijambo dyuwange nubu ntula dyanke izina dyanje. ⁹Nulabe! bese baliho badya bali sinagogi muba satani badya bavuga bene naba yahudi aliko sibene hanyuma yiwe balabeshalanila. Ndobakola baze nu kusenga imbe ya magulu yawe niho balomenya yuko ndala gukunze. ¹⁰Kubela wa biche vyasinzweho kuli jewe kukwihangana kundinda kwanje, ndakilindila hamwe kubela isaha yawe yukugela gezwa kubela ilimwo ilaza kubela mwisi yose, kuba gela gezwa badya bese babaho kubela ikihugu. ¹¹Ndaje na nigoga fatilaho nyene chane kidya chufishe gugilango ntibabe umuntu wagu hamagagwa ikichipo chawe. ¹²Ndomukola wene agumaho kubela inkingi kubela ishengelo dyimana dyiwe, na ntalovaho hanze nyene. Ndodyondoka uwiwe izina dyimana wanje, izina dyigisagala dyimana wanje (Yerusalemu lishasha, wululuka hasi kuva mwijulu kumana wanje) ni zina dyanje lishasha. ¹³Wewe wumva ufishe amatwi na niyumve kubela yuko umutima alavuga kumashengelo. ¹⁴Kumu malaika wisengelo dya landika niwandike 'Amajambo yiwe aliwe Amina, wugutegemezwa ni chabona numwizigigwa, watwaye hejulu yu mulemvi wimana. ¹⁵Ndamenya yuko chiwakoze nu kubela wewe ntuli mbeho chankwe umulilo, ndipfuza kubela wumeze nti mbeho chankwe umulilo! ¹⁶None kubela yuko wewe umeze ntumutuli nyene, Sumulilo chankwe imbelo, ndogutanaka weho mukanywa kanje. ¹⁷Kubela ulavuga, "Niwe numutunzi ndameze ntufishe imali nyishi nubu singomba bili kintu. " Aliko ntumenya yuko wewe wakonze chane wuko kubabalila chane, wutishobola, impumvi nuligusa. ¹⁸Niwumvilize kuntu daguhanwa kwanje nugule uwanje inzababu yogezwe numulilo kugirango ulonke ubutunzi, ni mpuzu zela zikaya ngana kugila wifuke wewenye kugirango ntiwelekane kutetegwa kubusa bwawe namafula yu kwisiga kubela amaso yawe ushobole kubona. ¹⁹Bulumuntu nkunda nda mweleche nu kwigisha kugirango babimenyeneza kubaho, nonelelo, numele ukuli nu kwihana. ²⁰Raba ndahagaze kubela umudyango nukudodola yudya wese yumva izwi dyanje nu kugulula umudyango, ndoza nukwinjila munzu uwiwe, nokudya ivyo kudya hamwe na wene hamwe nanje. ²¹Yudya yiligwa, ndomuha ichubahilo cho kwichala hasi hamwe naje hejulu yikitebe chiwe chakela, nkuko bimweze jewe ntukuntunda chinze nukwichara hasi hamwe na daha wiwe hejulu yikitebe chiwe cha kela. ²²Wene afishe amatwi ni yumve amajambo yumutima ayabwila amashengelo."

Chapter 4

¹Hanyuma yaho ndararevywe ndabona urungi gworingunguruwe mwijulu ridya njwi ndyambere yaravuze nange ni zamba. uze hano ndabona angaroza hanyuma yaho. ²Ubwa mbere narivyu mutima ndarabonye hariho intebe yakera chari chara sizeho mwijulu numuntu yari yachikariye. ³Umwe yari yikaye yaboneche ni buye yisi pi hamwe na akiki haliho ni numunwamazi wivura ngwalirukikije intebe yakerangwabonika nki zumaridi. ⁴Ukikinjwe ikitebe chakera hariho intembe za kera ibindi bikikinje bine. Kandi haliho abalibichaye kubutebe vyakera bari abazehe zo kandi bane balibabiche impuzu zera kandi. ⁵Kuva kukitebe chakera halavuye imitotomo yinkuba imitomo yinkuba amarasaba zaraka imbere yingitebe chakera amatara nayo aimitimasaba zimana. ⁶Kandi imbere yingitebe chakera haliho uluzi iringusa nkikirore bese bakikije itebe yakera haliho na nabakilimwo bane, balibuzuye amaso imbere ni nyuma saba Ikirema chambere afise ubuzima. ⁷Yarimeze nkintere ikiremwa kandi chakabihi kilimwo charikimeze nkiyana. Ikiremwa changatatu chubuzima yalimeze namaso nkumwana wimuntu naudya alimwo wakane yalimeze nkikinguru ka kunguruka. ⁸Ibiremwa birimo binene bulumuntu yalifise amababa sita bari buzuye amaso hejuru ni hasi yaho mwijo ronikumutanga nkibaruha kuvunga mweranda nimwami Mana umutengechi wohejuru hose aliho na ariho kandi nuroza. ⁹Bulumusi ibiremwa bilimo habatanga ubuntu ukubaha no kushimwa imbere zuwahoze yakaye kwicho kitebe chakera wene aba hejulu. ¹⁰Abazehe mirongo ibilu nabane baraseze benenyene imbere yiwe bachikariye ikitebe chakera barunamvwe hasi yiwe abayeho ukutahera kutahase imbere yikitebe chakera bavunga. ¹¹Ulakwiye wewe mwami wacha ni Mana ya chankiwakira ubuntu ni chubahiro ni nguvu. Kubera warabire mvwe nokurukundo ngwawe vyariho kandi vyararemwe.

Chapter 5

¹None ndabona kubela ukuboko kuku dyo kwayu dyaya limaze yichaye kukitebe chumwami, ijambo likulu dyali dyandichwe imbele ni nyuma dyali dyitwa ichapa ulushanju. ²Nala mubonye umumalaika afishe inkomezi avuga ubutumwa kwijwi linini, " Ninde akwiye kudyugu lula ijambo likulu nikuzi vuna ichapa dyiwe?"³Ntamuntu mwijulu chankwe mwisisi yose chankwe hasi abe ashoboye kugulula ijambo likuru chankwe kulisoma. ⁴Ndalalaze kukubabala none kukubela ntiyabona kanye wewese yalikwiye kugulula ijambo likulu chankwe kulisoma. ⁵Aliko bulumwe mwabadya batama bacha bwile ntulilamba intale yinyuma yayucha, ichina cha Daudi, yachinze, none alashobola kugulula ijambo likulu ni chapa yiwe ulushanju. ⁶Agati yikitebe chumwami na aliwe akomeye banebali muliwene mubatama ndalabonye umwana wintama yahagaze, achaboneka nkuko yaliyapfuye. Yalifishe amapembe ulushanju namaso ulushanju zino nimitima ulushanju zimana zalu ngichwe mwisi yose. ⁷Alagenda achalitwala ijambo likulu kuva kubela ukuboko kubu dyo kwayudya yali yichaye kukiki tebechu. ⁸Alitwaye ijambo likulu abafishe kukomela bane nabatama milongibili na bane bacha bunama kugela mwisi imbele yumwana wintama. Buhumwe balibafishe ibinubi nibakuli ni dhahabu yuzuye ubuvumba alibo basenga babizeye. ⁹Balalilivye ichi limbo zishasha. "Alakwiye kulitwela ijambo likulu nikuzugala ichapa ziwe none kubela yabanzwe, nukumalaso yiwe achamugulila mana yachu bulinanga, imvingo, abagenzi na mahanga. ¹⁰Kubakola abami nabigishwa nukubela yokuko lela Imana yachu, nabo balo ganza hejulu yisi. ¹¹None ndalalavye ndumva injwi dyu mumalaika beshi bacha bakizunguka itembe chumwami ibiha halulo vyabo vyali bimeze 200,000,000 no bafishe ubu komezi nbaama. ¹²Balavuga kwijwi linini, "Bila kwiye umwana wintama aliwe yabazwe nkuko ubushobozi, ubutunzi, ukubaha ubu komezi, ukubaha, ubwela nukushimwa. ¹³Ndumva buli chalemwe chali kili mwijulu ni mwisi nisi ni hejulu yinyanza, buli kintu hagati yiwe kivuga, kwawe wa nyene ichaha hejulu yikitebe chumwami nukumwa na wintama ukwiwe kushimwa, nukushimwa ubwela ni kimazi cho kuganza imisi yose nimisiyose. ¹⁴Abafishe ubukomezi bane bavuga, Amina" nabatama balunama hasi nukusenga.

Chapter 6

¹Mbona mukihe umwagazi wintama wafungurula kimwe muri vya bimenyecho mushanju, numva yumwe muri babanya bugingo avuga nijwi ritenga rimeze nki nkuba, "Ngwino!" ²Mbona Ifarasi yi kitare! Ayichayeho afishe numuheto ahabwa ikichibo vyabaye kugira uchinda ya kuchinda achinde. ³Mukihe umwagazi wintama wafungurula ikimenyecho cha kabiri numva umunya bugingo wa kabili avuga, "Ngwino!" ⁴Hanyuma iyindi Farasi ilaboneka itakura riku muriro yaliyichayeko ahabwa kukuraho amahoro mwisi, kungira abantu bichane, uyu yaliyichaye kwi farasi ahabwa inkota rini. ⁵Mukihe umwagazi wintama wafungurura cha kimenyecho cha katatu, numva umunyamugingo wa katatu avuga, "Ngwino!" Mbona ifarasi yirabura yariyichayeko afishe ni minzanimuminwe yiwe. ⁶Numva ijwi ribonekana yuko ari dya yumwe muribaba nyabugingo livuga, "Ingero imwe yi ngano nidenariyo imwe ni ngero zitatu za Sayiri kwi denariyo imwe. Aliko ntiwonone amavuta na vino. ⁷Mukihe umwagazi wintama yafungurula ikimenyecho cha kane, numva ijwi dyumunya bugingo wa kane livuga. "Ngwino!" ⁸Hanyuma mbona Ifarasi yikinyotanyota uwa liyichayeka izina dyiwe yitwa rupfu, nukuzimu kumukurikira. Bahabwa ububasha kukigira kane chisi, kwicha kunkota, kunzara nubugwayi ni kubikoko vyo mwisi. ⁹Mukihe umwagazi wintama yalifunguruye ikimenyecho cha katanu, mbona musu ya arutari mwemu zabali bishwe kubela ijamba dyimana ni kuvana no kushinga intahe bari bafishe. ¹⁰Basemerela nijwi linini, "Kugeza dyari, uganza vyose, uwera niwu ukuri, uzochira urubanza abichara hejuru yisi, nu kwihora amaraso yachu?" ¹¹Kandi buri muntu yahawe inkanzu yera nababwigwa yuko bagombegwa kurinda katoyi naho hazokwira ikichiro chemejwe cha bakozi bagenzi babo na benewabo babakobwa na bahungu nihashika abazokwichwa, nka kudya nabobishwe. ¹²Mukihe umwagazi wintama yafungurura ikimenyecho cha mukaga, mbona hariho ukutiga chane kwisi. Izuna libu akafyiri nki gunira dyu bwoya, ukwezi kwose kuba nkamaraso. ¹³Inyenyeri zo mwijuru zitibukira mwisi nkuko ikiti kikorora ivyamwa vyacho muhihe chimbeho kizungagijwe nu muyaga. ¹⁴Ijuru rilizinga nku muzingo wikitabo, buri musozi nikizinga chi kiyaga bikugwa ahantu havyo. ¹⁵Kandi Abami bisi na bagamwa nabakuru babagabisha babasilikale, abatunzi nabi nkomezi na buri muntu ari umugurano bidegemvya mumasenga ni mubitandara vyi misozi. ¹⁶Babwira imisozi ni bitandara, "Tugweko!" twihishe ivyinyonga ziwe uvyagiye kuri yantebe nuburakebwu mwagazi wintama. ¹⁷Kuko umuzi uhambaye wu burake ushiche, na rinde ashobora kuhagarara?

Chapter 7

¹Hanyuma yivyo mbona abamalaika bane bahagaze kwi kona zine zisi bafashe imiyaga zine zisi, bafashe imiyaga zine zo kwisi ku nguvu kugira ngo ntihagire imuyaga uhuha kwisi, hejuru yikiyaga chanke kukiti chochose.

²Mbona umumalaika yundi aza kuva iburasira zuba afishe ikidomesho chi mana nzima. Asemelera nijwi ntenga abarila baba maraika mane bahawe kwonona isi ni kiyaga. ³"Ati ntimwonone isi, ikiyaga, chanke ibiti kushicha hotuzoba tumaze kushirako ikimenyecho muruhanga gwa bakozi bi mana yachu. ⁴Numumva ikitigiri chabandomweko ikimenyecho: 144,000, abasizweho ikimenyecho kuva kuri buri mundango wa bantu bo muri Isiraeli. ⁵12,000 kuva mumudyango wa Yuda basizweho ikimenyecho, 12,000 kuva mumudyango wa Rubeni, 12,000 kuva mumudyango wa Gadi. ⁶12,000 kuva mumudyango wa Asheri, 12,000 kuva mumudyango wa Aftani, 12,000 kuva mumudyango wa Manase. ⁷12,000 kuva mumudyango wa Simioni, 12,000 kuva mumudyango wa lawi, 12,000 kuva mumudyango wa Isakari. ⁸12,000 kuva mumudyango wa zabroni, 12,000 kuva mumudyango wa Yusufu, na 12,000 kuva mumudyango wa Benyamini yadomweko ikimenyecho. ⁹Hanyuma yivyo mbona ishengero dyinshi chane atawoshobora kuriharula kuva buri hanga, ni midyango, nu ubwoko, ni ndimi bahagaze imbele yintebe yubugingo ni mbele yu mwagazi wintama. Balibambaye ikanzu zera bafishe namashami yibigazi mumaboko yabo. ¹⁰Basemelera nijwi lirenga ati, "Akakiza naki Mana yichaye kuntebe yubugingo, ni kumwagazi wintama!" ¹¹Abamaraika bose bali bahagaze bukikije intebe yubugingo, bakikije na bazehe na banyabugingo bane, bunama hasi yisi na bashira amaso yabo hejuru yisi imbele yintebe yubugingo basenga Imana. ¹²Bavu bat "Ameni, mugisha, no kulimbaza, nubwenge, ubushobozi nububasha bibe kumana yachu ibihe bitahela! Amina!" ¹³Umwe muri badya bazehe arambaza, "Aba nibande bambaje inkanzu zera na bavuye hehe? ¹⁴Ndamubwira, "Mwami mukururu, ulazi wewe," na arambwira, "Aba ni bamwe bavuye muri wa mubabaro mwishi, Bamesuye inkanzo zabo bazigira izera kumaraso yu mwagazi wintama. ¹⁵Nicho kituma, baba imbele yikitebe chimana, bara yisenga yene ijoro nu mutaga murusengero gwayo. Wene yichaye hejuru yintebe izosanza ihema dyayo hejuru yabo. ¹⁶Ntibazobona inzara kandi, chanke inyota kandi, izuba ntiriza baturila, chanke ubushuhe buturira. ¹⁷Kukwe umwagazi wintama ali hagati yintebe yubugingo azoba umuragizi wabo, azobashora mumasoko ya mazi yu buzima ni Mana izohanagura amosozi mumazo yabo.

Chapter 8

¹Mukihe umwagazi wintama yafungurura iki menyecho cha mushanju, haba ukunuma mwijuru nkikiche chi saha. ²Hanyuma mbona abamaraika mushanju bahagaze imbele zimana, na bakira inzaba mushanju. ³Umumarayika yundi araza, ufishe ichoterochi zahabu yi mibavu yi mibavu ahagaze kuri arutari. Ahabwa imibavu mwishi kugira ngo ayishira kugusenga kwa bera bose kuri arutari yi zahazu imbele yi ntebe yibugingo. ⁴Umwochi wa ya mibavu, hamwe na masengo ya abizera uduga hejuru imbele zimana kuva mukuboko kwu mumaraika. ⁵Umumaraika ajana ichoteho chi mibavu achuzuza umuriro wo kuva kuri arutari, Hanyuma ashiburira hasi hejuru yo kwisi hobaho imituragaro na majwi yi miravyo nu kutigita kwisi. ⁶Baba maraika mushanju bari ni nzamba mushanju bababiteguye kuzitera. ⁷Umurayika wa mbele arayivuza inzamba yiwe na haza imvura ya mabuye nu muriro ulimwo amaraso bishiburigwa hasi mwisi kugira ngo icha katutu chavyo kishe, ichakatatu chi biti kirasha nu bwachi bwise bubisi burasha. ⁸Umumaraika wa kabili arayivuza izamba yiwe ni kintu kumusozi munini waliko washa nu uriri utabwa muruzi. Ichakatatu huruzi kuhindu amaraso. ⁹Icha katu chibinyabugingo muruzi birapfa, ni cha katu cha mato kirahona. ¹⁰Umumaraika wa katu aravuza yiwe ni nyenyeri nini aratibuka iva mwijuru yaka nkuru muri hejuru yicha katutu churuzi na masoko ya mazi. ¹¹Izina dyiyo nyenyeri yitwa mururazi na bantu bensi burapfa kubera ayo mazi yari urura. ¹²Umumaraika wa kane aravuza inzaba yiwe ni chakatutu chi zuba kirakubitwa hamwe ni chakatatu chu kwezi nicha katatu chi nyenyeri. None rero icha katatu cha vyose kihinduka umwiza, icha katatu chu mutaga nicha katatu chijoro ni vyari bifishe umucho. ¹³Ndaraba, numva inkukuma yaliko iraguruka hagati yi juru, avuga nijwi rirenga, "Atibara, ibara ibara kuri badya bichaye mwisi, kubwa ayandi majwi yi nzaba yasigaye ili hofi kuvuzwa nu mumaraika wa katatu.

Chapter 9

¹Hanyuma umumalaika wa katanu alavuzza itarumbeta yiwe. Ndabonye inyenyele kuva mwijuru yali ya guye kwisi inyenyele yahawe ulufunguluzo gwikinogo chelekeye kukinogo kitagila umwisho. ²Yaluguluye ikinogo kitagila kigela nu mwochi guladuga mwinku kuva mukinogo kumwochi witanula linini. Izuba no mukilele haba umwijima kubela yugo mwochi kuvuye mukinogo. ³Mulugo mwochi inzige zavuyemwo ziza hejuru yisi nazo zahawe inguvu nkidy a ya inge hejuru yisi. ⁴Zabwiwe kutonona amalemba au chochose chatewe au ikiti aliko kusa abantu batafische umuhuri wi Mana mukahanga kabo. ⁵Ntizahawe kubicha abobantu, aliko kubatesa kusa kumezi atanu. Kubabaza kwazo kwali nkakudya ingeiliye umuntu. ⁶Mulizo misi abantu bazolonda ulupfu, aliko ntibazo lubona. Balokwifpuza kufpa aliko ulufpu luzobahunga. ⁷Izinge za susa ni farasi zateguliwe kugwana intambala kumitwe yazo hali ikintu nkikichibo chinzabahu na maso yazo yali nkayu muntu. ⁸Zali zifische muchachi nkaba gole na menyo yazo yali nkayi ntale. ⁹Zali zifische akafuba nkibifuba vyichuma nijwi dya mababa yazo dyali nkijwi dyamagari menshi yi ntambala yi farasi ziluka kugwana. ¹⁰Zali zifische mweshi idyana nkainge; Mumwoshi yazo halimwo inguvu yo kudya abantu imyezi zitanu. ¹¹Zali numwami wazo umumalaika wikinogo kitagila yo kihelala. Izina dyiwe mukiebrania ni Abadoni no mukiyunani alinizina Apolioni. ¹²Amagogwa gambe galachiyeho. Leba! hanyuma halimwo halaza amagogwa abili. ¹³Umumalaika wa mukaga alavuzza itarumbeta yiwe ncha nduva ijwi liva kwitegano dya lutali yinzahabu ili imbele yi Mana. ¹⁴Ijwi dya bwiye umumalaika wa mukaga udy a yalafische itarumbeta, "Lekula abamalaikabane badya bafunzwe mumwonga munini Efrata." ¹⁵Abamalaika badya bane baliba tenguwe kumasaha gabeleye ugo musi ukokwezi, nugomwaka, balalekuwe biche kigila katatu cha bantu. ¹⁶Abanajeshi bali hejuru yifarasi bali 200,000,000. Ndalumvishe ingebangana. ¹⁷Uku niko ndabonye ifarasi mundoto yange na badya bali hejuru yazo. Ibifuba vyabo vyalatukula nkumulilo, bali bambaye zabluu niza njano. Imitwe yi Farasi yasusu ni mitwe yi ntale, Mukanwa kazo havamwo umulilo, umwochi na mazuku. ¹⁸Kigila katatucha bantu bishwe nayo magogwa atatu. Umulilo, umwochi na mazuku gavuye mukanwa kabo. ¹⁹Kuko inguvu yifarasi yali mukanwa kazo no kumwoshi yazo kubela imwoshi yazo yalimeze nkinzoka zali zifische imitwe za kolesha kukomelecha abantu. ²⁰Abantu ba sigaye badya batali bwichwe nayo magogwa, ntibihanye kubikogwa vyabo bakoze ntibaleche kusenga amashinga ni bigigwa Mana vyinzahabu, amahela, imilinga, amabale ni biti - ibintu bita shobola kubona kumva au kutambula. ²¹Kandi ntibihanye ngobaleke kwichana kwabo, ubulozi bwabo, ubusambanyi bwabo ni nzila zabo zubu shuma.

Chapter 10

¹Hanyuma mbona umumalayika yundi mukulu yululuka hasi kuva mwijuru. Yalitekewe mukichu, hali umunywa mazi hejuru yu mutwe wiwe. Mumaso howe hali nkizuba aaguru yiwe gali nki nkingi zu mulilo. ²Yalafishe ikitabo kito kifunuwe mumaboko yiwe nawe yasize ukugulu kwiwe kubudyo hejuru yinyanza nu kugulu kwiwe kubumafu kumulambi. ³Hanyuma alasemelela nijwi linini nkitale yivuga mukihe yivuga imitulagalo mushanjo zalivuze. ⁴Mukihe imitu lagalo mushanjo zivuga nali ndihofi kwandika, aliko ndumvishe ijwi liva mwijuru livuga, " Bika libe ibanga icho imitulagalo mushanjo yavuze. Ntavyandike." ⁵Hanyuma malaika wondabonye ahagze hejuru yi nyanza no kumulambi yakilije ukuboko kwiwe hejuru mwijuru ⁶no kulahila kuli yudya abaho ibihe vyose - yalemye ijuru ni bintu vyose bilimwo, isi ni bintu vyose bilimwo, ni nyanza ni bintu vyose bilimwo: "Ntihazobaho kuchelegwa kandi. ⁷Aliko kuli ludyu lusiku ikihe umumalaika wa mashanjo hazogela ahotela itarumbeta yiwe niho ibanga dyimana litoba lishiche nkiko ya tangaje kubakozi bayo abavugishwa. ⁸Ijwi numvishe kuva mwijuru dya mbwiye kandi. "Genda twala ikitabo kito kifunuliwe kili mukuboko kumumalaika ahagaze hejuru yi nyanza no kumulambi. ⁹Hanyuma ndalagiye kumumalaika ndamubwila ampe ikitabo kito yambiye, "Tola ikitabo udyo kizotuma ululigwa munda aliko mukanwa kawo lilososa nkubuki." ¹⁰Ndatoye ikitabo kito kuva mumaboko yumumalaika nda kidya dyali lidyoshe nkubuki mukanwa nkanje aliko maze kudya inda yange yachiye iluligwa. ¹¹Hanyuma amajwi gamwe galambalila, " Ushakigwa kavugishwa kandi kubantu benshi aahanga indimi nubwami."

Chapter 11

¹Narahawe irenga rimeze nkikoni bati vahasi ungende murusengero ngwimana nikikomiro na barusengeramo. ²Itangaro yurusengero urusengero tungende kuko yahawe abanyamahanga. Kandi ningisangara chera hara hanyora ingisangara cheranda kumwanya mutoi wimisi amezi mirongo ine nazibili ndobaha abasuta ibiti bibili vya umuzeetuni hamwe ni bambaye amangunila. ³Ndahawe abasuta babili ububasha bokukungishwa kumwanya wimisi 1,260; balibambaye imifuko. ⁴Ababasuta ni biti bibili yimiseetuni ni binara bibili aliko bihangaraye imbere yumwami wisi. ⁵Kamba umuntu wewese arokwiuvira kubako merecha umuriro uva mukanwa kabo nokuba komerecha abasi mbabo wewese angemba kuba kombere cha ni mpaka wichwe kuzira iyi. ⁶Ababasuta babili harafise ubushobozi bokufunga ikilelere kungirange ivura nkirongwe mumwanya bavungishwa balafise ikomezi yokuhidura amazi kuba amararo no kusesa hasi kungwano yoyose bobose barangishaka. ⁷Umwanya wo baroba baramaze ingishingantahe chabo kidya kikoko kiva mukinongo kitafise imperuka. Imperuka alakora. ⁸Imibili yabo iro dyama kubera mukiya ya nomukusangara kikuru kubera ikingireranyo chitwa Sodomu hamwe na Misiri aliho umwami wabo ya babaje. ⁹Kumisi itatu ni kiche bamweyi kuva muri bene wabo babantu bamoko idimi zamahanga barobeba imibi yabo nkibarontanga ikimenyekano kushiraho kuva. ¹⁰Badya baba yeho kubera ikihungu baroshima kubera bene no kwishima kandi nikutangirana akashimwe kukubera abo bavungishwa bara babaza badya babayeho kubera ikihungu. ¹¹Aliko hayuma yaho yimisi itatu nikiche imempe yukubaho kuva kumana irobinjira nabo barahangarara kumanguru yabo ukutinya kukuru irobangwamo badya baboneka. ¹²Hanyuma baro kuva ijilikuru kuva mwinjuhi ibabwira nimuze ino nabene barongenda hejuru mwinjulu kubera ingichu mukanya abasi babo bareba. ¹³Kubera mwisaha iyo haroba hariho nyamugigimo nkuru yisi hamwe imwe cumi yingisangara irongwe abantu ibihubi urushanju baropfa kubera nyamungingimo aliko barosingara balimo baro tinyishwa no kumuha ubuntu bwi Mana bwo mwinjulu. ¹⁴Aliko chakabili bimucheko hejulu aliko chaka tatu kilaraza naningoga. ¹⁵Hanyuma umumaraika wa saba yarateye izamba yiwe injizikulu zaravunga mwijulu no kuvunga umwami wisi walamaze kuba umwami numwami wachu no wa Klisto wiwe alobadya iherezo ni herezo. ¹⁶Aliko abazehe milongo ibili na bane bali bikaye kukitebe chakera imbere yimana baranguye benenyene hasi kwisi amaso yabo yaliyu namvwe hasi barasenze Imana. ¹⁷Balavuze turatanze akashimwe kachu iwabo umwami Mana umutengichi hejulu ya vyose aliko aliho aliko alobaho kubera waraye ubusobozi bwiwe bukuru no kumaza kutengeka. ¹⁸Amahanga yarashavuye mungabo uburake bwiwe bwaraje bwaramaze kuza kubavuye kuchiringwa ulubaza nawe kubashimira abakozi biwe abavungishwa abemenya na badya batinya izina dyiwe bose babili batakwiye ikinu na bafise iguku umwanya wawe urasohoye kubonona badya babaye bonona isi. ¹⁹Hanyuma ikanisa dyimana hejulu dyungurungwe niki sanduku dyisezerano dyiwe dyaraboneche imbe yikanisa dyiwe haliho imiravye na habona imiturangaro zinkuba na nyamugingima yisi nurubura ngwivura.

Chapter 12

¹Ibime nyecho bikulu vyala beneche mwijulu. Umugole yafuchwe nizuba, yalifishe ukwezi hasi ya magulu yiwe, niki chibo chinyenyeli chumi na zibili yalihe julu yumutwe wiwe. ²Yalifishe imbanyi kandi yalimwo alalila kubela umubobolo wuku vyala - kubela ibise vyo kuvyola. ³Nibime nyesho ibindi vyabone kanye mwijulu. Raba haliho inzoka itukula nini kubela yalifishe imitwe indwi na mategeko chumi, haliho ikichibo indwi kumutwe wiwe. ⁴Umwoshi wiwe wala kweze ilobo imwe yinye nyeli mwijulu nukuzitaga hasi mwisi. Inzoka yalahagaze imbele yu mugole alihafi yuku vyola, hadya agomba kuvyala, ashaka kumumila umwa na wiwe. ⁵Yalamu vyaye umwana, Umwana wumu hungu niwene alotwala ibihungu vyose kunkoni yichuma. Umwana wiwe yala teluliwe hejulu kumana nukukitebe chiwe chu mwami, ⁶Numugole yaliluche mubugagalagwa, ahantu haliho Imana yali yamaze kuhagilaneza aho hantu kubela bene, kugilango amufoshe kumisi 1,260. ⁷None lelo haliho intambale mwijulu mikaeli numumalaika wabo balagwana na yidya nzoka nidya moka nini numu malaika yika biwe balagwana nabene. ⁸Aliko ya nzoka ntanguvu yalifishe zitosheje kugaba. Wone nti yalicho lelo ikibanza chumwijulu kubela wene naba malaika biwe. ⁹Inzoka nininya yidya nzoka yakela yitwa umubi chankwe satani kubela alahenda isi yose alatangwa hasi kubela isi, naba malaika biwe balatabwa hasi hamwe na wene. ¹⁰Hanyuma ndumva izwi linini kuva mwijulu: "None akakiza kalaje, inguvu zumwami wimana wachu, nubu shobozi bwa Klisto bwiwe. Kubela wutulega kubagenzi biwachu bamuteleye hasi kubela yalabalega imbele zimana wachu kumtaga na mwijolo. ¹¹Balamuchinze kumalaso wumwana wintama nu kwijambo dyu kushinga intahe zabo kubela yuko ntiba shaka chane kubaho bene, nukupfa. ¹²None lelo numuzengwe, mwebwe mwijulu, na bandi bikala hagati yiwe. Aliko wewe uli kwisi ni nyanza kubela umugwanyu yululuche uwanyu yuzuye ishavu linini, kubela yuko alamenya yuko afishe umwanya mutonyi. ¹³Aliko inzoka imaze kumenya yuko yatawe hasi mwisi yala kwilikiye umugole kubela yali yala nyaye umwana wumuhungu. ¹⁴Aliko umugole yalahawe ama baba gabili yitai manini, kugilongo ashobole kuguluka kugela ahantu halonde lewe kubela wene hali ya mubugagalagwa ahantu yoshabola kunyegezwa kumwanya ni mwanya bigeluche kumusi ahantu atashoboye kusohora iyonzoka. ¹⁵Inzoka yalasheshe amazi kuva kumunwa wiwe numwonga, kugila akole umwuzule wukumutwala. ¹⁶Aliko isi yala mufashije umugole yalafunduliye iminywa yayo nukumila umwongo aliwene yawuchwiye inzoka kuva kuminwa yacho. ¹⁷Hanyuma inzoka ilamu shavulila umugole na wene yalagiye nukukola ingwano nulu vyalo gwiwe gose badya bubaha vyasizweho ni Mana nukufatilaho kushinga intahe kivya Yesu. ¹⁸Hanyuma yanzoka ilahagalala hejulu yu musenyi bilunzeko ni nyanza.

Chapter 13

¹Hanyuma ndabona ikikoko kuva kunyanza chali kifise amahembe chumi nimitwe mushanju. Kulayo mahembe yacho haliho ibichibo chumi, no kumutwe wacho haliho amajambo yokulogotwa kumana. ²Icho kikoko nabonye ninki ngwe amagulu yacho yalimeze nkayidubu umunwa wacho walimeze nkitale. Yanzoka ilamuha inguvu, no kuntebe yumwami, nubutwale bufise inguvu chane yo kutwala. ³Umutwe wicho kiko kimwe mulivyo chali kifise ikisebe kimini alichochotumye haza ulupfu. Aliko icho kisebe chalakize, nisi yose ilatangala icha ila kikulikila chakikoko. ⁴Kandi bacha balasenga yanzoka kuko yakihaye ubutwale cha kikoko. Bala kisenge ikiko kandi babandanya bavuga, "Ninde nkikikoko? ninde azogwana nacho. ⁵Ikikoko kilahabwa umunwa kugila kivuge amajambo yo kwishe magiza ni bitutsi yalekuwe kuba nubulongozi kumezi milomgo ine nibili. ⁶Kulivyo ikikoko chapfu ndunduhuye umunwa wacho kuganila ibitutsi. Kumana, kila lituka izina dyiwe itongo yalibayemwo na badya baba mwijulu. ⁷Ikikoko chabe kuliwe kugila intambala nabizela nabachinda. Kandi chahawe ubulongozi hejulu ya kila bwoko, abantu, indimi ni kihugu. ⁸Badya babaye mwisi bazosenga chene kila umwewese izina dyiwe litalandikwa kuva ukulemwa kwisi, kuhitabo chubuzima alichochumwana wintama, aliwe yachinjwe. ⁹Nimba uwowese afise amatwi ni yumve. ¹⁰Nimba umwe wese yatwa wekuba inyangano, nukuba imbohe azogenda. Nimba umwe mulibo azokwicha kukipanga nawe azokwicha nikipanga. Uyu mimuhamagalo wubwitozi ukwihangana nukwizela kulabo bali abatagatifu. ¹¹Kandi ndabona ikindi kikoko kije kuva kwisi chali kifise amahembe abili nkintama nukuvuga nkinzoka. ¹²Chelekanye ububasha bwose kuli chakikokocha mbele mumazo yacho mukukola mwisi na badya bayi bamwo bakisenga kidya kikoko chambele idya ikisebe chacho chakize. ¹³Chalakoze ibiangangaza vyi nguvu, aho chatumye umuhilo wululuka mwisi kuva mwijulu imbele yabantu. ¹⁴No kubi menyetso chalale kuliwe kukola kubabesha abo babaye mwisi, chababwiye kukola ikishushano kuchumbahilo chicho kikoko alichochali chalakomeletse kukipanga aliko nubu chalabayeho. ¹⁵Chalale kuliwe kutanga impemu kuli cha kishushanyo chikikoko kugila ikishushanyo kishobole kuvuga nukutuma badya bose banse kusenga ikiko bichwe. ¹⁶Kandi kila tegeka kila umwe, afise akachilo afise inguvu, umutunzi mumunkene, uwidegemvya mumukozi, kwakila ikimenyetso kukuboko bubudyo chabule mukahanga. ¹⁷Nimba bitashoboka kuli bula muntu kuguza chabule kungula buletse uwufise ikimenyetso cha chakikoko, iyi ni namba isubi lila izina dyiwe. ¹⁸Ibi bisaba nimba umwewese amenya, muleke ashobole kukola iki halulo chidya inamba ya chakikoko kuko ni namba yumuntu ni 666.

Chapter 14

¹Ndalavye ndababona umwana wintama yahagoze mbele ya nje hejulu yumusozi Sayuni. Hamwe nawe kule 144,000. Balizina dyiwe nizi dya Daha wachu dyandichwe nkikubela ingabile nisuso zabo. ²Numva ijwi liva mwijulu dyumvikana nkuko bilogana nkamazimeshi ijwi linini nkikuba ijwi dyumvikanye no nkuko batera nkibinubi batela ibi nubi vyabo. ³Balilimba ululilimbo lushasha imbele zintebe yumwami ni mbele zuliya oko meye bane nabatama. Ntayuliho kandi afishe ubushobola wokwiga ugolaririmbo kandi yuko nkuko: 144,000. Aliboba chunguliwe kuva mwisi. ⁴Aba ni badya balibo ntibi yononye bene nyene kubwu mugole none baligize neza bene nyene nkiko vyobabikoze vyubusa mbanyi. Naba balibo bakulikiye Umwana wintama haliho hohose hoyagiye. Bano bala, bala chunguliwe kuva kumwana wumuntu bali ivyamwa vyambele kumwami nukumwa na wintama. ⁵Ntabulino umubeshi bwabone kanye kumunywa zabo ntiba babalaumu. ⁶Ichabo numu malaika uyundi ahagulukuka hagati yijulu aliwe wene ubuntu bwo mwijulu winkulu nziza kubamenyesha wene kubaho kwisi kwa buli hanga ikabila imvigo na bantu. ⁷Alabahamagala kwi njwi linini, "mutinye Imana ni mumuhe ubwela. None nkuko umwanya wulubanza gwegeleje nimusenge wene wene yola remye ijulu nubutumwa nibige vyamazi. ⁸Umumalaika yundi umumalaika wa kabili alugulula achavuga akulikila achavuga, "yaguye, yandichwe babalile inkulu alibo yanywehejwe nyamahanga umumvinyo yubukahaba umuvinyo alivyo vyazanywe ishavu yo hejulu yiwe. ⁹Umumalaika yundi umumalaika wa katatu yalaba kulikiye avuga kwijwi linini wene alomu senga ichocho kikoko nibigigwa mana vyiwe nukwakila ikimenyesho nkuko ubu paji bwiwe dyamaso chankwe mumaboko. ¹⁰Wene kandi alonywa umuvinyo gwishavu dyimana, umunyo aligo gwate guliwe kuseswa ata kuva nganhwa nkuko ikikombe chishavu dyiwe umuntu aloba anyoye alobabazwo kumalila numulilo wi kibiliti imbele zumumala ika wiwe abela ni mbele numwa nawi ntama. ¹¹Numwo chi go kubabala nkiko busua nyijwe chane nabuli muntu akwiye ikimenyesho chiza chiwe. ¹²Guno numu hamagalo wokulindila nukwihangana na ni chizelo nukubela Yesu. ¹³Ndalumvishije ijwi kuva mwijulu livuga, "Niwandike ivyo bilabele bapfa bapfila mumwami mwala vuga umwami, "None ashobole kuumula nkuko kuva mumilimo zabo, kubela vyobakoze vyabo balokulikila ¹⁴Ndalala vyenonda bona hali nibichu vyela, nuwa hagaze kubichu numwe walifishe nikigelelanyo chumwana wumuntu. Yalifishe niki chibo chidhababu kubela numutwe gwiwe numukolo gwiwe gukali she nkuko mukoboko kwiwe. ¹⁵Umumalaika yunchi kandi yalaje kuva muluse ngelo no yala hamagaye kwijwi linini kugenda kwa yudya ya lula none nukubela umwanya wokuse lula gwamaze kugela nkuko vyoba saluye bilimwo muli yisi vyamaze kusha. ¹⁶Kandi yudya yaliboye mubichu yalahitishije umuholo wiwe mwomisi none nisi ila salugwa ¹⁷Numumalaika yundi alaza kuva mulesengelo mwijulu nawe yalimeza nkumu holo gukalishe. ¹⁸Nabila linze numu malaika yudya alaza nkuko kuva muli alutahe, numumalaika yalifishe nubushobozi hejulu yumulilo. Ala muhamagala kwi jwili nini umumalaika yalifishe numuholo guka lishe twala umuholo guka lishe uvyegelanye amashamyi yumuzabibu kuva mumu zabibu womwisi no kubela umuzabibu none zahivye. ¹⁹Umumalaika yalatumeye umuhole wiwe kubela isi yalegelanyije ibi solugwa uyumu zabibu womwisi no yala subije mungungulu nini dyumu mvinyo dyishavu dyimana. ²⁰Kumiminwa kumuvinyo dyalamenywe menywe hanze mazi na malaso bila seseka kuva kubela icho kimo chihatamu yi ndogobe, kuli stadia 1600.

Chapter 15

¹Kandi ndabona ikigelelezo ikindi mwijulu, kikulu na wene gutangaza haliho malaika sababafise inkubi indwi aliyo yalinkubito ya nyuma (Mulivyo ishavu dyimana yaliyashiche)²Nalabonye kidya chabaye kuba inyanza yibilahuli ichanzwe numulilo kandilila hagalala kuluhande gwi nyanza kuli badya bali bala chinze hagati yigi kokonigi shushanyo chiwe, No hejulu yinamba ishikiliza izina dyiwe bali bafashe ibinubi vyoba haweni Mana.

³Abalimwo balalilimba ululilimbogwa Mua, umukozi wimana, nululilimbo gumwana wintama. Ikazi zawe ninini kandizo gutangaza umwami Imana ategeka vyose. Umwizegwa ninzilazawe nizukuli, umwami wibihugu. ⁴Ninde azonanigwa kugutinya wewe umwamino kulishima izina dyawe? Kukubela wewe wenka ulu mutakatifu ibihugu vyose biloza nokukusenga imbele yawe kukubela ulimwiza nibi kogwa vyawe vyamenyekanye."⁵Hanyuma yayo majambo nalalevyeni ni sehemu yela chane ahali ulusengelo gugushimila mwo gugulukiye mwijulu. ⁶Kuva ahantu hela chane haza malaika idwi bafise inkubito idwi, bambaye imhuzu nziza, igilanyi kibela numusipi winzahabu kuzunguka ibituntu vyabo.⁷Umwe muli bamwe bafise ubuzima uwakane alavamwo muli malaika idwi iba vuli idwi zinza habu yuzuye ibihano vyimana vyobibaho igihe chose chose. ⁸Ahantu hela chane haluzuye umochi kuva kubwela bwimana no kuva kubu shobozi bwiwe. Ntanutwe ashobola kwinjila mhaka inkubito idwi yabamalaika idwi ahovya tungana.

Chapter 16

¹Ndumva ijwi linini ihamagala kuva ahantu hela kandi ivuga kuli badya bamalaika indwi yishavu dyi Mana!
²Malaika wambele yagiye nogusesa ibakuli dyiwe mwisi; ibikomele bibi yububabale bukaze bwalaje kubantu bikimenyecho chigikoko, kuli badya bali bose nga isanamu yiwe.³Malaika wa kabili yasheshe ibakuli dyiwe munyanza icha iba nkamalaso yumuntu yafhuye nichale mwe kizima munyanza chalafhuye.⁴Malaika a gatatu alasesa ibakuli dyiwe mummywenga nomuma soko yamazi aba amalaso. ⁵Ndumva malaika wa mazi alavuga, "wewe ulumwizegwa umwe uliho nuwa bayeho, umwela kukubela wazizanye imbanza izi. ⁶Kukubela basheshe amalaso yabizeela nabavugishwa, wabahaye bene kunywa amalaso; nicho icho bakwiliye." ⁷Numva alutali yishula, "Ego, umwami Imana uwulongola hejulu ya vyose, ulubanza gwawenu gukuli." ⁸Malaika wakane alasesa kuva mwibakule dyiwe hejulu yizuba ndahabwa uluhusha kutulila abantu kumulilo. ⁹Bahishinjwe numwuka uteye ubwoba, bachaba ladya nka ijambo dyi Mana, uwinguvu hejulu yinkubito zose. Ntibi hanye chanke kumuha ubwela.¹⁰Malaika wagatanu alasesa kuva mwibakuli dyiwe kuva kuli yantebe yubuzi ma yigi koko, nu mwijima ulafundikila ubwami bwiwe. Balaseye amenyo mukubabala chane. ¹¹Balatuka Imana yomwijulu kukubela yukubabala kwabo nugu komeleka kwabo, na kandi balabanda nije kuti hana kuli bidya vyabakoze. ¹²Malaika wa gatandatu, yalasheshe kuva mwibaku lilake mumwonga munini, ulinganiye namazi yawo acha aluma kudya ngo shobole kutegula inzila kubami bazoza kuva mubu seluko. ¹³Ndabona imitima itatu mibi zabo nekanye nkibi kele biva hanze yumunwa wayanzoka, chagikoko nawa muvu gishwa wubu beshi. ¹⁴Nimitima zamadayi moni zikola ibigelelezo ni bitangaza bali bagenda kumwami wisi yose kudyango bashobole kube gelanya hamwe kuntambala yu musi mukulu wimana, wene ya ganjije hejulu ya vyose. ¹⁵(Raba! Ndaje nka kudya umusuma! Milende yudya aguma mugu keshu, abika imhuzu ziwe kudyango ntashobole kugenda hanze gusa nokubona isoni yiwe!) ¹⁶Balabazanye hamwe mugiche chitwa muki hebulanyo amagedonia. ¹⁷Malaika widwi yala sheshe kuva mwiba kuli dyiwe mukilele hanyuma ijwilikulu lilumvikana kuva ahela no kuva kuntebe yubuzima ivuga, "Bilaheze!" ¹⁸Haliho imishwa lala yumwanga winkuba uguhinda, imichindo yinkuba nukujugu mila kulinyice - kujugumila kunini kwisi alilitala ba misi kuva abantu babayeho mwisi, none nukuju gumila kunini chane. ¹⁹Igisagala kinini chiga buyemwo ibiche bitatu, ni bisagala vyibihugu bilagwa hanyuma Imana ila mwibucha Babeli mukulu. Kandi ala uha igisagala uwo igikombe chali chuzuye idivai ivuye mwishavu dyayo likaze. ²⁰Bula gisiwa kila takala nimisozi ntiyabeneche kandi. ²¹Imvula nini ya mabuye ilabanu bulemele bwitalanta, ilama nuka kuva mwijulu hejulu yabantu, bacha bala vuma Imana kunkubito yimvula yamabuye kukubela idya nkubito yalimbi chane.

Chapter 17

¹Yumwe mubamalaika mushanjo yalifishe inzavya mushanjo yalaje alabwila, "ingo ndakweleka ulubanza gumusambanyi mukulu yikaye hejuru ya mazi menki. ²Abami bo mwisi bakoze ubusambanyi nawe kunzoga yubusambanyi bwiwe abikaye mwisi babolejwe."³Malaika alantwala muli mutima mubugalagwa ndabonye umugole yikaye hejuru yikikoko kitukula yuzuye amazina yibituchi. Ikikoko chali ni mitwe mushanjo na mategano chumi. ⁴Umugole yali yambaye imyenda yi langi yi zambalau niyi tukula apambwe kwinzahabu, kumabele yibeyi nilulu. Yalafashe mumaboko yiwe ikikombechi nzabahu chuzuye ibintu bihumanya nubuchafu bwubusambanyi bwiwe. ⁵Mukuhanga kamaso yiwe handichwe izina dyibanga BABELI MUKULU MAHA WABAMALAYA NI BIHUMANYA VYOSE VYO MWISI.⁶Ndabona yuko uyo mugole yali yabolewe kumalazo yabizera no kuma laso yabafpuye kubela Yesu. Ikihe ndamubona ndali ntangaye chane. ⁷Aliko malaika alabwila, "Nikubeliki itangaye? Ndakubalila vyuyo mugole nicho kikoko kimutwala (icho kikoko chi mitwe mushanjo na mategano chumi).⁸Ikikoko wa bonye chaliho ntakiliho kandi ubu aliko kilihofi kuduga kuva muginogo kitagila yo kihelela. Kilochachendeleya nubwononyi. Badya bikaye hejuru yisi badya amazina yabo gatandichwe mukitabo chubuzima kuva isi italalemwe balotangala babonye ikikoko chaliho yuko ata kiliho ubu. ⁹Aha niho hubwenge bufishe ubugololochi. Imitwe mushanjo ni misozi mushanjo uyo mugole yikaye hejuru yayo. ¹⁰Nayo kandi na bami mushanjo. Abami batanu balaguya, yumwe aliho uyundi ntalaze, ikihe azoza azobaho umwanya mutokusa. ¹¹Inyamaswa yaliliho aliko ubu ntayiliho nayo kandi nu mwami wa kane; aliko ni yumwe wo muli badya bami mushanjo nawe agenda yonona. ¹²Gadya mategano chumi wabonye na bami chumi batalakila ubwami aliko bazo kwakila amategeko nkabami kwisaha yimwe ni nyamazwa. ¹³Ababali numupango gumwe, nabo baha inguvu nubutwale ya nyamaswa. ¹⁴Bazogwana intambala baganywa umwana wintama. Aliko umwana wintama azoba chinda kubela nu mwami wa bami numutwale wa batwale. Kandi muli wene twalahamagawe twalatowe, abizigigwa."¹⁵Malaika atambalila, "Gadya mazi wabonye hadya yikaye yudya malaya na bantu, ikitelane ibihungu ni ndimi.¹⁶Gadya mategano chumi wabonye - Gene niyo nyamaswa bizo mwanka udyia malaya. Navyo bilomusiga wenyene alibusa, bilodya umubili wiwe, no kumutulila nu mulilo. ¹⁷Kubela Imana yasize mumitima yabo kukola vyishaka kukumwikana kuha inguvu zabo ya nyamaswa itwale kushicha aho amajambo yi Mana galoshika. ¹⁸Yudya mugole wabonye nu muji munini Utwala hejuru ya batwale bibi hugu."

Chapter 18

¹Hanyuma yivyi bintu mbona malaika yundi luluka hasi kuva mwijuru. Yalifishe ubutegechi bukulu, nisi ibone shelezwa nubwiza bwiwe. ²Yala liliye kwisauti yinini, avuga, "Waguye waguye, Babeli! Umuji mukulu wabaye ikibanza amashinga ni kibanza chikagwamwo kila shetani nikibanza yikalamwo lala wumuhanye ni nyoni zihumanya. ³Kuko ibi hugu vyose vyayonye inzoga yo kwifuza ubusambanyi bwiwe niyoimuzanila kushavula. Abatwazi bibi hugu basambanye nawe. Abakoli vyashela bibi hugu babaye aba shongole kunguvu zubuzima bwiwe butabeleye." ⁴Hanyuma numva ujindi sauti kuva mwijuru ivuga, "Nimuveho kwiwe bantu bange, ntumufatanye kukola ivyaha viwe kugila ntimuhanwe kubihano vyawe vyose. ⁵Ivyaha vyawe vyalundanye kugela kwijuru, Imana yibuche ibi kogwa vyawe bibi. ⁶Mukolele nkivyo ya koleye abandi, mugelele kabili bikwilanye nivyo ya koze; mukikombe yachanganilijemwo muchanga nyilize kabili nkiko yakoze. ⁷Nkiko yi nyakubawha, yabayeho akola bitabeleye ni mumuhe amagogwa meshi ni mibabalo. Kubela yibwila mumutima wiwe, nikaye kumwami kazi, sindu mufpakazi sindobona amalila. ⁸Kulusiku limwe amagogwa yiwe galomule mela: Ulupfu amalila, ni nzala. Alotuligwa kumulilo, kubela umwami Imana niyubushobozi, niyo imuchila ulubanza." ⁹Abami bokwisi basambanye na wene bazo sala balila no kumulila nibabona umwochi wokusha kwiwe. ¹⁰Balo hagalala kule na wene kukutinya imibabalo bavuga, "Ulagowe, ulagowe wa muji mukulu babeli, muji winguvu! Kwisaha yimwe uhiliwe ulubanza. ¹¹Abakola ivyashara bo kwisi ni mulile amalila kubela wene, kubela ntana yumwe agula ibiguzwa na wene kandi. ¹²Biguzwa vyi zahabu amahela amabale yisamani, imyenda zibeleye zambagwa na bami, ihalili, zitukula, ni biti vyose bimota neza, kila chombo cho mumatega no yi nzovu, kila chombo cha kozwe mubiti vyi samani, ishaha, ichuma, ibale. ¹³Mudalasini, ibilungo, imibavu bimotaneza, ububani, imvinyo, amavuta, iunga nyiza, ingano, inka ni ntama, ifarasi na magari, nabakozi, ni mitima yabantu. ¹⁴Amatunda wifuza kunguvu zawe gakuvelyeho. Bikubeleye vyose na mapambo vyakubuzwe ntibizo boneka kandi. ¹⁵Abakola ivyashara kulibi bintu balonse ubutajiri kubushaka bwiwe bazo hagalala kule yiwe kubela kutinya imibabalo yiwe balila kwisauti ya malila. ¹⁶Bavuga, "Ulagowe, ulagowe wewe muji mukulu wambichwe umwenda mwiza, winyambalabami, zitakula no kupambwa kwinzahabu, vyokwibeza, imyenda zibeleye." ¹⁷Mwisala yimwe ubwo butajiri bwose bwalahoye kila nahodha wi meli, abakola mwimeli na batunzwe no munyanza bahagaze kule. ¹⁸Balalize babonye umwochi o kusha kwiwe balavuze, "Halayundi muji ususa nuyu muji munini?" ¹⁹Bitaze ivumbi kimitwe yabo balalila, bakolola amosozi ya malila, "Ulagowe ulagowe muji mukulu abantu bose balibafishe imeli zabo munyaza balabatajiri kubela imali ziwe. Mwisaha yimwe bwahonejwe. ²⁰Nezegwa hejuru yiwe, ijuru namwe mwokoche intumwa nabavugishwa, kubela Imana ichiye ulubanza gwanyu hejuru yiwe!" ²¹Malayika afishe mguvu yateluye ibale linini lingana nkulu bengo go kushaho alitaga munyanza, avuga, "Kuliyinzila babeli uduya muji mukulu, gulotabwa hasi kukwankilizwa ntiguzo bonekana kandi. ²²Isauti yibinanda, umuziki, kutamba ni filimbi, nitarumbeta ntibilo kumwikana kandi iwanyu. Ntamufundi wewese azoboneka iwanyu. nta sauti yisekulo ilo kumvikana kandi iwanyu. ²³Umwanga wi tala ntigulo bonesha kandi muli wewe, isauti yu mukwe nu mwenga ntizilo kumvikana kandi muliwewe, kubela abanyu vyashara bawe bala batwazi bikihungu, nabi bindi bihugu bahenzwe nubulozi bwawe. ²⁴Muli wene amalaso yabavugishwa nabalokoche galaboneche amalaso ya bishwe bose hejuru yisi."

Chapter 19

¹Hanyuma yivyo bintu nachiyeye mumva isauti nini dyabantu mwijuru ivuga harevuya akakiza ubwiza nivuvuni vyimana yachu. ²Urubanza gwiwe nugwukuri kukubera yachunyu banza umushakanyi mukuru udy yimonye isi kubushakanyi mukuru udy yimonye isi kubushakanyi bwiwe yihoreye kumaraso ya bakozi biwe. Kwadya maraso yasheshe ubwiwe. ³Kubera kabiri abavuze hareruya umwochi uva ikiwe ibihe bida shira. ⁴Badya bazee mirogwibiri na bane nabo nyene bachiye bavuga amina. Hareruya. ⁵Niho isauti yavuye kukitebe chubugingo ivuga mushimagize Imana yachu imwe bakozi bayo mwese, mwebe muisenga na bese batavyiyumvamwo na badya bukomwezi. ⁶Niho nacha numva ijwi nkijwi dya bantu beshi nkijwi riboroga nkamazi meshi. Kandi nkama borogo yi nkuba ivuga hareruya umwami mana yachu uganza hejuru yabantu bese urubanza. ⁷Kandi tushangirire nokunezegwa nokumuha ichubahiyo ubuke numunezero wumwana wintama uraje nubuke buri tayari. ⁸Yarare kuriwe kwa mbikwa umwambaro mwiza kandi uyagayasa ivyo nivuyibikogwa vyiza vya bakirisito. ⁹Maraika avuga hamwe na nje nuvyandike ibi barahazagiwe abatumiwe mubwo bukure bwumwana wintama arabwira kandi aya namajambo yukuri yimana. ¹⁰Nachiyi nichisha buguzi imbere yamaguruyiwe ndasenga ariko irambwira ntugiribi jewe ndumukozi mgenzawe kandi wa badya bagenzawe abayeho afata ikishinga utahwe cha Yesu musenyimana kukubera kishingantahe cha Yesu ni mpwemu yikishinga ntahe. ¹¹Niho nabona amajuru yuguruka hariho ni ndogoba zera nudya yari yayuriye yitwa umwizigigwa wukuri nurubanza gwukuri aridi agwama. ¹²Amaso yiwe ni nkuru beya gwumuriro nohe juru yumute wiwe afise ikichibo vyu bugingo vishi. Kandi afise izina dyandichwe hejuru yiwe idya muntu atamenya ariko wene ubwiwe. ¹³Yambaye umwambaro wako jewe mamaraso nizina dyiwe yitwa jambo dyimana. ¹⁴Abasoda bomwijuru agenda bamukirikira arihejuru yindogoba yera baribambichwe izera nziza. ¹⁵Mkanywa kiwe havamwo ikola ikaze yicha amahampa nayo izobaganza kunkoni yichuma nayo izohonyora ivyombo vyimvinyo kwishavu rikaze dyimana. izoganze hejuru yabose. ¹⁶Naye yandiche hejuru yumwa mbaro wayo jo kumatama yayo izina NUMWAMI NUMWAMI NUMUGABO WA BAGABO. ¹⁷Nabonye maraika ahagaze muzuba yahama gaye kwijwi dyo hejuru inyoni zose ziguruka hejuru ingo mwegerane hamwe kuvyo kudya vyimana. ¹⁸Nimuze mudye inyama za bami inyama za basoda inya za bantu banini inyama zindogoba nabagira kundogoba ni nyama za bantu bese bari mumwidegemvyo nabatumwa na bata vyitaye ho naba fise inyuvu. ¹⁹Narabonywe ikikoko nabami bigihugu hamwe nabananyeshi babo bari bipanze kugira intambwa numwe yuriye indogoba na majeshi yiwe. ²⁰Ikikoko charafashwe nabavugishwa biwe bububeshi yakoresha ibimenyecho mubikogwe vyikubaho kwayo. Kwibibi menyecho yarahenda hanze kuribadya bakiye ikidodo yikikoko basenga ikisushanyo chiwe bese babiri batawe bakikomeye munyanza yumuriro rirurumba umuriro wikibiriri. ²¹Badya basigaye bishwe nikota yavuye mkanywa kumwe yurira indogoba inyozi zose zadya ibiziga vyi mibiri yabo.

Chapter 20

¹Niho nachiya mbona maraika yururuche ava mwijuru afishe nurufu ufuruzo gwo mukuzimu ruta fise iherezo numunyororo munini mumaboko yiwe. ²Yachiye afata yidya nzoka inzoka yakera ariwe ibirisi chanke shetani, nokumuboha imyaka ikihumbi. ³Yamutaye mकिनого kilafise iherezo arachugara nokukishiraho ikidodo hejuru yacho. Vyabaye kutyo kugira ntahenda hende amahapa kanda kushika mmyaka ikihumbi aho izoherera hanyuma yaho azore kugwayidegembye mumwanya mtoyi. ⁴Kandi cha mbona ibitebe vyubugingo abahoze bayicharako ni badya aribahawe amategeko yokucha urubanza. Kandi narabonye imyanya zabadya aribachwe imitwe kubwi ishinya ntahe cherekeye kubyu Yesu no kwijambo dyimama. Ntibara kwasenge ikikoko chake ikishusho chacho nabachiye banka kwakira ibigereranyo hejuru yimisaya yamaso yabo chanke amaboko bachiye baza mubugingo bacha baragana hamwe na Klisto imynka ikihumbi. ⁵Abapfu aribasigaye ntibaje mubugingo kugeza imyaka ikihumbi imaze kuhera ukwo nikwo kuzuka kwa mbere. ⁶Uwahezagiwe nuwe jejwe numuntu uwowese atora umwanya wokuzuka kwambere! Ukupfa kwa kabiri ni kukomeye hejuru ya bantu nkaba. hazoba abaherezi bi mana naba Klisto bazoganza nayo kumyaka ikihumbi. ⁷Mugihe imyaka ikihumbi aho izogeza kumpera shetani niho azobohogwa kuva mwigereza iwe. ⁸Azogenda hanze kuhenda henda ibihugu ibiche bine vyisi- gogu- na magogu azobaza hamwe kubwi ntambara! bazoba beshi nkumu chanya wo munyanza. ⁹Begeye hejuru yisi harinyaniye nabo barazunguche mwitera niro dya bizeye ikigagara kikundwa ariko umuriro nino waza kuva mwijuru no kubahonya. ¹⁰Udya shetani yabahenze yamutaye munyanza dyaka ikiberiti chumuriro aho ikikoko numuvugishwa ububeshi bari baramazi kutabwa mwo. Bazobabazwa Ijoro numtaga ibihe vyose itahera. ¹¹Niho nachiyeye mbona ikitebe chomwijuru kinini chera nudya ariwe yichaye hejuru yacho. Isi nijuru vyiruche kure biva aho vyaribiri ariko ntihabaye umwanya wabo kugenda. ¹²Nachiyeye mbona abapfuye bahagaze nabatari ba gombegwa bahagaze mukitebe chubusingo, nibita vyachiye vyugurugwa ni kindi kitabo kirugurugwa ikitabo chubugingo abapfuye bachiriwe urubanza kuribidya vyandichwe mgitabo haboneka mwo ivyo bakozwe. ¹³Inyanza ikuramwo abapfuye baribari muriyo urupfu nukuzimu vyakuye mwo abar murivyo nivyo bari barakoze. ¹⁴Urupfu nukuzimu vyatawe munyanza yumuriro uru nigwo rupfu gwakabiriri inyanza yumuriro. ¹⁵Nimba izina dyuwo wese ntidya boneche kodyandichwe hapati mkitabo chubuginyo yatawe hagati yinyanza yumuriro.

Chapter 21

¹Niho nabo na ijuru rishasha ninsi shasha kubera ijuru nyambere nisi yambere zamze kuchacho. Ninyanza ntiya bayeho kandi. ²Nachiye mbona umuji mutakatifu, Yerusalemu shasha ariyo ya jahasi ivuye mwijuru kumana ariyo yandichwe nka bibi arusi yagizwerera kubwu muyabo wiwe. ³Nachiye numva ijwi rimini rivuye kukitebe chubugingo rivuga. "Nimureze ichicharo chimana kirihwa mwe na bantu nayo izobeho hamwe nabo bazoba abantu banyo nayo Imana izoba Imana yabo. ⁴Izohamagura amarya yabo kumaso yabo ntanurufpu rozobaho kandi. Chanke kuboroga chanke kurira, chanke umubabaro ivyakera vyaramaze kuchaho. ⁵Ariko yo yari yichaye kukili chibugingo yaravuze numurebe ngira ibintu vyose kuba bishasha yaravuze niwa ndike ibi kubera aya majambo nayi chemezo nukuri. ⁶Yambwiye yuko ibi vyamaze kuchaho jewe ndi arufa nao mega itampuriro niherezo. Kurudya wewe afise inyota nzo muronkera icho kunywa atagarama kuva mumasoko yamazi yubugingo. ⁷Uwo wese ahora magabo azotorana ibibintu kandi nzoba Imana yiwe nawe umwana wanje. ⁸Ariko nkobiri kubafise ubwoba batizeye babaza abichanyi abasambanyi nabarizi abasenga ibishushanyo. nababeshi bese isehemu yabo isoba muridya nyanza yumuriro womukibiriti uturira ugwo nigwo rupfu gwa kabiri. ⁹Umwe wo muba maraika saba yaje iwanje umwe yari fishe amabakuri saba yari yuzue inkubito saba yimperuka kandi yaravuze ingo hanoi nzokwereka umukobwa wubukwe umugore wumwana wintama. ¹⁰Yachiye antwara kure muri mpwemu kumusozi munini kandi muremure yachiye anyereka umuji wejejwe yerusalemu wururuka habi uvuye mwijuru kumana. ¹¹Yerusalemu yarifise ubwiza bwimana nubwiza bwayo bwari bufise nkikintu chakachiro nkibuye dyikirore chiza cha yasipi. ¹²Yarifise urukuta runini rurerure gwari rufise imidyango kumina mbiri hamwe na bamaraika kumi nambiri nimidyanko hejuru yimidyanko hariho handiche uboko chumi na bubiri bwa bisiraeri. ¹³Kuruhande gwi buseruko hariha midyango zitatu. Uruhande gwo muri hari imidyango zitatu uruhande gwa kaskazini gwa rufise imidyango zitatwa muruhande gwibure nyerazuba imidyango zitatu. ¹⁴Inkuta zumuji zani zifise imisingi chumi nibiri nohejuru yayo zari zifise amazina chumi nabiri yintumwa na chumi nabiri yumwana wintama. ¹⁵Umwe yaganiye naje yarifise ikipimo chinkoni yakozwe munzahabu kubwo kupima umuji imidyango yawo ninkuta zawo. ¹⁶Umuji wasizwe hagati hanyana uburebure bwabo bwanyana nubwaguke bwawo. yapimye umuji kukipimo chinkoni sitadia 12000 kuburebure uburebure ubwaguke nikipimo chawo birasa. ¹⁷Kandi yarapimye urukuta gwawo nubwaguke bwawo bwari dhira kubipimo kandi vya maraika. ¹⁸Urukuta gwari gwaba chwe kuri yasipi numujufise inzahabu safi nkikirore chiza. ¹⁹Imisipi yurukuta yari yasizwe neza kuri kira buye dya kachiro dyambere dyari yasipi dyakabiri dyari yakuti samawi dya katatu dyari karikedoni dya kane zumaridi. ²⁰Dya katanu sarkedoriki dya mukaga akiki dya mushanju kirisoritho dya munani zabarajadi dya mwenda uakuti ya manjano dya chumi kirisopraso dya chumi nariwme hiakintho dya chumi kabiri ametisto. ²¹Imidyango chumi na zibiri yari ruruchumi nibiri kira mudyango wakoze kuva kwirunu imwe. mwizosehemu zimiji yari idhahabu safi ibonekana nkikurore chiza. ²²Sina bonye urusengero ugwogwose mumuji kubena umwami mana ariwe aganza hejuru ya vyose numwana wintama nurusengero gwiwe. ²³Umuji ntiwashaka izuba chanke ukwezi kunyirango kubonesha hejuru jawo kubera ubwiza bwimana bwa benesheje hejuru yawo nitara dyiwe numwa na wintama. ²⁴Amahanga bazogendera mumucho wuwo muji aabami bisi bazozana ubushobozi bwabo muriwo. ²⁵Imidyango yao ntizofungwa mukipidi chumtaga kandi ntanjoro rizobaho hadya. ²⁶Bazozana ubushobozi nichu bahizo yamahampa muriwo. ²⁷Ntani kintu kibi kizo kwinjira imbere yawo. Chanke uwo wese akora ijambo idyo dyose dyo kumaramaza chanke ububeshi ntazo kwinjira imbere yawo ariko ni badya gusa amazina yabo yandichwe mukitabo chubugingo chu mwana wintama.

Chapter 22

¹Niho maraika yanyereka umwonya wamazi yubugingo amazi yarafize ukuyagayaga nki birahuri. yaratembera kuva kutitebe chubugingo bwimana nichu mwana wumuntu. ²Kuchira hapati yikiche chumuji kira mpande zumonya hariho ikitichu bugingo. kivyara ibitandu kanye chumi na bibiri vyivyamwa kandi kikama kivyara ivyamwa kira kwezi amaremba yicho kiti akasa akiza amahampa. ³Kandi ntihazobaho umuvumo kandi ikite be chubugingo chimana ni chumwana wumuntu kizobamwo muruwo muji nabakozi biwe bazo mukorera. ⁴Bazomubona amumazo yiwe, nizina dyiwe rizoba hejuru yinyabire zomumaso yabo. ⁵Ntihazobaha ni joro kandi kandi ntihazobaho nukukenera umucho wamatara chanke izuba kubera umwami mana azobonesha hejuru yabo nabo bazoganza ibihe bitashira. ⁶Maraika arabwira, "ayamajambo nayukwizera umukuri umwami mana wimbemu zabavugishwa yuratumye maraika wiwe kubereka abakozi biwe ikizoboneka mwiyimisi yahafi." ⁷Reba ndaje naniyoga arahe zagiwe udyu yubaha amajambo ubuvugishwa bwikiki kitabo. ⁸Jewe yohana nije numvishe nukubona ibi maze kwumva no kubibona nachiyeye ngwahasi jewe ubwanje imbere yamaguru yaba maraika nokumusenga maraika yanye reche ibibintu. ⁹Arambwira ntukore ivyo jewe ndumukozi mugie nzi wawe hamwe na bene wanyu abavugishwa hamwe na badya bubaha amajambo yiki kitabo musenge Imana! ¹⁰Arambwira ntuya shireho ikidodo aya majambo yubuvugishwa bwiki kitabo kubera ikihe chegereje. ¹¹Uwutari witeka yenderee kutaba witeka udyu mubi munyeso kandi nawe yenderee kuba mubi munyeso uwiteka nawe yendere kuba uwiteka kandi uwejeje yenderee kuba uwejeje. ¹²Reba ndaje naningoga impena yanje irihamwe nanje. kumuriha kira muntu kungana na kidya yakoze. ¹³Jewe ndi arufa na omega wintayo ni herezo itanguriro ni herezo. ¹⁴Bara hezagiwe badya bamegura impuzu zabo kugira ngo baronke akkateka yokudya kuva kukiti chubugingo no kwinjira mumuji bachiriye mumidyango. ¹⁵Hanze hari imbwa abarizi na basambanyi abichanyi abasenga ibishusha nyo kandi nudya ashaka yirabire ichabona chubu beshi. ¹⁶Jewe Yesu ndamutumye maraika wanje kubashinyiri ntahe kuvyerekeye ibi kumashenyera jewe ndumuzi wuru vyaro gwa Daudi inyenyeri yomugitondo iboneshereza. ¹⁷Mpwemu numugeni avuga ingo nudya yumva avuga ingo uwo wese afise inyota andi naze nuwo wese yipfuza. Kandi aronke amazi yubu gingo gusa. ¹⁸Shingira intahe kira muntu yumva amajambo yubu vugishwa bwiki kitabo nimba uwowese azo kwonyeza murivyo Imana izomwo ngereza kukubitwa kwandichwe mwiki kitabo. ¹⁹Nimba umuntu uwowese nimba azokuraho amajambo yiki kitabo chubuvugishwa Imana izokuraho uruhande gwiwe kukiti chubugingo no kumuji wejeje ihabari zao zandichwe muriki kitabo. ²⁰Uwo ashinyi ntahe kuribi avuga ndaza vuba. "Amina! ingo mwami Yesu! ²¹Ineema yumwa mi Yesu ibe na kira muntu Amina.